N° 372

TN

A6

Ms Codex 20
~~Ms. Lea 3~~

G. 38. G. 35. 1.

Hoc codice continentur

1. Thomae de Capua S. R. E. Cardinalis: Summa dictaminis, seu ars scribendi quascumque epistolas, instrumenta libellos. Opus decem partibus constans. Cuilibet parti praeposita est series capitulorum. In fine decimae partis quaedam desunt. ch pag 1-172.
2. Joannis Bondi m. de Aquilegia: Theoretica, sive ars dictaminis p. 173-178.
3. Ejusdem practica sive usus dictaminis 180-197
4. Ejusdem tractatus exordiendi 198-211.
5. Tractatus de quibusdam usurpantibus alienum officium. De Prudente et de Stulto 211-212
6. Ejusdem libellus de Epithetis ad utilitatem rudium compositus p. 213-221.
7. Collectio florum super arte et usu dictaminis ad utilitatem rudium compillata, cum prooemio p. 222-250.
8. Exordia super diversis materiis applicanda 251-268.
9. Proverbia sive latina cursulata super diversis materiis p. 268-273
10. Proverbia sive exordia per alphabetum collecta 273-280
11. De Sapientia et proverbiis Salomonis 280-282
11 De Libro Ecclesiastico 282-283

BIBLIOTHEK DES STIFTES MELK

12. Alia exordia curialia in diversis negotiis applicanda 283-284.

13. Ioann. Bondi Lucerna dictaminis super formis diversimode variandis ad utilitatem auctum fabricata cum proaemio. 285-310.

14. Eiusdem fors. Quae exornationes colores rhetorici nominantur 310-318.

15. Varietates exordiorum quibus a summo Pontifice audientia postulatur 318.

16. Arengae a diversis doctoribus compillatae. p 319-332.

LEA LIBRARY

Monasterij Mellicensis.
lit. F. 33.

1

Incipit Summa dictaminis composita per magistrum Thomam de Capua sancte Romane ecclesie cardinalem.

In hoc proemio reprehenduntur illi qui preripiant iudicia et confundunt iudicium ponentes lucem tenebras et tenebras ipsam lucem.
In hoc proemio reprehenduntur illi qui sine perito magistro faciunt se dictatores cum non sint.
Hic distinguit quid sit dictamen.
Hic distinguit de genera dictaminum, scilicet prosaicum metricum et rithmicum et subiungit de mistis.
Hic distinguit quid sit epistola et unde dicatur et denominetur.
Hic distinguit quinque partes epistole que sint et unde dicantur.
Hic distinguit quid sit salutatio. ¶ Item de salutatione et pleniter.
Hic docetur quod in salutatione nulla dictio in prima vel in secunda persona sed tota debet in tercia persona notari et assignat causam.
¶ Hic distinguit quod salutatio apud quosdam describitur per accusativum et apud quosdam per dativum.
¶ Introductorium quoddam ad salutationes ordinandas.
¶ Hic docetur quod salutatio sit diversimode ordinanda. ¶ Qualiter scribatur maioribus ex clericorum.
¶ Item de eodem et plenius. ¶ Qualiter scribat summus pontifex imperatori, imperatrici, regi vel principi, cardinalibus, archiepiscopis, episcopis et aliis in clero et extra clerum.
¶ Qualiter scribatur summo pontifici extra clerum. ¶ Qualiter scribatur summo pontifici in clero.
¶ Qualiter scribatur imperatori. ¶ Salutatio patris ad filium et econverso. ¶ Salutatio filii ad patrem.
¶ Qualiter scribatur magistris et aliis litteratis. ¶ Qualiter milites salutentur.
¶ Qualiter amica ad amicum salutent. ¶ Dicto de salutationibus distinguit de exordio.
¶ Item de eodem et pleniter. ¶ Hic distinguit de petitione. ¶ Hic distinguit de conclusione.
¶ In hac epistola reges prelati et principes accidentis rogant papam ut conferat uni duorum litigantium imperium et optinenti prestet favorem apostolicum. ¶ Epistola post salutationem.
¶ Distinctis quinque partibus epistole dicit eam aliquando ex quatuor partibus, saepe ex tribus, interdum ex duabus nonnumquam constare potest epistola et de singulis ponit exemplum.
¶ Hic docetur quod ex hiis tribus vel ex duabus partibus superdictis aut ex una tantum constabit epistola et ponit exempla.
¶ Hic docetur quod sine duabus partibus ex hiis tribus, scilicet salutatione, exordio et conclusione epistola stare non potest quamvis nonnumquam sine salutatione contingat, prout ponit exemplum et subdit quod
¶ Romana curia taxat epistolam ex quatuor partibus, quinque tribus, nonnumquam ex una et de singulis dantur exempla. ¶ Proemium contra male dictantes.
¶ Hic distinguit tres distinctiones que considerantur in quolibet perfecto dictamine et de singulis dantur exempla. ¶ Proemium contra male doctos.
¶ Hic laudatur ars dictandi et vocatur mistis ars artium et scientia scientiarum quia per eam omnes artes alie colorantur.

In hoc proemio reprehenduntur illi qui preripiant iudicia et confundunt iudicium ponentes lucem tenebras ...
Recte iudicate filii hominum et nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate ut ostendatis nos diligere iudicium et iusticiam qui iudicatis terram et cum multi iudicium confundunt et preripiant iudicia qui nesciunt quid sit iudicium et ab ... quid sit iudicium penitus ignorant. Et vae illis qui dicunt bonum malum, ponentes

BIBLIOTHEK DES STIFTES MELK

LEA LIBRARY

2

lucem tenebras et tenebras ipsam lucem. equum ab iniquo minime separantes nec latum ab illa-
cito deficientes quod non primo didicerunt volare volentes ante quam pennas ydoneas produxerint ad
volandum, prestantes ducatum aliis cum ipsi ducatu magis indigeant obvoluti nubilo
cecitatis arbitrati auricalcum esse aurum et aurum non sunt vera dicere auricalcum. Sed neque
insipiens sapiam, neque asinus citharam neque porcus habebit in precio margaritas. In hoc pre-
Celebris enim mio reprehenduntur illi qui sine perito magistro faciunt se auctores (doctores dictatores) cum non sint.
gloriosa Romana ecclesia, de sub cuius pedibus defluunt aque vive, velud ex fonte rivi ta-
rum omnium faciendarum quam tenendarum iura et dogmata derivantur usque saliet ad summum or-
nati dictaminis et decorem, in quo et per quod totius litteratorie professionis noscitur reflore-
facultas, et omne bonum publicatum in littere se se erigat clariorem. Cum propter Romane cu-
rie vestigiis inherentes eius stili non indigne magisterium imitamur confutato illorum
errore qui sine perito magistro faciunt se dictatores cum non sint, quin immo sine
talis suas lucerna in viam non merentur dirigi veritatis. Ideoque ad veram dictandi spe-
ciem et celsitudinem contemplandam arcta nimis ad rem facienda ne tamen cursum
impediant extarpem et talia quedam sub compendio perstringentes, quid sit dictamen et
epistola videamus. Prestantes cum ad ipsorum utilitatem et ordine plenarie sententiam, ita ut omnibus
ad dictandi nuptias ianua pateat nisi eis dumtaxat exceptis, quos oleo deficiente
lampades extinguuntur. Hic distinguit quid sit dictamen.

Est ergo dictamen digna verborum compositio et artificiosa congeries cum ponderi sententiarum et
ordine dictionum nichil infra se sustinens diminutum, nichil recipiens ociosum.
Digna ergo et artificiosa congeries appellatur quia digne et ornate necesse est verba componi
cum recte dictioni dictio maritetur, competenti competens uniatur. Cum ponderi sententiarum ideo
dicitur quia Prisciano docente, omnis synthesis ad intellectum referenda est, quam cum
verba deberent deservire sine non bene stabit novum edificium quod non roborat sine fun-
damentum. Ordo dictionum ideo insertus, quia ordinate fiunt in dictamine dictiones
sicut notabiliter inferius exprimetur, nichil diminutum argueretur, ut potest defectum
si ociosum aliquid contineret dampnaretur tamquam superfluo viciosum. Hic distinguit tria

Dictaminum vero tria sunt genera a veteribus diffinita genera dictaminum scilicet prosaicum metricum et rithimicum et
prosaicum scilicet metricum et rithimicum. Prosaicum ut Cassiodori, metricum ut Virgilii, rithi- subiungit
micum ut Primatis. Prosaicum dicitur a proson grece quod latine significat longum de singulis.
quia in prosa licet aliquid longius et latius aut communibus castigatum evagari. Metricum
denominatur a metron grece quod est mensura latine, quia sub certa pedum et sillabarum men-
sura consistit. Rithimicum dicitur a rima vel a rithmon quod est distinctio vel diffi-
nitio quia sub certa computatione sillabarum cum finali consonantia distinguitur
sive etiam diffinitur quod si ex hiis fiat commixtio ex tali mixtura denominationem
assumit ut dicatur prosimetricum sive mixtum. Unde dictamen Boetii veteres prosimetricum
appellarunt. Sed quia de duabus ultimis nichil ad presens intendimus dicere, ad epistolare potius Dictamen
[illegible]. et tamen dei invocato auxilio dirigamus quid primordialiter accidentes. Hic disti- quid sit epistola

Est ergo epistola litteralis legatio diversarum personarum nguit quid sit epistola et unde denominetur
[illegible] firmens principium cum salutationis. Denominata est autem epistola et dicatur.
affectu

effectu

Ms. Codex 20
~~Ms. Lea 3~~

i. qui super missio

ab epo ... super. et stolon quod est missio inde dicatur epistola. i. super missione mittentis gerere
uideretur ministerium nuntiantis i. legantis et complexa in ea mentis explicatur effectus quemadmo
dum ... aliquotiens ipse nuntians uel delegans. Hic distinguit quinque partes epistole que

Partes autem epistole sunt quinque a uetustis sunt et unde dicantur.
Diffinite salutatio. s. exordium siue beniuolentie captatio. narratio. petitio conclusio.
Unde quoque a salutatione sumit principium dignum de ipsa primordialiter est uidendum.

Dicitur autem salutatio salutis adoptio. quoniam Hic distinguit quid sit salutatio.
enim salutamus quem pure diligimus sanumque desideramus uiuere ac incolumem.
Non enim salutamus inimicos aut excommunicatos. sed eorum mittentium nomina describuntur aut
apponuntur nomina simpliciter. talis descriptio pro titulo reputatur quia qui scribit cui scribit liqui
do expeditur. Si autem eorum adiuncto nomina describuntur illud quod additur nisi salutatio poni
retur indignationis aut suasionis locum obtinet potius quam salutis. Item de salu

Et est notandum quod salutatio largo modo accipitur siue dicamus salutem tatione et
siue etiam captemus beniuolentiam quia nomine salutationis accipitur plenius.
quamque bonum alicui affectatur uel deuotionis ad humiliter exhibetur. Non enim magnos
dominos salutamus sed humiliantes capita nostra eis reuerentiam cum deuotione offerimus
et fidem mentis desiderium explicamus. Salutare namque sicut et benedicere autem maiorum est
non de presumptione minorum. Pares autem inde uel pari maiores absque iniurie discri
mine salutamus. Hic docet quod in salutatione nulla dictio in prima uel in secunda persona debet notari sed in tertia et

Salutatio siue mentis nitens tamen cum describitur nulla dictio prime uel secunde persone debet assignatam.
in salutatione notari. quod ideo contingit in epistola quia epistola loquitur inter absentes et cum
nos presentialiter loquimur non in salutatione sed in captatione beniuolentie potius exordimur
unde est quod quidam salutationem ipsam pro titulo reputauerunt. et preter eam prius epistole inceperunt.

Scribitur quoque salutatio per datiuum Hic distinguit quod salutatio apud quosdam per accusatiuum scribitur et apud quosdam
et apud quosdam per accusatiuum. Sed cum scribitur per datiuum intelliguntur ista uerba mittit per datiuum.
mandat delegat et legat. Cum autem scribitur per accusatiuum intelliguntur ista uerba. s. optat.
cupit desiderat et affectat. ex alterutra tamen parte intelliguntur uerba indifferenter. Sed quod
salutatio per accusatiuum scribitur in usu hodie celebri non habetur. Sed contingit hoc quod uerba mitten . go .
tis affectum significantia in salutatione celantur. cum scriptum sit lucius catellina qui
to catulo mittit salutem. et ouidius hanc tua penelopen lento tibi mittit ulixes.
Ad quod plenarie respondemus antiquos sub more fecisse. Sed tamen moderni quam iuniores cum
filialius intuentes per ... que mater sanctitatis et societatis est ... con
templatur quam explicato iam per nomina mentis affectum ubi uerba significantia tamquam supina
... quod ponerentur uel possumus dicere quod primitus mentis affectu celeri deficiant ne potest ...
plus concipit quam lingue possit officium explicare sicut et in matre contingit que tamen desi
deratum diu filium recipere meruit occurrens in amplexus filialis dulcedinis latosque si
nus expandens et ... materna defigens ... possit in uoce salutis in lacrimis e
cogitur
rumpere pietatis. Introductorium quoddam ad salutationes ordinadas. ——

Ad immensitate tamen omnium salutationum que fieri possunt a modernis fiunt
notule introducte gratia | post titulum | ordo | clerus mansuetudo | sit ... uirtus ...

officio dilectio fama cognatio laus locus et dignitas sit laycis et conveniant. Primi duo
primi duo usuales sunt ex parte mittentis qui scilicet suum nomen ponere debet. Ille qui mittit primo
versiculus est in clero reliqui extra clerum videlicet quod prelatus scribens posito suo nomine
debet scribere dei gratia postea debet ponere suum titulum id est nomen ecclesie ad quam vocatur
titulatur ordo si fuerit archiepiscopus vel episcopus sive aliquis cleri ministerio quia debet dicere licet
indignus quamvis sit minister et etiam suffraganeis mittens. Iste quoque versiculus solet suo
loco laycis potentioribus adaptari posito in loco ~~in loco~~ ecclesie laycus nomine dignitatis et
quod se mittens non appellent. Hic docetur quod salutatio sit diversimode ordinanda.

Est notandum quod magnus semper potest dicere dei gratia nisi scribat summo pontifici
vel regi eo quod tunc hoc possit et debeat humilitatis causa tangere. Nam summus
pontifex numquam ponit in suis litteris dei gratia sed quia imitator est humilis ipse dicit
N. episcopus servus servorum dei et cetera. Et notandum quod mediocres vel minores persone non
debeant de se dicere dei gratia quia quodam modo hoc verbum arrogantia vel digni-
tate magnam vel magnificentiam importare videtur. Eleccio autem aliquis in episcopum vel
magnum alterum potest dicere dei gratia. Electus autem aliquis in Romanum pontificem non di-
cit dei gratia secundum supradictam rationem. Unde dicitur Gregorius episcopus servus servorum dei. Reliqui
vero duo sunt usuales recipientis et ita intelligantur laus et cetera id est nomina laude significa-
tiva debent recipienti ascribi ut secundum dignitatem constituto dicatur. Sanctissimo in
Christo patri vel venerabili vel reverendo vel metuendo vel colendo et hoc in clericis. Et est
notandum quod extra clerum dicatur. Egregio viro. Victoriosissimo principi. Magnifico
domino Illustri. Domina. et cetera. Reliquis autem prudentia sapientia litterato. Discreto secundum gradum
singulorum. Locus autem et dignitas propter suum debent clericis et laycis dicendo talis loci. Pontifici
vel presbytero et honorantur clerici cum dicatur eis scilicet dignissimo et reverendissimo et layca honorantur cum
dicatur eis scilicet potentissimo et ab hostibus metuendo et cetera. Qualiter scribatur maioribus extra clerum.

Est notandum quod sive maior scribat minori sive minor maiori
maior persona preferatur si non par pari persona recipientis preferri iugatur. Quomodo mediocris
persona scribat minori paulo scribentis arbitrio relinquatur. Qualiter scribat summus pontifex
imperatori imperatrici regi vel principi.

Ad maiorem autem evidentiam exempla salutationum in omni
genere statuam apponi et primo salutationem summi pontificis et qualiter ipse scribit et semper salutem et apostolicam benedictionem — Invenitur modo ipse parti qui solus scripta et augustis et cetera.
Nicolaus episcopus et cetera. Karissimo in Christo filio. Illustri Romanorum imperatori augusto et sola
imperatrix augusta. Reges autem et maiores principes illustres appellantur et dicatur regibus
et reginis. Carissimo in Christo filio. Ceteris vero inferioribus dilecto filio tantum. Universis indifferenter
dicat salutem et apostolicam benedictionem. Quia eius salutatio non mutatur nisi paganis vel excommuni-
catis quibus cum scribit aut omnino tacet aut cum debet dicere salutem et apostolicam benedictionem
dicat redire ad cor et viam agnoscere veritatis vel spiritum consilii sanioris vel dominum diligere
ac timere et similia. Tales enim dilectionis et filiationis nomine censet indignos. In clero
autem si sit episcopus vel superior dicat venerabili fratri. Si non sunt simplices abbates vel prior cum scribit
ei dilecto in Christo filio. Aliis vero omnibus clericis et laycis dicat dilecto filio tantum. Qualiter

Est notandum quod sive summus pontifex scribatur summo pontifici extra clerum,
scribat sive scribatur ei semper suum nomen preferetur. Similiter nomen

Cardinalibus archiepiscopis episcopis et aliis in clero et extra clerum.

Imperatoris omni homini preter quam Romano pontifici nominatur preferendum. Alii autem pontifi
ces et prelati scribentes suis subditis sua nomina preferunt, nisi forte sit metropolitanus qui pro
nat se nomini sui suffraganei causa humilitatis, et dicat salutem et sinceram in domino caritatem.
Si talis est quod hoc ei iuste dicere possit, vel salutem et benedictionem, vel salutem et sincerum amorem,
vel de bono in melius feliciter prosperari, vel felicibus in domino habundare. Qualiter scribatur summo

Summo pontifici ita scribitur extra clerum. Sanctissimo pontifici extra clerum.
in Christo patri ac domino N. dei gratia sacrosancte Romane ac universalis ecclesie summo pontifici, F. R.
eadem gratia Romanorum imperator semper augustus cum omnimoda reverentia subiectiva. Aliis autem
omnibus dicat imperator gratiam suam et bonam voluntatem. Reges quoque et alii scribunt. Summo
pontifici et alii ut predictum est pro sue arbitrio voluntatis. Qualiter scribatur summo pontifici in clero.

In clero scribitur summo pontifici pro voluntate scribentis ut potest. Sanctissimo in Christo patri et domino vel reverendo colendo et metuendo patri
benefactori et domino munificeque beato domino N. dei gratia sacrosancte etc. debitam cum devotione reveren
tiam vel reverentiam cum oratorum instantia vel tam promptam quam debite reverentie famu
latum. Et quidem adiaceat naviculam beati Petri feliciter gubernare. In eundem sumo
dum episcopis cardinalibus scribere possumus suo loco. Sed nota quod si fuerit presbyter cardinalis dicamus ita. Venerabili
in Christo patri .. dei gratia tituli sancte Sabine presbytero cardinali. Si fuerit diaconus cardinalis dicamus sancti Adriani diaconi
cardinali. Non enim dicamus tituli, quia cardinales non diaconi non habent baptismales ecclesias et titulus nichil
aliud sonat in parte ista quam ecclesia baptismalis et dicitur titulus Calixti vel tituli pastoris ab ipso sancte
ecclesie fundatore. Unica tamen est ecclesia Romana que licet sit baptismalis non dicatur tituli. Sed dicitur
Anthomatice basilice xii apostolorum presbytero cardinali. Eis autem minores gratia reverentie salutem dicere non
presumunt sed devotionem cum reverentia vel obedientiam et reverentiam cum salute. Vel tam promptam
in omnibus reverentiam quam devotam. Prelatorum autem est dicere inferioribus salutem in eo qui est salu
tis auctor vel salutem et sinceram in domino caritatem. Cardinalibus quoque dicamus salutem et prosperita
tem in eo cui angeli serviunt et cuius plenitudine [ut pulcritudine] sol et luna mirantur. Abbatibus monachis et
heremitis dicamus salutem et reverentiam vel in ordine constantiam de aurea brauium, de labore
denarium et gaudium consequi sempiternum vel ad fructum centesimum pervenire, et deum facie
ad faciem contemplari vel salutem et illam quam mundus dare non potest pacem. Qualiter

Imperatori scribitur in hunc modum. Victoriosissimo et gloriosissimo scribatur imperatori.
domino F. Romanorum etc. talis de inimicis triumphum vel potentia
prostratis debellare superbos vel spiritu consilii et timoris domini habundare vel robore magni for
titudinis et virtutis vel salutem per quam reges regnant et principes dominantur et potentes
etiam tenent terram. Hee quoque salutationes possunt regibus adaptari nisi quod reges in
gressu minime triumphant. Salutatio patris ad filium vel e converso.

Pater dicat filio salutem cum benedictione paterna vel de bono in melius
augmentari vel feliciter prosperari vel benedictionem quam Isaac et Iacob a domino habuerunt.
Filius autem dicat patri salutem et reverentiam filialem potest tamen simul gratia reverentie
tacere salutem. Qualiter scribatur magistris et aliis litteratis.

Magistris et aliis litteratis scribitur in hunc modum. Septiformi studiorum
lampade renitenti vel litterarum serta redimito vel floribus eloquentie purpurato vel

cemie prudentie uel exquisite probitatis. uiro candida et emulis uirtute preclaro uel spectabilis elo-
quentie ac morum prerogatiua perspicuo et honestatis gloria rutilanti et similia. ita tamen quod sin-
gula quorum locum teneant sortita decenter. Eis autem dicamus salutem per quam oportet feliciter ad op-
tate sue alternam peruenire. uel ea dete in terris que placeant in excelsis. uel salutem et
haurire aquam cum gaudio de fontibus sue saluatoris.

Qualiter milites salutent.

Milites autem et cum communiter salutantur
Eis autem dicamus egregio uiro et strenuo militi [illegible] militie decorato salutem et robore
acumen fortitudinis et uirtutis. uel salutem et feliciter gubernare [illegible] gloria militis et cum gloria
militaris laudes in bellis primas acquirunt.

Qualiter amici ad inuicem salutent.

Amicos dicamus intimo et precordiali uel dilecto et speciali uel reuerendo
et uero caritatis uisceribus amplectendo et similia. Salutem et prosperos ad uota successus. uel salu-
tem prosperitate ac uite longitudine et dierum uel uotiuis in domino successibus habundare uel
uotiua et continua persaui sospitate. Inimicos et excommunicatos sublato salutationis oraculo sic
dicamus sic transire per bona temporalia ne amittamus eterna uel redire ad cor et uiam
agnoscere ueritatis.

Dicto de salutationibus distinguitur de exordio.

Exordium siue captatio beniuolentie est benigna uerborum eloquentia quedam
ad attentionem alliciens animos auditorum et dignitate seu qualitate personarum tam in de-
ro quam etiam clericali felicitate obseruans ac diligenter attendens benigna uerborum eloquentia. Ideo di-
citur quia cum aliquis alicui suadere uel dissuadere intendimus cum beniuolentia que huma-
nitate importat non sine quodam adulationis applausu inducendo que foueat prem
unum reddere debemus nobis animos auditorum beniuolos et attentos dignitate personarum et
qualitate circa exordium dicamus attendenda. quia si sit digna persona. scilicet in dignitatis solio
constituta siue persona mediocris siue respectus loquatur dicens tam sublimitas mediocrit-
mihi eos fuerit siue sententias aliter clarus eius et aures beneficis delicatas et aliter pla-
cidis mentibus est dicendum.

> scilicet nomen ordo siue qualitas attendenda est. quoniam aliter discolis aliter loquendum est locutione multimoda

De eodem et plenius.

Et nota quod sicut alii antiquitus dicebant ore ad os ita nulla ratione dubites
exordium ac scilicet res gestas uel ea que geri posse uidentur cum diligentia exponamus
que quidem expositio debet esse breuis probabilis et apta ut si de troiana ruina loqui
uolumus non ab ouo gemino initium capiamus. sed a raptu helene que fuit causa parti-
dubio destructionis apta si ordine uerum gestarum sequimur probabilis erit si tempus
et locum ostendimus ad rem facientia semper uero uel saltem uerisimiliter explicates.

Hic distinguit de petitione.

Petitio est oratio per quam aliquid postulamus quod sit iustum utile et necessarium.
Unde cato quod iustum est petito uel quod uideatur
honestum sicut erit honestum erit iustum et utile. necessarium autem erit
si euidens necessitas intercedat. Unde hic nota breuiter quod petitionis libellus principi de-
more porrectus ex sola narratione et petitione consistit. uel ex sola petitione dumtaxat.

Hic distinguit de conclusione.

Conclusio est oratio per quam epistola terminatur
et clauditur et finitur ostendendo quid commodi uel incommodi in re
premissa sequatur et ut semper huius omnibus epistole partibus uitans uos educat in exemplis exe-
pla tamen in epistola colligimus que principibus orbis terre ad summum pontificem conscribunt
in hunc modum.

In hac epistola reges plura et principes occidentis rogant. pp.

Domino suo mitissimo beato G. dei gratia sacrosancte universalis ecclesie summo pontifici. A. eadem
gratia Francie et L. Anglie reges eorum prelati ac duces omnes principes de partibus occidentis
devotam omnimodam reverentiam in X. Ihesu et pectore. ut conferat imperium uni duorum litigantium
Celestis altitudo consilii sic videns ecclesie consulere firmitati et obtineat per sedis favorem.
duorum eam voluit columpnarum substentamine fulciendam, sacerdocii videlicet atque regni quorum
alterius gubernaculo sacerdotalem alterius vero imperialem dignitatem voluit preferendam et ad hoc
duas elegit et constituit in mundi regimine potentes, quod una non potest ubi compellat altera se-
ro et quod una non potest per spiritualem gladium altera per materialem non differat exercere ne forte ur-
gente tempestate infernus quia talium debet devota tranquillitati cautiat et mutetur machina
mundialis, quantis et angustiis et pressuris quantis hodie cernimus procellarum turbinibus et ardi-
nium fluctibus agitetur apostolicam latere non credimus sanctitatem cum extrinsecus hostilitates
impugnent et intrinsecus bella surgant, intestina instituta quod exponente contra terram sanctam
et ex occidente contra se caractere insignitos cerni novimus sevire nimia, et quod formida-
bilius est seditiones et guerras inter se facere non desinunt cerni. Eapropter beatitudini vestre
supplicam pariter instantia multiplicata in domino flagitamus quatenus ad sanitatis statum
apostolice considerationis apicem propensius ostendentes uni duorum istorum videlicet P. vel
O. qui de imperiali dignitate contendunt vel cuilibet alii digne clementer annuere
et favore velitis apostolicam impertiri ita quod decreto in terra preliorum et lacrimarum dis-
criminis non compellat militia christiana superna mia salvatoris et circumspectionis vestre
prudentia faciente nec non metuente principe christiano cuilibet et obscuritatis nubibus pro-
pulsis ac adversarii victoriam arceant et cerni nos professores gratia decoris gloriam
et optate serenitatis se pervenisse gaudeant claritate. Ostenditur quod v. partibus epistola dicatur aliquando ex iiii^or partibus
Nunc vero quibus modis ex suis partibus sepe ex tribus interdum ex duabus nonnumquam ex una constare potest epistola et de sin-
contingat constare epistolam videamus. Constat autem post salutationem epistola inter- gulis patet exempla.
dum ex quatuor partibus, sepe tribus, ex duabus interdum, ex una tantum. Ex quatuor con-
stabit. s. exordio, narratione, petitione, et conclusione hoc modo. Exordium. In-
sopiendorum litium vestra tenet sedis apostolice moderamen. Narratio. Suggestum est apostolatui ve-
stro quod inter venerabiles fratres nostros H. Ferrariensem et B. Bononiensem episcopos super limitibus utriusque diece-
sis odium inveterate contentionis contra recrudescat. Petitio. discretioni vestre per apostolica scripta
mandamus quatenus partibus convocatis super controversia predicta omni appellatione remota concordantibus
vestra sententia auctoritate sine debitum mancipetis, ita quod nulla fomitis inde remaneat ma-
teria malignandi. Hic docetur quod ex tribus vel ex duabus partibus supradictis aut ex una tantum constat
Constabit autem epistola ex duabus partibus supradictis sine exordio hic epistola et patet exempla.
et sine conclusione subtrahantur. Ex duabus vero constabit. s. exordio. petitione. vel ex nar-
ratione solum et petitione constabit. s. ex sola narratione dumtaxat ut in hoc exemplo.
Noveritis dominum H. tempore dei gratia ex parte summi pontificatus ad pacem assumptum et dominum
H. ad imperialium culmina fastigium tam repentinus quod felicibus successibus excrevisse
A simili intentione dicamus quod ex sola possit petitione consistere. Hic docetur quod sine duabus partibus
Ex salutatione vero exordio et conclusione ex hiis tribus s. salutatione. exordio. et conclusione
Vel ex duabus ex hiis epistolaris compago subsistere epistola stare non potest quod nonnumquam sine salutatione
non valebit sine salutatione quoque fieri contingat epistolam sed contingat patet exemplum
et subdit quod romana ecclesia taxat.

epistolarum in .iiii. partibus sepe tribus interdum duabus non unquam et de singulis dantur exempla.

veluti grecum faciendum putet ponit Salustius ita dicens. Quis sum ex eo quod ate nil coge-
scere potes. Set Romana curia pertractat interdum quatuor partes epistole quas interdum sub ipsis
quatuor pertractat versiculis, interdum sub tribus, interdum sub duobus, interdum sub uno et singula
non concludit versiculo videamus. Set quatuor distinguit versiculis ut predictum est in epistola supradicta
in tribus plene concludit. scilicet dum exordium, petitione et narratione per causativum signum
quod est coniunctio, quia et quoniam. sub uno versiculo accipit in hunc modum. Quia sopiendarum
litium via tenet, Dilectorum filiorum magistri Petri. moderamini suggestum est appellatione tua et cetera. usque in fine. Interdum in
duobus versiculis concluditur. scilicet exordio et narratione, et sigillatim et districte recapientes pe-
titionum conclusione attendens. Tertium constituit versiculum per hoc adverbium taliter, ut in
exemplis dictis supradictis. In duobus quoque versiculis comprehenduntur sub causativo signum
.scilicet exordio et narratione in unum collectis si conclusio narrationi per hoc adverbium ita. ut tales
annotantur ut puta si dicatur hoc modo, sine debitum taliter imponatis ut nulla detractoribus causa
remaneat, malignandi. alio etiam modo sub tribus versiculis, epistola concludi potest. scilicet si exordium
narratio et petitio per coniunctionale signum quod est hec coniunctio si vel cum. sub uno
versiculo colligantur hoc modo, Cum sopiendarum litium via teneat et cetera. usque moderamini,
suggestum est appellatione tua et cetera. usque retrudebat. discretioni tue et cetera. In uno demum versi-
culo potest epistola comprehendi. scilicet collectis omnibus per hoc coniunctionale signum ut diximus.
Conclusio petitioni ut predictum est per predictum adverbium taliter, vel aliud quod simile annectatur. Non
est silentio transeundum quod Romana curia gratia talis compendii faciendi ponit per se
ipsum exordium aut ipsam narrationem vel cause redditionem cum signo causali vel con-
tinuo vel continuo post hanc coniunctionem quod in narratione positam vel post hanc coniunctionem
quod in petitione locatam. Verbi gratia in narratione hoc modo, miramur quia cum sitis cul-
tores fidei et concordie discordiam confovetis. In petitione hoc modo quod cum militetis in
ordine sanctis ordinem ut divine possitis iniuste formidare iudicium ultionis.

Romana curia non patitur correcturas. Procemium contra male correcturantes.
Romana curia non patitur correcturas que ubis expositionem minime patiuntur quia
multa possunt corrumpi que non valent narrationibus explicari eo quod nec omnium que
dicta sunt ratio reddi potest. Hic distinguit tres distinctiones que considerantur in qualibet perfecto dictamine

De compositione epistolarum satis plenarie viderem super ostendisse. Verum quia non merito.
Sufficiat vas ex auro consistere nisi sit celature artificiosum decoratum. Immo illud
semper est optimum quod noscitur ad decorem. Sciendum autem, quod in quolibet dictamine
tres considerantur certe distinctiones, quarum prima coma, secunda cola, tertia periodus appellantur.
Coma est punctum cum virgula supra ducta, quoniam adhuc scilicet suspensus permanet animus
auditoris. Cola est punctum planum cum virgula inferius ducta, cum animus audi-
toris non habet aliud expectare, tamen aliquid addi potest. Periodus est punctum planum cum
virgula inferius ducta quoniam scilicet animus auditoris, nec amplius expectat, nec amplius
addi querat, interdum proponentis ut in hoc exemplo. Primus gentium est ut sit
nobis erga deum religio, aut parentibus ac patrie pareamus, et cum dico unus gentium est
hic est coma. id est punctum planum cum virgula supra ducta, quia adhuc suspensus
remanet animus auditoris. Cum autem subiungo ut sit nobis apud deum religio,

ubi est colon, id est punctum sine virgula superius vel inferius ducta, licet amplius addi possit. Cum autem adiciamus ut parentibus ac patrie parcamus, ibi est periodus perfecta, id est punctum cum virgula inferius flexa, eo quod auditor amplius non expectat, et apponens ultra non intendit. Et est notandum quod non refert utrum unum membrum vel plura infra periodum faciant. sicut plura infra faciunt unum corpus. Proemium contra male doctos.

Ecclesia domini filios desiderat eruditos, ideo clarius ignorantie tenebris obfuscatus tamquam lampas mortua reprobatur. Et ideo non indigne censui prelibanda quoniam in libro quem appellamus allegoriam Boetij iunioris de veste philosophie ac de dilatatione ipsius est stabilita disceptatio, et sufficienter enucleatum, que ars artium et scientia scientiarum ac philosophie vestis ornata dicatur et corona, hoc multiformi calculo rerum tanta meruit prerogativa gaudere que ut nobis ad presens plenius elucescat aliquid inde censuimus prelibandum. Hic laudatur ars dictandi et vocatur merito ars artium et scientia scientiarum quia per eam omnes artes.

Ars artium, scientia scientiarum, ac philosophie vestis ideo censetur ista littera dictatorie. Alie colorantur. Aurea facultatis quia sine ipsa artes et scientias vel rerum gestarum memoriam non posse diu subsistere vel ad successivam digne transmitti posteritatem nemo dubitet sapiens.

Incipiunt capitula prime partis.

D. pp. scribit comminatorias increpationes ad imperatorem super oppressione illata ecclesiarum ecclesiis et personis ecclesiasticis ac pontifices cum in presentia ante oculos eius beneficia imposita et pro ecclesiam. inducat eum ad condignam retributionem reprehendendo ut desistat ab huiusmodi persecutione et aggravamine inferendo ecclesie conquiescat.

Ut Vercellenses recedant ab obsidione castrorum Vercellensis ecclesie et a molestiis eius cessent.

De securitate prestanda non solum hominibus Regionis sed etiam Tuscanis et quod ab man fu cessent hostili.

Arguit istos de nimia sevitia quam exercent contra eum, inducat et mandat ut agant mitius circa eosdem.

Arguit prelatum ut se et monet de dilapidatione ecclesie et de aliis excessibus de quibus fuerat diffamatus.

Arguit prelatum ut se et monet ut cedat alioquin committatur inquisitio contra eum.

Concedit imperatori trina dilatio ad transfretandum in subsidium terre sancte.

Ut crucesignati qui non exercent votum crucis prosequantur iter in subsidium terre sancte. Alioquin denuntientur excommunicati.

Ut qui compositioni tractande inter partes consentire noluit peremptorio termino prefigatur infra quem suam intentionem prosequatur.

Redarguit veterem amicum eo quod tamdiu non scripsit.

Ut de iniuriis illatis cardinali plena satisfactio proveniat iniuriatoribus castigatis.

Confortat amicum in insistente dilectionis dulcedine et quod dubitavit ad modicum reprehendit.

Ut hiis qui astare presumunt contra papam castigetur ne patiatur imperator sessuram inter ipsum et ecclesiam.

Reprehendunt Apuli eo quod male in suis partibus tractant crucesignati et peregrini properantes in subsidium terre sancte. Item super eodem et plenius.
Gratulatoria ad iustitiarium Apulie super eisdem.
Item cuidam nobili de regno Apulie super eisdem.
Redarguit amicum eo quod tam diu subtraxit se ecclesie indutias cum quod reuertatur ad eam.
Reprehendit istum de nimia seueritate.
Redarguit quendam quod contempto sine cautione edicto euentum vult expectare sedis.
Conuitiose insinuat istis ut circa ea que inceperant efficient prout viderit expedire.
Ut male gesta reuocentur.
Increpat amicum de sua et dicat quod sunt affectionis intentione non distantis consequenti.
Increpat amicum quod non significauit de liberatione filii sui.
Inuectiue scribit iste quod non reputet indebitos quod perficiat ad eum dampna illata capto Albinen.
Increpat amicum quod circa sua fuit de peregrina quam dicat carere fauore iustitie.
Ut nepos suus bonis moribus et scientia instruatur.
Non regratiatur de missis pro edicto quod fecerat de non mittendo.
Scribit quod non habet pecuniam nec intendit mittere equum.
Differt petitum subsidium faciendum pro expensis usque ad suum reditum.
Ad amicum ut non miretur eo quod retardauit eum.
Inuectiue scribit amico quod peregrinis non existentibus de moribus hominum parte non conferunt cum aliis bonis destinare.
Increpat amicum qui pro multiplicitate negotiorum videtur eum obliuioni dedisse.
Rescribit amico quod nichil sinistrum fuit de relatum de eo.
Exponit episcopum et significat quantum peregrinum remittit et domesticum retinet.
Scribit quod non moueatur pro relatione mediata.
Redarguit quosdam mercatores sequentes arbitrium voluntatis.
Scribit amico quod non procedit contra priorem.
Scribit amico quod non consueuit vitare pericula.
Redarguit amicum hesitantem de eo et respondit per cedulam ad petita.
Mandat isti ut accedat secure et moneat quod nequaquam in causa simili recidiuet.
Commendat missa et inhibet aliqua decreto non mittenda.
Super reformatione pacis.
Reprehendit istos qui fuerunt negligentes circa delinquentes.
Persistit ad amicum ut ab eo exigatur quod debetur.
Redarguit deuotum quod sinistrum de eo credit et dicat quod gratum habet si ei amoris aliquid conferatur.
Rogat ut abolendam infamiam prouideat suo et specialiter benemerito isti de beneficio.
Murmurat contra istos qui interpretantur litteras aliter quam earum significatio patiatur.
Redarguit istum qui credit erratum fuisse de receptis.
Inuectiua ad decanum [illegible] eo quod duo instrumenta contraria suo signata sigillo prodierunt.
Inuectiua ad amicum eo quod non satisfaciat si prouenerit de quod ab alio debetur et petit id de

Delusam.
Hortantur fratres ut non insurgat unus contra alium.
Invectiva ad amicum pro eius paupertate.
Invectiva ad quosdam qui scriptam litteram male intelligunt.
Invectiva ad .. episcopum qui calumpniose moratur in balneis et ideo denegatur ei petitio.
Comminatione remordet ille qui ad aliena iura manus iniuriosas extendit.
Contumeliosa cedula ad eum qui nimis acute respondet.
Invectiva ad amicum ut visitet eum corporaliter non per litteras.
Reprehendit eum qui petebat quod non deservierat.
Peremptorie vocatur prelatus ad curiam de multis et enormibus excessibus diffamatus.
Increpatorie vocatur prelatus ad curiam de multis et gravibus excessibus diffamatus et gravis comminatio.
Mandatur cuidam iudici delegato ut in cognitione veniat.
Redarguit quidam qui mentitur plures se scripsisse et sententie contumeliose de superbia reprehendit.
Descriptio plurium offensarum imperii contra ecclesiam propter quod fit generalis predicatio crucis contra eum.
Cardinalis corrigit quendam qui nimis ex non ferventi aliis recitabat quotiens audiebat prosperos et optatos rumores de ipso.
Significat amico non gaudere quod filius suus incepit ad litteras discendas nullumque habet animum ad studendum.
Increpatio ad quendam scolarem qui id quod sibi datum fuit pro expensis temporis expenderat in meretricibus et tabernis.
Increpando monetur quidam ut se corrigat de suis pravis actibus.
Increpatio ad presbiteros civitatum ut compareat coram eo ad procedendum in causa.
Contumeliosa littera ad eum qui impedivit litteram sibi transmittendam.
Exordium ut qui non humiliatur ex mollibus durioribus supprimatur.
Invectiva ad prelatum ut recipiat fratres predicatores in sua provincia.
Invectiva cardinalis ad imperatorem ut non pareat scandala cum Romanis contra ecclesiam sed eas compescat et studeat firmare pacem.
Invectiva ad amicum ut non miretur quod non scripsit promictit etiam scribere oportuno.
Redarguit quendam qui sepius promisit se scripturum quia non scribit nec scripsit.

Expliciunt capitula prime partis. Incipiunt epistole. Dominus papa describit contumeliose increpationes ad imperatorem super oppressione illata per eum ecclesiasticas ac ponens ei in eius precio ante oculos ea beneficia ipse que per ecclesiam et reducat eum ad condignam retributionem.

Miranda tuis sensibus nostra venit epistola ut scripsistis sed nunc reprehendit quod desistat ab hac persecutione et agnoscat
mirabilior tua nobis. Nam vere pagane verbo librasses examine si litteram nunc insistendo ceptis
ad rivalem sensum postposito longe non traxisses ineptiis non suspecta undique quiescat.
ratio invenisses in illis. Unde spirituali patri certiores et matri ecclesie quidem
epistola continebat quod preter omnium opinionem et consilia principum et ut tuis verbis utamur
te invenimus ad beneplacita nostra paratum ita ut nullus predecessorum tuorum illis retro
actis temporibus recolatur ideo ecclesie fuisse devotus. Sed de principibus non aliter ex hiis verbis
nostrum informabimus animum quia probabilis credulitas habet fides experimento probata de quibus

apostolice sedis constantia recte opinionis iudicium frustret suggestionis instantia non muta-
bit. Cum ista preferenda sint dictis et etiam prudicent potius. Extant de archivo
ecclesie munimenta publica prodeunt que singulorum pene omnium principum munita
singnaculis opinione repudiat quia forte uidetur indigere quia illos eo quod cum
similitudo non recipiantes, ac tales viros excellentie tue dedisse consilium
continuum stricto tamen et ipsorum signaculis sigillis de predecessoribus aut tuis si aliquis
certius maior dedisset confessio meretur in illis. Quid in testificare possemus cum si ad proximos
sanguine scribentis referat intentio modicum devotionis sufficeret ut eos comparatione per
cedens. Si tamen comparatione gaudium inveniat ubi nos prevenit postiatam quod ad illos
predecessores intellectum faciaris extendi, qui fide preclara caritate fervientes devotione
et subditos prefacientes, illo parent et exemplo, ecclesiam multis libertatum privilegiis muni-
erunt multarumque largitionum liberalitate ditarunt. Illis si placet in hiis magnifi-
centia vestra non preferat, sed consideret potius si affluentia talium illorum metas attingas
dissimulat quod unum prudentis ingenium si mutato citius [illegible] multe devotionis affirmas
dum beneficia matris ecclesie revocare conaris in dubium, tamquam si possent unius
insinuatione celari que multorum notitie publicat, et singularis assertio reddat ambi-
gua que universalis notitia manifestat. Porro illa ingratitudinis species, qua be-
neficia percepta negantur, aliquid acerbitatis consuevit afferre. Sed illa maioris doloris
habet aculeos qua in bono malum rependitur, et odium in dilatione notatur. Circa tute-
lam quoque tuam a clare memorie imperatrice Constantia, regine sancte apostolice sedis relicta a be-
neficiorum gratia exciperis si tutele sit debitum suggatum eo quod fas inducebat ut si
erat et nefas si deficeret notaret. Verum cum nullius necessitatis articulus tunc
urgeret ecclesiam, ut in te qui omni eras suffragio destitutus, onus non leve susciperet
tutele susceptio que ex gratia sumpsit exordium here redebuit de prosecutionis
debito non ingratum. Caute ut tutoris notam non solum suscepte, sed etiam fraudulente
administrationis non conaris impugnare dicens quod ecclesie nomine defensorum hostes
induxerat palliatos, qui ad perdendum animam pupilli festinarent et pupilli susciperent
regnum parentis et coronam. Habet preterea diffamationis adiectio quod que tutrix esse de-
buit promovere decreat erigendo in patriam sedem hominem alienum, qui non contentus
imperio ad regnum nichilominus aspiravit. Et quidem id non fuit hactenus tua confessio
non id continebat usque nunc tuarum series litterarum quibus post deum totum ascribas matris
ecclesie studio, totum attribuebas eiusdem tutricis laboribus quicquid eras et etiam quod nunc
habes. Unde quam contraria istis tam novelle processit opinio. Unde presumptio tam adversa, tam
repentina prorupit. Si cum frequens missio litterarum continue consciam mutuas habebat
cum nulla subscripta sit tam nove facti, neque facta nove cause. Cur calumpniose in-
pingat quod evidentia facti non patitur. Cur sub quodam nubilo duplicitatis non ad-
vertat, quod sit scripta promissa destituta credat credulitate scribentis tua [illegible]
non colligat quidam de istis illatio subsequatur. Sunt ne ista subsidia que promit-
tebas ecclesie si necessitas immineret et hec retributionis affectus que offerebas si gravaretur

consideret non id quod mater expectavit a filio, non id quod tutrix expectare debuit a pupillo. Sed dicas que
in tali filio et tali pupillo fragmenta favoris eius collegerit si tutrix tam utilis, tam facilis de
tractionis impetratur. Sed dicas quot et quantos labores amisit ecclesia, si palmites quos multo
sudore plantavit et coluit in amaritudine uvas contulit aliene, cum sit muneris
dispendium fructus nullos producere quam nocivos. O quotiens lacrimas quamque amaras
felicis recordationis predecessor noster Innocentius papa multotiens pro te fudit, o quanta sollicitudine laboravit,
ut te innocentem eriperet manibus insidiantium, laqueis liberaret, et qui de mortis faucibus
extorqueret. Ecce quid restitutionis eidem imperialis excellentia afferret, ecce quis regalis
magnificentia recompensat, dum pupillum vite insidiator occultus dicatur et honorum
tirannus spoliator. Recogita, recogita, fili karissime, et inspice claustra tui pectoris frequen-
ti meditatione revolve quod primum quamque depressum te ille summus pontifex post obitum
matris accepit, et quam gratum quamque promotum in sua morte reliquerit. Porro ut ad
dum tuo dum tenelle infantie fines attingens, cum impius ille Marcualdus
tui nominis detractor perfidus antiquusque tuorum invasor Regni Sicilie metas aggressus
utriusque invasionis manus extendens, Montecasinum obsedit, et in sublimitatibus mon-
tis rupestris existens sui roboris exerat ad spatium extremum captionis. Sed in hoc
ecclesie sollicitudo non defuit, que per duos cardinales cum multis militibus et expensis non
modicis, efficace manum auxilii porrexit obsessis, ut invasoris debilitas, et conatus
obsidentis eluderet. Cumque obsidionis exitus insultantis non proinde affectum, et propaga-
ta sue defensionis ad alios resistendi vigore ac resumerent cavaniam. Sed iniquus ille
in Siciliam transtulit ut si ibidem personam regis desiderii sui fines attingeret, ad regni
fastigium sine facultatis obstaculo perveniret. Sed nec tunc protectionis solite dexteram
subtraxit ecclesia, mittens illuc clare memorie G. tituli Sancti Laurentii in Lucina presbiterum cardinalem
cum nobili Iacobo comite consobrino predicti predecessoris nostri multis associato militibus in
tui subsidium nichilominus destinato. Alius etiam cardinalis est exercitui postmodum deputatus
qui tuis utilitatibus non remissus, ibi diem clausit extremum, consequenter substituto alio
ut sollicitudinis defectu plenitudo circa tue persone custodia non deesset. Interea Diopul-
di malitia longe lateque diffusa, sicut se partes Apulie ac terre laboris extenderet, tantaque
receperat incrementa potentie de P. quodam comite Celanensi victoria, per maiori
parte homines regionis suo applicabat arbitrio suoque dominio abdicabat, in aliquos sicut
potuit resistentes eo audentius debachando, quoniam paucorum [illegible] amictat re-
pagulo, qui de maiorum et sublimium triumpharat. Cumque in partibus illis non haberet ecclesia
que exigeret contra illum, multosque sumptus amisit in hominibus regionis que per parte-
iam fecerat expensas multarumque milium unciarum recepto a nobili viro G. comite quoddam
Baren ad opus tue fidelitatis publice iuramento ipsum misit in Regno ut per eum
clara cornua confringeret inimici. Numquid hoc fuit commissum querere puerum.
Numquid hoc fuit creditum spoliare pupillum, de throno dei sententia procedat, et virtus
auxilii rectum iudicium operetur. Si adversus ecclesiam tua excellentia credit talia credere
si debuit ex hiis accepta credulitas in puerum prodire humoribus ut ubis ex scriptis

autenticas exposita in publico comperet. Sed forsan hoc divina prudentia voluit ut haberet in poste
rum cautela secundum rationem circa homines siquidem alienum que in sede patris tui si tamen
sedes patris dici possit vel debeat que non successionis sed electionis defertur pertinam erectum fuis
se presumis tua prudentia adversus ecclesiam fustrassis inventio eo quod veritas negata de publicis
minus reliquid fidei de occultis. Nullum enim angulum latet imperii quod imperatore Henrico de
functo quondam Philippo duci Suevie quidam quidam Ottoni postmodum imperii divisis
voluntatibus adheserunt. Et licet idem Philippus nomen tamen primo pretenderit ad se postmodum con
tinens negotium sic illud succedentibus presens suis utilitatibus applicans quod tamen de iure non dubi
tabat imperatori sed idem ad occupationem regni Sicilie preggabat. Wormatiensem episcopum ad hoc mit
tens. In hiis etiam tuo subsidio apostolice sedis prudentia non deficit sicut illi prememoratum. O. contra
et nonnullos vasallos ecclesie resistentes in Marchia quod conatu continuit adversos et interdicto ei
adderet ad primum regni fines accessus. Post tandem sublato de medio Ottoni que omnium prin
cipum voluntatis assensibus presentabat electio nec expediuit diadema imperii denegatum qui procul
dubio ut scripsisti subito factus ingratus ecclesiam non sicut erat ecclesie immemor receptorum et quis
etiam multis provocatus offensis dissimulabis illos misericordis ecclesie patientia consueta. Sed
postquam ad tuam proripuit iniuriam in te quem pupillam oculi tamen diutius ferre non potuit
Nota multas vias excogitatas quibus pleno remedio suo presens subvenire minori. O quanto pre
mius eras periculis. O quanto patet ad casum. Non asserimus quod invocavit ecclesia illi auxilium qui su
perbis resistit et dat humilibus gratiam, qui imperat mari et ventis et cessat tempestas qui
deponit potentes de sede ac ponit humiles in sublimi. Invocavit etiam principum auxili si
delium pupillos et magnos sollicitavit ut ei ad tuam relevationem collapsi manum porrigerent
adiutricem. Obstitit tamen divina potentia ingrati conatibus faciens in te tamen ecclesia signum
bonum ut elato cadente tu surgeres et potente debilitato tu posses augeri cum illum sua ma
litia suaque abusio moerpavit. Cum iusto dei iudicio propria perdidit quod avare usurpavit
aliena et tu cum regnum tuum vix extrema remansissent alterius omnino imperium obtinens. Hec
itaque salutis remedia cum auxilio principum divine prudentie virtute preambula est
providit mater ecclesia tibi tenera sicut a puero tulit et adulto. Quid ulterius est facere potuit
et non fecit de contingentibus tibi cunctis et etiam ad que non tenebatur ad hec. Miramur
autem quod in hiis tuos labores commemorasse te dicis dubium cuius facta scientur et uenit
ad tamen laborantibus aliis in labores alterius introisti metes que non seminasti et colliges
que partubio non sparsisti. Denique in defunctorum non fatigata persona vero tua non preterimus
intuentes minus diligentem consideras quod nos qui precedente presente quo ad utilitates tuas
affectione fragrantes ad tuam confirmationem honoris potentis astitimus et potentis in
vero multis detassimus ut tu adheremus honorum. Sed facta quodammodo famae vero predigentiae tue
pater. Sed pro istis et aliis ac non redargutione respondes quas dicas iura regni Sicilie
et in electionibus placitorum fiat assensus debitum ex antiquo iuris constitutionibus minoravi.
Verum si scripta tua et genitus tue et manum sollicitudinis revolvisses. Sed scriptorum tua patrum
constitutionis adverteres non assereres ecclesia nota defensione ecclesiastice libertatis a non
defecat aliud de persecutione modo iustitie qui contemptus erat de abusu. Assertis
insuper nos per communem formam communi requisita te in consulem quibusdam ecclesis

Regni vacantibus prefecisse personas. Sed que sit illa forma nescimus, que per te cito nimis est
informis, per quam apostolice sedis iudicium ex tue voluntatis arbitrio dependeret. Non tamen in
tedium promovere susceptas, dum nota, ulterius suspicionis extendas, quia notius tramites pa
tuerunt. Tarentinum post hec archiepiscopum qui apud te sit a summo gratie in profundum puteum ca
sus repentini nutu sic deiecit ut qui paulo ante sicut cor unum et anima una cum principe
cesserat subito fur, subito proditor, subito tui nominis sanguis, dicitur sis obtrectator, nec ex
cludimur a responsis mirantes quid in illum ultionis expectas, que per subtractionem bo
norum medium sue sedis accessum contra fas et libertatem tui possessorum arbitrii ita punisti
pena pervenientem iudicium et in executione non expectare libellum. Sed forsan est qui dicat
quod dum sua placuisse credunt Cassanensem episcopum non duximus obmittendum cuius prodigali
tate totum Regnum dicas esse corrosum, sed si in totum processit corrosio, unde et remanse
runt tot reliquie corrodende. Hic si mentis laboribus, si fructus servitiis, si meritis pre
mium respondet aliud pro certo recipiet quam solvatur pro quo quod fidelibus eius apud Sanctum Germanum
quid nobis apud Ferentinum magnificentia tua promisit non ignorat. Denique capellanum contra
que sanguine occisorum ad nos assiduis de terra clamante nec ira nec spoliatio sub nube
tegatur ut de ipso post restitutionem debitam iustitie satisfiat non movemur, si super hoc ad lacri
mas et querelas tuorum forte fidelium assiduis movearis dummodo in illum qui suo domino
stat et cadit non processeris ad iudicium, primo in castrum ecclesie ac bona eius manum oc
cupationis extensa, quam querelam delatio iusta perferret ad examen iudicis competentis. Omnia
preter non mensas ut apud nos ille meruit unde apud te demeruisse videtur. Et tamen pro iusti
tia spoliate stetit ecclesie licet apud te demeruisse credatur, apud nos qui sumus et esse
tenemur iustitie zelatores contrarium operatur. Tandem tot alijs colupnis ecclesie prelatis videlicet
inferioris gradus et ordinis clericos rigor tuus gravavit acrius attraxit et qui altum velis supple
defectum prelatis neglegentiam prelatorum licet superioris sedis non desit auctoritas. Que omnia dili
gentia examinata iudicio et iudiciali examine cognita tanta censura percellit quod pene distri
ctio culpe mereatur exemplum et indicere severitas de potentialius timere offense. Nos vero
dei cause deesse non possumus nec debemus super omnibus istis et alijs contingentibus ecclesia
stica libertate sic divina suffulti potentia debitum nostri prosequemur officij quod deo pro posse satis
facientes et honori intendimus utiliter negotium tue salutis et tue curam deferre honori cons
tem potestatem in talibus sic noceat et prodesse sit sevire. Mavimus cum mulierum misericordium
filios decoxerunt sed habeat vera dilectio plagas suas que dulciores sunt cum amari inferunt.
Adiecisti preterea quod post reditum tuum in Regnum Sicilie reintegratis undique tuis per quorum varie
tates dispersis exclusis rebellibus dicas ecclesiam communis matris officium susceptos filios recepisse
et quidem de unitatis reintegratione gaudemus et ut reintegrationis affectio sic debitas fuisset
contenta limitibus quod a iustitia recuperationis in suis et alienis ad usurpationis iniuriam non
transisset quia preter id quod in die novissimo districti iudicis ultionem reddet consummatis
felicibus sancta non consuevit eventibus sed augmentis non aggregata legitimus quantumo gravis
acrius insistat, penas adiectione corruptas. Super exclusis responsio sufficiente possemus nisi aliqui
cum iudicio crederet retardatum silentium reperata iustificare querelam. Sed ut videremus
corespondentias hactenus dissimulatio distulit nunc extorquet instantia conquerentis

[illegible] displicuisse videtur

merces

a memoria quoque tua excidisse non credimus quod comiti Thomasio Raynaldo de Adulsa et fautoribus com...
ante quam castra que ubi obtinere nequiuimus resignaret, inter alia que publica et autentica sunt con
uentione notata uenit expressis personarum securitas in promissum, et ut id robur maioris firmitatis haberet
nos et uniuersos fratres nostros affectuose rogasti prouintias et plicatas fratres in testimonium obseruatis ut
Romana ecclesia super se securare ac confidenter reciperet quod inuiolabiliter promissa fides attenderes et per se
nature obseruares. Sed uerum ubi sit? Viderint fidesque promissi plusquam deceat apostolice sedis et imperialis
excellentie honore affectionibus plus. Et prius manifestis exposuit nonnullis de fautoribus comitis
memorati quorum multos post spatium de securitate tua fiducia dedisti exilio et quosdam igno
miniosa morte dampnasti. Proinde possumus nonnunc formidare ne tua iusticia in personis nom
ine penitentie amiserit et cessum. Et non credis id oblitiori et relictum Regum sit factum dissimulatione sus
pectum magis quam auctoritatis sedis apostolice sit detractum qui ipsos ad per tuam instantia sub suam securitate recepit satis
intelliget qui te sciunt, sed quod in similibus per te inferiores principes de specialis potuerint euitica recipe
specialiter exemplar. De comite uero Chiaro que apud te in subtractione suorum terre sancte ciuitas et causa
iurisuenientia non defendit. Comitique Regio olim capto ut nostis et prouidentie libato ut sanctum et nostro et gloria
tam aliis qui aduertere et loca confinia a persequentis facie confugit, congesta et decreto quod principis excellentie
non sicut sapientiam persequi nec eius solum quod a uictore rapitur sua mostrare potentia uideatur. Hoc quippe aquila et
sanctis gestis elias qui dominium pene auida et uenie acceptore iure sumauit inuictum et uenerandum
se gladiis offerentem ira tanti principis reputauit indignam. Certe constitutione ipse ciuitates erant
refugii, Verbum ad refugium iam ipse non habeat, Dauid erat recursus oppressis et summus pontifex deum
magnificamus cuncte faciem ab afflictis et utique non ad illos nullam molestiam inferat et tuus in
uelis dumtaxat ferre molestie quod uiuunt. Adhec de egregio uiro socero tuo si ad nostram peruenit
scire notitiam quod de hiis que tibi facere debuit omisisset nostra ad pertineret monitio que tibi desiderium
acceptum et te illi potissime gratissimum. In quo mouet multorum corda miratio quare alii confu
cium accersit ex affinitate maiorum iste non sine multorum scandalo non sine terre sancte dispe
dio non sine tamen nostre lesione decreuisse uidetur. Et quod de hiis similia magnificorum principum
gesta non continet sublimitatis mores ignorant liberalium largitas non acceptat, non sit illis terre
pararet utilitas non sic ad eius subsidium bellatores strenuum inuocant. Insuper omnia grauamina
et importabilia nos asperis alligare que digito uestro mouere nolumus non attendentes quia pluribus
annis elapsis ultro te istis honoribus subiecisti. In Theotonia spontaneus signum crucis as
sumpsit non attendens quod in gerendo crucifixi negotium onus non leue tulit ecclesia in ecclesia
sticarum largitione decimatione prouentum, non attendens quod per fratres nostros et alios predicato
res multi potentes et nobiles magnique sic crucis obsequio deuouerunt per maioribus autem
Romanis excellentie tue frequenter scripsisse meminimus sicut dicas sed causa patri hec ius sum
non assequatur ut asserunt non debent illis in sua iustitia esse censura deceat uel uassallis
quoque patrimonii et de quibus prout placuit rescripsisti, quid unus imperialis excellentie con
tat tuorum et tamen predecessorum priuilegiorum inspectio prestatur. Quod si per debitum a nobis in illis aliud
pro terre sancte subsidio petisses sicut deceret formata petitio ad exauditionis gratiam inuenisset
prouideas tamen ut aduocationis uocabulum frequentius licteris repertum tua si placet non pertrahat
interpretatio in abusum. Cum ad aduocatum est idem intelligi debeat quod defensor si defensionis nomine
nos eisdem improprie nomen retines aduocati quod satis in .. aliis castris quorundam

nostrorum fidelium ostendisse videris. que contra iustitiam detines occupata post illatam violentiam
post commodum possessionis adeptum sed de petitione possessor offeres loquentibus te ius in
tua curia redditurum. Super quo si qua nova iura sunt dicta cognita in publicum procedant, cum
id non patiantur antiqua. Quia vero non est abreviata manus domini ut non possit sublimitatem in
curvare hominum et altitudinem humiliare virorum. nunc cum felicitati tuis votis successivum
splendor illuxit humilitatem in sereno non deseras quam in nubilo pretendebas. Speramus itaque
quod principis tam discreta memoria nunquam sic ad oblivionem deducet oblivio ut omnino in
vitium ingratitudinis incidat quod reprehendit in emulo et culpam quam dampnat in hoste
committat. Non ergo seducant te exempla que instruxisse debuerant adversa. cum fuit pharaonis pin
cerna vocatur eo quod succedentibus prosperis sui est oblitus interpretis. et lex nobilitatis id habeat ut no
bilium mentes excelsa non eleuent et infima non dimittant. Rogamus ergo fili carissime prelatis apostolice
sedis affatibus nullius suggestio te seducat que nisi obstaculum nimie indevotionis impediat
a te dexteram beneficiorum non subtrahet et dulcedinis ubera non abscondet. Cum non sit verisimile
quod animi fervientis affectum ab illo de facili velit avertere quem multo sudore fovit impuberem
multaque sollicitudine promovit adultum. Ut Vercellenses recedant ab obsidione castrorum Vercellensis ecclesie et a molestiis eius cessent.

Non noemi .i. pulchram sed maram .i. amaram dici potest ecclesia Vercellensis.
eo quod sicut accepimus amaritudinis repleverunt eam populi sui immo non sui quia quod ius
spirituale dedit in proprios laycalis reddit iniuria alienos insurrexerunt et cum in matrem filii a
pastore oves oberrant in vita prelata ruunt iniuriose subiecta. Desudent itaque oculi u
beres solvantur in lacrimas et plorent Vercellensis ecclesie motivos suos non tam culpa quam fama
qui alienati sunt ab utero erraverunt a ventre non adtendentes ad petram de qua excisi
sunt et ad cavernam laci de qua precisi sunt. Dum soliditatem paterne devotionis non retinent
et affectionis antique primum non observant. Sic matribus onerosi quod vero sunt onerati ancillantes
matrem ut non noceant filii libere sed ancille. Ecce versa est et non cursa a statu pristino ecclesia Vercel
lensis. quia que in virtute sua .i. capite celsior censebatur depresso capite prostrata iacet. Ecce de amari
tudinis calice bibimus quo dictam ecclesiam cives illi nimis inciviliter potaverunt. Dum ibi plus
desolationis audimus ubi plus solacii sperabamus. Credebamus siquidem quod in adventu nostro ecclesia illa
gesceret sed lapse requies non est data. Prelatus enim eius domini pape cogitur adire presentiam et non ces
sat molestia subditorum sed adhuc manus eorum extenta. Castra ecclesie que prima rapina
non substulit instantia continuate vexationis impugnat. Sane si iustitia eius attenditur
hoc pro certo non licuit si decus Romane consideratur ecclesie istud non decuit si utilitas notatur.
Provincie id non erat expediens maxime hiis diebus et forsitan est qui credit quod qui
huiusmodi lesionibus pungit ecclesiam tali negotio negotiatur alii commodum negat et negligit
regionis. Nunquid in talibus adherebit lingua palato. Nunquid silentio labia conticescent. Nunquid
non exaltabit vox quasi tuba ut illi populo sua scelera nuntient. Ne ergo taciturnitas nobis illorum
offensam conferat. mandamus quatinus visis litteris omnique mora sublata personaliter accedatis ad locum. et
potestati et populo Vercellensi precipiatis ex parte nostra districte ut omnino recedant ab obsidione
castrorum que obsedisse dicuntur et alias cessent a molestiis Vercellensis ecclesie matris sue
quia nec ad dominum papam nec ad nos possent velata facie mittere nuntios super exhibitione

iusticie vel pietatis concordie tam molesti. Sed si forte non genuit furor eorum nobis expli
cate reseratis ut acerbitas aliquo rigore exaggeret monitionibus debita succedente censura
et ferro subsequente fomentum. De securitate prestanda non solum hominibus regionis set transeun
Prudenter precedenda sunt mala ut salubriter tibus et quod ab incursu cesset hostili.
bona succedant offendiculo quoque sublato nocendi ne cui occurrat
facilior aditus ad optata. Sane cum dominus F. zelator salutis ad ea nos misit que
sunt honoris dei, ecclesie, imperii et status prosperi Lombardie ne guerrarum contentio que solet
in talibus afferre periculum nostro processui circa premissa quod absit aliquid difficultatis oppo
nat, bona fide consulimus affectione plena rogamus et quam expedire videmus districte
vobis precipimus quatenus post receptionem presentium et ab incursu cesseatis hostili et securitatem pre
stetis non solum convicinalibus verum etiam circumadiacentium hominibus regionum. Nos autem si
milia circa vestros adversarios paravimus. Sic enim passis hinc inde contentionum zizaniis in
spe fetali divine clementie superseminari poterit semen optate quietis. Arguit istos de
Mordicativa lenitivis admiscet medicum nimia sevitia qua exercent et tamen induratam
industria correctoris ut quos lac dulcedinis non emollit mandat ut agat mitius cum eisdem.
virga exasperationis incutiat. Sane dolor nobis est cordi. Rubor ori quod sincere dilec
tionis immemores qua vos apostolica sedes amplectitur tamquam filios speciales sic ei defertis
in nobis quod pro eos multa graviori afficiantur in quibus filialis devotionis affectio prompti
or sperabatur. Meminimus quidem quod preces porreximus et credebimus obtentum ut circa capti
vos qui valde inhumane tractantur a vobis in cibis, veste, locis et lesione corpo
rum remissionem admitteretis dextram sentientes. quibus et si post urbem a civitate Rom.
digressum vos pios super hiis ad modicum prebuistis. nunc sicut de fidedignorum re
latione cepimus fere nobis circa eos tantillum gratie convertistis per retractionis iniuriam
in offensam. Profecto sicut audivimus Romis contracto iudicio tamquam oves occisionis
captivos deputastis eosdem. Adiuncto vestri consilio servitutem adeo aggravastis eos
nobis Rome genere patriaque propinquos servitute carceris et sevam tirannide manus
vestras, quod ipsi quibus presentie nostre adventus humanitatis promittat in captivitate re
medium, et beneficium tandem debuit redemptionis afferre, teterrimo carcere sunt
detrusi, omni cruciatui exposita alimentis passimus rarissime substentata prius pura
terris beneficio luminis, et fere nudi vinctis gravissimis compedibus. quorum quidam
quos delicatior origo non patitur servitute tante diutius ferre supplicium vita gravi
orem morte reputant conclusi tenebris cum memorie. dum ad tedium vite misere cogitur
miserabile mortis suffragium invocare. cedentes vite sic cesi. O inanis dissolutio pa
trie que ipsos qui sunt caro de carne et os de ossibus Lombardorum, sic a se invicem
disiungit iniuriis ut compatriotas in affectionis compagine communis patria non agnoscat.
Sed ergo adhuc aciem mentis dirigatis si solita meditatione pensatis affectum que
ad vos et totam provinciam semper habuit sedes apostolica mater vestra nequaquam mentis et man
datis nostris difficultatis obiectus obstaculum et presertim in observatione treuguarum et
mia captivorum in quorum cruciatibus quodammodo cruciatur ipse Christus cum et ipsi

2o de afflictis vinculis

professione christianam nominis censeat et pari eos nobiscum sui preciosi sanguinis precio redemit caritate.
Quapropter ne nos negligentia notet et culpam nostram omissione quod absit nimium efficere videa
mus. mandamus et districte precipimus. quatinus captivos predictos in eum saltem statum in quo ad respirati
onis levamen fuit eis prorsum per senatum Bonon. reducentes ab hostili prorsus incursu et
adversariorum insultibus sicut iam scripsimus mandavimus omni condicione postposita desista
tis. facientes quecumque post treuguas indictas a vobis presumpta constiterit sublato more
dispendio emendari. Alioquin quantumcumque vos diligamus immo quia in deo diligimus oportebit
nos duriora cogitare consilia quia ferro abscidenda sunt vulnera que fomentorum non sen
tiunt medicinam. Denique ne quid de contingentibus omittamus. dilectum nostrum .G. capellanum nostrum
licteratum et circumspectionis testimonium ad vos super premissis duximus destinandum quem co
mendatum habentes et honorantes ut decet fidem plenam ad ea que vobis ex parte nostra propo
suit habeatis. Arguitur prelatus de dilapidatione ecclesie et aliis excessibus quibus est diffamatus.
Mercenarium habet sub umbra pastoris ecclesia Theanensis si talis existis qualis te
describeris in libello nobis oblato quem tibi duximus transmittendum ponentes te ante oculos
tuos ut in eo teipsum inspicies et verecundia tui pectoris vicarius ingressus ad examen conscie
ntie proprie deferas tue accusationis libellum. Doleas ac lugeas quia si dicta veritate nitantur pro of
fensam intus apud deum et per infamia extius apud homines commisisti. Fertur enim quod
ad ovile dominicum per abrupta symoniace pravitatis ascendens per hostium non intrasti.
in templo domini factus es nummularius venditor columbarum in muneribus iudicans
ac in mercede respondens in iudicio affers stateras dolosas secundum auri vel argenti
pondus decernis aliquid esse grave vel leve. Matrimonium probat et reprobat et reprobat sola
pecunia cuius intuitu quos deus coniunxit tu homo separare presumis. Clericos quoque tue
dictioni subiectos dum modo pecuniam afferant publicas focarias permittis detinere in
tue et eorum salutis dispendium et obprobrium cleri nonnullos quoque ad sacros ordi
nes promoves cum non examines promovendos. Venditiones et alienationes irrequisi
to capitulo Theanensi celebras in ipsius preiudicium et gravamen. Et de cuius manu psalteri
um cadere non deberet ut Monachus lectioni et orationi vacando propria manu deferens
ancipitrem vagaris per campos et nemora saltusque perlustrans clamoribus canes insequen
tis loquax et clamosus in silvis in ecclesia vero raucus et mutus. Cumque terrenarum volup
tatum desideriis alligeris latrare non audes ut annunties populo scelera sua. quia
precari predicas per exemplum. Nam iuvencula Theanensis ecclesie cuius claustra diceris
infregisse pudoris nec non ad preconium laudis ac fame publice acclamabat quod
mulier illa quam prius per adulterium polluisti et longo ingrato tempore ad infamis ptia
pij notam traxisti eorum. visa fuit sancto die martis a viris non contempnende auctoritatis
ab episcopi domo venire desuper ecclesiam et per claustrum. Accepimus preterea te periurii in
currisse reatum alienando possessiones ad episcopalem mensam spectantes veniendo cont
ra tue promotionis nobis exhibitum iuramentum. De visitatione quidem parrochie non
est sicut audivimus tibi cure quam cum tenearis annis singulis visitare non visitas.
et tamen temporalia metis ubi spiritualia nimie seminas procurationes que tunc visita

Nota

Nota de prelatis symoniacis

episcopali

tionis detenti cogeris redimere visitandos ac si precialiter et non correctionis visitatio deberetur. Illud quoque non duximus obmittendum quod cum in castrum Theanum habeas custodie quandam mulierem pregnantem tot iussisti verberibus et tormentis affligi quod miserabiliter abortivit. et quandam aliam tam diu precepisti oleo et pice profundi calentibus quod spiritum exalavit. quam ut tantum scelus in publicum non prodiret in sterquilinio sepeliri mandasti subtrahens ei beneficium ecclesiastice sepulture. quam vite crudeliter subtraxisti. Collige igitur cum tua in sinu tuo et sic acta tua corrigas per te ipsum ut in aliis non constituas te ulterius debitorem ne descendamus et videamus utrum clamorem qui venit ad nos compleveris opere et exigamus a te rationem ut potest a vilico diffamato quia tanto in futurum te acrius corrigemus quanto ad presens est gratiam faciamus ampliorem. Arguit prelatum ut supra et monet ut cedat aliquin committitur inquisitio contra eum.

Recogita in amaritudine dies tuos et tempus deplora deperditum non est solum peccando sed opera sed et aliis per exemplum, facis quidem peccare populum evidentia tuorum actuum pravitatem cum assumatur a subdito audacia predicas qui debebas alios verbo pariter et exemplo virtutibus informare tanto ad perditionis exemplar pluries transmictis quanto pluribus dignitate preferris. Sed potes non sine causa timere ne unde primatum obtines in terris confusionem expectes in celis cum de episcopo nichil videaris nisi nomen habere. Considera, considera, qualem reddes pro subditis qui pro te solo non sufficias reddere rationem. et qualiter impetrabis aliis veniam qui te ipsum exhibes puniendum. Ecce frequenter de obscenis actibus tuis quos pro pudore silemus ascendere clamores et multotiens non sine increpatione commonuit ut reversus ad cor rediens vitam tuam reformes in bonum. tu qui cum morte pepigisti fedus perconti nuasti et consumpsisti usque nunc dies tuos in peccatis sed recollige dierum tuorum reliquias et deficientis etatis fragmenta dispone. si forte in senio redimas quod puer adolescens et iuvenis perdidisti. Offeras igitur sacrificium vespertinum et ne sub umbra inutilis sponsi viduitatis incomoda diutius patiatur ecclesia Theanensis et ei pudeas cessione. ut descendens exterius interius ascendas, et qui tu corpore cedens cui pene penitus utilitate cessisti. incipias in minori proficere. quod defecias in maiori. Et quidem si tue saluti providere nolueris, honori te reddas voluntarius ne amovendus invitus. Cum enim humeri tui non sufficiant ad onera presulatus remittente accedit ambitio que recedere debuerat coartatio exercere quod si forsan attrita fronte expectare volueris ut opera tua in iudicium deducantur tanto plus igitur minue ac confusionis incurres quanto in plurium notitiam deducentur. Alioquin ne tuam insolentiam nutrire nostra patientia videamur .. dum nostris litteris in mandatis ut super tuis negligentiis et offensis ac insufficientia inquisita diligenter veritate que invenerint ad nos suis sigillis inclusa, fideliter transmictentes prefigant tibi terminum peremptorium competentem quo nostro te conspectui representes super quod exegerint iusticia recepturus. Concedit etiam dilatio.

Letatis excellentie regie consueta benignitate tuo imperatori ad transfretandum in subsidium terre receptus exultavit cuius fratris in domino quod accessit ad patris desiderium filius dominum sed et recepta beneficia recognoscas et retributionis te non deneges debitorem. porro satis prudenter debes advertere de quo et quali affectu processit quod expectavit et expectamus excusationes probabiles quarum quedam que aliquid videbantur habere quibusdam se ingere

[Left margin:] et exemplum quo corrumpuntur subditi a prelato et de enormitate vite prelati.

[Right margin:] flo[illegible] deplo[illegible]

sed opinionibus hominum coniecturis ut per apertas et autenticas litteras deducens in certum
cause repelleres noticiam pleniorem. Licet autem apud nos per magnificencia tua sincera por
rect dilectio et promptus affectibus insinuat causam suam, expedit tamen ut non solum nos sed
etiam alii intelligant et cognoscant quod memores verbum quod est pia mater porrexit
ecclesia et memores dextere quam Romanus pontifex tamquam pater sollicitat et patenter et potenter
in domino ad auxilium tue promotionis extendit. Veruntamen quiddam est quod in istorum de
tractionibus videtur expressum, et quo ad aliquos non de facili sed explicationibus applicat
videlicet quod ad terre sancte subsidium promptiore et maiore non exhibes apparatu. Ecce
fili karissime quod ad hoc duo et plus sunt termini sed elapsi. Quid ad huc comodum repor
tarunt, quas naves, quas galeas regia fecit sollicitudo parari, que vasa usui transfre
tationis accomodas de tuis sumptibus preparata. Esto karissime quod transitus tuus impedimentis
aliquibus hactenus fuerit retardatus, clamare tamen debet magnis in apparatibus grandis affectus
ut opus illud quantum geris in animo possibilitas ostenderet et esset efficax promptitudo volun
tatis interpres. Et quidem in talibus vellemus te producem potius quam sequacem ut
non solum receptioni dilationis non nimis insisteres sed potentibus fortiter obviare. Verum quia
impedimenta que ad excusationem tua pagina continebat honori tuo quantum cum domino
possumus providere volentes, dilationem concedimus postulatam. Festum sancti Benedicti pro
ximo futurum terminum prefigentes quo ad terre succursum te accingas prosequaris quantum su
fficientia possibilitatis assistit votum tuum. Interim vero non dormias ne in termino iam
tuo laqueum quod absit ex dormitionis incurras. Excita temetipsum et alios vigilare compelle
ut medio tempore pactis hiis que desiderant terra que funiculus est hereditatis dominice
fructuosum sentiat quem diu speravit tue magnitudinis et expectat eventum, festina
festina non diutius expectare quia dum est in promotione negotii minor consumatur auxilio
et facilius proficiatur in profectu. Festina rex egregie ad summi regis obsequium ut non vi
dearis omnino relictus post terga. Sed tanto ferventiori affectione ac evidentiori utilitate pro
cedas quanto de maiori mora et minori sollicitudine quorundam iudicio notari videris. Festi
na forte dominus tanti consumationem negotii tue glorie reservavit ut in dextera tua perficiat
istorum manibus inchoatum. Certe clare memorie avus tuus F. ad id se viribus totis accinxit
quod scis si et tu qui es nepos ipsius illius memoriam non solum presentibus renovabis in no
mine sed etiam ad posteros prorogabis in opere, si quod ille ferventer in affectu assumpserat tu
salubriter perduxeris ad effectum. Nichil ergo in tanto negotio vel tu ipse omittas vel a tuis quan
tum in te fuerit patiaris omitti cum robur etatis suffragatur et potentie virtus habundet.
Si forte quod absit tam favorabilem causam neglexeris, quanto maiora de manu domini recepi
sti tanto ad maioris exactionis periculum regret. Illud autem latere te nolumus quod cum
redeuntibus inde brevis sit sicut accepimus exercitus christianus nisi succursum habuerit in
proximo passagio exercitum grande quod deus avertat possit eis imminere discrimen. Unde non impe
dias sed pocius ut sic aliquo medio tempore properent quod in eodem passagio transeant quod
et reperit exercitus et restauret numerus bellatorum et sic facilius et efficacius sub spe divine
clementie prosequeris incepta quam si quasi a capite oportet te resumere sub dubio for

san eventu. tam grande negotium quod usque nunc satis prosperum fuit domino dirigente processum.
d De secreto patris Ut crucesignati qui non fuit executi votum crucis prosequantur iter in subsidium terre sancte
um in publicum egressus ad suos rex filius ad yma descendit ut subditis aliquem denunciet
ad summa pararet ascensum sub testa nostre mortalitatis figulus in terris visus et cum excommunicati
hominibus conversatus qui tandem ut nostre servitutis cirographum suo sanguine cancellaret et
generali morte legem mortis aboleret, eterne. non declinavit opprobria non se subtraxit iniuriis sed cum
se obtulit et cruciantibus ultro dedit. Sane ad hoc in ipsam inuitati ytcole si considerare ue
lint apposita ut hec similia pararent ad crucis obsequium non tantum iam crucesignati sed et alii
se accingerent. Porro dolentes referimus quod nonnulli de quorum non tam minores quam maiores
faciem quam in Jerusalem direxisse videntur credunt vertisse post tergum. cum nec pro
cinati sint votum emissum nec prosecutionis exhibiiunt hactenus apparatum. Unde nos eorum
salutem et terre sancte subsidio providere volentes eis certum terminum duximus prefigendum. quo
incipient domino reddere vota sua sed nec in illo nec in alio quem adiciamus paucis exceptis
peregrinationis debitum exolvere promiserunt quin immo nec votive solutionis indicia prtende
runt. unde in excommunicationis sententiam inciderunt quam iuxta generalis statuta concilii iussimus promulgari. Qui autem hii a suis inferioribus gratuitum exegerint et factum suo sponte ob
lata et omnino iam debita non exolvunt. Quia non iusta satisfactio precedit iniuriis et salu
brem habet curatio quamquam profectum cum excommunicationis sententia medicinalis existat. presentium nobis auctoritate mandamus
quatenus denuncietis tales excommunicationis vinculo subiacere illis exceptis quos iustum impedimentum
evidenter excusat. Verumque non vindictam sed solutionem querimus circa pia delinquentes providimus
ut si qui ex talibus beneficium absolutionis petierint per uos recepto iuramento de stando ma
datis ecclesie absoluantur. quibus iniungatis uolumus sub debito prestiti iuramenti ut in festo sancti Be
nedicti proximo futuro uel ante qui nolunt nisi iusto et evidenti fuerint impedimento
detenti iter arripiant in subsidium terre sancte ac prout dominus dederit prosequantur. Illud autem
nolumus uos crucesignatos non latere quod sicut accepimus nisi in passagio martii aliqui transfre-
ueritas fuctursum exeratus iam grave quod deus avertat posset eis imminere discrimen nec esset
facile quod a capite sub dubio forsan eventu resumi tam negotium quod usque nunc prospe
rum fuit domino dirigente processum. De hiis qui compositionem tractare inter partes discentire
h Humilis doctrina magistri humiles instruxit voluerint. et pena prosequatur infra que fuia
discipulos salem et pacem habere. Salem inter se et pacem ut pacis lenitas salem sapientie latiam
mulceat. et sal sapientie pacis condiat lenitatem. Sunt quoque nonnulli qui zelum amaris consequatur
tentionibus acuendo. tamen que salis sunt sapiunt et corda scindente discordia sub in
iuriis ad iniuria decidunt inter dum calumpnie ac inimicitiarum puteos fodientes non
considerato quod contemptiones puteis relictis contemptum fodit ysaac alium pro quo non
contenpnerent pastores cui nomen vocatum est latitudo quod restringitur caritas contemptione diffu
sa et sic dum artatur contentio caritas dilatatur. Unde cordibus est reddenda concordia
ut sit opus iustitie pax et silentium cultus eius presertim in illis qui ut penne columbe
deargentate et subditis debent splendere pacifica sedentes in pulchritudine pacis
in tabernaculis fiducie ac requie opulenta. Sane maiores non latuit et ad multos in lon

contingit provenit contra gravamina que de primatia suborta, Bituricensi et Burdegalensi ecclesiis et eorum prelatis accidit et afferret in posterum si duraret in futurum tracta de preterito collectum. Consueverunt et enim lites ex prodige sumptuum liberales, laborum preter modestie avare gratis, et utinam non commotiones discordie incentive, eo quod raro litium iurgio lingua silet, et iudiciorum strepitu mens quiescat. Hec autem et animarum pericula de ipsorum absentia sibi et ecclesiis imminebant. Venerabiles fratres n. ... Burdegalensis et Bituricensis archiepiscopi attendentes nec invalescentie contentionis itaque diutius languescere et quandam mortem videretur ingerere vita cum similis pervenerit quenem huiusmodi quam diuturnitas iudicii prorogabat acceleratione providentie breviari. Super quo providentie sedis apostolice omnia iura que et suis ecclesiis competentia commiserunt. Nos autem considerantes quod in terris que coram deo et hominibus placita leguntur concordia fratrum specificatione obtinet primum locum peticione oblatam ad gratiam exauditionis admisimus illorum desideria favore benivolo prosequendo. Verum ne de contingentibus aliquid omittere videamur, in quo prelatorum et capitulorum cathedralium ecclesiarum eiusdem provincie necnon et in ea Burdegalensi provincia super premissis requiratis assensum, quo habito providentia nostra bulla munitam quam vobis sub alia carta mittimus interclusa sollempniter publicetis. Siqui vero quod non credimus assensum prestare noluerint [vel nos] supersedentes publicationi predicte sub expresso peremptorio termino quem videritis prefigendum districte citatis eisdem ut personaliter si prelati fuerint vel si alii et ultra .xl. per procuratores ydoneos nostro se conspectui representent, presentaturi coram nobis ius siquod habere contendunt et responsuri parti alteri super hiis que duxerint proponenda et satisfacturi nichilominus si forte succubuerint in expensis prout ordo dictaverit rationis. *Redarguit veracem amicum eo quod timide sibi scripsit.*

Cara cari pagina querula satis ut sic loquar humilitate non vacua in salutatione pretitulavit Herasmum sed alium in prosecutione querelat que recipientis manibus non contenta, quia celare non potuit revelavit quod in illo alii miscuerunt. Et eadem post salutationis alloquium unam lineam dedit Herasmo, sed Thome totum quod sequitur exhibuit exprimens immo aliquid timoris. Nam aliquid excusationis allegans, et medium aliquid componens interserens, sed timere te Thoma quis dicavit an forsan timor ille tuus non exstitit sed potius alterius cum etas communis societatis sic te privilegiavit affari quod cum timere te non oportuit nec aliquid habere coram. Certe cum meam concernens gradum amicitie adiectio gratie non mutavit, et honoris maioritas nichil minorationis adiecerat. Unde nec processit a vero nec a verisimili debet habere processum quod nisi cardinalis dignaretur amicum quem legatus habuit aliquem consolidare. Multum enim increpationis deferret honoribus si tam peregrinum redderet honoratum, et sic non oportuit. Quia ad excusationis remedium habere recursum et quasi mediatoris vel utriusque interpretis mendicare suffragium pro quo apud Thomam interpellat assidue non otiosa dilectio et sollicitudo spiritus sic portat quod etiam si videretur occurrere iustificaret offensam. Cesset ad ultimum queso conquestio qua in me quasi mitis habet non scripsimus satis blande ut reprehendens acrius caute formasti cum si ad te scriptum non pervenisse causaris et ego rescriptum me non recepisse causabar. Ceterum quia non michi nec est talis peregrina materia quietam hinc inde per mutua credulitate tollamus videlicet ut credas quod scripsimus et ego ad credendum me ingeram quod

scriptum vel casus ademerit vel negligentia ne dicatur malitia potatoris. **Ut de iniuriis illatis cardinalibus satisfactio plena proveniat iniuriatoribus castigatio.**

Quod tota de iniuriis illatis et satisfactione

Exsecrabilis omnium scelerum et iniusta presumptio per impunitatis licentiam peccatis exigentibus contra clerum nostro tempore sic exarsit ut non solum perditi filii Belial qui obstinatis animis ad exercenda queque nefaria velociter currere sunt edocti nunc ad illam crudelitatis sevitiam non vereantur manus extendere quam orrebant ipsi cogitare hactenus vel audire. Verum et pavidi et excordes iam redditi sunt audaces ad flagitia insoluta et atrocia perpetranda sicque nec ordini vel officio parcatur nec etati vel dignitati defertur sed per facilitatem venie nocendi potestate ad iniquos transfusa super sortem iustorum impune virga extenditur peccatorum. Iam enim nervus discipline abrupitur rectitudinis iudicium penitus relegatur partes iustitie tota hic perstringuntur negligit prius pater qui tolerat immo quia nimis expectat contempnitur iustus dominus qui iustitiam diligit in equitate iudicat orbem terre. Utque in terris ministerium iustitie ille Rex Regum in hoc invenit cui omne iudicium dedit pater. Hiis autem sacrilegis non modicam ministrant audaciam quidam terrarum domini et principes gentium qui dominantur corporibus hominum et terre bestiis dum talia conniventibus oculis transeunt et impunita relinquunt. Propter quod dignitas ordinis clericalis non tantum in minoribus sed etiam in maioribus contemptui exponitur atque modo conteruntur velud vasa testea filii Syon inclita et sicut oves ad occisionem reputantur ab impiis ecclesie filii et prelati quos dei filius custodes constituit sponse sue. Ac in quibus asserit honorari et contempni pupillam oculi tangi perhibens in eisdem. Porro cum tam enormes iniurie perpetratis nos plus tangant et sic nostram faciem tantorum obprobriorum ignominia respergant quod pre confusionis rubore levare oculos vix audemus. eo quod probrosa horum nota discriminum longe lateque diffusa per populos ac contagiose perversitatis exemplum iniquorum animos concitarit ne nimis immisericordes aut potius insolubilis negligentie vitio videamur cum super debitum fuerint hactenus expectati ut redirent ad cor quidam qui recesserant ab olim trahentes animum in profundum qui etiam continuare peccata multum non metuunt excusationes frivolas in peccatis nec vere penitentie lamenta susceperunt ut apud deum contriti de tanta possent perfidia inveniri. Teste cive Romano perditionis filio suisque complicibus qui una cum ipso furore diabolico concitati venerabilis fratris nostri G. Penestrini episcopi honorabile membrum ecclesie dei fuerunt hostiliter insecuti usque ad instans festum natalis dominice terminum assignamus ut pariter ad mandatum ecclesie Romane ac prefati episcopi redeant congrue satisfaciant sufficienter caveant quod venerint nostra et ecclesie Romane ac prefati episcopi mandata servabunt et penitentiam iniungendam devote suscipient ac in terminis prefigendis eam expresse perficere non omittent. Quod si forte diabolica catena constricti redire infra terminum prescriptum contempserint aut postquam mandata nostra susceperint ea neglexerint adimplere seu penitentiam que ipsis a sede apostolica iniuncta fuerit infra designandi temporis spatium perficere non curaverint ex tunc ipsos iuxta constitutionem nuper a nobis de statu nostrorum consilio editam contra huiusmodi sacrilegorum perfidiam absque detractione aliqua decrevimus puniendos. ne magis ac magis per licentiam insolescat crudelium cervicositas impiorum et superbia deum odientium libere semper ascendat et contra ecclesiam invalescat si non exercuerimus ecclesie po

testatis gladium quod tales timnum supportando inflexibilem in gentiam contumacie et imobse-
crabilem obstinationem animi presidorum qui per diutina expectans veniam non mollescunt.

Missa nuper epistola per admirationes diffusa **Conquestio amici in fine dilectionis dulcedine et quod eius**
multiplices admirationes plus intulit quam recepit a mittente. **Dubitavit modicum reprehendere.**
Miror procul dubio quod miratur et stupor quia stabat amicus. cum enim non subsit que hiis potuit
vel debuit dare fomentum. Porro tenebat tenor epistole quod aque multe non potuerunt extinguere
caritatem. Unde minus impleto animo vestro se ingerebat illa credulitas que videbatur invenis-
se in me caritatis tepuisse fervorem ut quod vos commotionis aliquid concepissem. Et quidem
sicut non obliviscatur mater unica nec virgo fasciae pectoralis ita non obliviscatur vester G. sin-
gularis amicitie qua sic nos in Christo coniungit quod divisionis dispendio subiacere non poterit
quondam utrisque individuum animorum. Quare modice fidei quare dubitasti numquam caritatis evadet
que lingua mendacii que lingua livoris sic vulneravit interiora dilecti quod credere potuit me
de tam speciali tam caro sinistrum aliquid credidisse. Quod enim oculus non vidit nec auris
audivit nec in cor ascendit amici qualiter dubia potuit in facilitate tam levis cre-
dulitatis ignoro. Obmutescant igitur labia detractorum, vaporum os loquentium iniqua quoniam nul-
lius nubes mendacii inter nos obnubilare poterit amicitie veritatem quoniam immo tanto forti
fervor eius mutuis affatibus accendet quanto magis ut ipsam tepescere faceret alicuius emuli se
conatus effundit. Ad hec si forte sentitis quod circa Iohannem excesserim id si placet vestri admi-
tte videlicet quod tollerabilius est de talium excessibus credere ut superhabundet correctio quam
per mansuetudinis duritiam profectum negligere contingendo. Verum si hoc iudicio vestro non sufficiat
de officiali sibi vestri procedat ratio que me super hoc apud vos aut excusatum iuvat aut
excuset. Cum offensus interdum offendentem quem diligat et si vera fortuna non habet tam
in similitudine apud se nititur excusare. **Ut hiis qui a se proposuit coram papa castigetur ne**

Venientem ad audientiam nostram dilectum filium .. iudicem Baren. **Fatetur imperator se fassurum inter ipsum et**
consueta benignitate recepimus et ea que nobis ex parte tua dicere voluit audivimus di- **clerum.**
ligenter. Eo autem nominante quasdam in presentia nostra personas de quarum aliquibus Capuanis
et Adversanis patebat ecclesiis providere. Nos cum propter quorumdam fratrum nostrorum absentiam
super hoc deliberare finaliter non possemus ad te deferendas sibi licteras iussimus quales nunc
non vidimus faciendas. Set dictus iudex illas ad te deferre recusans audientiam a nobis et fratribus
nostris petiit obtentam dari qua ei benigne concessa verba quedam proposuit a te ut proponit dicebat in-
iuncta in que tua non debuisset prorumpere circumspectio etiam si gravem a nobis iniuriam pertu-
lisset. Dixit nos enim tibi protectionem dedisse que non erat protectio set destructio appellanda
ut pote tendens prout idem subintulit ad persone tue perditionem et regni et adiecit
ut cum quidem nolebamus a te nominatos recipere nullas ad prelatas mitteremus ecclesias
quare non recipies aliquos nec recipi sustinuis a nobis ad ipsas ecclesias destinatos. Denique nobis
est auribus intimatum postmodum te Capuanis. Salernitanis et Adversanis firmiter
mandavisse ut si alios quam a te nominatos ad ecclesias miserimus eorumdem ipsi nullatenus ad-
mictantur. set forte non solum ecclesiarum set etiam civitatum obstruent eisdem que vera
esse vix credimus et si vera sunt tua circumspectio videat utrum te deceat talia facere

utrumque apostolica sedes hoc debeat tollerare. Sane non satis sano ut cum pace tua loquamur
consilio usus consilio si talia dicta vel facta mandavisti quod sic invisti te quod non credimus tibi patuit
et promptum ad rumpendum inter nos et te vinculum caritatis desideramus enim fili karissime ut
omni tempore maxime modo sit inter te ac ecclesiam Romanam firma et sincera dilectio quod id tibi
ecclesie et est ac toti christianitati cognoscamus expedire. nec quicquam amari facile nobis posset
accidere quam si statum tuum quem multa cura promovere studuimus cogeremur aut turbare quod
absit aut perturbari ab aliis illum. si tibi favore apostolicum decet cognoscet perturbare patis
conniventibus oculis pertransire. Et si quod deus avertat necesse est ut veniant scandala que tamen
excogitari potest conflatum est plus odii vel calumpnia ecclesie plus favoris quam si tu per intol
lerabilem usurpationis attemptes ecclesiastica libertate evertere. Apostolica non sedes illam secundum
divinas et humanas sanctiones semper studeat conservare. Certe vides quod qui tibi persuadent
aut sua ceca ambitione falluntur. aut malitiose te fallunt et progressum tuorum vias fraudulentis dissipare consiliis et machinationibus pravis subvertere moliuntur. Videre potes etiam
quam sincero quamque paterno te zelemus affectu qui non solum ulterius tuorum iniuriam patienter
accipimus verum etiam contra nos ipsos te quodam modo premunimus dum dissuademus est cum
illam assumere ex qua posses quasi omne incurrere odium sedis apostolice ex eadem favore
apostolicum assequente. Quid enim non obtinebimus eam iurisdictionem vel potestatem in regno
Sicilie quam in Francie, Anglie, Yspanie ac ceterorum christianorum regnis et in ipso imperio
noscamur obtinere. Nunquid in regno minus auctoritatis vel potestatis habemus quod in eo tamquam in
apostolice sedis patrimonio plus iuris et iurisdictionis habemus. Quid conaris aggredi, quod medi
catis inape seducunt falsis consiliis et dicat tue calore ac robore iuventutis, an credis
te prudentiam vel consilium contra deum et eius timore postposito speras te posse prevalere
adversus eius ecclesiam cum qua promisit se deus usque ad consummationem seculi permansurum. Si eo
tempus intus acquiescere monitis domesticas saltem acquiescas exemplis, tecum ipse recogi
tans. manum domini abbreviatam non esse ut possit erigere ac deprimere, perdere ac salvare. Hec est
benigno animo ac sincero affectu princeps invictissime scribimus satagentes incosultos ar
dui motus patria commotione et redarguentibus obsecratione ac increpatione compescere teque
ad ea que stabiliant, thronum et regnum et eternum preparent informare. Denique ut
est consulamus tantum ad presentem articulum bona fide consilii nostri est ut litteras tuas se
orsum nobis et seorsum fratribus nostris sine dilatione transmittas quas si forte prefat
nuntii tunc de mandato tuo usus non sunt precorum asperitate verborum non mandasti.
quod promisimus de civitatibus et ecclesiis observandis huiusmodi culpam a te statim ne
gando removeas et illas in talium portitores verborum a te removendo refundas.
Quod si forte dicta et facta precepisti non te pudeat culpam tuam agnoscere et ea revisere
ut condecet excusare. Certus quod nos et fratres nostri te sincera in domino caritate dili
gimus et gerimus firmiter in proposito quantum cum deo et honestate possumus ea semper
efficere que tue placeant voluntati ac inter te et apostolicam sedem pacem et cari
tatem perpetuam conservare. Pro hiis autem dilectum filium Alatrinum subdiaconum et capellanum
nostrum virum fide ad tuam duximus presentiam destinandum, rogantes ut

Nota papa

ipsum vultu sereno recipias et ad nos laudabiliter expeditum sine longa dilatione remittas.

O vos omnes qui inhabitatis Apuliam *Reprehenduntur Apuli quod in finibus partibus male tractant crucesignatos*
attendite et videte si sit obprobrium sicut obprobrium terre vestre *et peregrini properantes in subsidium terre sancte.*
.O. ecce quod de nationibus aliis vobis subiectis se accinxere nonnulli de obsequio crucifixi. Vos
autem quod quale contumelie ad id prestitis huc usque subsidium satis satis et intelligunt
qui vos sciunt. An forte inter comoda que terre sancte paratis invenient quod milites de cru-
cesignatis in terminis vestris manus barbare feritatis inveniunt dum post ablationem
rerum et illatione vulnerum dispendia mortis incurrunt. Sane sicut credimus vos non latet
in proximo quod iam ad multos in longinquo pervenit genere crudelitatis exordium nequam ille
homo perditionis R. filius B. et quidam complices eius in crucesignatos exercent non at-
tendentes quod fedus cum morte pepigerunt quod nec superne maiestatis sublimitas nec tem-
poralis iurisdictio potestatis talem preteribit offensam et relinquet nichilominus memorialis
ignominie regioni. Verum ne forte dicatis quod perditionem paucorum cum in numerum argue-
tes multos in paucas. Videte videte si culpa nos premit et videatis quid expectetis in distri- contra malos Apulos
cti examinis die, ubi verum eo teste quo iudice ubi crucifixus potentia executionis im-
perio et potentias executione impii tam gravem persequatur. Porro si pauciores sunt vobis tanti
sceleris transgressores quid in suffragium excusationis habetis cum hiis quibus potentias
ante casum et securitate licet sero post casum ut prius pena sequela in initio limes fuisse
offense ac vaga non dissolvisset impunitas dissolutos. Sed non illorum maior est nimis non
mirum si tante presumptionis infamia regio tota notetur pars tocius maioris. Et quidem non
sunt alienigene qui hoc faciunt. Sed mirum quod adversus paucos armatos hactenus non habeant
quid virtutis ostenderent et nunc civibus in peregrinos inermes fundant. Sed auferendo aliis
auferte hoc malum a vobis et abolete tanti obprobrii nomen ne possit in posteros propaga-
ri attingant ergo qui sunt domini et siqui ex vobis sunt crucesignati causam in hiis suum
negotium et crucifixi tam atroces iniurias prosequantur. Et qui non dum cum ad tantum
exercere potentiam saltem in hoc prestent obsequium crucifixo. ut vere videant ut aliquid
de securitate plenaria cunctibus providendo. Quapropter sic super hiis nobilibus viris.. quibus spe-
ciales litteras destinamus efficaciter intendatis et opere compleatis affectum futuris premia redimentes.

Iterato in Apulia ut audivimus *Item super eodem et plenius.*
Irascitur crucifixus et quem in sexto quoque iudei nunc in sinus quidam ex Apulis
crucifigunt et vere quod non omnes cum negligere perturbare presumpsit nichil sit aliud quam fovere. Nec Nota
caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obviare. Ecce ob-
probrium ecce dolor quod cum alie nationes manum porrigant auxilii terre sancte quidam
habitatores Apulie beati Petri iuris existat nonnullos de crucesignatis spoliant vul-
nerant et occidunt. Cum autem veritatis sit verbum organo divine vocis emissum
quod uni ex minimis meis fecistis mihi fecistis, quis sane mentis ignorat quis nisi dis-

actionis patiatur inopiam dubitat in passionibus talium christum pati si christus patitur non clamatis
estis ne canes muti non valentes latrare. An opus est ut adversus hoc excitetis alias nationes.
Dampnum enim procul dubio quod talia non faciebant dum dominabantur greci quem dabat vexatio
intellectum. Sed nunc filii latinorum crassati et dilatati recalcitraverunt contra deum. Nullus autem
ad excusationis remedium afferat quod tam ... et complices eius tam detestanda presumat
quam cum respectu multitudinis sint illi nostro brevi paucissimi et alii qui sunt multi vel
metum in sua multitudine allegabunt vel irrefragabiliter convincentur quod per assensum multe
negligentie que in tali casu culpe procul dubio comparantur facientibus tanto conveniant unde non
sunt infatuationis expertes. Nos ergo qui tenemur et volumus eum persequi crucifixi. ins. q. etc.

D(e)scurrente fama immo infamia *Increpatoria ad iustitiarium Apulie super eisdem.*
quod crucis caractere insignitos per Apuliam transeuntes dampna rerum et dispendia
intendum mortis incurrunt formata de querelis talium homine. Unde nos si nomen imples offi
cii quod pagine tue conceptio in salutatione frequentat. non negas quin te iustitiarium Apulie
totius ac tante laboris assumes. Sed ut videmus iustitiarii officio negans cum preteritione dissimu
les et dissimulatione preteras atroces iniurias quas in terra illa tuo tempore patitur crucifixus.
Certe si tui generis titulum si honorem patrie si gratiam regis cuius es iurisdictioni subiectus at
tenderes non tam gravia non tam enormia non tam detestabilia te dissimulare presumeret
.L. filius .R. quin immo proditionis et mortis cum excessibus sic via sicut dicitur dilatavit im
punitas quod trahens post se longam pestem iniquitatis ultra trecentos est iam adiecat
pestilentie complices ut pluribus committat plura periculosa que possit inferre. Sed quis honor in
hiis iustitiario sit crucesignato certe si ad hominum tuorum consiluisset offensam sub
ditos impulisses induxisses amicos provocasses consanguineos et ipsum exigendo vin
dictam et tamen regis regum filii dei vivi qui illum locum intemunerat(?) relinquendo po
tes conniventibus oculis pertransire infamia gentis tue et perpetua ignominiam regionis.
Sane non dubium quin militorum acciueret fis robore non dubium quin vallatur divitiis
non dubium quin vincitus prudentia unde non desit affectus nec deerit qui circa talia
desideratur effectus. *Item cuidam nobili de Regno Apulie super eodem.*

S(i) queratur a te qui et quot de domo tua signum crucis assumpserint in subsidium terre sancte
non oportebit te diu retardare (?) nec diffuso nimio prorogare sermone. Verum
in hoc excusatione tibi et tuis adesse forsan aliqua videtur etc. sed quid in suffraga
nium excusationis tu et tui potestis pretendere de crucesignatis quos spoliat quos vul
nerat quos occidit .L. filius .R. qui vassallus domus est eclanen. Porro si non
assumpsisti crucem militandi regi regum qui nobis factus est obediens usque ad mortem
de morte triumphavit in crucis tamen ministris militantium illi saltem in hoc pertinaciter
deferres ut per cognationis tue districti habent tutum te procurante securum et sic quod
corde remanes videris cum precedentibus ut eciam precedere quodam privilegio meorum.
Certe si ad hominum tuorum tantum ille consiluisset offensam et cetera ut in alia pre
cedenti. *Reprehendit amicum qui se tam diu subtraxerit etc. inducens eum quod redeat ad eum.*

Q(uo)d ab illustribus Rege ac Regina Francie nuper recepimus nostris ira suscepe

presentibus ex litteris quas mei sigilli impressio ad vos perducat inclusas ex quibus si placet
agnoscite si absentia vestra sit deo et ecclesie fructuosa. Sane liceat me accedere ad au
res amici liceat loqui ad cor ita ut siquid amaritudinis scripti asperitas inserat il
lud tollet aut terget amica dulcedo scribentis. Porro si bona sunt que leguntur decet
vos participes esse bonorum si non mala oporteret vos correctores esse malorum. Quod si forte
vos blanditur ad moram conditio non habet effectum si ad itineris laborem sollicitet quod
remaneat futuri retributionis affectum. Advertite ergo si sponse solvitur in sponsi obsequio quod
debetur. Arto tamen stilum restringo motus abrevio verba ne forte irascatur que diligit
anima mea in Christo Ihesu. Credo tamen quod messem de panicis eliciet et de paupere semine divite
messem metet. Reprehendit istum de nimia severitate.

Litteras vestras recepimus per .. latorem presentium quas vobis ad cautelam remittimus presen
ti pagine inclusas. Sane duo principaliter notoria videntur in hiis primum quod eiusdem
P. pro tam gravi excessu ut epistole vestre verbis utamur per medium annum et ultra ecclesiastico be
neficio privavistis. Secundum ut auctoritate nostra possetis agere misericorditer cum eodem. Porro si non
gravis erat excessus cur adeo pena processit cum non ultra debeat extendi vindicta quam
inveniatur in excedente delictum. Quod si gravis aut culpa succedit ut minus misericorditer
agebatur. Ex hiis quoque presumitur quod vel iustitias nimium in pena illatione severi vel estis
nimium in ipsius relaxatione remissi. Ceterum licet satis possimus advertere quid predicto P.
excessui debeatur quia tamen melius est de misericordia quam de rigore reddere rationem illius me
mores samaritani qui post vinum infundit et oleum vulneribus sauciati memorato P. ut
post patris verba matris ubera sentiat gratie ac misericordie ianuam aperimus vobis mandamus quatenus conceden
tes quod auctoritate nostra relaxetis in ipsum suspensionis sententiam et restituatis eidem que de potiori
ipsius segregata vel congregata noscuntur. Redarguit istum quod contempto principe citationis principe citationis edicto

Conquerente domino .. quod super diaconatu molestus eras eidem fuit nobis commissum eventum videlicet expectare
Ut tamen audiremus eandem propter quod tue prudentie scripta nostra direximus ut super rescindi-
ipso negotio nostro te conspectui presentares. Verum nescimus quo consilio quave cautela non eo
prius in iudicio nec missas Basileam. Sed forte ut dimorem te reddas contempto principe
citationis edicto eventum viis expectare sed Cautiose insinuat istis ut circa ea que mea

Nos novimus nos testes sumus quot habet omnia translatio studii pro eo presciunt prout videant expedire.
Ignorare non possumus quibus et qualibus Marthia seducat blanditiis scolarium mun
dum vagos affectus. Veritatem quia nescimus formam presentium vivendi nescimus etiam utrum
tue voluntatis exceptio. primo. sit in scriptis munita. Ecce nostrum arbitrium iudicio vestro relin
quimus ut consideratis que consideranda videritis ad ea vestre discretionis procedat examen.
que honore utilitate secundent et utilitate honore decorent ut et honor secundus
et utilitas sit decora. Ad hec cum excusationis suffragio solliciitudo non egeat. Miramur quod
super hiis que plus dominum .. quam vos tangere videbantur excusatorias litteras destinastis.

Ad ecclesie Romane obsequia te paratum per litteras Ut male gesta revocentur.
et nuntium obtulisti gratiis tamen obsequium prestitisse non videtur iudicium quod
nuper in Bocca Januile diminuti. Sic ergo provide revoces quod super hoc imprudenter

gestum ut reputet utrumque non factum quod prudenter et cito fuit revocatum. Increpat amicus de sua
De affinibus vestris adinvicem formato iudicio dicat quod fuit affectionis intentione non differens a sanguine
quae vobis placuit iudicastis. Licet nullus ydoneus iudex in causa propria censeatur. rei.
Sane si ex operibus testimonium queritur affectio vestra probatur maior vera. Si vero de interioribus
motibus agitur illius erit iudicium cui omne cor patet et loquitur omnis voluntas. Sed si de
iectura presumere debet humana iudicabit affectionis intentione non differens linea sanguinis
coequalis. Increpat amicus quod non significavit de liberatione filii sui.

Nobilitatem vestram decebat liberationem filii vestri ad nostram notitiam specialis scripto perferre ut
animum diligentis quem diu amaricavit captio insinuata citius liberatio dulcoraret.
Sic enim nos vobis et vestris debita iungit affectio quod adversitati sumus participes et prosperitatis
non desinimus expertes. Ex hiis igitur vestra circumspectio colligat et presumptam et quod debitum vestris
utilitatibus quod valemus. Invectivo scribit ista ut pudeat fame sue super eo de quo habetur suspectus.

In villa quadam sedes hospicium ubi suspecta diceris habere viciniam et nichominus
de aliis non tacet. Sane fili non credebamus quod id de te etiam levis admitteret
coniectura nedum quod ad Symonem fratrem tuum iam super hoc clamor ascendit. Unde si
me diligis super hoc fame tue celeri emendatione succurras quod non solum de se subtrahas
occasionem sed etiam presumptioni credulitas non suppetit. Invectivo rogat amicus ut non reputet indebite

In opinione mea quam declinabam aliquam et amplector quod proferat ad eum dampna illata .. epo al
sciriam quam contempsi. Sane commissa in causa ecclesie Albanensi me compellit ut clamem. Laurencii.
Sed ex adverso sincere dilectionis affectus quem ad vestram gero personam urget ut sileam et inter
ista contraria competens remedium non inveni nisi hoc quale quale remedium videlicet
ut insinuem vobis que sentio et rogem ut vos non reputetis indecens quod ad vestram noti
tiam profero dampna que domino .. m. x. vaccis per quendam defensorem novum quem ecclesie
dedistis dicuntur. Ad hec si placet rescribite ut sciam quid eligam de predictis. Increpat amicus

Simplicia stilo et simplicia corde loquitur amico quod causa sua fuit peregrina quam dicit carere favore iusticie.
Affirmare fatemur quod presentis causae vestre hiis diebus in causa sic fuit vestre notitie peregrina
ac si omnino alienum temus a vobis in quo autem statu resederit vel in quo causam .. refer
ret prior. Vos autem de nobis tenere potestis quod ad honorem et comodum vestrum in domino
et operam et opem dabimus iuxta posse. Ad hec .. electo sancti Iohannis ad presens non scribimus
quia cum causa dicatur carere favore iusticie credebamus scilicet quod forte solvere non possemus.

Post tante petitionis instantiam ut nepos bonis moribus et sciencia instruatur.
Gregorii mittitur ad gratiam petitoris ad patrem a patruo transiens ut filius fiat de
nepote sub spe igitur divine clementie patri relinquitur qui eum doctrinis erudiat et exem
plis informet ut mores sciam et scientia mores extollat. Magister D. de voluntate et consi
lio meo revertitur qui eam consilii vestri potest exprimere viva voce. Non regratiatur de missis pro canonicis

Licet grata fuerint in se missa nolumus tamen ad presens quod fecerat de non mittendo.
Regratiari mitteti ne videamur tacite revocare prohibitionis edictum quod meminimus
de non mittendo fecisse. Ceterum ne omnino tesceamus ingrati cum cessavit missio assur
gemus ad gratias. Debet quod non habet pecuniam et ideo intendit mittere equum.

Scripsistis quod pecuniam in latitudine non habetis rescribimus quod nos similiter non habemus. Caveas igitur
ad heretes et acquirite vobis. Equi non sunt nobis sed cum nullus de nostris in nostro servitio
sit admissus ad subrogationem alterius non tenemur. Differt petitum subsidium faciendum per expensis usque
Iter ad alloquium principis pecuniam expectans in subsidium expensarum. ad eius reditum.
Verum cum adhuc incerta sit summa usque ad redditum petit differri petitio ut sic
ex certitudine stipulam subsidii certitudo fomentur. Ad amicum ut non miretur quod non respondet
In quibus que in iudicium dedicande spectant sub pretextu dubiis nostris questioni.
nos non cederet de facili litis initium pervenire nostro. Ne plus audacie detur auctoribus
et reis minus offidentie relinquatur. Non ergo miremini si aliud non ostendimus ad presens sed forte
prudentia vestra eliciet aliquid ut sic loquamur de nostri negatione responsum. Invectivae scribit amico quod
Offerunt plurimi plurima sed non omnia plena fide peregrinis non existentibus quia moribus hominum patrie non oportet
Sane quia non sunt in peregrini mores hominum patrie que nos hic discretio interdum cum aliis litteris de
quorum et quibus sermonibus delectat auris audientium et sic super hoc oportet licet forsan ex stimare.
pedierit aliis litteras destinare. Increpat amicum quod pro multiplicitate negotiorum videtur eum oblivioni dedisse.
Non conqueror ne in.. dirige videar actionem sed doleo quod expectatione nostri sollicitat per tot
ut sic loquar legationibus litterarum nondum obtinere meruit spiritale responsum. Sed forte bone patris
sic vos anglicana occupavere negotia quod de nobis in.. inus solito reliquere Romanus. Et
sic forte religionis illius beata prosperitas ac plurima turbatio vos ad multa traxerit quod ut
cumque recessisse a nobis videmini singulari. Ceterum ne vos multos interdum occupatos a publice
utilitatis affectu evocare putavi minus dicens et plus intelligens consciam teste significo quod si
prosperamini prosperor et gaudeo si gaudetis. Et consequenter si vobis quod absit quos sit nubilum etiam
nostro. G. dies aliquid noctis admittens. Describit amico quod nichil sinistrum fuit quod relatum de eo.
Vidimus litteras quas misisti considerantes te longum de modico vel quasi de nichilo texuisse
sermonem. Sane si tales nos credis quales missa pagina continebat potuisti probabili
credulitate tenere quod contra te nostra credulitas non admittit siquid aliud suggestio niteretur
inmittere alicuius arbitrio boni viri. Porro si vos non fallit oblivio memoria nostra retinet
quod ad audiam nostram de te relatio Johannis attulerit ea que querula nuper epistola innuebat.
Redeat ergo animus ad quietem et cor tranquilla statione letetur quia cum voluerit dominus iustus
iudex imponet frenum iniuriis et iustitie laxabit habenas. Exponit epistolam et signat principium
Omittentis dulcedine in epistole misse principio nec non peregrinum remittit et domesticum retinet.
et si non gustabit sed pagine remedium sub dulci bitumine aliquid inferebat amari
rum. Sane litterarum exordium non antiquum sed antiquum titulum premisit amoris. Finis fa
vum plene fiducie attulit dum in eius que habet amicus desiderium expressit amica. Me
dium non aurei cordis exhibuit limitum sed altius cum mixtura amaricavit ani
mum nostrum. G. quem regis cor aureum dulcorabat. Porro multe cupiditatis arguetur
si in non sufficeret animus regis oblatus. Unde cum gratiarum actionibus animum remittit pereg
rinum et retinet domesticum videlicet cor regale. Ceterum ne principium et finem epistole
regie nimia videatur fastidire dulcedinis impositione modum affectus revocatur audior
ad utrumque verum cum dulcis in casto ludat affectus amorem antiquum amplector et

non antiquari fateor quoniam amor temporis antiquitate non perimitur et amicorum longinquitate
recentior senio iuvenescat. Post hec accedit ad votum finis et gratissime gratus equus
offertur sub unius novo titulo resonante donec serenitas temporis maris tranquillitas et ductus
secura cautela se offerunt ad ducendum. *Exigit quod non moveatur pro relatione medicorum.*

Non vos moveant medicorum folia cum inter nos circa deo et homine fuerit
possint sufficere veritatis. Sane cum a conscientia nostra non processit illud .G. de quo forma
pagina missa recepit in visum inveniat quod non opus est aliter videri. Absit absit.
ut active vel passive utamur applausibus ut sterilem medicorum lingue favorem. Porro
non quesivit hoc iuvenis Thomas non querit hoc senex. Postquam cum sentiat quid senectus
exigat quid promictat de qua sic ludere libeat ut non contingat ludo vel colludio senec
tutis illudi. *Redarguit quosdam mercatores sequentes arbitrium voluntatis.*

Sic mercatores certe regionis fundant quod participio meritum non concedant alienis maxime
cum statera voluntatis appetit non excellentiam meriti sed potentie excessum. *Debite*
Audito quod in cor. . prioris non ascenderit *amico quod non perdat contra priorem.*
Cogitare quod prudentie vestre commissimus recti credimus etc. Visi ut manus non procedat
ad opus quod in cogitatione cor preambulum non produxit. *Exigit amico quod non intendit ite*
Scripsimus . . super eo quod satis scis cum a non constituit pedes nostros non est moris nostri *varie pedes.*
Sulescere in pedibus itandis. *Redarguit amicum hesitantem de eo et respondet per cedulam ad re*
Sed fuisti modice fidei quare dubitasti non est moris nostri eos prosequi dumtaxat amicos *ter(tia).*
Si quos fortuna reduat non est moris nostri a caris divertere in adversis. Ceterum cum dicti do
filii cedula continet inclusa. *Mandat isti ut accedat forsan et moneat ut neque in culpa si*
In arca federis virga continebatur et manna et quia pontificis disciplina debet et misericordia *multum*
contineri. Hinc est quod volentes pietatem rigori et mansuetudine tempore iudicium *adiunc*
. q. forsan accedentes etc. Ceterum ut eosdem reddat protestatio cautiores ponimus volu
mus coram eis quod si decetero aliter simili incurrerint reatum ipsos ad similem gratiam
felicitatis venie non producet quin immo pene debite sentient punctione quos petitio
levitas non compunget. Exagerat enim improbitas iterationis offensam et minus habet in excu
satione subsidium que motio non sine continuatione premunit. *Commendat missa et*

Tandem que missa pagina continebat *inhibet aliqua decetero non mittenda.*
et dolemus pontificalem reverentiam fuisse iniuriis lacessitam et contume
liis provocatam. Ad hec pro dono petimus dona non micti. que licet in exsulenco consistat
consideratis tamen expensis iteratis inferri possunt ad numerum gravitate. Nolumus quidem
ut unde nobis multiplicata missio liberalitatis titulum adiciat nobis frequens receptio notam
cupiditatis impingat. Ceterum fructus favoribus aptos ex parte vestra superioris mensa re
cepit ut in minoribus ferculis maioris plus acuant appetitum. *Super reformatione*

Petrus Perusinus vel de Petra thesauris *pacis.*
Priusquam nova preteritis et vetera sed de veteribus sic credimus veterani quod nova illis relinquamus
qui innovant signa et immutant mirabilia et ut novarent novale volentes serere
inter spinas. Ecce audivimus quod indicio voluntatis exponimus sed scimus quod cum resederit

p(ro) iudice iniquo.

per iudicem ratio nobis in domino iustitia debitur. Verum obiatur quod post ingressum nostrum dapna
provincia iussio debuit repentina percedi, tamquam per biennium excitata turbatio potuit plena
recipere de brevi temporis mora quietem. Si grandis ignis incendium nullum reliquerit fumum
reliquiis et fornacis recenter extincte non sentiet manus propinqua calorem. Quid plura? Sunt
qui detrahunt quibus ista preterimus materia prestat ad presens et si non quierunt super eos que-
re non deerit apparatus. Apponunt eis aquam et ignis extendant ad quod volunt manus
suas. Nos autem divina clementia ut speramus innoxios conservabit. Reprehendit istos qui sunt

Cum latum pandat delinquentibus sinum qui non dapnat errata nec negligentes circa
eo quod negligit probare presentes nichil sit aliud quam fovere. Quanquam quod scelus delinquentes.
diebus istis Segnie perpetratum non invenit apud nos nec levis ultionis iudicium nec etiam
iustitie zelatorem. Cum autem publice utilitatis intersit ne crimina remaneant impunita, domino
Johanni Caprae subdiacono et capellano domini pape commisimus vices nostras ut sic ad iudicia dexteram
rigoris extendat quod culpa cognoscatur in pena. Quocirca vos sub debito iuramenti quo tenemini
curie Romane ad penam contra liberi districte precipiendo mandamus quatinus predicto domino J. sic super premissis et
aliis que a domino papa committuntur eidem efficaciter assistatis quod offensam paucorum non oporteat
prorogari in plurium ultionem. Perseverat ad amicum ut ab eo exigat quod debet.

Ad honores et comoda vestra nos hactenus libera invitabat affectio sed admodo trahit neces-
sitas cum retributionis debitum exigat quod gratis olim tibi liberalitas offerebat. Dignum ergo
erit exigere quod debetur cum a nobis gratia multa processit et debitor vinculum obligationis agnoscat.

Queritur filius de duro patre Redarguit devotum quod sinistra de eo credit dicat quod gratia sit si ei amoris
Quod in nos per epistolam querulam nimis invectus sic excusationes afferens aliquid conferat.
quod accusationis aliquid infers sic tue innocentie causam allegas quod alium tacite de culpa re-
mordes. Sane non miramur si ex verbis tuis per Robertum expositis lata prodiit conquirendi materia. Sed in
admiratione assumimus quod tua prudentia in tanti erroris abiit exilium ut de nobis quod
boni viri non patiebatur arbitrium nimis iniuste sentires. Porro non habet sacre pagine lectio do-
cuit non hoc constantia tui generis habuit ut de eo quod longa conversatione probasti per impulse ac
repentine credulitatis instantiam cuium ad sinistra formares. Ex hiis autem non infero quod
illationi iuste debetur ne quantum probabilis tua ministrat inventionis series profero ne metas be-
nigne correctionis excedere videar et in affectum inadem ultionis. Ceterum ne in suspenso relinquam
que diligat anima mea tibi sacculo per cedulam inclusam. Si quis est tamquam care plantule
nostre contemplatione nostri volunt aliquid grate manu porrigere cum devotione recipias. Scripturus
id nobis ut ei studeamus grata vicissitudine respondere. Rogat ut ad abolendam infamiam provideat sine

Ecclesias vestras apprehendunt exteri et manus alienas respiciunt et ista simul sit isti benevolentie de beneficio.
fili carissime. Porro non est hoc ordini liberalitatis effectum ut sitientibus vestris ad alienos
vestra beneficia derivetis. Sane quis qualis et quantus magister R. existat vos non latet in
proximo quod iam ad multos in longanquo pervenit. Verum quos quales et quantos receperit de
vestra vestrorumque predecessorum liberalitate pervenit negata melius quam affirmata relatione docetur. Sed certe
facultates se obtulit ut illud deleatur si vultis opprobrium quod Casinenses consueverunt impingi. Videlicet
quod suos devorent et nutriant alienos. Certe prelato vacat ecclesia et non minus vacat ecclesie
predicte magister sed cum liberalitatis vestre beneficio utrique potuit non vacare. Quapropter cum a

Nota episcopi negligentia circa delinquentes

Nota.

Nota.

lis inter alios sed plus aliis sinceritati vestre preces porrigo quod eodem quo quid inductiones perce
suadeant sincero intelligatis affectu et intellexisse pleno monstretis effectu. cum speciali af
fectioni quam ad ipsum habeo derogari non debeat pluralitas aliorum. Commendat quosdam et excipit de

Gaudemus sic ingeniosos et vivaces quod preter illum litteras alie quam earum significatio patiatur.
que de plano licta recte intelligentibus innuit exigunt aliud et ut non exigui intellec
tum. Sane non dubitamus quod interdum ad rivales coniuge sensu postposito meretriculas licta
flectatur sed toto titulo de verborum significatione perlecto nondum invenisse meminimus quod
scripture tanta debeatur iniuria sed ut violenter extorqueatur aliquid quod scribentis intentio non con
misit sed contingit interdum quod modeste actor in actis et scripta patiuntur calumpnia ob re
sentem. Redarguit istum qui credit erratum fuisse de receptis.

Nimis credis errori dum credis erratum in eo quod te recepisse fatens non quo recipi
entis dextra non timeat quod mittentis conscia non effudit. Invectiva ad decanum. Eodem eo quod duo
Loquor in domino confident et quod expedit non taceo. Ecce quod una die ac utique missa una sub sigillo
luna orta dixi et advisi comparui contractus quibus manus vestra quibus subscriptionis sigillo precar
impressit. Sed queso fratres in domino Unde si primum iustitia non iuvabat ad subscribendum tantum licet.
Cum dextra aut accessit. Si non unus viribus nitebatur ad secundum tamen dicium quo calle qua
semita duxit conscia tanta bini. Porro scias me probitati. L. et A. tangi insertis instrumenta sigil
sub involucro forsan obscuro predixi satis in luce parebit. Verum quia non decet nec expedit
ut talia serius in iudiciali strepitu deducantur. Rogo et si sufficit non habeor consulo. quod sic
super hoc prudentia vestra provideat quod maculam vestre religionis gloria non incurrat. Ad hec
recommendate me fratribus ut habeant mei memoriam apud deum. Invectiva ad amicos eo quod non scri
Carnosum monte usque ad carnis sinum vos ascendisse dicam significat deo quod ab alto debe
sed perfecisse nescimus. Porro non sic post solitum vos absorbere debuisset oblivio quod et peccatis
de sancto helia non exsiccavisset anagnia nutria fructum siquidem attulissi tenerentur genus debuit
casinus vel forte regionis amenitas que vos tenet. Hoc habet ut sic vos allexit aut
blanditias sic sua dulcedine usurparit ut minor apud vos derelictis fratribus sit me
moria eo frequentior consanguineorum presentia interdum a quadam pectoris familiaritate
domestica extraneos plus absentat, sed certe non sunt extranei quos amicorum individuum
facit unos. Ergo tollite moras et excusationes excludite nutantes nobis si apud dominum
alterum forte saltem huiusmodi gratie reppulistis ut qui de liberalitate vobis exhibeat quod de
iustitie necessitate debet. Hortatur fratres ut non insurgant in quemquam aliud.

Loquor ut diligo et cum meliora sint vulnera diligentis quam fraudulenta oscula bla
dientis fultus de vestra dilectione fiducia aliquid dicam licet asperum confidenter
eo quod amor habet plagas suas que dulciores sunt cum amarius inferuntur. Quousque
taceo. Ecce publice dicitur quod fissuras et scandala grave dissidium iminet domui ce
landem. Certe durus est homo qui tam inclita domus regum quam militum confuevit
innit oculis intueri quod vestro quod absit gravius dissensus iacturam incurrat. Porro ve
ritatis est verbum organo divine vocis emissum quod omne regnum et cetera. Numquid spiri
privilegio vos et germanus licet suscepitis in dissidiis fissure tepedia quis vos ac
fascinavit an forte per divitias quas famosus et strenuus pater vester multis laboribus

mitis expensis multoque studio acquisivit in carne sua, quam caro resurget et sic manu levabit
in frontem. Sane super hiis liceat admirari de vobis sed plus de germano vestro, cum sit maioris
etatis. plurimum non de domina .. comitissa, cum non sit dubium quin sit mater et magistra, si non
multum in sexus suorum comparatione concederet. Quod plura considerate si cogitat ut subiiciatis
vos non solum manus sed subditus ad hoc ut alter se crescat in altum et efficiamini consequen-
ter ambo minores. Ceterum quia non expedit pagine cuncta committi ut minus dicam et plus
prudentia vestra intelligat, expedit meminisse vos quod interdum plus proficiat collectio paucorum
in unum quam singularis divisio plurimorum. Invectiva ad amicum pro causa pauperum.

Libenter ad vos introducam has pauperum fratres ut unde vobis de pabulis inde
vobis de fructu crescat premium apud deum. Invectiva ad quosdam qui scitam litteram male
Fateor quod altari servio et ut digne fatear quod de altari vivo et ut non indigne intelligunt.
cum sim minister et altissimi altaris. Verum si vos nuper epistola missa tetigit et vellem quod id
excusationis quod assumitis quo ad hominem vobis sufficeret quo ad deum, cum ea que assu-
me potuit recte intellecta in bonum usurpare videatur obliquus in malum. Ad hoc si non pa-
teret aliquis vitas odium quereret, si non notaret in homine quod cum non vacent circa castra
que militum satis occupasse videtur cum post grammatica adeptum petit quod habet. Invectiva ad episcopum qui
Recepta nuper amica pagina insinuationis aliquid obtulit calumpniose morantem in balneis et ideo dene-
et quedam petitionis adiecit. Insinuabat quidem senem episcopum macerare balneis et pre- gavit ei petitum.
tebat alterum ad talia lavari provectum allegabat autem scabies per utroque tamquam si sufficient
excusaret episcopum et notari non pateretur alterum. Porro si utique cepit esse quid est et balneis
O felices ungues que sic scalpendo proficiunt quod episcopum et alterum alliciunt in desideria bal-
neorum. O quam sollicita debet progredi suspiciae cultura qui presbiterum in aris egressum
spatiosum moliri videntur in campum voluptatis egressum, quod decuit insinuationem huiusmodi
sigillo silentii sollicitudo signaret amica et petitionem sine publica fori notitia tunde
remitteret ad petentem episcopum dum petitio talis repellit prevaricatur prudentius utilitas petitoris.

Non credideri tibi ea conditione placere Comminatorie remordet illum qui ad aliena vina manum mittebat
ut me offenderes displicendo dum tuis vinibus non contentus ad mea manus sacrilegas extendit.
extendere non formidas. Unde scias quod si deinceps in tali malitia perseverare curabis et ab
inchoato proposito non desistes tua te docebit iniquitas quid de tuis illicitis actibus subse-
quatur et amodo me tibi sentias colubrum cum te michi senserit scorpionem. Commutatio
Risus dolori miscebitur et extrema gaudii sacra luctus occupat. Responsio mollis frangit iram et durus sermo suscitat furorem. Invectiva ad amicum. secularia laeta ad eum qui nimis acute tradit.
Quia solent esse que apprehenduntur usu hominibus, cum ut visitet eum corporaliter non perficeret.
Quia notiora de statu vestro me aliosque vivos de curia certificare curetis non epistole vel
nuntii missione sed per exhibitionem festiva presentie corporalis. Reprehendit eum qui petebat
Apertis thesauris tuis non invenimus quod quesisti. Porro equi non sunt quod non depascuntur.
hec indicia studii nec tendentis ad cathedram evidens argumentum. Perempti vocatur
In senecta et senio constitutus non solum adolescentie prelatus ad curiam super multa gravibus et conomibus
ac iuventutis expiare delicta conaris. Verum etiam ad huc de die in diem sordes- excessibus diffamatur.
scens et in tuis regescens sordibus, cum quasi ob putrefactionem in stercore et iuctum in profundi

Nota
de flo gemi...
(margin note)

venisse videris ut contempnendo iam nec deum timeas nec hominem verearis. Nos quidem
tibi dedisse litteris in mandatis meminimus ut vel nostris consiliis acquiescens episcopatui cederes
ne amovearis invitus, aut .xv. die post susceptionem earum te nostro conspectui presentares au-
diturus quid de te apostolica duceret circumspectio decernendum. Sed tu sicut dilecti filii capitulum
nobis suis litteris intimare curavit utrumque efficere contempsisti, sed potius ipsas litteras primo
per duos honestos laicos, secundo per tres acolitos ecclesie presentatas sperneris recipere mutilatione
membrorum primis nuntiis interceptasti et secundos acolitos a famulis quos tecum detines diceris
acriter flagellatos in laicam misisti manibus post tergum eorundem ligatis, coertos vero non permisi-
sti ante tuam venire presentiam, quibus quidam de tuis postquam eos affecerunt verberibus contu-
meliis et opprobriis necte corporum intemptarunt. Cumque postmodum ad .. civitatem venisses
in presentia in Christo karissime filie .. Regine Sicilie illustris litigatur cum capitulo et populo mo-
moratus ac in eiusdem Regine conspectu multorum nobilium et cum te etiam copiose nostras
tibi litteras presentassent ipsas per ruborem recipiens in huiusmodi verba diceris prorupisse quod
non creamus Pontifex ille qui fuerat Imperator et Rex nec poteramus amodo sic mandare
propter quod episcopatum ad nostrum mandatum dimitteres cum non a nobis ecclesiam teneas sed a Rege.
Non attendens quod de plenitudine potestatis assumpte fecimus in promptu omnem mole-
dientiam iudicare. Ceterum Regina prefata populum civitatis contra te gravius videris motum
tibi mandavit ut ante ipsius recessum ipsam civitatem exires nec morareris ultius cum tuis
complicibus in eadem. Sed tu post ipsius Regine ab ipsa civitate recessum ut hoc perditus ad ipsius
civitatis perditionem intendens et ad destructionem ecclesie que iam diu universe viro .. ubi
iratis incomoda est, oppressa te ad limpidum quendam Romanorum episcopum convertisti. Cui vincas
cum illi offerens ut in episcopatu ipso te manuteneret et defenderet sic ponens ab Aquilone sollici-
tamque abbreviata sit apostolice sedis manus ut in te ac alium non possit inducere ultionem. Licet quod
obmissis aliis quibus incurris eas causis ad ponendam securim ad radices arboris infructu-
ose predicta causa sufficeret. Volentes tamen tantum excessum rigore mansuetudinis temperare
ac etiam experiri utrum aliqua obedientie scintilla in te remanserit districte tibi precipiendo mandamus ut omni
mora postposita infra .xv. dies post receptionem presentium nostro te conspectui representes, suffi-
cienter super hiis et aliis que contra te proposita fuerint responsurus. Alioquin nos ex tuo contra tuam inobe-
dientiam pertinacem et rebellem contumaciam procedemus prout nobis fuerit desuper inspiratum. Mandat

auditori iudici delegato ut in generali revertatur.

Ver florentie traxeris tantam moram gravans
Cecchias sine causa fare non possumus nec id gratum habemus. Ergo tibi tenore presentium mandamus
quatinus ad nos visis presentibus revertaris. *Redarguit quendam quia mentitur preces fecisse et scienter continuasse de supplicatione heredi.*

Verborum tegmine falsitatem palliens et ficte falsitatis velamine veritatem abscondens hic
cogerit sibique dissentit. Quia secretorum lingua famula dum intus in libro quod in-
spicit fidei relatione non exhibet dum mendax interpres de pectoris cella quod eliciat ori non sol-
vit vel intendum si solliens quicquid incipit aut fidem credulitatis false adiectione re-
adit labia cordi dissonant oris expressio cogitatui deserit et qui sic duplex occurrit et va-
rius illud iniurie de iure meretur quod plerumque sic invassum inferunt detrahentes. Nunc
missa suggessit epistola quod miseratus ut unus tibus utar litterarum multiplices legiones cum
sicut credo que nuper accessit legationis officium prima suscepit et si qua processit in re-

ceptione mandata hec tamen ei in excambium (?) pervenit vel que promissa fiant fines credite sibi pote
statis excedens commissis omissis et mittentis usu presumpto forte altius sollicitudini regionis
se intuens (?) ingessit. Porro licet superne motus acerbitas dolore mentis tamquam debitum exi
gat ea tamen superstitis grata promotio exceptione compensationis ut scripsistis excludit. Verum per
gradum altioris ascensum rescidentia (?) rescidens sub dubio pendulo et verborum involucro
elationem sibi et spiritum elationis impingit set Basilius dicit ut ledere me non offenso morum
iactatorem ictu graviori impetit quia dum socium superbi nota caute respersit se ipsum non
te responsione incaute perfudit. Non enim caret suspitione timoris qui sic percadit in cumula
norum proripit offensam. Descriptio plurium offensarum imperatoris contra ecclesiam per quod sit generalis publicatio

Attendite ad petram de qua scissi estis et ad cavernam de qua manu contra eum.
cestis artifices superioris excisi. Attendite ad Christi vicarium patrem vestrum et ad ecclesie matris
iniuriam accingimini prompti ad vindictam. Nam degeneris filius F. quem inter pueriles
etatis exordia pupillum alterius subventione carentem sinu ecclesie tutus officio et matris
pietate suscepit laboribus et expensis innumeris ad Regni Sicilie unam de quamentium (?)
manibus conservatum ad imperii tandem culmen adversario prostrato surrexit ingratitudinis
heres inspiratione gratia retorquens subito mutuat in monasteriorum ecclesiarum prelatos et religionis
ecclesiastice professores diversis penarum generibus et martirio consumens ecclesias ipsas Christi sanguine liberati do
natas multiplicat subiectione nimis profunditi (?) ex quibus et aliis evidentioribus causis quas iam
ad publicam mundi notitiam credimus pervenisse ipsum anathematis gladio de f. n.
consilio percussimus non indigne sperantes quod eius medele subsidium effectum debite correctionis
habet. Verum iste non sub pastoris virga humiliatus sed ut libere quem potius super omne quod dicitur deus a
ut colitur elevatus Helia et Henoch quibusdam non prophetis set prophanis apostatis testibus sue
presumptionis assumptis in ydeas angelorum in monte superbie transformatur et claves et Petri privile
gium vilipendens irreverenter divinis interdictis presumunt ministros ecclesie sub pena capitis et
proscriptionis edicto compellit ad sue dampnationis cumulum divina prophanare compellens que sancte
sedis antistite ac orante pro ipso publice contemptores simili puniantur edicto. Adhec autem
in Christum et eius sponsam durioribus invectionibus excandescens patrimonium beati Petri quod
inter cetera imperii iura que seculari principi tamquam defensori sacrosancta commisit ecclesia diti
oni sue in signum universalis domini reservavit et immunita transgressor et beneficiorum oblitus
occupare dolo non minus quam viribus non veretur Romanos etiam speciales ecclesie filios de matre
uberibus muneribus et promissionibus reddere satagens alienos. Petri sede cuncte minatur et fide
ac gentilitatis ritus subrogare priores et velud in templo domini sedens sacerdotis usur
pat officium absolvere vassallos ecclesie a vinculo iuramenti presumens et locorum interdicta rela
xans in mundo (?) f. m. [illegible] sanguine studiis publicas inhiando. Clam scripture eius et opera
protestantur publice receptum parentis maledictione notandus non minus Absalonis dispendium
ad patris solium aspirantis nec mandatum advertens in deuteronomio editum quod nolens
obedire sacerdotis imperio ex decreto iudicis moriatur licet auctoritas apostolice sedis auctoritas multorum
principum et aliorum fidelium defensione munita satis ad sui presidium et curiosius po
tuit invitare gladium spiritualem eligentes tamen iustitia nostram potius examinari
iudicio quam vires viribus repulsare vindicte signum crucis et beatorum Petri et Pauli apostolorum

capita in die cathedre apostolorum principis ad eius basilicam sanctam duce domino quo decaunt
honore deferri quorum inito innumerata multitudine congregata ibidem seminantes in lacri
mis offensam ecclesie messium manipulos gaudiorum. Nam iustitie lator et cognitor iustus
iudex filii parricide nequitiam et matris innocentiam examine iusto librans Romanorum cor
da ipsius quodammodo commota iustitia in matris retulit affectum qui ad se causam incredibili
devotione currentes invocatione prescitionis iudicum et irretractabilis proposita firmitate et
supra humeros de manu nostra crucis caractere munierunt generalem de sedis apostolice gratia su
scepturi ea succedente ipsorum fervoris instantia quod non iuvenile robur non fracta senescen
tium etas non mollis mulierum conditio crucis assumptione effunderet sed qui ab homine
per quem scandalum venit pretio corrupti venerant in eius favore clamantes statim mutatis
mutatis et linguis contra eundem inter primos receperunt signum crucis properantes ad ipsam
propositos qui ad epistolas inunctos lapsa manus. Ad hunc diebus currentes singulis non effugiet
importunus. Cuius autem cordis duritiam viscera matrna non moveat vel odorem non pungat
acrem emissa profluvia lacrimarum dum tam subitum potentie divine miraculum in sperata
novitate profluxit quis vir non accingatur ad fidei munimentum ubi ad arma crucis occurrit
intrepidus sexus fragilis mulierum. Congaudeat igitur ecclesia in domino matris letitie
devotio filiorum et Christum antichristum crucis nos munite caractere catholice fidei ar
matura ut matris pudorem quem temerarius violator attemptat defendat reverentia filialis.
et subiectos heredis astutia filios orbitate rachelis ulterius iterum non deploret. Quocirca etc. de ma
nu .. vos crucis signum assumite venientes contra dei persecutoris astutiam fidei persecuti negotium
fideliter et potenter.

Cardinalis congratulatur cuidam ex aliis servientibus aliis rectori quod de eo audiebat prosperos rumores de eo.

Te tacente tua coram nobis opera non tacent cum quotiens successivum nostrorum felix rumor infert
nunc thuribulum odoriferus fumus et offeras ut fumigatio calore fumum exurget dum
de manu tua que unctio non vacat ascendit/ gratulandum siquidem est pro unitatis zelo quo ad ista
moveris sed potius gaudeas quia sic dei nutu tibi dispositum videatur quod et de ligno aloe thimia
re potuimus de quo sub tectis adoleas cum in acre carbonibus ardentibus fumum ostendere potes spi
ritus de favore gratie nostre securus dum modo felices successus nostros denunties ac nunc servientes
auditoribus non omittas.

Significat amico non gaudere quod filius suus incepit et ad adversas licet multiplices.

Sciatis quod cordis mei precordia diris iactis vulneratis cum de ingenio simul ac studio
filii vestri michi voluistis proponere coronem. Ego enim si meruit voluero commendationes eius in
sistam et si dixero veritatem conturbabitur anima vestra. Nam die noctuque suspirat/ studet vaga
ri anxiatur/ sed quicquid faciat ita est adheret sacris litterarum tamquam faba marmori cuius rei defectio.
Veritatem ei non est aliquis imputandum quia nemo potest obtinere per vim quod est a natura negatum.
Profecto sine divine vena ingenii labor et pena dirupta dinoscuntur.

Increpatur aliquis ad quendam scolarem quod quod est datus fuerat in expensis expendebat.

De conversatione et statu vite tue nostra corda
sunt amarissime conturbata quia sine narrare volumus veritate nobis videtur quod tua facta
ferant gaudium inimicis et estimatam illis qui te hactenus dilexerunt. Nam sicut intelle
ximus pro scolis tabernam potius elegisti in qua cum meretricibus et taxillis nequiter tuam
pecuniam consumpsisti. Restat igitur ut revertaris ad propria vereundus aut victum postules ho
stiatim. Quapropter tibi iniungimus et suademus attente quatenus a via erroris et a semitis iniqui

tatis discedere studeas sine mora ne adinveniens cum reprobis et iniquis consortium flammis opprobrium sapor.

Litteras quas de actibus tuis accepimus Imperator monet quendam ut se corrigat de suis pravis actibus. tuis oculis presentamus ut in eis tamquam in speculo inspicias et despicias temetipsum sitalem sua te exhibent qualem deum describunt. corrigas igitur et te ipsum que lima correctionis expostunt nichominus prius sur ut cognoscentes decetero querelam de te non habeant quia ad illum afferre valeant qui tibi prodesse desiderat non obesse Imperator ad papam bis citatus ut excusat

In eo que inter nos ex parte una et .. ex altera fuit .. ecclesia contra nos causa eo ad procedendum venire iam bina nos citatione citavimus transscriptum sedis apostolice citationis litteris inserentes. Verum nullus ex parte una comparuit qui rem aut nomen parationis habeat vel umbram aliam responsalis afferret. Et forte longe lateque diffuso tractu terrarum a Ferentino distat Anagnia.

Credebamus quod nos sensisses Comitissa littera ad eum qui impedivit litteram quod transmittenda. in unis honoribus et commoditatibus efficaces. Unde si tandem voluissetis ad grates exsolvere debitum gratiarum quodam socio nunc amico et magis prudenti nos consuluissetis in quibusdam litteris quas nobis comes .G. sicut audivimus transmittebat. Et quidem in potestate vestra non erat quin scriberet sicut vellet. Veruntamen prudentia vestra potuit hoc habere ut provisione vestrarum litterarum domini Regis animum minime turbaretis. Porro novit deus sine fictione pervenit et valeant pervenire domino Imperatori et filio suo de servitio vestro quia nostro. Retribuat autem vobis deus sicut vos retribuere intenditis si potestis Innocentius ad prelatum ut

Quia quorundam degeneres animi per munere peregrino recipiat fratres predicatores in suis provinciis. fiat ex mollibus durioribus firmat. Quassati iam in partibus ipsis semine pravitatis accepto in zizania infidelitatis erumpunt nullos eis fructus nequaquam nisi fructus detestabiles producturi et fratres eorum prudentia vigilanti studio convenit vigilare prudenti et exemplis assumptis ydoneis ea in fasciculos coducta comburas ne dum fidei fruamta coaluerunt in patresfamilias exactos exemplis auctoris in rede careas et commisse sollicitudinis calumpniam patiaris. Eapropter nos quos singulorum cura solliciat que tue subventionis remedia paterna sollicitudine cogitantes fratres predicatores ad partes ipsas providimus destinandos qui vitiorum crescentibus surculis labiorum falce recisis et steriles animos semine doctrine fecundent et de paupertatis otio spargant ubertatis exempla. Quocirca mandamus quatenus eis domicilium conferas in quo et sua deo nota consoliat et quiete invicem post labores. Alias etiam eos tamquam extreme paupertatis heredes benedictio compassionis amplectens manu subsidii non subducas. Sic quod de te collatis a domino bonis in pauperes non pateris ingratus et habeas in futuro quid geras sollicitudinis de mercede. Nosque devotionem tuam condignis retributionibus prosequamur Innocentius card ad imperatorem ut non pareat scedula

Mensam nobis benigni patris prudentia ordinat fercula ad romanos hec et cetera sed eos confortat et studeat suare suavitatis apponit quibusdam in ministerium deputatis qui mel et lac sub dentium patiam. quod posse ministrent et mel in honoris dulcedine lac in pulchritudine pacis. Sane nostre prudentis consilium decet et nos similia comparare ut que pater quod filio prestat filius mutua vicissitudine relativa compenset. Hec et enim amor ex intimis nexus suos qui retentivus muneribus et affatibus mutuis diligentes conformitate coniunxit quasi quodam individuo dierum. Verum dominus .F. sicut ex litteris eius accepimus dispositionis in hac causa apponit quibusdam apponentibus fel et mirram dum libens seditionibus concitant dissidiis la

Solita mollibus credere durities quod Germanos suasit soliditatem confinge. Et quia humilitatis accessum excessum altitudo non admittat ad experientia gravium accedere vel gravium experientia consulere.

Imperator comes malecapte recus

et cetera episcopus pro amicis

cerant / intelum ut acerbius uulnerent sub concordie figmento corrumpunt / et sub pacis spe
bella parant / molientes ecclesie subtrahere plebem suam peculiarem populum. Romanam filios
spirituales / pudor quod nomen uestrum in talibus circumferunt hii ministri quorum manibus pecunia
uestra ut dicitur aliquibus mutilata cessat in publico aliquibus fraudulenter subicitur in oculis
cum dolor machinationibus istis et aliis hii scandala nituntur apponere ut uos tam dulcis
matris ubera subtrahant et ecclesiam tam cari filii sinceritate defraudent / porro non opera
talium ad excellentie uestre notitiam si euidentia bajula proferenda credantur nonnulla ca-
utela silentii sigillamus eo quod durum sit credere ut a uobis tante molestationis pro-
cedat occasio qui defensionis duplicis tam ecclesie ac admiratione non careat presumptio
talium ad talia prorumpens sub tanti principis ultione / licet autem super premissis ui-
deatur neglectum principum occurrat prudentia saltem in medio ne malis prolongas mina
descentibus moras sero quod absit medicina paretur. Hinc est quod de spirituali mandato domini pape qui
ut dirigantur praua in directa et in uias planas aspera conuertantur uos cordialia pacis
cogitat / magnitudinem uestram quibus possumus precibus suppliciter exoramus quatenus sic prohibiti-
onis ingestis potentia presatorum manus et molimina reprimatis quod cessantibus omnino mo-
lestiis correctiuum quod subiectorum temeritas extendere uidebatur in dominum restringat casti-
gationis uirtus citra penam sanguinis ad actores et uoluntatis conuictiam de preterito
presumptio non admittat quam excludet uoluntatis contradictio in futuro. Eya karissime princeps
sum datam uobis circumspectione a domino uigiletis ad conseruandam ecclesie et imperii unionem
prouectis etiam pastoris uestri ubera que suxistis parantes ita ut in se quiescat spiritus uestri
animus in hostes fidei excedendus. Inuectio ad amicum quod non miretur ut si non scripsit et precatur a scribere ...

Diligentis animus expectationis suspendio non languescat nec admirationis urgeatur obstaculo.
Ea causa si calamus suspensioni subicitur si atramentum sicarum clausure super hoc nego-
ad quod reddit incedam. Nimis enim sollicitudo uideretur de suo hic si scriptus urgeret poti-
us gestus gentium quam rem gestam. Verum cum non occurrerit aliquid quod relationi credatur acci-
modum recitationis debitorum articulis instrue scripture illud proferet bajula pagina
ad amicum. Reprehendit quedam promissa se scripturum quod non scripsit nec scribit.

Non recordaris quod in discessu tuo in presentia oris osculum promisisti quod me
frequentissime per tuas litteras uisitares sed defecit tibi forsitan atramentum et carta here-
re non potes. Ideo tue amicitie mitto uitulum saginatum uolentes quod prius carnes come-
das coquinatas et postea facias cornu adaptari sed restua de sanguine ad scribendum. Ce-
terum non potuit ferre quod tibi scribendo scripsimus quia penam diutius fatigamur.

Expliciunt epistole prime partis.
Incipiunt capitula secunde partis.

Refert legatus summo pontifici que tractata sunt per eum in sue legationis primo
Dominus papa significat cuidam regi suam promotionem.
Congratulatio ad amicum de fructu melioris uite petens ab eo orationum suffragia.
Scribit quod sic diligit sic diligi desiderat ab amico.
Petit certificari de prospero statu amici exigens decimas uini.
Recommendatio de mutua beniuolentia absentium.

Preces ad quendam dominum ut memor sit sui.
Item super eodem et breuius.
Ratiocinatio de mutua beniuolentia amicorum et petit certificari de statu amici.
Significat amico beniuolentiam quam habet quidam erga eum et inducit eum ad studendum.
Responsio ad precedentem per quam offert se suis monitis pariturum.
Ratiocinatio de beniuolentia et fide quam habet ad quendam et supplicat ut habeat eum in suum.
Significat cuidam affectum sincere deuotionis et dilectionis quem habet ad eum.
Ratiocinatio de uera amicitia inter amicos.
Commendat amico de pulchro dictamine et tamen quia quod petierat carum reputat nimium non uult dare
Petit pro munere ut eum reputet totum suum.
Cardinalis offert se cuidam nobili mulieri et specialiter super negotio cuiusdam clerici quod misit nuntium ad curiam.
Ratiocinando congratulatur amico qui exquirit diuersos modos delicate uiuendi.
Ad amicum congratulatio de transmissis litteris et commendat eum de dictamine.
Item super eodem et significat se iturum ad Urbem.
Iocales littere ad legatum redeuntem nouiter de Alamania.
Significat amico quod cum auidius expectauit unde diutius et expectat.
Cardinalis significat cuidam quod consensum ecclesie sue grauate in prouisionibus prouocatoria et inducit eum ad ueniendum ad curiam.
Significat amico quod postquam fuit ab arduis expeditus intendet circa minora.
Significat religiosis quod impeditur ad presens non propter eos [?] iuxta uotum et demum petit orationum suffragia.
Significat se gratanter recepisse transmissa.
Significat amico quod post celebratam sollempnitatem cuiusdam festiuitatis adimplebit preces suas.
Significat cuidam magnati quod sua petitio per summum pontificem differtur ad cautelam.
Significat cuidam domino quod ante uocationem iuisset nisi esset pluribus impeditus.
Significatio de subsidio terre sancte.
Significat quod petitis ad presens unde non potest sed cito respondebit.
Significat amico quod diligenter procurat negotia sua et paratus est ad recipiendum dona.
Orat pro salute cuiusdam domini a quo multa beneficia recognoscat.
Significat amico quod suspendit expeditionem littere sue ad certum tempus et scribit occasionem.
Significat quod non intendit secundario preces credens primas satis ad effectum posse sufficere petitorum.
Significat amico quod non fuit sibi uisum expediens ut se opponeret impetranti litteras ad eundem.
Iudex delegatus significat superiori qualiter processum in causa sibi commissa et supplicat ut insinuet qualiter sit ulterius processurus.
Congratulatio ad amicum de reditu ipsius et offert se paratum ad expeditionem negotiorum suorum.
Iocando alludit et scribit sibi super eo quod restitutum est sibi debitum.
Gaudet de incolumitate amici et significat de celeri subsidio terre sancte.
Promittit fauorem et beneficium illi qui suadet ei obnoxius.
Promissa salutatione debita salutat amicum.
Ad regem congratulatio de amicitia et beniuolentia sua.
Significat amico suo petitionem suam expeditam esse.

Brevis cedula ad amicum de laude uere amicitie.
Sig. se cito iturum in auxilium postulantis cum sufficienti militum comitiua.
Sig. nepoti suo quod si bene studuerit acquiret ei beneficia multa.
Sig. quod dilecti pagina remedium attulit super eo quod non uiderat eum in Fogia.
Sig. quod negotia non potuerit expedire iuxta uotum propter quod reliquid ea in suspenso.
Commendat equum et insinuat eum uendendum propter quedam.
Exponit amico quod dominus .P. non uidetur credere uobis inmerito propter facta que sentit in urbe.
Congaudet amico quod prospere successit de se significans illud idem.
Sig. amico quod non rendet ei super hijs que littere continebant cum ex altius fore susperdit (?) rursum.
Petit equum commendans eum duppliciter.
Intimat huc reducendum ad gratiam principis a qua fore fuerat alienus.
Pandit amico quod non uult quod occasione uidendi eum exponat se periculis.
Intimat amico sospitatem suam gaudens de sospitate ipsius.
Referenda committit relationi nuntij.
Gaudet de conualescentia amici.
Congaudet quod studet dicens quod non est immemor commissi negotij.
Rescribit amico quod non defendit contra gratiam actiones pro assecutione archidiaconatus.
Rendet amico quod consilium non habet in promptu.
Scribit amico quod non miratur de litteris non missis.
Insinuat se indigere equo amici ad opus castelle uel farine.
Sig. quod missa remittit.
Recognoscens beneficiorum exhibitione sig. ei quod scribit .. episcopo.
Sig. religiosis quod ad literarum impetratione suarum optime instabit.
Gaudet de sanitate amici et confortat eum de tribulationibus.
Petit orari pro ipso et sig. quod in regressu non est apta campania.
Sig. amico quod impetrauit litteras quas sibi transmittit.
Sig. se non esse soluendo et tamen gerit in proposito soluere et in desiderio plus debere.
Sig. quod littere non potuerunt impetrari propter quedam que infrascribit.
Promittit quod in amici negotijs faciet suum posse.
Congaudet amico de carcere liberato et se ad beneficia eius offert.
Exultat quod uiuit senex et quod sperat de spatio uite longioris ipsius.
Refert amico que pagina recubit.
Rendet amico pro cedulam inclusam.
Commendat puerculam et dicit quod in .C. uncijs deductus in dote non intendit obligari.
Rendet ad duo que scripsit amicus de uocatione uidelicet et tractatu pacis.
Sig. quod duo debilitant istius causam processum et quod spem gerit bonam de offensionibus clericorum.
Committit relationi dominum .notis eum referendum quare non reuertitur in campania.
Petit certificari de amici continentia significans suam.
Sig. quod non proficiat in negotijs.
Sig. amico se sanum esse.

Congaudet amico de prospero statu significans suum.
Super eodem.
Congaudet amico de hijs que scripta sunt sibi de ipso.
Dicit quod recepit dona sibi promissa ne forte notaretur amicus.
Dicit quod fecit sibi scriptum seruandum in memoria de planeta sibi concessa.
Dicit quod qui promisit vinee excludendas in dote non recepit ab eo mandatum super hoc.
Dicit amico petitionem suam non esse expeditam propter mortem summi pontificis expedienda postmo-
dum per successorem.
Videt amici litteras quod visum relinquet nunc uoca.
Dicit quod quedam recepit de missis et quedam remictit.
Dicit amico sui corporis sospitate.
Refert amico quod petitio sua non habuit ad gratiam exauditionis ingressum.
Dicit petitionem amici expeditam ipso et alijs procurantibus.
Intimat amico quod petitionem suam non potuit expedire.
Intimat amico sua forte negotia expedita.
Dicit quod sua non est utenda licentia in mora cum non moretur de superioris mandato.
Petit ut specificet in quem uult ordinem commutari.
Congaudet amico qui liberatus est a ttiana.
Promictit posse suum in prosecutione negotiorum amici.
Ad amicum ut non notet eum negligentem si petitionem suam non potuit expedire.
Refert amico quod opposito iustitie clipeo iniuria ledere non potuit innocentes.
Offert subsidium procuratoribus ad prosecutionem operis.
Refert quod execatus est que pagana tenebat.
Dicit amico quod epistola sua inuenit credulum auditorem.
Dicit quod elegerunt potius primum nobilem quam acceperant per rusticum.
Offert honorem et statum suorum in consilijs et alijs integrum conseruare.
Dicit quod in amici negotijs faciet quod ualebit.
De eodem et plenius.
Petit a rogante notitiam illius pro quo rogauerat eum ut possit ipsum melius utilius promouere.
Offert religiosis consilium et auxilium suum.
Intimat amico quod missa remictit que recipere non potuit propter inhibitionem superioris.
Letatur de salutatione amici post infirmationem et eum quod erat utriusque amicus recommendat
Dicit quod semina missa deperierunt usibus Regine. | eide
Suspendit visum propter relationem faciendam.
Intimat se fecisse quod potuit in amici negotijs
Dicit amico quod ad suum comodum sua semper aperta extitit ianua.
Dicit quod petitio in forma exhibita non potuit expediri.
Describit Cancellario Regis Sicilie deuotionem quam ciues Neapolitani habent ad eum.
Dicit statum suum petenti amico quem facit circa negotia Principis multiplicat occupatum.
Dicit quod est reuersus in proximo et nichil profecit. ¶ Recommendat regi nepotem ... amici ...

Incipiunt epistole sexte partis. de ratiocinationibus gaudiis et mutuis beniuolentiis inter amicos absentes. R. Refert legatus summo pont. que tractata sunt per eum in

a Ad uestre sanctitatis notitiam presentium tenore perferimus sue legationis primordio.
nos iter impositum prosecutos v. fer. post oct. pent. deo preduce mantuam
incolumes peruenisse. Qua quidem ambasiatores Rectorum societatis se nostro
conspectui presentarunt. Sane cum mantue multa iaceret turba languentium et
langorum plus solito multos cerneret ad mortem, nos eorum suspectum habentes
extranei qua sentiebant domestica exiuimus nocium aduentum Brixiam querentes
remedium aeris melioris, ubi conueniebant nuntiis ciuitatum societatis prefate et
propositis petitionibus ex parte domini imperatoris oblatis et facta mentione super forma suscep
ti mandati ambasiatoribus qui ad mittendum uolebant deliberationem recepire festi
beati Jacobi proximo futurum prefiximus terminum Vndi. Here ne beatitudinem uestram
instabilis status prouincie lateat non absque claritudine proferimus quod in terra prosecutione
itineris ciuitates inuenimus inuicem hostili se lacessere gladio et una aduersus ali
am pestilenti deseuire discursu eos quoque qui detinent inhumane tractari . hic m
captiui. Et quidem sic discordie malum inualuit quod non discernit cuiusdam
iudicio que per prouincie non sit obnoxia malo cuiuslibet uel pene. Ecce mutato fiunt
ignis uorat, manus rapit, pupillo non parcit, non excipitur uidua, sacris reue
rentia non habetur. Super hiis autem adhibemus cautelam pro posse curationem expecta
tes ab illo qui plenam habet in potestate medelam. Preterea cum nostram instantia
expedimus in quarumdam ciuitatum captiuis aliquantulum relaxatur angustia c
et de artissimo carcere in liberis custodie domibus ad quale quale ipsorum solacium
uidetur eisdem respectiua moderatione prouisum. Hec autem scribimus non ut nostris
seu nostro ministerio aliquid ascribatis, sed ut uirtutis solliciter sapientia eo quod multa cura
rum que potentis prudentie et potentie prouide desiderare uidentur affectum pa
riter et effectum. Item sp. Significat curia Regi suam erga se promotionem.

r Plenis dulcedine ac semper ineffabili affluens pietate patris eterni filius
ihesus christus circa sanctam ecclesiam catholicam ita sue continuat benignitatis affectum
sic sue roborat promotionis auxilium ut quam sui commercio sanguinis acquisiuit ut intact
sanctam custodiat non solum per angelos celi cuius super muros ipsius qui non die nec
nocte taceant constitutos quin etiam per omnes demones litteras hesitantes ut in huius
modi exilii sic ualitata discrimine accumulatis diuine prouidentie beneficiis superne
militie fulciatur presidio complisque proprie ministerio non fremdetur. Patent hec satis eorum
benignitatis initia cum sequentium temporum serie conferenti. Nam licet post regressum
magnificum redemptoris ad patris gloriam a qua uenerat illorum sunt corporali presen
tia destituta quos ad ipsius regimen corporis sui uicarios dispositio preposuerat omni
um conditoris successiua substitutione pontificum superne uirtutis fauente gratia
felicis habuit perseuerantie fulcimentum et cum pro diuersitate locorum et temporum plures oportuit
sed sacerdotes more prohibitos permanere, semper pro patribus nati filii qui patrius
uestigiis instanter et fideliter inhesserunt ipsam sanctam ecclesiam tam prouide quam salubriter

gubnatur. Et quidem hys dieb3. fe. re. d. ħ. pdecessore nro vij. non Novembr uia uni
verse carnis ingresso et sicut de largissima dei pietate confidimus post labores ad
premium euocato tanti patris defuncto corpore put est iuris et moris cum honore et
reuerentia ecc tradito sepulture / epi pbri et diaconi card hito sup hui pont electione
tractatu in nos tandem licet uinctos de legatione quam susceperamus et anglia redeun
tes et p aliqua tinz spatia ab aplica sede remotos suos oculos iniecerunt nos in ecc
Roman pontif eligentes. Cumq3 demum perusium uenissemus insufficientie nre multi
plicis nō ignari tam importabilis oneris ferre sarcinam tanqm eminentis honoris fastigium
conscende nimis formidantes. Demum ad eorundem fratrum instantia tanto supposuimus
oneri humeros imbecilles sollicitudine nram pficientes in illum et in eo figentes
anchoram spei nre / qui dat lapsis uirtutem et in hys qui nō sunt fortitudinem et robur multi
plicat / infirma mundi frequenter eligens ut ad dei sui gloriam fortia queque confundat.
Rogamus itaq serenitatem tuam et p dei miam obsecramus. cons. pensato prudent qz et
laudis humane pconiu et superne premium felicitatis acquiret si a te circa nos diui
na pietate generalis ecclie regimini psidentes plene affectionis studium coronat.
cor nrm filialis deuotionis exhibitione letifices et potentie tue subsidio in hys que
sunt ad robur ecclastice libertatis iniuncti nobis oneris alleuies grauitatem / ita q exinde
apud eternum Regem et temporalis psperitatis augmentum et perpetue corona glie merearis.
nosq3 in te gaudentes benedictionis filium et salutis recepisse ministrum que saluti tue
et ad honorem redundare senserimus pariter affectib3 psequamur. Congratulatio ad amicum
Cogitanti michi circa statum tuum in dno quid tue de fuga melioris uite petens ab eo ora
dulcedini scriberem id occurrit qui post me uenit ante me factus est. tionum suffragia.
Dampne huiusmodi orationis initium nulla inuoluebat obscuritas cum satis expliciate flo
rente iuuentutis exponeret te uenisse post me / finis autem eiusdem non se de facili ap
plicabat ingenio ut pmpto caperem intellectu qualiter factus sis ante me. Sic siquidem
se ingerebat affectui exterioris hominis uerecundia ut uiciorum diminutionem non sentiens non
notabam quantum et qualiter ascendendo ascenderis tu uero descendendo conscenderis
non notabam quantum honor michi oneris accumulat sed tibi honorem onus / non notabam q
uam me titulus promotionis adiecerat et te adiectio gratie promouit qui magnifica ut
sic loquar minoratione conscendis. Porro manus glorie seducens applausus / dilatatio digni
tatis eludens / affluentia diuitiarum inebrians / sic ad confusionem eduxerant intellectus
quod ferre non poterat immo dedignabatur attendere tantillum nouitium electe abiectioni
expositum et uoluntarie paupertati subiectum preferri pbro card. per hec ancilla sensuali
tatis in dnam rationem quasi triumphando superbiens id quod ad principium epistole ueniat tanquam
non cogitaret. auctoritatem. scientis adiecit. Sed nescio quid in subsidium rationis occurrens illud
obiectum reuerenter assumpsit et ad consistorium conscientie introducens clarius pbationib3 docui
it quod fcus es ante me pcedens minus subsequenti etate. Certe fr non ut te oleo adu
lationis in ungam hec scribo. sed ut de actib3 tuis in dno glorier cum in te uirtus eta
tis preuenit et annos mores excedunt qui maturam exhibes satis adhuc teneram
messem. Quam pducis in culmite nondum triticeam rubente / glorior inquam in te

si in incipiendo confundor cum in tot preteritis fere nichil inueniam quid in nouissimo distri
ctionis die non plus timoris quam senectutis induci. Pone uitis metem tot malorum conscientiam
et timor angustiat et terret angustia. Quid nisi cum doloris et amaritudinis tempora in
reliquis preterita que dum plures agerem annos mundus absorbuit nec fastidit adolescen
tem ut euomat iam prouectum. Unde est hoc ut annis tam mollibus mundi robur infringens
abominareris delicias et declinares amplexus. Unde est hoc ut in etate tam simplicia
astuti hostis insidias euitares. O felix quem mixta mundi prosperitas non seduxit. O felix
quem perplexa temptationum retia non inuoluit. O felix quem fluuius desiderii terrenorum immis
sum a testa retardare quin libido perennis et siccus ab humore carnalium uoluntatum in solitudine
qua quiescas. Ecce nunc sedes ad pedes domini cum Maria. Ecce nunc in rachelis pulchritudine
delectaris. Ecce iam gustas quam magna multitudo dulcedinis quam abscondit deus diligentibus se.
Quid plura manifeste loquor publice fateor et aperte protestor quod factus es ante me sinceri
tate conscientie innocentia uite fame decore. Verumtamen memento mei quia intumescunt adu
sus scilicet fluctus et sic ualida negotiorum tempestas inualuit quod in hoc mari magno et spatio
so ubi reptilia quorum non est numerus penne deuigant nisi uirtute dextra faciat ut si non sic
eo uestigia saltem si naufragium post impetum tempestatum post spes procellarum ad portum
salutis et glorie sub patrocinio tuo me conducat. Iusta quoque amice dei ut carum tuum tuis
orationibus introducas in cumulum gratie eius quem elegit quem recipiunt cum tua quem
relictis omnibus es secutus de remunerantis magnificentia et retributoris magnitudine centu
plum recepturus et uitam possessurus eternam. *Scribit quod sicut diligit sic diligi desiderat ab amico.*

Nouit altissimus quod ad desiderium nostrum satis accedat de uobis audire salubria
Et uticia sic manus extrahatis ad talia quod nos super huiusmodi et audiui et singula testi
monio possimus dare securi et quidem si reputatur amica credere debet amicus quod in
hiis que inferuntur a pluribus facilius se bonis quam malis nostra credulitas applicaret. Unde
si placet non reuocetis in dubium quod sicut uos in christo diligimus sic diligi desideramus a uobis.

Cum dilectione uestre in communicet *Petit certificari de prosperitate amici exigens decimas uini.*
idemptitatis affectus uel potius singularis affectionis idemptitas insto ut de isto cer
tificer quam si prosperamini prosperor et gaudeo si gaudetis. Quod si forsan quod absit quia uobis certe
nubilum nichil credatis uestro cohortante sereno. Ad hec quod uinum consueuit letificare cor
hominis uos retineatis primitias dum modo in futuras uini decimas oblaturi. *Ratiocinatio*

Tenet solennis fiducia dictat spes hec credulitas *de mutua beniuolentia absentium.*
quod circa illam sollicitudinis curam qua de ipso uobis antiqua suasit affectio susceptam
prelationis regimen non ademit solertiam nec tamquam prioris affectus incipiens abeat eandem
quam potius circa hec potiorem assumptus honor exegit. Similis namque res eiusdem de
formitatis munere patitur sed dissimilis societatis rebellione recipit qua demittitur uno
sui depositi depositione deponitur et accrescit similis sui adiectione conformis. Et quidem cum
reddatur dilectio diuturnitate sincerior et sinceritate diuturnior tenetur absque contradictionis
instantia quod illi paterno affectu que olim beneficiorum effectus exhibuit et recognouit filiali
deuotione papiens ingratus lapsus temporis dederit incrementa. Porro magis solito cu
ras iste non recipit quominus solito preferat ille leuam que uobis germanitatis honor et

amor sollicitudinis sociarant in patre ut defectus patris suppleret quos in fratre crescentia
eiusdem ademit. Certum quod cordis presentia cum absente non est cum indicium cum alias
quomodocumque amicos cogitatio preferat illud illico intensis obstaculis sic presentet ut
vere dilectionis unio panderetur directe michi pagine tui mittentis preferunt quod ubique
presentialiter habear illic quadam dilectionis illationis grata violentia quasi corporaliter
habear. Preces ad quendam dominum ut memor sit sui.

Devota scientis et firma sinceritas quam nec sermonis auget adiectio nec ver
balis titulus adornaret cum prius et concepta limitibus nesciat et devotior cum
favoris gratia sub brevitate quia aures amplexant expostulat ut sic crescat in
domino memoria de famulo celebris fiat de domino accepta devotio in subiecto ferve

Sub accepta fiducia non fraudandi. Item super eodem et plenius. | Sat.
quod accidens domino scribitur ut sic per patris astutia de memoria filii eius commo
ditate tractetur sicut tenet et sperat accepta devotio supplicantis. Ratiocinatio de mutua

Negotiorum imminens multitudo benivolentia et petit certificari de statu amici.
a dictamine cum et manu hactenus a calamo retrahebat id etiam scribendi non
parum impediebat affectum quod nondum persona vestram mutue conversationis studio
sum adeptus quam tamen plene clare fame preconio presentiam perstringor sed prova
luit fervens scientis affectio impedimento quod prius adicat infregit obstacula rede
git inter agendo diversam partibus in scripturam amicitie prolegat alloquium egit utique
vis amoris exegit et pregit sermonem amicabilem brevi stilo. Trahit itaque ad scribendum
vera dilectio quin immo quodam oculta sed placida importunitate urget ut per vicari
nam alloquar paginam que tanta spatii longitudo se iungit distantis siquidem parcialis sed
sensio iam amicitie tue prius que me intrinsecus sic cedula tamen grata sollicitatione
titillat quod nunquam sinit immemorem esse tui. Ergo sic me angit absentis amici dilectio
quam magis presentia obligaret ipsius. Puto certe quod tue in me quantum imprimet hec benivolentie.
Ad hec potius evenit quod quia minus foris intueor eo forte interius plus contemplor et
quantum in hoc subtrahit aspectum affectui tantum crescat. Porro non ambigo quin illum
quem carum illustris fama prohibet reddat familiaris experientia cariorem. Verumque utique
mutua personarum visio prorogat et caritativum reddant amplexus. Ecce cartula presens af
fectuose dirigitur et ut cum statu divino domino prosperum vite sui referens predilecto pareret. Quo
tuis responsuram litteris quam de illius continentia notavis auctore domino intellectus meus ani
mus pendula expectatione anxius desiderata letitia recreetur. Item amico benivole.

Licet amice karissime ore ad os loqui minime tra qua hic quidam ergaven et induat cui
valeamus intimo tamen amore indissolubiliter copulamur. Unde fit ut ad studendum
tue prudentie innotescat dominum. p. ob tue probitatis famam vitam sic fervicti zelo
diligere quod possit ad magni honoris titulum cupido te vellet deo sublimare. Hic
quod inter studio adheat quod proficit inde et premiat et fama crescat. Responsio ad pre

Ab aureo ore aurea epistula emanavit cum in materia dicitur per quam offert se suis moribus patri
sicut unus de fluminibus paradisi pretiosos lapides producebat. Unde vestram monitionum
tionum paginam tamquam doctrine speculum semper ante oculos retineo et ita per viam mea

Nota.
Nota supplicationem
Nota de amico
Nota de ... mediatione

dator(um) vror(um) aure no(n) desistam. Racionatio de beniuolencia (et) fide qua h(abe)t ad q(ue)nda(m)

Inter cet(er)a que cordi meo gratiora sunt (et) cumulos exultationis de q(uo) multa beneficia recognoscit.
adducunt frequenter est vestre salutis noticia grata certitudo de qua tanto potius
me obtatos rumores audire delectat quanto michi aliud nisi eque delectabile
reputatur. Nec immerito quia me vri gratia v(est)ram etiam semper patrio consuistis affectu
(et) dilectionis sinceritate in exhibitionis beneficio demonstratis quam q(uo)d grates re
feram quibus possim seruitijs tanto d(omi)no. Unde certe me minus sufficiente co(n)
sidero s(ed) promptum (et) voluntarium no(n) ignoro. Ubi enim no(n) extenditur possibilitas facul
tatis excedit bone voluntatis affectus quam no(n) minus q(uam) ipsum opus acceptare debetis
quia hanc quidem contentu suspicor esse deum. Hec facit ut pauper veniat quoque
gratus ad aram. (et) placeat cesa no(n) minus agna bone. Exponit cuidam d(omi)no beniuolentiam qua h(abe)t
Dicant omnes qui viderunt (et) cognoverunt vos q(uod) vir ad eum (et) supplicat ut h(ab)eat eu(m) in fam.
ex omnia bonus estis ut adiciant laudi v(est)re quicquid unq(uam) possunt de bono homine
predicari. De quo ego gaudior(um) alacritate respersus ut potest qui no(n) puto v(est)ram in
gratam affuturam prius cepi diligere q(uam) videre ante q(uam) eciam p(er)sona cognitus forem
factus sum mentis affectione devotus. Hinc est q(uod) cum no(n) possim d(omi)nationi v(est)re p(er)sona
liter me afferre p(re)sentibus audeo me vos l(itte)ris p(re)sentare p(er) quas quicquid possum
me vris obsequijs mancipans (et) tribuens honor (et) p(er) munere, peto magno ut apud
vos amodo p(er)sonalis in noticia no(n) p(re)iudicet quominus int(er) devotos v(est)ros me
rear computari. S(ed) apto michi opulentissimo beniuolentie v(est)re archano sicut in
d(omi)n(u)m senciat vos elegisse in v(est)r(u)m seruitium me benigni eligatis. Sig(nificat) eidem affectionem sincer(am)

Effusam erga vos clementie divine dulcedine devotionis (et) dilectionis que h(abe)t ad eu(m).
(et) exoptatam superne dextre caritate plenis adventu gaudijs s(ed) q(uia) posse desc
cit v(est)ram p(er)sonam adire p(er)sonaliter p(ro)p(ter) levitatis demittere (et) quietis. Ideo ut plenu(m) in
sit gaudium. (et) meipsum talis oratio no(n) reprehendat in aliquo meam in latore p(re)sen
tium rep(re)sento p(er)sonam. Supplicans ut cum in affectu cordis p(er) q(uo)d signum devotionis
exposcat v(est)ra benignitas acceptare dignetur cum mentis insignitus virtute pol
tis (et) sacro dogmate p(er)oratis. Sic votiuum (et) solitum q(uod) ubi s(cienti)a potentia decet
p(ro)spiciatur, ibi sinceri affectus evidentia agnoscere gratulantur. Racionatio de vera ami

Amicor(um) vera dilectio comp(ro)batur. (et) fructus amicitie tunc maxime citia h(abe)t ad eu(m). (int(er) amicos)
capitur cum amicor(um) alt(er) p(er) alterum roboratur (et) sic argentum igne examinatum
clarius elucescit. Sic amicicis in necessitate p(ro)batur verac(i)or commendatur. Commendat amico

Pulchra ut luna electa p(er) (et) ut sol electa. De pulchro dictamine (et) tam quia p(ro)tectat cum
Posita de alto polo sethis ad yma Jordani vallem maxime reputat nimium no(n) vide
radientes fulgoribus descenderunt metem intra foris sensus totumq(ue) parit dare.
habitaculum immenso lumine p(er)fundentes mens expauit obstupuit sensus superne
mentis excellentia claritas moxq(ue) illapsi vehementia splendoris attonita offi
cior(um) suor(um) organa suspenderunt. S(ed) diu vel veri dicta Jor. auida semp(er) lucis
ex innate dono virtutis libenter in p(re)cordijs exultans (et) tanta luminis app(er)cione
gavisa magnam eundem illustratorem accepit apprehendens affectuose vivi

sue capacitatis

sue capacitatis modulum de illius influente copia et penes se retines studiose
et ut ipsa de assumpti presentatione nitoris et si non fiat fulgidum ut candela (hyone)
saltem tenuis possit aliis exiles radios ministrare. Sane instant amice satagis
ut cara illa gemma tam dudum de unica tenaci galgari manu meo ingenio pru
dentius emulsa pro qua recessit adhuc ipse suspiria innovatque dolorem. thesauris tuis
mea liberalitate iungatur. Ad hec anxia importunitate laboras investigans preverbia
metro tandem modos adinveniendo varios formans cantus et tanquam ille qui circata
lira cantus prior et prestantior complacatur cui lingua eloquens mel distillat, fecundant
labia lac proprimant et guttur intonans dulces personat melodias auribus confecto eloga
nte sunt cantica canticorum. Certe fateor predilecte quod vix est aliquis quem tua verba melli
flua non mulceant. quem tua erudita et elimata persuasio non attrahet. michi quod cor adeo ri
gidum et stabile invenitur quod aliud tuis votis tua blanda et modulata exortatio non
inclinaret. Verumtamen meus animus circa cupite et petite rei detentione sic fixus et firmus
habetur quod nequaquam tuarum frequentium petitionum in petitione confringitur nec aliquis ullius ma
gicas incantationibus commovetur. Quinimo quod plures ob id preces congessistis eo me fortius
in hoc proposito solidabis quia cum versutia possessoris illius eluserim olim sapientis (elusarum)
ingenia volo pernitus de te ipsa tua vel altius calida soliditate deludi. Verumtamen
cogitabo si conveniens sit et dignum ut pro transmissis a te in tot oraculis beatitatis que
prefero lapidibus pretiosis gemmam unam in sede aurea honorifice collocatam est assueta
et magnifica largitate transmictam. Petit pro munere ut eum reputet totum suum.

Grata verborum brevitate stat mei brevitate insinuans ne tediosa stili prolixitate
tediosus occurram. peto pro munere ut non dimittatis obsequiis vestri scientis quem
ut credo non desinitis dicere possidere. Offert card. se promotorem negotium nobilis mulieris specialiter

Ab eo tempore quo notarie gerebamus officium usque nunc super negotio pro quo misit nuntium ad curiam.
in negotiis vestris et illustris memorie. Domino vestri sollicitudo nostra non defuit ut vos pos
se quotiens id expetiit industria nuntiorum. Cum igitur intendamus preteritis conformare fu
tura tam vestris quam generi vestri negotiis et commoditatibus totum offerimus quod possumus
et debemus. Prestitum in pio negotio sancte Marie de .. pro quo dominum .. latorem presentium
ad sedem apostolicam destinastis. Ratiocinando congratulatur amico qui exquirit diversos modos

Statum vestrum fore felicem pagine vestre relatione didicimus que in eo delectare videbo.
Dum animum angiari spiritum compsit quod studeatis varios modos letitie invenire quibus ila
resat spes florescat etas evanescant displicentia et placentia convalescant. Quoniam ut scripsi
stis in hoc presentiam cor nostrum sollicitudinis labor premit quod diligente impeditus operam
et ut vestre mentis affectum solatia succedant solatiis et gaudiis gaudia cumulentur.
Ne unquam iocunditas desit vobis sed ea per humanam continuatam successibus ipsisque gau
diis in eorum votivo decursu alternati et augmenta prestantibus anima vestra exultationis
plene tripudio assidue gratuletur. O felix anima que importune instantie non ha
aculeos et anxie meditationis vigilantia non affligit. quam non urgens necessitas
sed libera voluntas inducat, que non ex debito sed libito solo dependet. O. sollicitudo
secreta que homine illius acceptationis studio implicat et instanter comprensset quibus

Nota de gaudio pulcra

possit recreari placidis quibuscumque delectari iocundis. Certe ut videmus studeatis
agere ut vivatis. Dum de mundi cursu et varietate rerum et temporum non curantes sub
ducto penitus animo ab omnibus que turbationem et molestiam ingerant ad ea solummodo
mentem quietatis que letitiam nobis inferant et solacium. Sine quo vestra industria
sine tedio altius sic vivatis. suavis est et delectabilis talis vita. Et quia dul
cora sunt nobis communicata nobis vestra solacia cum nequivimus ipsius presentialiter
mittere illa nobis absentibus preparare satagatis alacriter de persona nostra in eis ad gau
dium cumulatum memoriam faciendo. Congratulatio ad amicum de transmissis litteris et commendat eum de

dictamine.

V(D)ectora stilo vestri fruiis affari secunda devotione non vacua epistola qua
D misistis obtantibus placida cum manibus et votiva nimis desideriis vestris eue
nit. Sane conturbabat nos plurimum langor sic a nobis presentiam elongat amica
quod mutuis et crebris nequivimus colloquiis refoveri. Presertim quia politus ipsius te
nor epistole. Nostri climate quidem eloquentie pollicetur. ex quo de transmisse pagine
brevitate magis quidem collegimus. sed de scientie affluenti facundia potiora
utique sumemus cum transfusa copediosi stilo dictaminis sic reficiat quod satiaret
amplius secundi eloquii favus plenus. Item super eodem et sig(nificat) p(ro)p(ter) c(ur)iam ad Urbem.

R(R)eceptis vestris litteris et perlectis ex eis quasi de quodam pomerio odoriferos flores
R elegi et dulcia poma decerpsi mirantur sublime scientie ingenium qua vide
licet capacitate concipere qua ordinis perspicuitate quacumque texere quo etiam studio
consumare potuit tam pretiosam tamque decoram dictaminis telam pulchris qui
dem intextam coloribus picturis distinctam variis et singulis perimitas operis
impollentem. Certe speciosa illa compago verborum et disserta locutio non ab homine sed
ab angelo potius processisse videtur vel forte vestri prompti alias ingenii ad etherea mens
puecta de superni montis irriguo an sit ista suavia. que postmodum fidei pagi
na conferente transmisit. Cur hiis amplius inmerer secunda non est in sufficiens ad
secundam vestram eloquentiam expoliendam. Sane cum de adventu summi pontificis
ad Urbem studiose tractatur non expedit quod ad me aliquis ex parte vestra interim ve
niat sed si placet ipsius tractatus iam exitus expectet. Iocales litteras ad legatum redeuntem novit

de Alamania.

R(R)ecaude legationibus operibus affluenti sedulis curie laboribus pergravat
R teretinuiam sospitate. predilectum illum cui semper in mente gero presentia de lon
ginquis tue partibus redeunte corporaliter cernere vehementer affecto ipsumque te habe
ad solita solacia expeditum quem diu tenax Theotonia tenuit legationis nexibus
alligatum. Sed timeo ne famelicus reddat cum ad precaptu reliquiarum Apulie postu
lat se admitti, quin immo vetandum est potius ne calidus te confundat cum innuat se
vacuum redisse ne quisque ab eo de ubertate Theotonie sperat donaria vel expec
tet nichominus tamen ego de vestra munifica liberalitate confido et aliquid pretiosum a
vobis cum audiatur prestoler paratus de hiis nichominus que sterilis in apostolica pro
tulit tibi optima vobis preterea. Significat amico quod eum avidus expectavit unde diu ei expectat.

E(E)xpectavi hactenus avide Neapoli ubi ad sedem apostolicam undique de regno
E copiosi pergunt concurrent carnem inter alios illum quem diligit anima mea que

/. cernere

Nota pulchre

amplecti, quem alloqui totis affectibus cupiebam. plurimi siquidem mansionis
mee hostium frequentabant. et cum singulos advenientes fratrem a dicte
dilect(us) semper hic abierat, semper ipsius remanebam frustrat(us) expectatione per
plateas et vicos querentis incedebam perquirebam solliciti(us) curioso perlustrans
oculo si forsan inter agnitos et ignotos amica facies appareret. Sed demum
comperi quod licet illa civitas amplo distenderetur spatio, et certos infra se como
de reciperet et teneret non tamen erat ambit(us) largus capax tui. Quo igitur secces
sisti loco aut que obduxisse abdita. unde quo Regi Anglie (angelo) tanto tempore latuisti
que te diu subtraxere desertа vel que divisoria celavit, quis per te nodus liga
vit et tenuit cum ceteri enodat quibuscumque difficultatum nexibus Romana
illic curiam presentarunt visitare. Sed forte non merui quia in fieret presentia
visibilis ut vel semel haberem tui copiam quam cupivi forte non merui nec
sapidos fluvios tui fecundi eloquii resorberi de tuis mellitas labiis suaves
haurire sermones de favo uberis lingue tue pape dulces stillas demudari
fecunditate tue irriguo irrorari. Precor igitur ut saltem in regressu meo tua
in faciem non abscondas sed largiter illam ostendas et ipsas quam nimis
avare hactenus occultasti. Significat cuidam cardinali quod nisi cito sue gravate in provisionibus et revocatoriam inducat eum ad veniendum ad curiam.

Caro patri humilis filius abreviare
amoram acceleraret regressum, dum ecclesie Anagnine gravamina pii
patris sui quondam filii acriter tetigere. Qua dum hoc fuimi prodigalitate
profusis qui cum plurimis indifferenter incessabili gratia provisione concedit que
rule deflet murmurare de dum sub gravius multitudine receptorum sarcina
lacrimosa suspirat dum de adiecta ministrorum turba minus forsan utilitu
temere eius substantiam dictantium (diruimentium) et absorbentium, ingemiscat (anxius) vir beni
volus dominus pro eiusdem ecclesie comodo pervigil pari dolore describitur et ab intimis
amara producens suspiria illius angustias cum ea parit et ipsa deplorat. Unde
ad solam revelam ipsius compassionis hostium in hoste patre stat patulum
et ad diem preemptum se tribuit Velletren. Ponit velle toto. Ecce itaque receptis sed
hoc vestris litteris reverenter et superioris auribus diligenter insinuato negocio, eidem ecclesie
intuitu vestro devoti vestri cooperante solertia de importunium provisionum gravaturis
et inde que gravamen manaverat per dixit et levamen eidem qui dolorem intulerat
adhibuit et medelam, quam ipsi ecclesie urgentium mandatorum timus obsesse uno
solo illorum revocatorio tulit opem. Sane cum iam tot diebus circa vos cura
pastoralis non sine curialium offensa subtraxit. Expedit certe amodo de re
ditu cogitare festino, nec congruit sic de huiusmodi cura curare quod videamini
circas contemnere curiales quin te vita ab illa spirituali cessetis dum huius poti
oribus personaliter imminetis nec vestris peculiaribus subducatis cum generaliter illam
impenditis universis. Et ecce communis pater vestram requirit attente presentiam fere
illam avide expectant. Curiales etiam omnes ambiunt pari voto. Silent modo
tube ecclesie quam in eis consueta preconiis vox salutifera non audit. Vacant nunc,

Flos de expostulacione amici

altaria quia familiaris et amabilis eis presul ad offerendum inibi sacrificium illa mo
re solito non frequentant. Plebs Romana contra murmurat quod secundus facundusque
pastor abest qui secum ipsam hoc paupere tempore spirituali alimonia refoveret. Hec itaque si
placet diligenter attendite cunctosque nexus rumpite tarditatis et ad reditum properan
te officium vestrum debitum ubi magis convenit et expedit exequentes, quod lucerna lu
cens eminenti posita latius fundit lumen. Nam ille archidiaconus quidem et corpore
totus vir amplecti cepit mellifluum eloquium sollicitudo fecundatus. Exordium amico quod postquam fuit ab arduis expeditus intendat ad minora.

Maioribus minora non prevalent sed succumbunt, fulgentior supprimit
minus clarum, ceduntque robustis debilia et prima non coequantur excelsis,
sollicitudo grandis sopit exiguam, ingruentibus arduis pura gestit studiis va
cantes altioribus actus inferioribus abstrahunt. Ingens profecto nobis adest affec
tus ad presentis pagine dictationem perfectam sed erga potiora versantes hactenus distulimus
huius affectionis effectum manusque nostre agendis difficilioribus occupate ad ipsius
culture presentis pagine digitos non apposuere magistros. Verum disrumpemus negotiorum ne
xus solvemus compedes agendorum accedemus festini presentem paginam excolemus intac
tam et ad statum immutabimus meliorem, alligate carte iam soluti sunt funes, ex
tensa sunt vela, sidus refulget navitati, nunc prospera prestat aura. Exordium religiosis qui impediti ad plura non possunt eis scribere in persona et demum petat orationum suffragia.

Mos est laudabilis amicorum ut cum seiuncti magno terrarum spatio longaque locorum distantia prediti mutuis
refici colloquiis presentialiter nequeunt, in variis se in absentia letificent paginis
et conceptam inter se amicitiam reciprocis epistolis confoveant et consuevent labiorum in hoc
exequendi discordiam et per eloquentiam dictarum que siquidem fideles ipsorum mutue
vicesque suorum interpretes cordium, cum eorum sui personas representent et offerant et
illorum ut cuiusque presentie dulcedine proferant et odorem cum ipsorum in se proferant
cor sincerum et tenerum eorum affectum referant cum penna afferant de illorum conti
nentia certitudinem et conferant notitie recreationis solatium ac delectabilem con
ferant copiam mutue caritatis. Conveniunt itaque supplent cordium absentiam
eorundem. Verum congrue ad remedium dictarum incumbit cum amicas personarum su
arum cetus interiacentium Regionum obstaculo prohibet. Quia satis profecto lingue
implet officium talium ministerio cedularum absens quidem corpore presens autem penes nos spiritu
quia cupitam ad modum vestri in vicem vobis copiam multa interposita media nostre
dicunt. Satago certe in vehementer anxius scripture suffragio providere sustinendo
libenter paginam labiis et loquele oris effatum dictarum ut saltem per cartulam
valde fidam mee lingue vicariam affectuose alloqui ~~que~~ valeam predilectum. Sed
et hoc ipsum carissime valde in difficile reddit quia et si forte parata stet cedula
prestoque sit atramentum et teneat dextra calamum promptumque ad scribendum, sum
ingruentium negotiorum multitudine impedior et precavor quod vix epistole destinande
vix preconceptam materiam dare possum exordium vel saltem quod pargameno adhoc
expedito calamum applicare. Et si quidem inchoandi facultas aliquo forsan indul
geat eventu deest possibilitas consummendi, adeo quod incepti scripti telam

Nota de humana

Notabilia.

Nota bene.

dicamus complete texere nequeo sed cogor incompletam relinquere quam immo quasi pradere
dum ordior adhuc eam. Cum ego si me recipiunt aliena negotia et absorbent
quod totus sum illis deditus et intentus, propterquod etiam unio aliis pluresque michi
non possum quod me comode sicut expedit vigilare neque de interiori cogitare
homine sicut vellem. Et spiritualium virorum auxilium est in oportunum ad vos itaque
qui mole deposita terrenorum ad superna expedite conscenditis qui eductis de laque
is seculi pedibus liberis sursum protectis et gressibus quibus mundanis amenitatibus
omnino despectis confidenter ad celestes, inhiatis, delicias qui terrena egressi habitacula
mansionem celicam elegistis qui levatis ad celum oculis contemplamini mente
limpida deum. Qui sedulo deum alloquimini devotis orationibus et actentis qui
humilium supplicationum instantia ipsum ad gratiam et veniam inclinatis qui
per eminentem conversationem ac vitam assidue placide servitutis obsequia iam
quasi familiares et domestica eius estis. Cum magna fiducia et securitate recurro
ut cum multum apud maiestatem divinam merita vestra possint et valde sit
efficax vestra intercessio penes eam interpellatis actente ipsius pro me indigno clementiam
et coram eo pro meorum venia comissorum crebris deprecationibus insistatis ut indulgentia
quam meis non mereor meritis actibus vestrorum precum assequar interventu. Significat se recepisse
Manus vestra docta suscipere munia vestra gratanter recepit gratanter transmissa.
Reputata plura suscipere si mictetis Significat amico quod post celebrata sollempnitate audiam
Consueverint preces assequi promptum prosecutionis affectum festivitatis adimplebit per
que sedit rogantis reverentia inducto et rogantis desiderium ceteros suas.
in occursu. Sane cum litteras recepimus proxima sint festa sollempnitas nostram sit
presentiam obligatam de liberatione vestre iudicium iam precenat petitionis oblate
libellum. Cum igitur sit nostri proposita beato Francisco solutione quod debemus petendi
vestre satisfieri potuit promissa solutione debita alieni quin immo nostri cum vos in sede
et sed solutur in nos. Significat audiam magnas quod sua petitio differtur per summum pontificem
Magnifico et egregio viro domino R. de Montenigro Regni Sicilie ad cautelam.
Magistro Iustitiario frater Iordanus etc. Salutem et etiam prosperitate letari. Receptis litteris
quas misistis tractatum fore mictentis animum earum tenore cognovimus eiusque que
relam in illis expressam et querele causam actendimus diligenter. Id namque vos que
rimonie videtur esse materia quod circa negotium comitatis fundorum obtinere sicut dicatis
a sede apostolica non potestis que clara suadet ratio et aliis minime denegatur ita ut
in quibus facile ipsa potius quam placet in hiis vos penes eam hostium destrui vi
deatur ibi vos difficilis ubi aliis esse credit liberalis. Sane propter virorum eminentiam meritorum
grandia affectio vos a Romana deberet ecclesia et in tantum quidem excessit vestri
magnitudo servitii quod vix unquam sufficienti premio potuerit compensari. Sed in cunctis agendis
spectanda prudenter est temporis qualitas ut per eos semper maior et melior capiatur
oportunitas et comoditas expectatur quia nec aufert nec deperit quod ad tempus qui
dam dilatione suspenditur quin immo serius honorum prelatio interponit et interpositio
prelatur ut quod intenditur comodius postea et utilius peragatur. Porro instantia

q͂ inquietando contra cives fundanos mandato executionis inepta iam non confide
ter loquamur et superflua forsitan reputatur cum nos in ipso negotio executionis ut
libuit prurientes officiis sic adversus illos ut fertur ad depopulationis ex
ercitus gladium q͂ executione in eos tam diu vastatione completa in
continenti fere totum ipsos relinqueretis ulterius exequendum. Committis tamen
pater et dominus summus pontifex exposita ei per nos petitione nostra rendit q͂ statim
ad nos super hiis certum nuntium destinaret. Sig.cat audiens dominum quante uocatio

Ante quam litteras magnitudinis vestre reciperem ne iussu nisi fuisset filibus impe
ad vos libentissime accessissem nisi necessitatum instantia dictus.
obstitisset quarum ad huc superveniens alter aborcat initium antequam illa pa
riens pariat finem. Sig.tur de subsidio terre sancte.

Ad victoriosum presidium terre sancte quam unigenitus dei filius humani re
demptor generis proprii sanguinis effusione sacravit. Christianissimus prin
ceps Rex francorum illustris crucesignatus cum triumphali exercitu invalida
et potenti manu transfretaturus in proximo felicem maturabit accessum
quem non deserit astuta latinorum potentia quem feroces gallicorum populi
subsequentur quem fortes comitabantur hispani et strenua theotonicorum
militia cum eodem feliciter progreditur ad bellum. Exulta igitur filia syon
iubila filia ierusalem quia ecce milia militum cum celeritate festinant
ad salutis expectate subsidium et ad obsequium tue liberationis optatum.
Letetur et colletetur christianorum sincera devotio et in tantorum felici successu.
Ierosolimitanum regnum gaudeat universum. Cum autem ipsius terre tuta de
fensio ad nos sapiat post romanam ecclesiam pertinere noscatur quos divinos
milites preferam ad eius custodiam sedes apostolica deputavit ut sanctorum
patrum antiquitas constituit veneranda. Universitati vestre per apostolica scripta in
conjuncte caritatis et unione perfecto predicto Regi ceterisque variis pugnantis
assistentes in campestri bello in quibuscumque modis consultius et congruentius
in christi nomine in quo solo vivat et regnat viriliter et potenter insurgatis
in hostes et barbaras nationes ut terra eadem iam diu prophana sarrace
norum superstitione polluta quam christus suo roseo sanguine purpuravit divi
nis cultui victoriose reddatur et vos una cum aliis commilitonibus sacris in
Regno celesti et patria vite triumpho et munere perfrui valeatis eterno. Sig.

Multis negotiis occupatus quod petitis ad plenum respondere non potest sed cito respo
super hiis que vestre littere continebant ad plenum plene non possumus debite.
summe respondere sed nacta melioris opportunitatis tempore ipso dante domino
procurabimus ualius respondere. Sig.cat amico quod diligenter pararat negotia sua et quod pac

Ad promotionem negotiorum que circa committetis nobis promovendo recepe dona.
commisit quod posse manus extendimus adiuvantes potius etiam ad dona vestra
manus promptas extendere quas ab aliis donis multotiens revocamus
et quidem mutuum vestris ut vestris vicem versa vice. orat pro salute audiendi

/ Sane

Preter opinione multorum et ultra meritum meum a quo multa bona recognoscat.
in me gratia vestre benignitatis excrevit sicut ipsa me operis ex
perientia docet et ideo pedes non insistens manum huic rote que per me velo
citer currit ut currat velocius non oppono. Unum tamen quod per ostensa et impensa
in gratias vobis debeo semper filio videlicet quod pro augmento salutis vestre munus ad
orationem ipsum non relaxo ut quod per me et multis aliis operari in dierum longi
tudinem operemini et quod agitis ad relevationem in vobis spiritum diutius agere
valeatis.. Excusat quod suspendit expeditionem licet sit ad certum tempus et scribit ordinem.
Petitionem vestram ex parte vestra porrecta, priorum usque ad notam vetiga in
tellegimus per notarium quod dominus se negotiis vestris reddit difficilem propter spem quan
dam petitionis quam de parte unde promissionem recepit ut asserit malumus in
cepte petitionis prosecutione desistere quam ipsum ad petitionem sperate pecunie vestri termi
moratione negotii excitare. Excusat quod non intendit iterare preces secundo cum credat primas
Pro armis vestris et domini P. de Aquino Rectori Campanie preces sufficere.
premisimus porrexisse et quidem spem exauditionis concepimus que sicut cre
dimus et nullatenus dubitamus rei non carebit eventu. Cum igitur presumptione probabili te
neamus quod ea que processerunt de labiis domini F. non faciet irrita cum sit vir
note virtutis et perfecte constantie super eodem preces non duximus iterandas ne for
te sequentium precum vel rogantium precedentes dedisse contemptui vel rogante
in ipso minus affectionis expressisse notaret. Excusat quod non fuit ei visum expediens ut se opponeret
Viro prudenti G. Latori presentium super litteris quas ad vos impetravit litteras ad eundem
a summo Pontifice impetravit expedire non vidimus aliquid difficultatis opponi
ti quia valde sincere ad personam vestram affectum videtur habere tunc quia creditur
vobis in collatione ecclesia fructuosius tum etiam quia tantum in ecclesiis domini F. et quo
rundam de fratribus invenerat gratiam quod conatus vester vix aliquid fortius habuisset
effectum. Iudex. F. significat processum habitum in ea petens qualiter sit ulterius procedendum.
Excepto ex parte vestra mandato ut de causa cognoscerem que inter .. ex parte
vestra et .. ex alia super .. ecclesia vertitur considerans quod per litteras vestras tribus edictis
partes citate non fuerant mandavi quod in termino quem eis peremptorie assignavi pariter
et prefixi meaque se conspectui representent exhibituri et recepturi si vellent quod po
stulat ordo iuris. Verum pro illis citatum me nec parti ydoneus nec alius com
paruit responsalis. Licet autem in talibus satis prompta et clara sint iura perdita
quia tamen contra me forsitan et fortius murmurarent quo specialius familiaritas
convenit impositum contemptui a vobis excepto speciale mandatum ut scribam quod vobis
placuit in hoc cum instantia facient. Congratulatur amico de reditu significata ei ex
De reditu vestro gaudentes prompti sumus ad ea que expeditione negotiorum spectant per alium.
vestrum et domus vestre respiciant comodum et honorem. Scire scribimus vobis
.. sicut videmus expedire illa vestro negotia que fuerint expedienda apud
dominum F. expediuntur ex. in. et cetera qui sic habet favorem sedis apostolice quod non
eget suffragio alieno. Iocando alludit fratri suo et scribit quod restitutum est ei debitum.

papa

Nobo.

No.

b Bene fecistis q solvistis debitum creditori s3 usuris no ee credit satisfem
cum de pmisso magnitudinis vre contenta fuit fiducia plus here dictu
etiam a qr mutui annus un gra sit elapsus. S3 quid agam q. fiat deceptor
sit a fre. Sane patit paciente quia negatum e nob z amicalibz nris pcurante
virtute campanie libtati se reddere se conformes que tantum z talit uos ee
afficit talie mutuor receptalia uacauit z p gra ducatis patitis inhere reme
diis z sic pdita restaurare de tanto lector z suffiat nichominus debito recepisse.
S3 consulo ut spes desiat obtinendi mutuu a Johe si Romam contigat nos venire
verumtn si bibliam geritis secure sine denariis ad curiam veniatis quia p cedu
um mistralo uob aliunde sicut ee solet consuetudinis z nature. Aliqn barba
rus fiam uob. dum dni mei magri. G. modulata peratio ad aliud me inducat.
mixturam Multam quandam timoris Gaudet de incolumitate amici z sig celere subsidiu cruc
Michi gaudii attulit litte p. P. exibite in quadam incolumitate vra tre ee. obiecta
recepta notitia hunc filius ur unde gaudeat. S3 de dubiis euentibz obiecta
psuptio diligentis aio aliquid intulit ad timore fuit q qui sollicitaret fres
z reuelati sut pdicatores de Alamania Ungaria z Anglia, renouata e excoicatio
in impio z oms crucesignatos nullius excepta psona nisi in pximo Martio
ite arripiant z psequant arreptum. Ecce dns Rex sollicitauit ciuitates mariti
mas de Regno no credo q ante diu ptiscant s3 sunt quidam principes de
quibz no credo q ipm expectent. Et quidem censebat sicut uob p alias litteras
intimauimus ut in isto Martio transiret. S3 quedam impedimenta ipm hactenus Pro
retardarunt de quibz p deu p dei gram e expedit omio. mittat se fauore imperiu
Et si plimum paulus meruit gratius a grate gram illi q quia gerat no fuit.
Ereportare tam ne negligat in flore qd in fronde colit diligentia diligentis
ppi gra libatum salutis dulcedine psequar hundanti ut sis amaritudini p
- No. 60. uor accidentium alienus z laudibz curanti obnoxius extitisti Promissa solutioe debi
ci amus inocticie aliqn noxius. Venit. P. amicus negocii pcas ut cum adiectione federis ti salutat amicu.
adimpleat q p finito qr fors no soluit. Sane dum incidum alludit fa
litas z aliqn difficultas illudit spem no desperanone certam agredit s3 qua
potens e dns adherendum credit pti spei. Adhet organo uiue uocis salutetis
.P. z Q. Cetm si querat cur concepto forsan responsioni amenicum affert q in
hiis diebus e qs scientia quid de Petro dehays sollicitando relinqueret Lombar
die. Petram cum se familiaris facultas obtulerit commendetis pat filium sub
mole carnis suo modo in paradisum Romis introductu. Congratulatio ad .. Rege de
Et notum uob amicu Anglia pepit exultauit ytalia z oblata amicicia z beniuolentia
deuotio notum fecit sicq nos ut car amplectam exaltatu ut dignu sua.
conspiciamus z oblatum ut utile acceptamus ac de uob eo tenem indubi
tatam fiduciam z gerimus licet noua quo ex nouo consortio uob delet
Anglia pp qd dilige no possum Anglicos z ab ipis no diliga put firmit cre
dimus no possumus z in uram sciam opinio nra ptrascat. Sincerirate

uram et est ut ad promotionem ipsorum que decus excellentie vestre respiciunt effica di
lectio vestra consurgat. Signi. amico petitionem suam fore expeditam.

Longa satis expectatione suspensa petitio quam in auditorio
L sum imperii manu et manibus intulistis post oportune importunitatis insta
tiam tandem ad exauditionis gratiam introivit que fructuoso et faciendo favore
satisfacere poterit desiderio expectantis. Brevis cedula ad amicum de laude sue amicitie.

Oblegata nobis cedula tenuiter pluribus exarari quia non est illa sobrietas commen
danda longis sermonibus vel loquelis que commendabiles reddit compendiosa brevitas.

Lectis vestre dilectionis Signi. se ab eo iterum in auxilium postulantis ac sufficientia militum eo
non recepimus cum amore benigne ac etiam grosse illarum significatum mittit.
denegaremus effectum mancipare. Verum quia petitio de vestre debet a nobis in arctis vestris
necessitatibus exaudiri cum vestra negotia teneamus tamquam propria vestris inmineret opportune.
Hinc itaque dilectioni vestre presentium serie duximus respondendum quod usque ad xv.
dies cum ducentis militibus et totidem peditibus ad vestrum auxilium accedemus
permittente domino sanitate. Signi. nepoti quod si bene studuerit acquiret ei beneficia multa.

Si cursum vite tue dirigis ad virtutes et bonorum virorum retines honestatem
si priorum vestigia sequeris, impiorum consortia fugiendo, si tuos actus nulla fedat
infamia pravitatis, beneficia tibi pluribus acquiremus quibus vite poteris condecentem librorum
utilium copiam vendicare quorum sententiis ad maiora provenies si longo tempore in
illis studueris et plectra tue mentis servatur in thesauro studeas ergo vehementer
quia tibi non deficiet nostrorum largitatis exercitium. Dilecti pagina remedium attulit super eo

Ingressus Cesaris curiam curialem illum quesivi quod viderat eum in Fogia.
quem diligit anima mea quesivi et non inveni. Cucurri. Oberrat ignorantie preg-
tium et ubi appellat non unde pervisum. Certe mirabar quis angelus singularis ab
scondat quem scripta per singula publicarent morabar novo manifesti velamine
latuisse presentem. Super hiis autem epistola remedium attulit cum vestris absentem Rome
recepi quam presentem avara Fogia denegavit. Nunc dum maiestate sententiarum du
ornatum verborum in eiusdem epistole tenore considero, scientiis mariam comparatum et dictis
facta conformans malo te tam credere quam invenisse minorem. presertim cum quodam le
gis private suffragio, licet non sine publica vestre curia tui possessionem dominio teneam
corpore non adeptam. Signi. quod negotia non potuerunt expediri iuxta votum propter quod relinquuntur

Litteras vestras affectuose recepimus continenta et super hiis que continebant eam in suspenso.
in ipsis cum viro nobile prudentie ac plenitate virtutis magistro .. archiepiscopo Bon-
operam et operam dedimus iuxta posse. Verum quo tendebat intentio vestra possibilitas non provenit.
obstante maioris arbitrio potestatis. Relinquitur ergo cautela negotium in suspenso quod
usque notitiis circumstantiis singulis expressius liqueat de vestre beneplacito voluntatis.

Si valetis sic estis ut volumus et nos ipsi bene valemus. Commendat equum et insinuat
quod et nos vultis. Ad hec de equo late vos nolumus quod eum videndum propter
cursus velocitatem militis et gressus placentia satisfiat, dico sic eum quendam
dirigat pedes ad placidum quod sessoris arbitrium explicare videtur. Verum cum

Nota de petitione exaudita

S exarari

Nota de amicitia

Nota de auxilio

Nota de studio

Nota de negotio

arceat ad ipsum auxilium potentis affectum extendi. Et forte qui dicet ut pro voluntate vendat quod alii voluntate dampnet. Si tamen donum huiusmodi bona tionis titulum preferat quod extorqueat necessitas et liberalitas non perdat. Respondit amico quod dominus F. non videtur credere verbis imperatoris pro

Super hiis que nobilitatis vestre littere continebant dominum F. adiuvimus qui de domino patre Antiocheno patriarcha sed gratia quam sentit in verbis respondit. Et domino imperatori per litteras respondisse de concordia non quam satis. Iste dominus non videtur credere verbis gratia sed gratia que sentit in verbis. Sane bona fide legimus et in puritate cordis assumimus quod qui consulit domino imperatori Rome sed que sub et nodis si sunt aut per ignorantiam fallit aut per malitiam falli totum cum perditur quicquid ibi expenditur et qui in visceribus stimulant ab manus partis exposite motus animos eliciat et acuit in se ipsum. Videtur igitur via consilii ut mediator accedet per que cessaret a malis et sic aditus pateat posset ad bona. Ad quod dominus F. sicut credimus libenter assurget pro subsidium terre sancte et imperii Constantinopolitani succursum nec non quietem populi Romani. Sane hiis dictis non audemus insistere multum consiliis eo quod quidam nos arguunt quia in Lombardia ferventes videbamur ad pacem et quod tollerabilius est de pacis consilio malitiose morderi quam de guerre dispendio provisse dampnari. Congaudet amico quod prospere sibi succedit de se significans illud idem.

Affectuose recepi et amicose perlegi et fideli memorie commendavi quicquid continebat epistola quam misistis que quodammodo genius fingens officio et intellectus statum explicavit et eius qui mittebatur convenientiam exquisivit. Verum dominum si prospero sit favore suscepta que ad utriusque votum pervenit utrumque sapientis de utroque, seriabiliter itaque letor auspicans eum sicut intelligo prosperitas est plenis votis arridet. Sed ut sinceritati tuis desideriis satisfiat de me illud idem insinuo tue sinceritatis affectu pagina remissiva. Non respondet amico super hiis que sue littere continebant ac exaltat sed fusius deinceps responsum.

Non alienum est michi vestre sollicitudinis studium non peregrinus caritatis affectus in hiis que ad desiderium accedere videtur animi. Sed illa verba videlicet clementie et mandati que vivus humilitate epistole misse principium tenuit, non se satis ingenio applicavit lectoris, cum non liceat per in partem superiorem et si viva voce credit relatum explanandum instantie dicitur inferior in minorem. Ceterum totum illud quod eiusdem epistole series continet ymaginatio prompte recepit, ratio diligenter discussit, et memoria fideliter servavit. Sed responsio fusius compellor quod ex altius sed suspenditur, et ex dubio dependet eventu. Adhec quia ferre non potuit diu diligentius ut in plenas humilitate ac dulcedine lectas manus violentas extendere ad intercedendum sine iniuria remittunt cum tollerabilius sit ut suo quidem ferre aut credere quam in alieno forte miserandum exemplum dilacerantes mactarent. Commendat equum et concedit eum duplicat.

Mitto equum qui et palafredum gressus placentia et destrarium conne statum presentat. Et in alto quod dicta erat recepit a clerico in reliquo non siquid forte defuit adiectio suppleat experientia militaris.

Magr̃ Beirardus dñi. ff. not͡s petit hũc reducendum ad grãz principis a qua fact̃ fuat
Se stare nõ reputat nisi fauore uõ subsistat. Consueuit enim diuus p̄ m alien.
certa uagari nisi quo tendit intentio sollicitudo pduat. Sane sicut intelligo
p ducessor tantum amicicias auferre. ⁊ donec p lineas gre ad centrum beniuolentie
uře puenat non quiescit in utraq; a se ipo alienum se reputat. nisi cum uřa gratia
dentia domesticum reddat ē. Porro dum attendo signa deuotois in ipo dum labia cum mansi
desidero in hijs que honorem uřm respiant. quam licet ⁊ decet Imperiali magnifi
centie supplico. q. clementie dexteram porrigatis eidem ut in benignitatis ple
nitudinem assequat̃ totius sufficientie complementum. Illud aũt a memoria uřa
nõ exadat q regni filijs mansuetis debetis uřa germanis rigidis nõ uirgam.
Cum mutuum mutuus affectibz se intueant. Mandat amico ut occone uidendi eum nõ
Camia ⁊ repsent̃ nonumq̃ in spu quos locorũ instantia reddit exponat se piculis.
absentes nolo q occone uidendi me psonam exponas piculis cum michi in pute
adeẽ unde ẽ posset obẽ. Veruntamen disaurat int̃ nos frequens epl̃a ut uici
na pagina suppleat defcm absentie corporalis. Intimat amico sospitate sua gaudens de sospi
Nouitis nos p dei gratiam grata corporis sospitate uigẽ de uřa gauisi tate ipius.
sos. Ad hec latẽ uos nolumus nos nup ensem talem de Theotonia
recepisse q eius respectu qi nullum quem ... misimus reputamus ce...
referendi comictamus p psentium portitorẽ. Referenda committat relationi
Litt̃is uřis affectuose receptis ⁊ auditis que retulit nũcij.
Deuotus uř ⁊ dilect̃ ur lator ipsorum sue relationi relinquimus que in
dimus referenda. Gaudet amicus minas egritudinis ppulsaũt.
Audito uos p dei gratiam minas egritudinis ppulsasse tanto exhilarata cor
de gauisus sum q̃to salutem uřam mei ãi exigit appetitus. Congaudet
Ad eo te impliatum studio ⁊ uřm q... studet sibi q nõ ẽ inmemor cõmissi negotij.
Aexpliatum ẽ sit studium ut plene tuis uotis attedat ad qd uotiuis te asse
ris accepisse. Ad hec cõmissi negotij me nõ credas inmemorẽ dum modo teneat
rogata memoria q frequentat instantia rogatoris. Describit amico q nõ debent ei gratiam
Litt̃as uřas affectone sincera recepimus in quibz p assecutione actiones p assecutione
tam nos totius affluctas ad laudes totius psumebaris ad grates. Porro la archidiaconat.
us noꝰ nil debuit si soluit ẽ iustitia qd debebat ⁊ ipa gratiam nimia agnoscit.
Gaudeo si recessum ẽ ab iniuria Respondet amico q consilium nõ hẽ in promptum.
quem uřa iustitia ledebat iniuste. Ad hec sup hijs que uře
licet cõtinebant promptum nõ hẽo ad psens consilium cum nesciam que futu
ra sint exitum, quedam que lator psentium uoꝰ referet uiua uoce.
Non miremini de littis quas uoꝰ misim̃ Scribit amico q nõ miret̃ de lit
quia nõ ex odio sz ex alia cã fecimus quam factis teris sibi missis.
si simul erimus uiua uoce. Insinuat se indigẽ equo amica ad opus
Exijt edictum a dño. ff. ut oĩs de curia accingant̃ ad iter capellanie ut sar
Eco q iste cum fratribz suis arauit terram ⁊ p ambulauit eam. Sustĩ ane.

Regib; et principib; scit quod nego tio sec. Hunc aut nego cor et corpus offerim
sz no suffragant expense. Licet enim in hoc desiderium nrm pleno psequiam affcu
destos tam equor retardare posset affcm. Cogimur ergo quod quamuis tenuimus
necitati cedente pudore nunc pate. Sz ut sic petitoris geramus affcm quod nō
mandamus in uitium exactoris insinuate sufficiat nos ad equo ad opus ca
pellanie uel serane indige. Verum quod in hijs nolum labijs alian detractoris exponi me
mor presentis si placet cum libz alij notitie inditos et ut medium dan tale finie
tur pagina leta frangat. Sig quod missa remittit.

Missa blandita sunt uisui que allexerunt affcm et dextram attrahebant sz hijs
tribz repugnm audam tui spon rigor obicat. Remittunt ergo cum gra ad
eum qui misit ea que si manu uideant remissa quod credant corde recepta. Recog

Quecula tue dilectionis epla scens beneficiorum exhibitione sig quod scripsit per ipd.. exo.
Quin amiciam aliquid inuectiois habeat que in foro nota retulisse uidet illud
salutationis alloquium quod de intimis cordis affcib; amica pagina quodam tule
rat ad amiciam in quo quid et quam obligationis contraxit status preteriti temporis qd
et quantum industria comprehendit nec reuocauit id in dubium legentis consaus
intellectus. Et quidem clara confessione protestor et pura protestatione confiteor me tibi
et plurib; debitore. absit enim me totam lapsum excutisse memorie ut illud in
dear obliuioni dedisse quem in pbate amicitie fedus astringat me tante ingra
titudinis uitium incurrisse ut uidear obiecasse post terga ea que tua liberalitate
recepi, eo maxime tempore cum spes retributionis ademerat sterilis et aduersa for
tuna cum non manum subtraxerant cum nō suppleat consolationis remedium in ad
uersis. Sz mireris quod nullus adhuc beneficij radius ad te in paupertis obscuro
puenit cum in serenam auroram succesiuum per dei miam iam plena luce prosperita
tis illuxit illi qui se aliquando te altum fatebat. Porro karitate accepi quod tibi notiua
prosperitas facundis blandiebat affectib; ad quod se cito diligentis credulitas applica
bat eo quod facile credit quod optat. Ecce per te scito bonum pat.. Ego prorius eidem pre
cunis uis nexu obligationis abstringo que nullus de prelatis theotonias alian
beneficiaj gerere potuit facit hactenus debitore. Verum si forsan obstaculum difficul
tatis obiciat sic illud ardeas responsi cauteia uelare quod deseram alij siquod absit.
ab isto de quo plurimum spero de parte expella uel contempnar. Sig Religiosorum

Non est unde teneamini quod ad impetratione literarum suarum oportune instabit.
nob ad grate si circa negotium domus nre psequimur quod debemus. Porro
utilitatis est nre siquid religioso ad comodum ura consciat id ne pereat
cum ergo intendimus merere nob in uob et literas impetrandas de quib; scripsi
stis utem instancia oportuna dum modo ille apud quem instandum fuit
non restitit oportune. Congaudet amico de restitutione sanitatis et confortat eu
Expeditos nos credimus quos adhuc obligatio tenet que in tribulationib;.
Et si de preterito sit solutum restat aliquod de futuro soluendum solicitudinis
nichominus debito nre salutis desideria remanente Hanc illud satisf.

missis litteris comprehensum quod de vestre sanitatis adiecat notitia ... creuit in tantum ut de se illud renuntiet quod de vobis intelligit nuntiatum. Ceterum tribulationum et laborum affluentia que affluunt utrobique satius non affluit quia non sufficeret carta stilo potens est tamen dominus post tribulationem tranquillum et post nubilum dare serenum et facere cum temptatione prouentum. Petit orari pro eo. Nō.

Amice dum vivimus sicut nos debitum (Significat quod regressum non est apta campania) absolui quod remanemus adinuicem debitores. Adhuc sacerdote illum cui bone experientis inter sacra nos facias orationibus adiuuemus ut mutuus hinc inde suffragiis utrisque gerat negotium ad salutem. Ceterum sciatis quod omnes fratres sunt simul excepto domino O. quem senectus tenuit in urbe determinatum est quod regressui non est apta campania usque ad fruges nouas. (Significat amico quod impetrauit litteras quas ei transmittat.)

Litteris vestre affectione consueta receptis ipsarum continentiam pleno cepimus intellectu. Sane super negotio quod misistis litteras apostolicas impetrauimus quas vobis transmittimus per presentium portitorem parati ad ea que respiciunt vestrum commodum et honorem. (Significat se non esse soluendo gerere in proposito soluere et in desiderio plus debere.)

Diffugio

Sententia scribens in libro vite domino obi communis debita plus debere. Simulata salutatione accessantis obligatione durante creditoris et debitoris amplector et nomen et vinculum relatiuum in ipsis ... trahit qui negatiuis suffragiis petitoris animum non suspendit licet impossibilitas emula solutionis ad ymas facultatem doleo siquidem me non esse soluendo scire tamen me gaudeo debitorem et quos diligentis animus atque dilecti urgeat instantia exactionis ad cessionis tamen subsidium non recurro cum sit in voto plus soluere et in desiderio plus debere cum ad accepti ... fiducia gradus rei modice spes alludat. Adhoc in patris nomine quod amica pagina protulit rem ignoro cum si ad virtutis vel etatis debitam reuerentia recepit intellectum attribuas aliud quod est verum quod si forsan assumitur ad sacerdotii dignitatem dabit collectanias quod pater proprio sciat diaconus sit vobis deuotus et fidelis Andreas. (Significat quod litteras non potuerunt impetrari nec propterea stat... Regis Francie ... tarat.)

Excellenti viro liberato de ... recess...

Ad id quod continebat in ipso affectum precellimus set non est secutus effectus tum quia non aderat nuntius aceptus promotionis negotii tum quia treugue inter nos et Regem Francorum firmate difficultatem ingerunt litteris impetrandis que occasione aliarum excessus vel modica scandalum aliquod suscitarent non viderentur ecclesia regionum turbare quietem. In talibus autem opus est multa cautela cum bellorum sit dubius exitus et guerrarum sit incertus euentus. Non miremini de mora cursorum oportuit enim nos ire ad ... tunc in curia presentem. (Promittat quod in curia negotiis faciet quod valebit.)

Mercari nolo vel non possum non ... possum dice vestrum notum lectio. Spes tamen grandis offert amicus faciet quod valebit. (Congaudet amico de curia liberato et se ad ... offert.)

Gaudemus in domino et in sue pietatis prudentia exultamus quod ex alto respiciens vestre fidei puritate vos de captiui ...

tatis erigit angustia et in securi stationis palatio collocavit. Porro in cari
tate nostra cor nostrum excaderat quantum cum ad delibatione vitam preces nostre nullum
fructum altissime videretur. Sed benedictus deus qui delibatione vita providit et
maluit nos de terra de misericordia quam sua nobis quam homini obligari. Aliud autem latere vos nolu
mus quod ad utilitates vestras et vestrorum quantum dominus dederit et tota virtute consurgam
et plenis desideriis aspiramus. Exultat quod vivit senex et quod sanat de quo per vite statio

flo. ep.

Gaudemus de sene nostro quod vivit et quod sanus et nichominus accedit legionis.
ad gaudium quod metas suspectas transiliens statum perduat ad vite gaudi
um longioris. Perfert ad amicum que pagina retulit.

Molestiam occulit pagina vestra baiula egritudinis et salutis bonum infundes
et oleum. Nos diligentius cognovit filie cedule quod expta mater quod rubore non re-
capit videlicet quod vilem non recapit / videlicet quod vilem passus sum in utraque
petitionum vestrarum repulsam. Verum id bonitas vestra non meruit presumit quod bone
tempori debeat. Unde si placet hiis temporibus apud dominum .P. petitiones vestre
et alium innotescant. Porro etc. Respondet amico per cedulam inclusam.

Super hiis que missa pagina continebat querentis sollicitudine respondet
per ea cedula continet inclusa. Commendat parcellam dicens quod in .C. marcis deducas
Intelleximus honorabilem etc. parcellam de qua scripsistis et in dote non recedit obli
Credimus etc. sani consilii ut perficiat prudenter quod utiliter est inceptum. Sane gati.
de die confirmationis non est nostrum dare consilium cum id dependeat ex vestre possi
bilitatis affectu et altius effectu. Audivimus enim quod quadringente marce dedu
cunt in dote de quibus certas debeas solvere .C. vestre discretionis arbitrio reser
vantur super quibus scire vos volumus quod in hiis non intendimus obligari et
affectum quem hactenus ad dominum .P. et suos habuimus et habemus nolumus
sub obligatione restringere sed in plena libertate ac mera liberalitate servare.

Ex litteris vestris duo colligimus Respondet ad duo que scripsit amicus de vocatione videlicet
festinam videlicet vocatione ab amicis vestris et bonum exortationis ad pacem tractatu
Sane primum non prosequimur relinquentes prudentie illius qui vos cum tanta cele pacis.
ritate vocavit ad sedem non sufficamus quantum cum ex alta parte vix ita expedita
fama possit haberi que nichil dubitationis admicteret et ad quam se passe pars
presens in alterius absentia obligaret. Sequitur quod duo debilitant de processu quod presentium gerat in

Procuratore misistis satis industrium sed mandati et expensarum sufficientiam bonum de expensis
ctiam non dum etc. Ecce revertitur alio quam nobis in curia remanente. Adhuc etc.
scire vos volumus quod duo debilitare videntur cause vestre processum. unum
in sede aliud vero consistit in sede detentio obsidium in vestro expeditio sua
coram venerabili patre .B. tituli sancte Marie presbytero cardinali. Ceterum sciatis quod dominus in
locavit est diligenter cum nunciis vestris de expensionibus dicendis et spes dari vi
detur in bonum si spes sua consortium non declinet. Commendat relationi nuntii causam referenda

In hiis que vestre magnitudinis littere continebant quod potui quia non venit in curiam.
feci et adhuc expiar ut affectus plenioris possibilitas prosequatur effectum.

Sane deliberatum erat de regressu in campania cum deliberationem tam nostri .S.
devotus uester atque fidelis nobis exprimere potuit uiua uoce. Receptis autem uestris litteris
et intellectis que proposuit idem .S. fuit a priori deliberatione recessum. Petit certificari

De continentia uestra petimus certificari frequenter. De amica continentia significatur sua.
et ut de mea uestro desiderio satisfiat significamus nos per dei gratiam grata
corporis sospitate uigere. Significat quod nuncii non proficientes in negotio reuertuntur.
Nuncii uestri uix desiderium uestrum non proficientes de uestro consilio reuertuntur et
nos pro uobis oportuno tempore quod poterimus faciemus. Significat amico se sanum
Credentes uos de nostra prosperitate libenter audire scire uos uolumus nos
per dei gratiam grata corporis sospitate uigere quod de uobis et uestris pleno desiderio
ramus audire. Congaudet amico de prospero statu eius et significat suum.
Gaudemus statum uestrum et uestrorum felicitate florere et quia de prosperis
uestris noua libenter audimus significamus nos per dei gratiam grata corporis
sospitate uigere. Ad hec de petitionibus nostris per .. ex parte uestra exhibitis una que
tangebat ecclesiam privari non potuit et cum difficultatis idem referre potuit ui
ua uoce. Unde non est quid imputetur eidem nec nos negligentia notet si semper
ad uotum non succedit euentus. Congaudet amico de felici statu suo significat se sanum esse.
Gaudemus statum uestrum esse felicem et quia de uestro certificari petistis significa
mus nos grata corporis sospitate uigere. Congaudet amico de hiis que scripta sunt
Letati sumus in hiis que de eo nuper scripta sunt nobis. Et quia res est de eo.
Est solliciata plena timoris amor nos mouet utrumque solliciatat quia non dum ne
gotium est in tuto. Significat quod recepit dona ne forte notaretur amicabus.
Missus nuper a nobis pannus forte fuisset cum deuotione remissus. Et ex hoc
potuimus indicia facile credere dona recinuere hominis uestre sortis. Verum quia
publicata quedam per litteras uestra credulitas non decreuit tantos fuit cum gratiarum
actione recepi que misistis quamuis sub dubia credulitate remicti. Significat quod steterit secundum
Planetam quandam de exameto albo cum listis suadendum in memoriam de planeta ad
ecclesie lateranensis contulisse me fateor usu michi reseruato dum taxat quamdiu censeo
dum canonicus eiusdem ecclesie placauit uoluntati. Verum ne huiusmodi rei notitie aliquid
lapsu temporis subtrahere possit obliuio id in progatione suande memorie
presenti pagine commendaui. Significat quod promisit uncias ... in dote non recepit
Scripsistis quod Matheus nepos uester nobis ex parte uestra promisit absque eo mandatum super hoc.
pro filia uestra tradenda nuptui. Quadraginta uncias auri. Verum latere uos non
uolumus super hoc ille nullum a nobis mandatum accepit unde nos sua potuit
promissione ligare. Significat amico petitione sua non expedita et regratiatur de exhibitis.
Postulationis oblate processus per diligentem patratorum nostrorum instantia pul
sauit ad audiam principis sed clausa ianua gratie ad exauditionis
nuptias iam interuenit. Sane probationum suffragiis etas non indiguit po
stulari que multorum annorum producta curialis senium respiciat de principio.
Seruat autem uobis adhuc sedes apostolica quosdam testes qui ex antiquitate

Nota de simulatione

conversationis scolastice recepit quod magistro B. sufficere potest divinitate principium senectutis. Ad hec de .. latore presentium portitore nobis exhibitis mittentis pro gratiarum plenius prosequimur actionibus gratiarum. Intimat amico petitionem suam non expeditam propter mortem summi pontificis

expediendam fore postmodum per dominum successorem.

Presentata nobis ex parte vestra petitio propter egritudinem et obitum felicis recordationis domini H. summi pontificis ad exauditionis gratiam non pervenit quam tamen in consistorio successorum nondum inspectam providimus retinentes eam in hac novitate suspensam. Verum quia firmiter credimus et nullatenus dubitamus quod si petitionibus huiusmodi dominus noster dispensationis aperit ianuam vestra petitio secundum habebit ingressum. Consulimus veritatem ut vestrum presentium .. eos obtinere competentes, inducias expectationis, studeatis.

Cum desiderata diu presentia. Respondet amico litteris quod consensum relinquit viva voce.

Cura heri a nobis sperent in brevi super hys que pagina continebat amico consensum viva voce relinquit quod presens petita venia scriptura negatur.

Volentes in vestris uti libere voluntatis. Significat quod quedam recepit de missis et quedam arbitrio de hys que misistis quedam cum gratiarum actione remittit. suscepimus et quedam sine iniuria remittimus. Ad hec latere vos nolumus ad quod in domino possimus nos et magistrum vestrum deferri. Significat amico sui corporis sospitatem.

Ad gaudiis assurgo quia de isto Thoma grata libent auditis ut quasi sitientis desiderio satisfiat noveritis me optata corporis sospitate uigere. Refert amico quod petitio sua non habuit ad gratiam exauditionis ingressum.

Oblata vestra petitio de illarum genere credit quod vix obtinent ad gratiam exauditionis ingressum tamen parentis non turbet affectus si quod rarissime unde procuratoris instantia ad .. et .. assumere argumentum unum exceptionis elisit. negatio presidentis in hys tamen petitum quod fiunt sub sua negatione excludet. Significat amico petitionem suam expeditam ipsi et alijs parentibus.

Tot et tantorum manibus. Significat amico petitionem suam expeditam ipsi et alijs parentibus. Transmissa vestra petitio fuit ad auditorium summi pontificis introducta quod satis favorabilem et facilem habuit impetrationis effectum. inter quos nec primum me censeo nec dico posterum posterum ut sic saltem inter medios me reputes amicum.

Recepta vestre caritatis. Intimat amico quod petitionem suam non potuit expedire.

Recepta cum iam in mensa sederet ad cenam minus satisfactionis solite obtinuit ventris exactio quem desiderium urgebat amici ne insinuata petitio more poterit differendum sed potius expediret introduceret ad principem presentationibus promovendam et quedam de contingentibus nil obiciente nec sine his que gratanter accepimus hodie auris maiorum vacuus reputaretur et in conspectu principis apertis post temulentie ne dicam adulationis petitionem obtuli preces adiecta et quicquid supplicatio potuit sum expertus. Verumtamen rigor presidentis inviolabilis quod petijt obiecta repulsa et intentionem petentis illisit et exsufflavit instantia supplicantis. Non ergo imputetur amico si sic rogatus obdurerit quod emolliri non potuit sollicitudine rogatoris. Ad hec noveritis quod de .. id per recepto munere quod apud vos dubium habebatur. Intimat amico sua fore negotia expedita.

Recepta cari petitio licet ad audiciam principis invenit

audiciam adhuc

aditum adhuc tamen ad exauditionis gratiam non peruenit sed forte persecutoris negligentia
redarguente qui non pleno studio ad desiderium petitoris accessit, cum non sit ueri
simile quin spei prima parum oblatione concepte frequentis supplicationis adiectio suc
cessorum non dedisset effectum. Porro licet ime presumptione sed diligentis intercessoris
affectus non patitur qui maluit petita suspensa relinquere quam spem petitorum suspensi
onem conceptam per nimie importunitatis instantiam extinguere ante partum. Sic igitur
spes prorogatur in posterum cum res pro uoto succedere poterit si quod temulentia principis
immittit multitudo et similibus non retardet. Dicit quod sua non est utenda licentia in mora cum moretur.
Gratum gerimus et acceptum quod magister Iohannes utilitatibus uestris assistit de superioris mandato.
cum nostrum sit quod faciat uobis. Cum autem ipse de mandato domini .P. ad urbem uenerit
suspensum credimus quod uestra licentia utatur in nota cum sufficere poterit auctoritas maio
ris eiusdem. Petit ut fructificet in quem uult ordinem commutari.
Uidimus litteras quas misistis et solente agnouimus in scriptura. Sane considerantes
que misse pagine tenor habebat non uidimus quod claustrali possitis in ordine clau
to quiete. Restat igitur prouidere de commutatione salubri. Unde prudentia uestra fructificet
in quem ordine uelit conceptum propositum commutare. Congaudet amico quod liberatus est a curia.
Miserens inclinat ad gratias, pro eo quod missa sunt admissa gratanter que recep
tione caruisse uidentur cum adiecisse credatur ularis recipientis affectus. Sane
salutis auctori diligens pro dilecto uitulum immolat gratiarum eo quod curiana curis signo de
fecit. Ad hec de solente solens quid sentiat pagine non committitur. Unsus nec quin
tenoris hos considerare tute presumat in addito extrionis applausus in publicam proferen
do securè. Unsum uero super aliis que scripsistis relationi relinquimus .P. portitoris.
Ad prosecutionem negotiorum illorum Promittit posse suum in prosecutione negotiorum amici.
Addimus quia possumus operam et operam efficacem, cum illorum effectum uerum prosequamur affectum.
Petitio uestra super beneficio olim habito Ad amicum ut non notet eum negligentie si petitio sua
per nos extitit in auditorium principis introducta sed ad exauditionis non potuit expediri.
gratiam non peruenit, petitiones enim his diebus obstaculum tante difficultatis inuenerunt
quod quasi omnem spem promotionis amiserunt. Nulla nos ergo in hiis apud amicum ne
gligentia nota notet, cum non semper ad uotum sollicitudo perueniat nec effectum
prosequatur affectus. Refert amico quod opposito iustitie clipeo iniuria ledere non potuit innocentes.
Sentientis affectum aduertimus, et non notauimus uba scripture. Sane cum ueritas
finali iure subsistat, licet madente medium imperarit iniuria, sic in deo dabi
mus opem et operam, et quod de obloqutionis pharetra emisse sagitte opposito iusti
tie clipeo uix ledere non poterunt innocentes. Offert subsidium parrochianis ad prosecutionem operis.
Gaudemus in domino qui sic in uobis facit frequenter audiuimus gratiarum plenitudine
affluit quod estis iam aliis conuersationis exemplar morum speculum, norma
uite, dignis itaque laudibus prosequentes affectum quem ad uiros religiosos et ad
operam religionis habetis, scribimus .. fratri uestro de .. loco ad opus fratrum predicatorum in ca
pua prout credimus expedire. Certum cum tanti boni forte uolumus expertes offerimus
ad prosecutionem tam laudabilis operis subsidium pleno posse. Refert quod excitatur e

Super hiis que missa pagina continebat que missa pagina continebat.
quod ad intellectum legentis diligentia protulit ad effectum exequentis sollicitu-
do produxit. Et quidem scripti tenorem advertimus et apprehendimus intiora scriben-
tis super quibus per .. episcopum respondemus. Significat amico quod epistola sua invenit credulum auditorem.
Excusationis aliquid attulit epistola quam misistis et nuntii adiecta relatio in-
venit credulum auditorem presertim cum amor ex intimis allegationes protu-
lerit de amico. Significat quod elegerunt potius premi per nobilem quam per iustitia atterant.
De manu .. diocesani episcopi metuunt .. et .. presbyter procuratores et de .. metropolitani
dextra non confidunt sed alium redire coacti allegerunt sub spe minoris dis-
pendii nobilis brachio minus premi ne rudis aut rustica mole aut malitia
premi atterantur. Scribit audiam et dicat ei apulum non fuisse qualem credebat.
Pro dubiis etiam litteras vestras recepimus quarum altera pervenit ad uotum
manente reliqua desiderio in suspenso. Ad hec de apulo noveritis quod
spem dantis et recipientis elusit cum factus maior non solvit que minor
sub spei concordis expectatione promisit. Offert honorem statum suorum in consiliis et aliis iuste
Magistros .E. et .O. missos a vobis pleno desiderio et affectione tota gratum conservat.
recepimus vos ipsos recipientes in ipsis presertim cum et missorum adventu
et mittentium missione recipientis anticipat affectus. Sane ipsorum relatio dul-
ce quidem attulit et amarum dulce cum compositio cum devotione procedat
amarorum dum nostri conspectum proditorum series allegante in quo prudentias
circumspectio posset advertere quid tollerabilius esset contempnere vel contempni
cum contemptus culpam in contemptore notaret et contempni quandam infli-
geret penam contempto. Porro que sit concordia capitis in membrorum continue-
lia, non videmus nec caput dicta capitulum potest membris reputatis in contra-
gressum. Ergo litteris credatis firmiter et nullatenus dubitetis quod circa vos nec
fuit nec est nobis animus contempnendi, quin immo firmo proposito gerimus hono-
rem statum ipsorum tam in consiliis requirendis quam aliis illesum et inte-
grum conservare cum nostrum sit honor eorum et principaliter honorem in ipsos.
Credimus litteras de vestras quarum tenorem Significat quod cum circa negotiis faciat quod valeat
que ex parte vestra nobis exhibita cedula presentavit missis aut petitionibus scribit.
manum promotionis optatam dare nequivimus quia presentes in curia non eramus
oportuno non habet tam illius pro quo scripsistis quam illorum pro quibus voluistis scribere ne-
gotia diligenter et efficaciter iuxta posse curabimus promovere. De eodem et plenius.
Paternitatis vestre litteras affectione prompta recepimus et ad ea que continebant
in ipsis prout vestris utilitatibus expedire videbimus dabimus iuxta posse
oportuno tempore operam et operam efficacem. Porro sic petitiones suas vestra consuevit
circumspectio moderari quod eas vel vestra necessitas vel honestas gratie ad exaudi-
tionis producat effectum. Libera ergo fronte ac securi concordia negotiis vestris manum
auxilii dabimus in quibus prosequentes desiderii metas iustitie debite ut
competentis terminos gratie non excedat. Petit et rogat notitia illi pro quo rogavit

Nota de exceptione

Nota totam epistolam

cum possit meli(us) et utili(us) promoveri.

Petitiones vestre apud nos care sunt et eas libenter in domino exaudiendi (con)fidamus. Verum
quia ille pro quo rogastis est nobis omnino incognit(us) expedit propter integritatem (con)scie(ntie)
vestre ut queramus quid sit et qualis ut secundum quod poterimus invenire de illo
petitione formemus que ad exauditionis gratiam apud dominum .pp. sine creatoris
offensa salubre possit habere processum. Offert religiosus consilium suum et auxilium.

Aurem nos vestro obsequio debitores. Cum ergo necessitas urget vel utilitas exigat
auxiliu(m) et consilium nostrum potius invocare sciatis quod in negotiis vestris quod
potuim(us) faciem(us). et siquid forte possibilitati defuit illud ut digne supplebit habundantia voluntatis. Intimat amico quod missa remittit que recipere non potuit propter inhibitionem

Missa blandita sunt visui que applauserunt affectu(i) et dexteram attrahebant superioris.
Nisi aut(em) ubi obstaculum sola inhibitio superioris adiceat, remittit ergo cum
gratia ad eum qui misit ea cui prudentia gere(re) potuit ut resumpta non credantur
esse recepta et custodita non videantur esse remissa. Letatur de salute amici per insinuationem et cu

De manu domini duplice(m) sentimus miam h(uius) diebus correctionis (con)queritur utriusque amic(us) recomme
pro visitatione infirmitatis confortationis pro approbatione salutis. Super utroque dat eidem.
ergo offerimus noviciam eidem utilium labiorum. Ad hec recomendamus vobis in domino
lator(em) amicum nostrum. Verum patrem .. cuius cum in vestris et vestris manibus pendeat
vita sua. Significat quod petitiones abbatis produxit ad audientiam .pp. de quibus non fuerunt expedite in quedam pro comm

Petitiones abbatis sancti Dionisii ad audientiam domini .pp. produxi verum ille pro quibus non forma.
pulsabat ad gratiam exauditionis non invenere favorem sed que forma fuerunt
contempte cum fine promotionis solite attingerunt. Significat quod scrinea missa regine u

Scrinia nuper missa sunt nobis que facultatibus digna sibi deputavit.
maioribus in excellentioris professoris dominium transeant domine regine usibus
duximus deputanda. Suspendit responsum propter relationem faciendam.

Completo dilect(us) utriusque salutis effectu, prolixis amicitia sermonibus satisfacere nequ(eo)
ad presens brevis epistola quoniam relatione pendente illius negotii quod vos sci
tis expedit suspendi responsum. Hinc est quod domino non scribimus desiderantes ei pla
cere plus facto quam verbo. Intimat se fecisse quod petiit in amici negotiis.

Ad ea que commisisti .. latori presentium viro prudenti quantum cum deo possumus
manum nostre possibilitatis extendim(us) rogantes affectum etiam ad id quod actu
gerere nequibat effect(us). Credim(us) tamen quedam que (con)scientie vestre satisfacere potuit
esse salubriter prorogata. Significat amico quod ad suum commodum semper sua aperta erunt ianua.

De secundi pectoris cellula procedens epistola quam misistis multimodis induc
tionum species acculisset, in ea partem inserebat instantiam in quo rogatam
amis plenius preveniebat affectibus desiderium petitoris. Sane adiectione plenitu
do non indiget nec ibi repulsandum credit(ur) ubi patentia hostia clausuram
nesciunt et repugnantiam non admittunt. Ecce iam aperta sunt ianua cordis vestri
negotio quod offertur nec ei claudetur quam potest aperiri, cum ita diu ad (con)secuti
onem manum ei extenderimus nec credimus fuisse remissos. Verum quia
metas nostre possibilitatis excedit utendum est maioribus subsidiis ubi mi

Nota bene

Nota bene

nostre sollicitudo non sufficiat vestrum excludimus studium affectus non subtrahimus consue
tos nec revocamus operam et opem et quod in domino possumus cum honore ecclesie amico
tam circa iustitie debitum quam circa liberalitate gratie non negamus credentes sic esse pa
trocinia invocanda sublimium ut contempt humilium suffragia non excludat. Regi
Nota

Gaudemus statum vestrum esse felicem quod petitio in forma exhibita non potuit expediri.
Et quia de nostro certificari petistis significamus nos per dei gratiam gratia corporis sospi
tate vigere. Ad hec novit prudentia vestra quod petitio que remittitur per presentium porta
torem in ea forma qua fuit exhibita secundum usum curie non potuit nec debuit
promoveri et immutari ipsam distulimus ne si forme mutatio a negotiis vestra recederet
fraudaretur affectu impetratio litterarum. Verum si dati ad petitionem partis alterius iudices
per sinistram aliquam in gravamen vestrum processerint restat appellationis remedium per quod
poterit relevari gravamen et finaliter causa committi. Ad hec petitionem quandam qua
quidam alius nomine vestro promovere volebat providimus si vobis placet sub quadam ca
utela differri cum alius sit prudentia melius quam exageratione curanter. Cancel

Quorum qualem et quantum lario Regni Sicilie devotionem quam cives Neapolitani habent mecum describit
ad paternitatem vestram Neapolitana civitas gerat devocionis effectum compertum ex au
ditu didiceram nunc de visu certe civibus civitatis eiusdem quibus vestrum so
lacium defensionis vestra subtrahere videbatur absentia satis evenit ad gaudium sat
ad grande remedium id quod vestre finis epistole continebat. Et quidem bene fuit
illud pectoris vestri et cordi consuetum ut vestris nos utilitatibus subtrahentes ad utilita
tes eorum salubriter accedatis. Ecce sentiunt quid in periculis civibus vestra presentia
conferebat cum in absentia vestra manus incipiat adversa nocere sub specie pacis periculosius
seviens et ledens dispendiosius in occulto. Regi statum suum petenti amico que satis circa prima

Non revocamus in dubium si nos cessatis urgentibus negotiis pro multiplici occupatu.
Negotiis
Et quod de pastoralis officii debito pro voto satisfacere non potestis ad presens speramus
tamen in domino quod nacta opportunitate ipsius manus mittetis ad fortia in futuro
supplentes quod omittitur in presenti. Ad hec quia de statu nostri continentia certificari
petistis accipite nos post egritudinis minas per dei gratiam sentire blandimenta salutis.

Ad illum qui nos misit in proximo Regi quod rediturus in proximo et nichil perficeat.
Rediturum illud nichil quod speramus breviter relatum. Recommendat Regi nepote communis

Venerabilem patrem .. Albanensem episcopum vobis olim ad devotionem amicitia et frater beneficiis
legionum assumpsit ecclesia. Et postmodum ad honorem et commodum ecclesie Roma
ne promovit. Porro sanguine et exprimito cognationis quod honoribus vestris sic totus insistit
et ad utilitates sic votivus anhelat quod et presentat quem in legione concepit
affectum et exhibet quem apud sedem apostolicam suscepit effectum. Ecce prudens sincer
itatis, ecce sincera prudentia, quod licet tunc subsidium eundem absente ad quod
ne tamen vestris videatur abesse negotiis providit per quem exhibeat se presente inter
quos vices eius suscepisse me fateor utinam posse. Ex hiis ergo assumpta fiducia
magnitudinis vestre .P. latorem presentium nepotem ipsius recommendo securitate, rogans quatenus que
ad patruum geritis, in nepote ostendatis affectum quod procul dubio tanto fertilioris

Nota de amico

et dulcedinis habebit iudicium et potioris amicicie argumentum quo pauciores post terga inveniuntur amici et rariorum occurrit affectio que absentem prosequatur amicum. Verum ut intelligat excellentia regia quibus prestes alliciat et admissio pacium qua cundam obligationis inducat. Palam loquor et de plano confiteor quod idem ipse post deum statui meo dedit initium, dedit que progressum. Ad hec autem firmiter teneam et quod nullatenus dubitem quod quantum in vobis fuit in hoc inveniet petitio vestra favorem si aliunde quod absit immineat deneratis difficultatis obstaculum prudentia vestra reserabat quo valeat studio qua ve cautela repelli.

Expliciunt capitula secunde partis. Incipiunt capitula tertie partis de inductionibus suasionibus monitionibus et consiliis dandis.

Confortatio ad alterum acquirentem de onere prelationis et regiminis qui excusat se propter suam imbecillitatem.
Inducatur imperator ad veniam concedendam captivis.
Mandatur et suadetur nobilibus cuidam regni ut obediant et intendant ad deliberationem regis sui.
Item monentur nobiles regni Hispanie quod intendant ad liberationem regis et pacem
Inducatur rex Francie ad transfretandum in subsidium terre sancte. — Regine.
Item super eodem.
Inducat prelatum ad misericordiam et rogat eum ut reserbat cui est incorrigibiles scripsit.
Inducat amicum ut querat quod advocatum peregrinum a curia.
Inducat amicum ut non veniat ad curiam explicans monitionem ipsius.
De cautela in prosperis et adversis patientia observanda et servando.. de casu qui contingit.
Impertitur consilium cuidam super causa sua.
Mandat.. ut equum quem pro ipso emit, vendat precium in utilitate domini convertat.
Invitantur domini .ff. ad pacem.
Reputat quod donum sibi quod petat ab eo princeps equum et eum ad misericordiam inducat.
Suadet scolaribus ut colligant et recondant in pectore margaritam.
Prebet consilium ut superioris voluntas executioni mandetur.
De cautela habenda in causa.
Instruit amicum qualiter exponat pro gratia obtinenda.
Consulit isti ut non veniat ad curiam.
Confortatur istum ut eius principium fine laudabili concludatur.
Consulit amico ut veniat ad curiam pro suis negotiis.
Suadet quod sic agat cum.. comite quod nulla materia remaneat conveniendi conquerendi.
Inducat regem Francie ad servandum mansuetudines circa ecclesias regni sui.
Suadet isti ut imitetur actus strenuos .. patris sui.
Inducat.. nobilem ad defendendas ecclesias et personas ecclesiasticas.
Causa consilii committitur reverentia cuius regressum significat.
Inducat istum ut de beneficiis vacantibus provideat potius suis quam alienis.
Inducat istum ad iustitiae debitum.

Congaudet amico de convalescentia dicens quod inducat istos in via domini.
Inducat Regem ad corrigendum ea que minus bene fecerat circa ecclesiam.
Consulit amico ut inducat .. Regem ad dimittendum comitem quem tenet captivum.
Inducat istum exhibere deo que sibi sunt placida.
Inducat istum ad humilitatem servandam.
Inducat Imperatorem ut si eius prosperitas in adversitatem pervenit utatur mansuetudine.
Inducat istum ut alteri non cedat commendans eum gratiam magistri G.
Inducat et rogat amicum ut quod vane relatum est evanescat et teneat quod suus non
desinet esse amicus.
Inducat Regem ut perfectu(?) refrenet affectus quod circumvenientes pupillos offendunt.
Inducat Imperatorem ut non exhibeat se difficilem petitionibus domini papae.
Refert amico .. in subdiaconum ordinatum suadens ei quod studeat.
Inducat istum ut circa subditos utatur plus mansuetudine quam rigore.
Suadet amico quod amoris semen quod est inter eos non pereat.
Consilium petit .. archiepiscopo super quibusdam.
Inducat istum quod provideat de senectute.
Intimat amico quod consilium suum cedula continet inclusa.
Inducat ut errantem oviculam ad gregem revocare pareret.
Inducat amicum ut ecclesie sue faciat terminos dilatare.
Docet amicum quod non est statim muneribus respondendum.
Inducat .. abbatem ut si monachos qui de humilitate descendunt humiliari co-
ntingat aperiet eis viscera pietatis.
Confortat istum ad boni operis perseverantiam.
Notificat amico quod obstitarum(?) sit circa aptitudes gradu consanguinitatis in
matrimonio contrahendo.
Respondet amico quod non videtur ei super hoc forte scribendum .. episcopo ne videatur contrate-
rere ab eodem.
Inducat prelatum ut respondeat pro misias(?) illi qui servierat predecessori suo.
Inducat abbatem ut det licentiam morandi monacho ad quem illicitatur se transtulit.
Consulit quendam nobilem et efficaciter eum inducat ut neptem domini papae sororem cardinalis reci-
piat in uxorem. ¶ Monitiones et mandata quibusdam de hospitali ut perseverent in pace et unitate.
Monitiones et mandata civitati Florentinum ut sibi reconcilient cardinalem quem offenderant.
Rogat quendam prelatum et consulit ei ut provideat de prebenda cuidam nepoti domini papae.
Qua sint pena plectendi monachi delinquentes consulatur dominus papa.
Responsio facta ad precedentem.
Ut det auxilium et consilium precedentibus contra hereticos.
Item super eodem.
Inducat quendam prelatum in archiepiscopum ad bene agendum et rogat quod
ecclesie conferat quandam ecclesiam cuidam presentato ad eam.
Inducat prelatum ut non ultra petat cessionem quia non cessavit.

Ridet petenti consilium quod ecclesia que fuerat combusta non consuevit iterum construi.
Induccio ad magnatem quod solvat annuum censum debitum monasterio.
Intendit mitigare animum abbatis erga quendam qui sibi fuerat accusatus.
Ad prelatum ut accipiat concordiam in quadam causa excusans unum consilium suum.
Dissuasio ad amicum volentem intrare religionem propter uxorem et propter infirmitatem
quam patitur.
Ad quosdam religiosos ut celebrent anniversarium pro fratre mortuo qui fuerat spe-
cialis ordinis benefactor.
Consilium ad amicum qualiter vivere debeat ipsum bonis moribus informando.
Inducit quendam expertum adversa nunc in prosperis existentem habere patientiam
erga subditos. Expliciunt capitula tercie partis. Incipiunt eadem super easdem
Consolacio ad abbatem conquerentem de onere prelacionis qui
excusat se propter sua imbecillitate.

Querula tue caritatis epistola nimis precepit nimis mane festinavit et ad
verterem in qua de preterita status videris suscepisse quietem ad de presen-
tis sollicitudinis vix ferre conquereris, lyam tibi suppositam pro rachele.
Conquereris humanum datam marie martha revocasse videtur. Conque-
reris ad multorum te curam vocatum qui sub cura quondam alterius feliciter
quiescebas ad mundi strepitum dormiens et studio vigilias regularis. Set vide
si habeat de radice iusticie tua querela progressum. Vide si probabiliter conquereri-
ris aliquid est per adiectione ut sic dicam fore subtractum cum et lyam habeas et
rachelem, martham inveneris et mariam existens prelacione subiectus et sub-
iectione prelatus. Sic enim es abbas, quod monachus esse non desinis. Unde et lya
et martha rachel et maria invenerunt que sunt sua cum per illius gratiam qui
dat omnibus affluenter et non improperat habundanter habeas in quo et illis satisfiat et istis. Or-
do est inter sorores emulacionis occasio cum maria satisfactionis himnetur. Nec inveneris
contemplacione subtracta et subiectione preferri quem dum prelacionis debito pro subiectis cu-
ris administracionis exponis ministerio magis efficeris et minoritate coartatis, eo
quod maior est qui ministrat quam cui ministratur et sic quasi nichil de preterito presens sub-
traxit adiectio cum sis quod fuisti nam subiectus fore quod non fuisti iam prelatus
existens gemino pastoris officio prelatus es pariter et subiectus. Compescantur igitur
lacrime cesset murmuracio et conquestio conquiescat quem si volueris leva potes eum esse
sub capite ac dextera in amplexu. Si volueris adversus amalech cum iosue
pugnabis in valle et mediatorem cum moyse pro populo dei orabis in monte.
Si volueris eris in tabernaculo ut vacantis. Si volueris et candelabrum in templo domini
et cherubin super archam te poteris exhibere. Si volueris bos et ovis in sacrificio esse poteris.
Si volueris cum petro, et iacobo et iohanne in montem ascendes et nunquam inferius cum
reliquis remanebis nunc ad ea que sunt contemplacionis ingressus quandoque vicissitudo
quorum exigit necessitas administracionis exposcat. Compescantur igitur lacrime ignote lingue
sive profundi sermonis es missus quem ad montes moabitis non ad domum exasperantem

Nota de actiua et contemplatiua uita

cesset murmuratio
et conquestio conquiescat.
Et quere ad populum

quam regularis ad regulare. Sed ut video soli caritate ut sic loquar pusillanimitas
potentis insultat sola defectio te prosternit. Nondum venisti in altitudinem maris et tem-
pestate demergeris, nondum ventis vela dedisti et usque litus modice fidei metuis de-
prehendo. Ad quid ergo conquereris. Porro quam mandragoris dictis quasi Racheli te et Lya
conduxit, cum olim te monachum simplicem circa quandam obedientiam commissa ne-
gotia talem te temporalium circa prelavit quam fidelis in paucis meruisti constitui super
multa. Ad quid conquereris debuit accendi lucerna et poni sub modio an super cande-
labrum ut luceat omnibus qui sunt in domo. Ad quid conquereris repudiavit Jaco-
bus Lyam lippidam oculis pro venustate Rachelis an non eum utraque reduxit ad patri-
am. Repulit dominus Martham de cuius ministerio qualem alium assumpsit licet [illegible] ama-
vit et Mariam. Sane dubitasse quemquam procerum invenio numquam non [illegible] hostis
occurrentium et inermis vix insonuit et comminatio de remotis et dum dimictas clium
depende ipsa brachia et lapsis brachiis arma deicis tamquam tardus [illegible]. Quid autem
in apostolica soliditate funderis. Quid metuis cum non assumpsisti sed vocatus a Deo

metuisti apostole Petre

tamquam Aaron. Quid metuis que non affectio ambiens sed evocatio affectata per eminentes
gradus meritorum promovit. Eia frater revertere prior ad cor cum non accessisti ad servitute
Dei. Sta in iustitia et fortitudine ne sis quod absit de filiis Effrem tendentes arcum
et mictentes conversi sunt in die belli retrorsum. Sed potius utaris audacia spiritualis
milicie angelorum ubi qui plus instat invenit instantius adversitas pliorum, dominus
enim est adiutor tuus et non timebis quid faciat tibi homo. Et ego quasi pullus corvis
post deum ad servitia in auxilium tui ad utilitatem Cenobii tibi commissi pro salute
anime mee totum id quod possum libenter impendo dum modo ad nullius muneris
spem dumtaxat in orationum suffragiis circa me ad aliquod genus retributionis
intendas. Ad hec cum dominus sit magni consilii, sic comparate fidei sit notere vir-
tutis existat eius auxilium in notam tamquam patris cui volo te credere et intende-
re sicut michi. **Inducat imperatorem ad veniam concedendam captivis.**

Provocante prout domino placuit negotio Capuano nacta occasione de discordia filiorum quondam
P. comitis Celani de qua grandis iminebat turbatio Regioni cum hinc inde multa
pararentur ad guerram per Marsiam transitu habito et suasi ne terra turbarent et quiesce-
rent et decuit institi ad liberandum captivos super quo comes R. P. ut decebant vestre
magnitudinis licteras expectabant. Comes autem T. qui pro captivorum subsidio satis se
devotum et humilem obtulit ad vestra servitia. Preposito fideli vestro archidiacono Capuano
et michi noluit de captivis suis sine consilio dare responsum. Verum veniam fateor
si quibusdam de suis credit et aliquibus alienis de clementia vestra preciue desperare
quod ut verum quasi loquar non expediret hominibus Regionis nec proposito quod incepistis
pro subsidio terre sancte nec filio vestro remanere debet in Regno. Sane deliberavit ad
ultimum quod promictet unum de filiis suis videlicet grandem veniam imploraturum
per ipsum. Ad hec si placet in hiis consilium meum bona fide consulerem ut habito ple-
no et sufficienti de captivorum liberatione tractatu cum illorum detentio iam vestro
non cedat honori circa proditores vos non nullam exhibeatis ad veniam pro multa

que circumspectio vestra satis advertere potest per se ipsam. Porro de filiis Regum suum, et libenter
comoda Regni parvo, eo teste cui omnis voluntas loquitur et omne cor patet. Expectat autem
ut excellentia vestra provideat meliora. Ceterum de Capuanis adicio quod cum inter eos sint
quidam iuvenes et forte minus prudentes qui subito facti fervientes honoris re-
gii zelatores, sub umbra vestras proprias persequuntur iniurias et ad graves offensas
prosiliunt aliorum. Expedit si placeret ut in adventu vestro suspenderetis quas suscita-
verunt questiones misericordius tamen et decentius crederet, ut ob illius reverentiam qui
cum virtus fuerit non obliviscatur misereri illas que vos tangunt circa predictos cives
remictentes offensas memores quod si culpa non deest, locum venia non haberet. Exhortatur
a

Ad populorum regimen et tutelam constitute sunt et suadet nobilibus civitatis Regni ut obediat
in orbe terrarum ab eo per quem Reges regnant et principes Regine pro minore etate filii
imperant Reges et principum potestates ut in virga equitatis et iustitie tamen
populos ipsos regant et in tranquillitate pacis custodiant. Subditas nutui Regis
nationes in ipsorum universorum domino qui iustitiam diligit et vultus eius inspicit
equitatem iudicium Regibus et principibus tribuit dante ac eis ad iudicia malorum
laudem vero bonorum executione imperialis gladii permictente. Nequaquam homines
quos liberos natura constituit supposuissent super sua capita homines nec altius quam
sui factoris imperio nec prudentie subiecissent. Sed ut eisdem Regibus et principibus
in solio iudicii sedentibus et dissipantibus suo intuitu omne malum innocentia tuta per-
sisteret et per eos imposita meta sceleribus quorum mundavit diluvium humanum genus
potius habundantia poteret superiorum divino naturalem submictitur oportuit libertatem. Proinde
cum non sit adeo sit principatus quilibet et potius decet et expedit ut omnis sublimi-
bus potestatibus sit subiecta ne si eis indebite forte resistat ordinationi divine
obviet voluntati sibique per hoc iusto iudicio dampnationem acquirens iram in die
ire et dampnabiliter thesaurizet ac dampna incurrat temporalia et eterna. Cum igitur Rex regum
et dominus dominantium qui solus habens in Regnis hominum potestatem quos vult suscitat
super illa quique Reges et regna suo regit arbitrio et disponit carissimum in Christo filium
nostrum illustrem Regem Dacie vobis in Regnum prefecerit eumque Regia stirpe ortum
in dicti Regni solio ad ipsius Regni curam regimen sublimavit. Nos qui Regem ipsum
eiusque Regnum sub nostra et apostolice sedis protectione recepimus grandi desiderio expec-
tantes vos eidem debite fidelitatis et devotionis sinceritate obsequi reverenter
Universitatem vestram monendam rogandam duximus attente et hortandam per
apostolica vobis scripta mandantes ac in remissionem vobis peccaminum iniungentes quatinus
dicto Regi et in etate adhuc tenera constituto et carissime in Christo filie nostre M. vidue
illustri Regine Dacie matri eius propter fidelitatis et puritatis devotionis debitum
exsolventes sinus et predicti Regni prefectibus efficaci studio et fervente sollicitudine
intendatis ad cautionem dicti Regni omnimodam operam et diligentiam impendendo nec
permictendo quantum in vobis fuerit Regem ipsum et Regnum ab inimicos eius aliquatenus
molestari. Ita quod exinde apud Deum et homines dignis mereamini laudibus com-
mendari et dictus Rex vobis ad condigne retributionis premia merito astringatur. Datum

Nota de potestate Regum et principum

a

uos exinde reddamus in uestris opportunitatibus fauorabiles et benignos. *Hortatur nobiles*
Ad extollenda iustorum premia et reprimendas *Regni Yspanie quod intendant ad liberacionem filii Regis*
insolentias transgressorum prospiciens de celo iusticia creuit in populis *et reginae Regi*
pulis regnancium solia et diuisorum principum potestates caruissent namque libenter *ne-*
humana condicio iugo dominii nec libertatem a se quam eis natura donauerat homines abdi
cassent nisi quod impunita licentia scelerum crescente humanum genus pernicie redunda
bat et sic ex necessitate quadam oportuit eciam subdere iusticie ac finire iudicio li
bertatem sed nec exquiri extrinsecus decuit ad pastorum regimen sicut aliam creature
cui se representata per hominem celestis ymago subiceret sed hoc placitus est homini ut gratia
orem plantarum efficeret identitatis specie. porro non ob hoc solum dominos subditos sentia
diuina prefecit ne eis dominando preesset, potissime tamen diuina iusticia curiam prefecit ad regi
men pastorum. imperium ut eis dominando preesset, sed ut ipsis pacis et iusticie copiam mi
nistrando prodesset, ut appensis in statera iudicii meritis singulorum condignis dignos
prosequerentur fauoribus et in facinorosos exacuant debite gladium ulcionis. decet igitur ut sub
diti colla humilient mandatis et beneplacitis dominorum eisque debitam reuerenciam ad quam
ipsi tenentur impendant et circa uitam ipsorum eis legaliter exhibenda tamen maxime precep-
cionem redemptoris qui ostensa sibi figura numismatis que sunt dei deo et que sunt
cesaris cesari reddenda constituit et precepit. cum enim ex deo regnent reges et prin
cipes principentur hii qui resistere terrenis potestatibus moliuntur manifeste uidentur diuinis
disposicionibus obuiare, ac per hoc celestem contra se iram prouocant, dampnificantur fre
quenter in temporalibus et nonnumquam eciam animarum pericula quod est grauius incurrere dignos
cuntur. cupientes itaque ut uos uestra debite deuocionis et fidei carissimo in Christo filio
.. pupillo illustri Regi Yspanie hoc maxime tempore quo ipsum aduersariorum suorum
tenet carcer inclusum, propria legalitate ac legali promptitudine impendatis
prestitum cum nos ipsum eius Regnum sub nostra et apostolice sedis proteccione duxi
mus admittendum, uniuersitatem uestram monendam rogandam attencius duximus
et hortandam per apostolica uobis scripta mandantes. ac in remissionem peccaminum nichilominus
iniungentes quatenus eidem Regi et carissime in Christo filie nostre .. . uidue illustri Regine
Yspanie matri et matrie eius obedientes ac intendentes fideliter ad defensionem
dicti Regni nec non eciam liberacionem ipsius Regis omnem quam poteritis exhibeatis ope
et operam efficacem nec permittatis eandem Reginam dictumque Regnum quod est in uos ab
eorum aduersariis aliquatenus molestari. Ita quod exinde meritis apud deum
et apud homines clara fama dictorum Rex uestre constancie fidelita
tis et constancie fidelis obsequia suo loco et tempore condignis retribucionibus prosequatur.

a

Testis dominus in omnibus uiis suis *Inducat Rex Francie ad transfretandum in*
qui uniuscuiusque per merita condigna retribucione *subsidium terre sancte.*
respondet. Bone circa negocium terre sancte spem populi christiani fouit aliquando prosperis
et medium debilitauit aduersis. o quociens sobolis uidebatur arridere prosperitas. o quociens
illuxisse uidebatur fidelibus feliciter aurora successuum in cruce signatorum exer-

Nota contra contrariantes principes

Egiptum egrediens post terram captam post transitum fluminis post hostes exterritos
in adversariorum fractionibus castra fixit et Damiatam que robur censebatur Egipti
durioris et obsidionibus et angustiis coartavit. Rex quidem invictus qui elegit infi-
ma mundi ut confunderet fortia. civitatem expugnationi difficilem eo quod acciderit
gerentibus bellum eius quo invaluit multum per suas adverse potentia et abreviata
erat tamen modicum numerum nostrorum bellatorum. Vigebat autem in hiis unanimitas christiana unde
procedebat certe spei fiduciam in futuro. Verum succedentibus prosperis victores obliti christiani
nominis post triumphum dato vitiis libello repudii sic contraxere cum vitiis quod detrahe-
bat fidei ubi convertendi fuerant infideles et maior erat ibi peccatorum commissio ubi ma-
ior remissio sperabatur. Quapropter provocatus dominus dexteram in sinistram convertit et gratiam in
mutavit in iram citharam nostram convertit ~~in gaudium~~ in luctum et gaudium
transtulit in merorem, cum nostris in manu hostili conclusis et perdita Damiata brevi di-
erum numero sic exinanita sunt quorum longi labores quod non solum blasfemarum iniuriis
nomen est expositum christianum. Verumtamen quo ad aliquos qui aliquantum claudicant fide
data est contemptui crux Christi. Unde facta est durior post prosperitatem adversitas et eo minus
habet consolationis afflictio quo minus argumenta prosperitas prestitit per adversitates
potuit coniectura. Sed licet iniquitates nostre quasi diviserint inter nos et deum non tamen
aggravata auris est eius ut non exaudiat nec abreviata manus ei-
us ut salvare non possit. Miram qui non confundit in unum qui salvat propter nomen
suum ultus ne blasphement in gentibus potens exurgens iudicet causam suam et exaltet
humiles in salutem iniquos ~~ambigat~~ abiciat et consternat [et confirmat electos] elatos. Ecce itaque ipsius inspiratione
ut firmiter credimus carissimus in Christo filius noster F. Romanorum imperator semper augu-
stus de omissis multis arduisque negotiis quorum omnis honore imperialis celsi-
tudinis sequebantur ferventer intendens venit ad nos in Campaniam nobiscumque
de terre sancte subsidio tractaturus ibique presentibus venerabilibus fratribus nostris P. et J. ac aliis quos
ad tractatum huiusmodi de diversis mundi partibus vidimus adhibendos singulis que tanta nego-
tii requirebat diligentia meditatione pensatis idem imperator ad nostrum beneplacitum et
consilium predictorum transfretandi terminum in festo sancti Johannis post biennium proximo
futuro propria voluntate suscepit corporale super hoc spontaneum exhibens iuramentum.
Deinde ut ad id suum plenius manifestaret affectum et plus fidei daret nego-
tio omnis suspicionis huius scrupulus tolleretur ad instantiam patriarche predicti et aliorum
orientalium prelatorum in nostra fratrum nostrorum presentia et multitudinis hominum qui ad
colloquium venerant se ducturum in uxorem legitimam filiam .. regis eiusdem iura-
menti religione firmavit. Hanc probabili credulitate tenemus quod a domino
factum est istud ut votis fidelium optatus rei successus exoliat quos preconcepta plu-
dia perisunt ad sui restaurationem negotii tam et aliorum regum et principum
animos hic filius summi regis accendat qui de secreto patris in publicum egressus
ad yma descendit ut subditis pararet ascensum sub testa nostre mortalitatis
figulus in terris visus et cum hominibus conversatus tamen procul dubio exigit et expectat

auxilium tam X. et domus tue potentia desiderat terra sancta. Absit ut tam salutari servitio
te subtrahas. Absit ut in peculiario dei filii solitas militie anglorum arma relinquas
fulgentium animum neges victorie cum non desit corona victoribus per gratiam et meritum
in presenti et per gloriam in premium in futuro. Hinc est quod excellentiam regiam affectuose rogamus et
attente instantius exorsamus obsecrantes per patrem et filium et spiritum sanctum et per sanguinem
ihesu christi ut exurgas in adiutorium christi tui qui quodammodo in se prodigus et parcit in suis tem
porali morte se tradidit ut te a faucibus mortis eripiat sempiterne. Exurgas et liberes
tam illam in qua salutem humani generis operatus est ipse salvator. Exurgas ad correctio
nem nationis prave ac perverse que ubi deus sit variorum improperat et multum insul
tat opprobriis nostri patris. Et quidem illatas subditis tuis offensas ulciscens et dei tui
vindicabis iniurias tam atroces ad hereditatem eorum manus invasorum extendi et pati
eris tanto quod hereditatis dominice detentores. Ne igitur in deo periculose dissimules quod iuste
non tollerares in homine pungat cor tuum tui contumelia creatoris ut sit forti manu
et brachio extenso terre memorate subvenias quod insinuato nobis tue subventionis proposito
ante faciem aliorum fructuose ponamus exemplar in tuis laudibus gratiantes ubique acce
dat cumulus meritorum non solum ex hiis que feceris per te ipsum sed ex aliis etiam que fuerint
tuam similitudinem assequentes. R. Item super eodem.

Sinceris fili carissime fulgebat affatibus et ferventis ad desiderium exponebat
pagina quam misisti devotione plena et humilitate non vacua que dum dierum
beneficiorum preteritorum memoriam replicant et offert gratiam vassitudine apparatu habet mater
ecclesia in tali et tanto filio ut gaudeat de collatis habet et in conferendis de adiectionis
plenitudine nil ambigat. Benedictus dominus per quem reges regnant et in regno hominum
dominantur quia sicut firma spe credit et probabili presumptione tenet ecclesie sue providit
de filio qui dum lac teneris annis exhibitum et cibum solitum in etate maiori per
tum plenum labiis et scriptis auctenticas recognoscat dulcior ac suavior redditur sol
sollicitudinis labor et fructu. Hec itaque faciat et hec addat ut quod super hiis salu
briter inspiravit saltibus prosequendo saltibime ipsa confirmat. q. continuata devotio
sic uniat fine principio quod toto tempore vite tue totus dicaris ecclesie, totus dei o.
quantum te desideramus in conspectu altissimi. O. quantum in oculis hominum ut apud
illum quicquid est integritatis obsuccet et apud istos nil notabilis exceptionis in
currat. Porro qui satis diligit satis timet. Unde non est mirum si retardatio passu
tuo in subsidium terre sancte tibi timeamus et nobis ne et per totiens repetite dilationis
instantia offensam quod absit potentissimi regis incurras nobis ut facilitate
prorogationum habet cum illius summi pontificis qui pro salute populi in ara crucis
se ipsum obtulit hostiam deo patri videamur negligentie reliquisse. Vere quid adhuc
instas ut adiciatur. iiii. ta dilatio et non attendis quod etiam circa eiectis si ad iudicium
venire contempnit post contumaciam arguitur et iudicas si cesset officium de negligentia
videretur reprehendi nobis quod dilationibus non tantum intendes et repetita qualibus
vacaverit scimus scimus quod ad prorogationem more nonnullas causas excu

sationis allegas. Damus quod etiam non sic interpretantur emuli ut amica. Vos autem ne
quid absit tam cari filii firmam intentionem exponere videamur contempnere usque ad festum
sancti Michaelis nunc processus terminum prorogamus sperantes quod excellentia regia sic potenter
aggredietur sic expedite prosequetur negotium ihesu christi quod totiens indulta dilatio que hac
tenus visa est subiacere calumpnie cum excogitate ascribi prudentie ac utrumque assumi
potuit ad cautelam. Sane considera et considera, cuius sit causa que geritur quia christi, cuius est ca
modum, quia prosequitur eum ipsum, cuius gratia, quia totius populi christiani, et negligens esse presen
ter causa dei proprii commodi cui et christianitatis adleta. Et quidem ad ista te dominus be
neficiis alliciat, miraculis provocat, exemplis informat. Beneficiis alliciat, quia te
tam depressum aliquando sic tandem erexit in altum. Miraculis provocat quia de Da
miata munitissima civitate plene desiderium pusilli exercitus christianorum. Christianam sic
debilitate perfecit. Informat exemplis quia non solum nobiles et potentes sed
etiam pauperes et debiles hoc salubre negotium sunt aggressi. Quapropter diligenter
advertat Rex tam grandis et nobilis, tam potens et fortis quod in hiis eo minus
excusationis competere poterit quo plus videtur suppetere facultatis. Exurgat ergo excel
lentia regia, exurgat princeps egregius cui ut speramus magis est dominus grande
offerre triumphum qui multam iam attulit de paucorum labore coronam. Accingere
accingere gladio tuo circa femur potentissime principum tironum, accingere in humilitate potens
accingere in potentia humilis non in brachio tuo confisus sed de manu altissimi suscipias
in tanti consummatione negotii gloriam que speratur. Ceterum licet prorogatus sit terminus
tu nichilominus intimum prudentie prout potes iter arripias quia non solum profectio
itineris sed et profectionis forma preambula multos sollicitabit ad iter multos provoca
re in subsidium terre sancte per quod dante domino vires resumpsit robur exercitus et partes
gaudenter adiisse.

Iohannem latorem presentium quorundam sinistra suggestio sicut dicitur in multe
consummationis induxit opprobrium cum instantia talium robur constantie vestre iam
flexerit ad credendum eum non fuisse Regi ac Regno fidelem ex quo videtur ut
asserit nexum quendam perplexitatis incurrere cum si autoritas vestre credulitatis id
teneat diffiteri non audeat confusionem humoris cordis non patiatur integritas et
sic credentes violentia metuit sed veritatis existentia non formidat. Verum in
hiis recurrit ad tale remedium ut ipsum amica vestra ad gratiam vestre introducat.
Unde amice cum sim unus ex hiis quos diligit anima vestra postulavit ut scilicet
et forte desiderans semper habere propitios qui cum vivat sunt non obliviscatur miseri.
Ergo si placeat pateat mansuetudinis vestre eis ianua, ut intelligat quod pro eo apud
amicum interpellat amicus. Adhuc pateat quem alteri prout volunt non tamen cor
rigendorum excessus quem maius desiderat correctoris post virgam manum manere
memores sitis et olei attendentes quod si culpa non esset locum venia non haberet. Adicias
ut si sollicitudinis vestre processio aliquid interruptionis admittat sic vos scitote
ex quiete ut saltem unum responsum obtineam de tot legationibus literarum.

Aduent homines que uos satis Inducit amicum quod non ueniat ad curiam.
Alabores et graues sumptus grandes habet annexus in absentia patris famil
quamquam minus bene regitur familia bona non bene tute seruantur . lingue
detrahencium in absentem impeditur fama leditur honor . ex hys ergo uestra circumspec
tio colligat amica consilium dum modo dictum urgens necessitas non inducat.
Quoniam superioris iudicium Inducit amicum ut querat de aduocato peregrinu
quando non dependeat ab inferioris arbitrio super hys que ad curiam.
missa pagina continebat consilium non audeo dictum mandato maioris . ad hec pre
cepto equus habeat affectus si non est aliquis in curia amicabilis querat a curia
peregrinus cui cura dilecti consilium uestra sic amicabiliter exigentia . quorum quod cuiam non
dederint curia forte liberalis Apulia non negabit . ceterum de duplici angulo non in
dicetur amico quia numquam insolescat in ciuilitate ... et miles in clerico delitescat.
Spoleta otiosus est stilus Inducit amicum quod non ueniat ad curiam explicans monitione
notariorum uacat penna scriptoris audientie non datur auditus sine suspen cuius.
duntur talem procul dubio curia fulgarii . fer . in . recipiet talemque assisio secunda
proxima fiet . Interim amice sine dispendio domus uestre poterit mora uestra compen
diosa magistro R . ut quam de media communicata presentia fructum salutis optate spes
non incisa producat spectat perusinum curie statione . Sane considerans que ta
ceo credo quod presentiam uestram ecclesie hys diebus periculose negatis . Inspiret autem
uobis omnipotens quod magis uestre uidebit expedire saluti . de cautela in prosperis et aduersis
De manu domini nunc prospera nunc aduersa suscepimus patientia obseruanda . et consolatio de aug
si deberemus in illis cautelam et in istis patientia obseruare de cetero qui contra contingit
gat mens uestra non excidit quia eo fortius ut speratur suum dictus resumet nego
tium et ministro ecclesie et imperatoris semper augusti necnon et aliorum principum secu
larium prosequetur quo magis credebat ab aliquibus destitui . Impetratur consilium super
Credebamus quod prosequeretur cum ... cui uoluntarie se ingessit et sic causa sua.
negotium per appellatione ad examen summi pontificis deferetur sed fiat per litteras
uestras accepimus supersedere uidetur litteras a sede apostolica impetratas nitens ad
grauamen uestrum per curiam secularem . super quo placuit uestrum adire consiliu
quod libenter offerimus uobis in uestris negotiis plenum quantum possumus auxiliu
impertiri . Quod autem uobis uidetur in hys facere poterit per cedulam inclusam.
Quoniam reuerterem ad urbem excusat ut equum quem ipse emit liceat in utilitate domini gus
adante domino ad remedium implebit petitoris affectum dabimus operam effica num.
cem . ad hec . r . et mon . si possumus . quia equum quem per uos uobis emisse uos dica
tis uendatis precium in utilitatem domini conuersum absit absit ut sit amicitie
nostre dura conditio cum honores non onera put facilitas se ingerit parem
Quot bona sperentur prouenire de pace Inuitat dominum papam ad pacem. Lamnas
hy satis intelligunt qui discrimina guerre senserunt . cum enim illi qui

pacis et actor iure gerens in terris pro deo et salute populi romani sic ea que ad
pacem sunt facta uestra prudeat ut non irrita fiant que de uestris labiis pro
cesserunt. Repetat dominus donum sic eo quod princeps equum et eum ad iniuriam induat.

Quem strenuitas preterita meruit equum offero uestrum quem quidem benigne re
cepi pro donis petitum. Ceterum ut fides proceget ad quartum indulta in pote
tiorem licentia cessionis actis que contra ducem compecit cardinalis cedit cesari
Henrici exactum experientie militaris. Sane ut sic loquar cum misereri sit
opus potentie uirtutisque potentias uellem quod dux percipere ob deuotionem patris mei
memoriam sentiret dexteram uestram parcendo maxime et miserando potente
uellem quod cum pace semper et populi romani conuerteretis gladium in uaginam
ut non mari daretur ulterius cruore sanguinis populi romani limandus et iaciendus
in deum blasfemias qui uos fecit sacre unctionis deo christum suum. Suadent socio

Inter cetera que in yeme de montibus laudibus ut colligant recondent in pectore margaritam.
et nunc descendunt quidam sicut audiui descendit riuulus unde ciuitas
Venafrana rigatur et exinde colligitis lapides preciosos. Sane riuulus ille non
plus nunc durare consueuit et multo quam omnis riuuli qui de summitate mon
tium habent originem sed eis excadentibus non comparatur adueniente non plus manere
curabunt nisi quatenus eis nix aquarum copiam ministrabit. et sic dum nix
squalet desfluet et nunc cessante cessabit. Ergo carissimi dum quod habeatis non cesse
tis preciosas gemmas colligere et in aula sacrarii recondere quod dum tempus aduenerit
requirendi quod condidistis in aula non sit ibi locus uacuus quin gemmis in
ueniatur ornatus. Predicit consilium ut superioris uoluntas executioni mandetur.

Voluntas est domini .pp. ut prudeatis.. sicut per ipsius litteras recepistis. est
quod sani consilii uestri ut sic superioris uoluntas executioni mandetur quod infe
rioris deuotio clarius enitescat. Cautela tenenda in causa.

Contra capitulum sancti Georgii querelam mouet ad presens .P. ut audiuimus quondam
quid autem de illo ad plurium aures fama pertulerit homines nesciunt
regionis. Unde causam et exactam sperat indaginem et diligentem expertis defenso
rem susciperet quod uestra prudentia contraria dilatione querelam ut intentum per
uideatur ecclesie de priore qui in desiderio causam agere non habeat sic dilatione
cognitione actionis admictendus quod relatione exceptione competentium non admictetur.

Cum incipiat uerba prudentiam. Instruit amicum qualiter pronat pro gratia obtinenda.
Quandoque lingua uicaria exprimit quod ipsa non presumit. Sane super hiis que
magistro .G. uiua uoce relatum uestre commisimus sibi dilectis in christo capitule uerecundia in
terdicat. Hec ergo uestre prudentie circa commissam materiam in coram consistorio ex parte
nostre debeat quod decebit ut ab ipsis procedat affectio que petitione informet et
concedat liberalitas que formatam exauditionis gratiam introducat. Consulit ipsa

Super hiis que uestre licere contingebant, quod non ueniat ad curiam.

Nota de studio

consulimus quod non veniatis ad curiam cum consilio petitio vestra in auditorio domini pape non
veniret ad exauditionis effectum, nisi urgens causa subesset quam nesciamus ad presens. Consu[illegible]

Gaudemus super hys que acta sunt de .. dilecto nostro. Verum quia finis non principia[tur] [illegible]
operum pugnam coronat laudabile principium fine laudabili a principio fine laudabili
concludatur quod gratum gerimus et acceptum si sollicitudo tui laboris ad dictum quod concludit.
bene videtur. Consulit amico quod veniat ad curiam pro suis negotiis.

Benigne recepimus litteras quas misistis diligenter inspeximus et consideravimus michi
minus ea que continebant in cedulis inclusis. Sane dominus papa hys diebus nuper audit(orem)
notarium petitione de novo nuper recepit presertim in causis ubi aliquid difficultatis oc-
currit nisi cum mora periculum affert et vos est [illegible] futuri. Hinc est quod remictimus
nuntium vestrum presentium portatorem [illegible] prefata diligentia exerceant [illegible] que possibilita-
ti videntur amici et sunt vestre saluti. Suadet ista quod sic agat cum [illegible] quod nulla remaneat [illegible] materia conquerendi.

Si iuste egistis cum [illegible] de .. sollicitamus si non iniuste grave
gerimus et indignum. Et quidem non est virtuose potentie ostendere potentia(m)
contra debiles et imbelles. Unde sic tractetis cum hys qui sunt in [illegible] super dicto quod
nulla eis remaneat iusta de vobis materia conquerendi. Ad hec super civitate illius
de quo scripsistis consulimus ut supersedeatis ad presens et nos mentem domini pape sententia
expressimus exequi[illegible]. Inducat Regem Francie ad [illegible] mansuetudinem circa ecclesias.

Super hys que vestre littere continebant [illegible] in dicto quod decrevit tamen [illegible]
affectum ad vos quem ad progenitores vestros habuimus consulimus bona fide ut circa
ecclesias regni vestri adimitis illam mansuetudinem assuetam quam .. fe. re. Reges Francie
servaverunt. Porro de illius profectibus excellentia vestra colligere poterit si expediat a
via talium devitare et utinam qui [illegible] nitimur vos ecclesiis et vobis ecclesias appone-
re ad [illegible] domus regie non intendunt, licet aut sciremus quia vos diligimus
deo teste. Suadet ista ut [illegible] actus patris sui.

Solere [illegible] interdum silentium solvit amor. Veruntamen paucas [illegible] pauca
sufficiant sapienti rogamus quod ante faciem vestram ponatis strenuos actus. de.
me. patris vestri ut sicut estis carne filius sic virtute. Inducat talem nobilem ad defe[nsionem] [illegible] ecclesiasticas.

Affectum quem ad illustris me. .. patrem vestrum hactenus habuimus
[de]rogantes in vos ad ea que sunt salutis et honoris vestri vestram
excellentiam invitamus. Hinc est quod nobilitatem vestram fide non ficta consulimus et quia
pure diligimus actente [illegible] Colonien(sem) ecclesiam et alias in vestra dioc(esi) [illegible]
oni subiectas benigno circuens favore foveat ut libertas ecclesiastica protectionis muni-
ta presidio [illegible] fulgeat et persone ecclesiastice secura tranquillitate letentur. Contra hec
eum manus ab iniuriis violenti si vos ad subsidium oppressorum dexteram extendentis
ultionis. [illegible] consilii mutat reverti [illegible] regressum significat.

De consilio vestro alter nuntiorum vestrorum revertitur reliquo in curia remanente causa
[illegible] et filii vestri relationem committet reverentis. Inducat istum ut de beneficiis vacantibus
Cum hii qui altari serviunt vivere debeant de altari, decet ut provideat personis [illegible] aliis
benevolentias ecclesie regnum vestrum commisse beneficia conferentes cum vacare contigit

[illegible] prudentie consulentes
[illegible] si potius commode ad cu-
riam accedatis ut organo
[illegible] vocis [illegible]

Nota de fine laudabili [illegible]

Nota tota.

Nota de patris imitatione per filium

Nota contra oppressi-
one ecclesiarum

indigentium siquidem ut paupercula Caietana ecclesia ubera filiis subtrahat et aliis por-
rigat non tam fugienda quam forte corripienda. Porro filii lac sugunt et interdum
emunctum sanguinem eliciunt post butirum. Inducat istum ad iustitie debitum. 78

Intelleximus per venerabilem patrem Reginaldum archiepiscopum quod .. abbas constituit magistrum
Petrum iudicem abbatie concedens Nicholao illi quod audiam possit committere vices
suas super quo exhibitum est scriptum abbatis et Nicholai confirmationis littere sunt
inducte. Ex quibus urgens videtur formari querela ex eo quod alius a nobis ad iudicature
officium visus dicitur institutus. Mirantur autem venerabilis pater Reginaldus archiepiscopus mirantur et
alii predictum magistrum Cesaris obsequiis insistentem contra iustitiam sic fore propulsum.
Sunt etiam qui hoc referunt ad principis iniuriam et contemptum. Porro incento-
res non desinunt qui hanc suggerunt insinuandam summo pontifici et introducendam etiam
imperiali audientie [illegible]. Verum prefatus magister tam sua prudentia quam alterius forte consi-
lio super hiis dominum . F. sicut accepimus non adhibet. Ceterum quia specialiter in Domino vos dili-
gimus caritate hoc ad vestram notitiam duximus preferendum ut huius prudenti
consilio predicto magistro de iustitie debito satisfiat et emulis vestris in hoc detracti-
onis materia subtrahatur. Congaudet amico de convalescentia dicens ut inducat istos in via domini.

De recreatione vestra statim de convalescentia congaudemus. Ad hoc de hiis que vestre
littere continebant presens pagina respondebit. H. et C. devotos et nostros non
solum suos sed etiam alienos quos vestra prudentia frequenter inducat et infor-
met ut de via domini non recedant in cuius pendet manibus hominum mors et vita.

Credimus et pro certo tenemus quod puritatem dilectionis Inducat regem ad congaudendum ea que
huic et [illegible] ad vos venerabilis pater .. episcopus Albanensis unde si ad terram (?) bene fecerat contra ecclesiam
eius vestra manus extenditis ei non equa retributione seu vicissitudine respondetis.
Et quidem satis potest advertere quod sedes apostolica et ipsa offenditur dum eius in-
iuria leditur qui ad honorem Dei et ecclesie totiusque populi christiani non solum sua sed
etiam seipsum impendit obsequio Christi. Unde videat circumspectio vestra si liceat et
expediat vos expulisse clericum quendam de ecclesia sancti Martini et constituisse ibi
laycum per cuius manum recipitis sicut fertur proventus illius. Porro qui deum satis
intelligunt quanta in hoc irrogatur iniuria non solum episcopo cuius est ipsa ecclesia verum
etiam ipsi Deo. Ceterum quia sapientis est et prudentis errata corrigere nobilitatem vestram rogamus
in Domino Ihesu quatinus talia revocetis cum nos quibus dictus episcopus in recessu suo curam eius in-
commisit parati sumus pro dicto clerico per nos vel per alium sicut vestris iustitia exhibere.

Pro nobili viro comite Cantuar(?) et quodam Consulit amico quod inducat regem
iustitiarum Anglie dominus . F. scribit domino .. regi scribit et nobis ad dimittendum comitem quem
a multis cum probabili coniectura tenetur quod predictus comes facile posset liberatio tenere captivum.
provenire si vestre circumspectionis industria interposuerit efficaciter partes suas. Quia
licet sicut audivimus nos inter vestros annumeratis amicos amica sinceritate
consulimus et quem honori domini regis et vestro credimus expedire . rogamus quatinus ad liberationem
predicti comitis detis tam operam quam operam efficacem. Et quidem si de bonis illius pla-
cuerit aliqua excellentie regie prefatus comes ut dicitur non negabit et poterit cum

minori confusione dimitti vel sue restitui libertati cum et sibi et progenitoribus suis re-
gis probata fide servivit ut sic in senectute frangantur qui adolescens et iuvenis
circa regum obsequia firmus stetit. Adhuc cum tranquillus eius status de manu
vestra querat circumspectio vestra provideat ut viri ecclesiastici nobiles et alii de
regno Anglie ea mansuetudine ea benignitate tractentur quod augeatur in rege
clementia et crescat devotio in subiectis. Illud autem si placet a memoria vestra
non excidat quod rigor dum nimis exasperans interdum rebellionis aliquid ingerit

Nota de rigore

et aliquando multum desperationis inducat. Hec autem que scripsimus de corde puro et
fide non ficta procedunt cum domino Regi Anglie simus quantum cum deo possumus debitores.
Inter alios imperii principes cla. me. pater vester specialem dilectionem ad nos habuit et
nos ad ipsum et pacem sumus continuare. Inducat statum exhibere deo quod est placida.
in filio quod inceptum est in parente. Unde pro dono petimus ut sic exultatis nos in hiis
que dei sunt quod deceat nos utilitatem vestram et nostros. Inducat statum ad humilitatem
Humilitatis et devotionis vestre signa et argumenta tenemus de quibus ... placida.

Nota de humilitate

Heretis et deum habere propitium et nos retributores prompte. Credatis quod firmiter et nul-
latenus dubitetis quod iuris vestri non sumus immemores et quantum divina misericordia nos
dederit oblivioni gratiam non tradimus. Inducat imperatorem ut perspicitas ex adversitate pervenit
Quia sunt libera labia diligentis libere loquor ut diligo. utatur mansuetudine.
Quod est qui murmuret est qui detrahat est qui calumpniet actibus vestris si potest ma-
xime hiis diebus cum non deficiat prout domino placuit nobis hostis desideratus quod
detur a talibus ut egrediatur a vobis aliquid durum, quod durum retorqueri possit ad no-
cumentum. Sed placeat excellentie consilium meum ut cum vobis perspicitas ex adversitate pervenit

Nota de mansuetudine

et in medio tenebrarum dominus prospexit vos ex alto plus benignitatis et dulcedinis
assumentes in spiritu devotionis et mansuetudinis domino ... prout expedire videri-
tis sedatis non porrigentes aures maliciis qui vos et ... et etiam vobis liben-
ter opponent querentes in alieno dispendio lucrum suum. Inducat statum ut ... non
Ut probate prudentie magistri G. pater instituit ... magistri G.
diligenter ut impetraret super provisione vestra post cessionem qua ei circumspec-
tio vestra consuluit, ad id nichominus operam dedit qui vos et ... vestrum in deo comple-
ctitur pure sinceritatis affectum. Sane optata opportunitatis instantia voluntas
superioris elisit. Verum de preteritorum coniectura tenetur ... vestrum vobis commissum
adhuc sub cura vestri regiminis salubriter posse regi sub spe divine prudentie
consulit ut insistatis ad presens instantie cessionis. Nos autem personem vestre et ...
commoda prout domino dederit pleni favoris prosequamur effectu. Porro multum possit
esse vobis ad scandalum si forsan in oculis vestris subrogati manus dispergeret
que multa sollicitudine congregastis. Inducat amicum rogat ut ... devenescat
Gratum in arce caritatis epistola retulit consequenti sed et teneat quod fuit non defuit ...
Affecit amico a non misito loqui potuerim an non ex iusta causa dolebam
si tam cari familia de tam caro talia presumebant an domus mea domus
confuerit de medicam ut aliud verbo promittat et aliud exhibeat in facto. Et quidem

non hoc habet mea experiencia non hoc tamquam Thomas et numquid degenerem probavi
sti. Sane quid vobis dominus .ff. de quodam retulit que aliam mitebant iniurie non
ignoras, intellexi etiam quod ad devotionem ecclesie capuanam fauces aperiebant pressus
extranei et nosti quod semper votum et desiderium tuum ad illius promotionem operam de
di in quo satis intelligis tu promotus. Erubescat igitur .t. qui eius presumptuosius
nimis assurit et nimis temere presumebat. Verbum quicquid vanus vane retulit
evanescat in auras et tu firmiter teneas et nullatenus dubites quod amicus tuus esse
non desinam etiam si talem quod numquam credam dedignareris amicum. Suadet regi ut rege
Satis intelligere potuit qualem me tetum resistenter effectum qui advocatis pupillos offendunt.
servitiis vestris exhibeam et si non fallor apud serenitatem vestram esse non debet
mee devotionis sinceritas aliena. Porro non sum ex illis qui intendam vendere
servitia mea vobis cum in hiis que fateor me debitorem et utinam fiat sum va
lis sim acceptus. Profecto dominus .. petat in hoc in sic facere gratiam quod sibi gratia non
notaretur ut in feudum cuiusdam pupilli consanguinei in quo vel predecessoribus
eius nulla notatur offensa non sic se servidum exhibet quod imple petitionis
instantia sic prudenter obtineret ut offenderet hominem et deum non relinqueret in
offensum. O serenissime Rex quantum honori vestre iustitie detrahunt huiusmodi
petitores qui per circumventionum dispendia vos ad pupillorum provocant lesionem.
Placeat igitur magnitudini vestre supplicatio mea quatenus sic resistenter efficiens petito
ris affectus quod mendax petitor iusto iudicio careat impetratis. Suadet imperatorem
Cum tractaretur de mittendo nuntio ut non exhibeat se difficilem petitoribus dominus .ff.
ad excellentiam Regiam pro quibusdam negotiis que in litteris summi pontificis conti
nentur paratum est ut talis qui devotus esset ecclesie ac ad honorem vestrum pleno desi
derio aspiraret et nos quidem novimus et quamplures alii qualem se iste ad vo
luntatem vestram obtulerit quantumcumque industrie ac cautele habet in hiis que non iniunge
bantur eidem. Ecce qui mittitur non qualis, qualis fuit ille cui assensum in negotiis vestris
examinavit esset. Verum et nos quidem quia sapienti pauca sufficiunt con
siderantes omnibus bona fide consulimus ut persuasionibus et consiliis latoris presentium circa pe
titiones summi pontificis non exhibeatis difficiles sed favorabiles et benignos.
Litteras vestras affectiose recepimus et iuxta petitionis Remittat amicum in subdiaconum
assensum dilectum clericum .n. a domino .ff. in diaconum ordinatum ordinatum et suadet ei quod studeat.
ad vos duximus remittendum, Sane cum virtutis materiam habeat et expediat quod
proferat rem in actum vestri consilii est ut insistat studio querens et acquirens sancte
margaritam. Sic enim super eo quod in ipso fundatum superhedificare poterit quod et suo
et suorum desiderio satisfiat. De hiis autem que nobis ex parte vestra fuerunt exhibita
ad grates vobis assurgimus licet gratia extantis nichil vobis fuisse transmissum.
Probo .. ut audivi scribit .. vobis in quo adiungo Suadet isti ut circa subditos utatur
me et addo preces meas sperans quod duos exaudietis in uno. plus mansuetudine quam rigore.
Adhuc cum me vestros reputer amicos, consulo bona fide ut vestra regiminis regula
non minus contineat misericordie quam rigoris quia misericordia superexaltat iudicium in circa

Nota de rigore et mansuetudine

sedens iuxta conticuit et maria at samaritanus vinum infundit et oleum vulneribus
sanaret. Suadet amico quod amoris semen quod est inter eos non pereat.
Dolemus quod moti sunt vestri cum non sit mentis robuste mendaciorum flatibus concu
ti et figmentorum concussione moveri. nos autem etc. vel alius de persona vestra non retulit quod
cum commotionis afferret. Speramus tamen in gratia celestis agricole quod semen amoris
quod inter nos alta radice coaluit nullius zizaniorum superseminatione perit. Consilium
Grandes archiepiscopi thronum grandem ascendet. Sub prelato. Archiepiscopus sic scribat.
pium consilium sacerdotis septuagenarium profert ad presulem pontificem consulente deo ne pagana parti
culum iniuriam aliquid petitori committit ut serenitas lingua suscipiat quod in epistola forte
lator inferet. Innuit quod prudeat istis de levitate.
Gaudeo vobis gaudeo et michi quod de salubri processu que misse littere continebant
ut aut per turgam maria non desit prudeat. . per litteras que mittunt ut per ma
num vestram olei sentiant liniamentum qui vini credunt sensisse rigorem. Intimat
Non sumus quod est modice fidei qui dubitastis amico quod consilium cedula continet mitti.
Non est moris vestri eos persequi dumtaxat amicos quos fortuna conduxit. Sed
non est moris vestri a caris divertere in adversis. Ceterum tamen dati consilii cedula continet in-
Descendit pastor excelsus. Inducat istum ut errantem oviculam ad gregem revocare. Causa. patris
ovem querit perditam et ultro medicus ovem ad ovile suis humeris reportaret et egri
langores patienter dolores ferret medicinalis in se ipso. Dance qui pestis vite gerit de
let illius curam vos considerantes persequi vestigia circa eos qui vestre sunt cure commissi
. . lator presentium. ad vestre pietatis remedium duximus remittendum ut pastoris ac medi
ci studium et officium exhibeatis eidem. Porro decet vos ut agnoscatis vultum pecoris
vestri et ad gregem proprium errantem oviculam revocetis. Inducat amicum quod erit nove faciat t
Intelleximus quod calamus mcsure de manu vestra non decadit animum dilatare.
et vitam clamoris iuvenem representat in sene. Dance cum incepta prescripto opus
plene vestra satisfacit affectum videatur esse. vestri. Scite corde nove dilatandi sunt termini
ut in quo sollicitudo decrescat sic in quo sollicitari desiderium nutiatur et sic in quo
fervor sibi otia tollat corpora senescentis. Docet amicum quod non statim muneribus respondeat
Si caritatis signa et devotionis indicia vobis aliqua quandoque mittuntur dum.
non est statim muneribus respondendum ne vicissitudo datorum in memoriam stipem
transeat et non affectus affectum sed munus munere compescat. Solent quidem maioribus ab a
micis mitti munuscula ut precia quodam modo mittentis devotio presentetur. Sed ut
datis dona respondeant ubi gratia videtur excludi quia obsequentis sedulitas expectabat
tantum ergo si placet mittant exenia quia caritas non querit que sua sunt et retri
butori bonorum omnium non offerens a muneribus sed ab offerente munera placuerunt.
Litteras vestras affectione confecta recepimus Inducat alterum ut si monachos qui ab unitate re
et earum intellecto tenore satis notavimus illorum duorum cedunt humiliari corrigat in suo capit
monachorum excessus qui vita et moribus ab unitate discedunt. Consulimus viscera pietatis
limus tamen ut si eos humiliari contingat aperiatis illis viscera pietatis ut tamquam oves
perdite illius morsibus exponantur qui circuit querens quem devoret qui absorbet flu

uinum et non minuatur et hanc fiduciam quod Iordanis influat in os suum. Confortat istum
Quid carius proximo dilecto quam felicia opere et iuxta intentionis ad bonum operis perseverantia.
Quod propositum laboris prosequi primum et securum sine sollicitudinis repertare. Cupio te ca- Nota de cessata coeptis bonis in opus. – tormento.
rissime prosequi feliciter quod cepisti ut dum in pomerio domini poma vetera et noua decerpis
operum gustibus reficiat que delectant presentem et afferant sibi libertatem, si frequentia fugat, inimi-
cetis mariam ut de illo semine multiplex fructus contemplationis exurgat, si puenit (?) uenu-
rius iugalia conficit operis altitudo decrescere. Clama uide humilitatem meam et laborem me-
um cuius ex ipsa desperatione, sumatur si temptatio contra extende uirtutis, ut depressus
omne fortior surgas ad fortia et dum singulis impugnat conditio pernax sollicitudo
repugnet. Cantet enim sine aduersario uirtus et inter depressas hostium acies gloriosior
triumphus exhibet. Adque singula post prestabo subsidia et que non primatur amicus sibi omne
specialius adiceatur saccina distributa per partes. Notificat amico quid obsequendi sit contra accrescentes gradu
Nobilis quidam de partibus uestris promisit ducturum se filiam consanguinitatis in minimo cohendo.
Claudam qui cum quarto gradu consanguinitatis contingat et ut securius discreto
uiro procedit postulatis a summo pontifice uel ab amico rescripti. Sane cum principis tanta
potentia maioribus occupata negotiis interdum minoribus minus intendat nequaquam
mirandum de rescripti dilatione calumpniam quod dicta refero diligens relator non actor
heri. Porro non uenit in dubium quin hoc tenuit scolastica regula uidelicet quod ultra
lineam equitatis gradum adiciat adiecta persona. Profecto quoto gradu remotior distat Nota de consanguinitate
a stipite tanto gradu distant ad inuicem persone de quibus queritur. Unde in casu simili
dominus papa respondet quod cum ad quartum gradum consanguinitatis et affinitatis observantia
sit restricta ad id non est tenendum in quarti et quinti quod olim in septimi et octaui
distantia tenebatur. Respondet amico quod non in uiro est sic forte scribendum episcopo ne uideatur tacite petere
Commisimus magistro P. socio uestro ut uobis emat et afferat ab eodem.
bibliam manualem. Adhuc consulebat ut scriberetur episcopo Cinernensi (?) sed non credimus de-
cens sollicitudine cuius ad tale negotium aduocare, presertim ne uideretur nota tacite
petitionis hec. Induat prelatum ut reddat pro uiris illis qui seruiunt predecessori suo.
Clarum sit eudentia nouimus quanto sollicitudinis studio negotia .. lator presentium parauit
Verum cum idem sit sublatus de medio, mors illius quam emula spem primam sub- Nota pro fine casus
traxisse uidetur, nisi uestra liberalitas suppleat quod debitoris dextra finis indicta disse-
dio non perfecit. Induat abbatem ut det licentiam monacho morari in alio ordine adque illicentiat
Gelum hec nos credimus arctum et uelle quod est salutis. Unde .. lator presentium se transtulit.
ad arctioris uite remedium mittimus ut considerans que refert ne-
uagus pereat. Olim ordine ad que illicentiat se transtulit de uestra licentia si pla-
cuerit astringatur. Expedit quidem calamum quassatum non contra incussione con- Nota pro monachis
uiginis uas non frangi. Consulit aliquem non et efficaciter induat ut nepotem papa et
Inter cetera quorum cura nos angit illa papue sororem cardinalis recipiat in sororem.
meditatio mentem nostram occupat, illa nos sollicitudo fatigat ut domus uestra
quam sibi respexit largitas diuina muneribus et humane deliberationis consilio
sic salubriter disponatur quod in posteros per multiplicationem sobolis progenie impleatur.

Nota de matrimonio

iocunditatis solacio vel gaudio quo progenitores exultant in filiis filiorum, et fiat ut secunda
vicinos producat surculos qui undique in electos nove propaginis adolescant. Sane cum
explantatio prime originis qualitates patrias contrahit, que succrescat in filios filiorum
et generationis seminarium ad eius procedit similitudinem, ex quo nostre perduxisse ad edifi
cationem domus nostre ad stirpem videlicet viri generis virgulis nativitatis floride, se
cunda clara sunt connubia exquirenda, ex quibus derivanda successio fulgentibus procedat
nostra titulis presignita. Proinde in toto circuitu lustravimus climata et cuiuspiam regiones
domos illustrium et generosas prosapias indagavimus, si quo minus vel per famam occurreret
que sit nobis dignior matrimonialiter copulari et sit nobis perempne thori solacium ac in
paratione sobolis una caro et in gubernacione rei domestice coadiutrix. Et quodque
nos utrimque ad unum semper consilium compensa delibatio nos reducat ut nobilis mulier
domina .. neptis summi pontificis et soror .. carissimi nostri lateri applicetur per matrimonii sacramentum
et per honeste copule misterium et actum unione in fide puritatis et spe nuptialium
primiciarum. In alia quidem signa eligenda videtur si species rutilat forsitan generis decus
abest, si natales polleant fama non pollet, splendeant autem mores non clarent vel for
tuna pinguior non arridet. In hac tamen deus cuncta concessit munia gratiarum quibus honeste
vite conspicitur redimitur, fragrat opinio nostra dotatur per quam sanguinis etiam possit regius
honorari sic ad illius fastigii consortium tolleretur plene pleneque certatim in ea con
veniunt munia gratiarum claritudo prosapie diffusa ex nobilium generationes optimas
quibus illa cui nupsit opponet forme species pulchritudo assistit decor et vultus fons signatur
et antonomasiam virginei flos pudoris, fortuna etiam ipsam summe rote sic in
venit apicibus beans illam nec non in fastigio que posuit deus in culmine vertice
populorum accedens in eius dextra omnis cerni regiminis presagavit. In hoc quoque cui di
vinitus datum est cum consortibus fulgentibus principum principi assidere et terrenum solium conscende
inter eos. Imperantibus denique universis per hos duos celsius sublimatis quibus coniunc
tione ipsius coniugalibus preterens gloriari poterit se adiunctum cum in eis per tot singulari
tatis gradus viderit se promotum. Anxiam quippe ne vobis differentibus alius accipiat
hanc coronam ad quam anhelant optimi eorumque in ipso proventu refrigidant audi
sectatores. Adeoque nostra vestra sano consilio suademus quatenus aliis preteritis hanc in coniugem assuma
tis que pretium vestre mulieris optime vir probat. Excusationes et magna contraria flerent ut vos nos

Recens adhuc temporis iactura preteritis cautiones fortes afferent caute que offenderat.
vos admonet in futurum ut accidentes prudentia quam gravia non solum
rerum discrimina verum etiam animarum et corporum seva pericula dissentionum causa molesta produ
xerunt summo opere vigilantes et cautelis attenti ne reformande mentes vos pacis
initia que si non corde et corde processerint parit desideratam communitatem, cari
tatem et unitatem, huius restitutionem vestri status comperimus vestri similiter repugnant ali
cui nove sentiant alterationis obstaculum vel in antiqua recidivum recidivum
sed undique discordiarum occasionibus quam in vobis sunt studiose submotis du
raturum deo auctore tranquillitatis lenitas dampna resarciat que securitas
continue diuturna hostilis concertationis inflixit. Horum profecto consideratio nostram

interpellat affectum ut nos qui hec dudum attenta meditatione pensantes operosum
exhibuimus studium et studiosam impendimus operam ut quiete vos in soliditate pe-
mus ne labores nostros effectu frustrari contrariis quod absit contingat eventibus
non desistamus acceptis set reddamus vos paterna monitione sollicitos. quatinus sic ematis
caute per unitis quod inter se vota vestra non discrepent set solide coadunationis glu-
tino in unum alicuum coadunata concordent et aliorum corda vos in caritatis sinceri-
tate iungant illorum sapiue de quorum amicitia et benivolentia et communiter omnibus
et singulariter singulis honor potest et utilitas provenire. Specialiter itaque personam dilecti filii
nostri G. sancte Marie in Vialata diaconi cardinalis vos decet attendere quod cum sit magnum et
honorabile Romane membrum ecclesie et honorificentia que exhibita vobis et ipsi ecclesie ho-
nor impenditur ipsius offensa non preterit vos et eandem ecclesiam indefensos. Cum igitur
fiat nostro viri magni consilii et circumspectionis non expers procul dubio expedit ut
omnem inter vos et eum dissentionis amputando materiam eum studeatis bene-
placitum et vos federe sincere caritatis unire. presertim cum ex ipsius favore ac
gratia multiplicari possit utilitatibus vestris accrescere tam in vestre conservatione gentis
quam in promotione illorum que vos apud sedem apostolicam promovenda forsitan
pro tempore imminebunt. Propter quod vos sano consilio suadentes ut habentes ad ipsum re-
verentiam que tanti viri decet personam dignitatem et statum studeatis cum-
mode pacem et concordiam nutrire cum eo. Universitatem vestram monemus et hor-
tamur attente per apostolica vobis scripta mandantes. quatinus circa discordiam inter eundem cardinalem
et vos occasione terre sive Hacten suscitatam taliter provide curetis quod omni super hoc
deo propitio dissentionis relegata materia et sedato rancore inter vos et eum de-
cetero pax et concordia vigeat. idemque cardinalis evidentia in vobis accepta devo-
tionis argumenta sapiens vos et vestra favorabiliter promovendo negotia vobis
affectionis grata beneficia recompenset. Ceterum desiderantes eidem cardinali et
vobis provide et celeriter provideri, Ecce dilectum filium magistrum .. capellanum nostrum latorem presentium
virum utique providum et discretum de cuius industria et circumspectione ple-
nam in domino fiduciam obtinemus ad vos duximus destinandum committentes
eidem ut ad parandam inter cardinalem eundem et vos solide pacis et concordie
federa interponat efficaciter partes suas. Super hiis autem que utilitatem et bonum
statum vestrum respiciant ipsius consiliis confidenter intendite et benigne eius
salubria monita exaudite. Monitio et mandatum quibusdam de hospitali quodam ut semper persistant in pace et unitate.

Quanto vos sinceriori affectione prosequimur et hospitalis
vestri voto plenius diligimus maturitatem, tanto vehementiori turbatione au-
ditum tangit quod inter vos et aliquos ex dicti hospitalis fratribus quedam dis-
cordie seu dissentionis habetur profecto indecorum ac reprehensibile noscitur si
inter vos et fratres eosdem qui fore debetis unanimes voluntatum non exi-
stat identitas et stabilis unitas animorum. Cum via bonum est et quam iocundum habitare
fratres in unum quod acceptum deo quamquam humanis laudibus attollendum. Set re-
vera dum a vobis bonum pacis excluditis et fraterne dilectionis affectum au...

Nota de offensa per...

Nota de concordia

cui dicere ingerit adicia vacuatis multorum devotio circa domum hospitale minuitur et plurimorum
caritas refrigescat. Sane nuper accepimus quod inter vos et fratrem .H. inimico homine supersemina
re zizaniam ex causis levibus gravis dissentionis materia est exorta de quo sumus tanti
incomodi cum vos et fratrem eundem sinceris affectibus prosequamur. R. G. et obsecramus in
domino ihesu christo. quatinus omni discordia omnique rancore depositis eundem fratrem qui vir capitis existit
patria benivolentia pertractetis ut dum ipse vobis affectum patris invenerit erga vos de
votione impendere studeat filialem. Nosque vos et hospitale predictum sicera obligemur et reddamur
ad illa que placeant promptiores. Rogat quendam prelatum ut provideat cuidam domini pape

Eciam commodis multum videtur accrescere dum personis talibus providetur nepoti.
cum illis ex quorum favore eedem esse in suo statu et gratiis insuper possit pro
cere incrementis, frequenter enim evenit quod hii quibus beneficia accedunt cum respondere
sufficiant suis benefactoribus pro perceptis nequeant per seipsos per suos dignitate utique ac
potentia preditos maiori compensatione respondent, et sic eorum defectus convenienter et plene
supplentur studiis et viribus aliorum. Unde consulte agit et negantur salubriter qui talibus dex
teram liberalitatis extendit et aliis in beneficiis et gratiis ipsos confert qui a maioribus
vel consanguinitate coniunctis hec propensius attenduntur qui sic collata recipientes tota
liter in seipsos sibique beneficium specialiter reputantes recognoscunt impensa et extimantes
se ob id largitionibus plurimum obligatos grandia illis pro suis retribuunt et compensant
et quanto celsiori honore preeminent tanto se gratos ampliori remuneratione demon
strant. Tunc autem superiores pro suis vehementius obligantur cum sponte illis beneficiatae
tie manus porrigitur ita quod nec expectata presidentis fit donatio grata fiat et be
nefactor ipso effectu operis affectum sue sincere primitus voluntatis. Ut igitur sanctissimi patris
et domini. A. summi pontificis gratiam et benivolentiam vobis et ecclesie spontanea voluntate lu
cremini ipsumque in vestris opportunitatibus promptam et celeri constituatis devotione favora
bilem et benignum. paternitatem vestram affectuose r. et hortamur attente vobisque suadentes
et consulimus pura fide. quatinus ad .. clericum ipsius domini pape nepotem diligentes intime affec
tionis intuitum et in eo personam cuiuscumque attendentes vel de cetero et prebenda siqua in
ecclesia vestra vacat ad presens vel quam primo ibidem vacare contigerit ita quod dantem et
recipientem quam immo illum cui refertur hoc sic deceat cum ratione excusatione dif
ficultate ac dilatione postposita providere curetis cui liberis in hoc apostolice indulgentie
obstaculum submoventes nec omictatis vel differatis eidem clerico providere
pro eo quod dominus papa super hoc vobis dirigat scripta sua immo potius ex hoc ad providendum
ipso clerico festinare debetis quia quanto benignius ipse dominus vos supportat et grossius defert
vobis tanto ipsum in suis tenemini curis et habundantius honorare. Vos etiam discrete con
siderare potestis quod talibus parcimus. Novimus enim quam accepta sint domino prefato et
quantus vobis et ecclesie vestre favor quantaque utilitas proveniret. Rescribite itaque tam apud dominum
quam nobis per latorem presentium. ipsius domini pape cursorem quem propter hoc specialiter destinamus quicquid
feceritis in hac parte. Scribit legato apostolice sedis. mortuo in talibus partibus ut revertatur ad curiam

Tempus est ut emisse columbe virens vocanditatis folium sine mora.
referens revertatur ad arcam tempus est, denique ut ad illum redeas qui te ad

Nota gemma

Notabile de beneficio

Nota de reversione ad curiam

= ut mater ecclesie desideratum
domini filium recipiat expec
tationis tedio fatigata tempus
est.

minora transmisit emissum cum mittens desideratum expectat filium cum signo exulta
tionis videlicet reversurum. mater quoque suum sinum filio absenti impleri desiderat et
fetus suo solacio renovari sicut qui misit suavitatis refrigerium de legati revisione
fidelis. Cum igitur suscepte legationis officium debita laudabilis sollicitudinis diligentia sis
prosecutus et futuris temporibus ecclesie Romane negotiis presentia tua sit nobis oportuna. mandamus quatinus visis
litteris studeas ad sedem apostolicam te conferre. Petit abbas et conventus a domino papa consilium quid sint

Quidam vir monachus decrepitus immo incepit facturi de quodam monacho qui amputavit virilia alterius.
regule ac tenoris discipline eius castigante diabolo in quendam iuvenem mo
nachum impudenter nephario affectu libidinis lascivit cui cum multotiens intrasset blandi No 60
retur affatibus muneribus et promissis in pugna ipsius non potuit corrumpere castitatem. Tandem
imminente oportuno tempore ipsum arripuit violenter. Sed qui dei spiritu agebatur aborrens tanti sce
leris feditatem pro honestatis defensione et custos cultello proprio amputavit virilia monachi
ferientis. Doceat igitur sedes apostolica cui mos correctionis et cuius subiaceat offensio utriusque.

Impudica senis libidine et honesti audaciam iuvenis Responsio ad precedentem.
ex serie litterarum quas domino pape misistis notantes intelleximus quod dum ultra metas
etatis fureret motus in sene ... moderamen de iuvene ius defensionis excessit.
Aggressori vasis seminariis amputatis. Cum autem seni sit medicina circa punitum
petistis et iuveni dispensationis gratiam subveniri. Nos autem discretioni vestre auctoritate domini No de pena
mandamus ut hostilis nature ac usus falsarius naturalis qui fratris pudiciciam in ecclesia attempta
bat in monasterio artioris conservantie recludatur vindicte divine exemplar ne transgres
sio transeat in exemplum. Sane circa iuvenem qui sic defensor pudicitie fuit ulti
onis tamen excessor extitisse videtur sic moderetur punitionis arbitrium ut defensionis
excessui satisfactio omnino non desit et rigor penitentie libere contradictionis audaciam non
incurrat. Illum autem monachum infirmitatum qui ... vestrorum lascivia seni de iuve
ne infamis presentio ubi dicitur pretendisse arte pernicie velum et pravitate que abho
minabilis cuius credimus non expertem. Ut dent consilium et auxilium predicantibus contra here

Serpentis antiqui perfidia in humanum genus iniquitatis venena ticos.
transfundens a paradiso hominem eiecit et ascensum ad superne patrie gloriam eius pravi No contra hereticos
vit pastoris medici exinde maiori tenetur ... quod hominem ad ea regna credebat
ascendere a quibus sua se dolebat perfidia corruisse. Porro deus benignitatis filium suum
crucis iussit subire patibulum ut nos angelorum cives efficeret et a nobis diabolice
servitutis compedem removeret. Sed hostis ipse ad fallaces recurrens versutias in quorum
forma transivit qui simplicium fidem subvertere et fideles antique mutant captivitatis
rebus implicare. Ipsi quidem in vestibus ovium rapacitatis existentes lupine ... ma
um et fide vicarii dum pios osculum porrigunt dias ad inferiora deducunt
Quanto igitur fortius tanto libentius ad hereticos et incredulos et fideles conservandos debe
mus assurgere quanto maioribus nos dapnis afficere cupiunt qui fidem catholicam
heretica pravitate corrumpunt quod fidei dapnum eo detestabilius accidit quo fide
deficiente nil proficit quicquid ultimus continet ad extirpandam igitur de civitatibus et dioc
vestris pravitatem hereticam assurgentes. dilectis filiis .. et fratribus ordinis fratrum minorum et

predicatorum super hiis efficaciter studeatis impertiri consilium auxilium et favorem. Ita quod sicut iam
vos apud dilige studeatis et nos sollicitudine vestra possimus merito commendare. Item super
eadem.
Q[uod] divine laudis precepto quod vobis si noluimus hoc procul dubio aliis facere prohibemus.
Agratias agimus largitori omnium gratiarum in gratia eius est ab ipso collata quam fides fidei
zelo succensus gladio spiritus et reliqua que armatura munitus venena reptilia que iam sunt ex
parabant ad prelia aliis perditionis periculum gestiunt intemptare nuper in civitate
sua in sua astutia comprehendens illas tuo sancto proposito tradidisti ut sic remissum
est postea ab illorum liberans rabie indefensa ipsum acceptabilem deo reddas. Super quo dili
gentiam tuam dignis in domino laudibus prosequentes fraternitatem tuam rogamus in domino quatenus solli
citudinem continuans inchoatam huiusmodi feras filiarum humanas animas insatiabiliter
sitientes ex animo prosequi non desistas ut ex hoc tibi eterne retributionis cumulus augeatur
nosque tibi constituas merito debitores. Inducit quendam postulatum in archiepiscopum ad bene agendum regimen.
Presentis epistole titulus satis videtur afferre quod grosse conferat quandam esse cum presentato
notitiam de postulatione vestra processum, mictitis quod manum ad fortia ut adeo.
fiat de gradu in gradum ita de virtute in virtutem crescatis archiepiscopalis debitum
suscepturus. Sic salubriter prosequentes ut vobis in domino proficiatis ad meritum et subdi
tis in exemplum. Adhuc per .. latorem presentium quem vobis credimus esse devotum rogamus quatenus circa
institutionem cuiusdam in quadam ecclesia ad quam dicitur canonice presentatus sic ha
beatis si placet nostre interventionis obtentu et sue devotionis intuitu commendatum
quod spem vestre benignitatis affectum sentiat cum effectu. Inducit prelatum ut noluerit
Benedictus deus qui sicut asserit et iam ad maiorum aures petat cessionem qua presciat
ascendit procedit vestre prelationis studium in effectu. O quantum gaudii nova cessavit.
O quantum exultationis vobis accrescat si prout incepit proficiat in manibus vestris nego
tium pene penitus desperatum. Vertatur in hiis non vobis sed nomini domini detis gloriam et hono
rem qui fecit signum vobis in bonum qui etiam sic assistet quod impius non resistet.
Cedat igitur cessionis petitio et tepescat huiusmodi petitionis instantia qua vos non
movet et magnanimitas non patitur. Respondet petenti consilium quod ecclesia combusta non est consecranda de novo.
Ligneis edificiis ecclesie vestre igne consumptis cum et parietes in sua integritate re
manserint et mensa principalis altaris vel enormiter lesa non fuerit nec debet ecclesia
vel altare denuo consecrari nec opus est quod propter hoc quod in reconciliatione aqua et sale aspergatur cum
ecclesia non credatur in casu violata predicto. Inductio ad magnatem ut solvat annuum censum
Q[uo]n[iam] vos diligunt numquam debet vobis persuadere quod pro eodem pro quo debitum monasterium
aliquid subtrahat conventui monasterii Casinensis. Expedit quidem quod ad ipsius convict
nullatenus personalitatis offensam. Unde non consulimus ut non displiceat vobis consilium nostrum
ut sine articulis difficultatis obstaculo exhibeatis eidem conventui censum debi
tum annuatim quod certis quas teneritis memores verborum que dixistis domino
Albanensi et nobis pro deo nullam emulis materiam eloquendi. Rogat ut mitiget animum
Intelleximus quod hactenus predecessorum nostrorum ... Item in accusato eidem.
ad nullius prorupit offensam nec lesit in aliquo monasterium Casinensem sed modo cum
sit vocatum describitur vobis adversari pro quibusdam. Sed certe propter hoc adesse vobis ga

dilexit in minori officio constitutos quod laudabile testimonium perhibuit conscientia teste de uobis. Unde petimus r. t. quatinus eius uobis exprimas offensas ut satisfactio sequatur cum ei fit manum agrauantie tempestas. Spero ad ultimum ut non detur ad ista dilectus quem fiducialiter quodam spiritu libertatis alloquimur illum cui nos nostra coniungit glutino caritatis. Nota
Ad placit ut acceptet concordiam in causa iuxta consilium suum.

Sup indicio et examine contemptus ad presens e uobis quod cum ecclesie sancte Marie in campo et capitula eiusdem. Sane uiris prudentia uideri non debet inutilis dispensanda concordia per quam sic audiciorum strepitu labore uariarum expensarum dampna cessant quod concordius iustitia nullius note subiaceat lesionis. Ecce quod agitur iudicium quod utraque pars ducetur fama et ambobus humilis relaxatio utrisque. Ex quo sequitur quod dum in hiis de plano uobis iurisdictio recognoscitur apud de iurisdictionis possessione liquebit. Cum quod dictis istis de aliis non fit actum atque finalis et expedita lapsu temporis potuit post ista precedi admictite si placet admictite quod ac dicitur utilis paratum. Certum non adeo firmum me examino ut si uobis occurrerent meliora contempnam. Dissuasio ad amicum uolentem mutare religionem pro senio et infirmitate.

Et si premas hostes quibus uolare satagis in sollicitudine ut quiescas quia paratur ligate sunt nexibus debita coniugalis quod non solum in usu thori consistat sed etiam in quibusdam omnibus que maritali lege debent. Porro sicut intelligo ad consumatione cum desiderii consensus sed nunquid licet decet aut expedit cum tanto scandalo coniugis et soli parare quiete. Sane possum forte timeri ne unde asce di uidetur ad meritum tenderet ad culpam. Preterea multum me terret infirmitas que te urget cum non claustrum silentium pateat sed claustralium interrumperet forte quiete. Et quidem rari nimis et parua temporibus istis occurrunt qui multum illos admictant de quibus labores et omnia dum taxat expectant. Illud non quod secreta in patefecit relatio nuntii tui non multum persuadent religionis introitum per quod omnis sicos restitutioni subtrahitur et qui in domino satis sufficiat cum effectu. Certum quod potest est domino prudenter compendia felicioris euentus dilectione suadeo concepta proposita sub qua sic moretur prompta uoluntas quod non habeat quid metuat retardata post. Ad hec recommendo me omnibus uestris orationibus non dubitans quod etiam in infimo seculi preciosas aliquas sibi conseruet dominus margaritas qui dicitur Elie reseruauit septem milia uirorum qui ante Baal genua non curuauit. Rogat religiosos ut celebrent anniuersarium pro Frederico mortuo qui fuerat specialis ordinis benefactor.

Caritatis exposat officium fratres carissimi sicut satis ut inimicas et persecutoribus pietatis beneficia conferant amicas et benefactoribus quid soluet. Sane iusto iudicio grate deuotionis obsequium pre laudibus impenditur et honoris exhibitio congruentis. Incumbit itaque sollicitudini uestre ut qui tenearis pro aliis intendere cultum bonitatis quod honorabile nomen quiddam. Fr. mc. domini Honorii pp. iii. papam patris et benefactoris uestri specialis ut gratis beatis et diligenter et humiliter accenderetis in potentia uirtute uestre domum uestram de uicus ad summa de aduersis ad prospera relauauit et quam uirtuosa potentia decorauit illam decore preciosa libertatis. Nostis enim quod die sollempnitatis et leticie qua serenissimum dominum nostrum Fredericum Romanorum imperatorem semper coronam

Nota de non accedendo ut soli liceat
Nota de communicatione
Nota de pensione pro benefactoribus

impii per nos illam circa nos gratiam libenter exaudit cui simile adhuc auditus hominum non
percepit videlicet quod nos in momento exaltavit que aliis infra mille annorum spatia Romanam
matrem ecclesiam vix providit ipse pia libertate siquidem, sicut satis omnes libertates immunitates
et indulgentias dominus noster concessit quas a diebus antiquis venerandis domibus templi et hos
pitalis paulatim et successive noscitur concessisse. Nos preterea fuit contra malignantium iacula sa
lutis galea et defensionis clipeus ab insultantibus emulorum. Fecit etiam nomen domus in — Nota tota.
orbe terrarum adeo celebre reddidit et sollempne ut revelante deo ubique cognitum quod paupertate
volente fratres in muneribus occultantur. Quid ultra facere potuit et non fecit, Quid ergo
pro tantis beneficiis exsolvet quis ei remunerare sufficiet preter deum, illum ergo in
retribucionis debito petite auctorem illius desiderantem devotione supplicia postulantes ut
sicut ipse domum exaltavit in terris sic animam eius altissimus glorificante reddat in
celis. Denique ad hoc impetranda et gratia cum forma venimus et acrius vos here.
Universitatem vestram vos affectuose in domino deprecantes quatenus molestum et flebilem diem quo
predictus dominus a seculo transmigravit in scriptis redigi facientes per singulas domos vestras ubique
noscitur ecclesias obtinere anniversarium sibi statuatis. Ita quod in omnibus vestris ecclesiis pro ipso
vigilie defunctorum et misse honorifice decantentur, provisis pauperibus in elemosina com
petenti prout unicuique vestrum dominus inspirabit, quod cum genus beneficiorum vos in cele
stes thesauros congerit et sicut parat domum gratiam apud homines, impetrat ipsi
anime per elemosinas vite solacium et quietem. Ad hec quia nos expedire cernitur in immen
sum ut qui tantum pro salute domini pape rogavimus pro melioratione status vestri apud vos
pariter insistamus. Caritatem vestram affectione qua possumus duximus exortandam, quatenus intui
tu nostre quam et obtinere cupitis ab omnium conditore nos orationum vestrarum suffragiis
fulciatis ut maiestas omnipotentis creatoris in potentiam vestram supplicat et importa
bile pondus alleviet quod portamus. Denique nos sic de commissa cura perficere ut una
δ vobiscum perpetua ad gaudia perveniunt. Epistola ad amicum qualiter vivere debeat ipsum bonis
Omnium gratie ingratitudine tollitur sed gratia devote moribus informando.
non recognita sic sapit ingratitudo. Ut ergo crescat donorum seu beneficiorum collatio de su — Notabilia.
perius exultet receptorum celitus gratia existas vite decor te reddat acceptum erumpit
cum cordis vena et mel ita suavitudinis fundat lac fluat mundicie et provecta horum
decursu madescat ut de sinu magistri celestis tue mentis in solum semina doctrine
spargantur que in tellure compluta germinent crescant nociva ac debitum obtatis
fructibus incrementa excludant. Sapientia quidem mentes declinat carnalium si operis si
voluptas inhiabat potro dicere non carnis affectibus annuas sed prima dispositione
vos eius accedat. Salivas quidem et veneni debitum stomacho se facias de subtractis. Si
autem homines indebitas te importuna debita exactione pulsaverint ut ultra debitum mo — Nota capitulum notabilia.
deramina petitionis adimat in aures exaudicionis adulteris iuste rorus vicias
eos neganda repulsionis excludas. Si decurrunt incedunt oculus ad illicita palpe
bre velamen obicias alii demissio visum abreviet qui ipsum subita correctione
excludas. Si stimulus carnis in lapsum pellaris libidinis concitat te habena
coerce. Fuge plateas vicos civitatem, carne solitudinem ama, et signum crucis ad

indebita raptus petit exitum limite repagulum et ꝯdiāoīs apponas. Sit familiaritas cū libro ut mamā eius explores ⁊ cum mentem eius plene dicens iam qui ꝯtēpnas eundem. Sic amice intus actibꝫ prudentie dirigaris ne ꝑ errorē impudentie pede lubrica te ꝯtinuas ⁊ tu sine labe de lapsu resurgas. Sic in ꝓlās ⁊ alijs uita cū discretionis regula linees ꝙ inde colligimus opitulante deo fructus uberes quos speramus. *Inducit quendam expertum adversa*

Scias certe mundi expimēto cognouit ꝙ obseruastis hactenus paciencia *nunc in prosperis existe-* in adversis. Verum quia nō credit nimiū ee uirtutis in ꝓsꝑis seruare ea *te habere paciētia er-* ueclam. r. q. ꝯtinuaꝫ uos attingit fortune ꝓspitas hijs diebꝫ nichil omnium agnoscatis patiētia circa subditos obseruando. *-ga subditos.*

Explicit epistole tercie partis. Incipiunt capitula quarte partis.

Doloris ⁊ ꝯsolationis littere ad nobilem mulierē de morte regis fratris sui.
Consolationis littere ad quendam plorantē de .. mortuo.
Item sup eodem de fratre mortuo.
Item sup eodem. Item sup eodem.
Consolationis littere ad patrē plorantē de filio mortuo. Item sup eodē. Item sup eodem.
Littere ꝯsolationis ad quendam nimis plorantē de morte filij sui. Item sup eodē.
Consolatur istum de morte nepotis sui.
Doloris ⁊ ꝯsolationis littere ad ꝯsanguineos suos de morte comunis ꝯsanguinei.
Doloris ⁊ ꝯsolationis littere ad amicum plorantē fratrem mortuum.
Consolationis littere ad patrē irremediabiliter plorantē de morte filij sui.
Consolationis uerba ad quendam ꝯtratum.
Consolatur istum plorantē fratrem mortuū.
Innuens doloris litteram ad amicū qua significauit ei ꝙ filiā suam dilectissimā ee nuper ꝯiugatam.
Consolationis littere ad quendam lugentē de morte fratris sui.
Pulchrum latinū de occasu cuiusdam sapientissimi uiri.
Indicat istum ad ꝯsolationē hendam de filio suo qui factus ē monachus.
Condolet amico de egritudine filij sui.
Compatitur amicis in tribulationibꝫ recognoscens se debitorē in multis ⁊ in missis assur-
Confortatur istum in adversis existentē ⁊ offert suffragiū suū .ꝯ. | -git ad gratias
Contristatur de amici ꝯtratione ⁊ rogat ut ꝯualescentiam significet.
Compatitur amico sup mandato facto .ꝯ. ꝑ .. dicēs ꝙ omissis litteris aptitas uult ua suis.
Mittit nuntiū ut ꝑ ipsum de amici ꝯtinentia certus fiat.
Significat se sanū ee ⁊ tamen depssum ꝯtrationibꝫ.
Congratulatio ad amicū prelatum de ꝯualescentia ⁊ sanitate sua.
Significat amicus amico se ꝑ dei gratiam ꝯualuisse de infirmitate.
Compatitur fratri patienti in pede. *Explicit capitula quarte partis.*

Incipiunt epistole quarte partis de ꝯsolationibꝫ ⁊ alijs que ad id pertinet.

Scitis credimus *Doloris ⁊ ꝯsolationis littere ad nobilem mulierē de* ⁊ sine dubitatione tenemus *morte cuiusdam regis fratris sui.* ꝙ audita morte .cla. me. .P. regis aragonum fratris uestri multi doloris mitteꝫ

c. 27. Inducit quendam expertum adversa nunc in prosperis existentem habere pacientiam erga subditos.

amaritudinis calicem recepisti, sed nec prima nec sola cum quod sacris dolium et pressus ad te dolor ille pervenit per nos transitum habuit fecatos in nobis quantum secundum deum licuit statione et quidem satis in vivo monstravimus quantum in mortuo doleremus et notavit affectus in vita quod sequeretur tristicia in amisso, multo quoque dileximus et inter alios principes seculares illum quadam speciali prerogativa praetulimus in eo quod contra sarracene gentis perfidiam tanquam singularis christianitatis athleta quasi proprium commune populi christiani periculum est mete. Porro non est dissimile quod summi liberalitas largitoris non respondeat eius laboribus recompensatione condigna cum non sit in retributione difficilis qui de sola gratia multa supplicum excedit et vota sua habundantia pietatis. Sane nulli fecit iniuria sic usus plenitudine sui iuris, spiritum quem corpori commisit ad opus suo quem revocavit. Quis est homo qui vivit et non videbit mortem. Homo pulvis in pulverem revertetur et quasi flos egressus homo conteritur et fugit velud umbra et nunquam statu permanet in eodem. Habet quippe humana conditionis fragilitas debita solvere mortis sed nescit importuna exactio quam debiti humane reddit que sorte sine differentia discretionis extorquens. Certum non omnino quidem est dedisse videtur post se illustras in dotis filium derelinquens qui sui per opera possit presentare parente ut propago respondeat per radice. Restat igitur ut in eo spiritum consolationis assumas qui summus est consolator memor quod magnus ille david amare filium flevit egrotum sed mortuum non ploravit ne divine videretur contrarius voluntati, ut igitur non excedas normam domini dei tui que posita est ad regimen aliorum considerans alios in te ipsa existens presentabis in exemplum et posteris infideliter nam. Ad hec illud considerare te volumus quod quanto plus est visa destituta parente tanto melius ore divina clementia tibi faciet in presecutione provectu et cui plus de tuo est providebit de suo ut totum quod certe illi tantum ascribas per quem post temporales regni labore quietem assequi poteris sempiternam. Consolationis littere ad quendam plorantem de mortuo.

Sors hec humane solvere debita mortis, mors tamen amara sorte non parcat humane generationis singulorum et singula generum in carne viventia sub sua lege concludens. Certe pro tempore tamen non rerum casus fatalis extreme sortis subiceat et opus solutionis anticipans exegit debitum ante diem in iniuria vite dum adhuc ordiretur tela presentis. Sane cum idem circa obitum perdiderit in iuvene viri contritione cordis, confessione oris, dispositione bonorum ad patrie celestem et patriam dum sic obiit advisse credatur, factus de peregrino iam civis. Ergo fili spiritum consolationis assume dando tristicie dampna non augens que adiectione remedium restaurari omnis ignorant. Item super eodem de fratre mortuo.

Proprio filio suo etiam deus non pepercit nec ius commune conditionis regula in humane nature exceptione habet que a mortalitate prime corruptionis (*corruptionis* written above the line) aggressa moriendi necessitate incurrerit nec debitum reddere licet et decet quia scriptum est fili in mortuum produc lacrimas, sed iure non debent a salvatoris lacrimis discrepare si estis salvatoris amici qui non pro morte lazari sed pro ipsius revocatione ad miserias temporales planxisse legitur et luxisse. Quis enim ultra debitum naturam impugnat non naturam, sed nature impugnat actorem. Nec est tantum illi infert iniuria qui nocere noluit inferre videtur. Igitur caveat ne fratrio affectu, et postmodum peccato cedit eternus et salvatoris effectus. Ideoque sinceritatem vestram monemus et hortamur attente per apostolica vobis scripta mandantes. Quatenus ob reverentia divina

Pro consolatione pro mortuis fratrem

consolatio.

et tristitiam omnem extraneam deponentes gaudeatis in illo qui celestis profunditate consilii
disponit et ordinat vocat et revocat subiectas sue prudentie creaturas quam affectibus pa
ternis et pater filios corrigit et ad vitam disponit etiam eterna provisum ut in sa
cramentorum suffragiis aliisque operibus pietatis quod preterire non potest et eternum est in spe viven
tis eodem sancti viri Job consolatione memorie commendantes post rerum et filiorum amissi
onem dicens dominus dedit dominus abstulit sicut domino placuit ita factum est sit nomen domini benedic

Vox in rama audita est ploratus et ululatus multum in obitu Item super eodem. Lai
viri egregii filii unici qui tanto maioris extitit reliquid materiam quanto maiori dote na
privilegiavit eundem et prerogativa una mortem speciali titulo insignivit o mors invida mors
amara que in eo telam vite succidit dum adhuc ordiretur tela vite passa precioso
palmite non relicto, Ecce quod verebamur accidit et quod timebamus evenit quia subtractus
est carus legitimo filio palmite non relicto. Damus quidem ad esse doloris modus tamen
non debet esse dolorum quia dominus dedit dominus abstulit in cuius manibus mors et vita qui cui
dedit originem dedit et obitum et sic certus est lex tam vite quam mortis quod nil mutat
impio vel favore. Cum igitur usus sit dominus iure suo nemini facit iniuriam licet vide
atur manus eius ad presens plena fuisse rigore. Ceterum quia decet ut voluntati
eius nostros conformemus affectus consilium et pro gratia petimus speciali ut temperato dolore rigo
ris fluxu lacrimarum restricto iam in vobis paratis viris consanguineis et amicis existen
tes consolationis speculum et confortationis exemplar. Item super eodem.

Satis intelligere possumus quante amaritudinis calice nos propinavit dominus in obitu filii unici
sporto viri erat perfecti consilii viri probate amicitie viri examinate virtutis unde non
tantum nobis accidit sed multorum est casus eius non igitur est mirum si doloris sentitis aculeos
non mirum si oculos resolvistis ad luctum. Verum etiam sicut legitur fili super mortuum produc
lacrimas et quasi dura dira passus incipe lamentari. Separatum est tamen modicum plora super mortu
um quem requievit spiritus eius non erit consternatus sicut et ceteri qui spem non habent quem vivo
cum iam extitit debitum carni conditioni solutus consolationi solatio quod deletus. Consolatorie littere

Bibimus de amaritudinis calice de quo potavit nos Christus ad patrem plorantem de filio mortuo.
redemptor omnium in obitu filii unici quondam in quo nobis non defuit cum extitit nec cum
defuit dolorosa. Et quidem nec nobis qui vestris successibus quam quacumque prosperitate con
cantes afferam feliciter sumus participes et contrariorum non sumus expertes. Verum quia dominus
dedit dominus abstulit sicut domino placuit ita factum est voluntati eius conformemus et tristitiam in
eo consolationis remedium assumentes qui ponit humiles in sublimi ac merentes eri
git sospitate qui facit post tempestatem tranquillitatem et post nubilum dat serenum. Conso
lemini igitur consolemini ergo consolemini sperantes in domino quem vestre in acceptas filiis et aliis quos ad
huc etas vestra promittit vobis certam recompensationem restituet quod nunc in accepto amore
videtur esse remissum. Item de eodem.

Bibi calicem amaritudinis quem propinavit mihi et vobis transitus cari vestri. Certe ine
briavit me absinthio et felle potavit mors eius quem dum adhuc ordiretur tela
vite dominus pro velle succidit cum abbreviato ordinario vite cursu ante quam in robur
cresceret mors properans ipsum nimis tempestive rapuit et raptum festina rece

Consolatio

tam

non defuit cum

pit sepulta. Porro in imminebat usque in caput per noctem et fuit per mortem, unde hoc
mortuo utique in morte. presertim cum pro eo nullus palmes remansit qui responde-
at pro radice. Sane hoc satis acuit doloris aculeos et utinam non sic exhibuisset spem
meum adolescentis tam cari dilectio, ut amare flet tam amarum. Ecce angustia
magna iam dicta quod extrema gaudia luctus occupat et risus dolore misce-
bitur. Verum cum multa sit materia afflictionis non oportet ut plus expressio mere-
rationis adiciat, sed recurramus ad illum qui pater est misericordiarum et deus totius con-
solationis qui ponit humiles in sublimi et merentes erigit sospitate in eo
quidem qui non derelinquid sperantes in se nec patitur fideles suos supra posse
temptari consolationis spiritum assumamus, memores quod rex et propheta david amaris-
sime flevit egrotum sed mortuum non ploravit. Et merito quia hac conditione
mundum ingredimur, ut curramus per hoc stadium per quod cucurrerunt preteriti presentes
transeunt transiturique futuri. Ad hec nulla defenditur etas nulla preeminencia est
immunis. Ora ergo humiliemur sub virga domini quia procul dubio manus eius te-
tegit nos in correctione humiliationis onus quantumcumque grave patienter feramus.
Cum et si tamquam deus potens afflixit nos in uno idem tamquam pater misericors
remedia conferre potest in duobus. Item super eodem.

Et si dolenti condolens vix possit consolationis remedium
adhibere cogor tamen aliqua dicere ne causa filialis angustia in vobis
adeo totum roris subripiat quod virtute patientie possitis ad mentes consi-
storum revocare. Sane deus est qui vulnerat et medetur ipse qui post nubi-
lum dat serenum et sic vos blandicie prosperitatis humane non alliciunt nec
adversitatis minime conterrent sed sicut cum laudamus in prosperis sic etiam est lau-
dabilis in adversis. Porro quis reducit ad discretionis examen quot et quantis
miseriis humane conditionis fragilitas sit annexa, qui diligenter discuteret
quid nobis conferat vite presentis exilium non de morte qua vivimus sed de vita
qua morimur fere totum lacrimis exhibet. Verum considerate preterita, ymaginate
futura videte presentia et tunc procul dubio scire poteritis quod non solum homines sed et
cetera que sunt ex elementis composita dissolvuntur, compescatis igitur lacrimas re-
frenate dolores quamvis filius tamen que inconsolabiliter ut accepimus deploratis de
labore transivit ad requiem et sicut firmiter credimus vivit in gaudio in
sui presentia conditoris. Item consolationis ad quendam nimis amare plorantem

Et si dolenti condolens vix sit consolationis remedium de morte filii sui.
adhibere cogor tamen aliqua dicere ne causa filialis angustia et in vobis mo-
tum roris subripiat quod virtute patientie possitis ad mentes consistorum
revocare. Sane et cetera. ut supra proximum usque ad finem, quis enim presentem vitam
ingreditur et mortis poculum non gustabit, aut quis exivit de patria et naturalis
amoris coniunctus non spirat dulcedine naturalis ad regressum cum de celo
hodiernus sit ipse oriundus fruatur celestis gaudio mansionis nisi prius carnis
ergo stilum quod de terra sumpsit originem tremens pedibus conmederet. Compescatis

Nota de spe optima

97

Igitur lacrimas extincta cessent lamentatio conquiescat ad illum nostros oculos dirigentes cui in
tanta quicquid est movetur solus enim est qui post amaritudinis calicem potest ex affluentia
misericordie sue gratia turbata viscera recreare. Item de eodem.

Heu amaritudinis calice bibimus que nobis vestre littere propinarunt nuntiate obitus .. ca-
rissimi nostri. Et quidem satis novimus quod non deest vobis iusta causa doloris, non deest pre-
mis proximus materia lacrimarum. Verumtamen de eo credimus avolasse ad patriam et
ut speramus fecisse transitum de laboribus ad quietem. Vestre consolationi satisfaciatis decreto
qui doloris debitum iam solvistis. Consolatur istum de morte nepotis.

Distulerimus hactenus scribere eo quod scribenda non occurrebant ad votum sed nunc cogi-
mur scribere super hiis que sunt certa nobis circa obitum videlicet .. bo. me. .. nepotis
tui et utique cari nostri. Super quo in tractatum ita consummus stilum ne videamur causam re-
plicare tristitie ac materiam prorogare doloris. Verum cum sub divino dispositionis
arbitrio sit voluntatis humane restringenda licentia sic asperitate casus adversi temperam-
tum prudentie serenat quod scitis vos in vera consolatione speculum et exemplar.

Acuti doloris telo confixus in intimis Doloris et consolationis littere ad consanguineos suos
quod intimare volo per me scriptura non valeo, quia non tristitie De morte consimilis ex
magnitudine mens quasi sopita mutuis ligatur lingua et dextre articuli contrahuntur. sanguinei.
Ecce namque in .x. ipso salvatoris alloquio dum singula vestrum nomina vix solito more
ordinate conscriberem et quendam Johannem dilectissimum meum nepotem omnicentem cui suave
consortium nuper illa mors severa subtraxit, intuenti mox fletus amarus et de profun-
do cordis fons lacrimarum erupit et apte sunt cataracte lugentium oculorum, inundavit
me multarum amaricatium aquarum diluvium et innumeris fletibus sum compluit nequaquam
perficere potui presentium seriem litterarum. Etenim oculi mei pluvia maxima caligabant maxime
lacrimis pagina quam acrimito madebat. Adhec profecto multa commune plorandi
occurrit materia qui et soror placidus et amabilis filius et frater et in negotiis gressus
et utilis vobis nepotes frater optimus est sublatus. Dolemus siquidem pariter sed ipsa non
exigens ratio amare deplorat generalem de talis collegae amissione iacturam.
Potest itaque nimium gemere domus nostra talis columpne fulcimento subtracto. Potest
gemere de tanta virium debilitatione (depauperatione) suarum. Potest gemere quod tam gravi mutilatione
certitudo imminuta, et cum nunquam adhuc perfusas de morte duorum fratrum lacrimas absterserit
xisset coacta est nunc in persona filii nepotis et fratris obitum acriores subire gemitus
et suum acerbius renovare merorem, impono iam fine verbis mestitie licet
subsistente, pro dolor, copiosa materia possem super hoc nimium prolongare sermonem et ad
consolationis remedium ut expedit me converto considerare quod cum eveniunt iste
de beneplacito divine procedunt maiestatis que de creaturis omnibus pro sua volun-
tate disponit non est aliquid insistendum tristitie vel lamentis ne per immoderatum dolorem
videamur iustum ipsius arguere iudicium nec ne displicere preterea nobis id quod sibi pla-
cuit in hac parte, quin immo benedicendum est in omnibus nomen domini qui suam ostendendo

Nota bene
Nota bene
Nota
Nota consola toria

potentiam qui vult largitur et aufert, vulnerat et curat, deicit et demulcet, constat
et leticiam post subiungit. Et in presenti flagello suo iam ipsius erga nos et presentem
domum indignationem debemus attendere quam amorem, quia illos quos diligit velud
salutis consumator corrigit et castigat. Presertim cum ipse benedictus Johannes fines suorum
dierum sentiens imminere sacramentis ecclesiasticis devote curavit se munire ut se-
curior severe mortis sustineret aggressum, propter quod firmiter credimus quod nichil in eo profe-
cerit inimicus, sed feliciter migravit quietem perpetuam habiturus. Consolemini ergo omnes
et mesticie ac doloribus finem date, consolantes et curantes consanguineos et amicos
totamque domum in vigore ac ylaritate de divino considerantes auxilio conservantes.
Nam ego licet eundem Johannem tenerrime inter omnes propinquos dilexerim quem nutrivi,
ut quem confirmavi, quem promovi, statim tamen audito eius obitu quamvis sim cernens
multum tenerem diligendi eum signum etiam non ostendens tristicie omnimodam
in domino consolationem accepi laudabile cunctis circumstantibus dans exemplum ita quod
meam in tanto casu constantiam magna laude commendant. Igitur non Johannem
quem dilexi virum mortuum amare non desino faciens eum ecclesiasticis et quibus-
cumque possum suffragiis adiuvari. Volo itaque iniungo atque precipio ut vos
similiter subvenientes eidem omnino desistatis a luctu sicut me cupitis consola-
ri. Doloris et consolationis littera ad amicum plorantem fratrem mortuum.

Dolenti condolens consolatione de obitu domini Germani nostri dilectissimi
utriusque amicissimi socii vehementis doloris iaculo sauciata nunc vobis consolatoria
verba proferre possumus qui maxima repleti tristicia consolatione proprie indige-
mus. Idem est meroris gladius qui utriusque viscera dure transfixit illo potati
sumus amaritudinis calice quo vos estis passi sumus una vobiscum cuspide
lancee sevo ictu perfossi. Eadem est que nos ambos pariter coartat adversitas similiter sunt
mentes cruciatur angustia et ipse qui nos amare intoxicans tangit ipse nos mu-
tuo in intimis dure pungit, seu dicatur scalpens quia mens nostra inmenso
compressa dolore non nisi tristiciam labiis subministrat, sepe quidem duorum prox-
imorum nostrorum simul sicut decentium mortem deflevimus. Et ecce nunc circa litteram
obitum quem nostri cunctos sanguine nos unctos tenere amabamus cogimur
deplorare, suspiria cumulantes suspiriis et fletus fletibus miscentes, manan-
tes adhuc prioribus geminatis genas novo lacrimarum profluvio complicando. Mul-
ta certe subest dolendi materia quia profecto ex talis viri decessu grave non solum
consanguineis et amicis, sed etiam toti natali patrie dispendium est illatum. Sublatus
est enim vir honeste conversationis conspicuus, compositus moribus, eductus sua circumspectione pru-
dens, et placida conversatione dilectus, de quo utique grandia tamquam de probo et utili
sperare habebant. Sed licet tam grande de subtractione ipsius perferamus com-
mune detrimentum et magnus hic casus cum pleat magni luctus cogitum
tamen et expedit quod in merore non penitus relegemus prudentia nec discretionis
omnino regimine careamus ita quod doloris vehementia non sic sapiat sensum
quod rationem in nobis extinguere videatur. Consideremus ergo discrete sicut et

Nota de comendacione kar

venit predilecte quod amabilis hic germanus et socius ab omnium conditore ac domino de
presenti seculo evocatur qui annos mortalibus pro sue beneplacito voluntatis dat et mori
prolongans et abrevians sicut vult spacium huius vite consideremus ergo quod inevi
tabilem viam statutam generaliter omnibus viventibus est ingressus, et quod semel
oportebit quoslibet illi communis vinculo alligata dissolucionem humane conde
morte, consideremus insuper quod processio vite vite ipsius studio et laudabiliter iam de
sue peregrinationis expleto, devotum et humilem spiritum in pace suo reddidit
creatori relicta post se et suum salubrem exitum bona fama. Unde ad me
liorem vitam sicut speramus et ad statum translatus potiorem ac ex hiis consolatio
nem et confortationem accipientes in domino debitam in extrema modestiam ha
beamus nostros merentes animos a ploratibus pride retrahentes, ne prosequamur
ulterius defunctum ipsum inutilibus lacrimis sed elemosinis efficacibus et aliis suf
fragiis oportunis. Consolationis littera ad patrem irremediabiliter plorantem de morte filii sui.

Versa est in luctum cithara nostra et organum nostrum in vocem flentium audita nuper quon
dam .N. filii vestri morte acerba prius et immensa illius cum iuvenili florida mi
litaris strenuitas et morum venustas ad memoriam revocare movent lacrimas
cor amaricant et suspiria congeminare compellunt dum et nostrum dolemus
casum et vestri iuventutis renovatam extimam ac patrios de tali obitu filii dolores ac
tendimus inspiratos. Doleremus siquidem amplius si conferret lacrimarum affluentia de
currentium et vox lugubris non cessaret si tante iacture calamitas hiis posset vel
similibus relevari. Sed certe vir nobilis vir expertus prospera et adversa, quid confert dap
num dampno addere, quid defuncti accrescat commodi de lacrimis viventium vel plora
tu [illegible] frustra laborem impendimus ubi quod perdimus nulli potest opere vel studio
reparari. Summorum namque pontificum devota religio, sapientum prudentia, imperialis
maiestas regum sublimitas et thesaurorum immensitas nec unquam hactenus effugere
potuit nec vitare brevis arctum sepulture. Licet ergo caro carni condoleat
et paterno affectu amarum sit ad modum funus nati ne tamen dolendo sit aspe
divino videamini iudicio contraire quod mortis subiciat sorte omnem carnem venie
quod absit, unde salutis maioris periculum unde nullum potest commodum expectari
descendit meror cessant lacrime suspiria conticescant, et cum sancto Job domino gratiam
effundamus dicentes dominus dedit, dominus abstulit et sicut domino placuit ita factum est
sit nomen domini benedictum. Evenisse quidem equanimiter sustinere nos condecet
quod necessario novimus fuisse venturum nec equum digne ferimus de morte extra
alterius dum de nostra que procul dubio licet in certo tempore nos consumet. Sic
itaque temporis affectibus pro placente voluntate domini tolleretis ut nec illius
maiestatis offensam nec vestre derogetis honori nemini ex molestia vestri
certa quin potius vos et vestros tali remedium consolationis assumite ut
qua ingruistis hactenus corporis, cordis quoque plenius non dissimili sere
nitate ingerere. Consolationis alia ad quendam [illegible].

Communis calamitatis eventum vobis lator presencium refero tanquam

Omnes bone sunt littere consola torie

passus pro te cum miserie refert carissime Judex. Sic ergo vos in utrisque hominis compassi
one compassio et quod iuvare presidiis nec potestis de confirmatione saltem non
tardetis. Consolatur istum plorantem fratrem mortuum.

Si omnis caro fenum et omnis gloria eius quasi flos agri. si luna pallescere
si solem videmus aliquando eclipsari quid hoc est quod ingeminescas lacrimis
mortuo fratre tuo non tacet pupilla oculi tui doloris amaritudine effundendo. Ne
scis enim quod omne compositum philosopho attestante dissolvitur et per angelos omnis occidit crea
tura. Unde illud propheticum homo vanitati similis factus est et dies eius sicut umbra pre
tereunt et quasi vas figuli confringetur. Humanum quidem est flere sed continuare fletus pe
nitus inhumanum, cum dicat apostolus nolite contristari sicut et ceteri qui de resurrectione spem
non habent. Unde Augustinus non illos amisimus sed premisimus qui de hoc seculo recesserunt.
Cum ergo frater tuus ad regionem sanctorum spirituum transmigravit ut pote qui presumitur in re
surrectione iam prima, sicca lacrimas, desine flere ne nomen domini exacerbes dum suam
niteris licet in cassum fratrem revocare. Dominus namque mortificat et vivificat, de
ducit ad inferos et reducit cuius intuitu disponuntur omnia et in tribulationibus conso
lantur. Amici dolentis littera ad amicum qui significaverat ei quandam suam dilectissimam esse nu

Lectam vestram inspecto tenore cor meum quasi rumoris sui presagium ptiis coniugatam.
Vehementer expavit et eis que sequebantur plenius intellectis dolor repentinus totaliter
me invasit adeo quod cum vigore deperdito oculi placrimis caligarunt et lingua luctuo
sis occupata singultibus quasi officium locutionis amisit. Non abre intellexi et enim quod
.. mulier amor cui vivendi materiam ministrabat et solacii opportunum dilectionis
mee fede violato nuper cuidam sit viro alteri coniugio copulata. Utinam terre sub
itus me vorasset hiatus, aut fluminis impetus tonuisset prius quam illa dies miserabilis et
hora tam pessima meis oculis illuxisset. Veruntamen cum super premissis nullum
recipere valeam consolationis remedium aut levamen, propono firmiter in meo corde
tam diu luctibus et doloribus inherere donec anima deo volente afflicta claustrum
mei corporis derelinquat. Consolatorie littere ad quendam rogatorem de morte fratris sui.

Corruerunt pili carnis mee eo quod gustavimus de amaritudinis
calice quo potavit nos vester redemptor omnium in obitu .. fratris vestri in quo
vos non defuit cui esset tie nec cui desunt dolorosa. Et quidem nec nos qui viris
successibus quadam prosperitate crescentes affectum felicium sumus participes et
contrariorum non sumus expertes. Verumque dominus dedit dominus abstulit voluntati eius nos
conformemus, et viam in eo consolationis remedium resumentes qui ponit humi
les in sublimi et merentes erigit sospitate qui facit post tempestatem tranquillitatem
et post nubilum dat serenum. Consolemini ergo consolemini sperantes in domino qui in ad
eptis aliis et aliis quos adhuc etas vestra promittit vobis optata recompensatione resti
tuet quod nunc in adepto videtur esse remissum. Pulcherrimum lamentum de occasu cardinalis sapien

Magno ad yma de alto celi labente splendore ac de terre abisso tissimi viri.
ad supra thetra caligine resurgente vox terribilis auribus orbis intonuit et
solita eius fundamenta commovit, turbavit rerum elementorum ordinem et firmam mundi

Conquesta omnis hod

compagine nimio tremore concussit, pollicetur solares radii occurrente ipsius termine
tenebroso et clarum diei lumen irruens dempsa noctis obscuritas offuscavit ab oriente
te prosilivit novum sidus et cum ad celsiora sic perfusis undique radiis conscendisset de
mum prioribus ibi luminibus obscuratum in occidente repente occidit sic confusum.

Spiritus qui ubi vult spirat et non est qui eius possit *Inducit istum ad consolationem heredem*
resistere voluntati. Unde qui spiritu dei agitur nullatenus sub lege *de filio suo qui factus est monachus.*
consistit hoc procul dubio satis in filio vestro .G. notatur qui calcatis mundi blandiciis
et temporalium oblectationum contempta elongavit fugiens et ad monastica solitu
dinis evolavit et certe quod ad ordinem fosse nove se transtulit assensus quod ad id se vo
to divino obligavit. Certe in hiis nescimus qua causa contradictionis opponeremus aut quas
dissuasiones repelleret et contempneret deum preferens universis. Sane in hiis mente
vestram quantum carnis fragilitas ferre potuit in statione pacientie collocetis vestris
in vos consolationis remedium exhibentes. *Condolet amico de egritudine filii sui.*

Sic nos quedam convincit coemptitas dileccionis quod mutuo participemus affatibus prosperis
et adversis. Hinc est quod in egritudine filii vestri curam gerentes egroti vos condolemus
et ipsi accedit quod ei presencie vestre solacium ut patris aspectum surgat filius ad salu
tem et sic materia gaudii que extitit causa doloris instanter nubilo levante radio succe
dente. *Compatitur amico in tribulationibus recognoscens se debitorem in multis et de missis assurgit*

Tribulationum et penarum in tribulationibus quo vos premunt onera vestra votorum *ad grates.*
compassionis humero supponentes ad relevationem quidem aliorum parati sumus opem
et operam impendere iuxta posse. Porro quia debitores vos sumus in multis a nobis
debitam potestis exigere quod in nostra possibilitate consistit. Pressuram autem teneamur sed
ut non exacti. Adhec de duabus diasporis deauratis transmissis per .. in negociis vestris
sollicitudine multa probatam gratiam vestram plenius prosequimur actionibus gratiarum pro dono
petentes dona quo ad nos detecto medio supponi. *Confortat istum in adversis et offert suffra*

Sicut audivimus senatus omnis honoris et exprimi qualiter gemant *gia sua.*
gigantes sub aquis veritatem oculi vestri semper ad dominum qui et suos consolatur in
prosperis et exercet etiam in adversis habens in manu sua calicem plenum misto qui dum
amaris dulcia et dulcibus amara commiscens vicissitudine diversa successive evenit
tempore ad salutem eo quod diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. Ceterum ut
ad fructum vestrorum possimus esse participes laboris fieri volumus non expertes saltem
in hiis que ad sedem apostolicam preferetis vestro ministerio suffragium quod poterimus mi
nistrando *Constat de amici tribulatione et rogat ut convalescentia insinuet.*

Nobilitatis vestre litteras affectione consueta receptis earum amaricavit nos lectio
et de vestra tribulatione tenuit. Quia non successibus vestris pleno communicamus affec
tu ut cum de convalescentia vos clementia divina providerit insinuationis optate re
medio vestro desiderio satisfiat. *Compatitur amico super morte fratris sui episcopi dicens quod omnis felicitas ap.*

Communicamus vos in prosperis participem etiam in adversis. *vult vita sua.*
Unde tamen siquid occurrat voluntatibus vestris adversum et desideriis peregrinum
sane super mandato quod nobis venit pater .. Episcopum esse fecisse dicitur hiis diebus audivimus

que scripsistis et credentes quod non expediret carte vestre super illa causa novi supersedimus
impetratione literarum domini pape et volumus ut vobis ad presens significantes quod dicte episcopo
super temptatione mandata tamen vestre intuitu devotionis obtentu quod sue probitatis invenimus
providebit. Dicat nuntius ut de amica garnitia eius fiat.

Audita relatione vestra clarum et certe michi latore presentium ut certificarem de vestra convalescentia per eundem. Dicit se sanum esse cum desperatum relationibus.

Scribentia scientes amici unum per relationibus primum desiderantes in alto scaos suos habere consortes alios ad residuum participium admittere. Congratulatio ad amicum prelatum de convalescentia sua et sanitate.

Pervenientes vestre literas ylari vultu et sincero corde receptas occurrit causa principia. Unde offerebant domino sacrificium laudis vestre. Unde reddere altissimo uberrimum gratiarum quia quod amoris timor propter vestre infirmitatis mansebat notitia subsecute sanitatis exarsit et relevatum interdum leticie quod amor induxat in exultatione resoluta sunt gaudia que mei cordis sollicitudo ligaverat. Dicit amicus amico se per dei gratiam convaluisse de infirmitate.

Affectum quem ad vestram geritis benivolentiam plenius prosequimur actionibus gratiarum significantes quia licet aliquantulum reumatis nos fluxus turbavit sic tamen divina prudentia de salute providit quod per illius michi qui vulnerat et medetur precedentis egritudinis reliquie non supersunt.

Dee epistola de fratre paciente tepidi

Explicit epistole quarte partis. Incipit capitula quinte partis.

Lecte gesse in testamonium audiam mulieri que fuerat meretrix.
Impetrat ut eandem Neapolitanam mitas attam iniurijs et depressam inopia habeat commendatam.
Commendans studium monet eum ut informationi morum insistat promittendo beneficia.
Commendans sollicitudinem parrationis et rogat dominum suum pro ipso.
Recommendat dignos ut circa eos moderet exactionis exponens tribulationes eorum.
Commendans sollicitudinem paratoris que recommendat domino suo. Item super eodem.
Committit relationi portitoris presentium cuius benivolentiam domino referendam.
Commendat amico latorem presentium et significat se sanum esse.
Commendat diligentiam nuntij habitam in commissis. Item super eodem. Item super eodem.
Commendat sollicitudinem nuntij recommendans eum domino suo.
Commendat recedentem et significat quod idem refert qui remansit.
Promittit solvere debitum quam posse et recommendat devotum suum religiosis.
Commendat sollicitudinem nuntij referens gratias de missis.
Recommendatio paratoris et actio gratiarum de missis et petitio de non mittendo.
Dicit quod fecit quod potuit pro quodam subiungens quod Iohannes insistit studio.
Commendans sollicitudinem nuntij domino suo et ipsum dominum qui redemit captivos.
Commendat sollicitudinem nuntij et recommendat eum domino suo.
Promittit prosequi negotium eo favore quo placere possit amico.
Commendatio ad legatum laudabiliter procedente in sua legatione inducuntur ad eius reditum

Comendat rega comite exiſtente in fidelitate ſua & regrat ꝗ exaudierat eu in
Affectuoſe recomendat pañ dño ſuo cui negocia fideliť pauaauit.
Teſtimoniales litťe ꝙ aliquis card recipit aliquē in ſuum capłłm.
Procemiu ſup eodem. Item ſup eodem ꝑ religioſis. Item ſup eode ꝑ clicor
ſcaaſ.

Explicit capłm ouitt ptis. Incipit ſeptē ouitt ptis. De litťis teſtimonialib3
laudu ꝑſonis & comendatis. licet acceſſe in teſtimoniu audiam mulieris que fuit meretrix.
familiare.

Richa latrix pñtiu ad nos eſtis accedens viri ſe habuiſſe fatet̃ que
cum inuicte libidinis ageret̃ incendio rupit inuiolatum copule coniu
galis & fugiens viri thorum in campum voluptatis exiuit fronte
aſſumens impudentē & paſſim infames ſui corporis actiones nō ē ue
rita detegere nec adiecit gl̃ie maritalis amiſſura decore quam apud deum
ſe morib3 & vita depraſſe. Cumq3 diu ꝑ illecebras carnis luxurie frena la
xaſſet & multa nephandoꝝ criminum prava commiſiſſet tandem penitentia
cu ducta conſilio de ſe tractat ſecum agens conſcie ſue domu intrauit & cog
ſcendo ꝙ in peccatis exceſſerat mos incurrenda3 vitijs hoſtiu clauſit, que
feſtina currens ad xp̄m ad nos in vultu lacrimantis ſupplex acceſſit & ſe pe
dib3 nr̃is aduoluens fletu & ſuſpirijs ſe confeſſā ē feminam peccatricē cu delicto
rum ſuoꝝ crimina confitenti nō defuit conſolationis nr̃e ſalubre conſilium cuj3 ſic
decreuim⁹ ꝑ miam prouideri ut hēt in pena ꝙ licet & nō de cet miſeriatis reme
dium ꝙ multaret. Imperatori ut ciuitatem neapolitanam multis afflictam iniurijs & depreſſam inopia
Depreſſam multum & oppreſſam nimiu neapolitanam ciuitatem prout poſſum habeat com̃endata.
excellentie regie recomendo. Dictum ut credat̃ ꝙ ꝑ ea q̄ extraneus ad offia
um interceſſionis accedam. nouitis ꝙ ē ipē in minorib3 annis me admiſit in
clericum & in maiorib3 me elegit in patre. Vnde licet ſedes aplica me ꝑut
dño placuit retinuit ad ſua ſeruitia nimio ingratitudinis vitio laborarem
ſi tot beneficioꝝ inmemor in illius afflictione doloris aculeos nō ſenti
rem. Nonne in ſtatum miſerabilem corruit cui inopia miſſus nuntius
vacuus in vr̃a pñtia cogit̃ comparere cum offerit tanto dño modicu ta
meat & multum nō hēat qd pñtet. Sane a nonullis nota expilationis
obiat̃. Quod ſi. bo. me. Anſelmus prelat̃ ipius ī meſſis in Siciliam nō
feciſſet expenſas & ſi in tra laboris contra hoſtes vires maiora virib3 ſuis
nō aſſumpſiſſet negotia nō tot ſentiret onera debitoꝝ, nō tot ferret anguſtia
as paupertatis. Et quidem ſperabat̃ a ꝑib3 ꝙ lapſe daret̃ requies & in pñtia
te vr̃a ipius uel omīo ceſſaret uel temperaret̃ aduſitas, ſ3 nuc ut cu re
reuerentia loquar manum vr̃am ſentire videt̃ reuſam ad cui gr̃a conuo
labit auxilium ſi eam pſequit̃ dño ſub cui umbra quieſcat ſi dat ꝑ
tector impugnat. Veruntamen vereor ne garrulitate deuot in hijs aures
vr̃e maieſtatis offendam quedam relinquo ſilentio ne me notet ex
ꝓfeſſo imprudentem ꝓpterea cum finit teneam & nullatenus dubite ꝙ ob
reuerentiam qui fecit vobiſcum ſignum in bonu qui vos undiq3 ꝑ hoſtes

miro modo promovit et qui vos ex adverso compassa paciavit pyis peticionibus eiusdem
ecclesie non negabitis regum favoris affectum. Comendat sollicitudinem pauperis et rogat dominum suum

Diligentiam .. latoris presencium circa vestra negocia novimus instantie non expertes pro ipso.
Et quidem quod potuit fecit et ubi possibilitas facultate non habuit propter
voluntatis produxit affectum. Ergo pro suo beneficium retributionis inveniat et
pro suo desiderio grato preciapio gratie non privetur. Comendat dignos ut circa eos moderentur

Domina Campanie comites excusatio exponendo tribulationem ipsorum.

Dignum comperta plene dignamus in summo motum sita dignitatis
in valle paupertatis et inopie delitescat fidelitate premineat delicijs non co-
parens. Solvat igitur si placet gratia vestra ipsis compassionis debita in proxima pecita-
cionis oblatione quantum satis quod sustinuerunt hijs diebus pro honore ecclesie quedam dispendia
et cum campani fuerint dampnorum expertes, sunt enim in proelijs primi et in bene-
ficijs vix extremi. Nos autem videntes quod fama ipsorum aliqua notam incurrit
mittimus circa socium nostrum unum de consulibus ut mutuum contrahit et iuxta
sancte moderationis arbitrium vestro beneplacito satisfaciant sicut possunt. Comendat

Comendamus tue sollicitudinis studium studium et monet eum ut informationi morum
ideo quod frequenter nobis scribas et tuis si valeamus insistat promittendo beneficia.
licebas tuas habere plus de cultu sermonis et minus oblitatione litture verum ne
ad meditata renuntias suffragia malumus talia de tua paupertate paupertate
recipere quam aliena de ubertate maiorum, adhuc quam possimus te affectione monemus
ut informationi morum insistas, profectum sanctum desistens. Statuit nos actus tuos sic
vicarijs oculis etiam inspicere quod vos absentes de facili non latebit quod pote-
runt alij notare presentes. Comendat studium. Sue sollicitudinis pauperis recomendat eum

Sollicitudinis latoris presencium. circa vestra negocia testes sumus domino suo-
ipsius instantie non expertes. porro nos novimus quanta diligentia circa co-
missa sit usus quin immo quantum importune instituit oportunius sed cum superio-
ris auctoritas non dependeat ab inferioris arbitrio assequi non potuit quod volebat.
Quid autem cum difficultatibus obiecit idem referre poterit viva voce, ex hijs
ergo satis vestra prudentia intelliget quod in actionibus gratiarum eius laboribus debeatur que
tamquam virum probate fidei et examinate virtutis vestre gratie comendamus. Item super
eodem.

Quantam prudentiam ac intelligentiam lator presencium vestra probate
fidei et examinate virtutis circa negocia que ex parte vestra commissa sit usus
quin immo quantum oportune instituit impetravimus satis intelleximus ipsius instantie
non expertes. porro quod potuit fecit et ubi possibilitatis facultate non habuit
propter voluntatis produxit affectum ergo pro suo beneficium retributionis inve-
niat et pro suo desiderio gratie preciapio fecundet. Comendat relationem portatoris presencium circa

Non oportet nos vobis scribere aliquid de causis quas comendamus domino referendam.
habetis in curia cum satis sufficere possit relatio. presencium fidelis vestri ad ne-
gotia vestra sollicita presentium portatoris. Comendat amicum latorem presencium et significat

De statu continentie vestre prospera libenter audivimus et ut vobis se sanum etc.

satisfaciamus in vestro significamus nos per dei gratiam grata corporis sospitate
vigere. Ad hec magistrum M. latorem presentium fidelem tam nomine familiarem et in ho
noris prosecutione sollicitum vestre (reverencie) commendamus. *Commendat diligenciam nuncii literatam in commissis.*

Quod scimus loquimur et quod uidemus testamur de prudenti viro .. decano que
ad sedem apostolicam destinastis qui circa commissa sibi negotia quantum in se fu
it quo potuit et de contingentibus nil omisit. Sane de mora ipsius vestra prude
ntia non miretur cum sic expedit propter aliqua que sperantur. *Commendat sollicitudinem nuncii*

Latorem presentium quem circa negotia fidelem et industrium *recommendat circa commissa literatam.*
per experientiam novimus paternitatis vestre dulcedini commendamus sic enim
in hiis que commisistis eandem diligentiam omnem habuit quod quantum nisus est
nobis de contingentibus nil omisit. *Commendans sollicitudinem nuncii recommendat eum domino suo.*

Sollicitudine latoris presentium circa negotia sibi a vestra paternitate commissa, necnon
conversationem eius laudabilem et honestam in curia non opus est litteris exprimi
facto loquente. Porro nos novimus nos testes sumus quanta prudentia et diligentia
circa predicta sit usus quinimmo quantum importune institit optamus ex hiis quod
satis vir gratificans intelligat quid actionibus gratiarum debeat in quibus si placet
dispendiosa dilatio vestre liberalitatis gratiam non retardet, quia si non fallimur non re
linquet eius importunitas otiosam nisi represat in francia qui urgebat in
urbe. *Item super eodem.*

Ad tam necessarium certe nobis M. presbiter dilectus manum extendit sollicitudinis ut
posse negotia prosequens et de contingentibus nil obmittat. Sic quod cor lingua et
manum meritis certe dedit quod et recepit que rigor iustitie debuit et que libera
litas gratie potuit indulgentie reperiat, porro idem apud nos multum crevit in
merito eo quod tam prudenter se exhibuit in commisso. Hinc est quod vobis fiducialiter recom
mendamus eundem consulentes et rogantes quatenus si placet in ipso monstretis quod possit
et debeat is qui negotia vestra patranda suscepit de manu vestre liberalitatis sperare.

Ecce venit ad vos .. cum nuncius *Commendans recedentem et significat quod idem refert ad quid*
benedictionis aut studium aut prudentia aut affectus operis executione circa *alius remansit.*
restat et sollicitudo potest efficere, ad quid quoque remansit. Sed vir procul dubio fidelis
et prudens idem .. nobilitati vestre referre potest viva voce. Ad hec affectum me
um circa negotia vestra non expedit ut litteris exprimam, cum si prepositorum me
orum sequar vestigia non ulterius foliis sed fructu medulla nitar placere dilecto. *Promittat*

Alterum nos vobis et ecclesiam regimini *solvere debitum per posse et recommendat devotum suum*
vestro commisso plenum debitorem. Et quidem prout deus dederit debitum *religiosis.*
per posse solvemus desiderantes ut sic religio floreat et fructificet vobis et
vestris quod siquid invenietur vobis delectabilius in vestram ferre possitis honorem.
Ad hec itaque cicrum vestrum qui nobis meretur in vobis eo fiducialius vestre gratie
commendamus quo efficacia eum sentimus vestris utilitatibus fructuosum.

Sollicitudinis magistri P. *Commendat sollicitudinem nuncii et refert gratias de missis.*
latoris presentium circa commissa sibi negotia testes sumus eiusdem instantie non expertes

Litte comes comenda cons p p cu ratorib;

fiducialiter ipsum v. prudentie commendamus. que obsequiorum multa prosequimur spirantes quod apud
vos merita eius aliquid intuitu recommendationis accrescat. Ad hec cum vobis libenter pla
ceamus in domino vos ad ea que honorem vestrum respiciunt et que salva conscientia possimus
advocare et requiri volumus confidenter. Rogatum de hiis que misistis petentes plura
non mitti eo quod in amicis non consuevimus manum respicere corde contenti, certum
quedam que nolumus credere litteris ad vos eiusdem. p. fidelis relatio proferet quam famu
la cordis nostri. Recommendatio patris et gratiarum actio de missis et petitio de non mittendo.

Latorem. presentium. que circa negotia vestra fidelem et industrium vidimus paternitatis v.
dulcedini commendamus affectione sincera rogantes. quatenus sic recommendatum habeatis eundem
quod hic fiat devotior ex devoto et alii per exemplum ad devotionis obsequium alliciantur in ipso.
Ad hec de pannis missis per .. mittentis gratiam plenis prosequimur actionibus gratiarum petentes
in dono dona non mitti quam in amicia manus non querimus cordis liberalitate contenti.

Teste deo quod pro caro vestro domino. c. libenter id quod potuimus fecimus. Rogat quod faciat quod potuit
sed hac vice obtinere nequivimus nec est sine causa, sic diligimus p.. subiungens quod ipse
eum et fratrem eius quod est sine parcibus vestris libenter ad honorem intendimus insistat sicut
ipsius de gratie vestro non expedit quod sit nobiscum in curia nisi tunc demum domino.
cum tante liberalitatis tantique nominis fuit quod eius presentia nobis et ibi esse possit honori. Sic igitur
fide et moribus invitat quod non semper aliena ipsum oporteat mediante sed in domino virtus
eius propria suffragetur. Commendans sollicitudinem nuntii domino suo et ipsum dominum qui redemit

Considerans quam prudenter quam efficaciter et quam fideliter .. prosecutus sit illa negotia captivos.
que ibi circumspectio vestra promovenda commisit sue relationi relinquimus que littera non pot
uisset afferre. Unde si placet non exigatis a scripto quod solum potest fidelis facundia rela
toris. Ad hec multas prosequimur actionibus gratiarum de sollicitudine qua huiusmodi in redim
dis captivis et nichominus roganiosam debitum ex eo quod recepit promittere gratia vestre li
beralitatis adiciat. Commendans sollicitudinem nuntii recommendat eum domino suo.

Ut per placere industrie .. lator. presentium. revertitur ad eum qui misit illum negotio
prout licuit expedito et quia invenimus ipsum circa commissa fidelem vestre gratie speciali
commendamus affectu. Promittit prosequi .. circa tum illo favore unde placere possit amico.

Nobilitatis vestre litteras affectione consueta recepimus et carum intellecto tenore sinceritatis
tis affectum que ad carium vestrum magistrum. d. vocantur .. exhibere gerimus plenis prose
quimur actionibus gratiarum. Sane cum tibi sit et vestri cum quod se facultas obtulerit prosequemur in eo
unde vobis placere possimus. Vos autem si placet ipsum non obmittatis in. g. unde placea
tis et nobis. Ad hec quedam vobis referre poterit viva voce que presenti pagina non dux
imus committenda. Commendatio ad legatum laudabiliter procedentem in sua legatione et in

Missi evellere vitia plantare virtutes collegistis de quibusdam et inducta ad eius redditum.
partibus construere scandala, evangelizastis pacem, annuntiastis salutem. Ex hiis autem
summatim aliquid tangit missa fratribus epistola in communi sed plura fama tunc accelerat
et experientia prudentiam affectio declaravit. Benedictus igitur deus qui direxit gressus
vestros in beneplacito suo faciens prosperum iter vestrum, benedicat summus agricola qui
vineam suam in partibus ipsis cultura vestro ministerio brevi quod redolere fecit in flo

rem et fecundavit in fructum. Ad hec nullis vos invideo, quibus tam salubrius semen
dum seminastis, sed dampnum pudeo quod communi mat. de vestra si non fallor absentia immi
nere videtur. Et certe ipsa vestra dioc. maioris fratrum et patrum relicta custodia vestri
discessus dispendia tam presensit de preterito tenens quod metuat in futurum. Ceterum
quia sapienti pauca sufficiunt et si minus diximus plus tamen acies vestre discreti
onis intelligens de prudentialibus prudenter conciat que cautela sapientialibus deceat.

Dicebant aliqui quod manus vestra commendat Regi comite existente in fidelitate sua quod
sacris vobis potestatis et magnificentie Regie ad grata pronuntia cum exaudierit in petitis.
in quo me credulum exhibebat affectus sed faciliter reddidit affectus. Ecce quod dictis
facta succedant. Ecce quod in factis arcuit credulitas et iam non opus est opinionis circui
tu cum quod ducat in publicam experientia veritate. Porro a memoria mea non exci
dit bone comes quod sub testatione divine virtutis ac reverentie ecclesie dei nec non
Regie gratie imploravi vestrum consilium et vos ultra petitum lealiter adiecistis consilium
ad salutem populi christiani. Et quidem minus dico quod plus significo quam per hoc tote
terre laboris et credit de tranquillitate provisum. Affectuose recommendat procuratore domino suo
qui negotia fideliter procuravit.

Amore dignus et laude .. lator presentium. procurator vester in vestris
procurandis negotiis vix factam et posse se reddidit studiosum, sicut ego
ipse per experientiam didici si aliqua de ipsis negotiis ad eius instantiam effi
cacia attentione promovi. Vestra itaque prudentias ipsum per hominem vestris si placeat
illa foveat dulcedine caritatis per quam pro nobis et labores grandes gaudeat
subiisse preteritos et promptam habeat spem ad futuros. Testimoniales littere quod aliquis card.
recepit aliquem in suum capellanum.

Merentes tue probitatis inducunt ut personam
tuam quadam prerogativa gratie prosequentes eam ut optamus muniamus favo
ribus ac honoribus congruis attollamus. Ut ergo eo ferventius nostris assistas obsequiis
quo amplius per nos te senseris honoratum te de speciali benivolentia in capellanum
nostrum duximus admittendum has tibi litteras in testimonium concedentes. Proemium
super eodem.

Meruit industria vestra circa nos specialis gratia favoris attolli
que se gratum nostris reddidit obsequiis et placida familiaritate devota et
et in obsequendo promptitudine gratiosam. Nos itaque personam vestram honorare vo
lentes etc. Item super eodem.

Religioso viro Karissimo capellano nostro .. Salutem etc. Probitatis merita morum de
cor et religionis honestas quibus persona tua laudabiliter decoratur nos merito
inducunt attentius ut te quem dignum digno favore speciali benivolentie
favore prosequamur. Ut ergo affectum nostrum evidenter agnoscas et nostram benivolentiam
tibi sentias fructuosam te exnunc in capellanum nostrum gratiose recepimus et familiari
tatis nostre consortio favorabiliter aggregamus has tibi litteras nostri sigilli robore
communitas in testimonium concedentes. Item super eodem pro clerico familiari.

P. de .. dilecto clerico et familiari nostro salutem in domino. Meruit tue fidelitatis et
probitatis sinceritas nostris favoribus promoveri et obsequiosa devotio te reddit
ydoneum ad nostram benivolentiam consequendam. Ut ergo fides tua nostris experta

Nota de recep
tione in ca
pellanum

ficiis et obsequiis amplificata de bono semper in melius augeat volentes et gratiam
facere specialem te eximiti in nostrum etiam recipimus et familiarem et familiarium nostrorum
consortio liberaliter aggregamus. has etc. litteras in testimonium concedentes.

Expliciunt epistole quinte partis. Incipiunt capitula
epistolarum sexte partis.

Excusatio cardinalis ad imperatorem et narratio negocii habiti per patrem. ipsius dicat quod
suum consilium eidem imperatori reddit pacificum.

Excusatio cardinalis ad amicum narrans absentiam suam de curia propter acto
unde rogat ut parcat ei quod intendere non potuit negotiorum promotioni suorum.

Excusatio prelati ad papam super hiis de quibus falso fuit accusatus.

Vocat quedam ad suam presentiam dicens quod ad expulsionem amici fumose per tempa
onem domus ipsius ulterius dare non potest.

Refert repulsam petitionum suarum et rogat amicum quod petitiones suas per alium pariter.

Petit ut non mittat electuaria sed istorum ipse orationibus apud deum.

Conqueritur quod fuit deceptus in mulo.

Rogat ut patrem suum si non potuit obtinere quod voluit habeat excusatum.

Excusat latorem presentium de mora quam traxit.

Respondet ad amicum peregrinum per presentium portatorem.

Rogat quod apud eum levis excusatio sufficiat.

Recognoscens debita beneficia quod non imputet sed nec paratori.

Offert se gratanter paratum ad promovenda negotia curie Oxon.

Ad prelatum qui habet per excusato super quibusdam licet aliud per evidentia operis ostendat.

Excusatio ad principem eo quod semper rogat eum.

Respondet amico qualiter processum fit in curia et in quo statu maneat.

Respondet petentem se terminum prorogari quod preferet ad notitiam domini pape. quia per seipsum non potest.

Petit amico arothecas.

Conqueritur prelatus de illis qui maliciose et calumpniose murmurant contra eum.

Petitio ut non obstante statuto de etate certum. anno possit aliquis recipi in eum ...

Supplicat cardinali domino quod intendat ad petitionem suam penes quendam dominum.

Affectuose preces ad regem pro liberatione cardinalis crucesignati.

Supplicat cardinali ut reputet eum suum.

Petit certificari de statu amici cum insinuatione proprii et rogat per nuntio.

Scribit amico quod petitio pro qua sepe preces porrexit nec debebat nec potuit exaudiri.

Petit certificari de statu amici cum insinuatione proprii et rogat per nuntio.

Conqueritur de subito processu amici sui et rogat affectuose de promotione cardinalem negotiorum
penes quendam dominum faciendam.

Exordium cum indigne petitioni iuste denegat cardinalis.

Petunt orationum suffragia pro anima fratris sui defuncti.

Expliciunt capitula. Incipiunt epistole sexte partis de excusationibus petitionibus et
querelis. Excusatio cardinalis ad imperatorem et narratio negocii per paratores ipsius habito

Indicat quod suum consilium eidem imperatori accedit persuasurum.

Missa nuper epistola per iudicem P. de Vinea ab imperiali excellentia super processu domini ff.
mit uos ex parte una et quarundam civitatum Lombardie, Marchie, Romanole
rectores querele aliquid attulit et quedam expresse admirationis habebat subinfe-
rebat quidem clausula illa querelam quia provisio dicebatur processisse de placido
provisoris, per quam in nullo videatur vobis de commissis excessibus satisfactum nec messe vos
de honore imperii cogitatur. Ex hiis autem prosiliebat in publicam admiratio mea ad consiliu-
meum ut misse vobis nuper epistole tali processui poterit concordare. Sane si cause proces-
sus si precedentes asserto ad vestre circumspectionis notitiam pervenisset forte querela repressisset
silentium, admirationis dedignata fuisset admictere meos quieta. Porro diligenter exponitis
contra societatem predictam per paratores vestros que magnificentia vestra providenda commisit pro
adversa negavit a societate vel de mandato societatis dampna data et iniurias irrogatas ad-
icit quod si quis de societate ad sui defensionem aliquid providisset hoc retorqueri ad aliam
iniuriam non debebant quod ut dicebatur ex aliis presumi poterat quid in se sub vestre provi-
dentie brachio formidaret. Super hiis autem syndici partis eiusdem offerebant se litem ingre-
rebat se cause iudicium spectabat paratoribus vestris non videbatur hoc in contestatione
litis et strepitum iudicii reducenda et forsitan non decebat tanti principis nomen con-
temptiosis litigiis venalem. Et quidem de predictis iniuriis aliquid ad audientiam sedis apostolice
fama pertulerat, sed non sic plenarie expressit veritatis quod iuris sollempnitas, rigor iustitie
et condempnationis exacte sententia paterent. Verum ut sponsa filio patris provisio non decet dominus
ad illius satisfaciendum prudentie se convertit de compromissi ut potuit forma suscipi-
ens quod districti iuris suffragium non habebat in hiis quoque consilium meum non defuit
et considerata videbam accedit persuasurum sed ut video contingit modum quod spei gere
non succedit eventus et comoda parantes assensum processum non inveniunt recognitionis
effectum. Ceterum ut querele tollatur occasio et admiratio causam non habeat si magnitudi-
ni vestre placuerit credo quod non poterit providere ad illud statim negotium reducatur in quo
ante provisionis ad te noscitur extitisse. **Excusatio cardinalis ad amicum narrans absentiam**

Cum desevirent febres non otiose per urbem attractus **suam de curia propter estatem unde**
sanis et invalidis, et utrique misericordes in senibus parcere tibi **rogat ut parcat ei**
commissio etate ferebant filiis quos non sic admittebat ad gratiam ad **quam intendere non poterit**
temperati clementiam aeris donec urentis et ferventis estatis impetus **negotiorum promotioni**
cederet declinavit. Unde non mirum si ego in urbe metuens quod est urbis ad illa me re- **suorum.**
media contuli ad que maiores me salubriter recurrerunt. Hinc est quod in Campania
in vestris exhibitas licteras et devote receptas earumque tenore diligenti meditatione no-
tato aliquid hinc cum rubore, quod si ad commissionem amici se obtulit ipse manus tamen
nichil expeditionis adduxit. Sic enim accidit in quosdam cuius expertus sum sic ingratum
exhibuit sic detravit in cives quod notabat sanos in suis quod contra formidarent.
Parcat ergo si placet vestre sinceritatis affectio si hac vice non habuit commissio promoto-
rem que cum predicta fecit absente. Quod si forte illa non sufficiat de officiana precibus
vestris procedat que sufficientiam excusationis adducat.

Excusatio prelati ad papam super hiis de quibus falso fuerat accusatus.

Afflicta sunt nimis iacula et acuta quibus per immissiones malitiosas et malignas mei
emuli me confringunt falsis criminationibus meam innocentiam criminando et michi non
absque multe nequitie studiis mendacia imponendo me magnifico principi domino illustri
Regi Sicilie in civitate Bononie in omnibus eius actibus et processibus adversarium meque omnia
eius negotia impedire. Ita quod idem Rex de civitate predicta nullum ut asserunt here
potuit auxilium consilium vel favorem. et quod fideles et devotos ecclesie in eadem opp
rimens civitate eius oppido exhibeo me infestum. Hec quippe reverentie patrum sunt
gravia et orrenda, et licet conscientiam meam non vulnerarent eo quod teste deo cui nuda sunt
omnia et aperta, et cui nullum latet secretum eis veritas et ipsa veritati repugnant eo
tamen cor meum acerbiori dolore confundunt et conturbant quia me Romane ecclesie plan
tulam et factam vacat recognoscens ad fovendum fideles ecclesie totis viribus toto posse
me conspicio debitore. Et utique nimis esset mea ingratitudo dampnabilis et durissime
animadversionis acrimonia puniendi sed preceptorum beneficiorum immemor et ignarus ad offensam
eiusdem ecclesie ut devotorum ipsius insolenti temeritate ac temeraria insolentia procede
rem absit hoc a me sanctissime pater, absit ut quod nec meis meritis sed dono pro
venientis gratie collocavit fervente zelo et affectu promptissimo non venerer et ad omnia
que honorem ipsius respiciunt toto animo toto corde devotissime me impendam.
Vana a suis cogitationibus malorum decidant in ruinosos et eorum suggestionibus nim
bentas velud nubibus ab aquilone fugatis, negorem me in oculis summi patris
nec depingat opinio quia hic veritas in oculis summi dei. Verumquia in hiis sor
sitan excusatio mea non sufficiat, et fides assertioni mee quamvis veritate fulciatur
non prestetur quia statim tamen non qui accusatur reus est, sed qui convincitur criminosus ad pedes
vestre beatitudinis.. clericum meum .P.M. procuratorem ad faciendum omnia que fuerint oportuna
et que vestre paternitati placuerint specialiter destinavi. attentius supplicans sanctitati. quatenus expressis nominibus
illorum devotorum ecclesie audiatis qui a me gravari dicantur et super quibus gravantur ad
conveniendum et faciendum veritatem super premissis ad civitatem predictam discretum aliquem
dignemini destinare per quem comperta super illis et cognita veritate contra me si culpabilis apparebo ad penam
debitam procedatur ad quam promptum me offero voluntate aliquem si placet qui meam
bivolis armis et venenosis labiis maculare ostendantur mendaces et de extractione mendacii
iusto iudicio arguantur. Certum quod super omnia desiderabilia cordis mei cupio et affecto
beneplacitis vestris per omnia exequi reverenter meipsum et commissam michi ecclesiam ad vestram
et predicte ecclesie Romane et mandata offero et expono me et eandem ecclesiam vestre gratie re
commendans. Vocat quendam ad suam presentiam dicens quod ad expulsionem fumose temptationis

Si desiderio possibilitas responderet manus vestra cui resudantes dominum ipsum iuvare dare nequimus
responderemus ad opus et laboraremus cum laborante devota. Veruntamen quod manus
non potest supplet devotio mentis et illa que unum sincera dilectio insufficientiam re
dimit amicorum. Porro audivimus quod quedam avis nigra valde invidet operi divino
quod fratres et cum sit fumosa nigra non vult fumo edificantes offendere ac edificii
infecit claritate quam nos compatientes in hac parte libenter ieiuniis et orationibus pelle
remus sed ut a multis asseritur vix expelli potest nisi in argento et auro ad quod in

Eō de accū tione

dequa

uam dare nō possum⁹ cum burse nr̄e licet nō tegide plenam in campania receperit p̄
tionem. Restat ergo q̄ completo edificio et cum ppulsa tue psone nob̄ copia fiat p̄ quā sp̄a
mus uacuas bursas implen̄ et futura plura q̄ credas uob̄ absentib; exemus. Refert re
Qommictat̄ filie cedule q̄ mat̄ ep̄la ptulerit pulsam petitionū et rogat amicū q̄ pe
qnō recepit uidelicet q̄ uilem passus sum in utraq; petitionū tiones sue p alium parrent̄.
uterq; repulsam. Ver͞u id bonitas ur̄a nō meruit q̄ homo contemptu dētat. Vnde si
placet hijs temporib; apud dnm̄. p̄. petitiones ur̄e p alium innotescant. Petit q̄ nō nuctat
Nam refectionis electuary nō qualium spi͞ut odorem s; orationis suffragia electuariā s; instet p ip̄e
Ne nunc intercessionis subsidium aīa nr̄a desiderat ad te pāt. Ergo ab orōib; apud deū,
illas manum tempa et ad ista frequentā lapsa mente cum eni tuus te pferā quero
procul dubio te nō tua. Vnde ut plene satisfiat desiderio petitionis insta p me supplex
supplico apud dnm̄ tuum meum. Conqueritur q̄ fuit decept⁹ in equo.
Plenis psequim̄ laudib; illius prudentiam sacerdotis cui adiectiuo dote ure
cum equi cappadoca uenditas lex erat prudistis. Porro nō sic, nō sic nr̄i iudi
cant sacerdotes qui et recepta satiant et spem ad recipienda pduant. Certum ne uos
lateat quam in uenditione ipius equi constancias que uix passum nec calcariā nec
flagella mouebant fuit deceptionis excessus. Pro certo noscitis q̄ decē auri uncias
exumat⁹ ad usus alterius commemoras alijs sub donis titulo cum uniusitate tuis
ut sicq; ille famosus fed dotiliaus cum aduenit alius donatiuus. Rogat .. pari
Lator. p̄m. monachus ut sum ut si nō potuit obtinere q̄ uoluit heat excusatū.
Laron negotia ē commissa instetit diligent̄ s; nō potuit obtinere q̄ uoluit sup ē
ura caritas eum heat excusatum. Excusat .. latorē. p̄. de mora quā traxit.
Dilecti in ē fil. .. latore. p̄. apud uos de negligentia mora ptracta nō notet
cum superior. auctoritas nō semp inferior arbitrio conformet alia nunc uocis relatiōi re
linquim⁹ ne scripto committat̄ incaute. Respōdet ad certā paginā p̄ p̄ portitorē
Vidimus que missa pagina continebat et sup hijs que tenor habet
ipius uob̄ p .. latorē. p̄. respondem⁹. Ergo q̄ apud eum leuis excusatio sufficiat.
Apud nos leuis excusatio sufficere potuit cum malim⁹ hic debitu
Afectione plabilī excusatum q̄ dure credulitatis instantia durē ab amico. Suf
ficiat ergo q̄ cautela reticenda sigillet in postum cum sit de precio acceptare ne
gotiationis prudentia satisfm. Regratiās debita insinuat q̄ nō imputet ē nec
Debitorē me fateor carte capuan que leaum in ponit parator si petitio sua nō fuit
tertio anno et de solito alio nomodiam circa tepus adolescentie ministrauit admissa.
Sane cum facultas retributionis careat me rei experientia nō pbauit ingratū.
Ver͞u cum posse nō suffragetur ad uotum sic totus affectus se ingerit q̄ supplere
uidet⁹ utrumq; ad cumincliū uoluntatis q̄d possibilitas nō ministrat. Vnde que
so q̄ nō in nec latori. p̄. imputet⁹ si petitio ur̄a in consistorii principis introduc
ta nō fuit ad gratiam exauditionis admissa. Sic quidē uoluit q̄ intercessionis in
stantia ad plenitudinē potatis elisit. Offert se gratuitū patiū ad pmouenda
Qum eorum uir me fatear debitorē ad negotiū latoris. p̄. negotia amicorum eorum.

No ep.

iniucta manu puit potui diligent extendi pat ad ea que uob et mon uro cede
possunt ad comodum et honorem. Ad plati que hic p excusato sup quibzdam licet

Non opus e ut pat ut apud me urm excusatores aliud p euidentia opis oste
aggregetis multiplices quem reddit multa dilectio credulum datur.
sic amicitia ura solliatat ut si no exhiberet a uob offerre de ppo q excusaret
amicum. Certe lit me preueni litteras quas misistis et quam liaue expediunt et
decuit hys que de equo dicebamus oppositu no solum que audiui didiceram
sz etiam q tollerabiles fictio pbabilis sine nota ferebat ingeniu et cautela uide
bat defice sup eo q multorum tenebat assertio et oblata petitio suadebat, uidelicz
q in cognati tui custodia equalitie equus aut qualescumque austos ostendit in
usum. Videat g tua paternitas fide pura deliberatione puenit impedire pru
dente ne clamor hmoi heat ad supiore accessum plus enim het oneris
q honoris, plus detractionis q laudis quomodo sup deposito talis ac tanti cruc
signati formate g si placet csiliu meu sup hys cum .. commercio ac totali karis
tatis adherere dni .. comite coponite, preamie pferentes honore cum et si no fal
-No. bo. lor decet et expedit potius ut succumbendo uincatis q succumbatis in huius
modi uincendo. Excusatio ad principem eo q semp rogat eum.

Aliquorum forte iudicio psumptionis arguor q excellentie Regie scribo minus
cre et q multis sz ad hoc id assumi potest in excusationis remediu q nonnulli
considerantes deuotionis affectum quem ad magnificentiam uram gero et ipsem grade
intercessione ma recipiunt poscentes apud uos pcium magis adiectione iuuari. est
et aliud qd nimis pudoris obicio in scribendo uidelicet q no psone mee no co
sanguinei uel affinis comoda psequor in talibz largius exigens, pacis meis.

Visis litteris que fuerunt nob ex pte ura Rndet amico qualit sit processum in cau
p .. latorem. p. psentium ea qua decuit affectione recepimus, illas in quo statu maneat.
ponentes earum significatiui effectu incapare. Noscat siquidem ure discretionis indu
stria nos sup causa ipa taliter processisse uidelicet q fecimus p iudicem nrm uirum
puidum et discretum psonam .. ante ipius psentiam psentari qui iudex prout
iuris ordo postulat atqz decet ipm iuuidi fecit euidentissime respondere aut res
ponsionis p manus .. tabellionis publici annotatas et nris sigilli munimine ro
boratas p eundem latorem ad uram psentiam destinamus. Rndet petenti d termini prorogatione

Preces uras libenter admisimus qd psert ad notitia dni. pp. quia p seipm non .. m,
am omnibz que ualemus sz in hys que iudicia sunt oportet nos
affectus restringere sub iudice iuris et terminis equitatis. porro no e nrm indul
tum terminum prorogare, quia iurisdictio nra ex superioris uoluntate depedet.
Pcferemus tam ad dnm. pp. notitiam que scripsistis et ad id qd de ipius be
neplacito fuerit pcedet. Petit amico archetas.

Officias manium estiuos metuens calores p ipis auob uestimenta querunt,

et ut dum vestre manus artifices manus potentie capient recipientis humilitas grates referat transmissori. Conqueritur legato de illis qui maliciose et calumpniose [illegible]

Audivi quod quidam me ubique quasi lapidibus impetunt sed iniuria [illegible] eam. Ipsi quod lapidant vendicarent. Sane si mala sunt ad que mittunt non imputetur obedientie missi sed mittentium visioni. Si vero bona cur in me cedunt penam sentio causam ignoro, nisi voluntatis violentia dicatur hoc causa quod in negotio partes sub spe divine clementie desidero tranquillitate ecclesie et proprie pro quiete. Si vero hec est vestre vexationis occasio hic causa deducatur in curia ad iudicium proferatur sed iudicialiter actiones persiliant omnis exceptionis sublato suffragio calumpniantes admictatur et testibus non repulsis, pareto sine pro re huiusmodi dictus reus. In hiis autem inimicis non invocabo subsidium cum Susanna nec cum Joseph pincerne Pharaonis solicitabo memoriam, supplicationi tamen crucifixo non renuntiabo latronis. Petitio ut non obstante statuto de certo numero

Sanctissimo in Christo patri et cetera. Probitatis vita et morum canonicorum numero possit aliquis recipi in canonicum et honestas, viris pericia et laudabilis conversatio quibus vir providus et discretus magister .. se nobis universis et singulis gratiosum reddit amicabiliter et acceptum multo in fratrem. nos induxit amonet et hortatur immo vivus ardentis desiderio nos compellunt ut ipsius profectibus et honore solliciti obsequia utilia et accepta que idem nobis et ecclesie nostre studiose iam dudum exhibuit et incessanter exhibet attendentes ac sperantes firmiter per ipsius studio probitatis industrie ac valoris nobis et eidem ecclesie possint et utilia et comoda plurima provenire. Considerantes etiam quod necessaria et fructuosa et utilis sua erga nos societas nobis et prefate ecclesie habeatur ipsum unanimi voce et concordi voluntate in nostrum canonicum eligimus et in fratrem et quod prius quam eum recipiemus communem habemus facultatem vestris super hoc litteris ei datis. Verumptamen ipsum recipere absque beatitudinis vestre licentia non valemus eo quod in predicta nostra ecclesia statutum habetur de certo canonicorum numero firmatum iuramento et sedem apostolicam confirmatum. Sanctitati vestre supplicamus humiliter quam vehementer oportuna et accommoda gratia devotissime postulantes quatenus recipiendi eundem non obstante statuto et iuramento predictis nobis per vestras litteras facultatem liberam concedatis. Supplicat cuidam nobili quod intercedat ad

Nisi nobiles facit homines et nota facit voluntatis abiectos provocatione sua penes quendam [illegible] ab omnibus multo diligenda foret paupertas cum honesta notula et certa regula dandum dominum libertatis. Sed quia totus respirant oculis pauperes et habent pro vitiis mores eorum ubi non presumunt facultates si fortuna mea prenotet quam meis conatibus inveni semper ab experto contrariam velle quod status meus in melius mutaretur ut qui iam diu paupertatis extiti filius amara rerum adversitate vexatus aliquas saltem partes prospera tis attingam et animus meus caligine longe nebulositatis abducto fortis secunde radio serenetur. Cum igitur benivolentia vestra ex innata vobis mansuetudine veraciter ceperit mutare devotum, dominationi vestre supplico fiat possim ut quod totaliter consistit in vobis fiducia spei mee ad relevandum cursum fortune mee prosequentis in cursum sicut intima vestre gratie iam sinceritate cepistis sic si placet adhuc penes talem dominum que audio benignum vobis dedisse responsum assistatis totis viribus

Nota [illegible]

Nota [illegible]

Nota [illegible]

una cum sociis animosis. Affectuose petit ad regem pro liberatione cuiusdam cruce signati. —

Non est deneganda petitio que nostrae pietatis operibus habundare cum eo pro afflictis et captivis si vigeat generalis oret gratia non solum captivorum misera miseriam sed etiam captivantium causas doloris nos quibus licet invitis eius est ardua dispensatio liberatis libenter audivimus consilia cogitantes tam libertatis quam liberandis consulere cupientes. Hinc est quod P. .. crucesignato qui sicut de captivitate corporis miseras iacens luit in pena siquid commisit in culpa. Serenitatem vestram regiam requirimus et rogamus attente quatenus fungimini pro reverentia crucifixi cui obsequio se ascripsit nec non nostrorum precaminum intuitu ad liberationem eius et nos mansuetudinem vestram dignis valeamus in domino laudibus commendare. Porro si cum innocentia liberat regia iustitia non dampnabit et si culpa reddidit obnoxium huic parcendo clementia declararet eo quod medium in talibus plus esse videtur posse remittere quam ulcisci. Cum enim si opus manuum et plantula una dicatur ad iniuriam redundaret opificis si opus suum ipse destrueret et si ad notam cederet plantatoris si plantam evelleret quam plantavit. Supplicat

Cum sollicitudo devotionis in me fervescat cuidam ut reputet eum suum. —
Carta ea que paternitati vestre debeant complacere. Supplico ut inter illos me. domini si placet ascribere quos in benivolentia vestra de gratia vendicastis cum in vobis obligatum firmiter spei mee nulla temporis mutatione solvendum. Petit certificari de statu amici.

Causam meam facio si ad requirendum statum vestrum studiosus. Significat sua prosperitatem cuius constantia insisto tempore in prosperos si requisitionis mee non respondeat incolumis status vester. Quippe in vestra prosperitate prosperor et in salute resultat animo quicquid vobis contingat ad consummantiam vestri status ad leciam cumulatam cedit et vobis vel in succedit. Quesitum itaque ut per solitam gratiam. Queso itaque ut per solitam gratiam et vestra promissione vestram me commendatum habentes quam prospere quam feliciter erga vos se habeat universa expectationi mee si complacet rescribatis. Sciens si placet quod benedictus deus corporis ut anime salute gaudeo gerens et fama non vobis ulterior et ope complacere. Scribit amico quod petitio pro qua vos

Receptis vestre dilectionis litteris ad sibi porrexerat non debebamus non potuimus exaudiri. —
Promotione domini C. manum apposui prout decuit et licuit obtinere non potui. Cum sit aliqui apud sedem apostolicam qui dicantur scire initiam negotii et aliter referunt quam petitio continet. Preterea non multum accedebat ad favorem petitionis potest quod idem C. cum sit laicus ecclesiam detinet velle suo. Non ergo si placet petitionis vestre noceat aliquid negligentie in amico cum pro vobis et caris vestris libenter expedio quicquid possum. Verumtamen dilectionem vestram non lateat quod secundum deum plus non debet ad meum posse diffidi nisi quantum iustitia ferre potest. Ad hec de domino R. noveritis quod dicantur prospera et credo quod in brevi grata vobis de ipso poterunt nuntiari. Salutetis ex parte mea G. et B. quibus libenter placeo usque posse. Scribit amico quod non intendit tractare concordiam inter suos discordes in preiudicium eorum.

Non credat circumspectio vestra que ad concordiam inter P. et H. interposuimus partes nostras in dispendium eorum carissimi nostri mictatis tempore litteras quas ad eum mictimus sed primo per latorem presentium presentandas. Petit certificari de statu amici cum infirmitate capitis et rogat

Quotiens de salubri statu et prospera continentia vestra nostris desideriis innotescat pernuntio.
Quotiens cor nostrum iocunditatis suscipit incrementum. Rogamus etiam ut quotiens et

potest delectatos nos certos exinde redde pñt ꝛ iocundos hoc nob̄ scientes ꝙ dei
utriqꝫ gr̃a plena corꝑis sospitate uigemus. Ad hec dilecte ꝑ .. lacore. p̃. preces u̾ras
uob̄ diuinꝫ porrigendas rogantes omi affectione qua possumꝫ ꝛ ꝙ munere deposcentes
.q. u̾ri ambis intuitu ipm̄ benigne recipe ꝛ in suis here uelitis peticoibꝫ domine
datum ut ipe preces u̾ras ꝯ sentiat fructuosas ꝛ nos uob̄ teneamꝰ proinde ad grãꝫ
multiplices actiones. Conqueritur de subita ꝑcessu amici ꝛ rogat affectuose de pcinacione aliquam negotii.
Grato ꝛ gross. dilect gr̃am ꝛ salutẽ. Ut in scribendi materia uid decet preces quere dñe.
amicam subito reliquistis sꝫ qm̄ relinqitur contexentur signaculis memorie collocat libris
inscriptis ꝛ longitic cuspidi sic impressus ut nũq dies sine sui memoria transeat. Sane
nõ relinquitur sꝫ ubiqꝫ dicat ubiqꝫ colitur ꝛ hec cum feliciter u̾re a lege grẽ sui
papie sit indultum sic cum timino dilige ut diligamus que libri sine fine. Ecce
ꝙ actiones in aduenire me transfero ꝛ solito breuius qd oppono uob̄ de meo ꝯtinens
ꝑ qd uos querele decidat ꝛ fraudare amiciẽ satisfiat. Uerũtam̄ hec genus beneficiꝫ
leg natine iurium ab intencione dissideo de perusio recedens op̄nari cōpellor ꝙ
mẽ ea que discessus materia induxerunt sunt potissimũ desiderata uisio archi
epi Brundusien cui si ita e. datum sit Perusium ꝑparere ꝑparare ubi tantũ tedium
hitur grm̃ michi gaudiꝫ ꝑsentia u̾ra ꝑsentatis sꝫ quia illud redde ꝛ aliud
adde u̾re ꝑsentie resuat si placet ipius loco michi aliud obuenite uidelicet ꝙ
suasus uñ uniam receptor Apulie compleat quo missa ꝑ uos licita manifestat
qd etiam de pacienciis huius efficacia que cedula continet inclusa. Exordium ad
Non semꝑ trahit peticio consulta fauorem, iniuste peticioni digne denegatur audit.
q sic culpa petentis excludit, ut n̄ caritas satisfactionis emenda frustra
laboribꝫ intendas. Petit orationum suffragia ꝑ anima fr̃is sui defuncti.
Amicitas ꝑsentibꝫ quibꝫ obruit meo leta principiũ in mesto rumor ꝯstas inso
nuit uidelicet ꝙ frater meus mortis calice uolente dño degustauit. Ut r̃ de
plorans u̾ram imploro gr̃am ut idem quanto ꝑfundiori dolore confodior tanto ꝙ
pie deposcatur efficacie ꝑsequatur. Expliciunt ep̄le sexte ꝑtis.
Incipiunt capitula septime ꝑtis.
Preces ad imperatore ut molestiis inferendis ecclesiis suis finis debitꝰ imponatur.
Accuta fam̄ instancia ad imperatore ꝑ .. comite Celanen.
Preces ad prelatum ꝑ fr̃ibꝫ ꝑdicatoribꝫ quos comendat de uirtutibꝫ.
Rogat imperatore ut dimisso patre dimictat ꝛ filium.
Card ifato rogat ep̄m ut prudeat familiari ipius de ꝑbenda.
Quia prime preces nocuisse uident̄ itato rogat ep̄m sic cario ꝙ bene se gessit erga eum
Rogat amicum ꝙ nõ obest si nõ pot ꝛ nescat ꝯ dare consilium de petitis.
Preces ꝑ mittendo doctore eo ꝙ orent ꝑ ipo.
Preces ad amicum ꝑ fouenda ea.
Preces ad imperatorem ꝑ liberatione captiui.
Preces ꝑ gerenda cura deuoti.
Preces ꝑ quodam caro rogantis.

Preces p quodam comendans eum in arte medicine.
Preces p benefactore suo rogatos constituens debitores.
Preces ad imperatorem p liberatione nepotis card.
Preces p expediendis negotijs. Preces p provisione electi.
Preces efficaces p religioso.
Preces p concedendo loco fratribus predicatoribus ad construendum ecclesiam. Preces p captivis.
Preces p quodam ad amicum.
Rogat episcopum ut inducat quendam ad suscipiendum habitum monachalem.
Preces ut non reputetur ingratus si de missis exenijs gratias aliquas non exolvat.
Preces p dimittenda terra cuidam.
Preces p introducendo quodam in presentia domini et negotijs expediendis.
Precatur provideri super processibus eorum.
Preces p prestando favore altius in commissis ei negotijs.
Preces p consilio et auxilio impertiendo ad promotionem negotiorum.
Preces ad amicum ut quendam favorabiliter prosequatur.
Preces p securitatis litteris concedendis.
Preces p accedente ad partes quasdam in studio altius.
Preces ad amicum ut restituat cuidam beneficia quibus spoliavit eundem.
Rogat p quodam recipiendo prout fuit ei promissum.
Rogat ut preces sue adiecte precibus card. prebent experientia rerum.
Adiectio precum mandatis apostolicis.
Adiectio precum ad imperatorem p nobili redargutis usque de opprobrio.
Preces p annuo redditu exolvendo.
Precum adiectio p gratia impetranda nepoti card.
Adiectio precum p beneficio.
Precum adiectio p exactione facienda circa negotium consanguinei card. 39
Precum adiectio p .. latore presentium petentes benignitatis affatum impertiri eidem. 40
Precum adiectio p quodam magistro beneficiando. 42
Precum adiectio p commisso sibi negotio ad efficaciam debitam perducendo. 43
Rogat amicum p certo amico p quo littere apostolice diriguntur. 45
Rogat p quodam cum alijs rogantibus. 44
Precum adiectio. mandatis apostolicis. p certo amico.
Preces p aliquo recipiendo in monachum.
Preces de non inferenda molestia cum exigatur quod numquam hactenus est exactum.
De commendatione latoris presentium.
Preces p pena relaxanda in parte vel in totum.
Preces ut assistant ei super ablatis redditibus et alijs negotijs.
Preces p impetrandis certis litteris super restitutione equi ablati.
Preces p comitatu prestando et consilio exhibendo.
Preces p custodibus ovium alicuius consanguinei card.

Preces pro suffraganeo reducendo ad gratiam metropolitani.
Rogat istum ut inducat principem ad amicitie integritatem servandam.
Recommendat latorem licterarum.
Preces pro recipiendo quodam in aliquam ecclesie canonicatum.
Recommendat ei viduam in causa sua.
Preces pro prosecutione iustitie et significat quod vult istum esse devotum rogati.
Preces pro monacho ad monasterium redeunte. Preces pro monacho ad alterum.
Preces pro recommendatione causi sui. Preces cum instantia pro eodem.
Preces pro recipiendo quodam in clericum et in fratrem.
Preces pro promissione servanda propter honestatem mulieris.
Precum instantia pro favore prestando.
Rogat amicum ut inducat principem quod religiosos et eorum personas non molestet.
Preces pro liberatione nepotis qui captus est in conflictu.
Card. rogat .. ut in auxilio suo purget talem offensam.
Legatus significat quod missi caruerunt absolutionis beneficio eo quod illusum videbant.
Recommendat amicos suos alicui prelato.
Preces pro quodam notario in quibus petit efficaciter exaudiri.
Recommendat .. latorem p. et inducat eum ad [illegible]
Preces ad comitem pro reducendo pupillum ad gratiam ipsius.
Preces pro restitutione castri facienda vidue et filiis suis quibus [illegible] iniuste.
Preces ad regem pro favore prestando fideli suo in suis iustis petitionibus.
Preces pro cive romano recommendans eum amico.
Ut infirmus de convalescentia sua rescribat et veniam impetret alicui.
Petat a .. pp. conductum.
Rogat amicum ut pareat ad reformandam pacem inter discordes.
Preces pro securo conductu ad archiepiscopum et rogat pro exauditione petitionum.
Precum instantia pro provisione.
Preces ut assumat vices suas pro beneplacito faciendo.
Affectuose preces pro illo qui cessit ecclesie.
Preces pro congrua provisione presbiteri qui amisit manus.
Preces pro liberatione captivi.
Rogat ut exaudiat preces licteras [illegible] super abbatiarum rerum restitutione suarum.
De recommendatione nuntii. De eodem et plenius.
Preces ad religiosos pro subventione prestanda scolari presidenti.
Preces pro favore iustitie exhibendo. Rogat pro quodam canonicando in ecclesia.
Card. rogat conventum pro serioso negotio alicuius capituli sui.
Card. pp. rogat regem pro nepote card.
Rogat amicum pro suffragiis orationum pro se apud deum impendendis.
Affectuose preces ad amicum pro continuatione gratie faciende.
Affectuose preces pro quodam in miseria constituto a quo rogatus in necessitate [illegible] grata [illegible] servitia

prestita recognoscat

Preces ad prelatum super conferendo beneficio cuidam noto suo.
Breuiter scribens petit late exaudiri. Recommendatio cuiusdam religiosi.
Preces ad prelatum ut donet familiari card' aliquod bonum munus.
Preces ad prelatum pro inueniendo loco pro quibusdam religiosis.
Preces ut reducat clericum in possessione de prebenda qua fuerat spoliatus.
Preces pro quodam qui desiderat habere noticiam rogantis.
Recommendatio nuncij qui se obtulit repertum et quia salutat amicum.
Card' rogat alterum amicum ut non permittat clericum suum molestari super ecclesia quam ei dederat.
Preces ad quendam ut relaxet quantitatem aliquam debiti cuidam debitori suo.
Papa rogat quendam prelatum pro ordinatione duorum suorum nepotum ad sacros ordines.
Cautiose preces ad prelatum ut non molestet capellanum dni. pp. super ecclesia ei collata.
Preces pro nepote cuiusdam auditoris. Recommendatio pro filiis noue religionis.
Papa rogat imperatorem ut mittat frumentum ad urbem tempore famis.
Rogat amicum pro restitutione armorum que fuerant ablata quibusdam.
Preces ad prelatum ut gratiose conferat quandam ecclesiam cuidam caro suo.
Preces ad amicum pro quibusdam plantis arborum. Recommendatio cuiusdam nobilis ad amicum.
Exordium cum aliquis porrigit preces alicui cui non seruiuit.
Preces pro quodam qui seruierat ei et domui sue fideliter et deuote.
Preces ad amicum ut insistat penes abbatissam pro recipiendis quibusdam monialibus.
Affectuose rogat amicus pro quodam dilecto rogantis.
Simplex recommendatio ad quendam dominum. Recommendatio cuiusdam qui moribus et uita [?]
Preces ad magnatem ut affectum quem habuit ad mortuum ostendat in nepote uiuo eiusdem. | Iudicat [?]
Preces ut non molestet nec permittat molestari consanguineum suum.
Rogat pro consilio impendendo famulo in negotijs suis.
Affectuose preces ad amicum pro expeditione quarundam petitionum.
Affectuose preces ad religiosos pro quodam caro rogantis.
Preces ad magnatem ut concedat litteras suas pro securo conductu nuntio hospitalis.
Ad amicum recommendatio cuiusdam tenentis [?].
Preces pro liberatione filij cuiusdam comitis. Preces ad amicum pro quodam.
Preces pro beneficio conferendo filio rogantis.

Expliciunt capitula septime partis. Incipiunt epistole septime partis de precibus et recommendationibus.

Preces ad imperatorem ut molestijs inferendis finis debitum imponat

Litteras dni. pp. recepimus in hunc modum non possumus ergo non ferre et c. Ecce uidet excellentia uestra uniuersa nobis formam mandati quod ad noticiam uestram uestrorum dni. pp. expresse petiuimus ut dum per hoc expresse mandantis affectum diuinum monitis uestra facilius structum sonabit [?] affectum. Honorem et magnificentiam uestram et quia uos non ficte diligimus deuote r. ut premissis molestijs et similibus prohibitionibus uestra censura omnimode finem imponat. Porro cum ecclesia et imperium mutuis in deo suffragijs fulcire se debeat in dispendium quod absit uenire possit et scandalum siquos prudentia diuina coniunxit machinati

omnis humane presumptio detractionum aculeis saparet et maxime hiis diebus quibus ecclesia
hanc affectionem quam habet secundum deum ad ea que sunt honoris persone vestre ac imperii
verbis exhibet et factis exponit. Unde procul dubio decet et expedit equipollencias amicicie
continuationis dulcedine non accedunt amari stimuli punctionum et habet ordinare modus
prudentie ut interioris concepte ... illis accidentibus regat et dirigat que intus
conceptum in partum operis proferant et innati favore fomenta adultum negotium nutriant
suis cuius si placet remittere cito magistrum cuius absentia quantum licet non iniuste caremus.

Petisse meminimus ut per intercessionis *Iterata precum instancia ad imperatorem pro comite ex*
vestre favore. Nobili viro Thome comiti Flandren. benignitatis regie ianuam ad *lauen.*
graciam aperiens adhuc tamen intercessio nostra sinum non invenit effectum si forte nondum
vidit excellencia regia quantum deceat quantumve expediat non numquam in talibus plus
uti mansuetudine quam rigore. Porro si prudenter advertens quantum maioribus consuevit
afferre dispendii non curares minora scias intelliges presertim quod cum prosequimur
precibus intercessionis nescias quam periculosa res sit desperatio an nescias quantum profuit fides qua
de sedis apostolice interventione concepit. Sane nos novimus et multi alii non ignorant quod ad
tua servitia dictus comes esse poterit fructuosus. Unde gaudere te volumus quod sic promovet
tua divina clementia commoda ut a te peterat instanter quod facile decet afferri. Ergo nec di-
vinis tue compiationis habundancia graciam exhibe que potest qua expedire te expedit et
illum deum qui se ingerit non repellas cum sicut eius affectio prohibet si per gratiam
tibi complacebit obsequia quod pro eo decens apud te sufficere poterit devotionis sinceritas quam
et exponet affectus et publicabit effectus. *Preces ad prelatum pro fratribus predicatoribus quos commendat in*
Tota dum credit manus vestra fratribus predicatoribus qui sunt conversi ad commune *utilitatibus.*
amicicia recurrit pro temperamento rigoris. Porro precum dum premunt relevamen in hoc
quod spectat de nostra intercessione levamen placeat quod in consistorio vestri iudicii sub tribunali
benignitatis vestris formare libellum et deducere in querelam quod fratres predicatores ut dicitur sag-
gittis indignationis impetitis et in petitionibus exceditis aliorum. Quamvis decenti videretur
ut clauso patris hostio prosequeretur cum filiis tam suam. Certe hic ordo accepit presumit
in conspectu altissimi clarius habitus in oculis fere omnium prelatorum ut sit morum regula
norma vite discipline lucerna. Quid ergo in eos vestre paternitati displicuit si male agit
de malo corripite si bene cur ceditis. Ad hec nec presulem nimis exigeret et ne dum
forsan exasperat in rigore incidat de quo cedit quia blandis humanis animus facilius flec-
titur in mitione licentia ultorum quantum licet decet et expedit ... pro gaudio ... postulantes quatenus
fratres predictos cum benignius favoris remedio vestra paternitas prosequatur quod a spiritu presertim ab
olim levitas fictorum et videant ipsi per vos decere instatu dum gratie preferant suis
institutos. Illud denique latere te nolumus quod fratres predicta noluerint aures pulsare ma-
ioris credentes in auditorio vestro sufficere ... *Rogat imperatorem quod dimisso patre*
Imperiali magnitudini gratiarum dignas referimus actiones quod dilectum filium nobilem virum *dimittat et filium.*
. B. comitem Flandrensem pro quo specialiter et precipue magistrum Boffridum familiarem nostrum ad
te cum multa fiducia destinavimus ad nostram presentiam remisisti. Verum si tua memi-
nisset serenitas cum quo affectu quantaque instantia te supplices non solum litteris sed viva

[illegible]

uoce per ipsum rogauimus et contra pollicitationem te nostris precibus annuisse spem dederis nequaquam for-
san contra ipsum in aliquo processisses. Sed cum nos specialiter honorasses obtentu sic fallaci
quorundam oppinioni assentiuimus quod ad hoc ipsum factis detrimentum ut nobis donares eundem.
certum nec liberalitatem tuam grauibus impugnare. Sed potius commendare precibus debemus
uellemus ut prudentem sicut decet attendentes quod Christus non dimidium sed totum hominem sal-
uum fecit aduertes quod genus liberalitatis est prestare plura quam rogetur eo quod semiplena est
gratia cui aliquid non adiciatur ad nos dominum comitem liberum remisisses quod cum fore unus
pater et filius intelligantur una persona nequaquam totum ipsum retento suo filio nobis red-
didisse uideris presertim cum nonnumquam affectu nati fallente pater non minus in filio quam
in se ipso soleat cruciari. Ut ergo tot maiestatis precibus nostris apud te plenum sortiatur
effectum, nec minus tua plus soluat liberalitas quam promisit. Imperialem celsitudinem rogamus et mo-
nemus et hortamur omni affectione qua possumus quatinus recogitans magnanimiter quod in donando et in
parcendo immensitas tanti principis optima est mensura dominum comitis filium liberaliter
nobis donans eum ad nos absolute remictas quia pro dicto comite nos fideiussorem
obligamus quod contra te nichil penitus attemptabit sed pro posse tuis beneplacitis obsequetur
sperans apud te uiri maxime instituentum perpetuo gratiam inuenire. Preces autem
nostras hac uice taliter impleas quod mendaces ostendas illos qui ex hoc contra te me-
daciter murmurauerant et nos sinceritatem tuam commendantes in domino reddas multo
leciores. Preces pro mictendo doctore et quod oretur pro eo.

Decet prudentia ordinis filii. Sabine et cetera. Prouidere doctorem in quo non nulli re-
sidentes de curia et multi confluentes ad illam inueniat opus consilii opusque
doctrine. Hanc cum decore et decus ordinis uestri affectione plena zelemur super premissis of-
ferimus quendam fauorabile bona fide consilium et cum nobis in hiis causam mitte queramus
optima instantia preces porrigimus petentes sic gratiam uestre prouisionis affluere quod sapor
fontis sentiatur in riuo et mictentium circumspectio cognoscatur in misso. Ad hec presente
eas si placet uirum Thomam orationum uehiculo coram deo. Cardinalis rogat episcopum quod prouideat familiari suo de prebenda.

Geminata uestra precum oblatio nedum ad exauditionis uestre gratiam
introiuit sed notabilem reddidit repudiata repulsam interprete scripto significans
gratiam processisset extraneo que sic in uestro defecerit. Certe si rem grandem petissem
a uobis exaudiri sperauerim nedum quod tenor oblate petitionis id tenuit ut apertis
manu beneficiaretur uestro meo. Porro uir meus ut sic loquar est magister P. qui sic fidelis
est meus quod uir esse non desinit suo titulo familiaritatis accedens quod a uobis subiec-
tionis debito non recessit. Miror igitur quid amodo iurauit suauitatis uestre dulcedine
circa ipsum qui duce flexibilem benignitatis uestre gratiam indurauit in tantum quod
apud uos et ego contemptor inuenior et summus pontifex non auditur. Hanc diffi-
cultatis obstaculum afferre non debuit quod per ipsum edidit dominus papa mandatum et ego
quas potui preces adieci cum in hoc commune uobis et omnibus uideretur gessisse negotium
quia si mandato apostolico prouidere prudentia uestra in uestro excluderet exigentis oratione
sublata scribendi pro alio et ego specialis obligationis debitum precum adiectione subire.
Sed forte processit ex ista cautela dilatio ut siquid rei petite accresceret ampli-

ceptor inedium cui' heat datum qd spauit diu petitor dilatatu. Sz hoc lex No.
liberalitatis ignorat. hoc ius nobilitatis exhibat cu tedias largitatis n̄o teneat
q̄ pueniant cu quadam diminutione dilata ⁊ cu augmto festinata fuce
dant uel forsan isti sunt progatiois oīo ut instantia uel remissio de pari
tis uim parum exponet ⁊ interiorē publicaret affcm. Unde geminatas iam
tuo pces adicias siquid uidet' parz defuisse in pce magri. P. postulans pbendā
ac si cum' dulcedo silectiois distinctio, si progatiua ordinis sacerdotalis sui acui
lisset suffragiū sic anticipasset petitionē donatio q̄ q̄ pbendā n̄o eēt ei opus insi
stē si pbitā n̄o gaudet. Ad hec insistat ad uos ⁊ porret p me totius meus
archid' animen que ita rogo ⁊ oportunitate instanti ⁊ instantia oportuna
ut sic uīa pudentie ⁊ sollicitudini possit ascbi q̄ aliau' excitatiois necessitas
extorquet. Quia pces nocuisse uident' uiuto rogat epm significās q̄ bene se gessit cont'

Non sic queso de more uiō tali ⁊ cum pces recipias ut officiales cum- No cont' officiales
uiros ab iniurijs temperes. Et quidē si n̄o fallor credo q̄ honori uīo satis ex
pediat ut in talibz apiat' ad nos adit' pabus amicoꝝ uīoꝝ qm̄ si porrigant'
q̄ alijs uīm pauldubio psequint' si diligent' attendit uītē. Porro mē grauā
mina que subditi patiunt' illud plus omīs dolōs deficient' hēre cum coquendi
facultas sublīt ⁊ insfabile murmurationis remediū iuediat ut si rogat
acceptare pssuras int quos .I. suam deprise querit' cum plebes exponē gōne
cu hec suffragiū actulit hec emolumentum eduxit intuentio cui cunia fiat
scdm' uīi Thome q̄ cum p octo Karenos potuit cum officiali uīo paciscī de
pulsus ē cunc post intercessionis uīe gratiam de .xx.ti Sz adiuice pat si male
gesserit' cum uīam. Cur potat ille tēpori thimo penitentia ⁊ n̄o multum uob
⁊ officialibz uīis illa que attulisset honoris. Unde interposui pces meas ut fu
rioris excluderet' iracundiam q̄ in uob posset plus gre recognosci. Sane n̄o mihi
ingerebat pondēis uīa petitio qua petebat' q̄ sic temparet' iniuria q̄ uīa
uideret' impendi in quo sic inuenit' efficacē exaudit' amicus q̄ n̄o ma
gnam relinquisti rogandi fiduciam alicuius. Ceterum nolo plus materiam talem
extende ne in illum p quo rogauit indignationis uīe spo extendat' qui graue
offensam incurrit ex eo q̄ scito qui ei nocuit me p illo uob alia uice scripsisse.

Litteras uīas uītē uultu ⁊ sincero Rogat amicū q̄ n̄o cedit si n̄o pot' ⁊ nescit sibi
corde receptis quedam de scptis p .. nos f uīm dare consiliū de peccatis.
exhibitos excerptata fidelit' satis ut potui ⁊ diligent' adiui. Cumqz uīta cause sol
licita ⁊ diligentia discussione notare ⁊ fote n̄o pfunctorie nimis examinē notata
discuterem occurrerit subito dubia multiplicata fuit obscura negotij ⁊ consultatio
plusqz actulerat difficultatis inuenit ⁊ cum ad plenus n̄o exprimo ut consultato
nes uidear reddere p responsis ac formare p solutionibz gonees impudius soluēm
anxiam nodum incurrem plibz implicatis implicationibz forsan impedies que par
uos expeditada de facili credebant'. Sane uidet' q̄ ex obiectionibz quas decimo
hec oīa posito obiectio uideret' ut si [illegible] dubium imminet cur n̄o creditur

sub condicione responsum si uestris ignorantia nec si quadam nota turpitudinis allegatur.
istis tamen multum urgeor quia experimento cognoui quod circa decisiones causarum in quibus
poterit iudicanti circa rimari caro satisfaceat ad plenum condicionalis responsio consultatis. Iura quoque consuetudinaria et specialia statuta locorum que generalium sanctionum auctoritas
non semper amplectitur, cum nonnumquam ab illis utentium uoluntates adsistant, non omnis sapere
tenemur. Et quidem cum a tertiis annis regni fines aggressus me ad generalia et ciuilia
iura transtulerim legum Lombardie Francorum et constitutionum regum Ytalie in sciam
non ascendo, quod si erubescendum esset in hiis malo ex allegata ignorantia talium aliquid
ruboris manere quam facilitate responsionis impinge in difficultate quod absit mandati confusionis nomen. Unde si placet uestra benignitas patienter et benigne recipiat excusationem
quam offero et tamen gratias ut sic loquar admictat sine responsione responsum, quod
et si conuenientia minime satisfiat credat tamen satisfieri quadam tollerantia uel dissimulatione
querentis. Preces ad amicum pro fouendo eo.

Habet uos ut uir asserit .. lator presentium dilectus noster in domino apud Spoletum in sua causa patronum cui non negabitis quod debetis. Nos autem ex habundanti preces adicimus ut ubi
patroni debitum aliquid uestra sollicitudo clientula conferat presertim cum in uniuersis suffecit in
uobis et uestris sufficientia et uix opinione quorundam malitie supplementum. Preces
Paupercula uidua pro liberatione pauperis filii me prosequitur ad imperatorem pro liberatione
lacrimis sperans in regno uestro me quam alium inuenire patronum, licet captiui.
aut ad illum uita non attingat tamen lacrimantis angustie compassionis debitum non subduco
ad hostium clementie uestre pulsans ut uidue lacrima pietatis fauore deducta sic ad thronum uestre maiestatis ascendat quod ad gratiam habeat exauditionis ingressum. Preces
De uestra gratia plurimum confidentes rogamus quatenus dilecto N. consueto causam uestre pro gerenda causa deuota
sollicitudine impendatis quod eum ei feceritis tamquam uni de consanguineis nostris reputabimus fore factum. Preces pro quodam caro rogantis.

Pro caro nostro magistro Jordano de .. paternitatem nostram primitias paternitati uestre porrigamus pro laborem. Preces .. exprimendas in quibus desideramus tanto efficacia exaudiri quanto ille pro quo rogamus
maiori iuuat prerogatiua uirtutum. Preces pro quodam commendans eum in arte medicine.
Magistrum Jacobum latorem presentium carum nostrum uestre gratie commendamus rogantes ut apud amicos rogatus
assistere sentiat in effectu. Presertim cum in arte medicine data sit a domino scientia ipsum uobis
reddere ualeat gratiosum. Inueniat ergo si placet in oculis uestris quod ab intercessore sperat et
arti debetur. Preces pro benefactore suo rogantis eum constitui debitores.

Si prosperari prosperor, gaudeo si gaudetis. Unde si placet de constantia uestra frequenti
rescripto satisfaciatis desiderio diligentis ut uestris successibus me coaptem. Ad hec quia
non dubito illis de quorum manu in scolis multa bona suscepi nos constitui debitores
petitione sacras fauorabiliter postulo quatenus domino .. canonico .. ecclesie qui quicquid me inuestiuit
et peruenit translato in uos retributionis debito pro me satisfacere dignemini sicut placet. Preces
Caritatis cesaris aures grauare non audeo ad imperatorem pro liberatione nepotis sui
multiplicare uerborum affluentias affectionis desiderium paucis includens. Dicalis.
ut fauorabiliter affluat liberalitas auditoris, hinc est quod quanta decet licet et expedit

petitionis instantia supplico . q. nepotes . ven. patris dni. G. tt. s(an)c(t)a marcum pbri
card. de potentia clementia (et) clementia potentia digne reddere libertati cum titulus vre vic
torie gloriosus accedat de cultu liberatione triumphus . Et quide vos illos vincula
ligant sed maiors absolutio alligabit citiq(ue) dimissio receptura que plus affert
q(uam) auferat (et) minoret fecundius q(uam) cruciat . Preces p expediendis negotijs.

Affectuose . r. q. latorem p(rese)ntium . nri amoris intuitu in suis expediendis negotijs efficaciter as
A
sistatis

Carius in . X . lator . p(rese)ntium . quondam .. ulixbonen. Preces p provisione electi.

Epo elect(us) exptus instabilis mutabilitate fortune lenis eius blandimenta sentit
in pspis nunc (et) rigorem aspe sustinet in adusis de plibate gustu dulcedinis a
maioris libaminis nocumenta degustans cum infelicitatis ut ait quidam aliqn fu
isse felicem . Porro cum eius agnouim(us) causamq(ue) uidem(us) sed manibus nris porrigatur
tabula naufragio porrigenda ut p plene provisionis vre suffragium de labor(um) fluc
tib(us) ad litus possit puenire quietis (et) de angustia paupertatis exurgence ad habundantie
clementie subsidium redeat p nobiles statum restituere nobilium provisione consimis (et) ge
nerosos redditus gerit consimilitate vinculi . Illud autem confidenter expetit (et) expectatur
a nob(is) qm tulia de vire nc delectis . nos tamen q(uas) possum(us) preces adiciam(us) ut sic in
dispositione gre vre p illo intercessio porrecte amica q(uod) in provisionis plenitudine afflu
at liberalitas provisor(um) . Preces efficaces p religiosis.

Si prudentie vre constaret q(uod) stulte teneam(us) .. alt(er) in oculis vris mulam
gratie inueniret . Tam quidem de sincera dilectione vra fiduciam gerim(us) ut credim(us)
q(uod) amicos vros in dno vros ex opis executione monstretis. Unde p munere petim(us)
q(uod) p nob(is) exhibeatis in ipso q(uo)d p vob(is) p nos exhiberi uellatis in vro . Et si placet oste
datis eis p omnia q(uod) p eo intercedit amicis ut q(ui)d q(uo)d minus debet(ur) ipius ex nre
intercessionis affectu maximam sentiat p effectum . Preces p concedendo loco fratribus predicatorib(us)

Tractatur uos de vinee cultura vre commisse instantur palmites ad construendam certum
ordo uidelicet predicator(um) qui flores pducat (et) fruct(us) flores in suauitate odoris
fructus in refectione salutis . Inueniat ergo si placet vra prudentia locum ydoneum
in quo per vos fres dci ordinis collocentur p quib(us) nos vob(is) obligam(us) ut possimus
quin immo . x . obligat(ur) in ipsis . Preces p captiuis.

Inter alia pietatis opa visitatio captivor(um) non nimium locum tenet . Hinc e(st) q(uod) si
ducaliter uos . r. q. intuitu dei (et) nri amoris obtentu .. (et) .. filio eius in castro
capuan captiuitatis sic captivatis vre visitera p (et) ipi fructum de vra pietatem inue
nitione reportent (et) uos a dno premium (et) a nob(is) condignam gratiarum in assiduitate
expectetis . Preces p quodam ad amicum.

Reputantes nob(is) sed q(uod) caro nro fecerits . r. q. sic ei satisfaciat vra pietas uel p
effectum intelligat q(uod) p eo apud amicum intercedat amicus . Rogat eum ut indicat quedam

Rogam(us) paternitate vram in dno ut audiatis (et) cum (et) cum ad suscipiendum habitum mo
R . lator p(rese)ntium . cui consiliu(m) dedim(us) ut ad agendum penitam assumat habitum mona
chalem ad q(uo)d si placet manum efficacis auxilij porrigatis . Preces ut no reputet ingratus si nachalem.

Non reputem(us) ingrati si de tot missis de missis exiuerimus gratias aliquas no exclusat.

Flo. ratia de intercessio ne p alio

Flo p cap-tiuis

enxeniis tuo dum grates exsolvimus quas suspendimus ad cautelam ut aliorum exeniorum
adiectio debitum exigat graciarum. Ad hec intelleximus quod cepit vox vestra invalescere et suo
formata sic perinaciter insistit officio quod novum edificium fieri instat ante tempus.

Commendamus prudentiam vestram quod et filium. Preces pro diminucione tercia cauda.
Diligencia et gratiam tam deo prestas diligenter comoda ecclesie procurans. Dominum R. Q.
latorem presencium in sua iusticia non gravetis. Unde si fieri potest sine ecclesie lesione decimam
salvo redditu dimictatis presentium cum ex donatione patrum sui ad nos pervenit ecclesie
: memoria. Preces pro quodam in presencia domini introducendo et negotiis expediendis.

Introducat amicus ad comitem dominum P. portitorem et super hiis que licite presentanda
domino continet prout expedire videritis detis cum responsum. Precatur prudenciam super presentium.

Sicut accepimus adeo premitur comes castinensis quod complures habitatores ipsius non comitis.
sed loca se transferunt aliena, quia vos de manu tua relevatos presumere desiderant
huiusmodi sic super hiis petimus prudenciam quod quanto brevius scribimus tanto latius exaudire sentiatur
vos invicem affatos. Preces pro prestando favore in commissis ei negotiis.

Gaudemus amice super hiis que nobis ex parte vestra missa pagina continebat. Hec enim
speramus a vobis quod carum deo et hominibus sicut credimus. Alterum de ferentia habeas in com-
missis negotiis commendatum in quo tanto plus astringamur quanto cum sinceritate diligamus
in te vestros. Preces pro prestando favore. Alium in commissis ei negotiis.

De misso exenio grates referimus actiones. Ad hec multum non invenimus promissis
de palafridum non intendimus mictere quia multum est nobis utilis ad dictas. Et
tertium R. ut nuntio super negotiis que habet promovere in curia concessis impeditus ei con-
silium et auxilium exponatis ut experiatur quod pro eo apud amicum intercedit amicus.
Versus incorrecti inveniuntur sed correctio vestre discretionis et correctionibus tuum in mona-
chis quod in ecclesiis scolaribus invenit. Preces pro auxilio et consilio impendendo ad promotionem negotiorum.

Sperat P. favore vestro et vestrorum posse morari in curia sine scandalo Senatoris
et licet apud vos ad id et vestros devotio sufficere credatur ipsius tamen partem vestrarum
expetit adiectivum. Nos autem eas libenter vestre paternitatis porrigimus rogantes ut prefa-
tus desiderium vestre gratie prorogationis prosequatur. Prestitam cum rubore desideratis prosper-
e in plus tumultum adiciat presencia, nec absentia subtrahit. Preces ad amicum ut quod

desiderat .. lator presencium ut in Campania super quo se asserit vestre se dari favorabiliter prosequatur.
Caritatis litteras indigere petiit autem ad id partem vestrarum suffragium et nos eas vobis
porrigimus petentes desiderium eius admictatis in quod vestrum decebit honorem.

Petrum de .. ad partes vestras in servitio .. iudicias. Preces pro scientiatis litteris con-
accedente vestre gratie commendamus rogantes quod sic recto accedendis.
mediatum habeatis eundem ut in recommendato inveniretis qualem ad recommendan-
dum habeatis affectum. Preces pro accedente ad quasdam partes pro servitio alterius.

Cum pro nobis imo pro vestris vobis porrigimus preces vestras tanto credimus
alibilius exaudiri quanto ad rogandum causa favorabilior nos inducat. Cum
ergo magistrum Iohannem de .. carum vestrum ecclesie vestre canonicum qui ultimus benefi-
ciatum speramus a vobis quibusdam suis beneficiis dicamini spoliasse dilectionem vestram

No(ta) commu(n)ia bo(na)

No(ta) de recto mendacio ne

No(ta) p(ro) electo spoliato

qua possumus affectione r. ipso ad ea sicut iustum fuerit in integrum restituto sic
eum prosequamini benivolentie vestre favore ut tam eundem magistrum qui vobis esse
poterit per quod fructuosus quam sibi etiam ad vestra comoda fortius obligetis. Preces
Si estis memores ubi viri in quo nobis ad amicum ut restituat cuidam beneficia quibus
litteram dedistis super receptione magistri G. pro quo vos rogavimus spoliarat eundem.
super quo non fuisset a vobis aliquid difficultatis obiectum. Sed ecce adhuc r. ut super
precatis efficaciter quod negligenter hactenus distulistis facientes de nobis de gratia quod
.aut. maioris sufficiens poterit necessitas in mutuum. Preces pro quodam recipiendo ulterius pro meis
Pro .. latore presentium a venerabili patre domino G. sanctorum Cosme et Damiani diaconi cardinali Rome ei factam.
cardinali preces recipitis quas pura producit affectio et bonis favor informat
licet ei tanti viri sufficiens possit instantia nos nichilominus adiectione partium assistentium
prosequentes eiusdem. paternitatem vestram affectuose duximus deprecandam ut sic pro ipso preces
cardinalis predicta ad exauditionis gratiam admictatis ut in illis et vestras rerum experientia
probet admissas. Rogat ut preces sue adiecte precibus cardinalis plenum experiantur rei amussim.
Pro .. vobis .. porrigat suas preces. Et licet ei plene sufficiens valeat tanti mandatoris auctoritas. nos tamen paternitate vestram duximus exorandam. quatenus sic mee
vestre gratiam apriatis eidem quod in uno duos vobis obligetis in domino rogatores. Adiectio
Post multarum afflictionum angustias precum mandatis apostolicis.
post paupertatis multe pressuram. non nulli Neapolitanorum
nobilium respirare credebant expirare coguntur. Sane post expectationis multa
suspiria post spem probabilis blandimenta in citium incidisse videntur quibus spei
consolationis remedium abstulit quod spes prodiga promictebat et desperationis superinduxit
dispendium quod tribulationis exinanita fidelitas non providit plus enim afflictionis habet
adversitas que prosperitatis expectatione succedit. Cum spei qualitercumque solacium
subtrahat ex improviso incomodum inferens quod dedignabatur deducere ad cognitionis iudicium blande ac secure quodam modo credulitatis applausus. Porro
non ista retributionis stipendia delectatione cesaris delectantur ut concussis ingeniis
et oppressis egestate multis pulsas facultatum reliquias quas per tot tempora hostilis manus non rapuit fiscalis auferret. O quam ex illis imperialis maiestas accrevit. O quam ex illis regale patrimonium dilatatur talibus sunt fulciende prosecutionibus
fiscales expense talibus res publica crescere consuevit augmentis. Sed absit ut nobilissimus ortus natalibus de imperatorum et regum stirpe descendens iam pauca
corripuit tam avare. Numquid aquila capit muscas et Leonis preda
formica et tanti principis animus ad yma descendet. Quid ergo imputabitur illis
paucis qui sicut creditur in terra laboris totum suis voluntatibus curia applicavit et in oppressione nobilium sue nobilitatis insignia publicantes nemine
videntes unicuique de illis sua consilia reprehendat. Sed ecce quod dominus papa compassionis visceribus predictis nobilibus aperit per eos. Imperiali excellentie preces porrigens et
inductiones persuasionis apponens. Verumquia ex huiusmodi precibus gratia dei .. speratur
auxilium de vestre solicitudinis adiectionis propter deum et honorem regum nec non

Nota ... notabilia

pdecessor relevatione nobilium ex qua si placet assumite dirigite ac promovete ne-
gotium si forte vre benignitatis industria illarum potuit de paucor malitia q̄uis
maxima non attendam. Ad hec quia intotiens iteratis odiu p̄ntium p̄sente pagina oculus
nequaq non videat, nam frequenter interpretas lingua malivoli exponit qd diligit
put dictat affectus, sensum congruum subtrahens sup inducto rivali. Preces p
No. Consulit dum .. tres marcas auri annuas dilecto socio annuo redditu excolucendo.
Capitulo pbro. L. quibz b. me. pdec eiusdem unam adicat et sine difficultate psolvit
.iiij. annis exceptis ut fert or temporis debitum ad nos credit de instaurum p quo scri
tis nobis a dno. pp. et continuato petat in futurum. Nos aut adiam preces nras ne videre
am clerico nro minus inhumaniter de esse saltem in illo qd p ipsum satisfacto debetur
petam michi ut istud amico non veniat in offensam, cum p ipsa pecunia nos simus
solutum si mandabitis, si in archidiaconatu tuo pspere vivus gaudeo et ut ex inde
meis desideriis satisfiat rogo ut m reddat tua pagina relativa. Adiectio pax p gra
Pro magistro. O. ven patris dni. J. sci cosme et damiani diaconi impetranda nepoti car
card nepote certum recepitis a dno. pp. mandatum. Et licet ei suffice valeat dinat.
tanta mandatoris auctoritas pstram cum ipsum et precedat minor suffragium et sequatur. Nos tam
qui in eodem psequimur benivolentie spales affectum, adiam preces nras affectione plena
rogantes. q. qd nobis p pdco magistro mandat sic apud nos prompti favoris psecutione
inveniat ut mandator nos devotos intelligat et rogator sentiat gratiosos. Et quide
No. in hoc uno potius satisfaceo pluribz solvendo summo pontifici qd debet devotio et offe
rendo card de libe voluntatis gra qd possz urgens necessitas extorquere. Preces
Pbetendam quam .. huic in curia existens dno. pp. magistro. L. adiectio p beneficio.
P et suis fratribz nuntus sue plenitatis accepto de mera gra et plena liberalitate conces
sit, sup quo literas eius recepitis et mandatum. et licet ei suffice valeat tanta mandatoris
auctoritas. nos tam exhibe volentes quo ad ipsum homines affectum preces nras duximus adiun
gendas. Paternitate vram qua possumus affectione rogantes. q. sic in suscepta psecu
tione mandati benigni favoris et favorabilis benignitatis exhibentes affectum ut fa
No. ciendo de necessitate virtute in alterius gratiam vos gratam compensas et in dono iam fo
videamini vos de novo donare. Precum adiectio p executione facienda certi nego
Pro consanguineo .. card certum recepitis a dno. pp. circum consanguinei card.
mandatum. Et licet ei sufficiem valeat tanta mandatoris auctoritas. nos tam qui in ipsius card
negotiis assequimur et psequimur spales affectus effectum adiam preces nras affectione plena
rogantes. q. qd p memorato .. vre circumspectioni committitur fiat apud nos prompta favo
ris psecutione inveniat qd et mandator nos devotos reperiat et rogator sentiat
gratiosos, pstram cum in uni executione negotii tum satisfieri possit a nobis summo
pontifici devotionis debito absoluto et duobz card gra geminata placendo. Preci
Institissem forte plus precibz adiectio p pstentium portatore preces benignitatis affectum ipetranti
I quas vobis obtulit p .. latore. pr. nisi pbabiliter credidissem qd benigna liberalitate ac dem.
liberali benignitate rogata siquid deesset rogantis instantia suppleatur. Sane scit
aliqn qd etiam ipso silentio ut utrimque loquuntur amica mutuis concurrentes affectibus

in id ipsum. Verum quia plus intercessionis here parum consueuit adiectio. ecce iam preces adicio ut siquid
alias prioribus partes de precedentibus uidetur omissum in subsequentibus suppleatur. Set forte
mirabitur aliquis quod littere mee plus solito pulsant ad aures excellentie uestre dex
teramque sedentis aliquatulum importunam aut minus prouidam indicabit. certe siquid
in talibus cum admirationis assumpserit erigat ingenium altius et de diuina mi
retur potentia que sic clementer et potenter dignata est uestris adesse negotiis quod deuoti
uestri habeant cuique rediculo sic uotum ut audacter loquar contriuisse uidentur
quod apud alios eorum opinio maior et apud excellentiam uestram eorum intercessio efficax
creditur et salubrius. Hinc est quod pro .. latore presentium rogatus supplico pro quo me ingererem et
non rogatus. quatenus consuete benignitatis affectum eidem dignetur impertiri clementia pre
tium cum se et sua et genus suum deuotio sufficienter credatur ad gratiam quod aliquid adi
ciendum presumitur deuota nostre intercessionis obtentu. Preces pro magistro beneficiata

Pro magistro .. scribit dominus .. episcopo .. Anniuersarium executores adiciat ac de. ———
nos preces porrigimus uestre posse eiusque prius manibus rogantes attente quatenus
gerentes ipsius negotium quod uestrum memores quod in hoc suscepistis uices nostras aut sic si
placet insistite quod non omittatur in patrio quod consueuerunt eidem nepotes. Preca

Pro dilecto filio R. quidem note probitatis adiectio pro commisso negotio ad effectum debitum pro
complacere ualeatis domini .. subdiacono et capellano certum recepistis a domino papa. ducendo
mandatum. licet autem ei sufficere ualeat tanta mandatoris auctoritas. nos tamen adiciamus preces
nostras affectuose rogantes quatenus id quod pro eodem capellano mandatur sic prompto si placet dignemini
prosequi executionis affectu quod rogantia penitus et mandatum uestre sollicitudinis studio sat
fiat satiati pro certo quod pro capellano predicto ratione generis et gratis debitores constituimus
suis beneficiatoribus et ad eorum beneplacita prompte obligamus. Rogat cum aliis rogam

Precibus pro .. uestre dilectioni ex parte .. ea ratione necessitatis tibus pro quodam. ———
et utilitatis preces nostras adiciamus qua riuulus modicus maior adiungitur plenitu
dinem ut crescat. Rogat pro communi amico pro quo et apostolice littere diriguntur.——

Sunt qui apud aliquos pro ceteris intercedunt, si apud uos intercedimus nos pro uestro
qua pro magistro .. pro quo dum officium intercessionis assumimus sic uestrum gerit
quod uestrum prosequitur intercede pro eo quidem recepistis a domino papa mandatum. et licet ei suffi
ciat tanta mandatoris auctoritas, nos tamen preces nostras adiciamus specialis obligationis debitum
in hoc subire uidentes, quam si prudentia uestra diligenter aduerteret aut gerat uti
litas debita pro eo petitio de facili ad exauditionis gratiam introibit. porro Cremona
que dedit originem non nobis sunt eius mores ignoti, non occulta facta dicit ecclesia
Cremonensis in causa ut talem suum alienet relinquat ecclesie alii prodiga parca est.
Ergo si placet et specialem uestris desiderus auditum et promptas porrigatis manus
ad actum sic ipsum ad mandatum sedis apostolice assumetis in uestrum quod et nos deuotos rep
periat, quod et nos gratos repperiat et uos quo ad gratiarum actiones retributionis uicis
situdinem assumere uideamini in hoc, alioquin tanto plus note, tanto plus con
fusionis habebit pro certo repulsam quanto gratiam quanto specialis exaudiri debemus in uestro.

Pro dilecto uestro in domino. Precum adiectio. mandatarias apostolicas pro communi amico.——

Nota omnia superioribus

.. pro certum recipias a domino .ff. magistro. Verum licet ei sufficiat cantica magistrorum auctoritas
preces tamen adiciam pro eodem. quem sincera diligimus in caritate rogantes quatenus eo
missum nobis eius negotium sic ad debitum perducatis effectum quod ipse recognoscat
per omnia opera quantum amoris apud vos et magistrum extitit et rogator. Preces pro aliquo

Lator presentium desiderat huius mundi vanitates abiciens recipiendo in monachum. —
et in vestro monasterio sub regulari habitu in domino famulari. Cum igitur talibus teneamur ad
esse, potius quam deesse honestatem vestram affectuose rogamus quatenus intuitu dei et nostri amoris ob
tentu sine difficultate qualibet recipiatis eundem ut deum exinde possitis habere
propitium et nos retributores pro posse. Preces de non inferenda molestia cui exigatur quod nunquam

Quoniam a nobilibus traxistis originem credimus vos hactenus exactum. —
diligere nobiles et sic pro ipsis secure vos dirigimus preces nostras et specialiter pro nobili
viro .. quem specialiter fovemus affectu. Sane sicut audivimus illud a terra de nobilis a
vobis exigatur hiis diebus quod nunquam hactenus fuit exactum. Quapropter nobilitatem vestram rogamus
affectuose rogamus quatenus super hoc ipsi non patiamini de cetero aliquid inferri molestie quin immo
nostre intercessionis obtentu revocetis illatum. De recommendatione latoris presentium.

Licet .G. lator presentium apud vos commendatus literis non indigeat ex quo ut pote
qui per vos semper aliis commendari ut tamen affectum ostendamus quem habemus erga ipsum
ex habundanti eum vestre amicitie propensius recommendo affectuose rogamus quatenus sic ipsum meo
ac obtentu recommendatum habeatis eundem quod in recommendato monstretis quale
erga recommendantem habetis dilectionis affectum. Preces pro pena relaxanda in toto vel

Quidam propinqui presbiteri .O. canonici nostri incidisse dicuntur in canonum in parte. —
ex quo tamen liberi tenentur ad penam. Porro cum semper apud vos de nostre in
tercessionis subsidio invenire remedium supplicavit apud nos pariter nostram
interventionem invocavit. Cum autem ad opus pietatis ex accedat. non vestram affectuose
rogamus quatenus vel penam relaxetis eisdem vel in saltem in parte maxime cum non sit grave
hoc ancti a persona et consilio magnum donavi. Preces ut assistat super .. ablatis redditibus et aliis

Cum .dil. nobis in .x̄. semper apud nos invenire de nostra intercessione suis negotiis.
favorem paternitatem vestram rogamus quatenus sic in suis recuperandis ablatis redditibus et aliis
suis negotiis assistatis eidem quod non fraudetur spe de nostra intercessione concepta
et aperte sentiat quod pro eo apud amicum intercedit amicus. Preces pro impetrandis ab

Ablatus est in equinis in regno sicut .. lator presentium enarravit. literis super restitutione equi
cum igitur dictus equus a iustitiario domini regis detenti dicatur rogamus attente quatenus a certo domino aliis
ad eundem iustitiarium pro equi restitutione predicta et aliarum rerum quas cum ipso
perdidit literas impetretis. Et quia morti periculum ad se trahit de iterum de
certa expeditione rogamus. Preces pro ducatu prestando et consilio exhibendo. —

Carum nostrum .. quem intima cordis affectione complectimur et pro quo presentes
vobis literas presentamus gerere specialiter recommendatum affectu rogantes et pro dono
grandi petentes quatenus sic in ducatu et optimo consilio recommendatum habeatis
eundem ut experimento sentiat quod pro eo apud amicum interpellat amicus. Preces

Intendit .. dictus serviens pro custodibus cum ablatorum consanguineo cardinalis.

ad ptes vestras mitte pastores cum gregibus ad pascendum quos vobis duximus comendandos.
Duo quidem sunt que nos induant porrige preces vestras ordo s. et linea parentele per or
dine deum retributorem habentes et pro consanguineo vestro beneplacitis obligatos. Preces pro suffra
Opinium cuium ut asserit reputatur. Ven. pat. .. episcopus .. cum contemptiosam ganeis reducendo in
here vocatam, quia quanto maiora de manu vestra recepit, tanto maioris graciam composicionem.
nota pudicis obviabit si litigat qui cum fore stara. Obtat quod consistory vestri non decli
nare iudicium, petyt in adiutorium vestre gracie intercessionis suffragio introduci. Cum autem
ad opus consei posset amicia nostras in hoc quas expetyt intercessionis litteras non negamus
suggerentes fideli consilio, et intercessione pura rogantes quatenus eundem episcopum ad paternitatis vestre
gremium redeuntem, benigni favoris admictatis affectu, et debita caritate tractetis. ut
inter nos et eum loquatur concordia, sileat et contentio conquiescat. Rogat istum ut inducat pria — Discordia assurgat composito
Considerantes que missa pagina continebat, super hijs que scripsistis pro ad amicicie integritate pro
consideracionem vestram transmictimus per litteras missas. c. consanguineo nostro, ad pacis non tradam.
tractatum quam satis non accessimus, eo quod aliqui inter summos principes videntur machi
nari discordiam. Quia non melius est occurrere ante tempus, quam post vulneratum cum remedi
um querere, et maioris prudencie est integritate amicicie conservare, quam reparare corrupta.
vestram quatenus sollicitetis fratrem vestrum .. quod tamquam inclitus filius separari non patiatur a patruo et a
matre, sed sic utrique adhereat. ut coniunctionis unio non admictat medios sassire (?) magistros. — Pro coop. de amicicia
Intelleximus .. latorem presencium vobis esse devotum, quem vestre gracie commendamus. Recomendato latoris presen
incedimus. rogantes quatenus et devocioni eiusdem, et pabulis vestris satisfaciatis in ipso. tum.
Plurimum vestrum de qua plene confidimus. Preces pro admictendo .. in clericum .. ecclesie.
Paternitatem affectuose. vestram quatenus .. nepote carissimi nostri patris Johannis presencium portitoris in clericum ecclesie vestre divine
retribucionis intuitu et nostri amoris obtentu velitis admictere ut ex hoc nos et ecclesie
vestre teneamur in domino fortius obligati. Recomendat viduam in causa sua.
Credentes nos pupillis viduis, et orphanis esse expositos .. latricem presencium nobilem sed pauperem
viduam, et omni quasi solacio destitutam vobis in domino commendamus. rogantes quatenus apud
Cesare sic recommendatam habeatis eandem, ut in ea causa pro confessionis affectum, apud summi
retributoris clementiam assequamini vestrum premium mercedis. Preces pro consecutione iusticie. Sigcaus
Firmiter credimus et probabili coniectura tenemus benignitatis vestre quod vult istum esse devotum rogatum.
favoris esse propicium et fructuosum in nostris. Licet quod dilecto in Christo .. apud nos suf
ficere valeat quod est iure ut tamen pro ipso plenius nostrum exprimamus affectum cum affectione
ipsum vestre paternitatis dulcedini, presentium in ea quam habet cum .. milite commendamus.
pro dono petentes, si vestre interventionis studio parum (?) ut in sua consecucione iusticie
cum eodem possit ebtaca tranquillitate gaudere, cui tanto maioris devocionis, et
subiectionis exhibeat obsequijs, quanto expressius accepit a nobis quam devotum quam subditum, eum
vobis esse volumus, et vestris. Sane si ad eundem militem non dirigatur salutis ad presens, ad
admiratio nulla consurgat, cum in pacis quodam modo intelligi possis separatum
esse nepotem. Preces pro monacho revertenti in monasterium.
Frem. c. ad casinem monasterium revertente, patrem nostrum favor prosequitur, pro quas ad
fubiorio gracie suspirans effectum, et de plenitudine plenarii spirat benignitatis affectum.

Pro de suffragiis Ganeis

In sco Gregorio latore p̃ñ caro nob. Preces p monacho ad abbatem.
In dno visceta ventri patri filium et abbti monachu comendam. Sperantes q unus tum
debita libalit solvat in uno. Preces p reconciliacione cari sui.
Experimento didiciam q diligentib nos gra vra exhibet exhibet plene dilectionis affan.
Vn confident. ro. q̃. carum meum in hac si placet, sic vri amoris manu comendatum.
ut ope sentiat q p eo apud amicum intercedat amicus. Precum instantia p contempto.
Dilectum filium meum Ancheronum comitis querulum, sciaut et Brundusini
Dinot tamen potuit multiplicare querelam. sz cedit ad gratiam contemptu posse
contemptum. Preces p recipiendo isto in canonicum et in fratrem.
Quo usqz tollitis animam meam et longa expectatione suspenditis in receptione p.
nepotis cari mei, mitto Apiam. Cum ut audivimus locus vacat, facultas se offert.
Quam pp paternitate vram affectione plena. ro. q̃. dnm p. recipiatis benigne in canonicum
et in fratrem ac sincera caritate tractetis, immo potius nos in ipso. certe si pp hoc vos tota
gratiam dnm pp. adire unde plus aliis obligarem minus vos exinde tenerem. Preces
Caritatem vram affectuose. ro. q̃. vix promissione p provisione studia pp honestate mulieris.
Curam suscepis . . latam p̃ñ. qd debetis ne post curiam cogat pricalose discurrere, qd nō decet.
Fratrem . . monachum vrm vob in dno Precum instantia p favore prestando
Comendam et cum plenum spec de vra intercessione favore, paternitate vram. ro. q̃.
si placet comendatum habeatis eundem, q intercessionis affectum sentiat in effectu. Rogat
Scimus q estis ecclesiis debitores solvite debitam, amicum ut inducat principem p religiosis contra
saltem in hoc ut temperas quosdam ministros, in his que contra deum papue nō pter.
et ipius honorem imperatoris attemptant. Quod si forte illos urget stimpium ad excessum
apud principem supplicantib reverenter insistens ut reformetur status tam. Ecce clamor
ascendit q post templarios et hospitalarios post casinen, et quedam alia mon. et post
quasdam eccias cathedrales Regni cistercien molestia comprehendit ut sic in regno
nulla remaneat intacta religio exceptis fratrib predicatorib et minorib in quib
manus inquisitoris porciones nō invenit unde tollat. Porro cistercien inter alios
religione pfulgerant in conspectu eius principis gloriosi et debent in oculis temporum
lis accepta. Instare ergo oportune importune ut in Regno dei religio nō tollatur, de chris
eius ecclesia confundunt amica, et fiqui fuerunt emuli poterunt exultare. Hec aut
que scribim de corde puro et fide nō ficta procedunt et quidem nisi multum illa
displicarent nō intendim in talib desistere a scribendo malentes ad eum clamare in
facie q contra eum murmurare post terga. Preces p liberatione nepotis scapti et in captivitat
Matheus nepos ut filius utiqz fide mei, pscaut et votu quo tenebat iusta
Mre sepulchrum, sz sicut audivimus directus a semita peregrini cum exercitu
imperatoris peregrin a vro consilio iuit Cyprum. Fert aut q idem exercitus ibi fuerit
bit nō absqz strage ac captione quorundam. Quocirca amicitiam vram. ro. q̃. si capt
e idem. M. nepos ad liberatione eiusdem impendatis ope et operam efficace ut
ope sentiat q apud amicum intercedat patruus p nepote. Ad hec de multis ho
norib quos exhibuistis eidem. M. sicut p litteras eius accepimus gratiam vram plenis

prosequimur actionibus gratiarum parati ad ea que domus vestre respiciunt commodum et honorem.

Cum frequenter deum offendatis. Dicit legatus quod missi qui illusiui videbantur absolutionis beneficia ca-
rent. in curia romana quod ut sollicitudine purgatoris offensam. legatum legatos accepimus qui plus meruit.
illusionis quam fide offerebant absolutionis beneficio caruerunt. Recommendat amicos suos cuidam prelato.

Inter amicos si non fallimur nos asscribi ut asscribit et speramus etiam quod ad eos qui nobis
dilectionis vinculo coniunguntur pure affectionis progressus affectum. hinc est quod paternitate
vestram qua possumus precamur. rogamus quatenus carissimos nostros in domino .. priorem et canonicos ecclesie sepulcri
sic habeatis vestri amoris munimine commendatos ut opere clareat quod pro amico suo ostenderitis
in dilectis prestare supra cuidam temptatione. maxime quod de multo rigore ut dicitur ecclesiam
vestram liberalitatem mutis et consuetudini innumerabili antiquam. Adhuc si preces non forte sufficiant
sicut paganum dirigat apulus in lombardiam. Preces pro .. notario in quibus petit efficaciter

Sunt qui, rogant pro suis sed ego pro vestris ut mereantur expressius favorabiliter exaudiri.
contra repulsam. Et ecce quod pro magistro B. meo notario quidem vestro vobis porrigo preces
magis et ut nobilis animum sed realis existat in eo exaudiri postulo pluries meo ut
preces ipse pro rogato sufficiant et rogante. Commendat latorem presentium et inducat eum

Credentes vos iustitie zelatores vobis in iure suo latorem ad misericordiam.
presentium commendamus petentes ut circa ipsum non plus procedat in pena quam inveniat in exce-
dente commissum quin immo ut veniam locum inveniat si placet plus misericordia quam vigor u-
tatur pro debita correctionis. Preces ad comitem pro reducendo paupere in ipsius gratiam.

Care comes et accepte multum in domino libenter vos patribus ad opera pietatis in-
cito ut que strenuitas vestre magnum exhibuit, pietas reddat celo maiorem.
Sane cum quin immo cuius pauperis orphani latoris presentium ut accepta vestra nobilitas
non ignorat, et nisi manum relevationis nisi vestram inveniet. Unde non vult vestram
contemptiosum subire iudicium ne ipsum moles vestre magnitudinis deprimat
et conculcet, sed ad intercessorum recurrit suffragia non ut quidam instituat, sed ut
ad gratiam vestram intercessio multiplicata restituat, et non omni solacio remaneat
destitutus. Porro talibus comes libenter me offero et fiducialiter circa magnitudinem
vestram alia pauco negotia in quibus etiam procul dubio vestrum prosequimur intercedere.
cum ille ad retributionis debitum obligetur qui pro terrenis celestia, pro caducis sta-
bilia, et pro temporalibus recompensat eterna. Ergo si placet hunc pauperem, hunc orpha-
num, hunc abiectum ad vestram gratiam introducat intercessio vestri thome, vel
potius et melius firmum redibite redemptoris et illi intuitu ad cuius vos obsequium
devovistis, aperiat itaque huic adolescenti vestra devotio viscera pietatis ne illi
quod absit pauca negetis cui vos ipsi liberaliter obtulistis. Preces pro castri restitutione facienda

Specialem manum auxilii debet excellentia regia ecclesia viduis et filiis suis quia sicut pro
viduis et pupillis. Unde pro talibus supplicamus hinc est quod pro devotis et fidelibus vestris liberali.
B. de podio relicta .. et filiis eius pulsis ad vestre ianuam pietatis. quod castrum
de .. quo fuerunt contra iustitiam destituti ab. G. ipsius nepote qui nominis
et iniuriam, quam in vos fecisse videntur restituti iubeatis sic super hoc satisfacto
si placuerit contra huiusmodi detentorem quod spoliati pro beneficio restitutionis agnoscant

p(re)ces devotionis mee apud excellentiam regiam non ianeo. Preces ad regem pro favore p(re)-
stando fideli suo in suis iustis petitionibus.

Nonnulli ob specialem devotionis affectum
quem ad excellentiam regiam me gerere ac gessisse considerant probabili coniectura
presumunt petitiones suas mee interventionis suffragio ad exauditionis vestre gratiam
facilius merere. Porro gaudeo quod sic credunt cum ex hoc etiam presumptionis non
modice colligam argumentum me non esse vobis ingratum quibus devotio publicata per
opera potuit reddere satis notum. Hinc est quod p.. serenitati vestre preces porrigo quatinus iustis
eius petitionibus benignum si placuerit dignemini prestare favorem per quo sciat intelligo
patrocinatur fidelis integritas et sincera fidelitas interpellat. Preces pro cive Romano

Nobilis vir P. Saracen civis Romanus fidem quam ad regem Anglorum recommendans eum ami-
illustrem et devotionem quam ad personam vestram habet non presumptionibus et du co.
biis coniecturis sed certis probationibus et evidentia facti probat. Quapropter fiducialiter ipsum
vobis et per vos excellentie regie duximus commendandum sperantes et expectantes
sic eum recommendatum haberi ut per id quod vestris debetur eiusdem aliquid recom-
mendantis intuitu se sentiat accrevisse. Ut infirmus de convalescentia sua rescribat

De distemperantia vestri status pridem ut nos certos et veria impetit audivimus.
De convalescentia certa redditos. Ad hec cum .. lator presentium sub spe divine clem-
entie et matris misericordie oc(casi)o sic dubio committat eventu nos credentes lacrimarum
stantie et persequentes sacerdotis officium pro eo vestram sollicitamus prudentiam ut ei
viam ad veniam preparetis. Et si non quod absit aliquid difficultatis occurrat securita-
tis reddit non neget. Petit a pp. coadiutorem.

Ultra vires meas est negotium mee puritati commissum, cum ferre non possim
sancte paternitati vestre supplico humiliter sanctitati ut vel illud transferatis in humeros fortiores
vel aliquem alium ponere velitis ad relevationem sarcine que me premit in pru-
dentia vestre discretionis adiungat. Rogat amicum ut procuret circa reformationem pacem

Cum noceat differre paratis eo quod consuevit medium mora afferre inter discordes.
Capitalium negotiis in partibus et consilio vestram sollicitamus prudentiam ut circa re-
formationem pacis faciende inter .. et .. diligenti studio intendentes eam prosequa-
mini affectu celeri quo decetis. Preces pro securo conductu et pro exauditione petitionum.

Princeps regum terre in cuius manu sunt hominum potestates per nos principalium
qui aufert spiritum principum et in regno hominum dominatur nuper de medio sub-
stulit clare memorie dominum Anglie virum utique pacis amici et concordie zelatorem
cuius corpus iam pro te in eo(rum) casinen(sium) recepit sepulturam et in parte quia longe
tractum itineris ferre potest, fert ad patriam est principio funeris exhibenda propinquis.
Porro pietati vestre dulcedini supplicamus ut circa predictos in securo conductu sic
vestra benignitas consiliat in affectum et effectum quod defuncti ossibus sic non desit
humanitas et vivus saltem in hoc cum consolationis remedium pareret. Ad hec
supplicantes adicimus et istas petitiones quas p.. et filio eius a terra sua vobis
contigit exhiberi ad exauditionis gratiam si placuerit admittatis ut sic apud vos
dux predictus in suis etiam post obitum quodammodo vivere videat.

Nota de coadiutore

Nota de pace

Magr. J. clicus nr apud nos plenum sp̄at. Precum instantia p̄ prouisione.
Inuenire de nr̄a intercessione fauore spūalit' itaq3 ipm̄ ur̄e gr̄e comendam̄
tanq3 ur̄o prouideri reputantes in ur̄o. Preces ut assumat uices suas p̄ beneficio
Etsi molestu graūare prelatos uerum cum debitum urgeat beneficiando.
Quo magro. J. tenemur uelantes erubescentiam p̄ ministrum. ro. q̄. uice nr̄a p̄
circitas cum aliquo platorum Normannie ut eidem ex̄on̄ intuitu nr̄o in ipo prouideat
in aliquo beneficio ꝓbendali p̄stitim cum adiacum pandunt mitti palꝫ ⁊ p̄ eo
intus ꝑbata porret. Affectuose preces p̄ illo qui cessit eccle.
Erat uir consilium nr̄m .. pat̄ ē cede cum iam impetrauim̄ litteras cessionis.
Quia uo carius ē nob̄ ⁊ tenem̄ eidem ne credim̄ deesse credencia quam decet
licet ⁊ expedit sinceritatis affcm̄ ipm̄ ur̄e gr̄e comendam̄ nos ut placuit tunc
tenentes in ipo. Preces p̄ congrua prouisione pbr̄i qui amisit manus.
In pbr̄o utrisq3 manus amissio misere necessitatem induxit ut p̄ defectu ꝓpe
succedat in subsidium aliena eo q̄ quo minus ei sua subtra defuerunt tanto plus
indiget ministerio succurrentis. Retardat aut paupertas obsequium ⁊ in quibusdam
obsequiorum abiectio spūalitate nō recipit obsequendi. ne q̄ omino reputare uideamur
indignum ipius ur̄a miseratione miseriam. m̄. q̄. p̄fato pbr̄o a duabꝫ eccliis tue dioc
in . iiij . libr̄ sterlingorum annuatim p̄ sustentatione sui misere studeas prouideri.
Ad opa pietatis te fili karme pleno desiderio inuitam̄. Preces p̄ liberatione captiui.
Et ut nob̄ p̄ intercessionis affcm̄ a summi liberalissimi retributoris clementia de ꝑmio sit
sperandum. Hinc ē q̄ p̄ .. de .. quem de mandato tuo carceri dicitur mancipat'. Imperiali
excellentie preces porrigam̄. q̄. ipm̄ diuine retributionis intuitu ⁊ nr̄e intercessionis
obtentu a uinclis absolutum restitui iubeas libertati. Licet autem eundem quidam excusa
re nitantur nos tamen ad p̄sens nich excusationis pretendim̄ ut dum min̄ culpe subtra
hit plus gr̄e actio uideatur cum si culpa nō esset locum uenia nō haberet. Rogat ut iratas lit
In iudice quesiui iudicium in patre teras pplex exaudiat sup ablatarum restitutione rerum suarum.
subsidium ⁊ solacium in pastore. Sed cum q̄ querar ⁊ fidei defuisse successum
⁊ querentis desideriis obstaculum accessisse dum in querela p̄ me uob̄ a summo pon
tifice delegata nec mandantis affcm̄ nec petentis instantiam p̄ut decuit amisi
stis deserentes forsan homini plus q̄ uiri ⁊ amici credere ꝑponentes. satis quidem uos
inducere debuit semel emissa mandantis auctoritas. satis deuotio postulantis ut dn̄m. L.
ad restitutionem rerum in s̄ iniustitiam ablatarum compellere deberetis s3 credentes forte
q̄ sit uob̄ subripiente occupatione dilatum uel. mandatu. aliud expectauistis ad caute
lam ad uos iteratas litteras obtinui destinari quas sic si placet efficacit' exaudiri uelitis
ut ⁊ iustitie debitum uidicas censura persoluat ⁊ rogantis opem ingratam inassuetudi
nem obsequiorum inuitet. De recomendatione uiri.
Sperans .. lator. p̄n. probꝫ uiris apud nos plus solito inuenire fauoris pretio inuenien
ti mo in gratiam recipi pleniore uolentes q̄ ut spes rei succedat ⁊ affcs̄ nō frau
detur assecu prudentiam ur̄am. ro. q̄. ipm̄ habeas nr̄i amoris intuitu propensius comendatum.
Latorem. p̄n. G. familiarem meum nobilitatis ur̄e gr̄e recomendo. De eadem ⁊ pleni'.

rogamus quatenus sic pro eo apud dominos suos interponatis si placuerit preces vestras quod auctoritatis vestre suffra
gium senciat in effectu et intelligant hii qui mei sunt se vestre gratie non expertes cum eos
ipso vestros reputem satis meos. Preces ad religiosum pro subvencione prestanda scolari studenti.

a

Pro scolare studente.

Alligavit scolasticas disciplinis dilectum Stephanum civem Romanum et obtulit studio
totalem affectum sed quia paupertas desiderii eius tardare potest effectum affectuosius vos rogamus
quatenus divine retributionis obtentu et nostri favoris intuitu subvenciones dexteram porrigatis
eidem ut per vos saltem in aliquo eius indigentia relevetur. Vos ad laudis cedit titulum
tulum pervenerit eidem de studii perceptione profectus et spiritualis obligationis nos debitorem re-
cognoscere a vestro exemplo teneamini. Preces pro favore iustitie exhibendo.

c

Preces instantia pro contempto

Constitutus coram vobis .. sic eum here exponit pro quo paternitati vestre quia ad iustitiam credo pertinet
porrigo preces meas. rogamus quatenus exhibeatis eidem benignum in suo iure favorem neque
aliam maliciam plus debito sue cause decisio retardetur. Rex pro quodam amovendo
in .. ecclesia.

Dilectum mei decretum
tenui continua querulum
faciunt et viduissimo
tibi optimum potuerit
multiplicare quieta
sed cedat ad gloriam et
tempore posse deum.

In oculis summi pontificis sic dilectus in domino magister .. lator presentium
accrevisse videtur quod per ipsum dominum papam descendit ad preces, licet potuerit imperare. Et ecce quosdam
dominus noster auctoritas inclitas petiit a capitulo ecclesie ut ipsum canonicent in ecclesia eadem. cum
quod pro intercessione vestram grande in hoc spem adeo suffragium et preces vestras pariter nostris ob
ante considat potior. ut cum licuerit et decuerit adiciatis cognite intercessionis affectum ne spe
tu frustretur effectu et maneat quod absit de nimio labore defectum. Cardinalis rogat conventum pro se-
cretario suo negotio cancellario capituli sui.

De filiis vestris unum me reputo et me fratrem pro cum vestri utilitas
exigit devotione demonstro. Sed utinam suscepte familiaritatis devotio non in hunc prorupis-
set effectum ut apud vos amplius aliis me invenirem in contemptum. Certe recurrerem ad
dissimulationis qualecumque remedium nisi sua notitia iam ad audientiam sedis apostolice
huiusmodi accessum. Sed videre queso siquis capitulo altius cordi gravius sensit manu
vestram quam meus frater magister L. cui de societate vestra hoc accrevisse videtur quod nova sen-
tit in vobis dissidia qui cum adhereat aliis comoda reportabat. Sane non est vobis
magnum sicut credo que et qualem cum ... regimine de quibusdam tris
inveat ipse retractio retractum quorumdam ex vobis subscriptione vallatum. Unde con-
sideret prudentia vestra si placuerit et decuerit in statum pristinum declinare. Porro non ex-
pedit ut istud exagerem cum frater tuus suum dominus papa per litteras suas satis insinuet qua-
lem deceat statum cum .. casso contractum et tot subscriptionibus in tam longa carta
depictum. Certum est et si satis satis sufficiat super hoc quod recepitis ab apostolica sede mandati
preces tamen addimus. quatenus sic in isto negotio circumspectio vestra provideat quod deo in sancto suo
qui est utique totus in iustitia obsequium non mavult. Unde papa rogat regem pro nepote
cardinalis.

c

Preces commendatorie pro quo dominus 66.

Consueverunt preces efficaciter porrigi quas et rogamus informat
caritas et rogati pervenire debet affectus. Porrectum cum illarum mira petitione co-
adiuvant qui et rogantis gratus et gratior existit rogato. Sane quam carus et quam acceptus
sit nobis et fratribus nostris. venerabilis frater noster episcopus Albanensis qualemquemque locum in ecclesia dei teneat
non oportet ulterius suffragiis exprimi cum evidentia facti comprobat. Precum quidem studio quo
quod desiderio ad tuum et regni tui honorem intendit et intendat. Serenitatem vestram
latere non credimus quod quam plures etiam non ignorant. Unde quam pure quam sincere dilectus

affectum circa cum excellentia regia retributio debeat et nos probabili presumptione tenemus
et nonnulli qui sinceritatem tui animi agnoverunt expressius asseverant, et sic cu-
mulatu petat cum undique favor accrevit aliene interventionis adiectione non
indiget cum apud magnitudinem tuam sua preficiant prout credimus alienis. Ex
hiis ergo et cum dicta expertus in dilectione tua non minus invenerit quam fortuna promisit
et credulitas tenuit plurimorum. Porro eo gravior videtur esse repulsa quo acceptior est quod
formatur petitio, quia si in tuo te nobis difficilem reddes frustra in alieno te facilem
speraremus. *Rogat amicum per suffragium orationum pro ipso apud deum impetrandis.* — Nobile

In mari magno et spatioso ventis et procellis expositus vitam non securitatibus committere et
quo latius vela humanis laudibus videor expandisse tanto plus impetum timeo
aquilonis. Ora ergo pater et frater carissime tuo carissimo ipsum, ne forte quod absit minus sedere — Nota totam epistolam
at evangelii plus debito se intendere... Timeo enim ne terra quam excolo spi-
nas et tribulos germinet. Timeo enim vereor in hoc stadio currere in quo currentes retar-
dat a bravio immensa incertationis perplexitas et in certatione perplexitatis immense.
Hunc ergo perplexum, hunc implicatum, hunc morosum trahe in odorem unguentorum tuorum
ut tuus potius quam te comprehendere valeat ad quod ipse vix suspirare presumit. Ad hec si
circa te plurali non sum usus eloquio tua reverentia non miretur, quam caritatis amica
simplicitas usitatorum gratiam dedignatur et plus affectionis in caro singulare invenit quam plurale.

Oblivioni non dedimus gratiam quam fecistis *Affectuose scribit ad amicum pro continuatione gratie facte*
nobis in nostro. Verum cum adhuc necessitas urgeat, libertas preterite gratie nos facit *eidem.*
audaces ut cum quadam securitate rogemus. Deprecantes in domino quatinus si placet adhuc — nos
gratiam porrigatis eandem ut sic iam non petita sed geminata dicatur. *Affectuose scribit pro quodam*

Gratum devote familiaritatis obsequium quod .. canonicus *in miseria constituto a quo re-*
dudum impensum et mutuatum nostris usibus *grata in necessitate fuerunt grata obsequia recognoscit.*
sic impressit quod quecumque insurgent eidem iactura doloris in nostre compassionis incommo-
dum verteret. Ideoque licet alias nobis per ipso scripsimus ut cum ad curiam in contemptu
malignantium venisse non credimus ab aliorum pene consortio vita privatio commutaret
tamen ut affectum nostrum super hoc intercessio iterata testetur rogamus quatinus circa eius excessus sic nos
consideretis in ipso vestra — quod si qua enormis eum quod non credimus contigerit offensa,
vestri nostris invocatione que in gravioribus est quoque ad veniam concedere debet, preficiat
efficacia ad veniam consequendam. Cum enim ante quam idem esset in nostram familiarita-
tem assumptus, nobis nostrisque in captivitate adductis usque ad Pisas occurrens de pro-
pria sua substantia indigentie nostre affectu puro provide ministrando sine ulla obliviose
opus impleverit caritatis, omni esset inhumanitate notabile si nos non haberet in sua an-
gustia defensores, qui tam laudabili promptitudine se nobis obsequiosum sic exhi-
buit atque nostris. Cum ergo opportunitas eius exegerit retribuendo est unde surgam cu-
ra preteriret sue devotionis meritum recedente a nobis condigne retributionis expec-
tans retributionem digne non posset sine ulla inassiduitate plurimorum. *Preces ad prelatum*

Quamquam ex eo michi vos rogandi pro aliquo *tum pro conferendo beneficio amico noto suo.*
fiducia non presteretur quia ergo incognitus vobis facultate non habui vestram gratiam

promerendi, quia tantum vobis servire cupio, si possibilitas contribuatur mee persone conferri repu-
tem quicquid meis intercessionibus clargiri contigit homini grato. Paternitatem vestram omni qua
possum affectione deprecor et deposco quatenus dilectum nostrum .G. latorem presentium, qui suis sufficientibus
meritis bene novit apostolice preeminentia sanctitatis super collatione concessi beneficii sic velitis
vestre liberalitatis gratia recreare, ut et ego vobis ad votiva constituar, et ceteri de curia quibus
idem placere studuit, pro devotionis obsequia non remissa, super hiis gaudeant et velint
here vigiles super hiis que vobis valeant afferre gaudium et honoris producere incrementa.
petitum quod quanto brevius tanto laetius exaudite, celeritas inveniat affectus. Recommendatio cu-

Sinceritati vestre .. latorem presentium commendamus, rogantes quatenus si placet dam Religiosi.
sic recommendatum habeatis eundem quod religio gratiam favoris inveniat et debitum roga-
toris affectus assequatur effectum. Preces ad prelatum quod donet familiari cardinalis aliquod bonum munus.

Amicos quibus nobilium obligari ut exaudita ab ipsis apto quantum cum rogabant exau-
diamus et eosdem fiducialiter precibus pulsemus. Cum pro amicitiam vestram reverenda attente quatenus ..
familiarem venerabilis patris domini .B. sancti Angeli diaconi cardinalis latorem presentium carum nostrum habentes spe-
cialiter commendatum dando eidem liberaliter aliquod bonum munus quod letificet cor ipsius, ita quod
cum redibit se nobis commendet de vestra gratia letabundus et nos quod erogabitis ei persone nostre
ascriptum vobis et vestris exinde constituamur multipliciter obligati. Quod autem donabitis
intuitu nostro eidem rescribi petimus per eundem. Preces ad prelatum pro inveniendo loco quibusdam

Placens deo heremitarum ordinis sancti Augustini religio in qua divine Religiosis.
gratia maiestatis frequentie devote laudis attollitur et invitatam dictis pie vite
studio vigiliter deserviunt, nostrum excitat et inducit affectum, ut personas et loca ipsius
favore benivolo prosequentes desideranda exoptamus eos nutu et nostro adaugeri. Cum
itaque religiosi viri .. prior et fratres eiusdem ordinis cupiant sicut asserunt ordinem
ipsum in .. loco vestre diocesis divina opitulante clementia propagare, paternitatem vestram re-
quirimus et rogamus attente quatenus eis ad hoc divini amoris intuitu, et parum contemplatione
nostrorum benignum favoris et favorabilis benignitatis exhibentes affectum ipsis ad inveni-
endum et impetrandum ydoneum et accomodum locum, ubi sine iuris alterius
lesione et oratorium construant et suas stabiliant mansiones, oportunum consilium et effi-
cax auxilium impendatis, habendo eos in hoc et in suis [illegible] oportunitatibus pro
petentibus commendatos ita quod exinde apud deum vestrum augeatur .. vir cumulus meritorum
et nos vobis proinde teneamur ad gratiarum uberes actiones. Preces ut reducat .. clericum in poss-

Prudentiam vestram affectuose rogamus quatenus .. clericum nostrum in possessionem .. ecclesie essionem .. ecclesie
... statum pristinum reducatis de fructibus inde subtractis taliter eidem a qua fuerat spoliatus.
satisfacere paretis quod preces nostras eidem sentiat fructuosas cum prudentis sit cor in
liberalitatis gratiam deducere quod alias rigor iuris et iustitie necessitas extorqueret.

Pro latore ad vestre notitie gratiam Preces pro quodam qui desiderat notitiam
introducta qui licet apud omnes privilegiat in multis hec rogati.
in se ipso habundare credatur tamen si placet in habundantia vestre benignitatis lo-
cum inveniat qui nostro substantio debet et de intercessoris adiectivo speratur.

Oportunitas .. latoris Recommendatio nuncii qui se obtulit repentinum per quem salutat amicum.

p. suggessit ut scribam, sed importunitas ut pauca dictare astrict enim et obstat,
ut michi transiens obtulit simul et ostendit ni mirum baculo iam munitus et pera ita se
michi exhibuit repentinum ut cum nondum unde scribam cogitassem de se me
compulerit expediri placeat ergo dominationi vestre salutatio simplex que si non placeat officium
demonstrat affectum **Card. rogat domini alterum ut non permittat clericum molestari super ecclesia quam ei**
In ecclesia collata socio meo magistro B. non expectavit preces nostras vestra paternitas **dederat.**
preces nostras quin immo recipientis affectum doni anticipavit affectus. Sed ut audivimus monachus quidam
omnis claustralis impatiens et communis solitudinis avidus, et donatori detrahit, dum donum
impugnat, et recipientem offendit, dum donantem perstringit, et que quidem nos ipsos hinc inde
offensa nos perstringit quam cum summus gratie perdentis participes nos sumus iniurie subsequentis expertes,
hinc ergo circumspectio vestra provideat vestram magnificentiam ad iniuriam occasione presumptionis non perturbari
hat, et premisse liberalitatis titulum subsecute turbationis patientia non excludat. **Preces ad quendam**
Licet vexationes creditorum **ut relaxet gratiose aliquam debiti quantitatem debitori suo.**
Lplices novimus que nos urgent, et debitorum non ignore noxia que vos premunt tamen pro .. preces
nostras porrigimus. et m. q. super hiis que pro feudo a .. ecclesia obtinet debitum dicitur possibilitati gratia
se conformet, presertim cum eius devotio mereatur ut exactionis tempore instantia, et exactionis pres
quantitas restringat. Alioquin ne gratia liberalitatis titulo possit insigniri nec liberalitas susceptione gratie
reformari. si exactio debitum finibus extremis prosequatur. **Papa rogat quendam regem pro quodam**
Cum ecclesiasticas ꝑsonas benevolentias regie celsitudinis commendamus **Epo qui ei displicuerat.**
non minus honori regio quam earum utilitati consulere arbitramur. Verum quanto plenius apud te fiducialius me
cedimus, tanto nos debes efficacius exaudire ut exinde nos gratificatus videaris, et inde nichilominus
prompcium consequaris laudes et exinde incomparabiles apud deum et homines reportando. Licet ergo non credat
verum si .. episcopus apud te alienis intercessionibus indigere qui suis obsequiis credit meruisse
quod apud te pro aliis si valeat promereri intercessor ut tamen principium caritatis affectum que ipse sue
probitatis merita gerimus erga eum, magnificentie regie ostendamus. Serenitatem tuam. ro. atte
te. q. te ei exhibeas favorabilem et benignum, ipsumque honorificentia ut nos debita prosequaris.
Verborum faleris abdicatis desidie me fateor notam **Rogat quidam prelatum pro ordinatione duorum suorum nepotum ad sa**
crassissimum quod unum huc distuli visitare ꝑsonam reteram tamen inquam gratiam me gratia vidi **cros ordines.**
ficavit antiquitas de vestra benignitate fiducia credo quod constantie et placidum animum vestrum brevis
temporis intervalla non minuant nec secularia quietis impedimenta perimerent. Ecce ergo ubi dicitis istis
ipsa clementia commota sic affectuose salutat et duo nepotes mei devoti vestri qui ad pedes vestre benigni
tatis accedunt si placet. auctoritas. vestra benigne recipiat ad ordines d̄icales promoveat et ad sperate
gratie limen admittat. **Coniunctiose preces ad prelatum ut non molestet capellanum domini pp. super ecclesia ei collata.**
Non equa retributione recurrit si nos que apostolica sedes honore prevenit, muneri in
devotum et ingratum sentiat que sola gratia liberalitatis erexit. Sane nuper cum admira
tionis advenit quod cum dilecto meo .. domini pp. capellano ecclesia quedam in diocesi vestra sint ipsius domini
auctoritate concessa, nos tamen non absque iuris iniuria et ecclesie Romane contemptu postmodum alii contu
listis quod tanto molestius reputamus et gravius quanto cum domino pp. et nobis ac fratribus vestris omnibus sua
faciunt merita cariorem. Ergo paternitatem vestram affectuose ro. q. vel ei subtractam restitua
tis ecclesiam, vel in provisione simili recompensare velitis eundem, ut exaudita petitio que

[illegible]

no absque rubore inexaudita rediret, eo quod plus habens viri quo amor ex potentiori affectione pre-
cedit nos ad gratiarum uastitudine obliget qui nobis conferre petimus quod vestre ne ille magis si-
pius compellat implorare suffragium aut favorem spiritualiter obtinet et satis potest vobis pro mu-
tis respondere. **Preces pro nepote cuiusdam auditoris.**

Ariete strenuitatis ut possit honore sollicita caritate sollicitat vestram tamen non tam placet quam pre desiderans aipio
promovi quod cedat ad vestre magnitudinis meritum, scientia gloriabilis et sophias. Cum igitur sic intellexi... autem quod
datam liceat esse ad favorem domini auditoris sui patri accessant de beneficio sic provisum quam provisione nimium gloria
volubilis quos sapientes omne frivolas reputant accedere accedentes quod eos auditoris quod vobis in curia pro ce plurimum
fructuosi gratiam vestre hoc nitam desiderat et amore. pater vestre vobis fideliter consulendo actere defectori regno depositos
nichil premunire grate spiritualis. quod vos dicte provisioni quamquam vestre usi suis nullatenus opponatis sed potius auditoris super hoc
negotio sic vos reddatis favorabiliter graciosos quod ad idem memoratum beneficium. **Recommendat pro fratribus novorum religiosis.**

÷ non tamen liceat apostolicus beneficio quod vestra magnificentia dominum ne potest spiritum liberaliter assecuti de vestris beneplacitis ... et de sequimini quibus obligatum fore de fidelit cum grate vestre dono feda ... obliget.

De plantario ihesu plantula novella succrescat ordo videlicet penitentie fratrum ihesu que religionis
propositis iane fidelibus eos foveda benigni quo humili paupertatis sequendo spiritum eius imita-
tur operibus et exemplo. Unde cum nos eos spirituali prosequamur prerogativa favoris, ut potest de vestre
precedens auxilio spiritualiter confidentes. strenuitate vestram rogamus et cetera quod divine pietatis
meritum nostrorumque precaminum intuitu fratres eosdem recommendatos habentes sic in hiis que
status eorum quiete et consolatione respiciunt, necnon et ordinis incrementum vos exhibe-
atis graciosos favorabiles et benignos, ut eterne retributionis premium mereri possitis. nosque
vobis exinde teneamur ad multa gratiarum. **Papa rogat imperatorem ut mittat frumentum ad urbem.**

Celestis altitudo consilii alta et ineffabili prudentia universa
disponens rerum vastitudinis non sine dispositione certe cursus alternat, nunc egentes
faciens habundare, nunc habundantes egere ut humana conditio per alternationem humani sciat status
instabilitatem agnoscat et altitudinem omnium conspiciens et subveniens impleat legem Christi. quia
invicem proximos nostros diligere et alter alterius onera supportare. Ecce quia famine vocasse
videtur dominus super urbem, et in ea frumenti panis gravit concussisse, non nulli tamen
potentes ipsius urbis quos habundare nulli dubium est, maliciose suam habundantiam
occultantes, nequaquam illud maledictum advertunt. Maledictus homo qui frumentum abscon-
dit in populo non avertentes illam benedictionem accipere de qua continuo subinfertur. Be-
nedictio autem super caput vendentium nec denique attendentes quod necessitates humane
habundantia debuit magna materiam diminuendi peccata et divina gratiam uberius prome-
reri urgente igitur necessariorum inopia confluit ad nos populi multitudo quod sine lacrimis au-
dire non possumus alimenta deposcens, et nec aliud quam si lapides convertere possemus in
panes, aut in farina terre pulverem commutare, in hunc igitur necessitatis articulo ad te
fili duximus fiducialiter recurrendum, recolentes quod felicis recordationis Alexander et Lucius Romani pon-
tifices predecessores nostri ad reges Sicilie predecessores tuos in casu simili habuere recursum, et eos
liberales per regalem munificentiam deinde invenerunt, quod de tua liberalitate presu-
mitur cum non minorem habeamus ad te caritatis affectum, quia ad reges ipsos habuerunt
pontifices antedicti, nec minore quam sibi fuit eorundem ad illos quam tuam ad nos be-
nivolentiam extimemus, imperialem itaque liberalitatem omni qua possumus affectione de-
poscimus quatenus prudenter attendens gratiam providentie divinam, populique Romani ad dilec-

No(ta) ep(istol)a de ca-
restia fru-
menti

tione potius obligandi gratiam que desuper est datam hilariter amplectendo illo Joseph qui pro necessitate
patrem pavit et fratres, ipsi proposito qui tamquam ad patrem esuriens ad nos clamat dexteras largitatis tue
dexteram aperire ut huius anni angustias per auxilium tuum evadere valeamus et generatio hec opera tua
laudet et habeat tue memoriam largitatis. Preces vestras ita hilariter ac efficaciter audiatis
quod ab omnium largitore bonorum tuam agnoscite habundantiam exceptis, nec frustra videatis prop-
riam divinam audivisse. Nam si videns nos hanc necessitatem habere nobis quam spem nostram tue miseri-
cordie clausis pietatis quod absit videaris nobis auferre de tua serenitate fiducia, si passi fuimus
in tam favorabili tamque pia petitione repulsam. Rogat amicum pro restitutione armorum ablatorum.

Litteras recepimus quas misistis et iterum vos affectuose rogamus quatenus super restitutione quibusdam
armorum facta promissio plenum sortiatur effectum ut liberalitatis vestre gratiam plenis prosequamur
actionibus gratiarum. Ad hec si placet non excludatis in casu simili a gratia in quo etiam vobis
interdum specialiter obligamur. Preces ad prelatum ut restituat feudum cuidam.

Firma credulitate ac probabili presumptione tenemus quod aliorum vestra ambitione spem
de certa sua non tractis. Hinc est quod paternitatem vestram propria fiducia et plena cordis
affectione rogamus quatenus dilecto et devoto vestro .. super quodam feudo quod predecessores sui tenuerunt, quod ad
ipsum iure hereditario dinoscitur devolutum impertiamini si cum deo et honore vestro poteritis fructus
sui favoris affectum. Et quidem plus instaremus precibus nisi dubitaremus quod potius contumaciose
presumeret fore precedere quam a communis iustitie debito vel affectu. Preces ad prelatum ut gratiose

Confisi de paternitatis vestre dulcedine rogandi opportunum quod audiat se offerant quemdam cer-
tissimum quadam spe certa et fiducia firma tenentes quod preces quas iuste cuidam caro suo.
porrigimus non patiantur in conspectu vestro repulsam, sed potius ad exauditionis gratiam admit-
tantur. Hinc est quod paternitati affectuose rogamus quatenus caro vestro .. clericum intervenientibus vestre in-
tuitu si placeat conferatis, ut idem et sui vobis maioris devotionis debito teneantur
et nos vestris et ecclesie vestre utilitatibus specialibus obligationis obsequiis astringamur.

Quod odorosus fiat meus ortulus et amenus. Preces ad amicum pro quibusdam plantis arborum.
et virentibus foliis preciosis fructibus omni quod fecundet ornari desiderat limonis
arbusculis et cedrinis. Quare quod a vestro sicut a primitivo meus ortulus derivetur si potestis
absque vestri pomerii lesione limonum cedrorumque in plantulas vel de pullulantibus sur-
culis impendatis qui procul dubio non obsunt sed prosunt si de matrum pedibus evellantur. pro
certo cum patres percipiantur ut crescant et plantis vel semine cuncta suo genere parent.

Nobilem virum .. affectione plena. Recommendatio cuiusdam nobilis ad amicum.
Vestre gratie commendamus sperantes quod preter id quod eius probitas promeretur gratiam apud vos va-
leat intercessionis affectum exhilaratis in effectu. Exordium quo aliquis porrigat preces cui non

Reverentia vestre temeritatis arguit et nimis potest de audacia commendari qui servivit.
Nullis precedentibus meritis vel obsequiis famulatur se promptum offerre prestandum nec
dubitat immo preces suas postulat exaudiri. Hinc est domine quod licet a me servicia nul-
la processerint quibus mediantibus vestram amicitiam rogandi fiduciam habeam, tamen induxit
me vestre nimia bonitatis ut dominationi vestre supplicem cum oportet. Sufficit quod et cetera.

Si servitus nimium nullum premium sequeretur Preces pro quodam qui est et domini sui fidelis
aut carius vel nullus esset qui deo vel hominibus deserviret sed ut et devote serviat.

servientium invitet affectus et retributor bonorum omnium, qui eos invitari tenentur nostro pro meritis
sublatum merita recompensat. Bene quam fideliter et fructuose .. domini vestre servierint michi gestorum evi
dentia narrat, quam litteram possem series explicare. Non enim latet latens ipsius nostro diligentia potuit
occultari, qui fidem ipsius sollicitudine contemplastis. Vos si placet ad memoriam benignitatis
vestre reducimus, ut cum expedire videritis ipsius devoti memoriam habeatis, ut beneficiorum per
ceptione presentiat, quod non elegit domini vestre in vacuum famulari. Et si locus aptus in curia
ei poterit inveniri, ipse pro beneficio vel curiam ad beneficium reputabit. *Preces ad amicum pro securo conductu.*

Recognosco me fore in via morum errasse ex eo quod vos litteris meis
pro meis amicis sepe fatigo, non attendens quod frequens importunitas reddit hominem tedi
osum. Verumtamen benignitatis vestre gratiam non meis meritis vel servitiis obsequiis audeo deprecari
ut speciali amico meo B. securitatem itineris conferatis. *Preces ad amicum ut insistat penes alios ut*

Spiritus qui ubi vult spirat .. et .. laicalibus pia inspirante ac qui post *sororem pro recipiendis abbatiis*
Marthe sollicitudine transire ad Marie requiem cupientes religionis habitum *monialibus*
unanimiter assumpserunt, ut in Christo Deo devoti serviant et continentie votum reddant.
Et quia Brundusium venerunt in monasterium sancte Marie de monialibus recipi confidentes, vos qui
dicti monasterii pater estis, et tam ex officii debito quam ex innate probitatis gratia religiosis personis vos favorabi
les exhibetis pro eis affectuose rogo, quatenus velitis tam efficacem interponere preces vestras, ut ipsas abbatissa cum ceteris
monialibus in consortio suo recipiant et ibidem in dei servitio perseverent. *Affectuose rogat amicum pro*

Pro dilecto vestro .. amico utique a pueritia meo qui ad porrigendas orationem vestre *quodam caro rogatus*
pro negotio suo preces vestras apud me instituit tamen fiducialiter quam supplicat intercedo, ut inter ceteros
quos continua lenitate fovetis ipse in suo negotio sentiat cum efficacia consuetum favorem.

Ad vos domine singulare refugium spei mee, univer*Simplex recommendatio ad quendam dominum.*
in importunitatibus adiutorem indeficientem licet imprudenter clamo plus corde quam scriptura, plus
affectu quam voce in statu meo, sicut tamen aliquis est in lapsu continuo et qui ambulat in circuitu
locum non habens vel statum manum consueta invenimus, quia in vos frontes erigatis
misericorditer apponatis adiacentes de gratia quod oratio non presumit. *Recommendatio cuidam qui mo*

Audemus apud Tusciam virum .. latorem presentium tamquam clare conscientie hominem *res et vita commendant.*
recommendare, cum satis eum merita et vita commendent. Ostendat igitur .. vestra benignitas be
nivolentiam illam erga quam semper bonis ostendere consuevit, quia et Deo inde placebitis et ei
ad quam vocat est beneficium facietis. *Preces ad magnatem ut affectum quem habuit ad*

Illius vos amicitie heredem ut quodam modo post *mortem ostendat in suo nepote.*
mortem amicos vivere vos credamus. Ne igitur domini Capuani memoriam affectu vestro sepul
turam subtraxisse credat, efficacis favoris consilio si placet ostendatis quod vivat patruus
in nepote, qui se corporali conspectu representat. Preterea non decet nec expedit ut illos dimittat
persequamini amicos quos fortuna coduxit. Unde nos ipsi pro eo .. preces adicimus obligari volen
tes in ipso si tamen aliquid remansit in nobis quod non sit vobis annexum obligationis vin
culo speciali. *Preces ut non molestet nec permittat molestari consanguineum suum.*

Quem .. G. consanguinitate coniungimur et specialis amicitie amplexamur. Unde ipsum et suos
vobis specialiter recommendamus affectu rogantes, quatenus si placet ostendatis in ipsum quod apud vos
preces vestre gratiam exauditionis inveniant, et speres quia de intercessionis vestre suffragio cetera

Commune petitio de conductu

Pro monialibus recipiendis in claustro

Bone commendatio litteratoris

runt spato ne frustret effectus et quidem satis probabili presumptione tenemur quod manum ad ipsi
us extendatis inuitam nec patiamini gratiam officij uestri possibilitas ponat contra iustitia corr
una dati. *Rogat pro consilio impendendo famulo in negociis suis.*

Rogamus uniuersitatem uestram quatenus lator presentium familiaris noster in negotio pro quo ipsum mittimus detis
auxilium et consilium oportunum, prout uideritis expedire ut uos teneamur gratia uicissitu
dine respondere. *Preces ad amicum pro expeditione quarumdam petitionum.*

[Commissa peticio (?)]

Precedentis gratie uestre preconium que in spem liberalis eduxit spei subsequentis auget audaciam
ut cum in affari cor finxisse me memini actorem honorum meorum, papam non ignoro. Et iste
quidem scire nescio et tempore paruesco ut accepta uos beneficia a mei memoriam non marcescant
sed aliam inueniar futurum retributor. Sola igitur uestra suadet benignitas ut confidenter pulsem ad uos
rogans attentius quatenus petitiones quas R. de .. ex parte uestra duxit assignandas promouere dignemini si placebit.

Hominem istum quem uobis missa pagina representat. *Affectuose preces ad religiosum pro quodam caro*
sic in quodam cordis affectio continuit ut idem ... et in eius igitur amore *rogatus*
deuicti dignemini a fraternitate uestra deposco quatenus circa statum suum fauore uestro sic promptam inueniat sic
paratum ut pro firmo teneat quod uestre fraternitatis et cunctis in amicis obsequi et placere. *Preces ad ma*

Res et honoris et commodi per amicam domus *generate ut accedat literas suas pro securo conductu nuntij hospi*
tiue uestro uiuamine presentium placeat igitur prominentie uestre ut .B. lator presentium domini pape familiaris *talis*
perueniat scilicet Brundusium uestro patrocinio literarum quas industria uestra formam inferat gratias
ipso fore utiles recognoscat. Hoc quidem domini uestre gratie fructus affert et persone uestre gratiam
laudis acquirat, quia uir est rectoribus omnibus satis gratus, uir est cui multum credit, cui secretiora ne
gotia committunt, quin immo cui tamquam principis secretario occulta domus agenda sepe sepius scien
da inuenet et tractanda. *Ad amicum recommendatio cuiusdam benemeriti.*

Vir probus et gratus exhibitor presentium L. lator presentium gratiam uestram in multis multiplicare meruit, sed non
dum obtinuit quod affectauit, quia eius ad nos notitia non peruenit. Nunc igitur quia in presen
ti licet reuelante ipsum recognoscatis et remunerandum pro hiis benignitatem uestram precamur.

Pro .B. nostro .O. de insula ecclesie Romane deuoto. *Preces pro liberatione filii cuiusdam comitis.*
a domino papa et fratribus recepimus literas ut ad liberationem filii eius detis operam et operam efficacem.
Sicut autem talium et tantorum litere accedant ad id plene sufficere, quia tamen et mee apud
uos non leuis ponderis reputantur meas addicio rogans et supplicans quatenus super hoc quod decebit
et licebit in domino exinde faciatis ut et ego me alios uidear exaudiri. *Preces ad amicum*

Scio satis quod apud uos pauca uerba sufficiant cum ea confirmata *pro quodam.*
uestra benignitas ad exaudiendum gratiam introducat. Hinc est quod breuis ... sic formati
tam fiducia magistrum .C. uirum satis notum uestris, ac bonitatis non expertem, pietatis uestre
dulcedini recommendo, rogans ut talem ei si placet exhibeatis affectum quod in effectu recommen
dationis intelligat quis pro eo apud quem quantum et qualiter intercedat. *Preces pro beneficio conferendo.*

[Non extimas recommendationes (?)]

Fide purus et deuotione sincerus lator presentium quem dudum in notarium *fecit rogantis.*
Ameum obtinui specialem fidem in recessu uestro in quodam anulum aureum ex
domo uestre beniuolentie presentauit quem conseruo. Cede ... ardens quod ipsum recepi
in signum beniuolentie et gratie specialis, humiliter itaque pietati uestre supplico quatenus cum di
uina sic uobis dispensatione concessum ut erigere deuotos in personis et beneuolentos ...

presenti honore possitis me tamquam deuotissimum erga uos ... fratris mei beatis in qualibet beneficio commendatum de quo uobis ad laudem uestri nomine uice reputauit possibilitas cognoscetis siquidem gratum in oculis uestris quantumcumque quidem reficiam et cordium meorum in uestris obsequiis noue deuotionis affectum.

Explicitnt capitula septime partis. Incipiunt capitula epistolarum octaue partis super gratiis referendis.

Affectiose gratiarum actiones de transmisso opere super quo recommendando eum laudes ei extollit.
Refert grates de receptis muneribus et significat quod quedam dona remittat.
Regratiatur de uiso quamquam in presentiam uenit.
Refert grates quod recepit .. in familiarem suum et offert se paratum ad solutionem debitorum.
Gratiarum actiones pro impensis nepoti cardinalis offerendo se ad omnia commoda.
Explicat gratiarum actiones de muneribus terre sancte quos sibi mandauit inducens eum ad pacem.
Gratiarum actiones de exenniis receptis.
Regratiatur de recepto grecco dicens quod postquam fuit pagina lecta frangatur.
Gratiarum actiones de exenniis delatore eorum recommendans eidem.
Gratiarum actiones de transmissis. Gratiarum actiones de uasis receptis.
Gratiarum actiones pro impensis .. et offert se ad ea que potest.
Gratiarum actiones pro beneficiis impensis circa amicum.
Gratiarum actiones pro missis significando quod mittat quoddam pomum quod mittentis memoriam representat.
Gratiarum actiones de misso equo. // Regratiatur amico de misso libro.
Gratiarum actiones de quodam libro sibi donato.
Gratiarum actiones de receptis significando quod uult soluere debitum.
Gratiarum actiones ad .. archiepiscopum pro preteritis impensis circa suffraganeum.
Inclinat se ad grates pro equo quem recepit.
Regratiatur amico de gratia facta .. amico suo pro quo obligatur ad similia.
Gratiarum actiones de missis et offert se ad solutionem debitam, petens dona sibi mitti.
Gratiarum actiones pro aureo calice.
Gratiarum actiones pro impensis in glorificatione electo, et rogat pro confirmatione.
Regratiatur amico de missis, et innuens quod informabit si contingat eum secedere dum sitis secundum iustitiam. Relatio gratiarum de missis exenniis. Assurgit ad grates de missis.
Refert grates de receptis et ortatur eum ad bene agendum.
Soluit grates ad amicum de missis significans peractionem suarum alteram expeditam remanente altera in suspenso.
Assurgit iste ad grates eo quod insinuauit sibi conualescentiam suam.
Excusat se insufficientem ad referendas grates ad quas sibi exigitur supplementum.
Gratiarum actiones pro allectiis.
Gratiarum actiones ad amicum pro impensis .. et .. clericis suis et offert se paratum subsidia cum sua.
Gratiarum actiones pro gratia facta .. et .. obtentu partem suarum et recommendat eos sibi.
Regratiatur de missis et petit plura sibi mitti.
Refert amico grates de missis que ylari corde recepit recommendans eundem.
Refert grates pro impensis beneficiis.

Assurgit ad grates de impensis et rogat ut liberalitati assuete liberalitatis adiciat.
De receptis assurgit ad grates et sperat plena recompensatione.
Grates agit de transmisso equo et rogat quod excuset si peticiones suas non potuit expedire.
Regraciatur amico de exeniis in epistola sibi missa.
Gratiarum actiones ad amicum de misso cultello.
Alludens regraciatur amico suo de transmissis exeniis.
Regraciatur de missis et petit plura non mitti.
Affectuosissime gratiarum actiones ad cardinales de misso sophis.
Cedula sive pitacium de parvo exenio misso ab humili pro magno domino.
Legatus ad prelatum refert se insufficientem ad preconia laudum ipsius pro magnitudine beneficiorum.
Gratiarum actiones de equo misso quem talem remittit ut crediderit de recenti.
Cardinalis mittit vexillum imperatori.
Pulchre gratiarum actiones de recepto exenio vini.
Offert gratiarum actiones de amica munere et consulit quod personaliter veniat ad curiam.
Gratiarum actiones ad amicum de transmissis sibi muneribus.
Gratiarum actiones ad amicum de transmisso fringillo.
Gratiarum actiones de misso equulo petens plura non mitti.
Remissio muneris ad amicum cum actionibus gratiarum.
Regraciatur de misso panno et prohibet quod dona plura non mittat.
Affectuose gratiarum actiones cuidam amico de hiis que contulit nepoti suo ad sublevationem expensarum in studio ad studendum.
Gratiarum actiones ad amicum quia preces pro quodam sibi porrectas gratanter admisit.
Gratiarum actiones amico de receptis pellibus martirinis.

Expliciunt capitula epistolarum octave partis. Incipiunt epistole super gratiis referendis. Rubrica. Affectuose gratiarum actiones de transmisso opere super decretalibus cum laudes eius extollit.

Tetigit montem et fumigabit, fumum dedit acceptum in suavitatis odore, percussit petram et fluxerunt aque salientes in vitam eternam. Nonne montem tetigit, nonne petram percussit, percussit petram excelsam eminencia scientiarum et summum dignitate doctrine, qui circa vite iter suum ad privatas peculiares lectionis ingressus absconsus est et ociosus aliis videbatur, impulit pedibus ut egrederentur quin immo revertere et in publicum effluenta sacre in sermo curare non subtrahens que inveniens liberaliter instituit. Nonne reddidit in publicam commoda qui tanquam scriba doctus de thesauro suo nova et vetera proferens sequestra tam hactenus magistrorum nostrorum resumens officium missum quorumlibet aures ipsum seriose diffudit. Nonne diebus istis locavit mihi et preter multis in libro novello robusto per senectam nonne presentes quod non potest iam voce tremula per seipsum. Sed quis est hic et laudabimus eum, quis certe tu es petrus et super hanc petram post petrum Christus edificabit quod posito ad salutem quantum divina liberalitas dederit gratiarum actiones certe quanti ponderis fuerunt apud te preces et ex quantum sollicitudine ingesserunt quod si remisisses sermonis ingestum tamen deum hoc perficit tantum opus orat quantum rogatus assensit quod exaudicionis blandimenta ipse rogantis exu

-tas que optabat obtulit, et quod petitio tua non presumpsit adiecit. Sane profiteor quod desiderii mei
desideratum opus a paternitate vestra recepi, et diffiteri non audeo quod meo plusquam desiderante satis
adinvenit innatans sic in predicto et prorsum quod de hiis que circa talia in futuro rea potuerit ac-
-cidere sacrificium. Veruntamen ut impetrata venia loquar tue humilitatis epistola que libro domini decanus
videbatur quia non decuit quod intendit calumpnie tamen meruit quod cum se voluit clausula
illa calumpniantis epistole que opus oblatum tetendit et furti arguere voluit. Porro presump-
-tio non debet, in quo legentis desiderium de finis accelatione suspirans aliquid appetit
ulterius sine non contemptu medium quam altius implens solitas Simonidis clamasque faciat delicias
audiendi non futurum quam fervens studii precio et langore longa temporis acquisitur. Sic est receptum
ab aliis ut progressum ad alios sic accedens ad alios quam ab alio non recedit. Cum enim talia
liberalitate distributionis accrescant et dando melius fruc[t]ur in hiis nec furti nec audiaris
ne furtiva in talibus probabiliter ago potest. In isto [...] iudicio in delatorem epistola in lecte liber
obtinuit ad titulum sue laudis mutuans solvens [...] Non tacui occa-
-sionis audius si forte pluralis locutionis applausum in pagina presenti locum non invenit ubi
ornatu et superficie pluralitatis non egeat simplex et pura sinceritas amicorum. Refert gratias de

Ab ungaro missi enses in apuliam aut futuri receptis muneribus et significat quod quedam dona remittat.
Apulia gladium audacie tenent aut ad presens pueri vim mortua amoris. Porro multi
iunius enses habent Ungarie si Apuliam in Ungariam transformarent de uno in alium di-
-rigere transfuso. Tamen quamquam sunt mittentis interius imprecatione recipiens adeo comi-
-tatum applicat liberalitate itaque plenius prosequimur actionibus gratiarum. Ceterum ab Apulo Ungaro
fibula mittitur que tue blanditias delicatas pretendit et qui sub quodam affectionis mu-
-tue anulo commutatione insinuet amicorum. Regratiatur de misso quamquam in partem ut

Missus pede per pedem venit in partem et quem manus Apula contulit venit.
Missus subsequitur enigma. Nos autem vice ad gratiarum assurgimus propterea cum visus sic grato
advenit quam si potuit tenentis petatur. Refert gratias quod recepit in familiarem suum et offert

Placuit excellentie vestre dilecti . . nepote vestrum se ad solutionem debitorum.
Pro vestris annumerare devotis quod procul dubio placet et nos qui promptos desiderio aspi-
-ramus ad vestre beneplacitum voluntatis. Porro cum debitores simus vobis in multis
solutiones promptos nos offerimus et si non quantum nos possumus et debemus saltem quantum pote-
-rimus et valemus. Gratiarum actiones pro transcripto . . nepoti cardinalis conferendo se ad omnia comi-

Benignitatis vestre gratiam circa . . nepotem meum et consanguineum vestrum effundimus.
Bsam quibus possumus prosequimur actionibus gratiarum parati ad ea que vestrum respiciunt co-
-modum et honorem. Propterea cum vices vestram in vestris utilitatibus prosequamur. Inclinat gratiarum

Excellentie vestre ad gratias inclino actiones de rumoribus quos mandavit et induat eam ad placitum
Equa me fecistis participem illius letitie quam de prosperis vestre sedis rumoribus concepistis
ut accepta materiam gaudii feliciter augmentato successum divina clementia prosequatur
ut spem quia dedit incitet continuata prosperitas ad optatum rei perducat effectum, eo quod si-
-nis non principium pagina coronat, licet de . . et me scripsistis sicut placuit set tamen,
circa nos quod in dubio ponit non omittam. Unde pro vestre sedis successu, pro pace prosperitate
animi pro honore vestro et prospero statu vestrorum fidelium supplico, et [...] quantum decet. [...]

nos et etiam sub patriam differri concordiam de qua pace tubio plura bona provenerunt et de
contrario multa mala. Ceterum dilectionem animam meam sciat dominus quod credatis melius litteris quam crede-
retis viue voci. **Gratiarum actiones pro exenniis receptis.**

Satis est sapida simus anagnia nos tamen illum offerimus que exhibet terra vestra saporem. Ad
hec missa blandita sunt gustui et extulerunt prudentia iuvenis qui suffragio talium
senescentis aperit appetitum. Exercito igitur ad grates assurgamus presertim cum affectum aliquem inductione
tacite hanc blanda recognitio preceptorum et propria relatio gratiarum. **Regratiatur de preceptis dicens quod pagana**
De recepto greco regratiamur cui quedam talem significatum misse littere ascribebant. **littera frangatur.**
Sed certe significatio littere id tenuit quod circa quedam scripta grecizasti. Verumptamen sapienti
pauca sufficiunt tuo relinquimus ingenio ut intellectus dictat que cautela scriptis sub brevi- Nota
tate reclusit. Ad hec sic loquor quem diligo et ne scriptis emulis occasio in hiis mordacis lingue aliquid
detractionis accommodet pagana littera frangatur. **Gratiarum actiones de exennio et recommendatione delatoris**
Palam loquimur et publice confitemur nos vobis ad multa teneri. Porro non inficiamur obligationis debitum quo
nos vestre beneficia preteriti temporis astringunt cum non inficiamur debitum cui datum est nobis a
domino gratia nos reddit obnoxios. Unde fiducialiter virtuti vestre schema ad omne quod potest quia nec
ingratitudine nec negligentia deinceps dominus arguetur. Ad hec de exennio ex parte vestra per missum exhibito
ad grates vobis assurgamus actiones que paternitati vestre recommendatum sciatis cum eum reddat non
solum devotio sed maiorum exigentia commendatum. **Gratiarum actiones de transmissis.**
Gratiam vestram in missis plenis prosequimur actionibus gratiarum in quibus plus obligamur ad grates
quo creduntur digniori ministerio deputata. **Gratiarum actiones de vasis receptis.**
De vasis valde gratis que multum gratanter recepimus ad gratiarum vobis assurgamus
actiones parati ad ea que vobis et ecclesie vestre cedere valeant ad commodum et honorem.
Quantas possumus prosequimur actionibus gratiarum. **Gratiarum actiones de impensis. Offerens se ad ea que potest.**
Sinceros et uberes caritatis affectus quos liberaliter extendistis in personam. Sane quantum
ex hiis vobis et ordini regimini vestro commisso debitorum obligationis astringamur nos scimus et scire
plus beneficiorum evidentia preceptorum fiducialiter igitur a debitore poteritis exigere quicquid potest. Et
etiam ultra possibilitatis affectum obsequiose proroget terminos voluntatis. Ad hec non miremini
si dissensio pro qua scripsistis non sit obtenta petitio, licet multa se obtulerit facilitas obtinen-
di. Certa siquidem sunt et quod ad cavendam retentam ad presens credit tamen per aliam viam ut utrique ei
fore provisum. **Gratiarum actiones pro beneficiis impensis circa amicum.**
Ad grates vobis assurgamus actiones de honore ac beneficiis que circa amicum nostrum liberaliter
effudistis pro quo nos non vestre qua possumus etiam retributionis vicissitudine debitores. **Gratiarum**
Pro equo quidem missus est equus **actiones pro misso siguendo quod mittit quedam parum mictentis**
et hec satisfactio fortis exameratur est additum quod debita ponit in usuram. **memoriam representans.**
Verumque neutrum necessitas debiti solvit sed utrumque liberalitatis gratia obtulit, ad grates vobis assur-
gimus pro utroque. Ad hec quedam parum vobis mittimus quod usu frequenti exhibitum mictentis
memoriam representet. **Gratiarum actiones pro equo misso.**
Pro equo misso liberalitatis vestre gratiam plenis prosequimur actionibus gratiarum. Presumimus cum sic
dirigat gressus ad placitum quod sessoris arbitrium explicare videtur.
Missus liber a caro et gladium et frenulum attulit. **Gratiarum actiones pro misso libro.**

gladium ubi, speculum morum et gladium acutum et elimatum speculum sine macula, sine nube. Quid autem retribuam, porro in bonis non habeo, cum gratiarum actione exhibeat, et magnitudine retributionis excedat, ipsum enim lectio glosa totiens dona multiplicat quotiens fructus auget talique augmento et habundantem et inopem efficiat debitorem, habundantem scientia, opibus inopem recompensationis effectu, sed quid retribuam. Sane possibilitatis mee facultates in debitum veniunt, sed obligationem solutio non extinguit, quia quanto liber ille plus legitur, plus obligat, et quantum in eo michi plus scitur, tanto procul dubio plus debetur, quid ergo retribuam. Et quidem quod possum faciam, quod non possum credam posse, dico debitum proferens, ut quod casus fatalis subtraxisse videtur, fortuna pinguior recompenset, illud denique silentio non relinquo quod novissime diebus istis vel sortis mee sicut quod te mutuo recepissem si se facultas obtulisset maioris gratia creditoris. Gratiarum actiones de donato quodam libro.

Dum utilitate adiutum missi libri miratur, unde liberalitas tanta provenit, que illo Campaniam ut ditaret Apuliam spoliavit, sed forsan hoc fiducia ut nutricia plus afferat quam origo. Et quidem non expedit progressum liberalitatis exquirere cum desideranti sufficiat receptionis effectus in quo recepta commoditas annotatur. Ex hiis ergo vestra prudentia grates etiam ac quas debemus. Gratiarum actiones de receptis et promictat quod vult solvere debitum.

De .. ex parte vestra receptis ad gratiarum vobis assurgimus actiones parati a vobis plura recipere si pateretur locorum distantia eminus. Ad hec rescribere que debemus, quia cum alia solvimus debita in vestrorum velimus solutione cessare, remansimus nichilominus obligati eo quod exterioris exsolutio debiti obligationem interioris non perimit, satisfactione crescente. Gratiarum actiones pro petitis impensis circa suffraganeum ad archiepiscopum.

Cum venerabilis patris .. Calagurritani et Calciaten episcopi labia vestra sint plena preconio utriusque laudibus affluant, apud vos preces inveniunt supplices et commendaticiis non credit literis indigere, que in statu desolationis affectum, nec afflictiones et angustias que ipsum hiis temporibus premunt anticipantis liberalitatis gratie non suscepit. Sane cum cui tunc ita ecclesie deserere expedit talem habere patronum qualem ecclesia Toletanen produxit. Et cum per iustitiam episcopus debeat ad defensionis subsidium principaliter recurrere primatem. Certum cum eidem episcopo vos invigilat gratia affectu filialis. Gratiam quam circa nos exhibita in petito specialibus prosequimur actionibus gratiarum, et rogamus premissam in futurum, ut negotium hactenus quorundam iniuriis lacessitum tanti patroni munitum suffragio tranquilla iustitie, letetur statione. Ad hec quia vestre liberalitatis affluentia beneficiorum consuevit multiplicatione crescere, credimus quod adiectis petitis quod rogatur signum exauditionis instituet exultantis gratie adiectivo. Inclinat se ad grates pro equo quem recepit.

Missus equus a cesare promptam manum recipientis invenit, ne difficultatis gratiam mictentis ostenderet vel cui mictebat notare a longe sui ordinis alienum, restat ergo ut excellentie vestre ad grates inclinet, postquam cum sic dirigat gressus ad placitum quod videat arbitrium prestare sessoris. Regratiatur amico de gratia facta clerico suo pro quo obligatur ad similia.

De affectu que ad nos habetis et de gratia facta pro nobis .. magistro H. clerico vestro prudentia vestram plurimum commendamus. Decet ergo ut per gratiam factam nobis vos teneamur ad gratiam et per affectum subsequatur effectus. Gratiarum actiones de missis exeniis et offerens se ad solvenda.

Ex affectu que ad illustris memorie patrem vestrum habemus debitores omnia debita pater donationem

[illegible]

vobis nos esse tenemur sed ex parte una que deo et ecclesie ut asserit vestra devota mapinus plus debetur. Verum quia
erit expetere debitum ut placebit et nimium excedit nostrum posse. Ad hec de .. ex parte vestra transmissis ad gra-
tiarum vobis assurgimus actiones pro dono petentes dona non mittere quia in amicitia manus munus
non requirimus cordis libatione contenta. *Gratiarum actiones pro aureo calice.*

In aureo calice quem misistis et mittentis et recipientis notatur affectus mittentis in metalli
excellentia quod prefert recipientis in dignitate ministerii cui debetur. Quanto igitur maiori deputa-
tur officio tanto magis contrahit debitum gratiarum. Verum cum sic feliciter possit homini, sic nos tene-
mur ad grates, quia nichominus illum qui plus ceteris adicere potest relinquimus debitorem. Do-
cet enim ut illi mittens offerat in misso qui unigenitum deo pater misse mistio in re-
ceptione salutis offert. *Gratiarum actiones pro ipensis in quibus satisfaciens dilecto et rogat pro continuatione.*

Dilecto in Christo .. ecclesie Neapolitan(e) primicerio nobis scripsit illud honoris et gratie quod illi prudentia
vestra fecit, quia pro nos satisfecisse videtur eisdem. Hanc igitur gratiam plenis prosequimur actionibus gratiarum
rogantes ut continuet in ipso favoris vestri liberalitas gratiosa. *Regratiatur de missis vinio et quod informabit si ceteri*

De vino greco grates referimus et super hiis que missa pagina continebat *grate eum scire si etiam scripta*
volumus id quod vultis. Licet rogemus ut per alio scribat .. alteri, si tamen contingat vos scire *sunt.*
informabimus super iustitiam scriptum vestrum. *Refert grates de missis exenniis.*

De grato greco et caseo grates referimus copiosas, tanto enim fuit accepta
quod misistis, quanto minus erat vinum beatine civitatis acceptum. *Assurgit ei ad grates*

Non vos pretereant illate vobis munere, cum gravamina vestra *vos de missis.*
nostra reputemus. Ad hec munificentie vestre ad grates assurgimus de apostolo
transmisso recipe adhuc mittenda parati. *Refert grates de receptis et inducat ad bene-*

Receptionis duplicia vobis misso per .. presentium portatorem per alterum .. munificentie *agendum.*
vestre ad grates assurgimus et illam nichominus gratiam que per relatione eiusdem alterius et ali-
orum audivimus serenis actibus reducet in vobis plenis prosequimur actionibus gratiarum. Et misistis
enim quod in prosecutione vestre promotionis habuimus bonorum que fratis credimus non expres.
Cum igitur reputetur in vestris nuntiis ut aliquis meretur sed in vobis divinam expectamus affluentia
gratiarum, ut lucerna bonorum operum non extinguatur in vobis sed continuatis incrementis accedat. Que
sic consecta vobis per mutuum caritatis ardeat, quod imitatur te unice splendor in subditis
per exemplum. Ad hec cum vestre amicos .. illustris regine Ungarie establiam per vos
consulimus bona fide ut in hiis que debet nobili viro .. difficultate si placavit non ap-
ponat. Nam cum deceat ut munificentia regia circa debita se gravem et difficilem pre-
beat, quo ad ea se facilem et favorabilem exhibeat que gratia provehat in bonis. *Salutat amicos.*

Licet sint pro dono petentium, dona non mittere eo quia in amicitias *grates de missis et sic alteram petentibus*
manum non requirimus corde contenta quia cum similius p. presentium portatore *ciorum expedita repudiata*
transmissus ad usum capelle vestre sic venit ad votum quia mittentis esse plena debet *scida.*
prosecutione gratiarum grates solvimus quas debemus. Ceterum de duabus petitionibus vestris altera decreta
diligentius in auditorium principis introducta, per optime importunitatis suffragium
ad exaudiendos pervenit effectum, sed reliqua repudiatam recidenda redit ad dominum, cum
pulsantis instantia, remittentis obstaculo fatigato repulse. *Assurgit ad grates per eo quod misit*

Lingua scribat cuius diligentius sub expectatione solliciti languebat *vivamur quasi scriptura*
suam.

Nota

Optima gratiarum actio

super continentia uestra dilecta, sed pagina missa sufficeat, expectantis conualescentia optata insi
nuans tam certhonem, cui unctio caritatis in domino ungat alter Thomas. Restat ergo ut solenni
assurgam ad grates, et salutis auctori inclinem ad grates, inundantes ei uitulum labiorum, eo
quod in sanitate uestra per miseriam saluatoris, quod spes non audebit, pronuntiate res integra non exstitit.

In calice ac thuribulo dicat se insufficientem ad grates referendas ad quas tamen expetit supplementum
missis, in quibus opus et materia se mutuis excedunt excessibus, uestrorum rapiunt intus
artificium in excessum quia preferunt ingenium ad exemplar, sed in perscrutatione subsistit affectus
attenditur, tepescat effectus, gaudet oculus, brachium exstupescat, dum ergo missorum speciem et specialem
mittentis speciosam uoluntatem attendimus, grates querimus coequales, sed cum sufficientia desit
illius retributionis expetamus supplementum, ad cuius ministerium deputata sunt que misistis.

Licet missa cum gratiarum actione. Gratiarum actiones de aliquibus.
Recepimus que sapore salis assumunt, recipientis memoriam conseruationem fore mittentis.
Licet et sponte et desiderii uestri sit ut nullus Gratiarum actiones ad amicum pro impensis caritas suas et offert
prelatus de Regno aliquid omnis sentiret ex uestris, tamen ne arguamur ingrati se pati sustinere quam
ad grates uobis assurgimus de gratia quam exhibuistis clerico, iam nepoti uestri Iohanni. Illud autem firmam.
quod fecistis .. et .. plenius prosequimur actionibus gratiarum, parati cum deo sustinere sarcina oneris, siqua
contra predictos mouere contigerit occasione mandati, quod nuper per alios recepistis Gratiarum actiones pro gratia facta

Cum apud nos .. et .. preces uestras effectum senserint aliquam obtentu partium fratrum et recommendat eos eidem.
efficaces pro gratia eis facta plenius prosequimur actionibus gratiarum, ipsos uobis tanto specialiori recommen
damus affectu, quanto plus nos mereri speramus eorundem suffragiis apud deum. Regratiatur de mis

In grauaminibus eorum uestri grauamina incommoda sibi et petit plura non mitti.
Ienus ipsa reputamus super quibus quod potuimus facimus, ad hec regratiamur de missis, petentes pro
gratia plura non mitti Refert grates de missis que plura multa recepit, et commendat eundem.

Iocundum receptionis affectum quem in equo transmisso gratia uestre serenitatis exhibuit
plenius prosequimur actionibus gratiarum, cum plures faciat et donum significauit oblatum, et uidetur
recipiendo donasse, fecit autem hoc aut dilectionis intentio aut nuncios honoret in misso
aut doctrine cautela, aut datum grosso receptum, alios ad similia blanditiis laudis alliciat
et ad alia uictus dantis animum inuitaret. Ad hec solenni liberalitate respondit facultas, potuit sine
uanitatis offensa rescribi quod si fore uiuit cardinalis nos nimio cardinalium aspectat, super hiis
que finis uestre pagine continebat, cardinalibus, ut sic loquar, cardinaliores certus. Assurgit ad

Ad grates uobis assurgimus de gratia qua inuenimus in actis grates de impensis et rogat ut liberalitas affectionis
uestris .. lator presentium carus noster, de eo quod sperat uestris partibus aliquid adicia per ipso affectione adiciat liberalitas.
plena uestra quod sperem quam de promissione gratie liberaliter concepit ad effectum liberalitatis, adiecto parum
adiectione perducat. De receptis assurgit ad grates et sperat plura recipere.

Petitiones uestras remitto taliter expeditas que multiplice liberalitatis que in prompta
petitionis missione dedistis generes prosequor actionibus gratiarum, sic ut recepta mu
nuscula, sua forte non careant que uenerint de sinceritatis gremio cuidam. Hoc autem
appetat recipientis intentio hoc offerat in mittentis obsequium ubi retributione re
cumulat. Non ergo de suo reputat uestra manus, nec obstaculum querat in solutione seque
ta ut amicum deuotiorem efficiat beneficiis successiuis. Gratiarum actiones de receptis.

Debita manus vestra vestra rependere de receptis ad grates assurgat. Sic ad grates actiones de transmissis
recipienda producens. Scribit equo et regratiatur quod non valet si petitiones suas non potuit expedire.
Non fuit intentio nostra hactenus ut equum nobis valentem ad tuae scilicet subsidium re-
linqueretis pro nobis. Nam cum commoda nostra querimus pro incommodo amicorum, nec consuevimus
sic nos ad petitiones extendere aut usum incommodis tuis dare. Veruntamen vestro regratiamur affectui
qui necessarium cum super hoc ultro parantes vestra negotia ubi sciretur non spatium temporibus istis potuerit
efficium. Ad hec rogo ut si non executio plena petitionibus vestris accrescat vestra sinceritas non valet, me-
mor quod nec matris filiorum Zebedei petitio iuxta petentis arbitrium ad exauditionis gratiam intro-
ivit. Regratiatur amico de contentis in epistola sibi missa.
Duo tue caritatis epistola continebat, ut invicem et auctsignatis assistem de utroque regratiatori:
de primo quod desiderii tui sinceritas sic optat in statu gerorum quod tandem finis temporis presen-
tatis initium et mors vite non sit interruptionis dispendium sed commode continuationis acce-
dat, et utina sic vivere debeat quod mors dum videtur ... copulet, et dum vite venit
ad limitem, eternam progreditur immensum definiendo prout potui mentem extendi, michi ad grates
accedo quia dum me ad ea que sunt caritatis sollicitat, vigilatas in vita vigilatas, et
ad prima dum sic que diligat excitat ad exercitium virtutum, ut quantum consistit in homine, tua
sollicitudine provocaris ad gratiam premiorum. Ad hec de promissis de singulis nostris tua prudentia non
miretur cum amicitie vere simplicitas querat efficaciam non applausum. Regratiatur
Cultellum nuper a tua cura transmissum amico de misso cultello.
de manibus porrigentis letus accepi in quo in primis et forme novitas placuit et tenendi
aptitudo consedit. Illud etiam in eum reddit recommendatum quod tenax acies nullis obtusa
defixuris cum ad durum forsan allidatur possibilius habet rumpi quam ledi, cui rei profecto si medul-
las conquiris huc habet ubi series intellectum, quod caritas vestra sinceris placet affatibus et nul-
lum patiens vigoris integritas illibata defixam nec corruptionem vel absentiam nec potuit ab re
retorsum addens quod adiacens late pendulum minus insigne tuum, tam carum tam bellu-
lum non prius vagine claustris detrudatur quam panis mense prius anus benedictione
signetur. Et quia mortis est in incidendos panes incipiam habere ministrum, de beneficio
parata suscipio pro incidendis appositis minus tuo labore. Sed quia cum munus acceptione
letatur debitum gratiarum excludo non quantum debet ex munere sed quantum habeo devotionis in mente.
Recepta vestre liberalitatis exenia que Alludens regratiatur amico suo de transmissis exeniis.
iam per totam disfamare campaniam sic mittentis extulere preconium quod sigillo
silentii videntur illorum ora signata qui gratis nitebant impingere nomen avari. Que autem alle-
gationis instantia que persuasionis adiectio efficacia potuit reportare de partis hic
oblocutione triumphum. Non cessit quod manus vestra quam ceteris huiusmodi dextra melius quam
lingua peroret. Regratiatur de missis et petit plura non mitti.
Vestre liberalitatis donum quod ad multam instantia.. et ..nuntiari recepimus dignis pro-
sequimur actionibus gratiarum votorum pro munere petimus si placet decetero munera sub modica
concludi ne quid absit de maculatione donorum vel oblatorum pro dignus vel receptor an-
dius ... Sic et enim nobis vestre si gratia caritatis affectus accedit ad plene sufficientie
complementum quod manum non querimus eodem contenta. Affectuose gratiarum actiones ad

pulchri et boni

Nota contra epistolam

Card. de misso sapho.

Sufficere poterant fratri multorum beneficiorum tot et tanta de manu vestra recepta ut rebus vestris sal
tem in absentia parceretis. Ecce fateor me ad retributionem non sufficere de perceptis. Quid ergo
adiicitis an ita reputatis immemorem ut etiam sine scypho vestri memoriam non assumerem procul dubio
mentis exilium paterer si oblivioscerer ergo vestri. Et quidem si non obliviscar id quod sum oblitu
s a non potero eius qui post deum me duxit adeo ut ergo non credar ingratus ad gratias inclino de
scypho recepto licet gratum non fuerit quod misistis. Cedula sive privilegium de pro exenio misso ab humili
Ego si aliene rei non egeat cui suppetit copia rerum munus tam exile non despiciat persona magis domino.
Cum tedium a devoto transmissum. Refert legatus ad prelatum se insufficientem ad preconia laudum ipsius
Supra opinionem propriam et etiam plurimorum desideriis meis clementer et actu pro magnitudine beneficiorum.
Saum [illegible] devotos nobis mei oblatione beneficiorum et quia colligitur adiectio gratie muni
ficentie largitas me beavit hinc de merore raptus ad gaudia gaudeo cum ioannis
hinc ipse magis complacet et iam melior reddit effectus. Ex vero fateor tota devotionis na
vicula fluctuabat et aquilonis agitata turbinibus in manum oculis periculum minabatur. Quam
unusquisque enim dies accidiam precedebat et ut dies et vestigia sequebatur fila erat deterior prece
dente. Nunc autem succedente austro qui procellas mutavit in equora presidii vestri remigio de te
nebris ad lucem caput deferri inexcogitatam recognoscens gratiam qua devotione
obliger quibus titulis dum offeram copiam me facit inopem et dum trahor ad omnia p
mor magnitudine singulorum erubesco fateor quia dum ulta desunt me in istum ingra
titudinis arguor tot beneficiorum immemorem semper accuso qui sum ad recipiendum avid
nec sufficiens ad solvendum. Gratiarum actiones de equo misso que taliter remittat ut credatur re
Equus ipse transmissus Cesari mittit qui vitiosi militis paret habenis et senescens ceptus.
Et refugiat pro lesione. Card. mittit dextrarium imperatori.
Bonus missus a .. domino et [illegible], pro recepto. Verum quia nolumus quod privat nos in voto sic cum gratiarum
actione remittatur ut apud remittentem remansisse credatur. Pulchre gratiarum actiones de
Claro carus care plenitudine civitatis. Tria electi vini barilia ex recepto exenio vini.
Cepte vestra cum gratiarum actione recepimus sed licet ebriosus nostris omni sit venerabile colend
acceptissimus tamen libenti in exenii missione numerum ampliorem. Sane delectat gustum suo li
bamine vinum istud. Et hinc de gustum sic absorbentis acuit ingenium quod illud ad gustu
superioris ingenii lentum reddit. Verumtamen qui reputatis illo repleta exultare spiritu ac nervo
ipsius praelo invalescere vires mentis prudimus in agendis huiusmodi vini calice habere manu
ut cum ope illa et si non fore plene saltem pleniter operemur. Gratiarum actiones de munere et consulit
Litteras vidimus et gratanter solito more recepimus que misistis ut .. veniat ad curiam.
Sed mittentem vidissem libenter totumque personam eius amplexibus strinxissem. Cum ergo ui
arum adiut quos pridem nubilis caligo velavit sereni claritas iam revelat expedire videtur
quod festinus accedas ad matris solamina consueta. Gratiarum actiones de missis mu
Recepta nuper amica pagina letatur cum animus meus et mentis pressa nexibus.
Relaborum tediis medelam recreationis optate suscepit. Sane missa dona presentata sodo
moy eius dexteram haberet vana ne lenta manus difficultatem ingereret mittentis in
animis offensam et ut eisdem electa (alterata) prompta [illegible] receptioni nostris liceat. Verum vobis
notari meretis primitias que nondum (talem) sua evidentia exhibeat videmini honoris sui presagium

habuisse

donorum

De fringuillo m transmisso grates ut de fasiano. Grat actiones ad amicum pro misso fringuillo.
D recipias quia fuit utilitate maximus licet fuit minimus quantitate patienti amico plurimum
oportunus quem pauit esurientem et satiet ieiuno. Grat actiones de misso mulo petens plura
Missus equulus si potuisset sine mittentis offensa remitti non fuisset admissus. non mitti.
Sed cum recepimus eum eligentes potius lege quam ordo uestri ledere quam clare doni remissione do
nantem. Ad hec ad grat uobis assurgimus actiones quam grata multa petentes ut quo ad nos liberali
tas uestra cessset a talibus quorum eodem contenti manus non querimus in amico. Remissio muneris
Uestre liberalitatis affectum qui continuit ad amicum cum grat actione.
Uberi effectum plenis prosequimur actionibus grat quam grata multa petentes ut uobis in nota in
uidiarum non ueniat si equulum remittamus cum sit causa remissionis honesta que cum ad iu
dicium uestre discretionis peruenerit ad approbatum gratiam admittetur. Ad hec nouitis quod super recep
ta reuocatione mandati apud communem insistens dictum iure posse. Et quia nosamus quale
sumus receptum responsum sub huius dubio uobis remittimus palafridum. Regratiatio de misso
Pro indumento leatae pannum recepimus que misistis. panno et promittit dona plura non mitti.
assurgimusque ad grates dei ne tua uideantur munuscula inferare mica decetur
exhibemus. Affectuose grat actiones cuidam amico de hiis que contulit cuidam nepoti in subuentione expense
Nepos est michi cui credite est ingenium satis applicabile studio et addiscendi studiosa sat
uoluntas. Quod autem quod hactenus defuit uidelicet bonorum subsidium ad expensas pre
sens multum liberaliter contulistis in quo munificentie uestre ad grat actiones assurgens ret
tributionis confiteor debitum et cuidam tante obligationis recognosco contractum. Verum quod con
fidens in domino et ad comoda uestra et laudem exstate tali talis debitor creditore qui quod po
terit soluet et si potentie decrit credule uoluntatis obsequio recompenset et ut dominus sic opi
desideriis submisseret ut ubi fatigant et affectum affectui recompenset. Grat actiones ad amicum
Pro .. latore . . . promtam uestre qui timide sepisse mercium quia pocius cum precarens gratum admisit.
Sed rogat gratia sed spem et gratiam rogatoris excessit sue habundantia largitatis. Licet autem
in hoc deum retributorem omnium uobis ad retributionis debitum teneri credamus et cum ea re
tributio plene sufficiat ne tamen quod absit ingratitudinis uicium incurramus liberalitati uestre ad grat
assurgimus actiones. Grat actiones de receptis pellibus matrinis.
Contingit interdum quod manus uestras sic a quorumdam muneribus reuocamus sed ad uestra
libere et libenter extendimus quia in eis quodam modo uestrum iure nostro uindicamus in
hoc uestro ad grat uobis assurgimus actiones de pellibus matrinis.
Explicant capitula octaue partis, incipiunt capitula none partis. de constitutionibus preceptis commissi
onibus et gratiis faciendis ac dispensationibus.
Constitutio contra inscaitores raptores et infectores card et eorum fautores.
Constitutio ut patrimonium ecclesie Roman semper committatur aliau ex fratribus gubernandum.
Constitutio ut de patrimonialibus ecclesie Roman alienatio nulla fiat.
Reducantur moniales ad pristinam libertatem que sine culpis exigentibus supposite fuerant iurisdictioni
episcopi diocesani. Exordium in sententiis conferendis. Item super eodem.
Exordium quando dominus papa mittit aliquem card legatum uel alium. Prooemium in suis commendatis.
Prooemium pro suffragio impetrando cuidam afflicto contra libertatem ecclesiasticam.

Sententia lata per quendam super quadam ecclesia de iure ei debita.
Obiit affatiose per quendam rectore. Ut sententia lata scriptura et sigillorum fide committenda.
Committitur legato super reformanda pace in quodam regno et ut iuvenem regem et eius iura manu
teneat et defendat.
Mandat dominus papa centesimam per omnes ecclesias quorundam regnorum usque ad quinquennium colligi et assi
gnari cuidam pro subsidio terre sancte. Exordium in favore religiosorum.
Dispensatio super defectu natalium et castratione genitalium.
Committit quidam canonicus vices suas cuidam alii canonico in electione episcopi celebranda.
Commissio absolutionis illorum qui occiderunt coniugem abutentem animalibus.
Commissio absolutionis illorum quorum soror ipsis tenerioribus virilia cuidam amputavit.
Committitur ut dispenset cum illo cui testiculos ipse sue pueritie perdidit. Item super eodem.
Mandatur legato ut provideat cuidam pauperi scolari in expensis.
Exordium super beneficiis conferendis et gratiis faciendis.
Exordium cum dominus papa facit alicui gratiam. Item super eodem. Item super eodem.
Item super eodem. Item super eodem. Item super eodem. Item super eodem.
Item super eodem.
Exordium quod bonis bona debentur.
Iteratum mandatum prelato ut provideat clerico iuxta priorum continentiam litterarum.
Prelato mandatur cuidam quod cito veniat. Exordium in filiis preferendis. Item super eodem.
Dominus papa mandat cuidam prelato ut solvat notario annuam pensionem quam ei predecessor suus concesserat
predecessor. Privilegium immunitatis concessum ecclesie sancti Petri de urbe.
Prelato districte mandatur ut recepturus episcopatum ad curiam accedat.
Littera de reformatione studii Parisiensis.
Pulchrum exordium pro reducendo in pace prelato.
Committit diocesano absolutio clericorum sue diocesis.
Privat quendam a regimine plurium ecclesiarum propter defectum etatis.

Expliciunt capitula epistolarum none partis. Incipiunt epistole de constitutionibus propriis commissionibus et gratiis faciendis ac dispensationibus. Constitutio contra incendiarios captores et infectores cleri.

Summam providentia principis peculiare populum quem providerat aliis gratie privilegio specialis
foveat in magna ire ac rigoris virga tegebat beneficiis affluentius ultionibus non
retemissus. Amicus etiam domini Moyses pro eodem populo vitulum obtulit labiorum
et manu sacrificium non emisit post supplicationis hostiam holocausto satisfactionis
oblato cum populi coram domino patribus et dei cum in dei populo gladius pesceat. Sane in mali
gnia potius mundi malitia dum impunitas scelerum per campum licentie discurrit et
frenis claustra iuris infringit, aditum pandit iniuriis, legem dampnat honesti
privilegium privetur etiam, et dum spem impunitatis ad alios progreditur, ad aliam
nonnullos invitat. Utique sit penalis impunitas, cum penis resurgit maioribus pu
niendos et per impunitatem transgressionis exemplar blanditur aliis ad offensam. Unde ut
trusque medium transgredi patet et misericordie desinit cum pro utilitatis infestit
ut excessus vindicta coherceat et pena sit limes offense. Hinc est quod propter presumptam

Nota quod nota bene contra raptores et maleficos

153

in quosdam de fratribus nostris temeritatis audacia, nec celestis Regis contumeliam qui honoratur et
spernitur in ministris dissimulationis relinquere, ac zelo religionis accensi dum hii quos ad
onerum omnium salubre consilium apostolica sedes assumit crudeliter impetuntur, dare neglige-
tie videamur, non tamquam iniuriarum ultores nostrarum, sed honoris sponse Christi, et immunitatis domus Domini
zelatores, de communi fratrum nostrorum consilio in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut si quis
fame sue prodigus, salutis immemor, et reverentie divine calcator, in hoc sacrilegium se
ruperit quod sancte Romane ecclesie cardinales hostiliter fuerit insecutus vel percusserit aut ceperit, seu
quod absit occiderit vel socius fuerit facientis aut postea receptaverit huius sceleris patratores vel
defenderit sciens eundem, sit reus lese maiestatis, perpetuo sit infamis, et diffidatus
nichilominus et bannitus, sit intestabilis ut nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad alicuius bo-
na ex testamento vel ab intestato vocetur, quodque ab omni successione repulsus, publicaque repul-
sa consilia nunquam inveniat sue malitie successorem, fiant habitationes eius deserte, et dentur
cuncta ipsius edificia in ruinam, et ut perpetue nota infamie, perpetua ruina testetur, nullo tempore
reparetur, nullus ei debita reddere, nullus respondere in iudicio teneatur. Cuncta quoque etiam in bonis in-
venta ipsius fisco vel rei publice domino applicentur, ut ex illis nil transmittat ad alios, sed potius
cum eis quodam modo dampnetur in sua. Si qua vero feuda, locationes, officia vel beneficia spiritu-
alia ab aliquibus ecclesiis obtinet, sit eis ipso iure privatus, que sic libere ad ecclesias revertantur
ut ecclesiarum rectores de ipsis pro sua voluntate disponant. Quod si filium habeat clericum, non plurium
ecclesiasticum beneficium obtinentem, illo privetur, spe collationis alterius omnino sublata. Nullis preterea
talium et descendentium ab eisdem usque ad quartum gradum alicuius ianua pateat dignitatis
aut honoris ecclesiastici vel mundani, ad alicuius regimen non ascendat, sit ei postulandi nega-
ta potestas, sit notariatu iudicatu et quolibet alio officio ministerium seu ministerium publicum medicum,
in iudiciis eius assertio contra quemque nichil fidei, nichil credulitatis inveniat, ut ad testimo-
nium prorsus indignus, sit ei ad ordines ascensus prohibitus, sit ad ecclesiasticum beneficium de-
negatus ascensus, et ut magis famosa sit eius infamia ad actus legitimos nullus ei pateat
aditus, nulla porta pandatur. Adhec presenti nichilominus adicimus sanctioni, ut ex inflictione predicta sicut
iniectione manuum violentarum excommunicationis sententiam quis incurrat, et tam iniciator quam alii sup-
radicti tanti mali participes quamdiu in sua contumacia perduraverint, singulis diebus dominicis et festi-
vis pulsatis campanis, et candelis accensis per omnes illius loci ecclesias in quo tantum facinus
perpetravit, necnon civitatis et diocesis vicinarum excommunicati publice nuntientur, nec ab aliquo quam
Romano pontifice cum fratrum suorum maioris partis consensu possint absolutionis beneficium
obtinere nisi mortis articulo immineat. Cum autem fuerint absolvendi, primo satisfaciant, et ydo-
nee caveant quod infligende pene parebunt, et auxiliante Domino penitentiam peragent iniun-
gendam. Deinde per omnes illius loci ecclesias principales vicinorum locorum diebus dominicis et sol-
lempnibus incedant nudi coram populo femoralia tantum habentes, et virgas ferreas in
manibus gestantes cum quibus per easdem ecclesias publice fustigentur. Qui postmodum
ultra mare ibidem actualem penitentiam per tres annos ad minus, nec exinde revertantur absque se-
dis apostolice licentia speciali. Verum cum tales gratiam reconciliationis meruerint beneficio absolu-
tionis obtento abstrahantur a banno, et diffidatio revocetur. Indulgeatur facultas ut sua
et suorum iniuriam prosequatur, et debitorum illorum que contracta fuerint de postmodum acquisitis

repetitio non negetur. Illud autem non duximus omittendum, ut siquis fuerit in premissis nudo con-
silio vel simplici favore culpabilis, pena veniat in culpa, ut sicut quod excessus exegit
vindictam paciatur. Siquis vero sic totus in scelus corruerit, sic se dederit totum flagitio, se-
dus cum morte pepigerit ut divini et humani timoris pariter et amoris nullis residuatis
reliquiis occiderit cardinalem, ultra quam premissa contineant, in eum potius vindicationis insur-
gat vindicte spectum non offense; per hoc quoque statuum potestatum, non adimimus potestate
utendi legibus contra tales, quas adversus sacrilegos catholici principes ediderunt. Cuius quoque loci
regiminis potiri est tui. Cuius rector securitate gaudebit si Romana ecclesia que omni-
um ecclesiarum disponente domino caput est et magistra cunctis istis subiciatur, si eius filii spirituales
hii periculis exponuntur quos ecclesie filium, quem fidei zelatoris contumelia non tangeret, et con-
fusio tam aspera non moveret. Porro qui filius est dolebit, qui fidelis murmurare fidei rebella-
det. Adhuc si princeps potestas, consul aut alius dominus seu rector loci quocumque nomine censeatur
presentis constitutionis tenorem non studeat observare, tum ipse quam officiales infra mensem postquam res
ad notitiam eorum pervenerit excommunicationis notetur. Et si populus fuerit circa predicta remissus, et ad satisfacien-
dum rectorem et officiales eius non compulerit, Romanus pontifex cum suis fratribus omnibus infra
mensem locum illum exeant, si eum ibidem contigerit commorari, ante quam plenarie satisfiat
minime reversuri nisi forsitan inevitabilis necessitas propter quam exiverit eius, et fratrum presencialdu-
bio procul usus deo et ecclesie redderet. Preterea si populus rectorem sic exigentem tercio monitus
sic potius a regimine amovere contempserit supponatur civitas ecclesiastico interdicto usque quo
digne satisfiat. Indignum est enim rectores officium cum soluta monitio, si sic illorum indul-
get malitiis quod innocentes exponit iniuriis, vexationibus et tribulationibus, et dat quietos.
Iniuriantes exaltans correctionis et indulgentie negligentiam per impunitatis audaciam
crescens traditores. Constitutio ut patrimonium ecclesie Romane semper committatur alicui ex fratribus ca-

Habet utilitas stimulos contra illos sollicitudines quos specialiter respicit interesse. rdinalium.
Hanc per rectores extraneos ecclesie Romane patrimonium hactenus multe negligentie paciunt
multosque dispendio fecerit expositum multiplici distractione multorum qui commoda eius non
se commodis patrimonii applicabant. Hinc est quod de communi fratrum nostrorum consilio presenti sanc-
tione statuimus ut semper deinceps aliqui ex fratribus nostris per tempora totius patrimonii regi-
mini deputentur qui gubernantes in equitate ac iustitia universa diligenti custodia subiec-
ta occupata defendant et alienata sollicite revocent, et restaurare non negligant
dissipata. Fratres qui per hec fuerint fratrum suorum consilio ministrante custodiam vero arcium personis
ecclesiasticis prudentibus et fidelibus fratres committent. De proventibus autem deductis expensis fiat divi-
sio in tres partes quarum una cedat camere fratrum. Secunda fratribus. Tertia ecclesie Romane thesauro cu-
bus ecclesie Romane necessitatibus de fratrum suorum consilio applicanda. Constitutio ut de patrimoni-

Rex excelsus filius summi regis deus et dominus Ihesus Christus qui et lege necessitatis alibi ecclesie Romane aliena-
non subiectus sed ex propria voluntate sub lege formam relinquens vicariis qui licet tio nulla
preter libertate excellentia dignitatis accepit recognoscat tamen cum eos quidam in fiat.
officii debito servitute sacrorum observatione sanctionum gratuito alligamus utrumque ne-
cessitate voluntariam et necessariam voluntate ut dum prelatione sic subiciat maior
appareat ex hac subiectione prelatus. Auctoritatis est quoque posse statuere, sed virtutis ve-

Nota de cardinalibus

Nota.

ut quis suo subiciat se statuto, per alterum potens in subditos per reliquum potentior in se
ipso presertim cum efficacia statuat dum exponit aptius sui presecutione statutum eo quod
lingue manus interpres quod pro seruitute non parat. Sane fe. re. Symachus papa uolens
quodam modo lege subicere potestatem in ecclesie prediis alienandis licentiam interdixit ut
quod licet non expedit licitum non putetur. Nos autem super hoc illius uestigiis inherentes
unanimi fratrum desiderio et petitioni concordi hac imperpetuum ualitura constitutione sanc-
cimus ut de patrimonialibus ecclesie sine communi fratrum consilio et assensu alienatio nulla
fiat sit uni facultas quod ex certa legitima obstaculum liber contradictionis exponat. Si non
fuerit in alienatione processum sanccimus ipso iure non teneat et successorem quemcumque de facto
processerit eo ipso quod processum fuerit reuocandum de alienationum iure consentientium
numero et sollempnitate seperare nullum animalium tali fusapiente contractum ce-
terum ad cautelam quedam loca specialioris inhibitionis uinculo astringenda speciali
expressione nominum presenti pagina fecimus annotari. Reducuntur moniales ad pristinam
Abbatia Fel. dicta que uirginum continebat nam libertatem que suis culpis fuerant supposite iurisdictioni
Ac magnarum pectus presidii singularibus regebat rectoris in quo rigor et seruitute esse de diocesani.
bent rigor discipline seruitus inter ut per pena exagerat pietas leniat successi
ui restitutione remedii oleo uulneribus sanciat. Sane cum per molestie uirtutum in
fugiendo mandata uni super uirginis receptione audiuimus positos in religionis gratia ma-
culam sedis apostolice que uos libertati donauerat retributione ingratitudines opponentes
ademto uos priuilegio libertatis uos sub iugo reduximus obedientie diuersis iurisdictionibus
uidelicet episcopi tradidimus qui sicut asserit uos filiarum pluribus impetit et dominatio
num trecentis mutatione maiorum. Porro audiuimus que premissa sunt nobis lamentationis
materia et ac ploratus uestros oculis resolutos in lacrimis si forte aliter satisfieri posset et pe-
ne cum eas dolor offense tamquam debitas exigat et amaras extorqueat acer-
bitas ultionis utrumque flentes oculi non soluendo nisi remissionis prudentia po-
suit in exactione mensuram. Et quidem peruenit ad nos baiula relatione quorun-
dam fletus geminatum reclusarum et in auribus nostris uox lacrimarum insonuit insti-
tit nostrorum supplicatio fratrum ut considerantes quid sexus fragilitas exigat quod
fauor religionis exposcat porrigeremus manum miserie sic afflictis et aperirem pieta-
tis uiscera sic confusis. Nam non licet immeriti uices teneamus in terris qui non
continet miserationes in ira qui post nubilum dat serenum de affluentis ple-
nitudine gratie uos et eorum uirum quoddam beneficiam restitutionis in integrum
in statum reducamus pristinae libertatis licitas concessas ad memoratum episcopum destina-
tas penitus reuocantes. Exordium de fratris in feodis.

Fecit deus hominem rectum sed ipse questionibus se immiscuit infinitis et cor ad
Frunctionum laqueos applicans multiplicatis studiis in reuerentia incidit que non
simplicitas non intendit. Hinc est quod questiones insurgunt contentiones augentur
querele crescunt lites ex litibus oriuntur et nodum nodus maritur dum
causa soluitur quede fit et cetera. Item super eodem.

Si iustitia in iudicium conuertitur innuria confusa succumbit ratio confusa cum

156

piat et lex libra reddit litigantibus quod debetur. Exordium quod dominus papa mittat aliquem legatum card(inalem)

Moyses veteris legis amicus dei et divini colloquii familiaritate preclarus vel aliter.

Cum per se onus non posset sufficere populi ne sub labore assumeret inani et concursus multitudinis
iudicia retardaret viros assumpsit electos ut distributa per plura regiminis sarcina levius portaret. Moyses etiam nove legis filius dei nove legis et ipse deus auctor in veritate potens
quia poterat quod volebat, apostolos sui evangelii cooperatores elegit vicarium suum s(cilicet) Romanum pontificem
instruens ut in plenitudine potestatis assumptus aliquos in partem sollicitudinis advocaret officii debitum efficacius prosequens sua cum subditis onera partiendo. Porro ne cesset plena potestas si eam
circa personam si aliqua meta restringeret quam infra se ipsum sua potentia clauderet, sed in hoc potestatis
habundantia eminet in hoc potentie maiestas exultat cum aut quantum decet communicatus faciat
alios de suo posse potentes, et ut ipse plene possit in subditis et de sua plenitudine, possint parti
cipata potestate subiecti. Omnes siquidem vena que in fonte erumpit irriguum non tantum lo
cum replet originis in alia influet et ubis affluentia fontis plenius residerant in rivis hinc

Ab exordio creationis humane lex obedie initium. Prohemium in supplicationis ordinatione. | Ex etc.

A transgressionis maculam cum primitivi parentes sui creatoris prohibitione preterita pomum
quod singularis et universalis dominus sibi subiecerat indicto, in toti posteritatis piaculum
attemptarunt, sicque de corrupta radice corrupta processere ramusculi et de parentum initio nota
progenies subsecuta contraxit | nonnulli Ade filii dum clare mentis prosequuntur affectus fines
sue creationis excedunt et revertent a superioribus dignitates subtrahunt quas diligenter ab
inferioribus exigunt et aliqui videntur extinguere. Sane cum regnant nemo quod ius dicere
debeat et tam utilitas evidens quam necessitas urgens exposcat, ut ab ore sedentis in throno
procedat gladius bis acutus qui secet utrumque reddens utrique litigantium quod debetur, gladius
aut hic stabilite dicat sine diffinitive decisio per qua circa casus superfluitatibus voluntatum
ad metam sue cogitationis mens rationis deducat examinata iustitia lis sopitur. Hinc est etc.

Ex sinceritatis affectu que ad personam Prohemium pro impetrando suffragio cum affectu contra
eorum genus instituimus quod obtato tempore tam prompta devotione prosequimur libertate ecclesiastica.
in quibus multo delectamur. Hinc est quod vobis notum sit nos singulos ecclesie filios, presertim vestre favo
ris suffragium in necessitatibus implorantes securare libertatis, sic obtinere gaudium ut nullum
in personis aut rebus ipsis nullum immineat detrimentum. Serenitatem tuam etc. Sententia lata

In recta status iudicii non quod circa eo iure affectat pro quodam super certa ei de iure debita.
libramentis moderamen docet aut suppositis clavibus humeros et lego subiectos potestate
dum libratum refrenat sublevato et pares litigantibus laxat habenas, cessando simul et
sua dissimules et pacificando dispares equa libra. Sane etc. Debet affectiose pro quo

Dilecto viro etc. Tecum pro ... magistro Rectore ... ecclesie cum sicut a pluribus dam Rectore.
fidedignis asseritur mutuum iure poret et licitatione suffragium impellit, ne quassatus
litium fluctibus videatur relictus utrique naufragio ne licitus gerendo rigor iudicii prorsus obli
viscatur et in desperationis exitu subintret spes accepta favoris, cum tu ut memorato possidere
vel quolibet alio detemptore post subscripta collationem a nobis ab ecclesia memorata, amo
to ipsum cum pertinentiis suis auctoritate domini pape. Deposito magistro R. sublato dispendio contulerit eumque faciat pacifica possessione gaudere. Et si forte aliquis alius ante quam

alio preesset uos fuisse in illa, ne iam dicti magistri actum laboribus et attenuatum expensis in
morum iniuriam et contemptum fiat ulterius in tanto itinere acterat, et pariter paupertatis inp
bitas ut admin' in equiualenti beneficio. app. cessante puideat eisdem. De forma lata scripture
Inuriat memorie frequens obliuio et longinquitate sex temporis quod res clara et sigillorum fide committenda.
presentibus reddit obscura futuris et sic interdum recisa repullulat, sussitatur sopita et sepulta
resurgunt. Unde aduersus obliuionis dispendium de scripture suffragio prudentium cautela prouidit.
presertim in illis que post litium sumptus post iudiciorum strepitus iudiciali calculo terminatur.
hinc est quod formam quam inter ecclesiam. Rauen. et commune certe tulimus fide scripture duximus com
mittendam faciendo eandem presenti pagine annotari et nostri sigilli impressione muniri cuius tenor
talis est et cetera. Sane dum petitionum expressione quorumdam litigantium uba terminus iustiatate
sermonis mansisse uidemus. malumus tamen ubis mancis set intellectu regulis accomodis pete
tum affectum exprimere quod sub locutionis ornatu intellectu mage primi sensibus alienum. Committitur legatio super
Inter assiduas curas et intensas solicitudines reformanda pace in quodam regno ut inuenire regem et curam de
que ministerio apostolice sedis incumbunt de salubri statu catholicorum orbis terre regum et principum fendat.
pium sollicite cogitare nos conuenit ut in regnis eorum uigeat tranquille beatitudo quietis
et solide pacis gratia nutriatur, ne in illis dissensionis turbine fluctuante diuisisque populorum corda exacuum
guerrarum incentiis ac emergentibus exinde corporum animarum dispendiis, fidelium tepescat deuotio
et cultus fidei pauce lentescat. Verum licet ad singulas regiones sub eiusdem professione fi
dei constitutas mentis nostre intuitum diffundamus, tamen de statu regni Anglie tanto nimirum
feruentius excitamur quanto illud in ecclesie Romane deuotione semper extitit et sine interruptione
persistit. Cum igitur peccatis exigentibus in eodem regno diuisorum et grandium turbationum tempestas
emersit et ex eis karissimus in Christo filius noster.. eiusdem regni rex illustris multiplicium uexationum
iugiter defatigatur angustiis, ac ecclesiis et personis ecclesiasticis dicti regni grauia multiplicata
immineant detrimenta, nec modo quamplurium orrendorum excessuum fuit per hoc idem regnum enormi
tate respersum. Expedit quod ad reformationem status eiusdem apostolice partes auctoritatis plenis et
efficacibus studiis exponantur. Nos de creditis dono celesti uirtutibus plena in domino fiducia
obtinentes cum scias et possis per tue circumspectionis industriam, succensas odiorum flammas
extinguere ac in genitalium cordium unitatis sponsum uisitare. Discretioni tue per apostolica scripta mandamus quatinus ad ea
que sunt pacis et concordie pro reformatione pacifica status eorumdem regis et regni
operationes tuas tamquam sermone potens et opere fructuosus efficaciter interponas, statuens
et ordinans circa hec que ad eorumdem regis et regni statum prosperum et tranquillum uidebis pertinere. Itaque per tue fomentis odiorum extinctis in locum prestanti pax et concordia deo propi
tio restaurentur, Cumque in commisso tibi legationis officio eo salubrius et utilius proficere ualeas
quo maiori tranquillitate fruetur status tocius regionis, et de sollicitudine quam circa hoc
duxeris adhibendam, possis dignis in domino laudibus commendari, ut autem in protectione et
auxilium dicti regis adsit tibi fauoris apostolici promptitudo. uolumus et similiter tibi auctoritatem mandamus quatinus non
permittas ipsum in suis preheminentiis uel offendi et tam perturbatores quam offensores huiusmodi
siqui fuerint quam eos contra ipsum quomodolibet adherentes consilio uel fauore quod ab ipsius
iniuriis et molestiis conquiescant, monitione premissa per censuram ecclesiasticam appellatione remota compescas. Conceditur per decima quorumdam
Inter occupationes regnorum colliga et assignari eandem quatinus in subsidium terre sancte.

[illegible]

[illegible]

multiplices et immensas quibus assidue angimur et distrahimur super vires de subsidio terre
sancte vehementer cogitantes. adhuc attenta sollicitudine et affectione sollicita instanter
vigilamus ut eidem terre succursu oportuno provideat remedio et vias ac aminicula nego
cium auctore domino feliciter dirigat. Nam licet nonnulli predecessores nostri summi pontifices
grandis adhuc diligentie studio fervente institerint, nos tamen qui statum ipsius terre presen
tialiter novimus, quique ipsius discrimina experientia palpavimus manuali eo affectuosius cupi
mus eiusdem terre celeri et efficaci subsidio subveniri quo terra eadem in graviori est hoc
tempore articulo constituta. Cum igitur nos decimam omnium ecclesiasticorum proventuum totius Regni ..
usque ad quinquennium de fratrum nostrorum consilio duxerimus concedendam. fra. t. p. ap. s. m. q.
huiusmodi decima annuatim usque ad predictum quinquennium per te vel per alium seu alios integre
colliges quicquid collectum fuerit .... nuntiis eiusdem terre vel eorum parationibus ser alti eorum de
absque diminutione aliqua assignare patres. Exordium in favorem Religiosorum.

Congruum est ut qui non solum sua verum etiam semetipsos salubriter abnegantes carnis sua cu
uenti et concupiscentias crucifigunt in claustris claustralibus se claudendo gratiis attollantur
favoribus et tegminis presidiis muniantur ut eo devotius quo quieti pacis famulentur auctori.

Simone. la. p. que per de soluta suscepit notavit ortus. Dispensatio super defectu natalium et castra
egritudo castravit. Hanc cum tales sex promotionis in clero generationis vitio et defectu genitalium
non agnoscat et ius patrimonii amissione genitalium ad thori debitum non admittat se
mit utrumque quo adhuc mit utrumque repulsus tenetur quodammodo qui nescit. Verum cum tam
corruptionis in tempore cuius incidens in primo paderit quia carnis lubrico etatis licentia si
beret, ad eiicat assurgit desiderium cum munditie ipsum virginalis integritas vetitas
equo coaptavit vocis modulatione offerere favore et spe sue prestante suffragium
qua ingenium studiosi sollicitudo protendit. Super his apostolice sedis clementiam adiit ut ipsius pietas
ad desiderata ei aditum pandat que progenitorum corruptela dampnavit. Cum ita non nunquam dampnum
radicis et ramos flore compensat et fructum dum vitiis in foliis abolet mandamus quatinus inveneris
parentes ... quod predictos quo ad susceptione ordinum et perceptione beneficiorum ianua dispensationis
aperias prout pulsavit instantia meritorum ut quem culpa parentum protulit odiosum gratia mater qua
dam regeneratione prudentie favorabilem prebeat genituram. Continuat quidam casus mores suas

Turbat filios amicos offendit / Audiam aliquem canonicorum in electione episcopi celebranda.
Verum patris ... cuius mors amara est eo dolor tollerabilius preteriri est quo cunctus in quolibet
mors futura speratur. Hanc nuper in patris obitu .. ecclesia exurgat iam de lacrimis et lacrimis dignam
successione presulis reperit. convenientes igitur in capitulo concordia et unanimi consensu ecclesia viduata
de marito provideant et destituto gregi subvenerint de pastore. que non tam dignitas
presulatus offerat que tempore suus meritus dignitate extollat ut uxoris ecclesie dimissa faciem
viri fraudate solatio novo clarescat in coniuge, gaudeat sub eius solertia que deces
sionis honorumque deploravit iacturam. Verum tali commissa sponso qui matrimonii vinculo
studiose que lege coniugali debent excludat instruendo sermone pariter et exemplo salutari
ribus informando. Ita quod mater ecclesia verbi divini semine bonorumque operum exemplo con
cipiens laudabilem erumpat in sobolem fructum bonorum actuum ex devote mentis utero
producendo. Verum cum liberum non liceat sine permissione discessum et ex iniuncti officii debi

to corporalis indicat absentia. .. Garto .. canonico uiro uicem meam in hac parte committo, ut ipse meo nomine prestans assensum desiderium supplicat absentie personalis. Commissio absolutionis illorum qui

Porrecta nobis ex parte tua petitio continebat occiderunt consum abutentem animalibus. quod cum R. quidam uir conuersus immo peruersus nefario coitu prout nota publicabat infamie pecoribus se commisceret omnes qui habebant in partibus illis pecora tanto rancore inuoluerat quod a lacticiniis de quibus ibi pauperes uiuunt abstinebant. Homines loci consilium eunte ad foueam ubi tales homines sepeliunt iuxta legem patrie adduxerunt non intendentes ipsum in persona ledere sed ab eo dumtaxat pluribus errore elicere ad quorum accessit pecora ueritatem ut reliquorum lacte sine abominationis obprobrio uescerentur. Cum uero alia enormia que de carnis lubrico fatebatur cum equa se commisisse diceret populus terre qui aderant contendi sceleris enormitate clam considerunt eum uiuum bestialem cum bestiis sepultum ut sepeliret sua memoria cum sepultus uel si superuiuet aliquibus superstite uitam fine. Sane immanitas criminis proiectebat quodam modo mitum in iudicio et in hominem uindicationis altius manum utrique licentias ultioni cum ac libus uidebat exponere qui per inatalis lapsus iniuriam nec fuerat de iure nature. Super quo cum multitudo maxima sit in causa eorum quidem saluti per sedem apostolicam petistis. Quia uo ubi multorum strages iacet seueritati est aliquid subtrahendum. dis. u. per ap. f. m. q. eisdem super eam premisso absolutionis beneficio iuxta formam ecclesie impendas iniungentes eorum cuilibet pro modo culpe penitentiam competentem et alia que talibus debeant et consueuerunt iniungi temperantes modificatione rigoris prout processus prudentius actitas utilius fore cum prouocauit offensas. Committitur absolutio illorum quorum soror ipsis tenentibus uirilia

Gemine sororis A. diaconi et B. acoliti latorum presentium Subdiaconus quidam amputauit. uiolenter aggressor florem pudicitie attemptauit et uim uirginitatis munitas claustra pudoris infregit. Cumque fratrum animos doloris recentis urgeret aculeis et inconsultus calor accenderet ultionis aduictus a duobus fratribus quos ipsis et dolor et caro coniunxerat sic sunt aggressorem aggressi quod unum suarum suffragium ad iudicium manuum intellectum sororis armauit que lesi pudoris iniuriam persequens impudenda impudenter testiculos illius abscidit quos inmunctos fuerat sue libidinis inceptores. Sane cum illi sit media causa subueniendi supplicauimus humiliter ipsis circa ordinum susceptione sacrorum dispensationis subsidio subueniri ut causa commotionis laudabilis sic culpam humanitatis culpe subiaceat quod ingenue remedium non excludat. Nos autem de speciali domini pape mandato paternitati uestre committimus quatinus inuicta prestatis A. et B. penitentia competenti tacite si eis et uite meritum et fame testimonium suffragantur aliudque canonicum non obsistat cum expedire uideritis tempore super penitens ad dispensationis gratiam admittatis.

Exposita hec assertio .. la. presbiteri quod olim dum matris penderet Committitur ut dispenset cum illo cui ab uberibus nutas in cuna dubio relicta euentu rapide suis testiculos hec sue pueritie perdidit. aggressum patuit et corporis partes inferiores amisit in illum inadens circa pudenda pudorem quod in ipso inferior regio femine contractum non habet quia natura non dedit et usui generationi ipse casus ademit. Cum autem prestatis .. regionem desiderium

No. quod pena iniungenda

No. dispensationem

applicet ac cum aptiore fiat cliens. aut. dni. pp. pa. u. g. q. sup hoc eiusdem. proposito pter
optatum man. uia subsidium et ad sacros ordines ascendi si aliud canoniam non consistat
tribuat benigna littera facultate. Item sup eodem uel quasi.

Archiepo.. lit cauus. d. la ap. q ei de genitalib; alterum sue inimica pcidit et reliquum ma
nus media non dimisit et sic in illo miseriam et in isto curam deplorat qr petyt o
sup sui executione officij ab ap. se. prudentia subueniri. Cum in talib; impet aliene
malitie uel casus incogruentia repenam aut nec actionis utilitas quo ad susceptu
officium afferit non defuerit obstaculum. pa. u. et c. q. si pfati sacerdotis affectio suffragio ui
tatis mutet et aliud canoniam non. ob. ipius desiderium ad exauditionis gratiam admittatis.

Desiderium pauperum dirigentium Mandat legato ut prouideat cuidam pauperi scolari
ad sanam uota sua qd e nobis ualde gratissimu clementie t in expensis.
conuictum adiuuandum ut ex hoc deo et homib; affectu placeas cum effectu. Hinc e q p.. pa
upe clerici la. f. qui amore sac licialis indocti parisius se transtulit ad studendu multas tam
paupertatis incomodis tabulat. fra. t. ro. m. et ho. attente. p ap. t. scripta man. q. eunden
diuine pietatis intuitu hcas commendatum ac nri consideratione subsidij o disciplinis scola
sticas insudanti saltem in x. libr prouideri facias annuatim. Ita q inustus pauperis dud la
udabiliter fenerens et nos p eo t referamus grarum debitas actiones. Exordiu qn dns. pp. facit

Bonorum pstagiu fructum q de laudabilibz etatis tue auspiciis iam transact alicui graz.
belligim nos inuitat ut t qui in gratiam itrc familiaritatis assumpt p ho
neste conuersationis obsequiu acceptu te plenum reddidisti debeam. ap. munificentie be
gratiam aperire ut cuius studeas uita cumulare uitam pgustata dulcedie primorum.

Et si sedes aplica uelut pia mater et nonnq Exordium sup beneficijs conferendis gra
extraneis et ignotis se liberalem consueuit exhibe deuotis tam et cognitis tus factendis.
non debet eius prouisionis munificentia non adee. si tanto sepius in retributione assurgant
meritorum quo se reddunt nos p grata deuotionis obsequia gratiores. Hinc e q p dil. fil.
.. nato.. nobilis uiri ciuis Roman. mui u mon. duxim et hor. p. ap. u. s. m. q. rc.

Premoniais de.. nos exposuit q cum nos olim uen. f. n... epo Item sup eodem.
p capto nris dederim litteris in man. ut ipm in eccia ipa ob reuerentia ap. se. et n. in
fratrem et canoniam admitteretes prebendam siqua ibidem forsitan tunc uacabat uel quamprimum
uacare contingeret assignaret uen. f. n... epo o sup hoc executore concesso. ac idem exe
cutor prebendam quam t. decanus eiusdem eccie obtinuerat assignauit eidem ignorans ea prius
collatam fuisse. G. canonico eccie memorate nob humiliter supp. ut cu prebendam eande
ut pote collata alij nequit obtinere ac idem executor eccie collationis huiusmodi sibi offi
cio suo functus nolit in negocio ipso pcedere prout requisitus sup quo prouidere o paterna di
ligentia dignaretur. Quocirca. dis. t. p ap. s. m. q. ad prouisione ipius procedas iux continentiam litterarum ad eundem epm directarum. Item sup eodem.

Cum nonnq extraneis et ignotis consueuerit. ap. se. de benignitate solita prou
idere debet cum illos pcipue prouisionis extra gram psequi ut o carminis place
tes obsequijs dignoscant in illa generali eccie deseruire. Item sup eodem.

Cum nonnq ignotos beneficiorum nrorum faciam pticipes agerem indigne si eos

Pro paupere

Exordium optimum

Exordium papale

quos nobis assidua obsequiorum devotorum et continua devotionis obsequia reddunt notos gratie tue re-
linquamus expertes. Exciti igitur liberalitatis apostolice ianua cum pateat indubitanter cunctis circa devotos
et familiares repagulum non admittat, hinc est etc. quatinus ipsum qui per se ac suos nobis et ecclesie
vestre potuit esse auctore domino plurimum fructuosus, pia et apostolice sedis reverentia liberaliter in ecclesia vestra
in fratrem et canonicum admittentes ei de prebenda etc. preces et mandatum nostrum taliter impleturi quod id totum
liberalitati vestre possit ascribi et devotionem vestram commendare merito valeamus. Alioquin dilectum etc.

Digne credimus agere cum prelatorum provisione specialiter nostra dignamur. Item super eodem.
Quos ad humanam gratiam obtinendam sue adiuvant merita probitatis. Hinc est quod cum P. de Aur-
nite et sua laudabile testimonium perhibet. universitatem vestram etc. Item super eodem.

Digne credimus agere si ad eosdem qui ad officiales et familiares nostros inter alios specialiter ge-
rimus ad suos eorum intuitu aliquam extendentes illis beneficientie dexteram porrigamus, ut
hii qui nobis et ecclesie Romane insistunt obsequiis non solum ex hoc sed etiam aliis apostolice sedis
gratiam mereantur. Item super eodem.

Digne etc. usque dignamur qui sue probitatis merito dignum humana gratia reputantur quod et ipsis
retributione congrua respondet et alii invitentur ad eorum imitanda exempla. Item super

Non solum prodesse bonis eorum bonitas videatur non est ipsorum tantum utilitatibus eodem.
deputanda sed ut etiam aliis fructuosa propter debent personam suam transferri possessionis unde
cum neminem meritorum plurimorum aliquibus intendimus gratiam facere specialem quibus alias minime fa-
ceremus. Hinc est etc. Exordium quod bonis bona debentur.

Quos morum probitas conscientie puritas vite[que] insigniunt honestas maiorum beneficiorum suffra-
gio decebit honorari. Item mandatum prelato ut provideat clerico uni post generalia litterarum.

Pro dilecto filio magistro B. qui diu est tue proprius stipendiis servivisse proponitur scripsisse me-
minimus ut ei non habenti etc. beneficium quo possit secundum persone meritum congrue susten-
tari provideres de beneficio prebendali. Verum sicut accepimus nedum ipsi tue littere fructum aliquem
attulerunt sed ipsum potius subiecisse laboribus et exposuisse videntur expensis. Sed attendat tue
fraternitatis prudentia si decaverit super hoc partibus nostris aliquid difficultatis opponi quin
magistro non per indebitum merito rogabamus. Attendentes igitur quod de predicto magistro pie incepimus rema-
nere inexpletum. mandamus quatinus unam de prebendis illis quibus est annexa cura si qua vacat
vel cum se facultas obtulerit sine cuiuslibet dispendio difficultatis assignes. Non
obstante beneficio quod idem magister in ecclesia de .. dicitur obtinere, cum de ipso considera-
tis persone meritis non credat competenter esse provisum. Sic autem super premissis nostrum libenter
exaudias et efficaciter studeas adimplere quod et signa devotionis ex opere clareant et gratiam habeat
ut orationis instantia non expectent. Alioquin ne de tot litteris frustra videamur conscribere impe-
trator non sine scientie reportet. Datum .. et .. etc. Item mandatum ordinem ut ad eum veniat.

Quod venias scribit quod non tardes iniungat quod ubi mandatis effectum pulsat, ut more prudentis
cause remedium videas, et expectanti placeas que de nostro veniendo noveris offendisse.

Caritas vestris et apostolica confluendo requirunt. Exordium in fine preferendis.
Augentium conditiones que grate preces limine trinuant consuetudo succedens quoque refusaret
quas intercedens conceditur sepe sunt. Hinc etc. Item super eodem.

Presidente Romano imperio in diis iudicantis sedet in examine pro tribunali iustitia

Bonitas exordium ...

Nota de mandato dato capitulo

Nota exordium in fine

et qui sedem solio iudicii residendo cum dissipaverit intuitu proprie voluntatis arbitrium et acceptio personarum.
Exinde fit ut parvum et magnum pauperes et divites potentes et debiles absentes et presentes equo li-
bramine iudicent. Dominus papa mandat cuidam prelato ut solvat notario annuam pensionem quam ei promisit
cum ex causa cadavere et cum suus decessit predecessor.

Nec decedentibus decedere videantur que laudabilibus assumuntur initiis sed sint restauranda simi-
libus ut sic vivere credant exemplis. Sane bone memorie predecessor tuus in annua pensione x.
marcharum argenti quas dilectus filius .. noster notarius solvebat prudentie ac signum devotionis osten-
dit in uno liberalitatis affectu parvatis gemine utilitatis effectum. Porro prudentie prudentia
excitavit virum tam utilem tam acceptum sibi et ecclesie sue negotiis applicare. Devotioque sin-
ceritas sivit in officialis beneficio prosequi apostolice sedis honore. Verum largitor ille decessit
et continuatione affectus sors extrema preclusit. Sed numquam huiusmodi largitatis decedet et efficacia libe-
ralitatis deficiet, cum fructuosa materia quodammodo vivat et efficacie causa superfit, prudentia si-
dem in te hec dicat quod sibi devotio non aliena sed quasi domestica accrevit predecessore tuo utique
pretendens officialem predictum frequentior usus officii et uberior causa necessitatis et servitium virorum efficiat tuis
et ecclesie sue commodis aptiore. Ecce nichil deest materie nichil cause sperque fama et secura fidu-
cia. Fraternitatem tuam rogamus et hortamur per apostolica tibi scripta mandantes quatenus pro divina magis obreverentia apostolice sedis et nostra ac sue
mutua probitatis eandem pensionem annis singulis facilitate voluntaria et voluntate faciali sol-
vere non obmittas. tuas enim super hoc litteras concedendo ut voluntate difficultas non ingerat et
voluntas difficultate aliqua non inducat que veniunt cum quadam diminutione dilata
et que cum augmento festinata succedunt. Et quidem vacande nota et quadam confusionis ma-
cula non careret si apud te nostre intercessionis auctoritas pro illo alicui contradictionis obstaculum inve-
niret per quo gravius ad gratiam parum preparatum non expectetis nec expectas quod predicti predecessoris
sui liberalitas offerebat. Denique ad id sufficere potuit insinuatum et plenarie viro tam prudenti
tam devoto quid velimus. Privilegium immunitatis concessum ecclesie sancti Petri de Urbe.

Nota privilegium immunitatis ecclesie romane

Cum sedes apostolica in apostolorum principe Petro fundata a petra Christo et decore dignitatis et pote-
statem principatus acceperit debitum retributionis exposcat ut nos qui licet immeriti sedi apostolice pre-
sidemus eiusdem principis basilicam et decore honoribus et privilegiis muniamus. Dignum est si-
quidem ut illa ecclesie bona inconcussa stabilitate firmentur in cuius soliditate fidei providencie
divine potentia universalis fidem ecclesie firmitate perpetua stabilivit. Sane predecessorum
nostrorum libenter vestigiis inherentes ut dum ipsorum bona grata continuatione prosequimur effica-
mur utique in eorum liberalitatibus liberales et quibus affectu sociamur in donis eisdem effectu par-
ticipemus in premiis de illius profusa largitate sperantes qui filios in peculio credito esse offi-
cit donatores et suos etiam obligat in commissi negotiatione talenti de suo in suis
facies meritum quod coronat. Papa mandat iterum discrete cuidam ut accedat ad curiam receptu-
rus quendam episcopatum.

Quam possimus et debemus quod vocatus a nobis ad regimen ecclesie castrum
nec nostro te conspectui presentasti nec moram tanti temporis excusatio iusta purgavit.
Nos autem personam tuam et gratiam prosequentes mandamus quatenus ad presentiam nostram accedas memorate ecclesie
cum favore nostro et tanta gratie adepturus. Littere de reformatione studii Parisiensis.

In omnibus que sub eternitatis ... personis potentia sapientia et benignitate actibu-
unt vocabulo quam cetera quelibet eternitate communis est ... et dum una regnum sua

ac patet a longis retro temporibus progenitis aliis claruisse ac per hoc fuisse in se vestigium trinitatis in strenuitate militum potens in clero litterarum scientia predito sapiens et in clementia principum benigna et benignum. quorum medio si duo destituuntur extrema in vitia convertuntur quoniam potentia nisi fuerit sapientia temperata in presumptione luxuriat et se ad arrogantiam extollendo. benignitas vero si eadem suffulta non fuerit in dissolutionem degenerat et efficitur fatuitati cognata. Igitur sapientia necessaria est utrique sine qua neutra illarum nomen virtutis obtinet vel effectum. Sapientia vero nutritur studio litterarum quo quasi flumine de loco deliciarum egresso non solum regnum predictum irrigatur et fecundatur per ipsum set etiam paradisus ecclesie generalis cui alveus parisiensis civitas ex eo quod de studium parisius vigebat hactenus noscitur extitisse. Unde vestra credimus interesse sollicitudine diligenti cura et sollicitudine diligenti satagere ut studium temporibus vestris translatum alibi a parisius illuc quasi flumen ad alveum revocetur ne forsan ex translatione huiusmodi ad nichilum redigatur per plura loca divisum velut sic fluvius qui distrahitur ab alveo et in rivos divisus arescat ac per hoc celum claudi et superare ac imbrem fusum nubes continere contingat et inculta terram universalis ecclesie remanere necnon in tenebris sole et luna contingi stellasque in nocte caligine huiusmodi tenebrarum ac sic de predicto regno deleri trinitatis refugium perhibitum quam in vestram ignominiam redundaret si diebus vestris huiusmodi gloria idem regnum privaretur. Sane ad nostram noveritis audientiam pervenisse quod inter vos ex parte una et cetera ut in alia usque transferendo. Nos quoque utilitatibus prefatis usque obviare ... et ... dantes vestris litteris in mandatis ut ipsi vice nostra monitos vos et magistros ac scolares prefatos moneant sollicite partes suas ac impendant sollicitudine diligenter et operam efficacem ut studium parisius revocetur. Quocirca et cetera usque exequentes. Ne si secus egeritis quod non credimus sapientiam et benignitatem sine quibus vix potentie virtus potest subsistere videamini abiecisse ac nos qui regnum ipsum hactenus celitus benedictum ut decoraret a decore huiusmodi non possumus equanimiter tollerare. super hoc providere aliter compellamur. Pulchrum exordium pro reducendo ad pacem [?]. Ro de rege francie

Sicut nostra sinceritas virtutum lumine coruscantis nec stimulantis aculeo pungentis nubilum commotionis admisit. amoris intimi vigor exurgat qui aucto caritatis excussa caligine vexationis quietis solacium largiatur ut delicie pacis exultent et deliramenta subsidii delitescant.

Admonente te cura gregis dominici ex officio Conceditur diocesano absolutio clericorum sue dioc. pastorali sicut expedit didicimus vigilare invigilans noctis vigilias et circuiens illius super vigilias suas quibus preerant qui non dormit neque vigilat ut congregatas ovium arca ipsum fere satagens ne oves oberrent et lupus rapax qui circuit querens quem devoret incessanter congregatas dispergat et perdat cum ad hoc rapit ut necet. Ex parte tua siquidem nobis fuit humiliter suggestum ut cum quidam clerici tue civitatis et diocesis atque provincie per carnis lubrica excitati ab officiorum executione suspensi divina presumpserint celebrare eis post patris ubera matris porrigere ubera dignaremur ut post virgam degustent manna et post vini rigorem olei sentiant lenimentum cum intendant libidini dare repudium et continentie angelis stringere lumbos suos. Ro comune a[?] dioc. Nos autem de paterna tua sollicitudine colligentes quid de filiis sperare tue circumspectioni committimus ut cum predictis clericis post susceptionem temporis competentis si eis et vite meritum et fame testimonium suffragabitur aliudque canonicum non obsistat auctoritate nostra dispenses. Provisurus prudenter ut simplices et minus ignaros eo minus circumspecto moderamine pena puniat et plus misericordia gratia relevet quo minus culpe simplicitas recipit et ignorantia plus excusationis admittit. Veritatem tamen velatum ex decreto sub simplicitatis et ignorantie velato clipeo non latebit.

164

quos infinita transgressionis scandala produxit in publicum ferendos. Privatur quidam a regimine parrochie

Illis ecclesiarum committendum est regimen qui morum honestate decori subditos ecclesiarum propter defectum etatis.
exemplis bonis informent et lucide splendore scientie ignorantie nubes respersos illustrent et exultet
ecclesia tradita tali sponso qui matrimonialia custodiens que lege coniugali debentur exsolvat et gau
deat sub talis pastoris sollertia qui divina gregis custos sollicitat oves aggreget et in ovili recu
dat ne lupi terrore invenientis ab arte precurrant. Letetur huius subiecte prelato qui iniam discipline
associans correctio debita solvat penas culpe quas exigunt subditorum dum modo qualitatem cri
minis supplicii quantitas non excedat ita ut ipsos nec nimio rigore coerceat nec nimia lenita
te relaxet. Sane nuper ad nos famula relatione quorundam pervenit quod I. de .. clericus annum
adhuc decimum vix attingens ecclesias plures obtinet curam animarum habentes duorum aliorum effect
tunc cum egeat iusticie assumptus in regimen que disciplinalis scientie non instruxit qui dat
tutor ecclesiis propter defectum etatis tutore noscatur egere. Et quidem cum etas infantie ignorans pru
dentie nequaquam quod agat curat cum puerilis affectus discretionis regula minime limitetur cum in
suis actibus infans discretionis oculo non ducatur indigne talis regimini preficitur aliorum et in
decore prelature decoratur honore que et iuris equitas posse non patitur et cum regimen etatis
minoritas contradicat. Volentes igitur ut in offensam scandalorum et periculum subditorum predicti
I. puerilis prelatio tolleretur. in. q. et c.

Zura

Nota totum contra beneficiatum in nono annis

Expliciunt capitula none partis. Incipiunt capitula decime partis de inquisitionibus de ordine iudiciario et prebendis dandis et electionibus.

Committitur inquisitio contra quendam episcopum de multis criminibus diffamatum et indicatur ad
cessionem cum adiectione gravium iniuriarum.
De inquisitione facienda contra dilapidatorem .. abbatem et diffamatum criminibus.
Quod fiat inquisitio contra eum qui falso per iram motum de crimine diffamavit.
Iudex delegatur super qualiter sit in negotio contra commisso processum.
Cassata electione per capitulum minus ydonee celebrata dominus papa alium preficit in pastore cui man
dat firmiter obediri.
Precipit dominus papa cuidam qui in archiepiscopum preficitur ut ad ecclesiam suam se transferat.
Inducatur quidam in possessionem prebende per legatum auctoritate domini pape.
Appellatio ex iudicum. Forma citationis.
Inhibitio generalis ne aliquid attemptetur in preiudicium investiti.
Ut moneant archiepiscopus et capitulum ad receptionem cuiusdam. Alioquin veniant ad curiam.
Sententia excommunicationis lata ob contumaciam. Revocatoria super eadem.
De audientia testium. Presentatio electionis.
Decretum electionis.
Electio sive decretum a saniori parte facta. Presentatio electionis alterius.
Rescribit capitulo electionem esse cassandam super qua fiat consultum.
Testimoniales littere ad papam de vita et conversatione .. electi in episcopum cuius electionem postu
lant confirmari. Item exordium super eodem.

Expliciunt capitula capitulorum decime partis

lectione gravium iniuriarum.

Ordinate suas officium auris et oculi et lingua et manus habeat in iudice suis limitibus
terminatum. Nam suscipit auris excessum quem relatio refert, oculus inspiciat quem
declarat probatio, lingua dampnat sententia, penam manus castigat. Sane ad aures nostras
humanitatis clamor ecclesie ascendit, clamor de episcopo qui ei domum adimit le
ge domini, qui divina sacramenta ecclesiastica inhumane pertractat, bonorum ecclesie venditor dicatur et
expositor dignitatum, gratiam reddit in ipsius ordinata ordinatione venalis. Repugnantibus
tamen affectibus venditio gratie detrahit, et gratia venditioni repugnat eo quod nec gratiosa venditio
nec venalis gratia esse commode se compatiuntur in sacris. Ecce in secundo eius ordines humor fa
cere dicuntur eo quod subdiaconus tamen solidos accedit ad parvum. Diaconatum procedit ad V. presbyteratum
ascendit ad VII. Et non hoc doctorum est preceptum quo appareant sacra presumimus non in primis s
nario quinario et septenario numero misterium insigne figuratur. Huius nichominus ru-
mor adiecit quod in illius mercato ecclesias et ecclesiastica beneficia mercantur symoniaci mercatores s
quibus ad Symonem Petrum non prestet meritum Simon magus, quamvis quod reliquid [illegible] ti
tum cum talia vendere non vereretur. Et mirum quod in istis contractibus contractor occurrit t
in quibus quo ad executionem non habet venditor quid vendidit, et emptor non rem pit
quid intendit mutans inde affectibus hinc inde consistit sola culpa. Verum non talia passus fuis
se princeps ymago in Giezi non sustinuit Heliseus non dissimulavit Christus in venditoribus
columbarum. Unde si Petro successimus, si heremitam aliquid culpa sinite gerimus nullatenus hoc
in illo humane ferentes sicut proximum inhumane. Ut ergo oculi probatione agnoscat que
auris relatione percepit, lingua dampnet, et dextra puniat que dampnationis et pene sti
pendia merebuntur. mandamus atque in virtute obedientie precipimus quatenus per humana dicto quam vestra
nas inquisita super premissis sollicite veritate, quid inveneritis nobis fideliter rescribatis. Illi episcopo
terminum peremptorium prefixuri quo vestro se conspectui representet, primum premissis recepturus. Verum
licet si culpe in quibus est culpa relaxare iudicia, et excedit medicum, dum non cedit
non exegerat tamen excessus in pontificalis reverentia dignitatis sibi quadam humanitate
in hoc illi non parum humanari volumus ut eundem ante sue mentis oculos statuatis sa
lubriter consulentes quod clamanti ecclesie corpore cedat cui credit utilitate cessisse nec mun
tis umbram terram ulterius occupet arbor ut dicatur non tam sterilis quam nociva eo quod hactenus
fructus protulerat ad pestem potius quam ad pastum refectionis nichil aut modicum, sed infectionis
procul dubio multum habens. Ipsum autem nolumus non latere tot de suis ordinatis per gratiam dispensati
onis ad sedem apostolicam accessisse quod de pluribus plusquam credit credulitatis habemus et .. ordinati proprio
publicant quam talis ordinator abscondat. In hiis autem igne et aqua eidem apponimus ut
ad quod voluerit manum extendat vel ignis ardore expectans iudicium vel aque refrige
rium cessione. De inquisitione facienda contra dilapidatorem abbatem et diffamatum criminibus

Ad audientiam nostram noveritis pervenisse quod .. dictus abbas Sancti .. vitio symonie incontinentie
ac perjurii necnon et aliis criminibus irretitus monachali penitus honestate abiecta et re
gularis observantie virtute calcata vitam ducat [illegible] abbas cum pluribus sectatoribus disso
luta ipse quoque utpote pressus effectus incorrigibilis et prorsus super corrigendo ipsius abbatis
statu negligens et remissus bona dilapidat enormiter et consumit propter que et alia que
committit enormia idem abbas adeo in spiritualibus et temporalibus est collapsum et collabitur in

Nota de papa diffamato

cessant quod non salubri et celeri remedio succurratur iam adiacet ut resurgat. Cumque instantia nostra
cotidiana secundum apostolum sit omnium ecclesiarum sollicitudo continua, mandamus quatenus personaliter ad locum accedens
habens pre oculis solum deum, impendas eisdem uisitationis officium uice nostra, et corrigas et refor-
mes ibidem tam in capite quam in membris que correctionis et reformationis officio uideris
expedire. Quod fiat inquisitio contra eum qui falso papam iam mortuum de mendacio diffamauerat.

Uas ceptorum non habens in ueteri lege testatur inmundum sic et os quod sua non premitur
satis est inmundum. Hoc si quando accedisset non adeo fieret audiendum mete in mendacium et lin-
guam ad falsa laxasset. Asseritur enim quod in publico presumpsit dicere fe. re. Innocentium papam predecessorem nostrum
reuocasse cuncta que fecerat in Apulia. Uen. frater noster .. episcopus Albanensis cum ibi legationis officio
fungeretur. Certe non hoc eiusdem Albanensis sanctitas regrediebatur non hoc ipsius patiebatur auctoritas non hoc
eius prudentie debebat ut tanta uirum processus debita cautela uallatus per sedem apostolicam que
tam carum tam acceptum habet eundem aliquam debilitatis dispendium sustineret. Porro non sunt
specialis modestie nec etiam circumspectioni layce cedit in exemplum si ad presens non fuerit
sufficienti castigatione punitum, qui dicit ironice episcopum non fuisse notabile quod fecerit
non posset in layco sine nota distringere. Propter quod mandamus quatenus ad locum ubi talia dicuntur fuisse propo-
sita personaliter accedentes inquiratis super hiis plenius ueritatem et quicquid inueneritis sub
sigillis uestris fideliter rescribentes assertorem tanti mendacii tenorem premissum exigatis quod per
se uel per procuratorem ydoneum nostro se conspectui representet, prout exigunt merita recepturus.

Rescripto uestre caritatis mandamus Quod delegatus significet qualiter sit in negotio ei commisso processum.

Nota de electione

Super ordinatione ecclesie .. sedis eiusdem loci conuentui in hunc modum scripsimus. Dilectis etc.
Qualiter per monachos uestros receperimus litteras uos ignorare non credimus. Verumtamen ad cautelam
tenorem ipsarum ex habundanti presentibus duximus inserendum. Clementis etc. Supplicauit nobis dilectus filius
decanus et capitulum monasterii .. ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis ut cum bone memorie G.
abbas ipsius loci de medio sit sublatus eligendi eis licentiam concedere dignaremur. Quocirca discretioni tue
per apostolica scripta mandamus quatenus eis uice nostra licentia eligendi postulata et eos commonens diligenter ut elec-
tionem faciant inito confirmandam eo quia fecerint si canonice de persona ydonea inue-
neris celebrata confirmes electo faciens debitam reuerentiam et obedientiam exhiberi. Contra etc.
Huius igitur auctoritate mandatum licentiam concedimus eligendi personam ydoneam in pastorem, rogantes et hor-
tantes in domino Ihesu qui uenturus est iudicare uiuos et mortuos ut omni gratia odio
timore et amore humano postpositis in talem uestra desideria dirigatis qui preesse ua-
leat et prodesse, aliorum quomodolibet fore contigerit electum et electores confundi sententiis quod non
est uir persona deserere homini contra deum et quidem non immutabit apicem oculos suos nec sui
curet honoris impudens qui sic se ad electionem nec parabit nec patietur impingat quod
possit sine confusionis nota repelli. Adhec si forte per aliquorum malitias occultas et
publicas dispendium immineret. Discordie nobis significare curetis quoniam sine aliquo
honore monachorum in uestris expensis ut pleno auxilio et consilio adesse possimus propter hoc ad ipsum
monasterium personaliter accedemus. Scriptum autem de significationibus quorundam de monachis
non paucas nec mediocribus monachorum quod per quorundam potentiam et aliquorum multa nec
dicta malitia et in absentia mea tranquillo bene non poterat super electione tractari
scripsi conuentui in hac forma. Dilecto etc. Iam ut uideo peccatis exigentibus super

ordinatione uestri monasterii discordie seminarium uidetur apta iam ut audio pro eo sicut inter
uos quorum esse debet cor unum et anima una nec restituo unio uni deo seruientes.
Porro in hiis condolerem uobis si doleretis. set cum intelligo non doletis qui soli dolere
non inueniretis quibus condolere possem. certe si uoluissetis aduertere quid scientes
affirmat de talibus in exemplum non celebrande difficultas in publicam set iam ce-
lebrate in auditorum facilitas perduxisset. Verum ne nimis geniali dente mordere
uideamur cum forte sint pauca que multos hiis impedimentis inuoluunt set licet
multitudo aliqua non careat paucorum commentationibus qui liberius exposita supersede-
dum duximus. innectamus cum desideratis predicta et aliis que tacemus uobis plus opor-
tet quam uobis. Con.nap. autem. qua singularibus uobis fiunt. proximo die in festo sancte Marie pro-
ximo futuro uocatis hiis qui debent possunt ac uolunt commode interesse exhibeatis
uos paratos in monasterio ad electionem canonicam faciendam uel celebrandam. Nos autem pro
difficultatum dispendia que imminere dicimus commoditates nostras unis utilitatibus
postponentes tunc uobis si deus dederit presentie nostre copiam faciemus. Eodemque itaque termi-
no uenimus ad eos et omni parata quiete in tranquillitate et libertate multa et uaria non ni-
mia post innectata ipso die grauis electi sunt fidedigni qui secundum formam concilii exa-
minauerunt sigillatim uota omnium et publicauerunt postmodum in commune.
Qui autem et quot in quos deuenerint satis siquidem constat per nostra inserta anno-
tata. Hanc electionem habita circa nouitatis personas et considerato statu monasterii quod presertim
in spiritualibus et temporalibus mirabiliter est collapsum que cum pro sue gratis timidus
dubitamus recipi quod nouatum usque ad quintam feriam que quarta. proximo futura precedit nos
se conspectui presentaret ut diffusius meritis personarum et audito lapsu monasterii de illorum
aliquo uel alio sedes apostolica prouideat ut placebit. Cassata electione per capitulum minus ydonee celebrata

Venerabilis suffraganeis cantuariensis dominus papa alium preficiat in pastore cui mandat firmiter obedire.

Ecclesie. plantans dominus deus a principio paradisum in quo posuit hominem quem formauerat
inter alia ligna pomifera pulchra uisu et ad uescendum suauia in medio eius lignum
uite. Cantuariensis ecclesia apostolica auctoritate manu produxit ipsamque metropolice dignitatis insignibus ho-
norando ut in posito honorificato sinu radicata dum uelud cedri et libani suffraga-
neis fulta nobilibus et tanquam ortus irriguus uiris affluentibus sapientia salutari circumdata
necnon claustrales tanquam ualles nemorosas et suaues amena et suauis odoris coci-
tis qui sanam professione censentur multis uenerabilis habetur maxime cum flumen de loco uo-
luptatis ad irrigandum egrediens paradisum diuisus in quatuor capita ipsam non solum
sua ubertate fecundet set et rubricando decoret dum sanguis gloriosissimi Thome martiris
in medio ipsius ecclesie fusus pro ecclesiastica libertate quadripertita salutis remedia conferens preter alia
multimoda et infinita miracula suscitauit mortuos sanauit egrotos compescuit inquietos
et timidis securitate restituit consolante. cuius ineffabilis meritis sepedicta ecclesia gloriosa ubique
famosis preconiis predicatur. Ceterum quia neutiquam homo nequaquam ligno uite contentus quod qui
tenuit est beatus lignum scientie boni et mali attinet a sua concupiscentia uel Adam eua
mediante a serpente deceptus dampnabiliter concupiscens ad dignitatem ecclesiasticam ambitione
demens per fas et nefas impudenter et imprudenter aspirat et ab ea merito absoluendus

Nota de electione episcoporum

nec spina illecte concupiscentia sensualis ut non fructificet. Sed ut lasciviat de virginitate unicam
iam principatur. Quare memorata ecclesia sui destituta pastore presentata nobis electione de Gualtero
monacho eiusdem ecclesie celebrata examinata sicut oportuit diligenter ea de persona minus suffi
cienti presumptam cassavimus iustitia exigente electoribus eligendi iure hac vice privatis
et ecclesie ordinatione nostre prudentie reservata. Unde quia papalis interest ut ecclesia tam nobili
tam sublimi preficiatur virum egregium et insignem qui qualibus succedit attendens eos satagat
imitari ut recta tenens et dirigens indirecta sit pro iure initium et aliis preficiat per exemplum
dilectum filium magistrum R. cancellarium Lincolniensis virum utique sicut ex testimoniis multorum
fidedignorum que quidem credibilia facta sunt nimis sciri cui nimium morum honestate per
spicaci eminenti litterarum scientia preditum et temporalium prudentia circumspectum Cantuariensi ec
clesie duximus preficiendum ut operetur in ea illamque custodiat sicut est dominus melius ministrabit. plena
est tam in spiritualibus quam temporalibus administratione commissa firmam spem fiduciamque tenentes quod qui
honoratur in ea per suorum exempla meritorum tam honestatis moribus honorabit et quasi stella
ecclesie firmamento fundata multos auctore domino erudiet ad salutem. Quocirca universitatem vestram
hortamur attente vobis per apostolica scripta mandantes quatinus eidem tamquam membra capiti obsequentes exhibeatis eidem
obedientiam et reverentiam debitam et devotam ita quod mutua inter vos gratia gratos servat effectus
et nos sinceritatem vestram dignis debeamus in domino laudibus commendare. Scribit dominus papa capitulo quod

Tulit dominus deus hominem et posuit in archiepiscopum preficiat ut ad ecclesiam suam se transferat.
eum in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret eundem. Cantuariensis
quidem ecclesia est paradisus fidei et ortus multo decora pomis in qua ordo monasticus ut lignum
pulchrum visu et aduescendum suave dextera divina plantavit et tamquam lignum vite
nobiles suffraganeos in ipsa producit stabilita in medio eius cum ligno scientie boni et mali
metropolitica dignitate maxime cum fluvius de loco voluptatis ad irrigandum egrediens
paradisum divisus in .iiii. capita ipsam non solum sua ubertate fecundet sed etiam rubri
cando decoret dum sanguis gloriosissimi martiris in medio ipsius ecclesie fusus per eam lata
te quadripertita salutis remedia conferens preter alia multimoda et insignita miracula fusa
tantis mortuos suscitavit corripuit inquietos et tumidis sanitate restituit consolans
et dum eadem ecclesia claris insignita miraculis que nimirum universa sicut dictum est rata fide
les oblectavit tota reddita est speciosa, interest nostra ut hominem ponat in ea qui ad imaginem
et similitudinem dei actus donis videlicet naturalibus et gratuitis insignitur benedictionis spiritua
lium vite, dum spiraculum domini liberata sit homines eatenus operando custodiat et custo
diens operetur. Quare memorata ecclesia nuper destituta pastore presentata nobis electione
de Gualtero monacho a conventu eiusdem monasterii celebrata examinantes ut oportuit dili
genter eam de persona minus sufficienti presumptam cassavimus iustitia exigente electoribus eli
gendi hac vice iure privatis, et ecclesie ordinatione nostre prudentie reservata. Unde quia
sicut ex testimoniis multorum fidedignorum que quidem credibilia sunt nimis accepimus
et utique acceptamus et tacemus singulas laudes tuas que de te laudabiliter predicant
conspicuam vite honestas eminens litterarum scientia clara doctrine facundia et naturalis in
dustria circumspecta te dignum prelatum efficiant dignitate. Nos tamen beneficientie
aspicientes et videntes personam tuam in ecclesia sicut convenit honorare te ad ipsam

ducimus in archiepiscopum assumendum et plenariam administrationem tam in spiritualibus quam temporalibus
committendo. Cum sic nobis proposita gratia auctore illo qui dans virtutes premia largitur et gratie gratiam
semper addit eandem ecclesiam per diligentie tue studium in spiritualibus et temporalibus grata suscipiet
incrementa. Cum igitur vocationi divine obsequi te deceat reverenter, discretionem tuam rogamus et hortamur attente
per apostolica tibi scripta mandantes quatenus a nobis immo a domino suscipiens et amplectens humiliter et devote ad ecclesiam acce
dens eandem, curam animarum eius ita fideliter et prudenter quod digna deo exinde reddere valeas ratio
nem. Nosque nichilominus gratulemur talem in partem sollicitudinis advocasse qui honoret in omni
opportunitate deum eum et adeo proponimus te ac ecclesiam ipsam favore continuo confovendo. Indu

Noverint universi et cetera quod nos recepimus a domino papa. [Ut quidam in possessionem prebende per legatum auctoritate domini pape]
litteras in hunc modum vel in hac forma. Gregorius et cetera. Huius igitur auctoritate mandati vobis .. nomine .. be
neficium vel prebendam de .. et cetera conferimus et assignamus, vosque providemus de ipso cum toti sui iu
ris plenitudine, ac vos de ipso per nostrum pilleum investimus, et in corporalem ponimus ipsius mo
tum, in contradictores et rebelles excommunicationis sententiam et cetera. Datum et cetera. Et nota quod possessio datur per pedu
positionem, vel per oculorum aspectum, sine post ad locum accedere mittendum est in possessionem. [Appel]

Noverint universi et cetera quod ego .. cum .. executor auctoritate domini pape in .. par [latio extra iudicium.]
nomine provideret de bene[ficio] ex parte vestra vel contulerit beneficium et cetera. Cum ita .. et super dicto ne
gotio contradictor ego vo[lens] .. nomine dicti .. ponere et controversiam huiusmodi apud sedem apostolicam
terminari, provocando ad sedem apostolicam ab ipso, ut adversario domini mei eius executore tali ut dicatur ab
eius processu ad dominum papam appello in scriptis licet extra iudicium cui qua convenit instantia apostolos
postulando, ponens me et ipsum beneficium, ad dominum meum et cetera, sub protectione domini pape. [Forma]

Talis talibus salutem. Noveritis quod domini pape litteras recepimus in hac forma et cetera. [Citationis.]
Unde cum intellexerimus tales eiusdem .. procuratore conquerente quod vos super dictis .. p .. et
beneficiis spectantibus intulistis in possessionem eandem molestiam et iacturam ac etiam iniu
riando ministris eiusdem. Unde quia volumus super eo ingredi plenam veritatem et vestras defe
nsiones audire si quas habetis, etiam super eo vos citamus, vobis mandantes quatenus die .. coram nobis peremptorie et
personaliter compareatis in .. loco dicto .. responsuri de iure, terminum huiusmodi autem adeo peremptorie duximus
assignandum ut partium parcatur laboribus et expensis. [Inhibitio generalis ne aliquid attemptetur]

Universis presentes litteras et cetera .. canonicus .. executor a sede apostolica deputatus [in preiudicium investiti.]
super receptione .. clerici in .. ecclesia beneficiando salutem et cetera. Noveritis nos litteras apostolicas filo
serico et vera bulla bullatas non viciatas non cancellatas, nec in aliqua sui parte abolitas,
recepisse formam huiusmodi continentes. Innocentius et cetera usque in finem. Volentes igitur mandatum apostolicum ut tene
mur exequi reverenter predictarum litterarum auctoritate eundem magistrum .. et p. par suum nomine et va
ce ipsius de canonicatu .. per pilleum nostrum investientes plenum ius canonicatus in eade
ecclesia pro dicto magistro .. et eidem .. p. par suo nomine suo cum omni plenitudine iuris canonicatus
conferimus et ipsum instituimus in canonicum et in fratrem ecclesie memorate, ut extunc idem
magister canonicus existat ecclesie supradicte, et ius canonicatus assequatur ibidem prebendam siqua
in ecclesia ipsa vacat ad presens dicto procuratori nomine dicti magistri conferentes. Alioquin quamprimum
vacare contigerit donationi nostre immo potius apostolice reservamus eidem magistro vel procuratori
suo eius nomine per nos vel alium libere conferendam. Inhibendo auctoritate predicta, ne de prebenda
magistro debita supradicto si in ecclesia ipsa vacat ad presens vel quamcito vacaverit per aliquem

Sed communi non possunt [fiexo] et cetera.

Citatio

in eius preiudicium aliquid attemptetur. Nos enim decernimus irritum et inane quicquid contra mandati nostri tenorem a quoquam contigerit attemptari. Contradictores quoslibet et rebelles excommunicationis uinculo innodantes. In cuius rei testimonium et ad pleniorem fidem in posterum faciendam presentes litteras exinde fieri fecimus nostrorumque .. et .. cum sigillorum munimine roborari. Dat' etc. Ut moneat

I[ntegre] .. uiro uen(erabili) et discreto .. abbati uel .. preposito contra archiepiscopum et capitulum ad receptionem etc.
.. loci .. canonice .. etc. executor etc. ut supra usque uolentes alioquin attentat ad omnia.

quatinus ut tenemur mandatum apostolicum exequi reuerenter predictarum litterarum auctoritate eundem magistrum .. et .. procuratorem suum nomine et uice ipsius de canonicatu .. ecclesie per nostrum pilleum presentialiter inuestimus et plenum ius canonicatus in eadem ecclesia dicto magistro B. et eidem procuratori suo nomine contulimus cum plenitudine iuris canonici ipsum inuestientes in eius ecclesie canonicum atque fratrem ut exacte canonicus existat ecclesie memorate et ius canonicum assequatur ibidem prebendam siqua in eadem ecclesia tunc uacabat eidem B. ac ipsi procuratori suo nomine conferentes. Alioquin primitus uacaturam congerit donationi nostre immo potius apostolice reseruamus eidem magistro uel procuratori suo eius nomine per nos uel per alium libere conferendam. Inhibendo auctoritate predicta ne de prebenda ipsi magistro debita si in eadem ecclesia si in eadem ecclesia tunc uacabat uel quam [illegible] ut nos uacauerit per aliquem in eius preiudicium aliquid attemptetur. Nos enim decernimus irritum et inane [illegible] quicquid contra mandati predicti tenorem a quoquam contigerit attemptari. In contradictores quoslibet et rebelles excommunicationis sententia promulgata prout in litteris inde confectis nostro ac [illegible] cum sigillis munitis plenius continetur.
Cum igitur auctoritate domini pape qua fungimur in hac parte uobis firmiter in uirtute obedientie et sub pena excommunicationis quam uos ipso facto incurrere decernimus si nostrum immo domini pape mandatum neglexeritis adimplere quatinus uen(erabilem) patrem .. archiepiscopum et capitulum efficaciter moneatis et inducatis accelerate ut predictum procuratorem nomine et uice ipsius magistri infra octo dies post monitionem uestram quos eis pro termino peremptorio assignamus recipiant in eorum canonicum et in fratrem et in omnibus fraterna caritate pertractent. Inhibendo ipsis auctoritate predicta ne de prebenda ei debita si in eadem ecclesia uacat ad presens uel quam uacare contigerit presumant aliquid in eius preiudicium attemptare. Nos enim prebendam eidem magistro debitam quam in ipsa ecclesia uacauerit donationi nostre immo potius apostolice reseruamus per nos uel per alium predicto magistro libere conferendam decernendo irritum et inane quicquid contra mandatum nostrum immo potius apostolicum tenorem a quoquam extiterit attemptatum. Alioquin citetis eos mandatum apostolicum exequi contumaciter prefatis archiepiscopo et capitulo deferre uelimus si nostrum immo domini pape mandatum infra dictum terminum neglexerint adimplere. Vos uel alter uestrum ipsos auctoritate predicta peremptorie citare curetis ut infra duos menses post terminum supradictum se domini pape conspectui representent per se uel ydoneum responsalem factum et recepturi super hoc quod iustitia suadebit. Si uero clausula illa non sit in litteris sed contradictores etc. uos auctoritate predicta .. decanum et .. prepositum ac omnes habentes in ipsa ecclesia personatum seu etiam dignitatem quos nos ex tunc propter huiusmodi inobedientiam et contemptum excommunicamus in scriptis alios uero de capitulo uniuersaliter ecclesie suspendimus, mandetis tamdiu excommunicatos et suspensos in uestris ecclesiis nuntietis et faciatis per alios nuntiari. Sententia excommunicationis lata ob contumaciam.

Orta inter .. ex parte una et .. ex altera materia questionis dominus papa nobis causam commisit eandem fine debito terminandam. Cumque partes comparuerint coram nobis termino peremptorio

de procedendo in causa ipsa eisdem dux prefixit terminum in quo predicti I. et alii super nominati coram nobis p[er]
sententiam reportaturi contumaciter neglexerunt nec etiam alius comparuit pro eisdem qui eos defendere vel-
let vel ipsorum absentiam excusaret, post terminum diutius expectatum parte ipsius .. instante et con-
tumaciam accusante. ipsos reputavimus contumaces. Quia vero nil humilibus prodest obedientia si superbis
contumacia non obest. Nos propter manifestam contumaciam predictos I. et alios excommunicavimus in scriptis.

Excommunicatio

Cum dudum pp. in causa que inter .. et .. vertitur nos dederit **Executoria super eadem.**
auditorem, et dicti .. legitime citati coram nobis non comparuerint nec procuratorem miserint responsalem qui
eos defendere vellet vel ipsorum absentiam excusaret diutius post terminum expectati nos ipsos contu-
macia manifesta cum altera pars instaret excommunicationis sententiam compulimus innodavimus. pu. nondum tamen
aliquis idoneus nec instructus pro parte comparuit pro eisdem nisi quidam cum insufficienti mandato.
qui potius illudere quam velle stare iudicio videretur. licet igitur crescente contumacia crescere debeat et
pena maxime cum benignitas adhibeat ad pendendum quos contumacia sic retraxit, ut si a
fugam, aut. m. q. recepta prius ab eodem idonea cautione de stando iuri et de refundendis
alteri parti expensis quas ipse subiit ob contumaciam eorundem peremptorie eis terminum ex parte nostra .x. dierum
a receptione presentium prefigatis in quo etc. alioquin ipsos excommunicatos pu. nuntietis et faciat etc.

Executoria

In causa que vertitur inter .. ex parte una et .. ex altera super .. negotio **De audientia testium.**
nos dominus pp. dedit partibus auditorem. verum quia lite in nostra presentia legitime contestata et factis
positionibus et responsionibus subsecutis ad eas per ea que fuerunt hinc inde proposita coram nobis non
patuit de causa ipsa plene liquere. discretioni vestre mandamus quatenus testes quos utraque pars super articulis vobis cum inte-
rogatoriis sub sigillo nostro transmissis nec non privilegia instrumenta et alia documenta que
infra mensem a receptione presentium voluerint producere coram vobis pro eos ut alios nemine pro suspectos
prudenter recipere ac testes ipsos iuxta eadem interrogatoria diligenter examinare curetis
depositiones omnium predictorum testium fideliter in scriptis redactas ac etiam privilegiorum instrumentorum
ipsorum de verbo ad verbum cum dictis articulis et interrogatoriis sub vestris inclusas sigillis ad nostram
presentiam procuretis transmittere et significaturi que et quanta fides privilegiis et instrumentis predictis sint
adhibenda. partibus autem eisdem prefigatis terminum peremptorie competentem quo per se vel procuratores
idoneos compareant coram nobis iustitiam dante domino finaliter recepturi testes autem qui fuerint
nominati etc. Dat. Anno domini etc. **Presentatio electionis.**

Super testibus

Cum .. causa matris nostre que multis olim delitiis affluebat de solio maiestatis decidit
iam in terram et stola iocunditatis exuta deduxit se in luctum nos decipius amaritudi-
ne destinatione ipsa sub divina vocatione deficeret nos post petita a nobili viro .. po-
stulandi seu eligendi licentia quia ad hoc nulla necessitas nos artaret die .. ad eligen-
dum prefixa presentibus omnibus quorum intererat conventum in capitulo, et post missarum sollempnia de
mune futuri de sua monasterii electione tractatum et cum omnes fuerunt in scrutinio faciendo
concordes concordia cardinalis per viam scrutinii postulavimus nobis ven. patrem .. in episcopum et pasto-
rem per cuius industriam ipsa ecclesia que olim in spiritualibus et temporalibus opulenta fere ad
nichilum est redacta de bono in melius credimus reformanda, sicut est per eum .. ecclesia que commisso
convenerat laudabiliter reformata. Cui postulatio licet a nobis domino nostro .. Rege fuit presen-
tata ipse tamen pro sub beneplacito voluit consentire postulationi predicte. Cum itaque sit pro
nostre postulationis a domino pp. vestre discussioni negotium sit commissum placeat vobis ad

micte postulatione nram canonicam et concordem, et ipm epm a uinculo quo tenet.. ecc absol
uentes eum in pastore nob et nre ecc concedatis filiisque faciatis in spualibus et tpalibus pndere.
Nos enim mictimus ad pedes uros.. et.. nros canonicos fidedignos p quos sinceritas fuit sup modo
postulationis postulantium uotis et postulanda meritis si potest cautio. Decretum electionis.

In noie dni am.. decanus et.. capitulum de.. ecc nra destituta pastore post petita et c. ut s. usque
concordes uotis singlorum a quibusdam de toto collegio fidedignis spalit ad hoc assumptis inqsi
tis et redactis in scriptis ac in comuni postmodum publicatis cum fuit habita diligentia collatione repertum q nos
omes ad quos electio seu postulatio ptinebat consensimus in ven patre dnm.. epm uirum utique no
bilem prudum et honestum et ecc disciplinis imbutum, iuuximus uni nrm ut eum uice nra
et sua postularet in pastore et epm.. ecc nre qui eum canonice postulauit. Nos g ratum et fi
mum qd factum e de eodem habentes de ipa concordi et canonica electione facimus psens decretum tris sub
scriptionibus et sigillis muniri. Actum et c.. decanus qui omnibus hiis interfui subscribo et signum facio: et
sic de singlis. Electio fuit decretum a saniori parte facta.

Sanctissimo patri et dno.. summo pontifici sui deuoti filii.. canonici scipsos ad pedes. Cum.. ecca
mater nra sederet nup in tram et ploraret qi uiduo a canonica sacco sup uiri pubertatis sue
cum erat solatio destituta, nos filii sui de sua calamitate et casu ssi ualde contristati et afflicti sum
parit in eadem et ne ipa uacatione diutina langueret et graue in spualibus et tpalibus dispendium pate
retur conuenientes in unum comune habuimus de sua plata substitutione tractatum, et cum post lo
gam deliberationem omes fuimus in scrutinio faciendo concordes assumptis scrutatoribus et scrutinio
iam incepto, cum quidam nrm p sue libito uoluntatis, a nob pluries requisiti nollent recedentes
concurrere nobiscum nos pacto et publicato ipo scrutinio in comuni quia fuit habita diligentia colla
ne repertum q nos eramus maior et sanior ps capituli qui consensimus in scrutinio in dnm.. uirum
utique nobilem litteratum prudum et honestum potentem ecc nre uiua manu forti et brachio
excelso cum comunit iniuximus uni nrm ut ipe sua uice et nra nominaret et eligeret in
epm et pastorem ancillarum nrarum. Qui ipso spu sci gra inuocata eum nominauit parit et elegit. Et idem
electus ad multam instantiam nram ne uocat a dno tanquam Aaron diuine uocationi resistere
uideatur assensum electioni pbuit de se facte. Qui electo cum metropolitano fuit psentata et re
tita confirmatio ab eode dicto metropolitano contradictoribus... et d adherentibus qui a nobis re
cessant et electionis beneficio se puarant, in eius confirmatione subito no pcessit sed uacatio
et expensis pcibus partis eo cum pars eiusdem.. requisita in iure nullam causam contradictionis
iusta et ronabilem assignaret, pquam no deberet electo confirmari, examinatis tam eligentium
studiis q electionis meritis, et electo que litteratura sua morum honestas uite uita nobilis psapia et
fama psone reddunt comendabilem, apud omes eandem electionem quam inuenit de psona ydo
nea canonice celebrata legaliter confirmauit. Cum itaque de tam bona psona ecc nre canonice
sit puisum que deo et hominibus e accepta p cuius industriam dom illa que olim prorita sup
morrem usque ad extremum motum iam poterit resurgere de pfundo. Vos quorum interest petit
tio ueniret no obstante contradictione ipor et d adherentium qui de filiis conuisi sunt in pungos
et puaricant in eandem matre sua qd de electo factum e ronabilit approbantes uelitis liberalit confir
mare.

Incipit rethorica siue ars dictaminis magistri Jo. bondi de Aqlegia

Super inuentione materie in intellectu.

Sicut cuiuslibet prudentis. Ita proloquentis siue dictantis est ordinare. Ordinet ergo in intellectu dictator sibi primo.

Finem — Hic est duplex — scilicet
Propinquus — Et sic Petitio.
Remotus — Et sic Conclusio.
Ea que sunt ad finem — hec sunt duo — scilicet
Unum est propinquum — Et sic narratio
Aliud est remotum — Et sic exordium.

De dispositione materie

Sicut Cytharedus sic facit dictator — Nam Cytharedus
Preludit in cordis — Ut auditores excitet.
Distinguit sonos — Ut excitatos delectet.
Postulat premia
Premiata conseruat
Pari modo facit dictator — Nam
Preludit — Dum exordium faciendo auditores
Beniuolos
Dociles
Attentos — De quibus infertur potest exordium collocari in principio medio et fine.
Distinguit — Dum narrat
Breuiter
Aperte
Probabiliter — De quibus infertur potest hec preponi postponi et interponi petitioni.
Postulat — Dum petit
Bonum honestum
Bonum utile
Bonum delectabile — De quibus in ethicis Aristotilis et in Tulio de officiis potest hec preponi postponi et interponi narrationi.
Conseruat — Dum concludit superiora colligendo.
Aut remunerando
Aut congerendo
Aut indignationem commouendo — De quibus in tulio tantum. Hec duo ultima possunt commode in exordiis et narrationibus collocari.

De diuisione epistole per partes et particulas suas.

Epistola sicut quoddam totum suas habet partes — scilicet

- Integrales — Que sunt
  - Exordium, Narratio, Petitio, Conclusio — Quia integrat epistolam.
- Subiectiuas — Que sunt
  - Honestum, Utile, Delectabile — Quia subiciuntur integralibus
- Potentiales — Que sunt
  - Suasio, Dissuasio — Quia per ipsas potentia fit epistola.
- Remotas — Que sunt
  - Clausula, Distinctio, Dictio
- Remotiores — Que sunt
  - Dictiones, Sillabe
- Remotissimas — Que sunt
  - Littere — Quia quidquid est pars partis est pars totius.

De elocutione siue exornatione materie

Inuenta materia epistole et disposita epistola per partes suas sic ipsi videat primo dictator.

- Actorem
- Actum principalem — ut occidit.
- Actus dispositiuos — ut conuocauit. Armauit.
- Actus cum principali — ut percussit. clamor auditur etc.
- Actus consequentes — ut abiit. latuit.

Post hec visa prudens dictator debet hos diversos act[us] mutare . nunc in
verbalia . nunc in ablativos absolutos . nunc in gerundia . nunc in participium cum
liber[tate] temporis sicut visum fuerit dictatori . Practica longa est si sit hoc in ex
emplum . Previa commutatione assumes arma feriendo necuit inimicum . per mul
tos dies postmodum occultatus . De petitionis effectu

Item petitio licet in fine quasi epistole collocetur . Intellectu tamen est prima
Nam propter ipsam partes alie fabricantur . Exemplum de quattuor epistole
partibus integralibus . Exordium

Decet magnificentiam tuam in acquisitione scientie taliter dimicare . quod bonis
virtutibus premunitus in matura etate digne populorum dici valeas
dux et pastor . Narratio .

Propinquitatem talibus oratoribus novimus nos mandasse . Ut in perfectu
cotidiano singulis tradant mensibus turonensium decem libras .

Petitio

Rogamus igitur tuam devotionem prelatam quatenus tue grandis excellentie
recordatus . qua te natura de stirpe regia peremit . claros mo
res claro studio federando . claritatem bone opinionis tam de domo tua
quam de te infundas mentibus Gallicorum . Conclusio .

Quod si cumulus virtutis brachio adimplere . promissum est solum augere
Quatenus gloriosus vel verax deus . Et nobis universisque regni princi
pibus gratus eris . Quibus in adolescentia tua de futuro fructu optimum
florem bone spei et virtutum preludia demonstrasti . Ex quibus partibus possit consta

Epistolarum alia perfecta . alia perfectior . alia perfectissima . re epistola .

Perfecta est illa que perficitur . aut narratione solum . aut petitione solum
Narratione ut sic . Tenore presentium cognoscatis quod ad mandatum domini p
in auxilium terre sancte accincta est quasi tota Francie fortitudo . Petitione ut
sic . Paternitati vestre supplico reverenter . quatenus talem prebendam que vacat in tali
loco tali nepoti meo dignemini assignare . Perfectior est illa que in se continet
ex pluribus una et minus quinque . scilicet ex salutatione et narratione sine ...

exordio siue sine. vel ex salutatione et petitione siue cum conclusione siue
sine. Vel ex salutatione. narratione et petitione. siue cum exordio siue sine. siue cum
conclusione siue sine conclusione. Perfectissima est illa que constat ex omnibus
quinque partibus. scilicet salutatione. exordio. narratione. petitione et conclusione.

De punctis et eorum nominibus et scriptura.

Dictum est in rethoricis quod rethorica est scientia dicendi appositiue. et hec appositio consideranda est in modis distinguendi ad quod sciendum est quod distinctionum alia coma. alia cola. alia periodus. Coma est distinctio qua prolata auditoris animus remanet in suspenso hec scribenda est puncto et virgula sursum ducta. Exemplum. Disponens deus humanum genus de manu eripere inimici | ./ | ./ | ./ |. Cola est distinctio qua prolata et si auditor possit quiescere orator tamen intendit aliud subrogare. hec scribenda est puncto plano sine virgula. Exemplum. Disponens deus etc. per angelum magni consilii filium de virgine statuit incarnari | . | . | . |. Periodus est distinctio qua prolata utriusque quiescit intentio. audientis videlicet et loquentis. hec scribenda est puncto et virgula infra ducta. Exemplum. Disponens deus etc. per angelum etc. qui sui sanguinis fusione nos ad obtatam gloriam revocavit | ; | ; | ; | ; |. Fit etiam punctum ad litteram exprimentem nomen mittentis vel recipientis persone sic. .P. Item quando scribitur dignitati loco proprii nominis fiunt duo puncta sic | .. | ..

De cursibus et eorum nominibus.

Fit quoque cursus tripliciter. Uno quidem modo per trissillabam dictionem cuius penultima acuitur. precedentis uero dictionis penultima similiter acuto accentu prolata. ut Suo dilecto salutem. et intime dilectionis affectum. Set si dictio trissillaba non occurrit per unam monossillabam precedentem et finalem bissillabam potest fieri supplementum. ut vere credebat in deum qui bonum peruenire cupiebat ad finem. Fit etiam cursiua locutio per dictionem tetrassillabam cuius penultima corripitur. precedentis uero dictionis penultima acuto accentu prolata. ut pauperibus tribuendo subsidium. videbaris operari iusticiam. Set si dictio tetrassillaba non occurrat per unam monossillabam precedentem et finalem trissillabam potest fieri dictionis tetrassillabe supplementum. ut.

Speres confident in domino. qui peccatores reducit ad gratiam. Fit et tercius modo cursus cum penultima dictionis que in fine distinctionis ponitur acuitur. precedentis uero dictionis penultima grauatur. Ut recepi tuas litteras graciosas. quibus perlectis cepi pre nimio gaudio lacrimari. Et si talis dictio non occurrit, potest suppleri tribus modis. Per duas dictiones bissillabas. Ut te super omnia mortalia semper amo. que fixa es tenaciter cordi meo. Per unam monossillabam precedentem et finalem trissillabam. Ut zelus tue pulchritudinis me iudicat. Ut super cunctas dominas debeam te laudare. Vel per duas monossillabas precedentes et bissillabam sequentem. Ut mei corporis tues uita. que consolares in passionibus meque meos. Primus cursus cum suppletione sua vocatur planus. Secundus cum sua tardus. Tercius cum suis tribus supplectionibus velox consueuit a dictatoribus appellari.

De epythetis.

Epythetum est accidens unicuique substantiuo vel verbo specialiter attributum. quod significat bonum vel malum vel indiferens. Epytheton horum

Aliud	Nominis	horum
Aliud bonum	ut pia orat. verax amicus	
Aliud malum	ut impius latro. nequam seruus	
Aliud indiferens	ut alba nix. altum mare. niger coruus	
Aliud	Verbi	horum
Aliud bonum	ut sapienter loquitur. prudenter operatur	
Aliud malum	ut auare. rapte. cupide. colligit	
Aliud indiferens	ut velociter currit. alte cantat	

De viciis in dictamine euitandis de memoria et pronunciatione.

Ut circa ianuam uestrorum dictaminum non subsistat viciosa locutio regulas subsequentes memorie cellule comendetis. Quarum est hec prima. Viciosum est Gramatice Legibus obuiare. Viciosum est orationis cursum usque ad ianuam fastidii prolixare. Omnis enim prolixitas procul est a fauore. Item uiciosum est eandem sententiam tractare. nisi color rethoricus interueniat. qui dicitur conduplicatio. tunc enim non erit repeticio eiusdem sententie viciosa.

Vt hic tuu no amas filiu bone pat tuu no amas filiu. Ceterum illud ui
ciu est i epla euitandum vt si plures dictioes in una sillaba terminent. Vt
dixisti. fecisti. legisti. quod uoluisti. Est eciam i distictoib vitiu. si quando
i una finiut terminatoe. Vt petit quandoq flos pbitatu ppt excellentia di
gnitatum. Item uiciosum e ambiguus oroibus eplam suspectam reddere
vt illud Amicos inimicos face necte e. Tales enim locutoes i dextram et
sinistram flecti possunt. Juxta modum legentis et volutate exponentis. Stu
deas etia ingetiu potes vitare yatu qui fit ex cocursu uocaliu. quidam tam
hyatus e tollerabilis. quidam itollerabilis. Intollerabilis e qui fit ex con
cursu earudem uocaliu. Vt amo omia amabilia. Tollerabilis e qui fit ex con
cursu diuersaru vocaliu. Vt amo illa utilia. Tu tam pro posse tuo cuctos stu
deas euitare. Vitanda e etiam omis stridola et cotiosa locutio. Vt ptrahenti
um pcer pximas insurerit. Item uiciosum e dictam quod vsus et ri
thimos imittat. Et cte imprudentis dictatois est vsus et rimos ad eplare
tractatu adduce. et stilo quo iceptus est no cocludere opus breuitate. Vsus tn
auctor quandoq ueiam merent. et i epla locum habet. Item uiciosa locu
tio uiciosum facit platu. Videlicet. quando pucti fiut ubi fieri no debent
qua nichil adeo bn dictam purpurat quod male narrando no possit depu
nari. Cautus itaq dictator puideat vt p singulas cstructoes sue cosu
mptiois castiget. et quibusdam moralitatib nuc longis nuc breuibus
nuc et alta uoce nuc mediocri pferat. nuc sono depssiori globos quctorum
determinet et distiguat. Et quia de coditoib facientib ad eplarem psta
tiam satisusq modo dignoscit plenarie et dictu. hic gades nri opuscli
cofigat.

Explicit ars siue theorica dictaminis deo laudes et gras referam.

Incipit pratica sive usus dictaminis magistri Jo. bondi de aquilegia.

Salutationes ad summum pontificem

Sanctissimo
Clementissimo
Beatissimo — In xpo patri ac dno — Dno Clementi divina prudentia sacrosancte
Dno suo meritisque beato

Primitabula

Romanorum Imperator et semper augustus. vel talis — Rex / Dux / Marchio — talis loci

Narrationes ad eundem

Sanctitati
Clementie
Beatitudini
Pietati
Misericordie
Apostolice gratie
Sanctae paternitati — vestre insinuatur presentium — Devotissime reseratur / Reverenti intimatur / Flexis genibus manifesto — Que

Petitiones ad predictum.

Sanctitati
Clementie
Beatitudini
Pietati
Misericordie
Sanctae paternitati
Apostolice gratie — Exposcit — vestre — Que nullum in tribulatione despicit suam misericordiam implorantem
Quam orbi dnus preposuit universo
Quam divina gratia pelegit
Quam altissimus sanctitate multa beavit
Apud quam non est acceptio personarum
Que aperta tenet brachia redeunti
Que cunctum populum xpianum semper respicit oculo pietatis — Supplico / Supplicamus

Conclusiones ad supradictum

Scientes — Quod nisi nobis vel tali etc. per vestram misericordiam celeriter succurratur ad opprobrium desolationis irrecupabilis deducemur. vel talis etc. deducetur.
Quod nisi vestre pietatis dexteram sensimus adiutricem. Iniquito faciente ministro ultime destructioni subiacet status noster. vel talis Civitas ruina patitur et iacturam.
Quod si ad statum nostrum misericordes oculos vestra sanctitas dignabitur aperire nullum in hac parte dispendium patiemur.

Cognoscentes quod si feceritis — Me / Nos / Ipsum — constabit — de paupertate ad divitias / de adversis ad prospera / Ad lucem de tenebris / de nichilo ad aliquid / de bono ad melius — pervenisse

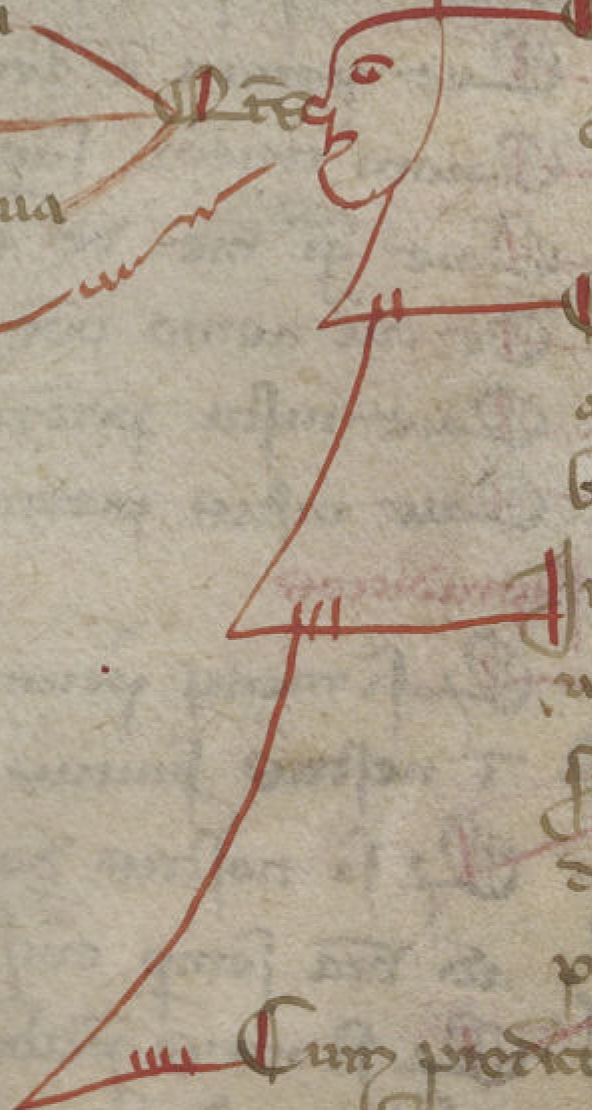
Romane ac universalis ecclesie summo pontifici. Fredericus eadem providentia

Salutem cum omni reverentia subiectiva.
Salutem et omnimodam reverentiam.
Reverentiam tam debitam quam devotam.

Prelati non vel alie equales seu minores persone scribendo pape debet tacere salutem et dicere sic scilicet.
Tam promptum quam debite reverentie famulatum
Debitam cum devotione reverentiam.
Se ipsum ad pedum oscula beatorum.

Talis omnis iniquitatis filius et minister ecclesiam michi commissam com sic destruit et devastavit.
Magistrum P. de tali loco virum utique nobilem litteratum scientia redimitum in spiritualibus et temporalibus circumspectum in nostrum elegimus episcopum et pastorem.
Accincta est contra nos totius Regni Anglie fortitudo cum gentes terram nostram manu armata cum excelso brachio et potenti hostiliter invaserunt.
Wardus noster concanonicus quendam alium canonicum instigante dyabolo interfecit. que ad sanctitatis vestre pedes pro dispensationis munere obtinendo presentium destinamus.
Et alius modus prout fuerit narrandum secundum materiam tibi datam.

Prece humillima et devota
Reverentia quanta possumus
Cum omni reverentia subiectiva

Contra predictum exulibus [illegible]
perditis si placet. [illegible]
vestris et dicte gravaminibus ecclesie [illegible]
Electionem in eadem ecclesia canonice
ac concorditer celebratam gratiosa
benignitate dignemini confirmare.
In ipsum Regem et eius fautores se-
veritate ecclesiastica exercere dignemini mi-
sericordia primi patris. Ne terram nostram
desolatam relinquat incole habitatam
postmodum aliena.
Cum predicto canonico dispensationis humiliter
implorante pie velitis ac misericorditer
dispensare.

Et alius
modus
prout fuerit pe-
tendum secundum materi-
am tibi
datam

Salutatões ad Cardinales / Papas / Archiepos / Epos z abbates — Patre / Matre / Aui / Auunculi — Amita / Patruu / Mattera / Aula — Et ad quoscumq; platos z pēros

Reuendo / Venabili / Reuerendissimo / Benignissimo — In xpo patri dno. P. — diuina / prudentia ul' miseratõe / dei gra — Potuen Epo z sce Rome ecc Card / talis. tt. Presbro Cardinali / talis loci Dyacono Cardinali / Pathe uel Archiepo / Epo uel abbati talis loci dignissio

Sedis tabula.

Honoratissimo / Dilectissimo / Amantissimo — Genitori suo / Auunculo / Patruo tanq; patri — Dno. P. post deū sup oīa — Metuendo / Amando

Reuerendis parentibus suis dnis. A. z B. pceptis hui vite mortalib; metuendis

Dulcissime / Dilectissime / Carissime — Genitrici uel Aunte / Amite uel Nouerce / Mattere uel Auuncule — Sue dne Guilline

Narratões ad eosdem

Benignitati / Paternitati / Orationi / Beneficentie / Pietati / Reuerende paternitati / Immense bonitati — Vestre declaratõe psentiu — Apertius elucescat / Cupiu declarare / Facio manifestum

Petitões ad pdōs

Benignitati / Orationi / Beneficentie / Paternitati / Pietati / Reuerende paternitati / Immense bonitati — Supplico — Vestre —
Que nunq; suis subditis suu patrocinium denegauit
Que parata e semp subditorum i comoda sblenare
Quam teneor sup oīa reuereri
Que qi me de nichilo creauit
De cu nemo pot ceta dubitare
Que iusta petētib; facile pbet assensu.
Que iustis petentiu desiderus facilit se iclinat
— Supplicium / Supplico.

Conclusiones ad supradictos

Confidentes —
Q; si meaz peum eritis facilis exauditor i uestris seruitus z vtroq; feruenti ardore.
Q; si nostrus deuotis prib; ut ofidimus annuentis ad vra semp eius beneplacita pmptores.
Q; si meis pcib; aures uras curauitis facilit iclinare uobis ero ppetuu obligat

Scientes q; nisi feceris — Ratis meus i pfundu miserie demergetur. Nauis mea dirigetur i fluctib; pcellosis.

Salutem — Prelatus / Princeps / Magnus:

- Salutem in eo qui est omnium vera salus.
- Salutem in eo qui salutis est auctor.
- In vero salutari salutem.
- Salutem et prosperitatis augmentum.
- Salutem et gaudium glorie sempiternum.
- Salutem et sinceram in domino caritatem.
- Salutem et illam quam mundus dare non potest pacem.

Minores vero scribendo maioribus cum humilitatis et reverentie debent tacere salutem dicendo sic

Salutem — Filius / Filia / Nepos / Neptis:

- Obedientiam filialem
- Cum filiali reverentia se ad pedes
- Salutem et reverentiam
- Salutem cum devotionis affectu
- Vitam prosperam et longevam.

Mi / nor / qui / p:

- Debitam obedientiam et devotionem.
- Cum recommendatione se ipsum ad perpetuum famulatum
- Se totum cum promptitudine serviendi.
- Beneplacitorum voluntatum complementum.
- Se ipsum ad omnimodum famulatum.
- Se ipsum et terram coram sanctis pedibus dulciter osculari.
- Honoris continuum incrementum.
- Cum omni reverentia se ad pedes.

- I. Petrus noster filius predilectus nullum est adhuc ecclesiasticum beneficium assecutus.
- II. Pecunia quam mecum detuli Paduam per expensis ad studia litterarum in totaliter defecit quia victualia fuerunt ibidem solito cariora.
- III. Sum pecunia et rebus omnibus spoliatus per latrones qui me in itinere sunt aggressi.
- IIII. Libenter vellem nepotem nostrum in vestro monasterio sub regulari habitu domino famulari.

(Et aliis modis prout fuerit narrandum secundum materiam tibi datam)

Cum humilitate qua devote / Precibus in omnibus subiunctis / Affectione animi qua possum — Rogo:

- I. Dicto vestro filio vel nepoti dignemini dei intuitu nostrorumque precum intuitu de aliquo ecclesiastico beneficio providere.
- II. Tantam in quantitate pecunie destineritis quod laudabiliter perficere valeam studium quod incepi.
- III. Plantulam quam plantastis dum de rore vestri dulcedine paternitatem ne arescat vobis placeat irrigare.
- IIII. Predictum nepotem nostrum in vestrum velitis recipere monachum et filium specialem.

Et aliis modis prout fuerit petendum secundum materiam tibi datam

Tercia tabula

Salutatores ad Imperatores, Reges, Principes, Duces, Comites, Marchiones, Milites, Barones, Capitaneos, Castellanos, Potestates, et ad quoscumque magnos laycos

Serenissimo / Illustrissimo / Excellentissimo / Victoriosissimo — Principi domino — F. dei gratia Romanorum Imperatori et semper augusto / K. divina magnificentia Francorum Regi christianissimo / Roberto potentissimo Principi tarentie.

Illustri et excelso viro / Magnifico et potenti domino / Potentissimo et excellenti domino / Domino favorabili et benigno — Domino P. — Duci / Comiti / Marchioni — talis terre

Strenuo et potenti viro milicie cingulo decorato / Nobilissimo viro vel egregio viro / Nobili et potenti viro vel strenuissimo / Multe probitatis et immense potentie viro / Virtutibus adornato prudentie viro / Honoratissimo viro et inter honorabiles educato — Domino P. — Militi / Potestati / Capitaneo / Castellano / Baroni / Iusticiario — talis loci

Nobilibus et prudentibus viris dominis A. potestati consilio et communi — talis terre

Narratores ad eosdem

Imperatorie / Regali — maiestati / corone; Sacre Regie; Excellentie / Magnificentie / Nobilitati / Strenuitati — vestre — Tenore presentium — Clarius innotescat / Limpidius reseretur / Lucidius patefiat

Petitores ad eosdem

Ideoque — Imperatorie / Regali / Celsitudini / Excellentie / Nobilitati / Strenuitati / Magnificentie — vestre — Cuius gesta magnifica per mundum resonant universum / Que consuevit preces supplicantium exaudire / Que benigne audit et exaudit precamina impotentum / Que non consuevit aurem auertere aggrestis / In qua locavi totius fiducie fundamentum / Cui quisque tenetur gratia famulatus exhibere / Cuius brachio protegente nostra defensantur undique subditorum.

Conclusiones ad supradictos

Scientes — Quod si feceritis fama vestri nominis augebitur in immensum / Quod si vestra donatio meis affectibus respondebit penes nos vestra devotio suscipiet incrementum. / Quod si mea precamina vobis fauentibus effectum debitum sortiatur de proximo promptissimum me ad vestra obsequia sentietis.

Talis
- Maiori
  - Salutem et de inimicis gloriam et triumphum.
  - Salutem et parcere prostratis et debellare superbos.
  - Salutem et robore accingi fortitudinis et virtutis
  - Salutem et honorum augmenta felicium.
  - Salutem et obtinere quod placet
  - Honoris habitum et salutis.
  - Salutem in eo qui Regibus dat salutem.
- Minori
  - Cum recomendatione se ipsum ad perpetuum famulatum. (Minores uero scribendo maioribus ut mitte se sicut scit.)
  - Se totum ad omnia beneplacita et mandata.
  - Successus ad uota felices (Se ipsum ad quecumque beneplacita et mandata.)
  - Voluntariam seruitutem. (Cum reuerentia se ad pedes)
- Equalis
  - Salutem et feliciter gubernare cingulum glorie salutaris.
  - Salutem et contra spirituales nequitias militer debellare.

I Talis Comes Ciuitatem nostram munitiones et Castra cum exercitu congregato proponit hostiliter occupare.

II In notis habemus potissimum de uestre celsitudinis manibus succingi cingulo militari.

III Intelleximus relatibus plurimorum quod noua superueniente contra nuper cum talibus deuenistis ad guerram. et hic inde pluribus armatorum congeries aggregatur.

IIII Petrum Ioculatorem expertum qui nostra militari curia suum officium eleganter exercuit vestre nobilitatis affectui comendamus. Et alius modis prout fuerit narrandum.

Supplico reuerenter / Preces porrigo submissas / Assisto humiliter et deuote — Ut

I Ad tantam violentiam repellendam et superedomandam nobis uestrum subsidium porrigatis.

II Tali festo si placet nos ad uestre nobilitatis gratiam admittatis

III Si oportunum esse uideritis non tedeat uos nobis quantocius intimare. Paratus cum bellige gentis exfortio uestram adire presentiam quandocumque uobis declaratum extiterit relatu nuntii uel presentium litterarum.

IIII Sic liberaliter prouidere uelitis eidem nostris precibus et amore quod de uestra prouisione largiflua ferat ubilibet nomen gratum.

Et alius modis prout fuerit petendum secundum materiam uel datam

Quarta tabula

Salutatões ad minores quoscumque subiectos tam clicos quam laycos

G(regorius) episcopus servus servorum dei — K(arissi)mo in Christo filio . F. Romanorum Imperatori
Rodulfus dei gratia Romanorum Imperator et semper Augustus — Dilecto in Christo filio . P. Regi Francie illustri
Philippus dei gratia Rex Francorum — Ven(erabili) fratri tali Cardinali uel Archiepiscopo uel Episcopo talis loci
— Dilecto in Christo filio . P. talis mon(asterii) abbati
— Dilecto filio . P. militi . Canonico uel ... uel

Talis — Dux / Comes / Marchio — Dilecto fideli suo . P. Iudici / Dilecto Notario uel ... suo / Dilecto viro . P. procuratori uel Not(ario) — talis loci

Petrus — miseratione diuina / dei gratia / dei et apostolica gratia — talis tituli Cardinalis / Patriarcha uel Archiepiscopus / Episcopus uel Abbas — talis loci — Dilecto in Christo filio . P. / Dilecto Capellano / Dilecto viro . P. ...

Talis — Genitor uel Genitrix / Patruus uel Amita / Matertera uel Auunculus — Dilecto filio / K(arissi)mo nepoti / Predilecte filie uel Nepti sue Guillelme — suo . P.

Narratões ad eosdem

Deuotioni / Fidelitati / Circumspectioni / Humilitati / Habitationi / Filiationi / Discretioni — tue presentibus — Statim manifestum / manifestare decreuimus / Consilii declarare — D.

Petitões ad predictos

Quare — Deuotioni / Fidelitati / Circumspectioni / Humilitati / Filiationi / Obedientie / Discretioni — tue — Quam semper inuenimus humilem et benignam / Que omni thesauro preciosior est et ... / Quam gaudere per nuntio nostro presidentis / Quam semper integram comprobauimus / Et cui in iustitia non est aliquid dubitandum / Quam in nostris fauoris inuenimus humilem et benignam / Quam nostre speramus baculum senectutis nostrorum ... — Precipimus et mandamus / Rogamus suadendo / Consulimus et mandamus

Conclusiones ad supradictos

Attendentes — Ut amplioris premio nostre gratie obedies exultabis. / Ut si mani ... facilis exauditor facili nostris nostris curabimus aurem inclinare. / Ut si ad dispendium te cogimus efficacem amplioris nostre gratie munera reportabis.

Sciens quod si feceris de — Caro / Grato — Te habebimus — Amatorem / Fautorem.

et semp augusto — Salutem et sperata ben. — Infideli uel. Excōicato uel / alii maledicto cuicumque dicēe / ꝯsueu. pp. tacendo salutem / Redire ad cor ꝛ via agnosce ueritatis / Spiritu ꝯsilii sanioris.

Sibi uel alii cuicumque tam clīco quam layco
Salutem ꝛ grām suam.
Diue gr̄e complemētū.
Gram sua ꝛ bona uolūtate.
Salute ꝛ om̄e bonū

Canonico uel Capellano suo.
Vel vicario uel officiali suo — In tali loco — Salutem in dn̄o.
Vel ꝯcurator ut procuratori — Salutem in dn̄o ihu xpo.
Salute in filio virginis gloriose.
Salute ꝛ sinceram in dn̄o caritate.

Salutem et ben patriam.
Cu patria ben salutem.
Salute ꝛ filii mores gere nō ꝯpugni.
Salute ꝛ ben qua ysaac ꝛ abraā a dn̄o recepit.

i Tali die p terra tua cū. c. militib; ꝛ mille peditibus transitū faciem̄.
ii Filiatoi tue p latore pn̄. x. libras turon destinam̄. ad de tua indigētia repellendā.
iii Intelleximus. p. clīco in x. libris te astrictū teneri quas sibi solue ꝯtradicis.
iiii Viri nolum̄ nec debem̄ ut minores a maioribus opprimant̄.
v De tue bonitatis industria ꝯfidentes. dilectōi tue beneficiorum nrorum redditus dux-
imus comittendum p te colligendos. ꝛ vendictōi sicut melius t̄ uidebit exponēdos.
Et alius modus prout fuerit narandum scdm̄ mariam t̄ dictā.

Quatum — i Domū tua victualib; sic exornes quod nichil deficiat quod
ad usum hominum ptineat ut equorum.
ii Studio et reb; honestis debeas uacare ꝛ insudare me
diocrit̄ expendendo. ut ad benefaciendū tibi nos promptos
habeas promptiores.
iii Predicto clīco nulla mora ptracta debitū satisfacias
quod teneris. Ne contra te decetero agatur.
iiii Int̄ milites et populares pacem procures ꝛ concordiam
reformare.
v In redditib; t̄ commissis talem curam et sollicitudinem stu
deas adhibere quod de pura fide ac legalitate sincera
possis merito comendari.

Et talis mo / dis prout fu / erit petendū / scdm̄ mat̄ia / t̄ dictā

Quinta tabula.

Salutationes ad prepositos, decanos, archidiaconos; plebanos, canonicos, capellanos; iudices, magistros, doctores; fratres, consules, monachos; Et ad quoscumque inferiores

Sapienti et discreto viro · Vel venerabili viro
Provido et discreto viro · Vel reverendo viro
Venerabili et supervenerabili domino · Suo domino speciali
Immense sapientie et multe probitatis viro.
Septiformi studiorum lampade radianti
Litteratorie militie cingulo decorato
Floribus eloquentie purpurato
Phylosofie radiis illustrato filio ypocratis
Spectabilis scientie viro et honestatis gloria rutilanti
Iuris canonici vel civilis excellentissimo professori
Honestissimo viro multa bonitate pollenti.
Honesto et religioso viro · Vel prudentissimo viro.
Devotissimo viro et inter honorabiles educato
Euuangelico viro et animarum sollicito zelatori domino P. sacrosancte theologie magistro

Domino P. · Domino P. · Fratri P.

Preposito, Decano, Archidiacono — talis loci
Plebano, Canonico, Capellano — talis ecclesie
Iudici, Magistro, Doctori, Medico — talis scientie
Fratri, Monacho, Consuli — talis ordinis

Narrationes ad eosdem

Prudentie / Discretioni / Sapientie / Providentie / Honestati / Castitati / Iuris prudentie — vestre — Notum facio per presentes / Demonstratione presentium aperiam / Duxi presentibus intimandum — Et ...

Petitiones ad potentes

Quocirca — Prudentiam / Discretionem / Sapientiam / Providentiam / Honestatem / Castitatem / Iuris prudentiam — vestram — Cui servire desidero iocundanter / De qua gero fiduciam pleniorem / In qua post deum spes nostra consistit / In qua firmavi ancoram spei mee / Cui teneor promptam obedientiam exhibere / Circa quam sapientia et scientia permanet assistentes / Cui liberalitas se prebet omnibus gratiosam — Precor instantia qua possum / Instantissime deprecor / Amicabiliter exoro

Conclusiones ad supradictos

Attendentes — Quod si porrecta precamina penes vos obtinent efficatiam consequentur semper ero in omnibus totus vester.
Quod si directis precibus exauditionis ostium patefiet, eo tractu obligatorium tacite cognoscam.
Pro receptis precibus me paratum et promptum vobis omni tempore famulari.

Salutem prosperam et felicem
Salutem et paratum animum serviendi.
Salutem et honoris continuum incrementum.
Se ipsum ad perpetuum famulatum.
Se totum ad omnia beneplacita et mandata.
Statum hylarem et reditum salutarem.
Salus gaug — Salutem et votiva et continua prosperitatum copiis sospitate
Salutem et felicibus in domino successibus habundare.
Salutem et honorum augmenta felicium
Salutem et prosperos ad vota successus
Salutem et illud docere in terris quod placeat angelis in excelsis.
Salutem et deum facie ad faciem contemplari.
Se ipsum suis orationibus comendatum.
Salutem et quicquid est iocundius, delectabilius, suavius, gratiosius, placabilius reputatur.

I Super omnia desiderabilia cordis mei persone vestre gratuite desidero visionem.
II Petrus meus socius infidelis cum centum libras turonenses liberaliter mutuavi, tali die furtive dimisso parisiensi studio Paduam se transtulit ad studendum, sicut intellexi a personis fidedignis.
III Johannes frater vester die tali disponente domino de hoc seculo transmigravit. Sicut illi placuit cuius voluntati resistere nemo potest.
IIII Dilectioni vestre confidenter duximus nostrum nepotulum committendum. Cupientes ipsum sciencia et bonis moribus informari, quem speramus nostre baculum senectutis, nostrorumque luminum participem oculorum. Et alius modus prout fuerit narrandum secundum materiam est dictam.

Quatuor —
I Ad lares proprios celeriter redeatis, cor illius socii leticia impleturi, qui fratrum reditum ardenti desiderio prestolatur.
II De predicto scolari caucius inquirentes si eum poteritis invenire in sine mora vestris litteris ut speciali nuncio declaretis.
III Pro anima predicti fratris preces fundatis altissimo creatori, consolationis remedium assumentes.
IIII Predictum nepotem nostrum velitis sciencia et bonis moribus informare. Sicut melius vestra noverit discretio expedire. Nam ex ipso dependet totum desiderium cordis mei. Et nichil tam ardenti desiderio affectamus, quam videre ipsum luce sapiencie refulgentem.

Et alius modus prout fuerit petendum secundum materiam tibi datam.

190

Salutationes ad Amicos, Socios, Fratres, Cognatos — Consanguineos, Creatores, Notarios, Scolares — Cives, Compatres, Burgenses, Et ad quoscumque equales et pares

Sexta tabula

Ultimo et precordiali
Dilecto et speciali
Grato et gracioso
Dilectissimo et precordialissimo
Precipuo et cordiali
Amandissimo et sincero
Domino et desiderabili
Sapienti et discreto
Specialissimo et precordiali

— Amico, Socio, Fratri, Cognato, Germano, Consanguineo — Suo .N.

— Creatori, Notario, Scolari, Civi, Compatri, Burgensi, Factori, Compatri — De tali loco
— Ipse probitatis munus amplexando

Narrationes ad eosdem

Amicicie
Dilectioni
Fraternitati
Societati
Probitati
Cognationi
Consanguinitati
— Vestre / Sue — harum serie — Clareat evidenter / Facio manifestum / Cupio declarare — .N.

Petitiones ad pares

Vicissitudo —
Amiciciam
Societatem
Dilectionem
Fraternitatem
Probitatem
Cognationem
Consanguinitatem
Puritatem
Discretionem
— Vestram / Tuam —
Quam super aurum et lapidem preciosum habeo cariorem
Que amicis numquam deficit in adversis
Que omnium amicorum reputat sibi leve
Quam brachiis pure dilectionis amplector
Cui pure teneor et auxilium impertiri
Quam diligo cordis et animi puritate
Que consuevit animam ponere pro amicis
Que pro amicis non recusat subire laborem
— Deprecor affectanter / Non cesso amicabiliter deprecari / Instantia qua possum deprecor [illegible]

Conclusiones ad superdictas

Cognoscentes — Amiciciam meam propter admissas preces penes vos debite augmentari / Pro admissis precibus me paratum vobis respondere in cunctis consiliis maioribus
Quod si feceritis — Me promptum habebitis ad una servitia promptiorem. / Vobis et vestris ero stricte obligatus.

Attendentes quod nisi feceritis — Inter nos non erit dilectio sed odium sempiternum. / Vera non erit dilectio solidata. / Amatores videbimur inconstantes. / Vera dilectio stabit infirma.

Talis q(ue)cu(m)q(ue)

- Salutem (et) amicicie p(er)petue firmitatem.
- Cu(m) fraterna dilect(i)o(n)e salute(m).
- Salute(m) (et) fraternu(m) amorem.
- Salute(m) cu(m) desiderio reuidendi.
- Prosp(er)os ad uota successus.
- Salutem (et) quicquid pot(est) s(er)uitu (et) honoris.
- Indissolubilis amoris dulcedine cu(m) salute.
- Videndi desideriu(m) (et) i(n)t(er)ne sinceritatis affectu(m).
- Felice(m) dier(um) longitudinem (et) de mu(n)dialis p(er)petue claritate.
- Vere salutis (et) vite delectabilis i(n)crementa.
- Salute(m) (et) q(ui)cq(ui)d ualet (et) suis libitib(us) op(er)ari.

Vel

- Nil aliud q(uam) se ip(su)m.
- Id quod est.
- Sua sibi salutem.
- Statu(m) hylarem (et) reditu(m) salutarem.

b(e)n(e) cordis mei.

- I. Sanus (et) i(n)columis Padue p(er)seuero. quod de vobis audire desidero totis affecti(bus).
- II. Tali die ad Romana(m) Curiam sum iturus. tam equor(um) no(n) habeo copia(m) ut deceret.
- III. Ad p(re)sens penes me (pro) quibusdam libris emendis necc(ess)aria pecunia no(n) habet.
- IIII. Sub talis doctoris regimine gratioso die tali Padue licentia(m) recip(er)e debeo i(n) decretis. ad quod festu(m) voce cordis a(n)i(m)o uos i(n)uito.
- V. Johanem meum caru(m) sociu(m) (et) amicu(m) eo fiducialius v(est)re amicicie recomendo. quo s(er)ui(tu)m me reputo c(er)ta obseq(ui)a prudentie v(est)re (com)p(re)ndu(m).

Et aliis mo(d)is p(ro)ut fuerit narrandum s(e)c(un)d(u)m materiam t(ibi) data(m).

P(etitio)

- I. Vt p(ro)sp(er)e q(uam) feliciter erga uos se habe(n)t vniu(er)sa michi uestris litt(er)is uel speciali nu(n)cio declaretis.
- II. Eq(u)u(m) uestru(m) ad dicta(m) curia(m) eq(ui)tandu(m) v(est)ra michi dign(et)ur dilectio comodare.
- III. Decem libras pauior(um) in uelitis liberalit(er) mutuare. secu(r)e si placet mittendas p(er) p(re)sentis cedule portitorem.
- IIII. Licentiam mea(m) seu (con)uentu(m) p(re)dicto die si placet v(est)ra p(re)sentia decoretis.
- V. Predicto amico sicut michi ut(iliu)m exhibeatis auxiliu(m) (con)siliu(m) (et) fauore(m) vt negocior(um) expeditione(m) reportare ualeat (pro) quib(us) extitit destinatus.

Et aliis modis p(ro)ut fuerit petendu(m) s(e)c(un)d(u)m materiam t(ibi) data(m) uel alt(er) i(n)ue(n)ta(m).

192.

Salutaciones sive prescriptiones ad Soldanos / Iudeos / Sarracenos / Inimicos / Hereticos / Excecatos. Et ad quoscumque infideles

Septima tabula.

Talis Rex vel princeps persecutori Sathane Soldano Babilonie

Talis
- Dux
- Marchio
- Comes
- Miles
- Potestas
- Iudex
- Civis
- Rector

- Infidelitatis amico
- Filio sceleris proditionis pleno
- Amico Baal et non reali
- Perverse iniquitatis alumpno
- Proditori nephario (?) bailo
- Rege filio Belial et venali venatori
- Errore iudayco involuto
- Heretice pravitatis umbris undique septo

Petrus de tali loco

Narrationes ad eosdem.

- Perfidie
- Nequitie
- Cecitati
- Superbie
- Proditori
- Obstinate duritie
- Ambitiose pravitati

Tue presenti
- Littera
- Cedula
- Pagina

- Declaret
- Intimet
- Referat
- Pateat
- Notum fiat
- Demonstret

R.

Petitiones ad predictos

Propterea
- Iniquitati
- Cecitati
- Nequitie
- Falsitati
- Proditioni
- Perverse malitie
- Ambitiose pravitati
- Obstinate duritiei

Tue
- Que numquam sue terre propriis limitibus contentatur
- Que de pecunia facit legem et de voluntate decretum
- Que gloriatur cum male fecerit et rebus exultat in pessimis
- Per quam fidelium virorum libenter procuratur excidium et ruina
- In qua peccatorum gravitas reperitur
- Que putrescit in stercoribus ut iumenta
- Cuius oculi sunt obtusi avaritie cecitate
- Que nec deum timet nec hominem reveretur.

Conclusiones ad supradictos.

Alioquin
- Tua te docebit iniquitas, quid ex tuis malitiis actibus consequeris
- Contra te ac tuos tantorum aggregabuntur exfortia bellatorum que sustinere de certo non valebis.
- Pro tibi sentiens colubrum, cum te in sententia scorpionem
- Illata nobis iniuria talem ulciscemur, quod non eris dum vixeris immemor ultionis.

Salutem quam meruit.
Quicquid contrarium est saluti.
Pro salute miseriam sempiternam
Pro salute gladium bisacutum
Et hic calamitatis copiam adipisci.
Maledictionem paternam.
Iram dei sustinere quam suis operibus invocavit.
Paternitatis iniuriam consequi cum dolore.
Spiritu consilii sanioris.
Redire ad cor et viam agnoscere veritatis

Vel
Per semitam incedere veritatis.
Ad fidei cognitionem venire.
De invio ad viam veritatis redire.
Ad lucem de tenebris aspirare.

i Excelsa nuper armorum resonantia intelleximus te fecisse. ut quasi nos exercitum aggregares
ii Non credidi tibi tali ratione placere ut me offenderes displicendo. dum tuis viribus non
contentus manus ad aliena iura extendere non formidas.
iii Tali die disposuimus contra te vires nostre potentie viriliter exercere
iiii Te diffidimus per presentes. ne de proditionis vicio valeamus imposterum ab aliquo reprehendi.
v Intelleximus relatione iudicum plurimorum quod peccuniam quam tibi pro studii visitatione contulimus.
tu gule tueque ventri improportionaliter lupinter? tempore consupsisti.
Et alius modis prout fuerit narrandum secundum materiam tibi datam

Presentibus imparamus
Consulo bona fide
Tradimus in mandatis
Quia expedire cognovimus suademus

Ut
i Siquid vales et potes hac vice fortunanter ostendas. ut de persona tua et tuorum securitatem debitam assumamus tu is culpis exigentibus ultionem.
ii Ab inchoato desistas proposito amplius in tali malitia non persistens. prioremque amicicie reaccendendo.
iii Predicto die si audes tua defendendi potentiam aptissime manifestes.
iiii Te amplius nostris conspectibus non presentes si vitam reputas tibi caram.
v Paterna maledictione dampnatus numquam decetero coram paternali facie te ostendas. Unde tibi deinceps ampliam habenas relaxamus et frenum. ut ubilibet aditus pateat tibi liber.

Et alius modis prout fuerit petendum secundum materiam tibi datam

Octaua tabula de litteris remissiuis.

Qr conplevit petes dni uel amici.

Animo iocundanti
Facie clarissima et serena
Vultu hylari et iocundo
Affectione animi q̃nta possum
Reuerentia q̃nta debet
Summa cordis alacritate
Omni desiderio et affectu

Vra / Tua / Vestre

Semp peticiona

paternitatis / dnationis / amicicie / sinceritatis etc.

Rogamina / Mandata / Precepta

Cupio / Desidero / Gestio / Opto / Propono / Concupio / Concupisco

Ut / Velut / Sicut

Rescribit q complevit receptas petes dni uel amici.

Vestri honoris incrementu iocundanti aio cupientes, que ura nobis porexistis littera dulcorosa fini plenis adherere fecum gcupito. In maioribz affectantes ura dum uiuim rogamina exaudire. Sup eodem

Peticiona q nobis duxit vra sapia porigenda i finem pduxim gliosum. Sup eode

Placissima ura peticionia et amena meta attige fecum cocupitum. Sup eodem.

Amiciciam me nos diuti gsuatā de bono i melius augmentare volentes vra rogamina cordiali ducem desiderio exequnda. Sup eodem Rescribendo gaudiu.

Recepi tuas litteras gratiosas, quibus diligent ispectis cepi pnimio gaudio lacrimari. Compto q i omnibus gspatis. Mittit petita littatorie postulata.

Peciniam littatorie postulatam vobis p psentiu dirigo portatorem. Spondens me sollicitu semp illa pficere que ure valeat magnificentie gplacere. Regratiat

Missas ex parte ura litteras quas affectoe fratria recepi de oblato suitio.

Me de suiendi gposito ac de oblatoe subeundi erga suicia mea sollicitudines aimi et labores, sinceritatem uram plenius pseqr actioibz gratiar. Rescribit dolorem de mes

Ulterius nolum ulteri sup tram. Visa tuar dolerosa pagina littar tis tumoribz. Iguar gdolor series gtinebat. qd vitis nra que floruerat et fronduerat e siccata. Rescribit excusando se sup impotentia

Quia possibilitas uoluntati plenius no respondet, affectu no possum cordialem ostendere liquido p effectu. magna peti istantia supplicantes, ut si pro quo nobis vra rogamina porexistis ad psens exequi no valem nunc duxitis admira dum. affectu pro effectu merito reputantes. Excusatio ppt paupertatem

Sciatis q si vires beneplacito responderent nichil eet nobis dificile quod saltem vobis utile uideret. Sz exaustis iam uiribus vre necitatis istantie succurrere no valem. Excusatio ppt legitima cam.

Lectas uras amicabili sinceritate trasmissas manus recepit Amica. quar lecto et itellecto tenore vobis dnt rescripto cedule psentis itelligi q peti uestrar exauditoem grandis cause obstaculu ipedimit. Excusatio ppt ifirmitate.

Receptis vris litteris gratiosis gposueram facie ad faciem uos uidere. Sz corporalis infirmitas me nup grauibus isultibus e aggressa.

Dni spalis
Gcissimi patris
Illustris Regis
Nobilissimi viri
Elegantis dne
Amici dilecti
Kmi filii
Fidelis s'uitoris

Fini tradere glioso
Ad fine ducere ocupitu
Fini pducere ocupito

Vm ipa iocudant duxi ocupito effectui demadanda · exeqnda · pmouenda · macipanda ·

Excusatio sup impotentia.

SI ad psens uram no exeqr rogatia vra sapia ut dnatio no turbet. Nam impotentia excusatu me reddit poci q̄ uolutas. Cupientem pro uiribus cu tps affuerit vre magnitudinis pcata e mandata i finem pducere ocupitu.

Rescribit psperu statu sz equu postulatu no mittit.

Affectuose recepi curiose plegi et fiducialit memorie comendaui qcquid co(n)tinebit epla quam misistis · que quodam gemino fungens officio mittentis statum explicuit · et ei cui mittebat ocmentia requisiuit. Accipite siquidem me diuina fauente clementia plena corporis icolumitate uigere. Preterea de pstando vobis equo eadem vra litta postulato no potui vobis iuxta vestru bnplacitu respondere · quia dicit eq est in nectius ad dictus. Vel quia dictus eq claudicat uno pede.

Scripsim supeo qd satis · sz cu no exaudiuitis Rescribit q no uult oplere.

Spces nras no est uri nec osuetudini osonu q vrar pcum istantia i exauditionis gram pducat. Rescribit q no uult oplere.

Qm me recolo vobis quodam tpe pces meas cu grandi affectu sup quodam negocio porexisse · q no extiterut apud uos i aliquo exaudite · Imo passe fuerut notabilem i ospectu vre dnatois repulsam. Vestris no duxi ad psens pcibz anuendu

Quia nre opositu volutatis ab arbitrio supioris dependet Rescribit q no audet no possum nec audem pces uras iuxta nri affectus pleitudinem exaudire. vn ura prout pcam nobilitas nos recipiat i hac pte amicabilit excusatos.

Licet pces ure i ospectu nro Rescribit q no audet nec pot oplere
venerit satis grate · no tam eas potuim iuxta nri affect pleitudine executioi gratuite mancipare. Quia cu causa vra dicat carere fauore iustitie vobis eciu hesciu scribe · qd forte solue no possem. Rescribit dolore de morte amici osolando parte

Nulla sui mentis turbatoe comotus e grauis doloris aculeo sauciat tres defuncti audito q amabilis frat uest qui i fuerit pcipuus amicoru carnis igressus e tramite vniuse. Compescam q lacrimas e vos doloris uehementia refrenate quia de labore transiuit ad requiem. Et fidei uirtute ofidim uiuit cu gaudio in sui presentia conditois.

Oblationes servitiorum

Qualiter quis potest se offerre servitiis alicui domini vel amici.

Mandetis michi karissime dominorum parato facere ac etiam adimplere quicquid voluntati vestre fuerit gratiosum. Super eodem

Offertorum amatissime demandetis quicquid volueritis me facturum. et ego studebo totis quam posse viribus adimplere. Super eodem

Rogo ut me retinere dignetis amicum. siqua placita facturum me cupitis declaretis. Super eodem

Dilectissime dominorum servitutem meam ad mandata vestra non offero. Nam quod est vestrum totaliter vobis offerre non expedit. utpote vestre subiectum per omnia ditioni.

Non expedit ut vobis debeam longis sermonibus adulari. Super eodem

Sed breviter dico vobis. quod in mandatorum vestrorum executione possum meum posse deficere non volutas. Ad idem

Siqua sunt in hiis partibus que vestre placeant bonitati. secure vestris michi litteris demandetis. paratus cum omni diligentia et valore posse meum exponere ad omnia que vestrum respiciat comodum et honorem. Ad idem

Devoto vestro fiducialiter imperetis. quia non minor erit exequtis devotio quam affectio committentis. Ad idem

Si possum vobis aliquid servitii vel utilitatis offerre in hiis et aliis mentem vestram velitis familiariter aperire. Nam ad omnia que de beneplacito vestro procedere novero exponam cum omni diligentia posse meum. et ad ipsa percomplenda. numquam me fessum inveniet cordis votum. Ad idem

Rogo ut tam me quam mea vestra velitis propria reputare.

Ad idem

Promptus sum vobis honores impendere. ac grata servitia exhibere.

Ad idem

Addictus sum totus vester in quantum subministrat potentia. que cupitis cupio et que petitis sic peto non aliter quam petatis. unde volo quod vultis et sentio quod sentitis. Quare de me rebusque meis facite quicquid placet.

Ad idem

Vos habetis me in reverentia vobis exhibenda paratum. in servienda fidelitate solicitum et ad cuncta vestra beneplacita preparatum. unde sic totus totaliter vester sum quod nil penitus remanet in possessum.

Ad idem

Vester sum domine predilecte sed vestrissimus esse vellem si hoc dicti natura comparationis pateretur.

De hoc v'bo valete quod sepe i fine litte poit'.

Valete ⁊ valeat qui nos valere desiderat ⁊ affectat.
Valete in dno cui pietas ⁊ gra nos ↄſuet.
Valete felicitas ⁊ gaudium nos sequat'.
Valete i dno nuc ⁊ semp.
Valete ꝑempnit ⁊ gaudete.
Valete feliciter ⁊ gaudete ꝑepnit cu honore.
Valete ⁊ vestri valeat amatores.
Valete ⁊ amici vri valeat ⁊ doleat inimici.
Salvet vos potentia salvatoris.
Salvet vos ⁊ vros cui ꝓpriu est salvare.
Conservet vos deus ꝑ tempora longiora.
Valete ⁊ ꝑ̉m vram ꝑamabilem ↄſuet omnipotens
Conservet vos qui neminē vult ꝑire.
Salvet vos qui regib; dat regnare
Valete dns vos sibi acceptu ⁊ subditis utilem digner' clementi misicordia ↄſuare.
Valete. Deus eternus digner' vram honorabilem ↄſuare ꝑ̉m i ꝓſꝑitate ↄtinua
sospitate longeva gaudio leticia ⁊ honore.
Vivat ⁊ valeat vra sctas vel paternitas ꝑ tp̉um curricula longiora.

Explicit practica sive usus dictaminis deo gras amen.

Quot sancti Rome quot sut miracula Thome
Quot pannis mice quot amici sunt et amice
Quot sunt virtutes tot vobis mitto salutes

Forme exordior sup octo modis exordiendi. Prohemium

Quia melius ex forma quam ex materia rei formande habetur doctrina ideo
circa de viii. modis exordiendi dixi formulas inserendum. set primo
de quantitatiuo secundo de qualitatiuo et cetera sicut in usu conti
netur. dicente. Quantum. quale. licet. ut. si. quia quando solutum.

De quantitatiuis exordiis

quantu

Quanto estis prestantior genere fulgidior laude
famosior scientia et preheminentior moribus tanto decetis egregie
debetis iustis petentium desideriis facilius benignius gratiosius inclinari. Qua
te probitatis industria quanteque industrie gloria excellentie vestre nobilitas
prefulgeat non nouit patria cognoscat populus et ipse rerum prestat effectus.
Quanti deuotionis constantie fidelitatis erga vestram venerabilem personam consueui
et semper habere desiderem cotidie potius experimento probare. Quanto cordis
gaudio quantoque mentis tripudio Rex inclite suscepimus vestre magnificentie litteras
velut seruus fidelis nec corde concipere nec lingua ferre nec valeo stili of
ficio resarcire. Amatissima vestre clementie pietatem tanto sublimalibus aude
mus in domino precibus exorare quanto non modica spei firmitate confidimus quod ea
que benignum sapiunt caritatis affectum et honeste conditionis merita secum
portant paternitas vestra exaudire non renuit. et talibus fauere negociis non
postponit. In quantum res carior esse dignoscitur intantum carius possidetur.
In tantum deus auariciam maledixit quod qui eam consequitur nec presentem
gloriam habet nec futuram. Quanto gradus altior tanto casus grauior rep
itur. Quanta intime fidelitatis perseuerantia quantaque mentis alacritate
paternitati vestre deuotius extiterim euidentibus operum indiciis perspicue cog
noscere potuistis. Quanta deuotione quantoque vobis vinculo fidelitatis astringar
vos quidem manifeste cognoscatis et rerum prestabit effectus. Quanto cor
dis desiderio quantaque mentis fidelitate vobis iugiter subditus et deuotus ex
titerim nec mente concipere nec manu scribere nec sermonibus valeo explicare.
Quanti honoris quanteque dignitatis potentia probitati vestre diuinitus con
cedatur id plebescat in plebibus et inter principes principatur. Quanta
reuerentia quantoque honore vir sapiens habeatur cuiusdam sapientis eloquium
euidenter insinuat dicentis honora fili sapientem. et viro honesto subicias

te deuote. Quanta cura quorum studio prauorum sint euitanda consortia nemo
sane mentis ignorat. De qualitatiuis exordiis

Quali probitate fulgetis tali fama laudabili polletis quali magnus
et inclitus Alexander. Tam dulcia sunt uestri oris eloquia quod super
mel et fauum sunt meis faucibus delicata. Qualiter pater amande a lon
go retro tempore dignitati uestre fuimus fidelis extitimus, benignitas uestra probare
cognoscat. Tale nobis teneor subiectionis debitum quale filius p
amabili suo patri. Tales sunt hominum mores exterius quales sunt
intrinseci cogitatus. Ex ydonea quam salubris quamque utilis sit diuino
rum obseruatio preceptorum, os diuine scripture clamat series dicitque uite
protestatur bonorum, et ipse qui consequitur felicitatis fructus ostendit. De mutuis exordiis

Quibus quantisque sollicitudinibus, quantis curis ac laboribus pro
uobis conseruanda fidelitate insudem, uix sermonibus ualeo denodare.
Quantis quibusque aduersitatibus, quantis pressuris et angustiis, contrariorum
rerum instabilitate presentis uite uoluatur conspirans et ipsius rerum prouentibus
satis patet. Quibus quantisque mutue dilectionis indiciis nos hac
tenus dilexerimus animus in congaudio deficit, cum forte reminiscor eorum. hic etc.

Licet frater amande longa terrarum intercapedine De aduersatiuis exordiis
nostra sequestrentur abinuicem corpora, sincerus tamen mei cordis amor
adeo circa te uiget et regnat ardenter ac si cotidie loquerem oretenus
et mutuis aspectibus fruerer. Licet pater et domine metuende mea
nulla precessissent obsequia quibus auderem uestra implorare subsidia, de
uestra tamen bonitate confidens benignitatem uestram nostris litteris pulsare non
hesito, plus mee necessitatis causa exprimere concupiscens. Quamuis bone domine
iam pro seruitio uestro plurimos equos perdiderim, et ex eis nullam retributionem
adhuc fuerim consecutus, uobis tamen pura mente seruire desidero, et semper
agere pro nobis cupio que sint grata. Quamuis localis distantia pre
sentiam impediat corporalem, quod tamen tollit absentia supplet amor.
Ex sincera sit dilectio per labia demonstrata euidenter necessitatis tempore de-

quale

licet

monstrat. Licet presentia uestra corporali caream multis desideriis pro
optata. vobiscum tamen sum spiritu dum certa nos meus animus suaui memo
ria iocundat. Igitur. vel etiam. 2º. **De similitudinariis exordiis**

·vi·

Sicut mellea dulcedo et cuiuslibet rei sapor gratissimus gustum re
creat. fauces que gratificet. Ita siquidem vestri sermonis facundia
recreat animos auditorum. Sicut qui de naufragio ad portum. ad lucem
de tenebris gradiuntur gaudent. Ita utique de prosperitatis vestre continentia plu
rimum gratulamur. Vt Phebi candor simul omnia lumina vincat. sic lumen pa
ternitatis dictionis esse tue. Sicut pastor sollicitus ouium gregem a luporum morsibus
potenter custodit. Ita quidem ecclesiastici prelati commissum sibi populum tenentur sol
licite custodire. Sicut discordie vel superbie uicio congregata disgregantur
vndlibet. Ita siquidem concordie uel humilitatis aggregata uirtute hones
tissime conseruantur. Quemadmodum iusta petentibus uel inhonesta non est
attribuendus assensus. sic iusta uel ydonea postulantibus non est petitio de
neganda. Sicut bone arboris est bonos et suaues fructus producere.
Ita siquidem male arboris fructibus. nulla bonitas uel suauitas reperitur.
Sicut dyabolicis sugestionibus credens facilime ad ima dilabitur.
Ita diuinis credens alloquiis ad summa faciliter eleuatur. Sicut de quo
prosperitate adepta remota aduersitate letatur. sic de tuis honestis successionibus
et prosperitatibus letificor uehementer. Vt requiem fessus. esuriensque cibum
vt potum siciens. et esse tuus semper habere desiderat. sic mea te uiso nimium
precordia gratulantur. Et nichil est de quo letior esse queam. Quemad
modum sine pennarum longitudine. sine alarum ordine. aues uolare non
possunt. Ita siquidem sine uestre benignitatis presidio desiderato et studio
nequeo permanere. Sicut in diuini fontis plenitudine tota sitis
expellitur. Ita et prudentum consortio expellitur impericia et sciencia reperitur. Sicut
gregis ouium pastori diligens sollicitudo committitur. sic esse auctoritati principi suorum
subditorum prouisio commendatur. Sicut mater dilectum desideratum unicum filium at
tendentur uidere desiderat. sic tuam conspicere faciem dulcissime affectamus

Sicut crebra flamarum lampadum refulsione mirabiliter templa irradiant
sic effecto pater benigne corroborantur de vobis cuncti sperantes ex vestre industria
honestatis. Sicut membra capite / exercitus duce / navis rectore gubernari
poptant Ita egregie domine vestro semper egemus suffragio et favore.
Sicut queque obscura solis claritate irradiant cum splendoris puritas etiam
metalla superat / sic amica dulcissima tue faciei candor tamquam smaraldus
et totius albedo corporis nivis albedinem superat et excedit. De conditionalibus exordiis.

Orbi novum iudex egregie vos et omnes circumstantes equitatis providos amatores. Spero quidem vos hodie omnes rebelles iustitie dampnaturos. Ceterum ut id paucis ostendam, breviter me queso locuturum audite. Cum beneficia patris vestra menti cuncta reduco, non modicum moveor quod vobis non famulor / digna quidem vobis nequeo pro meritis famulamina exhibere. Nam michi poscenti quecumque necessaria videbatis / hec vestra nempe illico in dextra larga dabat. Cum omnis mea spes securitas refugium et tutela in vestra post deum paternitate consistant / ad vos solum recurro. ad vos solum tota mentis intentione festino. Cum constet benigne domine me salute corporis et anime vestre in litteris sanctam iugiter laborare, expedit vobis preces meas clementer admittere. et michi misericordie solatium impendere diligenter. Si frater amande te quando pro opto frequenter videre valerem / illud esset cordis mei gaudium ingens solacium. et immensum solacium refugium vite mee. Nisi vos pium largum et misericordem cognoscerem nunquam meas vobis preces nec litteras delegarem. Sed quia largitatis pietatis et misericordie pater estis / precamina mea vobis non hesito delegare. Dum diligenter excogito et pectoris in archivo frequenter revolvo grata caritatis subsidia que michi de dono vestre munificentie provenerunt / me ad retribuendum vobis insufficientem considero. Sed promptum et voluntarium non ignoro. De Causativis exordiis

Si.

Quod divina celi clementia vos voluit aureum candelabrum in domo domini elevare / ut vestrorum subditorum cura et sollicitudine provide geratis in

Causa

tris. Ideo ad paternitatis vestre pedes suppler recurro. et que apud me sunt
vobis statum intimare festino. Cum de te fili karissime tamquam de senectutis nostre
baculo plene confidimus Ideo litteras diligenter accepimus et complere sumus
cauti que continentur in eis. Cum magister laudande vos multarum litterarum ful
gore decenter ornatum morum discretione fulcitum patenti ratione fore cognosco
Ideo vestri magistri benivolentiam modis omnibus cupio et vobis pro posse ut
nosco pretium et cuiuscumque servire affecto. Cum experimento ut iam multo
tiens didicimus preceptorum mandatorum diligens executor voluisti existere Ideo sine
dilatione quesita tuis litteris volumus effectui demandare. vel mancipare. Ca
benemeritis bona sunt merita tribuenda Ideo et cetera. Cum quidem iudicatur apte
quod malemeriti gravissimo penarum supplicio puniantur. Ideo et cetera. Cum doctor
venerande fama longe lateque nos perdiat. Cui mater est pietas soror de
mentia Amica prudentia cui favet astrorum series elementorum discors
concordia. quem phylosofia genuit sapientia concepit. pepit iustitia modi
ficavit temperantia. quo legente florent studia quo exponente patet
omnia quo claudente clauduntur singula. quo absente nichil est presens. quo
absente nichil deest. Ideo iustis nostris petitionibus debetis nos placabilem
favorabilem exhibere. De exordiis temporalibus.

quando Postquam vestre scientie plenitudo ac eloquentie vestre tuba dulcissonas auribus
meis intonuit. Vestram sitivi doctrinam animo letabundo Concedente fa
ma didicimus et attestante bonorum relatu cognovimus doctor amantissime perso
nam vestram scientiarum radiis coruscare. Quotiens fortuna claudicat toci
ens quanta sit amici constantia patentissime manifestat. Postquam venerande
pater vestre dignitatis suscepi dominium et fidelitati vestre me ditioni supposui ta
vobis quam fidelibus et amicis vestris per omnia famulari disposui et in cunctis complacere
placere cupivi. De exordiis absolutis

absoluti Magistrorum interest scolaribus suis scientie munus impendere. erroneos virga
corrigere et eos assidue doctrine beneficiis irrigare. Cum sperat
in domino prosperabit qui confidit in corde suo stultus reputabitur ut insanus.
Cum in modico fidelis extitit ad maxima promovenda statuitur. sed qui in

matris fuerit infidelis etiam sibi medicorum peritatio denegatur. ¶ In fornacis
feruore aurea labes consumitur et in aduersitatis tempore amica puritas comprobatur.
¶ Asuere liber est qui nulli turpitudini seruit / sed cunctis se studet uirtu
tibus coronari. et cetera infinita. Exordia ad summu pontificem. Vel alios magnos prela
Quantu reuerentie ac subiectionis sanctissime pater erga sacrosanctam Romanam tos
ecclesiam et nutios suos paduana ecclesia filia eius fideliter habuerit habeat et ecc.
habere cupiat incessanter et uobis est liquidum et legatis uestris per ytaliam tra
seuntibus nullatenus alienu. ¶ Quo specialis amoris uinculo et qua subiec
tionis et fidelitatis regula quelibet sacrosancte Romane ecclesie teneatur obseruare
precepta / obedientie fructus quem ex eius obsequium aptissime demonstratur..
¶ Quamuis hominum peccata sint dei conspectui grauitate durissima tamen sca
mater ecclesia semper tenet apta brachia redeunti. misericordiam tribuens delinquenti
qua humiliter implorauit. ¶ Cum conster nos sanctissime pater tocius xpianitatis
luculentu gubernatorem consistere expedit clementie uestre in aperire uiscera pie
tatis et ecclesiam talem in comissam a tyrapnica rabie misericorditer defensare.
¶ Cum nos summe pietatis et misericordie patrem esse cognosco / ideo ad
sanctitatis uestre clementie pedes recurrere fiducialiter non pauesco. ¶ Sicut
pater clementissime cuncta corporis membra capitis reguntur imperio / beneficio et
cordiali radice. sic etiam cunctus xpianitatis populus uestro gubernantur regimine
et pie uestre informationis informantur exemplo. ¶ Postquam sanctissime pater et
domine uestre placuit statuti me ad talis officium erige dignitatis gratiam uestris
et dominorum Cardinalium preceptis studiu obedire humiliter. uolent ipsi si corpsse
der arbitro manifestissime / confirmare canonum ratio ac legalia statuta precipiunt
ut quisque a summo et uniuersali pontifice normam quidem et doctrina assu
mant. et debita fidelitate et subiectionem exhibeant reuerenter ¶ Cum con
ster nos celeberime pater toti ecclesie sancte dei et xpiano populo preesse pariter
et prodesse. ac eisdem dignissime prouidere / constat utique nos ad uestram pietatem
recurrere. et a beatitudine uestra presidium postulare. ¶ Cum sine ullo pre
denti subsidio seruitio pater excelse uestram semper beniuolentiam habuerimus gratiam

tiose. nichil est utique in opportunum vel conveniens quod a vestra
paternitate dubitem postulare. Cum vos summe pietatis et misericordie
patrem esse commemorer me ac fratrem meum uno verbo committe minime
dubitabo. Cum vos summe pietatis et misericordie patrem esse cognoscam dignum
duxi me vobis per omnia fideliter submittere et vestris preceptis in omnibus obedi
re. Ad sacrosanctam matrem ecclesiam omnium et magistram recurrere tenentur et
merito devoti sui filii in cunctis necessitatibus et pressuris. Sicut galli
na sub alis congregat suos pullos, sic pietate materna mater ecclesia devi
os et errantes convocat filios, illisque patenti sinu ubera porrigit opulen
ta. Hec mater ecclesia in terris militans in celisque triumphans, pietatis et
misericordie manum redeunti negavit, quod nollet omnipotens, quis illi manum
porriget adiutricem. Tulliana regula de motibus habendis in pronuntiatione cuicumque
Quia pronuntiatoris regula dictatoribus est opportuna non modicum proposui illi supponere.
Noverint ergo dictatores. Advocati. Oratores. Arengatores. Iudi
ces et Notarii et alii predicatores. Sermocinatores. doctores et magistri quocumque
nomine censeantur quod ista sunt in quibuscumque prolationibus iuxta nobilium motum ele
gantia observanda. Surgat quisque et quod sibi videbitur plenius cogitatum proferat
breviter apte probabiliter dicat cum moderatione vocis et spiritus et cum modesto motu
corporis. gestuque decenti. Nec sint verba sua plena boatu, nec incipiat alta voce sed
mediocriter et benigne semper meliorando vocem suam modeste. Nec inclinet se nunc
ad dextram nunc ad sinistram quasi cum furore. sic multi faciunt credentes tamen dis
plicere complacere. sed displicet imprudens dum placere studet. Labia sua non nimis
aperiat. Verba sua limato cursu et pulcro decorentur accentu. quandoque cum elevata
voce quandoque cum media quandoque cum plana sicut querit. Et eorum que dixit certam causam red
dat si scivit quoniam ab hominibus commendabitur. Non teneat vultum suum supinum. Nec
defigat in terram. Supercilia sua non deprimat. Caveat ne lambat. Labia sua
non mordeat. Cum lingua loquatur non cum manu. Caput non ducat. Cum dextra
non frequenter. Cum dicat magna non multum grandescat. Cum dicat mediocria pro
ferat temperate. parva voce loquatur subtilia et minuta. Pace laudet et vitu
peret parce. Quoniam secundum Senecam laus adulationem vituperatio iniquitatem prodit.

De modis ad ampliandum.

Sciendum est quod dictator materiam suam potest aliquando
ampliare aliquando restringere. Sunt ad ampliandum viij.
modi qui colores rethorici nominantur. Quorum primus est In
terpretatio. Interpretatio est que non iterans idem verbum eandem reinte
grat sententiam quod idem valeat. hoc modo. Rem publicam radi
citus evertisti. civitatem funditus deiecisti. Necesse est animum eius qui audit
commoveri. Cum gravitas prioris dicti renovetur interpretatione verborum.
Secundus est circuitio. Circuitio est rem sumptam simpliciter brevi circum
scribens elocutione. Exemplum Scypionis providentia Cartaginis opes
fregit. simpliciter loquendo dici potuit. Scypio fregit Cartaginem.
Et habet fieri circuitio sive circumlocutio quod idem est. in subiecto solum.
in predicato solum. in subiecto et predicato simul. Tercius est similitudo
Similitudo est oratio traducens rem aliquam ad aliud ex re dispari. Hec
habet fieri duobus modis. scilicet quando nullum sensualiter ponitur signum. sed
intellectualiter hoc modo. Arte cadunt turres. arte levatur honus. Item
quando sensualiter ponitur. hoc modo. Sicut bonis prodest bonitas. Ita
malis obest malicia. Quartus est exclamatio. Exclamatio est oratio
que fit in genere doloris aut indignationis per hominis aut cuiuspiam rei appel
lationem hoc modo. Heu. dolor. heu. plusquam dolor cur sic seviunt in illum qui
nullum ledebat. nullum ad iram provocabit. Item heu. bone Ihesu. si te opor
tuit pati et mori et ita intrare in gloriam tuam quomodo nos sine passione
in gloriam non nostram intrabimus. Item heu. inextimabilis dilectio caritatis. ut ser
vum redimeres filium tradidisti. Quintus est digressio. Digressio est ex
tranee cause assumptio. Et eius de quo agitur adaptatio. Exemplum. In studio
paupertatem sustineo angustias et dolores. Semel captus fui a Sara
cenis. et ibi afflictiones multas pertuli. sed hoc nichil fuerit [illegible] fuit respec
tu dolorum quos in scolis patior. Sextus est [illegible] descriptio. Des
criptio est alicuius rei proprietatum vel accidentium declaratio. hoc modo. Que
lingua dicere potest. quem sensus capere sufficiat illius superne civitatis.

quanta sint gaudia angelorum choris interesse cum beatissimis spiritibus
glorie conditoris assistere circumseptum lumine videre, nullo mortis metu affi
ci, perpetue incorruptionis munere letari. Septimus est conformatio. Con
formatio est cum res inanimata vel absens persona inducitur ad loquendum quasi
assit hoc modo. Cur ego rapta queror ego crux xpm crucifixi.
Octauus est orationis appositio vel appositionis oratio. Orationis
appositio seu epithetatio est attributio rei cuilibet secundum suam proprietatem
hoc modo. lex est sancta ducens non pudens non putens non ducens
quemquam ad iniquitatem. Quicquid dicitur aut est persona aut negocium. Si persona
sona tunc recurratur ad attributa personarum. Si negocium ad attributa ne
gocii recurratur. Iste sunt solempnissime ampliationes.

De modis ad restringendum.

Sunt ad restringendum modi qui in hiis versibus continentur.
Emphasis. i. expressio locutionis ut cum aliquid dicatur sub
adiectiuo et substantiuo adiectiuum mutatur in suum fixum. Vnde Lucanus. Ius
quod datum sceleri. i. Iustus homo datur scelerato. Articulus. i. cum
singula verba interuallis distinguuntur cesa oratione hoc modo. lingua corde uul
tu deum vindicas et oras. Casus regimine liber. i. quando plura di
cuntur que possunt cohartari sub ablatiuis absolutis hoc modo. Per
acto bello habebimus pacem. Omnis in reliquo nota talia. Vt Si ius di
ce. Iui ad domum tuam et vocaui te et dixi ei. Rescinde omnia supradicta
quia non dixisses nisi vocasses et non vocasses nisi misses et tene dixi
in quo omnia supradicta notantur. Vincula dempta. i. removeantur omnes
copulatiue coniunctiones. Et ibi erit color qui dicitur dissolu[illegible]tio. Vt xpc uenit
in bethaniam audiuit preces marthe. fleuit amare. lazarum suscitauit.
Clausula cum supra sensus multarum clausus in una. Vt si predicte
quatuor distinctiones [illegible] in una clausula reducantur. Vt xpc in
bethania [illegible] marthe auditis precibus flendo amare laza
rum suscitauit. Eiusdem ubi repetitio nulla vel iusta. Omnia
uel saltem que res desiderat ipsa. Ista per se patent.

Exordia coram sapientibus super commendationibus ipsorum

Cum sitis viri iusti et iustitiam diligentes nec umquam iniustitie vestra
numquam ab equitate discessit, pauca credimus apud vos sufficere
precamina cum a nobis vel ab aliis iustitia postulatur. Vestra lega-
litas et bonitas in omnibus approbata fidem indubitabilem nobis prestant
quod preces nostre penes vos finem sortientur optatum. Coram nobis pot-
quilibet eloqui confidenter cum sitis iustitie clipeus, iuris defensor,
equitatis amator, extirpator malitie, sedator scandali et refugium
impotentum. Coram illo eloqui confidenter qui sperantes in iustitia
non relinquit, oppressos relevat, elevatos sustentat, viduas protegit,
orphanos prevenit, et erectos roborat in virtute. De bono et pro-
vido iudice gaudet civitas et letatur, quia per illum iura vigent, iusti-
cia reformatur, equitas relucescit, falsitas abicitur et veritas resti-
tuitur. Etas antiquior et excellentia dignitatis nec non titulus per
sapientie gnosce tamen apte suadent, quod sine licentia tantum et talem virum
virum et dominum non debeam precedere in sermone. Sed ex quo sibi placet
non audeo recusare, rogamina eius loco recipiens mandatorum.
Magistri Iacobi sapientia non indiget commendatione solempni, quia fa-
ma eius de gentibus in gentes et de regnis ad imperia qualiuit. Vex-
in huius cause initio multa proposuit, que si fuissent ei veritas patefacta,
sub silentio mutuissem vel tacuissem. Discretio curialitas et honestas
cuilibet acquirunt gratiam penes omnes. Sapientis et boni Rectoris est
evaginato iuris gladio resecare malitia opinata, pacta secretare iniusta,
testes iubinare iniquos, ferire iustitie corruptores, sanciare allegati-
ones dolosas, et mutilare linguas et insidias detractorum. Honora-
re debemus multum potentes et nobilem ex sapientiam revereri. Nemo est adeo
sapiens et discretus qui quandoque non possit decipi. Nec aliquis advocatus tam
sagax qui omnes deceptionis laqueos evitare. Maxime cum tam actores quam rei sepius
instruant per contrarium advocatos. Multi alios decipiunt et decipere cogitant
et laborant, qui postremo in suis fraudibus et deceptionibus decepti remanent
et fraudati.

Quid sit ars et unde dicatur. quid sit usus. et quid imitatio.

Ars est collectio preceptorum ad unum finem tendentium. Uel aliter
Ars est secundum tullium preceptio que dat certam uiam racionemque dicendi.
Et dicitur ars de arceo. ces uel arto. tas. quod idem est quod constringo
gis. quia artat nos. id est constringit ad sequendum sequenda. et uitan
dum uitanda. Et nota quod tria sunt que perficiunt dictatorem. scilicet ars
usus. et imitatio. Usus est assidua exercitatio consuetudoque dicendi.
Immitatio est quo impellimur cum decenti ratione ut aliquorum in dicendo
et similes uideamur. **Quid sit rethorica et unde dicatur. quid eloquentia.**

Rethorica est sciencia bene dicendi appositiue. ad persuasionem uel dissu
asionem. Uel aliter Rethorica est sciencia bene dicendi in rebus publicis
et ciuilibus plena et perfecta eloquentia. Eloquentia est riuulus a fon
tibus rethorice deriuatus. Et dicitur Rethorica a rethoron grece quod
latine sonat ornatus. quia est sciencia de ornatu. Unde usus. Retho
rice studio ubi polite scio. **De quinque partibus Rethorice.**

Partes rethorice sunt quinque. scilicet Inuentio. dispositio. elocutio.
memoria. et pronunciatio. Inuentio est rerum uerarum uel ueri
similium excogitatio. que causam probabilem reddit. Dispositio est rerum
inuentarum per ordinem distributio. Elocutio est ydoneorum uerborum et
sententiarum ad inuentionem accomodatio. Memoria est firma animi
rerum uerborum dispositionisque perceptio. Pronunciatio est uocis uultus gestus
cum uenustate moderatio. **Quid sit punctus. Cursus. Suasio. dissuasio. thema. materia. et cetera.**

Punctus est recreatio spiritus fatigati.
Cursus est uerborum ornatus qui distinctionis
marie fit in fine. Suasio est alicuius rei fiende auatio. Dissu
asio est alicuius rei non fiende deanimatio. Thema est factum in
genere propositum. Materia est materia rei. Uel materia est breuis oratio
dicendorum ex hiis que in themate assumuntur.

De modis exordiendi qui sunt.

Ne miser et paup(er) dictator dubitando tepescat, nouit exordia . viij . modis formari . ut i(n) hoc u(er)su continet(ur) .
Quantu(m) . Quale . licet . Ut . Si . Quia . Quando . Solutum . — licet
Aut e(n)im formant(ur) exordia . quantitatiue . Aut qualitatiue . Aut adu(er)satiue . Aut similitudinarie . Aut (con)ditionalit(er) . Aut causatiue . Aut t(em)p(or)alit(er) Aut absolute . De quibus o(mni)b(us) e(st) uidendum .

Quantu(m). Quantitatiue dictio(n)es sunt iste . Quantus . ta . tu(m) . Quanto et quot usq(ue) ad ablatiu(um) pluralem . et hec adu(er)bia . q(uam) . et q(uan)tum . Responsiue sunt . tantus . ta . tu(m) . tanto et tot usq(ue) ad ablatiu(um) . et hec adu(er)bia ta(m) et tantu(m) . Exemplum de uno pro omnibus . Quanto maiores gr(ati)as a natura recipitis tanto gratiosius natalem legem debetis erga subditos obs(er)uare . Et hu(iu)s similia .

Quale . Qualitatiue dictio(n)es sunt iste . Qualis . le . Quis uel qui Qualit(er) . Responsiue su(n)t . Talis . le . talit(er) . p(er) omes casus . Ex(emplu)m de uno p(ro) omnibus . Talia sunt subiecta qualia predicata p(er)mittunt . Et hu(iu)s similia .

Licet . Adu(er)satiue dictio(n)es sunt iste . licet . q(uam)uis . q(uam)q(uam) . Responsiue sunt . Ue(rum) . tam(en) . Uerumtam(en) . Exemplum de uno p(ro) omnibus . Licet ore ad os loqui minime ualeam(us) Intimo tamen amore indissolubilit(er) copulamur . Et hu(iu)s similia .

Ut . Similitudinarie dictio(n)es sunt iste . Quasi . Ceu . Sicut . Sicuti . Uelut . Ueluti . Uti . Utpote . et Quemadmodum . Responsiue sunt . Sic . Ita . cu(m) similitudinaria dic(ti)o(n)e . eodem modo . et c(etera) . Exemplu(m) de uno p(ro) omnibus Sicut Sol cet(er)is syderibus emicatior comprobat(ur), sic sci(enti)a Rethorice sup(er)ductas reflore nos(ci)t(ur) facultates . Et hu(iu)s similia .

Si . Conditionales dictio(n)es sunt iste . Si . Cum . Dum . et nisi . Responsiuas no(n) habent . Exemplum de uno pro omnibus . Si magister talentu(m) sibi traditum multiplicare intenderit . si sc(ient)ie mun(us) scolaribus suis p(er)fecte i(m)penderit labor scolasticus no(n) e(ri)t sterilis . s(ed) ex eius distribuc(i)o(n)e accresc(er)e uidebit(ur) euiden(ter) . Et hu(iu)s similia . Sermo dap(n)nat(ur) q(uan)do si cum comitatur .

Quia. Causatiue dictiões sunt iste. Cum. Quia. Cumquidem. Res ponsiue sunt iste. Ideo. Idcirco. Ob id. Ob hanc causam. Propterea. etc. Exemplum de uno pro omnibus. Cum melius ex forma quam ex materia rei forma de habeatur doctrina. Ideo formulas exordiorum duxi presenti opusculo in serendas. Et huius similia.

Quando. Temporales dictiões sunt iste Postquam. Ubi. Semper. Dudum. Con dam. Quociens. Nunc. Olim. et similia. Responsiuas non habent propriis sed aduersatiue subeunt eius locum. Exemplum de uno pro omnibus. Vel pro ab latiuos qui similiter tempus notant. Ut sic Quociens de prospero statu uto meis desideriis innotescit totiens iocunditatis suscipio incrementum. Et huius similia.

Solutum Absolute tamen exordium cum nullo supradictorum modorum posito fit tantum exordium absolute. Incipiendo ab aliqua auctoritate. prouerbio uel sententia. quod patet hiis exemplis. Beatus qui intelligit super ege num et pauperem. quoniam in die mala liberabit eum dominus. Item pro bonis bona res titui iustitie ueritas suggerit. Indignum uero est mala pro bonis rependi. Item maius malum est apte peccare quam occulte. Item peccatum parit tristitiam. Et huius similia infinita. **Regula de quantitatiuis et qualitatiuis exordiis**

Ceterum principes exordiendi attende quod qualitatiua et quantitatiua exor dia fiunt duobus modis. scilicet probabiliter et yperbolice. Probabiliter cum dicimus que uera sunt uel uerisimilia que fidem non excedunt. Yperbolice cum dicimus ea que nunquam sunt uera. scilicet quando apte mentimur. Ut sic. Quantum te diligam et diligere cupiam. nec stilo scribere nec sermone ualeo explicare.

Explicit tractatus exordiendi.

De quibuſdam uſurpantibꝫ alienu officiu. de prudēte. ⁊ de ſtulto.

Quot et quanta mala ꝓueniant et vitupia ꝯueniēt ex illoꝝ the-
meritate qui ſapientu uſurpant officia ſcribi nō poſſꝫ nec ꝯ
cogitari. Nam ſicut ſcire poteſt ⁊ maīfeſte cognoſcē quilibet habens ſen
ſum. Ex diuinoꝝ ignorantia vita etna pdit̃. et aīa ꝯruit ī infernu
Ex medicoꝝ inſcientia morit̃ corpus. ⁊ ſanitas denegat̃. Ex iudicum
impitia ceſſat ratio ⁊ iuſtitia eſt oppreſſa. Ex Notarioꝝ ⁊ dictatoꝝ de-
fectu ꝯtrahentiu pacta ſilent. Et deſideriu fruſtrat̃ mittentis et uti
litas recepcōis. Prudens pacē laudat ſꝫ uitupat parcius. ī ubo
⁊ geſtu honeſtatē ꝯſuans. cui imprudens nō imitat̃ ueſtigia ſꝫ poci
odioſi et nequiſſimi detractōis. quia aīmi liuore īfectus Velut peſtifer
canis ubis peſſimis putit hoīm bonitatem. ī pſentia ſilens. retro re-
ferens. Veꝝ obumbrans. Falſum roborans ⁊ dubia ī deteriorem ptem īterpre
tari enitens. Prudentia eſt diuinoꝝ ⁊ huanoꝝ reꝝ ſciēa cū euitati
one mali et electōe boni. Ultra modum ſtultizant quidam diuites
⁊ potentes qui ſuis ꝯfiſi diuitiis ⁊ potentiis ſciam negligut et euitāt.
quibus ipa foret utilis ⁊ honeſta. qm eis Ciuitatu ⁊ puīciaꝝ regimīa
cōmittunt̃. Theſaurus deſiderabilis ī multoꝝ pectoribus multocies
ſepellitur. qui magna ſapīa prediti qui negligētia uel timore ſicut ig
norantes penitus obmuteſcunt.

De adulatore. laudatore. deriſore. ⁊ pditore.

Adulatio eſt demulcens ⁊ blanda uboꝝ poſitio p qua improui
dus ultra id quod eſt inducit̃ ad credendum. Adulator ungit
demulcet. linit. polit. lambit. molit̃. blandit̃. et quod noxie gerit
occultat. Laudator ꝯſiderat tēpus locum et ſimilitudinē ueritatis.
nō excedit modum. cū diſcretōe comendat. Et quod refert de codicis
puritate ꝓcedit. Deriſor ſubſanat. corrugat. Irridet. ſibilat.
ſubridet. putit. Fingit ſe adorare ſectorem. Innuit ſocius manu uel
pede. aut eleuatoribus ⁊ declinatoribus oculoꝝ. Laudator ſimilat̃
āgelo. Adulator dyabolo. ⁊ deriſor poterit Simie mito cōparari.

Proditio est dulcis et melliflua verborum potio de conscientia venenosa procedens. Proditor quidem insignia fidelitatis ostendit. suavia et dulcia verba promulgat. amplexatur. applaudit. blande ridet. maxima pollicetur. obtestatur deum. sub pacis federe osculatur. ad iucunditatem est promptus. vina saporosa propinat. et cibaria parat delicata. O quam crudelia sunt et pestifera iacula proditorum. Unde vix aut numquam est qui sibi possit ab illorum fraudibus precavere. Nemo est adeo sapiens vel discretus qui quandoque non possit decipi et ad credulitatem protrahi falsitatis. quia mendaces sunt filii hominum et fallaces. **De hiis que prestant audaciam proloquendi**

Scientia. pecunia. Nobilitas. potentia. libertas. gaudium. et favor auditorum. secundum nature cursum prestant audaciam proloquendi. **De auferentibus audaciam proloquendi.**

Ignorantia. paupertas. ignobilitas. impotentia. servitus. tristicia. et contrarietas auditorum auferunt audaciam proloquendi. **De quorundam audatia et de quorundam timore**

Quidam in paucorum presentia sunt audaces et in sermonibus copiosi. Sed in conspectu numerose multitudinis. tamquam virgule in decursu fluminum contremescunt. Quidam ab honesta consuetudine deviantes surgunt cum arrogantia ad loquendum. Unde inhabiles gestus ostendunt. abstergunt faciem. reaptant post aures capillos. propria respiciunt indumenta et corrugant nares. ac si videret astantium carnia fetere. **De quadam obtima doctrina servanda.**

Cum habitus corporis. gressus pedum. risus dentium iuxta Salomonem de homine indicent. cuilibet prolocutori expedit morum honestate polere. In primis quidem ita debet esse modestus in habitu. quod suum ordinem vel officium non excedat. In incessu non nimis velox vel tardus esse non debet. Ridere debet sine cachinno. presertim cum immoderatus risus in ore consistat stultorum. Notatur quidem in eo habitu. corporis gestus. vocis prolatio. significatio verborum. et modus proferendi. cum vultu modesto. In puncto suspensivo elevanda est vox. pausandum est modicum. In puncto plano tenenda est vox media et pausandum aliquantulum. In periodo puncto deprimenda est vox et pausandum est ad libitum.

Incipit libellus de epythetis per magistrum Jo. bondi de aquilegia

Distinctiones personarum satis sufficienter ad utilitatem rudium compilatus per tabulas inferius pratice describuntur. Verum quia epythetorum copia quibus vestiri solent et proprie maritari tam verba quam nomina substantiva et ab eis descendentia scolares plerique indigere noscuntur. Ob quorum defectum quivis dictator miser et pauperculus reputatur. Velut sedens in tenebris penuriarum solatio destitutus. Consiliis meorum scolarium precibus inclinatus massam epythetorum ad dei laudem et ipsorum utilitatem breviter et sub compendio fabricare. Compulit supplicans ut quotienscumque provenit ex eisdem nomen altissimi omnibus laudibus extollatur.

prima tabula

Epytheta ad summum pontificem.

Sanctus, Beatus, Clemens, Misericors, Pius, Pacificus et huiusmodi similia — Papa, Summus pontifex, Apostolicus etc.

tercia tabula

Epytheta ad maiores laycos.

Serenissimus, Illustrissimus, Excellentissimus, Victoriosissimus, Gloriosissimus, Inclitissimus, Potentissimus, Semper augustus et huiusmodi similia — Imperator, Rex, Princeps etc.

Epytheta ad prelatos et parentes

secunda tabula

Reverendus, Venerandus, Venerabilis, Benignus, Honoratissimus, Mitissimus, Humilimus, Magnificus, Graciosus, Valentissimus, Amandus, Dilectissimus, Carissimus, Preciosus — Cardinalis, Patriarcha, Archiepiscopus, Episcopus, abbas, Dominus, pater, Avunculus, mater, Amita, matertera, Patruus etc.

Illustris, Excelsus, Sublimis, Magnificus, Victoriosus, Gloriosus, Inclitus, Celsus, Excelsus et huiusmodi similia — Rex, Dux, Comes, Marchio, Princeps etc.

Nobilis, Potens, Egregius, Strenuus, Clarus, Honorabilis, Probus et huiusmodi similia — Miles, Potestas, Capitaneus, Baro, Castellanus etc.

Quarta tabula

Quinta tabula

Sexta tabula.

Epytheta ad inferiores

Devotus
Fidelis
Dilectus
Circumspectus
Humilis
Obediens
Placidus
Placabilis
Mansuetus
Benedictus
Serviens
Promptus
Voluntarius
Utilis
Servitiosus
Expeditivus
Liberalis

Filius
Nepos
Servus
Vasallus
Subditus
Servitor Et c.
Minister
Famulus
Discipulus
Servitor
Cliens
Operarius

Epytheta ad inferiores clericos et sapientes

Sapiens
Discretus
Laudandus
Venerabilis
Reverendus
Perspicax
Ingeniosus
Subtilis
Doctus
Iustus
Prudens
Providus
Litteratus
Eloquens
Facundus
Circumspectus
Honestus
Castus
Curialis
Mitis
Sobrius
Humilis
Evangelicus. Et huius similia.

Prepositus
Decanus
Archidiaconus
Plebanus
Canonicus
Capellanus
Iudex
Advocatus Et c.
Magister
Medicus
Doctor
Repetitor
Scolaris
Monachus
Frater
Conversus
Religiosus

Doctrinales regule de epythetis

Preterea nota quod quodlibet epythetum tam nominis quam verbi duplicari, triplicari et multiplicari potest per comparativa et superlativa sicut: Beatus, -tior, -simus. Beatus, tior, tissimus. Et in adverbio, scilicet -tius, -me. Beate, -tius, -me. Et sic de singulis epythetis bonis, malis et indifferentibus, tam nominis quam verbi. Item nota quod plura epytheta pluribus et diversis possunt dictionibus maritari, ut pius papa, pius episcopus, pius iudex, et sic pluribus aliis. Insuper nota quod plura epytheta quandoque possunt esse bona, quandoque mala, quandoque indifferentia secundum quod nomina vel verba eis maritata significant, ut Deus manifeste dat gratias. Deus manifeste iudicat peccatores ad mortem. Deus manifeste permittit homines bona et mala cotinue operari.

Sexta tabula.

Epytheta ad equales et pares

Amabilis
Peramabilis
Alacer
Benignus
Clarus
Curialis
Concors
Firmus
Fidelis
Generosus
Honoratus
Hilaris
Fixus
Laudandus
Lucidus
Laudabilis
Legalis
Morigeratus
Mirificus
Mellifluus
Perfectus
Pinguis
Precipuus
Solidus
Temperatus
Virtuosus
Fortis
Ficatus
Largus
Purus Et huius similia

Amicus
Socius
Frater
Cognatus
Sorori
Consanguineus
Servus
Mercator
Scolaris
Civis
Burgensis
Et cetera

Dilectus Et filia
Dulcis
Discretus
Graciosus
Gentilis
Humilis
Intimus
Integer
Mansuetus
Mitis
Nobilis
Innocens
Obtimus
Placidus
Placabilis
Predilectus
Perfectus
Sobrius
Constans
Verax
Veridicus
Velox
Utilis
Suavis
Utilis
Floridus
Letus
Gaudiosus
Gaudens
Efficax
Precipuus Et huius similia

Frater
Amicus
Faber
Sartor
Vicinus
Compater
Nepos Et cetera
Carnifex
Pellipari
Discipulus
Viator
Cursus
Nuncius

Septima tabula.

Epytheta ad dominas

Amorosa
Amena
Rutilans
Serena
Clara
Primula
Rosea
Liliata
Purpurata
Decora
Fulgida
Resplendens
Odorifera
Stellicosa
Stellifera
Angelica
Pulcherrima
Solaciosa
Delectabilis
Virginea
Dulcissima
Formosa
Ornata
Honorabilis
Nobilissima
Prudentissima
Suavissima
Preciosa
Preclara
Dorica
Venusta Et huius similia.

Amasia
Domicella
Dña
Soror
Puella
Amica
Amatrix
Virgo
Vicina zc.

Eco

Epytheta nomini mala

Atrox
Avarus
Austerus
Arrogans
Ambiciosus
Ambiguus
Bilinguis
Balbus
Buffosus
Bellicosus
Blaffemosus
Fictus
Fraudulentus
Fraudosus
Garulosus
Gravis
Gulosus
Claudus
Crudelis
Caninus
Curtus
Dyabolicus
Derisibilis
Destructivus
Dapnabilis
Epycurus
Dissipativus
Dolosus
Dolorosus
Ebrius
Fraudativus.

Falsus
Fallibilis
Fetidus
Furtivus
Invidiosus
Proditiosus
Pertinax
Rufus
Pustulosus
Pestifer
Querelosus
Quemimoiosus
Ruralis
Rusticalis
Rusticanus
Rabidus
Reus
Protervus
Rubiginosus
Raucus
Hostilis
Horribilis
Inimicus
Iniustus
Impius
Irsutus
Iratus
Invidus
Imprudens
Maleficus
Mendicus

Ouendax
Meretriculosus
Cavillosus
Cavillocus
Cornutus
Crelacome
Crudosus
Nex
Nepharius
Odiosus
Orrinus
Niger
Putridus
Perfidus
Stultus
Scelerosus
Sciticus
Strumosus
Sterilis
Servilis
Timbosus
Silvester
Terribilis
Turbidus
Turbatus
Turbatus
Timidus
Tremens
Trapnidus
Vastativus
Scabiosus
Leprosus
Contumax

Inhonestus
Incontinens
Inutilis
Vilis
Verbosus
Vanus

Inimicus
Servus
Famulus
Seductor
Demon
Iudeus
Saracenus
Excommunicatus
Dyabolus
Hereticus
Apostata
Canis
Homicida
Proditor
Leno etc.

Ventosus
Venenosus
Vinosus
Vermiculosus
Et hiis similia.

Epytheta nominis indifferentia

Longa
Brevis
Lata
Curta
Stricta
Rotunda
Quadrata

Turris
Domus etc.
Camera
Porticus

Alba
Nigra
Rubea
Viridis
Crocea
Linea

Vestis
tunica etc.
Cappa

Frigida
Tepida
Clara
Calida
Turpida
Fluvialis
Fontanalis
Putealis
Fetida
Gelida

aqua
petra etc.
pluvia

Lignea
Lapidea
Terrea
Plumbea
Ferrea
Metallina
Cuprea
Stagnea
Vitrea

Cuppa
Scutella
Patella
mensura
Quarta
Ymago etc.

Linea
Lanea
Bobatina
Canapina
Sirica

tela
Cappa etc.
vestis

Leonina
Cervina
Lupina
Asinina
Bovina
Caprina
Agnina
Canina
Leporina
Vulpina
Ursina
Cyrecina
Ovina
Ancina

Pellis
forma etc.
ymago

Frumenteus
Ordeaceus
Milliaceus
Siligenaceus
Triticeus

odor
panis
cibus etc.
sapor

Humana
Mortalis
Hominea
Bestialis

Conditio
ymago etc.
Statura

Olivetus
Nuceus
Castenaceus
Pireus
Pomiceus etc.

Flos
Ramus
Sucus etc.
viror

Epytheta ubi bona.

Amicabiliter
Amorose
Ardenter
Astute
Affluenter
Aptissime
Aptissime
Alme
Beate
Coronant
Donant
Doctrinaliter
Diligenter
Dulciter
Decorabiliter
Domestice
Eleganter
Benigne
Blonde
Blande
Bonifice
Benedicte
Baticat
Beatissime
Curialiter
Custodiunt
Curiose
Clare
Constanter
Clementer
Caste

Festive
Famose
Fideliter
Fortiter
Gaudent
Graciose
Gratissime
Gratulant
Gratiant
Gloriose
Hilariter
Habundant
Humiliter
Iocundant
Iuste
Iocose
Honeste
Intime
Innocenter
Iustissime
Integre
Erudiunt
Educate
Electe
Delectabiliter
Discrete
Concorditer
Consulte
Eloquenter
Circumspecte
Egregie

Excelse
Devote
Fructuose
Fertiliter
Fervent
Purpurate
Pudice
Placabiliter
Polite
Perfecte
Pucte
Prudent
Probabiliter
Ditissime
Locupletant
Exultant
Tripudiant
Letant
Plaudibiliter
Fecunde
Impinguant
Carissime
Caritative
Laudabiliter
Lucide
Laudiflue
Large
Legaliter
Largiflue
Luculent
Mirifice.

Miraculose
Mirabiliter
Magnifice
Mediante
Magistraliter
Modeste
Mensurate
Nobiliter
Nitide
Odorifere
Obtime
Ornate
Pulcre
Opulente
Pobtime
Placide
Plene
Placite
Pacifice
Ficere
Tempute
Misericorditer
Valenter
Virtuose
Veraciter
Viriliter
Honorabiliter
Ingeniose
Illustre
Inclite
Prudenter
Predicatiue

Aliter
Lete
Feruenter
Robuste
Expedite
Fulgide
Sapienter
Saporose
Solliate
Sermocinanter
Secure
Suauiter
Satiabiliter
Sanctissime
Serene
Strenue
Sobrie
Mansuete
Fauorabiliter
Famulanter
Placide
Obtemperanter
Munde
Restaurant
Seruitiue
Confidenter
Modeste
Honeste
Vigilanter
Laureate
Diuinitus
Celitus et hiis similia

Fecit
Amat
Docet
Saluat
Liberat
Seruit
Loquitur — Et cetera
Informat
Diligit
Consecrauit
Dispensat
Confirmat
Honorauit
Laudauit

Epytheta verbi mala.

- Acrit'
- Auare
- Billingue
- Blaſſemat'
- Balbe
- Buſoſe
- Bellicoſe
- Auſtere
- Crudelit'
- Claude
- Cece
- Canine
- Lattrant
- Arogant
- Ambicioſe
- Ambigue
- Dure
- Diabolice
- Deſtructiue
- Dampnabilit'
- Diſſipant
- Doloſe
- Fraudulent'
- Guloſe
- Garuloſe
- Graue
- Hoſtilit'
- Iniuſte
- Impie
- Increpat
- Irrite
- Irate

- Inuidioſe
- Irracionabilit'
- Inuincibilit'
- Maledicte
- Malifice
- Mendacit'
- Mercēant
- Maliuole
- Mortalit'
- Maliloq̃
- Minute
- Melācolice
- Mendoſe
- Maculoſe
- Nepharie
- Nichillat
- Odioſe
- Praue
- Ebrioſe
- Fraudant
- Ficte
- Falſe
- Fallibilit'
- Fetide
- Furtiue
- Pigre
- Putride
- Pnicioſe
- Pinacit'
- Auſtere
- Horribilit'
- Iniq̃

- Puſe
- Puſtuloſe
- Peſtifere
- Pungitiue
- Queruloſe
- Querelant
- Ribalde
- Rubiginoſe
- Rabide
- Rauce
- Verboſe
- Vane
- Ventoſe
- Vaſtatiue
- Scabioſe
- Leproſe
- Infelicit'
- Proditorie
- Proterue
- Proditionalit'
- Pfide
- Stulte
- Strumoſe
- Sterilit'
- Seruilit'
- Sicce
- Surde
- Sanguinee
- Terribilit'
- Turgide
- Turbate
- Timide

- Tremēt ꝯ ſim
- Trepide
- Nubiloſe
- Vermiculoſe
- Vilit'
- Inopinat'

- Percuſſit
- Inimicat'
- Occidit
- Vulnerat
- V'berauit
- Odit
- Flagellau̅
- Pſeq̃t
- Predat'
- Expoliat
- Deſtruyt
- Suppeditau̅
- Dilaniauit ꝛc̄

- Triſte
- Impfecte
- Erumpnoſe
- Turpit'
- Tirampnice
- Baratatorie ꝯ ſilia

Alte

Epytheta ubi indiferentiam.

Alte
Basse
Breuiter
longe
Stricte
Rotunde
Late
Quadrate
Albe
Nigre
Rubee
viride
Crocee
Linee
Frigide
Calide
Tepide
Clare
Turbide
Lignee
Lapidee
vitree
Apte
Manifeste
Euidenter
verisimiliter
Audienter
Loquenter
Sedenter
Sedule
Iacenter
Leuiter

Statim
Continue
Cotidie
Illico

Facit
Videt
Loquitur
Operatur &c.
Moratur
Dormit
Hedificat

Videnter
Verborum
Factorum
Operum
Et huius similia

Regula doctrinalis de epythetis

Nota ꝗ epytheta indiferentia possunt esse infinita quando non significant bonum nec malum. set indifferenter se habent. Ut nomina feminina ita possunt epythetari sicut masculina.

Ceterum nota ꝗ sicut epythetantur nomina in masculino genere. Ita in feminino genere epythetari possunt ut dilecta soror. dulcis oratio. fetida meretrix. mors amara. via lata. platea rotunda z cetera. Ut nomina appellatiua. participia z gerundia possunt epythe<tari>

Finaliter nota ꝗ sicut propria nomina virorum z officialium nominum per epytheta decorantur. Ita eciam appellatiua nomina. participia. z gerundia epythetari possunt ꝑ aduerbia. ut Clamans homo. efficaciter fruens deo altissimo. illesam manum conseruando continue. letantes celo coronabitur in futuro. Et sic de singulis epythetis bonis malis indifferentibus.

Explicit libellus de epythetis.

Collectio florum super arte et usu dictaminis per magistrum Jo. bondi de aquilegia ad utilitatem rudium compillata. In hoc prohemio offert magister utile opus

Viris venerabilibus et discretis Judicibus Notariis scolaribus ac personis quibuslibet litteratis Comorantibus Civitatis egregie Civitatis ... Johannes bondi de aquilegia eruditor minimus dominus et amicus vester. Johannes bondi de aquilegia eruditor minimus dilectationis facultatis, salutem et facundiam consequi tullianam. Sicut inter alios vestem studetis habere pulcherrimam et invenustum habitum corporis intueri, sic vobis solertius est curandum. Ut clare mentis exornatione consita litteralis scientie acquiratis pulcritudinem et hornatum. Nam ut dicit Cassiodorus vir illustris tris. Omnibus loqui datum est. Solus tamen ornatus doctos ab indoctis discernit. Solus hornatus ad augendum gloriam principium est exactus. Circumspectorum vestre igitur aurum non offero nec argentum. Sed considerans quosdam vestrum deficere in debite vobis acquisitione scientie Aut negligentia vel rubore verecundie. Seu rei familiaris concursu verbis quas loco magistrorum suscepi discreti et prudentis viri magistri Angeli qui ... lucens lucerna ... Rudes erudiens et debiles efficiens virtuosos. Quod dam opusculum quod ex dictis Laurentii laurea laureati collegi cum summo studio vobis censui fabricare. Ubi momentanea quadam inspectione dictandi quascumque epistolas componi plenitudo. Qua indigere nostre privatae ac rei publice presens usus. Exurgente siquidem compendium suscepti vobis uberius presentatum. Pietatis ac gratia minime derelictis ... pomerium electorum florum et fructuum delectatione planta tum. Singuli accedentes. Illis dum taxat exceptis quorum oleo deficiente lampades extinguntur. Incipiunt Rubrice prime partis huius operis

Quid sit dictamen et unde dicatur.
Divisio dictaminum per genera sua.
Divisio dictaminum epystolarium.
Quid sit epystola et unde dicatur.
Quanta sit utilitas epistole.
Quare fuit inventa epistola.
Quot et que sint partes epystole.

Quid sit dictamen et unde dicatur. Vel aliter.

Dictamen est ad unamquamque rem digna locutio et decora. Vel aliter. Dictamen est digna verborum et artificiosa congeries cum pondere sententiarum. Vel aliter dictamen est digna verborum structura et ordine dictionum. Vel cogitatione mentes probabilitate firmans et ornatu delectans animum auditoris

Dictamen est cuilibet rei tractatus ad rem ipam queniens applicatus .
Dicit aut dictam a dicto . tas vbo freqntatiuo . quia qui dictat freqnter
dicit . Diuisio dictaminu p gna sua
Nota q dictaminu aliud eplare aliud no eplare . Epistolare dictam est
quod p eplas ordinat . vt Eple pauli ad corinthios ad Galatas . Et
sicut Eple petri de vineis . Thome de Capua & alior dictator . No eplare
dictam sicut Euuangelior dictam & bibliae ac veteris legis scripta . Diuisio dicta
Dictaminu Eplariu quatuor sunt gna a veterib diffinita minum eplariu
scilicet prosaycu . metricu . rimicu & psimitricu . Prosaycu de quo inte
dimus quod dr a pluritate vbor . vel a proson grece quod latine sigficat lon
gum . Quia possum i prosayco dictamie longi & lati euagari . quod no e licitu
i metrico vel rithimico dictamie . Metricu quod ex metris vel usib opoitur . Et dr
a metron grece quod e mensura latine . Quia sub certa pedu & sillabaris mensura co
sistit . Vt dictam Ouidii . virgilii & lucani & alior poetar . Rimicu quod rithi
mis vel rimis qpoitu e . sicut dictam primatis . Et dr a rithimon vel a ri
ma quod e distictio . Quia sub certa coputatoe sillabar cu finali qsonatia distiguit
seu etiam difimt . Prosimitcu dicit quod metris & psa copositu est sicut dic
tam cpsi . boetii vel alani . vnde nota q omne dictam mudi eplare ad ista quatuor
gna reducit . Quid sit epla & vn dicat
Epistola e libellus absenti vel absentib destinatus . vel alit . Epla est
alicui itentio litteralis alii vel aliis destinata . Et dr ab epy quod est su
pra & stolon quod est missio . quasi sup intentoe mittentis facta qdam missio
litteralis . Quanta sit vtilitas eple
Attende lector q magna e vtilitas eple . Nam p ipam qui tacet audit .
absens impetrat . vernat amor parit florescit etas . Quare fuit iue
Nota q quatuor de cas fuit iuenta epla . Prima ut p eo habeat ta epy
nt absentes taq it psentes . Scda ut stultia legati no noceat stole .
itentioni mittentis . Tercia ut secreta amicor celent p ipam . Quarta ut
i ipa mittentis affectus plenius declaret . Quot & q sint partes epystole
Nota q qnq sut ptes eple sedm quosdam . s . Salutacio . Exordiu . Narra
tio . petitio . conclusio . Quatuor itegrales . s . Exo . Nar . pe . Conclusio
Tres subitiue . s . honestu . vtile . delectabile . Due potentiales . s . suasio dis
suasio . Due remote . s . Clausa . distictio siue punctu . Alie remociores ut

dictões z sillabe. Talie remotissime ut litte. Qnia quicquid est pars ptis est pars totius phylosopho testate. Et quia a salutatoe sumit pricipiu digne de ipa pmordialit e incendu Incipiut Rubrice scde ptis

Quid sit salutatio z vn dicat.
Quot z quibus mois accipit salutatio.
Quot z quibus de caus tacet salutatio i epla.
Que osideranda sit i salutatoe maioz mittetui.
Que psone debeat uti dei gra i salutatoe
Que osiderari debent i salutatoe maioz mittetium
In hijs usiculis osideranr recipientes clici z hec omia attribuenda sut eis.
De laude ppa i salutatoe subtacenda.
Quot z quibz de caus ppa noia i salutatoe tacent.
Quibus psonis i xpo patres e i salutatoe dicendum.
Quod ubi pme ul scde psone locu i salutatoe no habet.
Quot p sunt i salutatoe ponende.
Que uba sunt i salutatoe intelligenda. z qre no ponunt z p que cauam hnt si salutatio.
Regula doctnalis i salutatoe de osuetudine imittenda.
Qr minores no debet mitte salute maiorib z qre.
De ppositoe psonaz i salutatoe.
Diuisio salutationum
De adtermiatoe locoz z no.

Quit sit Salutatio z unde dicat

Salutatio est limen uel lumen eple. Expositio quia sicut p limē hostiu itramus domu, ita p salutatoem eplam intram. Limē etia dr t methaphorice .i. trasumptiue. quia sicut lume pbet astatibus claritate p quod noti ab inotis discernut. Ita salutatio nobis mittentis et recipientis noia plenius maifestat. Vel alit salutatio est salutis adoptio. Vel alit salutatio e quedam eple pars qua mittentis z recipientis noia plenius declarant. Vel alit salutatio e titulus eple cu suis dignitatib noia mittetium z recipientiu expssimus. Et dicit salutatio ab hoc ubo saluto -tas. quia pmo salutam. in q exordiam aliquid. vel narram. petam seu etia cocludam.

Aduitas lector q hec dictio salutatio accipit multis modis. Quot et quibus mois acci. Primo pro hoc vocabulo salute. Itē p iclinatoem capitis. s. quado pit saluta equalibus iclinam ppt humilitate. Itē p salutatoe z anuciatoe angli Gabrielis. no.

ad virginem preciosam dicendo. Ave maria etc. ¶ Pro tota parte epistole .s. quando tota salutatio ponatur. dicendo sic. Discreto viro domino P. Notario talis loci. talis salutem et amicitie perpetue firmitatem. ¶ Pro exhibitione devotionis. cum dicitur Reverentiam cum debita devotione et huic similia. ¶ Pro submissione et subiectione sui ipsius et rerum suarum. ut cum dicitur Se ipsum. vel id quod est. vel quicquid habet. ¶ vel pro recommendatione sui. ut cum dicitur. Cum recommendatione se ipsum. Vel cum recommendatione sui ipsius ad omnimodum famulatum. etc.

Quot et quibus modis decenter tacetur salutatio

Attende fili karissime quod salutatio in epistola tacetur .iiii.or decenter. ¶ Primo propter edictum aliquod vel statutum a maiori vel maioribus ordinatum. ut Noverint presentes litteras inspecturi nos talia statuisse vel edidisse. ¶ Propter novitatem aliquam vel publicationem alicuius facti vel alterius rei geste. ad eternam rei memoriam reducendam. ut exultet iam universa turba fidelium pro canonizatione vel canonicatione talis sancti. vel pro victoria talis regis mundus gaudeat universus. ¶ Propter petitionem seu libellum simpliciter fiendum et maiori seu maioribus presentialiter porrigendum. ¶ Item si in aliis casibus, nisi nuntii vices salutatoris referret epistola salutatione careret certa dicta merito promereret.

Que consideranda sunt in salutatione maiorum mittentium.

Considera magne capacitatis lector. quod ea que considerantur in salutatione in hiis versibus declarantur. qui sunt ex parte maiorum mittentium.

- Gratia — scilicet posito nomine prelati. ut. Petrus etc. dicatur dei gratia etc.
- Post — id est postea ponatur
- Titulus — id est nomen ecclesie ad quam digessit titulatus ut Episcopus Paduanus etc.
- Ordo — ut Cardinalis. Patriarcha. Archiepiscopus. Episcopus sive abbas
- Devotio cleri — Quia consueverunt antiqui prelati dicere licet indignus. licet insufficiens. licet immeritus etc. sed paucissimi hodie dicunt. ¶ Layci vero non debent dicere licet immeritus. vel licet indignus etc.

Quando debeat uti dei gratia in salutatione

Nota quod isti per dicunt dei gratia in salutatione et non alii secundum iuris rigorem: tantum .s. Cardinales. Patriarche. Archiepiscopi et episcopi propter consecrationem. Quidam abbates et abbatisse. id est crociati et infulati propter benedictionem. Quidam similiter reges et imperatores propter crismatis unctionem. Qua propter consentur de divino munere percepti. Et ideo in salutationibus ipsorum est dei gratia contendum, vel permissione divina. Vel divino nutu. vel divina miseratione. vel dei et apostolica gratia ut quidam dicunt prelati et huiusmodi similia. et huic similia.

Que considerari debent in salutatione minorum mittentium.

Ista que sequuntur observari debent ex parte mittentis quando recipientis in salutatione

- Servitus — Quia minor maiori semper debet dicere se suum fidelem. humilem. devotum et similia.
- Conditio — ut est officium .s. Iudex. Arator. Notarius. Miles. Magister. Potestas et similia.

Patria — ut de tali loco . Ciuitate . Castro . Burgo uel villa .
Cognatio — ut de Gallucus . de colupna . de brisis . uel de friso et c.
Illhus u̇siculis osiderant In hus u̇siculis osiderant recipientes clerici et hec oia
recipientes clerici et hec oia attribuenda sunt eis — silicet . attribuenda sut eis .
Laus — Noia laudem sigficantia debent recipienti ascribi et no mittenti
ubi gratia Pape dr̄ sanctissimo . Epis reuerendo et c. sic in pticula de singlis
Locus — ut de tali loco . Ciuitate . Cast͛ et c. Et psois qpe ordinatu habet
Et dignitas — ut archieps . Cardinalis . Patriar . abbas . Eps ut ppositus et c.
Sint clerici — s. quando eis scbit . maioribus ut mediocribus .
Et mereant — uel uereant͛ . ut dicat͛ eis ven̄ uel reuerendo ul̄ bn̄merito ul̄ dignissimo et c.
Illhus u̇siculis osiderant͛ recipientes layci In hus u̇siculis osiderand͛ reci
et hec oia attribuant͛ eis . pientes layci . et hec oia attribuenda sut eis .
Laus — s. noia laudem sigficatiua debet recipienti ascribi et no mittenti ut
Illustrissimo principi uel magnifico Comiti et c. sic in pticula plenius het͛
Locus — ut de tali loco . Ciuitate . Castro . Burgo . villa et c.
Et dignitas — ut Imperator . Rex . Comes . dux . marchio et c.
Sint layci — ista sint layci quibuscumque tam maioribus quam mediocribus sicut decet .
Et timeant͛ — ut dicat͛ eis potentissimo et ab hostibus metuendo . De laude ppa in salu
Ascultta fili care et nota quod nullus scribens debet se laudare tatoe subtacen
in salutatoe s; tenet͛ recipientem laudare . vn̄ u̇sus . Quamuis sis maior ali
tamen te finge minorem . Nec te collaudes nec te culpaueris ipe . Stre os alienum
te commendet no ppu . Et ubi ois laus in ppo ore sordescit . Quot et quibus
Cogita quod iiij. de causis tacent͛ ppa noia in salutatoe de causis tacent͛ ppa noia
Prima ppt ignorantiam . s. qui ignorat͛ nom recipientis in salutatoe .
tunc scbit nom dignitatis cum duobus punctis sic . . Exemplu . Serenuo
et potenti viro dno . . Potati uel Baroni talis loci et c. Scda ca qn scbit
plibus . tunc ppt ofusione plurium nouum ibidem ipentiu tacent͛ noia et poit͛ aliqd
nom collectum ut Comitati . Capitulo . Conuentui . ppło . Societati . Cetui . Turbe
et c. Tertia ppt vitatoem inuidie seu supbie recipientiu . ut si scbat͛ duobus
uel plibus in osimili dignitate positis uel officio . Ne p ppositoem vnius alti͛ idignatio
generet͛ . Quarta iniquitatis ca ut ire . seu comocois . ut si pat scbat oculo
filio . dns suo prauo . vn̄ bonu nom et pulcru habenti dr͛ malu et turpe . ut si uo
cet͛ bonifacius dicat ei malifacio suo suo . Si obtobonus dicat ei obtomalo . Si be
neuenutus . dicat ei maleuenuto . Si bndictus dicat ei maledicto filio . suo uel
nepoti . Et sic de osimilibus . Quibus psois e in xpo pat in salutatoe dicendu .

Nota q̄ Cardinales. Patriarche. Archiepi. Epi et Abbates infulati siue co-
ronati dicūt̄ i xpo patres ad diferentia patrū carnaliū. Et eciā eo[dem] mo[do].
Prelati maiores nos subditos uocāt i xpo filios ad diferentia carnaliū
filioꝝ. Et ubi p[ro]nomē ⁊ sede p[er] locū i salutac[i]oe nō habent ⁊ quare nō
Nota ꝑ̄terea q̄ u[er]bū p[ro]nomē ⁊ sede p[er] nō habet hodie locū i salutac[i]oe s[ed]
tacitū tcie p[er]sone ubi. Quia ꝑp[ri]a noīa ponūt̄ i salutac[i]oe Et om[n]ia
p[ro]p[ri]a noīa sunt tercia[rum] p[er]sonaꝝ. Ideo nō ponūt̄ ibi u[er]ba p[ro]nomē uel sede p[er]sone
nec itelligunt̄. Item quia salutac[i]o gerit officiū nuncii cui[us] est salutar[e]
i t[er]cia p[er]sona. Item salutac[i]o loquit̄ i[n]t[er] absentes. i. cū nō p[re]sencialit[er] loq[u]u[n]tur.
Scias q̄ i salutac[i]oe debent eē admin[us] due p[er]sone. Quot p[er]sone sint i salutac[i]oe ponende.
s[cilicet] una mittēs ⁊ alia recipiens. Vel plures mittentes ⁊ una
recipiens. Vel plures recipientes ⁊ una mittēs. P[er] quē casum h[abe]at fi[eri] salutac[i]o ⁊ q[ua]l[ite]r
Nota q̄ salutac[i]o apud modernos sc[ri]bit̄ p[er] datiū casum. ut dilec[t]o itelligant̄ ⁊ g[ra]t[ia]
to amico suo. p[er] mag[ist]ro talis loco ⁊c̄. Item nota q̄ nō pot[es]t̄ nō ponat[ur]
i salutac[i]oe u[er]bum omissū s[ed] itelligit̄ ibi. Mittit. Exhibet. Cupit. Mandat.
Delegat. legat. affectat. Desiderat ⁊ similia. Quia tacet̄ p[er] eminēcia mentis
affectu. Plus enim cupit mens q[uam] lingue possit officiū explicare. Vel aliter
Quia posito hoc uocabulo salute. ⁊ missa ia[m] l[itte]ra itelligit̄ mittit. Regula
Nota denique de salutac[i]oe q̄ circa ip[s]ius doctrinalis de [con]suetudine imitenda.
Moderno[rum] [con]suetudo pate[n]t ut ip[s]ius curie est poci[us] imitāda q[uam] racio ut
Ius scriptum. Vn[de] dic̄ q̄ consuetudo est alt[er]a natura. Et dic̄ tunc qua p[er]gis mores
cape quos ibi c[er]nis. Cum fueris Rome romano uiuito more. Cū fueris alibi
uiuito sicut ibi. Sic [er]go op[er]are cū fueris i aliqua Curia i salutac[i]oe ut ibi
dem [con]suetū est ⁊ cū aliis [con]cordabis dictatoribus. Ne t[ibi] dicat̄ turpis ē pars q[ue]
suo nō [con]gruit uniuerso. Et minores nō debeāt salute sc[ri]b[er]e maioribus ⁊ q[ua]re nō
Preterea sc[i]ē fili q̄ minores sc[ri]bendo maioribus debent tacē salutem. Quia
p[er] salute notat̄ q[ue]dam equalitas siue q[ue]dam eq[ui]parantia. s[ed] i[n]t[er] maiore et
minorem nulla ē equalitas s[ed] magna diferentia. Item dicit mag[iste]r Thomas
de Capua q[uo]nda[m] s[an]c[t]e Romane eccl[es]ie Cardinalis q̄ ludicr[um] salutare ē de d[omi]no ecce sup[er]
ior[e] nō de p[er]supp[ri]oe minoꝝ. Item mag[iste]r Guido faba dicit. Patres no
stros ⁊ patronos maiores nō absq[ue] iuris discrimine salutam[us]. De p[ro]posic[i]oe p[er]so
narum i salutac[i]oe.
a Apprehende dictator q̄ maiores p[er]sone siue scribat siue sc[ri]bat[ur] ei[s] semp[er] debent p[re]poni i salutac[i]oe. q[uonia]m dignior p[er]sona p[re]ferenda
est mi[n]us digne i salutac[i]oe. Et in uero eq[ua]lis sc[ri]bat equali recipientis p[er]sona.

-ingit pferet. Nisi fuerit inimicus. Quia tunc scriberis semper pponit. Un-
rsus. Scribens par pari. debet postremo locari. Postus ni fuerit q tunc p
cedere querit. Et no scribit pmulo ornore tunc ad uoluntate dictantis. quia
scribens por ppone ratioe maioritatis z postpone ca humilitatis. Ut magister
scribens discipulo uel scolari. Vel archidiaconus scribens Canonico. Diuisio salu

Nota finalit q salutationu alia pscripta. alia subscripta. alia tationu ttai.
circumscripta. Prescripta e illa qua pscribit nom recipientis psone noi-
bus sigfficantibz laudem. Vt sic. Dno. P. eximio z dilecto Iudici talis loci
Subscripta e illa qua subscribit nom recipientis cu noibus sigfficantibz laude
Vt sic. Prudenti z sapienti viro dno. P. Iudici talis loci. Circumscripta e
illa i qua circumscribit nome recipientis psone noibus sigfficantibz laudem Vt
sic. Vend xpo pat dno. P. dei gra epo paduano dignissimo. De adiectiua

Postremo nota q ppu nota locoz loquendo de psonis tac locoz qbz psoz z qlz no
ecclesiis adiectiuare debem. Vt Eps Paduan z no padue vel de padua
loquendo uo de psonis secularibz negg. Vt petrus miles de padua z no pa-
duan. Ite nota q qn denotat origo poit tunc i ablatiuo ppu nome cu ppo-
sitione. vt Ciuis de padua. mercator de venetiis. Qn uo denotet officium
tunc ponendu e ppu nom i gto casu. vt Potestas padue. Iudex bonoie. ze

Quid sit clausula z de ipi expoitoe. Incipiunt Rubrice scde ptis opuscli

Quid sit distictio et de ipius expoitoe.
Ex quot distictoibz possit ostare clausula ad plus z ex qt admin.
Exemplum de duabus distictoibz i una clausula.
Exemplu de tribus distinctoibus.
Exemplu de quatuor distictoibz.
Exemplu de quinqz distictoibz.
Exemplu de sex distictoibus.
Exemplu de septe distictoibus.
Quot modis cognoscit distictio.

Quid sit clausula et de ipi expoitoe.

Quia partes epte p distictoes z clausulas ordinant. Ideo de ipis
tractam q ad integrales ptes epte descendem pmitus est uidendu. Et
primo de Clausula. Clausula e ophensio distictonu pluriu sub
uno ambitu ortetax. Expositio. Clausula .i. sententia. ophensio .i. oratio ophen-
siua. pluriu .i. multax distictonu .i. oracionu. ortetax .i. positax. sub uno am-
bitu .i. sententie circuitu. Et nota q omes distictoes poite i una clausula debet

ad vna sententiam venire. et de eadem sententia loqui. quam si discreparet in sententia
mixto diceretur talis clausula viciosa. Et nota quod si vnica distinctio sententiam termi
naret diceretur monocolon. a monos quod est vnum. et cola. Ut sic Bonis bona retri
buenda sunt merita. Et talis distinctio est puncto periodali scribenda. Quid sit distinctio

Distinctio est membrum clausule respectiuum. Expositio. distinctio .i. tio et de ipsius expositione
oratio est membrum .i. pars. clausule .i. sententie. respectiuum .i. respiciens totam orationem
sententiam. Et nota quod reperitur etiam subdistinctio. quando ipsa distinctio iterum subdistinguitur
.s. quando inter appositum et suppositum fit in distinctione pausatio punctualis. Ut sic Labuntur
in nimiam egestatem. acquisite properam diuitie temporales. Ex quot distinctionibus possit constare

Scire te cupio et teneo quod clausula potest constare ex duabus competenter ad plus et ex quatuor
distinctionibus ad minus et ex septem ad plus. Cum si ulterius extenderetur admini
strationem implicitatis orationis cursum sensus nimis redderet obscurum. Ex duabus
distinctionibus debet constare clausula ad minus. quia omne diffinitum semper debet naturam
sue diffinitionis. Ita qui dicat pluralitatem includit in se singularitatem. ergo etc.

Exemplum de duabus distinctionibus in vna clausula.

Cum inter ceteras virtutes caritas obtineat principatum.
Nulla sine ipsa virtutum possessio reperitur.

Exemplum de tribus distinctionibus

Cum de diuino munere ad mortales cuncta prospera deriuentur.
Dignum esse censetur diuinis obedire mandatis.
Ne turpis ingratitudinis vicium incurram.

Exemplum de iiii. distinctionibus.

O incredulorum opinio maculata.
Crede in filium virginis gloriose.
Qui peccatores in se sperantes non deserit.
Cunctis bona tribuens et non improperans affluenter.

Exemplum de v. distinctionibus

Ante themeritatis arguitur
Et merito potest de audacia condempnari.
Qui nullis precedentibus meritis vel obsequiis famulatur
Se promptum offerre non dubitat.
Et preces suas postulat exaudiri.

Exemplum de vi. distinctionibus

Uester sum dne predilecte
Inquantum subministrat potentia.
Nam volo quod vultis
Et sentio quod sentitis.
Vestris dicite parebo.
Et tamquam subitus famulus famulabor.

Exemplum de vii^te distinctionibus

Heu dolor indeficiens et o quanta sunt suspiria et lamenta.
Quum recordor tempus virginitatis amisse.
Prius eram formosa ut lilium pulcherrima sicut rosa.
Recte filia dici poteram agricolarum.
Sed postquam virilis me defloravit amplexus,
Facta viciosa corpore perdidi suavitatem odoris.
Et postula qualium inter spinas et tribulos cecidere.

Quot modis construatur distinctio.

Nota quod non tollitur tibi quin inter ista duo extrema scilicet duo et septem tuam possis clausulam fabricare. scilicet ex tribus quatuor quinque et sex. Et nota quod distinctio construitur quinque modis. scilicet verbo. participio. gerundio. ablativis absolutis et vocativis casibus. Exemplum. Amice karissime diligenti meditatione conhabita, deum diligere possetenus vobis studium cordialiter complacere. Cestiens summo cordis desiderio cunctis amicis facere placita. Incipiunt Rubrice quarte partis huius operis.

De Exordio quid sit et unde dicatur.
Quid sit proverbium et quam differentia parit exordium et proverbium.
De officio Exordiorum et eorum proprietatibus.
Ubi exordium possit in epistola collocari.
Quot et quibus de causis tacetur exordium in epistola.
De viciis exordiorum.
De signis que sequuntur exordia et in principio narrationis ponuntur.

Quia supprius de exordio fecimus mentionem De exordio quid sit et unde dicatur quid sit Exordium et de ipsius proprietatibus breviter est intendendum. Exordium est secundum tullium principium orationis rethorice per quod animus auditoris vel iudicis constituitur ad audiendum. Vel aliter Exordium est quedam benivolentie captatio. Vel aliter Exordium sive benivolentie captatio est quedam verborum laus cum suis dignitatibus preparans atque inclinans ad petitionem mittentis

animum auditoris. Dicitur autem exordium ab exordior, iris, quod idem est quod incipio
incipis. Unde exordium quasi sermonis principium. Unde notandum quod differentia est inter exordium et
proverbium sicut inferius plenius apparebit. **Quid sit proverbium. et que differentia inter exordium et proverbium.**

Proverbium est sententiam continens et consuetudine approbatum. Sicut hic. Mus, bubo,
in pera, ignis in sinu et serpens in gremio non prebent suis hospitibus munera
graciosa. Item si delicate nutriveris filium ipsum postea sentiens contumacem.
Item nota quod dicta Salomonis et dicta Senece dicuntur proverbia et dicta philosophorum. Set
decretalium notabilia dicuntur generalia et auctorum notabilia flores auctorum dicuntur.
Item nota quod in exordio semper captatur benivolentia a persona mittentis vel recipientis.
in proverbio non nunquam sed sola bona sententia et utilis sepissime reperitur. Item nota
quod exordium fit quandoque in prima parte, quandoque in secunda, quandoque in tercia sicut placet
dictatori. Proverbium vero semper in tercia exceptis quibusdam proverbiis Salomonis et Se-
nece qui quandoque in prima, quandoque in secunda, quandoque in tercia loquebantur persona. **De officio exor-
diorum et eorum proprietatibus.**

Officium exordiorum est triplex scilicet construere auditorem
benivolum, docilem et attentum. Verbi gratia docilem constituimus auditorem in
exordio quando docte videmus ipsum per promittendo nos dicturos que sibi videntur ignota dicendo
breviter et summatim sic. Ne fastidium quod brevitas desiderat auribus, et amica prolixitas non
noceat etc. Attentum auditorem tunc possumus quando pollicemur nos dicturos nova
magna mirabilia et utilia. Ut sic plerumque animi solent prosperis et novis re-
levare gaudiis. Igitur etc. Et nota quod ubicumque est docilitas est attencio secundum Tullium
dicentem. docilis est qui attente cupit audire. Benivolentia captatur quinque modis

Quinque modis captatur benivolentia.

A persona mittente vel eloquentis sic humiliando mittentem et attemperando
sententiam sic dicentis. Ut Ecclesiasticus vel dominus quia pulvis et cinis vester
sum. Vel sic dicat psalmista. Respice in me domine et miserere mei quia unicus et
pauper sum ego. Vel sic tam die dierum et nocte. Suus vester sum domine.
Largiflua magnificencie pietas vestra sepe de luto fecis et lacu miserie me levavit.
A persona recipiente sic laudando et extollendo ipsam de fama, iusticia, hone-
state, paciencia, temperancia, fortitudine, largitate, fidelitate, caritate et
de quibuscumque virtutibus vel litterarum ingenio, subtilitate, sollicitudine et
etc. Exemplum de fama sic. Fama vestra dulcissona doctor egregie per univer-
sum orbem patenter diffusa inducit me vestris iussionibus obedire. Hic est etc.
Ab utraque persona sic. Sublimando recipientem et humiliando mittentem sic. Fama
vestra dulcissona doctor egregie ubique diffusa possit inducere me servum vestrum humilem etc.
Ab ipsa re scilicet extollendo ipsam rem quam intendimus suadere. Vel commendando eam modes-

-te. Vel vituperando rem quam dissuadere intendimus. Suadendo ut sic. Sicut
sol ceteris sideribus eminentior comprobatur. sic scientia dictaminis super ceteras facul
tates noscitur reflorere. Ideo etc. Dissuadendo sic. Cum ingratitudo est vent(us)
urens desiccans fontem pietatis. quod vitium exosum est deo hominibus et angelis odiosum.
Ideo etc. concedem(us) vestro exhibentis doctori. ne ingratitudinis vitium incurratis. Vel aliter
cum secundum canonicas sanctiones. Qui in hoc mundo peccavit in alio graviter nisi penituerit
punietur. Ideoque penitentiam agite de commissis ne contra vos deus irascatur. Ubi possit

Nota quod exordium potest collocari in principio medio et fine epistole. exordium in epistola collocari.
scilicet post salutationem. post narrationem. post petitionem. post conclusionem et ubicumque
per epistolam. sicut sanguis per omnes partes corporis diffunditur et per omnia membra. Exem
plum quomodo ponatur in principio. sic. Tali amico talis amicus salutem cum plenitudine gau
diorum. Omnis est laudabilis amicorum. Ut alter alteri precibus condescendat. Sic est quod ubi
suffitio me . Bononie debitis implicitum cruciari nimia paupertate. Quare vos
deprecor et requiro ... que me satis placabit tantum petitionem gratiam. Cognoscentes
me vobis fore per inde ... obligatum. Qualiter in medio ponatur
... sic. Tali talis. Noverit vestra dilectio per presentes me Bononie cum expen
sis et multorum utilium emptoris librorum penuria debitorum gravari. Unde consulo
... quod ubi maior consistit fiducia ... necessitatis cum oportet.
... ... fiducia recurrendum. Vestram amicitiam deprecando quatenus etc.
Qualiter in fine ponatur exordium. Tali talis etc. Amicitie vestre facio manifestum
... ... mea sub usuris detinet voracitas ebreorum. Quare
vos rogo ... indigentie mee cum decenti subsidio succurratis. alio
... studium meum ex ... defectu graviter impedietur. Quod solebat longos
... . Nam considero quod tunc amicitia vires recipit cum pe
... reddit ... Valete in domino qui facit in se sperantes vale.

Notandum lector hoc quod quinque dicuntur exordium. Quot de causis epistola exordium subtra
in epistola subtrahetur. Prima potest ... petitionem cetur.
ut si scribam amico quod prestet mihi unicum denarium. quia in tali vili petitio
ne esset exordium dignum apponi. quod sepe valeo dicere machina ... . Secunda
cum intendo defendere matrem contra patrem. tunc tale genus ... dubium est. Un
de vix possum in tali dubia materia proprium exordium reperiri. Tertia potest eviden
tissima et honestissima causa vel necessitate rei seu imminente utilitatem
ut si scribam patri meo ut tradat sororem meam nuptui xxx. ia annos habente.
ne fornicetur in opprobrium nostrum et totius parentele. Certe ipsa honesta petitio

constituit auditorem beniuolum docilem et attentum. ¶ Quarta propter nimium festinatum egressum ubi sola narratio vel petitio sufficit ¶ Quinta propter maioris negotii impedimentum. Unde dicitur quod maioribus vacantes consiliis a curis inferioribus subtrahuntur. Sic de multis contingit notariis qui sepe sunt magnis impediti et variis occupati negotiis. quorum interest sepissime die una centum vel ducentas litteras partium expedire. De viciis exordiorum

Vicia exordiorum secundum tullium sunt vii. ¶ Quorum primum dicitur vulgare. tum. Vulgare est quod in plures causas reduci potest. vel quo uti potest adversarius contrario allegando. Ut sic Exaudiatis me domine Judex quia foveo iustam causam. exaudiatis potest adversarius respondere. Immo me iustissime Judex exaudire debetis qui equam et iustissimam causam foveo. ¶ Secundum est mutabile quia mutat formam quam cepit ipsam non continuando Ut sic civitatis ceteratis sordescit qui patrem suum a mortis periculo liberat et custodit. ¶ Tertium exordium dicitur viciosum quod separatum vocatur a tullio. Separatum dicitur quod non nascitur ex qualitate cause sicut debet. Exemplum Ille pater dicit aures spernimus lyre qui devota filiorum precamina non exaudit. Igitur noveritis quod tales oratores ad talem civitatem novum pervenerunt. Quare dilectioni vestre destino. v. libras ad vestram tuam indigentiam repellendam. ¶ Quartum exordium viciosum dicitur translatum quod sequenti narrationi penitus non coheret Ut sic Patris copia cedit in opprobrium filiorum. Ideoque noveritis pie pater me tanta paupertate gravari quod cogor vagari undique hostiatim. Quare vobis destino care pater in computatio uno. x. libras. ¶ Quintum exordium viciosum dicitur nimis longum. Istud notum per se patet. ¶ Sextum exordium viciosum dicitur nimis apparatum. quod continet magnam phylosophyam vel immensum hornatum vel nimis inflatam falleratam sermonis. Sicut quidam loyci vel gramatici faciunt. Ut appareat poeticis gerentur et videntur rabi paliati ymbribus ignorantie Rethorice qui nullis tamen claritatibus potiuntur. ¶ Septimum exordium dicitur viciosum quod refficitur a Tullio nominatur. Illud enim nec beniuolum nec docilem nec attentum efficit auditorem. Ut sic vobis supplico domine tam rendere cum possem precipere si placet. quatenus exaudiatis me. De signis que sequuntur exordia

Demumque nota quod ista sunt signa que sequuntur exordia et in principio dictaminis et in principio narrationis ponuntur. ¶ Hinc est. ¶ Unde est. ¶ Proinde est. ¶ Quare cupio narrationis ¶ Igitur. ¶ Itaque. ¶ Ergo ¶ Sane ¶ Nimirum ¶ Siquidem ¶ Equidem. ponuntur. ¶ Ideo ¶ Idcirco ¶ Ideoque ¶ Et hiis similia. Exemplum. Quoniam est laudabilis amicorum ut alter alteri probus condescendat. Hinc est vel proinde est quod amicitie vestre sufficio etc. Vel Sane amicitie virtus non patitur ut amici promissio suis effectibus spolietur. Quare vos deprecor etc. Incipiunt Rubrice quinte partis.

De narratione quid sit et unde dicatur
¶ Divisio narrationum
¶ De proprietatibus narrationis

De vicijs narrationum.
De observatione numeri pluralis vel singularis.
Divisio narrationum in simplicem et compositam.
De signis petitionum
Quot modis et quibus possit narratio et petitio inter se variari.
Per quas dictiones possit narratio et petitio sub uno puncto proprie concludi.
Qualiter narratio, petitio et conclusio in uno claudantur periodo.
Quod epistola carens narratione vel petitione non possit dici epistola.
Regula doctrinalis de litteris remissivis.
De istis generibus scilicet harum et presentium in epistola inserendis.
Quod pronomina prime et secunde persone in epistola non ponantur et quare.
Regula doctrinalis de inceptione narrationis.
De emenso prioribus scilicet nos et vos inserendis cum honoribus.

De Narratione quid sit et unde dicatur.

Narratio ut a Tullio diffinitur est rerum gestarum vel proinde gestarum expositio. Vel aliter Narratio est factorum vel gerendarum rerum explicatio. Vel aliter Narratio est alicuius facti vel dicti brevis apta probabilisque monstratio. Et dicitur de narro, ras, narravi, id est dico, cis. Quia habet narrare id est dicere vel declarare quod quisque alius esse notum desiderat.

Divisio Narrationum

Narrationum

Alia disgressoria. Disgressoria est cum egredimur a proposito principali aliud atque aliud simile vel dissimile recitantes. Ut si dicam. Sciatis quod in studio paupertatem sustineo angustias et labores. Semel Ad Sardenis, et ibi afflictiones multas pertuli. Sed hoc nichil fuit respectu dolorum quos in scolis patior.

Alia poetica. Poetica est qua poete specialius utebantur. Ut ystoria. fabula. argumentum. Ystoria est rerum gestarum et ab etatis nostre memoria remota. Fabula est que nec res veras nec verisimiles continet. Argumentum est ficta res que tamen fieri potuit.

Alia oratoria. Oratoria est que fit de rebus super quibus est iudicium faciendum. Et nota quod ista est narratio de qua de presenti intendimus et debet esse apta. brevis et probabilis. De Sertis narratorum

Narratio brevis est que tantum verbis necessariis expeditur. Ut siquis omnis vult narrare naufragium factum in mari. dicat quomodo flaverunt venti. quomodo rupta est arbor. quomodo themo relaxatur a navi et cetera. Non dicat In principio creavit deus celum et terram et mare. quomodo ventus et vapor sit in aera elevatus. Nec loquatur de

nemore ubi creata fuit arbor. Hic rei satis est summa dixisse eius preces non dicit.
Narratio lucida est cum res non narrantur perturbate nec ambigue nec contrarie. sed
solum cum verbis usitatis claris et aptis non obscuris non incertis non philosophie
subtilitatibus non astrologie obscuritatibus. Quia littera secta debet esse continuo intellec
ta. et obscura epistola procul est ab intellectus favore. Narratio probabilis est
cum narratur quod ad consuetudinem pertinet et naturam. ut studet legit disputat. contigit
nos ergo dicitur volat per ethera. Item que opinio recipit. sic narrant fratres
de sacerdote tractare. lenones de adulterio et fornicatione. avaros de malicia. lar
gos de largitate. Item que natura deposcit ut bene potuit violare virginem quia
luxuriosus est. vel quia locus solitarius erat. De viciis narrationum

Vicia narrationum sunt tria. Primum est ipsam facere nimis longam.
ut si duceretur finis unius narrationis in tanta pluralitate quod in auditoris animis
tedium generaret. hoc per se patet. Secundum est facere ipsam obscuram per verba greca.
vel obscura que non sunt in usu presenti. et hoc per se patet. Tertium vicium est nar
rationem facere improbabilem. dicendo non vera vel verisimilia. sic pisces capi
untur in silvis. capre cobriuntur. et in alto mari arbores grosse crescunt. De observa

Nota quod in narratione vel in petitione observari debet numerus inceptus in epistola tione numeri plu
et continuari per totam epistolam. quia si incepisti loqui de te vel de alio ralis et sin
per in singulari numero. sic continuandum est per totam epistolam. si vero incepisti in plurali gularis
et sic similiter debes pluraliter loqui de illa persona per totam epistolam. sive de mittente
sive de recipiente. Divisio narrationum in simplices et compositas.

Narrationum alia simplex alia composita. Simplex est que tantum unum nar
ratum continet. id est dictum vel factum. ut sic. Noveritis tali die talem scolarem
ordine predicatorum intrasse. et non plus. Composita est in qua plures et diverse
res narrantur. tunc incipias illa diversa narranda vel petenda per ista signa diversa
Adhuc. Porro. Cetera. Insuper. Super eo. Vero. Demum. Finaliter.
Postremo. Ad ultimum. Talia exemplum. Sciatis quod fecit tale quid. Insuper con
scatis quod talis est una universitate cum ingressus. Preterea nobis constet me tale val
pro x libris emisse etc. et ita posses per ista signa plura petere et diversa. Et tantum
valent ista signa quantum Item quo utuntur oratores. De signis petitionum.

Demum nota quod ista signa ponuntur post exordium in principio narrationis. Vel post
narrationem in principio petitionis. Ea propter. Quapropter. Cuius rei gratia. Unde.
Profecto. Vero. Quia. Quocirca. Quare. Quadere. Ergo. Igitur.
Itaque. Ideo. Ideoque. Iccirco. Propterea. Quamobrem. Inde. Quapropter
cum et huius similia. exemplum. Noveritis me tale palatium et libram pro ... comparasse.

ad cuius solutionem complendam .x. libre solummodo michi desunt. Exspectet vel Quapropter
&c. vos deprecor quatenus predictas libras michi liberaliter mutuetis. Valete. Quot et quibus

Et nota quod narratio et petitio sex modis modis possunt narratio et petitio inter mutuo se variant et sub uno puncto proodali clauduntur. De primo se variandi modo quod narratio precedat et petitio sequatur ut sic. Intendens Paduam personaliter aperire. Ibidem dante domino legalem scientiam adepturus. Vos deprecor quatenus possum in tanto negocio manum michi velitis porrigere adiutricem. De secundo modo econverso quod petitio precedat et narratio sequatur. Ut sic. Amiciciam vestram incessanter deposco quatenus manum michi vestri subsidii porrigatis Intendenti Paduam proficisci. dante domino ibidem legalem scientiam adepturo. De tercio ut tota petitio in medio narrationis ponatur ut sic. Intendens Paduam personaliter properare vos deprecor quatenus sicut estis amici mei boni manum vestram in tanto negocio michi velitis porrigere adiutricem. Cupienti concedente domino ibidem legalem scientiam adipisci. De quarto econverso ut tota narracio in ventre petitionis ponatur. Ut sic. Dilectionem vestram deprecor incessanter quatenus michi cupienti Paduam pariter properare ibidem dante domino iuris civilis scientiam adepturo manum velitis porrigere adiutricem. De quinto ut de narratione fiant due partes et de petitione due. Ita quod prima pars narrationis precedat et prima pars petitionis sequatur tunc alia pars narrationis ponatur. et ultimo alia pars petitionis sequatur. Ut sic Intendens Paduam personaliter proficisci. Dilectionem vestram deprecor et requiro quatenus michi cupienti ibidem legalem adipisci scientiam manum vestram velitis porrigere adiutricem. De sexta forma econverso. scilicet quod pars petitionis precedat &c. Amiciciam vestram incessanter deposco quatenus michi cupienti Paduam properare manum vestram michi velitis porrigere adiutricem Intendenti dante domino ibidem legalem scientiam adipisci. Et hiis sex modis possunt narratio et petitio inter se variari et non pluribus. Per quas dictiones possunt narratio et petitio includi sub uno proodo.

Percipe lector care quod narratio et petitio possunt sepe in uno proodo. scilicet quando iunguntur per istas dictiones continuationales. Quamvis. Licet. Quia. Cum. Cu. Cum. Quia. et per alias quascumque dictiones duo verba regentes. Et per participia similiter. Exemplum de una dictione predictarum. Quamvis oretenus loqui minime valeamus tamen presentibus vos videor deprecari quatenus nepotem vestrum meis precibus et amore ad pristinum officium reducatis. De participio sic exemplum. Intendens iuris canonici disciplinam acquirere. Vos deprecor dum ut decretales vestras michi velitis transmittere nomine commodati. Qualiter narratio petitio et conclusio in uno clauduntur proodo.

Intellige dictator sagax quod narratio. petitio et conclusio possunt quandoque in una clausula. id est in uno proodali puncto concludi. per participia. per gerundia. per verba per ablativos absolutos sicut in nostra theorica reperitur. Exempla possent infinita reduci

s. in uno loco exemplis nobis sufficiat

sed unum loco ceterorum nobis sufficiat. Ut sic. Attendentes nobis servire vos
desperoor affectant quos in verum dictamus pratica mutueris. Verbis eum
de parato facere placitum. Et ita de singulis formis. Per quas dictiones possunt

Percipe lector care quod Narratio et petitio possunt sepe narratio et petitio inter
in uno periodo concludi. scilicet quando inchoantur per istas dictiones coniunctivales sive narrationes.
Quamvis. Licet. Cum. Etsi. Ubi. Cum. Quia. Et per ceteras
alias quascumque dictiones duo verba requirentes. Exemplum de una. Quamvis
nobis coram loqui non valeam litteratorie tamen vos audeo deprecari quatenus
virum nepotem ad officium pristinum reducatis. Quod dictamen carens narratione vel petitione

Prudens dictator memorie recomenda quod epistola carens dici epistola non meretur.
narratione et petitione dici epistola non meretur. quia epistola dicitur ab epi quod
est supra et stolon quod est missio id est supra intentione mittentis facta
missio litteralis sed salutatio exordium et conclusio non gerunt que sunt intentionis
mittentis per se. nec existere possunt sine narratione et petitione que fun
damenta epistole nuncupantur. nec sunt predicte tres partes epistola sive epistole
sed ad eius pulcritudinem et finem recepte sunt. Sic missa decoratur per epistolam.
evangelium. per antiphonas et versus. per kirieleyson et cetera. per graduale et
offertorium. per orationes et prefationes per gloriam inexcelsis et agnus dei. per simbo
lum et ite missa est cum benedictione decoratur et aliis pluribus que sunt de bene esse
et non de esse. Ita ex quatuor verbis simplicibus conficitur corpus christi. unde si
deficiat unum ipsorum quatuor verborum non est vere dicitur corpus christi. Et sicut
ex corde vita procedit. Ita ex narratione vel ex petitione procedit epistola. quibus de
ficientibus vel illarum altera, non valebit epistola vel dictamen expositum ab aliquo
dictatore. Regula doctrinalis de litteris remissivis.

Agnosce dictator egregie quod in litteris remissivis pro maiori parte
deficit petitio, sed semper ex narratione contexitur omnis epistola responsalis per
receptas vel recipiendas exprimens vel simpliciter respondens se nolentem
vel non potentem vel non audentem complere. Vel dicit se complevisse. Vel complet
urum. secundum quod causa fuerit ipsi materie comodata. Petitio tamen pro excusa
tione aliqua vel pro aliud novum negocium petitur, quia in remissiva inmitti.

Insuper novus puer docendus. De istis generibus scilicet barbarismus et presentium in epistola in precedis.

238

q' si i naratoe uel ptib; quibuscu; te otigat uenire uos gtos. Hax et
psentiu sine substatiuo. Vt hax serie cognoscatis. Vel psentiu tenore
sigfico intelligit' 7 icludit' ibi hic gtos littrãp. 7 i aliis cuibus. Vt noui
tis p psentes .i. littas. Vel psentib; cogsatis .i. littis. Vn tale substin
tiuo debet i dictamie poi s; ca ornatus taceri. Qr pnoia pme 7 scde p' i epla no

Preterea lector care attende q' i dictamie ta i narratoe ponat' i nto
q' i petitoe seu ptib; qbuscu; i pma seu scda psp' vbor no cau 7 qre.
debent non apponi s; ca ornatus 7 breuitatis taceri. quia i illis etus 7
determinatus itelligit' nto. Nisi causa distctois Vt pat' tuus 7 ego dolentes
querebam' te. Vt i euuagelio. quia minor loquendo de se 7 maiori debet
maiore ppone' se postpoito. Item ca singlaritatis 7 specificatois nois. s.
quando duo uel plures sum' qui scrbim' 7 ego solus uolo aliqua dice' 7 sin
gulatit' enarare que ad alios no ptineat. mecu scribentes. Regla doctrinalis de

Ut tue bonitati plen' inotescat. q' narratio pot p oes iceptione narrati
ptes oratois icipe. p omes casus. nuos. p oia tpa. ps 7 modos ois.
pratica nimis longa eet si p formas quaslibet uellem' pcede' seriatim. s;
i his edificari cupiens grat pratica Summe magri Laurētii. Vel saltem ali
qualit' uide poit i luctura dictaminis cca pncipiu de naratoe. De his pnoib;

Omnu scire te cupio de his pnoibus. s. nos 7 vos i scendis ca honoris
nos. 7 vos cu apponit' uel ascribit' uni ca honoris. si iugit' parti
cipio tale participiu semp ponit' i plurali nuo. Vt nos sum' lectum ut
legentes tale libru. Cu uo adiecto sigficatoe tatu adiugat' tuc semp
i singlari nuo ponitur. Vt vos estis pat. benfactor. dns meus. Cu
aut adiugat' aditiuo voce 7 sigficatoe. aut mediante vbo aut imedi
ate. Si imediante tuc ponitur i plurali nuo. Vt vos albi estis. Si
aut mediante tuc poit' i singulari nuo. Vt vos estis albus. fortis. pul
cher. discretus. bo. 7c. Incipiunt Rubrice vi^te ptis hui' operis.

De petitoe quid sit 7 vnde dicat'
Diuisio petitionu
De officio petitionis 7 ei' spetatib;
De viciis petitois

Que ꝯsiderent̄ i petitōe
De ista dictōe quatr ubi i epla collocet̄.
Qualit' petitio ꝛ ꝯclusio possint i uno ꝯcludi p(er)iodo.

Petitio ē quedam eple pars **De petitōe quid sit ꝛ vn̄ dicat.**
qua mittentis i(n)tentio plen' declarat. Vel alit' petitio est
finis intellectualis eple cui ptes alie famulant'. Vel alit'
Petitio ē quedam eple pars qua quisq; alus suam exp(ri)mit voluntate.
Et dr̄ petitio a peto. tis. quia p ipam petim' ꝑpim' Instam'. or
am' supplicam'. rogam'. ꝑcam'. Consulim' deꝑcam'. que nr̄o uident' aīo
Justa honesta utilia delectabilia. ꝛ placida. De petitōe pauca dicent'.
vt postq; sapient' exordit' quis ꝛ sicut traditu est prudent' narrat de
factu potest ꝯsequi postulatu. **Diuisio petitionu.**

Petitionu quedam deꝑcatiua ꝛ hec habet fi'i int' equales que fit p
vbum depcatiu. Sicut rogo. depcor. exoro. rogito ꝛ similia. Que
dam perceptiua hec ptinet ad maiores vt quando fit p vbu pceptiu. sic
precipim'. mandam'. Iniungim'. Imparam' ꝛ similia. Quedam sup
plicatiua. hec maxie ptinet ad minores. sicut q fit p vbum submissi
ue. vt Supplico. Insisto. Insto. assisto pcibus subiectiuis. pces
porrigim' subiectiuas. pcamina porrigo subitiua ꝛ hūs similia. Que
dam oratoria. hec cōit' se habet. Int' equales ꝛ minores vel quādoq;
si maiores scribat minorib; ꝛ fit p vbu oratiu. ꝛ ꝯsultiuu. vt Con
sulo. Oro. Suadeo. ꝛ hūs similia. **De officio petitōis ꝛ ei' ꝯpetentib;.**

Nosc'as q q petitio debet ee Justa vtilis ꝛ honesta. vt si peta
q mee saluti ꝯsulas ꝛ honori. vn̄ Cato. Quod iustu ē petito
vel quod uideat' honestum. Nam stultu ē pete quod possit iure negari.

Vicia u' petitōis sūt opposita **De vicius petitōis**
Justicie honestati ꝛ vtilitati. Primu est pete i honestu vt
si petam q fornicēis. quod iebries vel alia similia īpia. vt si petam
q aliquam de monastio extrahas monialem ꝛ c. Secdm si peta iniustu
vt nō soluas Petro quod sibi iuste tenēris vel nō restituas alteri

quod altum est. Vel si peto a te xx. et non teneris nisi x. et similia. Tercium est ut si petam inutile. Ut non seruias mihi. Vel non lucreris vel non addiscas vel ludas omnia que habes et consimilia. Quartum vicium est ut si petam non delectabile ut tristicias erumpnas dolores. non gaudia non consolationes aut vel corporis set huius contraria. Quintum est facere petitionem nimis prolixam. omnis enim prolixitas procul est a fauore. Sextum est facere petitionem nimis obscuram ut si ex ipsa non possit extrahi aliquis intellectus. Ista duo ultima per se patent.

Que considerentur in petitione

O lector attende preterea diligenter quod ista sunt in petitione qualibet petitur obseruanda. Qualitas temporis. loci dispositio et habilitas donatoris. Illo enim attenditur temporis qualitas in petitione si hodie petatur a me quod in die pascatis soluere teneor. Immo secundum ius canonicum de plus petitionibus prolongaretur mihi terminus solutionis in tantum quantum abreuiare conabatur petens. Item si uolo petere aliquam gratiam ab aliquo rege seu quouis principe ut magistro seu prelato. non deberem de nocte petere dum dormit. Vel dum iratus est vel comotus vel tristis. Vel dum aliqua sua ardua pertractat negocia. set de die dum gaudet. dum uadit spaciando. et maxime statim post prandium uel post cenam quo tempore melioris conditionis existit. Illo etiam attenditur loci dispositio si loco indebito petatur seruitium. contra sine fauore. Utpote si in latrina uel in coquina uel in alio turpi loco. Nam gratie seruitia et fauores in palacio. in camera. in vineis in ortulis in viridariis et in aliis delectabilibus peti debent. Preterea non esset queriendum licitum uel honestum. Si petes a magistro dum esset in cathedra quod consuleret tibi de quodam facto. Vel si petes a presbytero dum dicit secretum misse. quod tibi prestaret x. denarios. et sic de singulis. Set expectat dispositum locum et tempus que hylarem faciunt datorem. Illo etiam attenditur in petitione donatoris habilitas cum petitur plus quam existat habilitas uel possibilitas donatoris. Ut si petatur ab aliquo plus quam in ualore habeat. Vel si petatur aliquod membrum hominis ut oculum uel digitum. tale quod donum postules quod tibi licite possit dari. Item si petere a papa quod faceret me Iudeum. tales et consimiles sunt petitiones turpissime uiciose. Quia possunt ab auditoribus iustissime

denegari. et aliqui sunt impossibiles et ab omnibus euitande. De ista dictione
Ultimo nota nouelle dictator quod ista dictio quatenus ubi in epistola collocetur
quatenus semper debet esse poni in petitione et non in aliis partibus epistole. quia post
primam distinctionem uel secundam petitionis debet poni quatenus. Ita talis locus eius orna
tus est sibi specialiter deputatur. Item nota quod ante ipsam dictionem semper est punctus
suspensiuus fiendus et ante quod et ut coniunctiones in petitione positas uel post
primam distinctionem narrationis. Item nota quod iste dictiones coniunctiue quod ut ut.
per totam epistolam possunt poni. sed quatenus solum post primam uel secundam petitionis dis
tinctionem obtinet sibi locum. Qualiter petitio et conclusio possunt in uno concludi periodo
Item nota quod petitio includit in se conclusionem per participia cuius li
bet temporis. Exemplum de uno pro omnibus. Rogo uos quatenus x libras mihi mu
tuare uelitis. Parato exinde uobis facere placitum. Incipiunt Rubrice

De conclusione quid sit et unde dicatur. vii. pars huius operis.
De generibus conclusionum et earum proprietatibus.
De ordinatione dictionum in conclusione.
Diuisio conclusionum
De differentia scripture et pulcritudine etc. De Conclusione quid sit et unde dicatur

Conclusio est exitus et demonstratio eorum que supra in tot
epistole partibus continentur. Ostendens quid competitionis efficatia
uel inefficatia consequatur. Vel aliter. Conclusio est oratio supe
riora colligens in dignitatem questione aut terminationem mouens. ostende
uendo quid comodi uel incomodi ex re premissa sequatur. Vel aliter con
clusio est terminus petitionis. Et dicitur Conclusio de concludo dis. quia si
mul cunctas epistole claudit partes. De generibus conclusionum et earum proprietatibus.

Conclusionis tres sunt proprietates siue officia. scilicet enumeratio siue
renumeratio quod idem ualet colligit omnia breuiter uel aliqua supra
dicta. ut non oratio sed memoria renouetur. Hec habet fieri inter equales. ut
sic Rogo uos quatenus in tale seruitium faciatis. Scientes quod si feceritis uo
bis et uestris et uestris ero semper obligatus. Vel me semper habe

bitis ad vram sentiam dedicatum. Vel me promptum vris seruitiis habebitis
promptiorem. Vel magis promptum. Vel sollicitum uel attentum. Conqstio
exprimit suas miserias agrendo. hec habet fieri qn minor scribit maiori
Vt vobis supplico qtus mee miserie cum decenti subsidio succurratis. Sci
entes qd nisi feceritis status meus ad ultimam miseriam deducetur. Vel
nisi feceritis status meus uel terra uel domus mea sic indiciatur cadet q
adiciet ut resurgat. Vel sicut in Practica nra in prima tabula de Co
clusionibus dicitur. pp. hec. in quibus sola mouetur conquestio. Indignatio
excitat et commouet minorem. Hec habet fieri qn maiores scribunt mino
ribus. Et est duplex mellis et fellis. Indignatio fellis est cum
dr mandamus tibi qtus uisis presentibus ad nram accedas presentiam promeritis
recepturus quicquid dictauit ordo iuris. Alioqn in te excois sniam
proferemus. Vel proferimus in hiis scriptis. Vel alioqn ab amore nri gratia te
noueris elongatum uel separatum. Vel sequestratum. Indignatio mellis est qua
bter cum dr mandamus qtus sic insistas scie capescende. Vt ad beneficie
dum tibi nos promptos habeas promptiores. Vel ut de caro te debeamus gerere
cariorem. Vel quia nisi tibi cende deficiet nram largitas expensarum.
Et nota q ubicumque est indignatio mellis extra / intus est indignatio fel
lis. et econuerso. Vt hic mandamus tibi qtus facias hoc et hoc. Attendenti q
ampliori premio nre gratie obediens exultabis. Ergo intelligitur in corde si
non obediens fueris in corde fellis irritatio commoueri. et econuerso. Sci
ens q si feceris tale scelus excommunicabimus te. Et hic in corde remanet
q si non feceris tale scelus non excommunicabimus te. Et nota quod de Indigna
tione dictum est quod ad mel et fel. Intelligendum est de Conqstione
et remuneratione. Item nota q enumeratio colligit supradicta renoua
do sniam nro orationem. et ideo non pot poni in exordio uel narratione. in
quibus litere conueniunt non pot fieri collectio premissorum cum non precedat ut salu
tis adoptio. Indignatio uero et conqstio in exordio et narratione litere poni pos
sunt. Exemplum de Indignatione in exordio ponenda sic. Dignum est ut ma
le meriti egestate laboret. Vnde te propter talem causam tuo beneficio spoliamus

In naratione sic ponitur indignatio. Intelligentes te tales commisisse
reatus quod clausis oculis nullatenus pertransire ualemus. et super tali officio
uel benefitio imponimus silentium et te priuamus eodem. Congestio sic po
nitur in exordio. Abiit in ruinam quodlibet hedificium. quod a christo Ihesu non susce
pit fundamentum. Cum itaque non possis sine sacri fontis saluari baptis
mate. tu consilio puro corde quasi fermento ueteri expurgato. sacre christi
anitatis uestimentum assumas. In naratione sic ponitur congestio. Nouitis
quod nisi cito statui meo uestra manus gratiosa succurrerit. per talem tyrampnum
Comitem mea Ciuitas funditus subuertetur. Vel radicitus euertetur. et sic de singulis.

Ad ultimum nota quod sicut prudentis est exor **De ordinatione dictionum**
diri sapienter narrare et ualide petere est pulcrum in conclusione.
pulcherrimum tamen est bene et artificialiter colligere supradicta. Vnde pulcra
uerba ponas semper in principio epistole et in fine. In medio uero dictiones minus
pulcre teneant sibi locum. que tamen ex precedenti quam ex sequenti decorate decorum
sentie occultant. In fine certissime pulcriora uerba poni debent. quoniam que
ultimo dicuntur melius memorie commendantur. Et remanent plenius si
gillata et impressa mentibus auditorum. Et iterum nota quod Indignatio quandoque
fit in personam. quandoque in rem. In personam sic. Alioquin excommunicationis te gladio
feriemus. Vel alioquin ab amoris nostri gratia te nouiris elongatum. separa
tum. sequestratum. expulsatum. uel degradatum. In rem sic. Alioquin te tuo officio uel
benefitio spoliamus. Vel alioquin terram tuam. Vel Castrum. Vel uillam
totaliter destruemus. Vel subuertemus. **Diuisio Conclusionum.**

Postremo recordare quod duplex est Conclusio. scilicet affirmatiua et
negatiua. Affirmatiua est que fit per modum affirmandi.
Vt scientes quod si feceritis. Vel scientes quod si duxeritis ad effectum.
Vel attendentes quod si dicte preces effectum debitum sortientur. Vel cognos
centes quod receptus et admissus. et impletus uel exauditus precibus me pa
ratum etc. Negatiua est que fit per dictiones negatiuas. Vt attendentes
quod nisi feceritis. Vel quod si non. Vel aliter. Vel alias. Vel si minus. Vel alioquin etc.

Scriptor nouelle attende q͞ ṗṗa noīa viroꝝ ut — De diferentia sc̄ṗtē
mulierꝝ ut Petrus ⁊ Bṫa ⁊c̄. scribi debent litťa grossiori ⁊ pulc̄ṫudi-
Adhec ṗṗa noīa Ciuitatū vt Roma · Bononia · Padua · ⁊c̄. Preterhec — ne ei
ṗṗa noīa locoꝝ quorūcūqꝫ · Castroꝝ · Burgoꝝ · Villaꝝ ⁊c̄ siue simplicia
siue c̄posita vt Mons silex · Mons pesulan' ⁊c̄. Item ṗṗa noīa ṗuinciaꝝ
vt Lombardia · Francia · Tuscia ⁊c̄ · Insup ṗṗa noīa regionū · vt
Italia · Grecia · Alamania ⁊c̄ · Preterea ṗṗa noīa dignitatū ut
Papa · Cardinalis · Eps̄ ⁊c̄ · Deniq ṗṗa noīa ṗsidatuū ⁊ sclarū di-
gnitatū vt Imperator · Rex · Dux · Comes · Miles ⁊c̄ · Cetīn ṗṗa
noīa officioꝝ vt Potestas · Iudex · Officialis · Vicari' · Magist'. disci-
pulus ⁊c̄. Finalit' ṗma litťa ep̄le ⁊ cuiuscūqꝫ sc̄ṗtē · Postremo
inceptiōes clausulaꝝ · Adultimū inceptiones distinctionū post colale-
punctuatōem · Quaꝝ dictionū oīum quelibet ṗma litťa scribi debet litťa g̊s-
siori. Qm̄ ad maiorē intellectū ṗtinet ep̄le ⁊ ad sc̄ṗture pulc̄ṫudinē
⁊ ornatū. Dignū etenim est vt sicut dignores nobiliores ⁊ maiōes
honorant' ṗ Ita ī distinctōibus magis digne dictōes honorari debēt
litťa grossiori. Vt omnis digne dictōes gaude simili sc̄ṗtē ṗuilegio
nō credant' ⁊c̄. Incipiunt Rubrice · xiiij · ptīs hui' ptīs.

Incipiunt regłe de ornatu orōis fiendo multimode.
Qualit' exornat' Rudis oratio ṗ vbū substatiū facta.
De exornatōe oratonis simplicis ⁊ c̄posite ṗ negatōem facta.
De exornatōe orōis ṗ epytheta dc̄onū ⁊ orōnū.
De retorsione verbi ī vbale ⁊ mobilis ī fixum.
De reditōe relatiui cuilibet pti orōis ⁊ ipi toti orōi.
De trāsmutatōe c̄pnōis relatiui ī pticipiū vbi positi.
De expssione cause actiui ī oratōe.
Vt vbū nō replicet' s; equipollens ei ponat' ī orōe una.
Qualit' duplicari potest quelibet oratio. — Pticipiū sig̃ficās passiōem
Quid suandū sit ī vbis neutris ⁊ deponentibꝫ ī qbꝫ nō ē repire

De distictioe emmanda duobus quiectis ubis
Qualit una res i eadem oroe z clausula pluries debeat notari.
De ornatu fiendo p vba implia.
Conclusio opis humilitatis stilo formata. Incipiunt Rubr Regule de orna

Potest amice fi ornatus quando vbu cu tu orois fiedo multi
determinatoe sua pcedit. z illi sequit cu sua. vt Labuntur mode
nimiam egestatem divitie temporales. Item fit ornat
quando relatiu cu vbo pcedit. z ancedens sequit. vt Qui virtu
tes exequit a dno coronat. Item ad ornatu ptinet si vitatur
turpis ubor traspoitio. vt omis caput habet homo. Quia no est
pretextu alicui ornatus deformis traspoitio facienda Item cedit
ad ornatu si adiectiu no nimis distet a suo substatiuo. sicut distat
hic. Vestre de fructus in factis quascumq possum grat actoes uberas
z imensas refero z referam bonitati. vides hic qualit hoc adictiu vre.
ofundit ex nimia distantia substatiui. Item preterea alicui ornatus
si otigat te iserere i dictamie tuo aliqua notabilia vel pulbra Se
nece uel Salamonis vel altius auctoritate maioris no mutes ea n
ornes nec cursules alit q textus ipius auctus maneat vt hic. aim
letus floridam vita facit. Spiritus tristis desicat ossa. Vel vanitas
vanitatu oia vanitas. Ito g cu ornatus dicat vanitas oia vanitas
vanitatu. Quia no debet nos minores quod utilit est inventum
z ordinatu p nros maiores mutare seu etia cursulare. Item orna
tur distictio si int ppositoem z sinu casum casus iponitur gtis. vt de
vre bonitatis dulcedine ofidentes. Vel ad vre paternitatis psentiam ac
cedentes. Vel i caritatis vre nra spem ponentes. Vel p multe dilecti
onis antidota vos veneror. z i donatois munere amicicias devot aplector.

De rudi oratioe facta p ubum Qualit exornat rudis p ubu
substantiu Convenienti ipm ubum amoueat substutum facta

p additu alterius ubi · z cadente pdicato ex pte subiti trasmutato · Expo
sitio · Cu rude sic dr · Ciuitas Esculi est pulcra · Consideret causa
siue ocasio pulcritudinis · Quar unaqqz pot poi i subito pmo amoto ·
z i pdicatu qiso · ut sic ·

Proceritas turriu no paucaz ·
Impetus fluminis ocialabentis ·
Decens dispositio z nobilis quadrata ·
Declivia uallium montiu excelsoz ·
Fertilitas frugu uini olei z frumeti ·
Fructuu habundantia oium gnalis ·
Via plana lata apla latib3 saligata ·
Diuitie · uiroz pbitas moz z dnaz honestas ·
Pax sine ruina sui z adiacetiu ciuitatu ·
Copia fontiu aque uiue manatis ubilibet p plateas ·
Situs Ciuitatis i planitie it motes z colles fructiferos nobilit situat ·

Reddit Esculi Ciuitate decora ·
Decorata facit Esculi Ciuitate ·
Esculi Ciuitate exornat ·
Esculu ppulcre decorat ·
Esculana Ciuitate decorat
Decorata reddit Esculi
Ciuitate

De exornatoe oroīs simplicis · De exornatoe orationis simplicis
uel oposite teneas qd exornari pot p pte e coposite p negationem
dentem parte affirmatiua z negatiua sequente uel econuso · Facta ·
Expositio · Composita oro e illa que icipit p aliqua giunctoem istaz ·
Quamuis Licet Cu · Quia · Cum · Si · Du · Nisi
Quaqz z huis similes ut antecedens affimet z osequens neget · Vel
antecedens neget z osequens affimet · Exemplum de uno pmo modo ·
Quia in utilit suuisti uolui t no desistam suire · De scdo modo ·
Quia michi no curas suire tibi suire cessabo · z sic de singulis
Simplicia uba siue noia exornari De exornatoe orois z dcois p epy
possunt debitis epythetis aut oplens theta dcoīu z oroīu ·
aut icompleris debito modo distributis · Expositio · Simplicia noia
siue uba dicunt quando neutru illoz habet determinatoem · S quado

fixum no habet adiectiuu quo illustret. Nec participiu quo fecundet.
nec vbu habet aduerbiu quo modificet. Complexio uel i coplexio hoc e
orationibus uel dictionibus. Vt i subiecta patet figura —— Exemplum.
xps mundum illuminauit —— Huius orationis
Alia pars est nomen —— hec potest exornari.
Aut dictione —— harum.
Alia nominali —— harum
Aut adiectiua —— Vt xps pius —— mundu illuminauit.
Aut substatiua —— Vt xps redeptor
Alia participiali —— harum.
Aut temporis psentis —— Vt xps moriens
Aut tpis futuri —— Vt xps passus —— mudu illuiauit.
Aut tpis ptiti —— Vt xps iudicaturus
Aut tpis futuri passiui —— Vt xps coronand
Aut oratione —— harum
Alia noiali —— Vt xps felix gra —— mudu illuiauit
Alia paticipiali —— Vt xps moriens flagello
Alia pars est vbum —— hec potest exornari.
Aut p determinatoem noialem —— Vt xps ubo & exeplo
Aut p determinatoem cu ppoitoe —— Vt xps p sapiam —— mudu illuiauit.
Aut p determinatoem aduerbialem —— Vt xps pie
Aut p determinatoem ablatoru absolutoru —— Vt xps papiete pat De retorsi

Potest aut fi retorsio one vbi i vbale & mobilis i fixum.
vbi i vbale & mobilis i fixum p casus singulos uariand. Exm.
Verbi in vbale. Cum dr Rex nost gubernat ppłm suu. Dicat g.
Rex nost est sui ppli gubnator —— p Nom s. Gubnator.
Ppls letat psentia Regis sui gubnatois —— p gtm s. gubnatois.
Regi suo gubnatori ppls acquieuit —— p dtm s. gubnatori.

248

Regem suum gubernatorem populus exspectat — per accusativum gubernatorem.
O rex gubernator populum tuum guberna salubriter — per vocativum gubernator.
Efficitur populus rege gubernatore suo — per ablativum gubernatore.
Nobilius in fixum — Cum dicitur Deus meretur celum — dicatur.

Deitas meretur celum — per nominativum — Deitas.
Meretur celum exercitium deitatis — per genitivum — deitatis.
Celum deitati concedit — per dativum — deitati.
Celum suscipit deitatem — per accusativum — deitatem.
O deitas celi ianua patefacit — per vocativum — deitas.
Celum deitate beatur — per ablativum — deitate.

Nota quod relativum potest referri **De reddicione relativi cuilibet parti** universaliter substantivo et cuilibet parti orationis et ipsi orationi et ipsi toti orationi ut hic Christus peccatores reducit ad penitentiam. Exemplum orationi.

Christus cui proprium est misereri et parcere peccatores reducit ad penitentiam
Christus peccatores reducit ad penitentiam quos redimere est dignatus
Christus peccatores reducit ad penitentiam qua omne peccatum purgatur.
Christus peccatores reducit ad penitentiam. quod est in celo angelis gloriosum

Pronomen relativum **De mutacione pronominis relativi in participium ubi po**ni in participium ubi poni transmutetur. ut sic misisti michi siti litteram et ipsam domino Regi presentavi. mutetur ergo ipsam relativum in missam participium ubi poni et dicatur. Misisti michi litteram et missam domino Regi presentavi. Ubi nota quod non solum ad ornatum pertinet sed etiam ad brevitatem ut verbum precedens in participium ubi poni transmutetur. ut legisti lectionem et ipsam cordetenus didicisti. Dicatur ergo. lectam lectionem cordetenus didicisti. **De expressione cause actuum in orationem.**

Quando duo vel plures actus ponuntur decorum est ut cause actuum quibus inhiantur. Exemplum Divitie crescunt divitie adnichillantur. Dicatur ergo divitie labore crescunt, et ocio adnichillantur. Ecce labor ca

acrementi · locum ei admichilationis. Ut ubum no replicet' si equipollens ei po
Verbu replicandum no replicet' si aliud loco ei ponat' · nat' i orac
decorum est · Exemplum · Deus no osiderat uba si facta · una ·
No si replicet' osiderat · si dicat' deus no osiderat uba si facta plene
attendit · Qualit' duplicari pot quelibet oratio
Nota q' quelibet oratio duplicari pot p eo quo · eaten' quaten' · q
dictiones tantu ualent sicut tantu quantu · Ut sic · Petrus
eo uel eaten' dictaminis eruditioe uacauit quo uel quaten' maiora inde
comodu se habituru credebat · Iste eaten' suia nobis quaten' in senti
am nos sinire · Iste debes quaten' p · e · no p · i · scribe pferre ·
quia quaten' p · i · tepu expoit p · q · uel p · ut · Quid suandu sit i
Nota q' si otigat te dictare ubis neutris & deponentib; i qb;
p uba neutra deponentia no est repire pticipiu significans passioe ·
i quibus no est repire pticipiu significans passione · ex ipis oporteat
sententia elige · Consequnt osidera ubum uel uba q sequit' ab ipis u
bis neutris deponentibus · Sic ab hoc ubo parco · seqt' mudo · ab
hoc ubo loqr sequit' audio · Et ab hoc ubo cedo sequit' recipio · Exepla
Pepcit magdalene xps cu mudata discipula ipam fecit ·
Loquebat' discipulis suis xps · q audientes plimu letabant' ·
Concedit gram suam xps qua recipientis gremiu bn fuat ·
Cedit etiam ad ornatu si i fine De distinctioe finmanda duobus
distinctois duo uba sine copula ciungat' ut hic puttis ubis ·
Qui peccauit i hoc mudo peccauit grauit' i alio nisi penituerit pu
niet' · Uel hic · dnor bine quicquid me factu cupitis declaretis ·
Nota insup qd' si otigat te Qualit' una res plurics noiari debeat
loqui de aliqua re plurics i eadem epla i eadem i una clausula ul diu
clausula tuc dicas eade res · ipa femina · Illa · ista · hec ea · Cu no sis

in sequenti uel tercia uel quarta clausula loqui te contingat de illa eadem re . negocio uel persona . tunc ponas pro istis dictiones predicta / res . dicta . andicta . preparatus sumeis . dictum negocium . pretacta materia . sepedicta . prefata . antefata . demonstrata . prescripta . supradicta . suprascripta . et hiis similia .

De ornatu fiendo

Ultimo nota quod ad pulcritudinem per uerba implicia passiue uocis . pertinet et ornatum ac eciam ad breuitatem noscitur pertinere . Ut per uerba implicia passiue uocis loquamur . Ut si debemus dicere . Ille perdit arbitrium qui uiuit ex alieno sumptu . Dicatur perditur arbitrium dum uiuitur ex alieno sumptu . pane tuo uescere liber eris .

Conclusio operis humilitatis stilo formata .

Quia prolixitas fastidium solet inducere per legenti de hiis que ad ornatum oratoris pertinet satis conuenienter me dixisse sufficiat de aliis uero ad dictionum ornamenta pertinere noscuntur lector inquirat sollicite libellum de epythetis bonis malis / et indifferentibus ordinatum . In quo satis sufficientem copiam exornandi uerba et substantiua poterit reperire . Lectori finaliter supplico inclinatus humiliter . Ut si qua presenti opusculo seu et epythetorum libello reperierit inserta indebite . Uel corrigat uel saltem clausis oculis simulate pertranseat . Uel emendet lima sue probitatis ad unguem . Ut ex sui plenitudine intellectus mea mediocritas augeatur .

Explicit flores regularium super arte dictaminis deo gracias .

Tot uiue felix quot uiuit tempora fenix
Que numquam moritur sic unica uiuit auis .

Incipiunt exordia super diversis materiis applicanda.

Exordia sumpta contra ingratitudinem.

Ingratitudinis vicium currit apte qui beneficium celat in gremio. et be
nefactori ad grata servicia non assurgit. Pro bonis factis bona re
stituenda sunt merita. Et beneficia que grata liberalitate quandoque ad
usitatis tempore largiuntur pre omnibus sunt memorie comendanda. Odiosus
neglector dici potest non inmerito filiorum qui benefactoribus illorum pro meritis non
respondet. Non amicus sed verius adulator merito dici potest qui desinit be
nefactori amico succurrere dum oportet. Exordia inter dilectos socios vel amicos

Ingratitudo est ventus urens fontem desicans pietatis.

Specialis dilectio quam erga vos habeo me inducit vobis mea precamina
porrigere confidenter. Cum de vobis gero specialem fiduciam prudentie
vestre non dubito porrigere preces meas. Pura fides et sincera dilectio erga
vos habita et perpetue observanda michi prebet audaciam vobis mea precamina
porrigendi. De vestra dilectione confisus vobis non dubito fundere preces meas.
Habita erga vos et habenda perpetuis devotio michi rogandi prebet audaci
am sperandi rogationis effectum. De vestra donatione indubitatam spem gerens et
specialem fiduciam ad vos tempore oportuno recurrere non paveo. De vestro beni
gnitatis prudentia indubitabilem gerens fiduciam et spem plenam clementie vestre
preces meas porrigere non formido. Credens eas apud vos obtentu assequi complementum.
Credens meas preces apud vos ad gratiam exauditionis admitti donatori vestre ipsas
porrigo cum fiducia pleniori. Exordia sumpta a non precedentibus meritis.

Et si non precesserint meritorum suffragia que partem tueri valeat postulantis
tam de vestra donatione ac liberalitate confisus vobis mea rogamina porri
gere attempto. Quamvis non careat themeritate petitio quam non defendit
clipeus meritorum. Considerans tamen vestram mansuetudinem parva merita non librare
sed cordialem potius affectum inspicere ad vos cum plena statui fiducia recurrendum.
Licet petitio quam merita non precedunt pudorosa sit nimium vestre tam liberalita
tis innata liberalitas eorum pudorem extenuans michi prestat audaciam supplicandi.

Preclare devotionis ac Exordia sumpta a devotione. pietate. misericordia et
pure dilectionis sinceritas quam erga vos habeo et perpetuis benignitate
observare desidero ad vos me facit recurrere fiducialiter temporibus opportunis. te.
Cum cognosco vos pietatis et misericordie patrem esse a benignitate vestra
postulare suffragium mea devotio non formidat. Ad vos ut ad tutum portum
et singulare brachium dum expedit recurrere non paveo. Cum sitis michi do

mihi specialis et refugium mee spei. ad uos recurrere non uereor necessitate temporis
exigente. Exordia supplicatoria ab impendendis seruitiis et honoribus.
Ad illos recurrere minime formidamus. quorum obsequiis et honoribus au-
gmentandis intendimus oculo uigilanti. Ab illis postulare auxilia
non ueremur dum expedit. quibus facere seruitia totis uiribus anelamus.
Ab illis dum oportet seruitium petere non est aliquatenus dubitandum. ut fami-
landum. quorum preces duceremus leuantes pro uiribus ad effectum. Exordia sup(plicatoria)
Licet beneficiorum uestrorum merita seruiendo uobis tantum a recognitione beneficiorum pro
hactenus non exhibuerim ut debebam. me tamen quod debeo constanter. Dum repe(tere)
emendaturum pollicens ad uestre paternitatis refugium recurrere non pauesco. Sorte
adhuc cum summa fiducia ad portum tutissimum tendendo. Licet beneficiorum
uestrorum ad plenum uobis nequiuerim adhuc uicem rependere. Vestre tamen
benignitatis clementia iterum uestrum subsidium postulo confidenter. Quamuis
indebita meorum actuum exhibitio me potius ad uerecundiam quam ad beniuolentiam
trahere uideatur. me tamen mihi benefacta constanter emendaturum promittens.
consueta uestre paternitatis beneficia iterum exponere non pauesco. uel non erubesco.
Licet circa plurimos et fere innumeros Exordia supplicatoria super cura sollicitu-
uestre paternitati subiectos uos uigilare. ac curam dine et expeditione domini.
exhibere oporteat. circa tamen illos qui uobis speciali fidelitate subduntur. specialem
sollicitudinem uobis conuenit adhibere. Licet plurimis uos prepeditos negotiis
plurimis circumuentos obstaculis. plurimis propulsatos laboribus et cognoscam.
Vestre tamen clementie que non consueuit aurem ad uocem pauperum obturare presu-
mptionem meam et defectus intollerabiles quamquam non modicum pudorose declaro. Regi-
me indubitum et indignum ad uos rogandum. ad uos sollicitandum. ad uos flec-
tendum existimem. tamen non de meis meritis sed de sola uestra pietate confisus uos
ut importunus precator ut humilis supplicator ut petitor indigens non uereor
ad uestre benignitatis ostia propulsare. Licet nullis precedentibus meritis uestra in
me beneficia mirabiliter hactenus habundassent. nouitis tamen me admodum pro
posse uoluntarium uobis cunctis temporibus famulari. Et beneficiorum non immemorem
ad retributionum exhibitores existere non ingratum. Exordia supplicatoria ab innata pietate domini.
Licet propter innatam uestre clementie pietatem non oporteat me nec quemquam
sollicitare uos precibus nec ad caritatis opera sermonibus incitare.

huius tam postulator ad vestram reduco memoriam quod michi qui vobis diudum
famulari studiosissime laboravi . vel peraravi / in aliqua remuneratione dignemini pro
videre . Exordia sumpta a decentia prelatorum . et ab honestate et iustitia .

Decet omnes quos ad sacri regiminis curam dispositio voluit promovere di
vina sacris iustisque postulatoribus clementer annuere . et piis deliberationi
bus pietatis animum inclinare . Sicut iniustis et inhonestis petitoribus non
decet quemque annuere sic iustas et honestas preces non est decens fatiga
tionibus protellari . Exordia sumpta a confirmatione conubii

In primo genitis orbis terre confirmavit plasmator hominis coniugii sacram
tum quando masculum fecit et feminam . et ipsos in deliciis consti
tuit paradisi . Dignavit omnipotens deus coniugii sacramentum quando
Noe cum natis et uxoribus coniunctos produxit ab archa . ut purgata mundi ne
quitia benedictione divina multiplicati susciperet incrementum . Ne fieret homo si
cut equus et mulus in quibus nullus esse creditur intellectus . Christus in Ar
chitriclini nuptiis in quibus existens rogatu matris aquam convertit in vinum
honestum et sanctum conubium demonstravit . Iubet veritas persuadet
ratio consentit sensualitas divina iura predicant et humana . ut quos deus
coniunxit homo nullus audeat separare . Exordia sumpta a lamentatione

Si citharam nostram in lamenta convertimus ab eventu . dolore . tristitia super morte
et organum in voces flentium non est mirum . quoniam sol iustitie convertit aliam
in tenebras radios claritatis . et nostri perit omnino capitis dyadema . Si su
avioris materie stilus occurreret ut dilecto dilectus in letitia cordis grata
referret libenter tangerem cytharam in dulcore . placitura vobis ampliori se
ne declarando . Casualis eventus imminentis fortune impetu sevien
tis que late non expedit lacrimosa vobis scribere me compellit . Perfusus
amaritudine spiritus et tactus dolore cordis intrinsecus quid dicam vel
quid faciam nescio valida miseria sauciatus . Vox turturis in terra nostra
vox gemitus vox doloris vox plena tristitie mestitudinis et meroris .
Mentem meam doloris gladius pertransivit cantus meus est versus

in luctum. Lux in tenebris. et gaudium in merorem. Fractus est baculus mee
senectutis. flos mee dilectionis exaruit. obscuratum est speculum in quo mea so
latia speculabar. Dies impius meum filium de terra uiuentium abstulit. Di
es angustie. dies meroris. dies tristitie. dies ululatus et planctus. dies miserie
dies mee afflictionis. dies plena gemitibus Jeremie. Proprio filio suo dominus
non pepercit. ne quis contra communis regule in humana natura exceptionem haberet.
quam a mortalitate persone correctionis egressa. moriendi necessitatem incurrit. Quos
habet humana soluere debita morti. mors tamen amara sorti non parcit humane. singulis
in sua carne uiuentibus sua lege concludens. Primi parentis incauta tran
sgressio. sic posteris legem conditionis induxit. ut eam nec diluuium pollutos ad
penam effusio effrenis abduceret. nec baptismatis tam celebris unda liniret.
quin facilitas euentus mortalibus senescentibus cum pre cunctis lasciuia trans
gressionis in penam culpa transfusa tamquam cicatrix ex uulnere remaneret. Exordia sump

ta a moriendi necessitate

Et si primi parentis meruerit incauta transgressio
que uite uires enriuauit in posteros ut singuli debita fatalitatis consola
exsoluant. et perpetuatum amare mortis impium nullo redimatur impio tamen.
Suspiria tam ex alto prodeuntia pectore. et manantem ex oculis nostris lacrimarum
fluuium compescere non ualemus. Cum sol rutilans sit passus eclipsim. qui nobis
hactenus illuxerat radiosus. Licet hii qui maria deprimuntur mestitia difficile
suscipiunt consolamen. Vestris tamen litteris tantum consolationis habuimus. quantum suffi
cere alicui prouenire sermonibus potuisset. Exordia sumpta a probitate et fama lau

dabili docto

Licet non facie non corporali presentia non mutuus colloquiis
uos cognitos habeamus. Vestre tamen probitatis et prudentie fama corporis.
nos uehementer illexit. ut uestre possemus satis desiderabilius adipe saciari. Vestris
que informari moribus et doctrina. Licet plurimos et expertissimos uiros ad
nostri doctrinam et sufficientiam habere de diuersis mundi partibus ualeamus. Vestri tamen
magisterio et doctrine subici cupientes cor meum et desiderant uestram personam lau
dabilem et persone officium exoptamus. Exordia sumpta a condescensione. et exemplo.

Licet causis pluribus occupatus solito prepeditior nunc existam. Vestre tamen
petitioni assensum prebere desiderans negotiis meis expresse supersedere dis
posui. ut uestre possim integrum satisfacere uoluntati. Licet senem et etatis prouec
te uirum tractatibus puerilibus insidere non deceat. desiderans tamen pueriliter
satisfacere postulanti. Vestre petitionis uota diligenter admittere procuraui. Sicut

ars bellandi si nō preludiatur . cū fuerit ñccia nō habet . sic eē magist nō
potit qui nondum esse discipulus bn̄ nouit . Exordia sumpta a satisfacti
Ad sedulitatem studij magist quilibet incitat ; one magistralis sala
dum uidet scolares suos labori digna premiis responde . rii .
Doctor illos discipulos pre aliis nitit erudire . qui pacifice laborantes
intendunt discipline gignasio (i. studio) . Et eidem de labore premiis z dignis ense
nus correspondent . Doctor scolares instruit leto corde . cū pmia su
is laboribus correndunt . Doctoris aīus nō letat . cū suo labori pmia
nō respondent . Doctoris aīus gratulatur . cū pmia uidet suis labo
ribus respondere . Doctori uacat circa scolares efficacit laborare . cū et
ipos uidet assiduosos ī studio . z suis laborib pro mitis respondere . Doc
tori crescit honor z glia multiformis . Cum discipuli pficiunt moribus et doc
trina . Doctorem nō tedet impende circa illos opam efficacem . A quib
se digna pmia nō dubitat suscepturū . Doctorem patrem scolarium diligunt
z magrē reuerent . cū ipos cernunt morigeratos . z affectuosos circa sciam capesce
dam . Doctor scolares tibi comissos exortari teneris . z ab illicitis cohibere
monitis / suasionibus / minis / uerberibus et exemplis . Doctor nimis puerorum
indulge nō debes . ne uiciū teneris mentib extirpandum radicet ī eis . et ob
stinates fiant scie capescende . Doctore circumspecto florescit ciuitas et
letat . qui nō parcit uirge . nec laborib diutinis . Exordia sup dilectiōe
Licet p telluris distantias nos int distantes amicos .
ab inuicem separet disgressio corporalis . nichilomi tam in me intime
dilectiōis ardor excrescat . quasi uram psonam oculis corporeis intuerer . Licet
remotis trarum spaciis nos uariabilis constituisset fortuna . nominu tam aīo mu
tua nos conectit dilectio . qui more solito . mutuis amplexibus frueremur . Licet
nō modico trarum spatio separemur . Intimo tam dilectiōis uinculo . z indissolu
bili compage decet abinuicem nos uniti . Licet plurimis . maris . terrarum spaci
is corpore segregem . Intima tam dilectiōe quieti eodem aīo copulamur ;
Pater circa filiorum (expensas) attendit uiolent Exordia supta a puisione pat
si ad poscendam sciam eos cognouit ardenti nali
insudare . Letatur pat aīus sup filiorum expensis . cum uidet ipos ī bonis
artibus studiosos . Ab eo quisq nō expectaret adiuuari extraneus q suis

natis fame siti nuditate oppressis porrige neglegit sustentamen. Filius sapiens mensam parentibus offert leticiam. Ineffabilem uero tristitiam insensatus. Ab eo qui suis fratribus et agnatis exigente necessitatis tempore renuit suffragari, frustra potest extraneus spem habere suscipiendi auxilium uel succursum. Quos linea consanguinitatis annectit mutuis sibi adiuui cem tenentur obsequiis, dum necessitas exigit subuenire. Naturalis iuris constantia et mundane consuetudinis frequentia dignissimum esse cognoscatur euidenter. Ut filiorum iustis uotis parentes debeant assentire. Non est inconueniens nec absurdum, sed semper et ubique laudabile, si parentibus filius, si domino suus uel famulus reuerenter obediat. Etiam nullum ab eo munificentie meritum consequatur. Indignum est et ubique multo reprobandum si pater deuotis filiis, et dominus fidelibus famulis non prouideat. et eorum non suffragentur necessitatibus compressis. Sicut artifices mechanici sua sine debitis instrumentis exercere non possunt officia, sic discipulus sine libris et aliis opportunis discipline scolastice uenire ad perfectionem scientie non ualebit. Exercitus et dimicatio discipline scolastice magnas deposcit expensas. multisque desiderat sumptibus adiuuari. Exordia super a decentia

Pueros puerilia decet. et puericia attingentes pueritie et senectutis etatem assequi condecet altiora. Licet in annis paucorum dierum existas, te tam talem oportet morem inter tuos coequaneos exhibere. *(interlinear gloss: coequales in annis)* ut neque puer nimium uidearis, neque ab aliis fatuus reputeris. Exordia

In eo uiget uere caritatis affectio super dilectione inter amicos compositos ut in quo pura et socialis dilectio reperitur. Cum nostri amicicia *(gloss: motos)* desideramus plurimum retinere. Idcirco ad uestri memoriam utrorumque nobilium ciuium negocia reducere nullatenus dubitamus. Ut postquam ciues nostros maletractatos noueritis id sustinere nolitis. Ne facere compellatis quod a nostri cogamur separari amore. Manifestum est ubique ac parentibus expertum ideoque quod inter amicos modicum distantes mutua debet dilectio exhibitione operum apere. Proborum est semper consuetudo utrorumque inter quos uidelicet uiget amor et perfecta consistit dilectio, omnem a se scandali fomitem atque

atq̃ maciam abscindē · ac ydoneis exhibitoribus opum amorem mutuū in
git confouerē. Cum pbor̄ hoīum dilectio magno affectu ⁊ sūmo labore
peti debeat. Indignū itaq̃ facē uiderem̄ si vr̃e dilectōis ⁊ vniu̾sitatis
litt̾as nō suscepimus libent̾ · ⁊ Earū significata p̄ oīa ꝯmpta uoluntate ne
gligerem̄ executōi mādare · Quid eīm securitate dulcius quid ue securi᷒ ni
chil quidem · Incongruū ē ⁊ a proboꝝ moribus alienū · si multoꝝ dilectōe͂
quelibet leuis offensio dirimat · Etiam si detestandum malum discordie iniu͂ci
uili preualeat ⁊ illud destruat ⁊ vsurpet · Quo ueri amōis vinculo astrī
gamur · qua mutue dilectōis concordia nitam̄ vobis īcxptū nō extat īn
ecīa ambiguū constat eē · Cum diuturna dilectō ⁊ ꝯmpta semp̄ opum
exhibitio nos īuicem indissolubili uīculo colligauit · ob id siquidem nr̃a
uicissim participare negocia conueniens ⁊ honestū ētissime cōpbat̃ · Licet
longissimis t̾raꝝ spaciis corpore simus remoti · Imo tn̄ uere caritatis
feruore adō mente ac aīo coniūim̄ · q̄ nr̃a negocia vobis nō hesitam̄ tan
q̄ fratribus intimare · Exoꝛ̄d sūpta a caritate et Iusticia

Ille habet eximia dona virtutū · qui exhibet necitatem patientib; iusta
pietatis. Elemosina pietatis ⁊ caritatis īuitu faciens · est sine
dubio celestia dona requirens · Hic iusta petentibus nullus est tribuen
dus assensus · Ita quidem idonea postulantibus · nulla est peticio denega
da. Exordia sumpta a ꝯsilio et medicina.

Eius credere debemus consilio · cui est de morte ciuis adesse p̄
sidio. Ille nimirū Galieni et ypocratis sequit̃ aꝑte doctrinam
qui egrotis et grauit̃ infirmantibus vere salutis tribuit medicinā ·
In sctaribus rebus magis est utendum virtute. Exoꝛ̄d sūpta a diui
ī ecc̃liasticis nō est sūma sollicitudine contendum · sis marius ·
Sicut membra regunt̃ capite · exercitus duce · Nauis Rectore · Ita pat̾
benigne vestro semp̄ egem̄ iuuamine et fauore · Quantū religionis
culmen veritatis norma Iusticie plenitudinem vite monastice ꝯpositū
debeat obseruare ꝯsciam uram credim̄ nō latere · Sicut euidenter

tra ꝑpendit diligenda discretio. nō uehementius debem᷒ quidem bona plantare. ꝗ̄ ingit mala quelibet radicit᷒ extirpare. Consueuerunt prudentes ⁊ nobiles utiq; sib mutuo suffragari. ex alterutra quidem gl̄ia ⁊ honore potiri. Statum recipit grandiorem diuitias acumulat dignitates nanciscit᷒ lapides possidet ꝑtiosos. auro fulget nimio ⁊ argento. laurea sciencie coronatus. Igniculus ꝑmas flamas emittes cum facile possit extingui. augmentat᷒ in carbonū copia ⁊ adiectōe lignoꝝ ardoribus nō absq; pedum estuatōe calcat᷒. nec sine multo dispendio tollit᷒ furor eius. Harundo salubri sibi ꝓuidet ipa ꝯ̄tu. que uenti cedens impetui reflectit᷒ amicabilit᷒ annuendo. a quo quercus resistens radicit᷒ extipat᷒.

Exordia in diu̾sis applicanda materiis

In faciendo bonum nō est aliquatenus differendum. Ubi de ꝑmio nullaten᷒ dubitat᷒. Ibi est uirilit᷒ laborandum. Petitoi que a iustitia discrepat. nō est gr̄a uel ratio facienda. Ieiunium liberat mentem. illuminat uitam. reparatq; salutem. Exo͛r. sup̄ta a captiuitate ⁊ di

Nullius aspiratis nodus ꝓhibet᷒ astrictior. ꝗ̄ sub clade tyrapnica lectā immisericordit᷒ captiuari. In fornace captiuitatis excocti dilectois examinat᷒ uitatem. Nō potest itellige qui sit dolor qui captiuitatis amaritudinem nō gustauit. Exo͛r. sup̄ta a consilio sapientū.

In magnis ⁊ arduis negociis quilibet uti debet sanis ꝯsilus amicoꝝ. ex quoꝝ contemptu multocies indignatio nocua genat᷒. Semꝑ interest sapientis ꝑicula formidare quia talia cito repentin᷒ casus inducit. que sine graui dispendio ⁊ labore reparari. Vel refiā nuq; possunt.

Ne quisq̄ᵃ sua gl̄iet᷒ malitia ꝫ Exo͛r. sup correctōe excessuū.

Nagri pena ⁊ diuris corrigat᷒ flagellis. semꝑ est reprobor prauitas ꝑ trans ꝑsides abolenda. Id quod euidens inducit iustitia ⁊ equitas ꝑsuadet. quemq; decet ex itentū. ⁊ ꝑcipue regimini ꝑsidentem. Ut malitia penit᷒ ꝯculcet᷒ ⁊ iura i publico elucescat. Ut dolorosum est litus ams se. ⁊ misisse i. agrū sterilem quē credebat fertilem semen suū Cr

gnū est nec nō justum ¶ Et a ratois tramite nō discordat. Ut justa iuste petentibus nō negentur. set eis celeri ꝯpleant᷑ affectu. ¶ Om delictorum īpunitas provocat ad peccandum. ⁊ agregatio peccoꝝ ꝯditoem educit enormem. digne debet᷑ penitentia delinquenti. ¶ Quoslibet decet rectores pecca nō relinquē impunita. s3 ea decidē prorsus appositis dignis penis. Ita q̄ penaꝝ comemoratois afflictu. nullus ad illicita presūpmat. nec etiam audeat extendē manus suas. ¶ Posuit deus ī t̃ris pr̄ncipes ⁊ ī sclō voluit s̃i potestates. Ut jura p eos reddant᷑ cuilibet postulanti. ¶ Decet equidem ꝯbos viros ⁊ spālit̃ t̃raꝝ p̄ncipes ⁊ rectores ad ducendam iuitatem ī publicum. semp interponē vires suas. Ut de maleficiis omnibus justa possit ⁊ digna sententia ꝓmulgari. ¶ Cum omīs potestatis a dn̄o deo sit decens est. Ut ob reuerentiam ipius omes q̄ presunt urbibus utilit᷑ ⁊ prudent᷑ intendant. ad improꝝ malitias extirpandas. ⁊ ad innocentiū ꝯdempnitatem. Ita qđ quilibet secure pmanes in sua justitia ꝯsuet᷑. ¶ Quando pravi bois ⁊ inocentibus dnant᷑. Civitatū rectoribus debet eē grave plurimū ⁊ molestum. ¶ Sicut prudentia vr̃a novit furiū ⁊ malefactoreꝝ suum receptores. de receptois excessū et ablatoꝝ ꝯptoe sunt gravit᷑ puniendi. Ut sua impunitate nō gaudeant. nec in futurū presumpmat similia facē. nec etiam occultare. ¶ Ut status bonus et pacificus ī t̃ris ⁊ Civitatibus ꝯsuet᷑. sedulites sideret rectores ⁊ quemlibet regimini presidentem. ¶ Cum rectoribus Civitatū ꝯcessa sit potestas gladiatoria desupnis cuilibet tenent᷑ justitiā ꝯsuare. ac themitates rescindē tyrapnoꝝ. ⁊ de criminosis legitimā sumē ultoem. ¶ Multi rebelles ⁊ icredult usq3 ad finem sententie cessare nolunt. ⁊ ideo coꝝ ꝯtumatiā est fortit᷑ resistendum. que sceleratos corrumpit ⁊ effrenes. ¶ Constitute sunt sclares potestates ī t̃ris ne imbecilles sive debiles a potentioribus molestentur. ¶ Delictoꝝ impunitas prestat audaciam securi᷑ delinqndi. Exōrā. sup delectoe huiusmode uarianda int᷑ amicos et quoscumq3 delectos,

Inuiolabilis amoris sinceritas que iam dudu regnauit et regnat gra
ta et frequenti obsequiorum exhibitione debet semper obsequiorum exhibitione
de bono in melius roborari. Inter amicos non est conueniens rationabile
nec honestum quod unus alterius rebelles foueat uel nutriat defen
sores cum ex hoc non solum amicicia posset destrui sed lis et discor
dia maxima suscitari. Hoc gerimus in cordibus nostris hoc semper effi
cacit intendimus operari quod uobis placibile sit et gratum. Non assit
uobis aliqua congruendi materia nec uere dilectionis radius qui inter nos
et uos noscitur radiare in uestri culpa et defectu in aliquibus offuscetur. In
uiolabilis dilectionis sinceritas que uos et nos in separabilit conuinuit uestre
que altitudinis prudentia que semper existit et extitit cultrix et fons iustitie
malorumque fraudibus inimica nos ortatur pro negociis nostrorum ciuium ad
uos iustis precibus et honestis indubitanter recurrere cum oportet. Cum
tranquille quietis sede ac uere dilectionis et societatis amore inuicem
congaudemus inter nos et uos omnino debet cessare molestia et obsequia gra
ta conferri uicissitudinibus coaltinis. Sicut ceruus sitiens aquarum flu
enta requirit sic ea semper facere que uobis grata fore noscantur desi
derant nostre mentes. Apud illos qui toto corde diligunt et fouent ius
titiam ac reddunt quibuslibet iura sua magna precum instantia et
nimia uerborum prolixitas necesse non uidentur. Obmissa inutili prolixitate u
erborum breui respondentes sermone ad ea que uestre littere quas intime
dilectionis affectu recepimus continebant facimus uobis notum. Prolixi
sermonis series non conuenit inter eos quos pure dilectionis aurea ligatura con
iungit unde omni sepulta breuitate uerborum amicicia uram tam quam auram
in fornace probata roggo quod et cetera. Uestre altitudinis amicicia specialis
nos inducit plurimum et ortatur ut pro nostris nostrorumque ciuium negociis recurram
fiducialiter cum oportet. Sicut sumus per omnia uestri et desideramus et petimus
quod nos utraque semper habere potestis ad totum uestrum beneplacitum et mandatum.
Cum personas et omnia que habemus ad uestra semper habeatis seruitia preparata pro
hiis que ad uestram pertineant magnitudinem et honorem preces uobis porrige

.Cu dignu sit

Dignu est vt bn mitt . cuntu sudy pmis csequitur / sit ut eor cmendatio eis fructificet in gaudiu c alys in exemplu . adquor cparan . . clem astbin . qui nobstu sub hunli mansuetudie c mansueta humilitate . aliqmdiu morit tratit / vt ipi vtriq apud vos sit cmendabilis c p ceteris quoq idem . . ad vre benigt pnam ampliq ut csiliu cu pueniret tab debeat esse car cgim 2 gens ipm hunts ut sua comendatam c

de supfluo reputam . Nam int nos c nos prorsus diferentia facienda. Ordo rationis expostulat ut alt altius precibus cdescendat . Cum eget omis amicus amico Amicicia suffragatur i necitatibus liberalis requirit que discurrens int utruq alterutris obsequiis laci refloreseat. Unde cu in amicor vicibus vra discretio se semp obtulerit gratiosam vos c c. Semp intest amicor time ingerie ne aliquid intueat p quod vetus c firma dilectio maculet . Novit deus oium secretor cognitor qd nlla lucri causa nullaq rer maneries induce nos valeret . ad quod vram minueret gliam c honorem . Cum parati simus pro nobis utoq coi vra precamia efficacit exaudire no dubitam pro negocius nror Ciuium ad uos opportuno tpe recurre cfident . Queadmodum ntm est ppositu et voluntas stabilita firmissime . nuq vobis nec vestris ciuibus i obsequendo desice . sic in uitate cfidimus qd nuq vra magnificentia nobis nec nro coi possit desice tpe opportuno . Qui iustas pces dnor c amicor pterit aute surda nomen fidelis amicicie no meret que requirit alterutrum i alterius obsequiis vigilare . si no ctradicit potencia voluntati . Amiciciaq no solum domesticos verperciam extraneos fede illibato iungit . de iure csuetudinis c nate suadet Ut amicis dum expedit possetemus suuam Illos amicor oblivio arguit c ingratitudinis macula decolorat qui psius dnis c amicis dum expedit face pigritat . Illor suuia cu fiducia postulamus quibus suire cupim c faue . Manus amica ubertis est melior q osculum inimici . Qui ue diligunt i necitate pbant . multi eni in psptate se fatent amicos quos rer adusitas repit inimicos . Meliora sunt uulna diligentis q fraudulenta oscula blandientis . Hic e homim adnichillata caritas . qd vix inuenitur dilectio q no sit questuaria uel venalis Hec eni lex i amicicia sanctit vt neq rogem res turpes neq faciam rogari . Animus diligentis i aia adusitate no rumpit sz tristatur . Exor . supta a doctrina c disciplina cos

9 Quando membra bn ccordant c respodent capiti laudanda uanda .

sunt plurimu(m) (et) amanda. (et) si quando pro modico (et) levi occasione dis
cordant in unitate a prudentia no(n) procedit. Quia ex tali discordia cito poss(unt)
toti corporis consurgere pericula (et) ruina. Tunc corpus incolume conservatur
cu(m) membra suo capiti no(n) resistunt. Licet paucos inter dum adiuvet
manu patria omnipotens copiose tamen multitudini resistere in locis patulis
no(n) est tutum. Sic potest sepius obviari principiis quam cum morbus inva
leat preparari potest utilis (et) valida medicina. Opus sapientis est noci
turis obstare principiis ne sero medicina paretur cum mala per longas invalu
ere moras. Rebus paratis (et) consummandis conditione temporis requirente non est
tutum inducias exhibere. Ideo non parum optatibus animus noster affectat quod in ope(re)
vobis commisso celeriter (et) prospere procedatis. Fortis et constantis animi est lau
dibus non extolli neque terroribus commoveri. Querentibus sapientia se osten
dit (et) contempnentibus se occultat. Per lucem tenebre (et) per prudentiam
homines clarescunt. Facundia sine prudentia loquacitas est dicenda.
Tenebrosa est anima quam lumen scientie non illustrat. Honora et time
doctorem qui te debet scientie pocula ministrare. Non solum quod ante oculos situ(m)
est sufficit intueri prudentia exitus rerum metitur. Non solum arma defen
dunt populum verum etiam prudentia sapientum. Uber honor (et) merces exhi
bita doctorem incitant ad studendum. Nemine errare desiderat cui error
displicet alienus. Error alienus te cautum faciat non sequacem. Non
debet denegari venia quem vult penitere ope satisfactionis delicti. Non solu(m)
manus (et) pedes sed linguam (et) oculos habere debent quilibet continentes. Non
est vulpis adeo ingeniosa quod quandoque non incidit laqueum venatoris. Habet
prorsus ingenium excitatoris materia destitutum. Sententia debet suspen
sa teneri donec rei veritas discutiatur. Multi homines leonizant in verbis sed in
factis habent animum leporinum. Omne vitium animi tanto conspicuus in se crimen
habet quanto qui peccat maior videtur habere nobilitate scientia vel honore.
Omnes est omnimode repellenda egestatis ruborem inferens egestenti.
Labor est cum vigili apponendus fructiferam in fine quietem conferens
laboranti. Multi multa perpetrare conantur quorum exitus si presciret

nullatenus presumeret inchoare. Postquam arbor antiqua ad occasum pervenit cui
libet venti concursu patitur utrobique. Non est tutum ignem baiulare in gremio
nec facere cum scorpionibus mansionem. In fragili vaso est offensio quelibet odi-
osa. Ultra quam possit animus adiscentis ingenium non est animus aggravandus.
Divitie sunt ab omnibus contempnende quia laboriose nimis et illicite acqui-
runtur. cum miseria custodiuntur in anxietate et timore. amittuntur dolore lacrimabili et querela.
In antiquis sapientia et multo tempore prudentia invenitur. Per probitates multi
placentur generosi et per fructus arbores cognoscuntur. Expedit calcaria primitus in-
venire. Ut equus agilis violenter admissus in medio tramite percurrere non desis-
tat. Exordium supra ab impotentia et excusatione legitima.

Nemo de iure potest nec debet ex hoc ab aliquo reprehendi quod causa
iusta differtur per solam impotentiam terminari. Non est arbor infructuosa di-
cenda quam fructificare boreas non permisit. Cui serviendi tollat impotentia
facultatem et sit parata voluntas et vires deficiant excusationis digne cli-
peo premunitur. In efficiendo quod petitur concurrere duo solent voluntas scilicet
et potestas. alterum quorum si abesse contigerit omnis actus humanus remanet imperfectus.
Excusatur tamen apud prudentes voluntate munitus cuius impotentia contradicit.
Infirmitate gravati equitandi laborem tollerare non possumus sicut vellemus
et necessitas postularet. Speramus autem in domino bonorum omnium largitore quod cito
nobis concedet ea sanitate potiri quod ad vos in proprio veniemus. Exordium supra

Non verbalis eloquentie litteris a responsione fienda et de complendo promisso.
set realis exauditionis effectu sicut plenius cedit nobis ad decus nobis
quesumus respondere. Vestre littere nobis misse tantum nostris animis suavitatis
offerunt et dulcedinis quantum umbra delectabilis estuanti cum in tabidi leonis domi
sol facit ingressum. Aut tamquam fons lucidus et amenus pre labore nimio fer-
voris tempore sitienti. Quot et quanta mala generent promissiones et pactis
federa violantes lingua non possit exprimi nec scripture officio explicari. Exordium

Si nobis occurrit admirationis super admiratione multipliciter narranda et priore
materia non est mirum quia super tali negocio quod per vos et nos fu-

266

erit ordinatum aliquid facere non curastis. Si nulli mortali morte parcat aliquatenus non miremini quando a morte deruuntur mortales. nec aliquis potest arcem tante fortitudinis ciuitate inuenire. ubi possit effugere uires mortis. Si iuxta promissiones uestras ad uos non uenimus sicut firmiter credebamus. ad terminum ordinatum non turbetur ullatenus uestra discretio nec miretur. Non est aliquatenus admirandum. Non est aliquatenus admirandum si laboratem agrauat mercedis fructus inutilis et uanus. Non est mirum si homines benefacere pigritantur quia multi malum pro bono reddere non uerentur. Bonum uidens et oppositum qui assumit stultus potest merito reputari. Exordia

Maledicta est scientia que suum non pascit opificem. sumpta a diuisis et abc

Maledicta est plantula siue ramus que suo domino et cultori totibus extirpan obtatis fructibus non respondet. Nisi fructum uel umbram cultor de sua plantula expectaret aut eam desereret euelleret uel secaret aut in plantando numquam opus impenderet uel laborem. Tabescat doctor plurimum cui cum merces laboris detrahitur et negatur. Qui benefactoris beneficium non cognoscat dici potest merito filius nequitie. Dolet nimium cum laborantis ut de labore fructum non percipit sed dolorem. Qui modica in re apparent auarissimi et tenaces in maiori multo fortius appareret. Et quod inde consequitur a contrario argumentum. Errores pueri qui nimis sustinet prestat ei erroribus nutrimentum. Qui non corrigit errantem particeps uidetur erroris. Error cui non resistitur approbatur. Non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare. Ira est abolenda celeriter ne sol occidat super ipsam. Insensatus apparere conatur qui modum in suis factis excedere concupiscat. Piger bos arare noluit propter frigus quare mendicabit estate et non dabitur ei cibus. Exordia. sumpta a reuerentia a laude et

Illos reuereri debent homines et timere a quibus comodum a secutore sapientum recipiunt et honorem. Proprium est libenter facientis acto facere. Si bona referuntur de homine niti conceret summa opere ut de ipso dici ualeant uel scripta meliora. Honestas et fama hominum roboratur cum procedere studet

de virtutibus in virtutes. Moribus et honestate fulgentes, non solum familiaribus, sed etiam aliis prebent viam et materiam honestatis. Cui facundia prudentie ac iustitie nobilitate nitescat patenti fronte potest ubilibet potestari. Melior est acquisitio sapientie quam negociatio auri et argenti. Sequi vestigia sapientum est virtus magna et preciosa. Odorem bone fame consequitur qui cum bonis ambulat et moratur. Concordia parve res crescunt magne autem discordia dilabuntur. Doctoris fama de bonitate discipuli plurimum augmentatur. Argue sapientem et diliget te. Noli derisorem arguere ne odiat te. Nullius sapientis tanta reperitur discretio quin eius intentio multociens non frustretur. Vox pauperum est sicut aquile sibilus post leonis rugitum, et tamquam fistula que vix auditur postquam sonus tube resonat in auribus auditorum. Exordium super ab exauditore dilatione rogata.

Postulatio de iure sortitur effectum postulantis patitur confusionem. rogate. Anxiatur mens nimium cum promissione trahitur futurorum. Nulla prolixitatis res carius constat quam que precibus empta est. Alienum est a gratia donum diu expectatum. Spes primum solatium fit laboris. Gratum est donum quod prevenit postulantem. Ponderosum est verbum illud multum quod dimisso dicendum Rogo. In verbis manifeste apprehenditur quanta urgeat prolixitas in dicente.

In tantum deus avaritiam super omnia Exordium contra avaros et avaritiam maledixit quod quicumque eam fuerit assecutus nec presentem habebit pro largitate gloriam nec futuram. Cum in senectute cetera vitia exarescant nimia vetustate sola avaritia iuvenescit. Largitas suos clarificat sed avaritia suos constituit infamia denodatos. Sicut pilus in calamo scriptorem impedit et conturbat sic neque avarus cum opera magnum porrigit nocumentum. Exordium

Expectanti responsione super hiis que super tu super responsione facienda. petuntur sic patitur tedium expectatio nimis longa. Unde ne vestram super petitis mea taciturnitate vereatur vobis respondeo per presentes. etc.

Ubi est egris medicina utendum. Exordium de non assumenda medicina.

si statutus iminet dies mortis inevitabiliter morietur. et si terminus vite longi
or est concessus, absque ulla medicina prorsus evadet. Exordium de arbore et

Arbor fructifera colitur et amatur, sed inciditur de regimine sapientum.
et habetur sterilis in despectu. Qui sapientum gubernantur regimine
eorum brachiis nequeunt de facili perpati lesionem. Exordium de conservando iure et ob

Pupillorum et orphanorum vita quisque rector illesa conservare tenetur dietia filiali.
quia propriis defensoribus indigent. et sepius defensores rapaces sub
doli dici possunt. Qui patris et matris iussionibus contradicit, iam finis
non filius meretur appellari. Qui pater maledixit aut mater, vix poterit
a morte perpetua liberari. Nichil potest pater apportare suavius quam cum de filio
recipit bonam famam. Exordium de amicicia.

Omnium virtutis et gratie grave sit amiciciam sibi fidelem acquirere: gravius
tamen habitam conservare. sed gravissimum reparare corruptam.

Incipiunt proverbia sive latina cursulata super diversis materiis applicata

Initium sapientie timor domini. finis dilectionis amor patrie. Da.
Inicium rei videtur factum dimidium obtinere. quare unusquisque debet esse promptior ad inceptum
Stultus est qui bonum procrastinat inchoare, cum mora periculum sepius consequatur.
Quod fieri debet non est tardius differendum. Ita mora sepe variat voluntates.
Non impediatur inchoatio tarditate. nam multum valet in quolibet inchoare
Res nimium festinata raro felici exitu terminatur.
Qui ante quam discat, se ingerit ad docendum, in vulgi fabulam convertitur et derisum
Ab incepto non est tam subito desistendum, donec fructus respondeat labori.
Quam male credere consuevit qui presumpsit ante quam pennas produxerit volitare.
Infantia studiosa cito perficit quod affectat.
Ante iudicium para iusticiam. disce primitus quam loquaris
De malicia lucrum consequi est indignum.
Quisque debet sua negocia procurare sollicite. Ita quisque diversitate temporum navigatur
Ex honesto proposito finis consequitur concupitus.

Non sufficit

Exordia sumpta a principio et fine.

Non sufficit inchoare solummodo, nisi quod inceptum fuerit fine laudabili terminetur.
Non qui opus incepit, sed qui perseveraverit merebitur coronari.
Non a principio sed a fine opus quodlibet commendatur.

Exordia sumpta a non voluntarie inchoantibus.

Quod non voluntarie inchoatur non potest nisi cum verecundia deseri ante finem.
Quod ab invito efficitur dici non potest principium neque finis.
Melius est non incipere quam ab inceptis turpiter resilire.

Exordia sumpta a recreatione.

Interdum debent homines recreationem habere ne deficiant nimio pre labore.
Gravis labor corpus et animam afficit, quare sunt solatia laboribus immiscenda
Juxta Catonem aliquotiens est gaudendum dicentem: Interpone tuis interdum gaudia curis.

Exordia sumpta a vitatione malorum consortiorum.

Malorum sunt vitanda consortia, quorum nocere societas consuevit.
Malorum familiaritas ab omnibus est spernenda, quia ex ipsa pestes et iudicia oriuntur.
Male invicem conversantur qui discordat moribus et in vultu.
Qui malis se confederat evidenter suam gloriam dehonestat.
Qui pravorum se associat conversationi virorum vix potest relinquere acquisita.
Vix aut numquam possunt pessimi castigari, quia ipsorum consuetudo est in naturam conversa. Exordia sumpta ab acquisitione bone societatis.

Illius est totis affectibus acquirenda societas ex qua possunt quilibet reportare commodum et fieri meliores.
Debent merito vilipendi ab omnibus qui omnes infra se homines parvipendit.

Exordia sumpta a tristitia amicorum.

Satis sunt lacrime tollerande nisi si commoditer tollerande que a cordis amaritudine ac vultus palescentia derivantur.
Animus apparet negligens et ingratus qui amici tristitia non perturbatur.
Habere cor lapideum approbatur qui de suis vel aliorum iniuriis illatis non lacrimatur.
Plorandum est cum flentibus, ultimo cum gaudentibus est gaudendum.
Veri amici gaudiorum sunt participes et dolorum.
Dolorum participatio in gaudiorum cum dilectis consumitur complemento.

Exoꝛ. supra arestrictione lacrimaꝝ ⁊ paciencia.

Nichil prosunt lacrime post iacturã. Nã p ipas nõ recupat amissa.
Cumuli lacrimaꝝ dapna nõ minuũt ƺ augmentat. Et quod grauius
est roborat passionem.
In aduersis nulla est efficacior medicina ꝗ̃ facilia i comoda obliuisci.
Constãtia sapientis nouit dampna sine lacrimis pacienti tollerare.
Iactura et doloꝛ ampliant lacrimas si fletu i sistit. quare i est ꝯfiteri
sapientis nullatenus contristari.
Stultoꝝ ⁊ igemiscẽ ꝑt dapna. cu nil ꝓsint ẽtores post naufragiũ
Maxia stulticia dici potest plorare presentia pro futuris. ꝗ regescat

Exoꝛ. filioꝝ ad parentes sup prouisione.

Ratio diuina postulat et huana ut patria pietas erga filiũ
Iure naturali tenet[ur] tenet[ur] genitoꝛ genito necessaria ministrare
maxime honestatis ꝓposito adherenti.
Abusiue genitoꝛ diceretur qui nõ tolleret idigentiam filioꝝ.
Quis manũ poriget indigenti cui patrui auxiliũ denegat.
Ille posset duricia repҺendi nõ modica ꝗ studenti filio nõ dirigit opͣtũ.

Exoꝛ. ut nõ acqescat i omib[us] filioꝝ uoluntatib[us].

Non pater ƺ inimicus dici potest ꝗ filioꝝ uoluntati ꝑ singla acqescat
Dat qui concedit filio facile postulata licẽtia illi tribuit deliquendi.

Exoꝛ. ut puniant[ur] malefactores et comittẽtes ꝯ legem.

Legum nõ effugit ultionem qui legibus nõ timuit obuiare.
Ratis ⁊ ꝯsonũ ratoni ut stultus penam stulticie paciat[ur]. multoꝝ
Prauoꝝ iniquitas ⁊ punienda sepissime ut uni metus sit pena
Non est parcendum hiis qui sceleri sunt ꝯiuncti ne facultas uenie
incentiuũ tribuat delinquenti.
Misericordia medici est dapnosa qui sinit sępe ulcera icanata.
Ratis est misericordia copiosa oĩbus ꝑ uindictam
Si uindicta tolleret de medio illicitũ uel hostiũ nõ posset clauis repͣiri
Iustũ est malos a scele ꝑ supplicie remoue bonos aut ad uirtute pmij ꝯmuie.
Dignũ ⁊ ut legibus puniat[ur] ꝗ iuris et legũ existit uiolatoꝛ.

Veniam nō meret quem denigrat fumositas delictorum.

Exor. a necessitate cōpassione et mīa sūda.

Fragilitatem hois nō attēdit qui tenuit penitētibus ī dulgeri.

Natā huana raro potest cū tanta cōsuari custodia quin nō ad ace illicitos illabatur.

Hodie locum misicordia nō haberet si nemo delinquet uel peccaret.

Humana fragilitas que pna est nimiu ad peiora nō ad vindictam s; ad misicordiam nos iduat. Exor. a ratōe iusticia et uitate.

Nemo debet a sua ratōe puari quamuis illam paliata facūdia nō ostendat.

Coram iusticie amatore nil pdesse debet facūdie ornamentū.

Nullu ius est adeo stabilitu qui sophystica facundia faciat uacillare.

Sepe inualidam roborat sniam et cōfirmat verecūdia eloquentis.

Multitudo loquendi sepe ad se attrahit aurem iudicantis.

Mutus est balbus et elinguis qui suas nescit expone ratōes.

Facundus nouit suis smonibus candida denigrare. at potētia et lucida obnubilare. Exor. a necitate. cōpassione. et caritate sūda.

Ubi uiget necessitatis paupertas cū minori verecūdia recurit ad alienū.

Diuina ratio pcepit et huana ut necitatib; paupu cōpati debeam.

Cū qs succurit de sua plenitudine cōsolatis diuitiarum suarum fruct recipit gliosos

Ad largitatem scs nos inuitat deum cū dicat q habundantia sit ī opie supplementum. Exor. a propa caritate

Nil stultus reputat actius q suis comodis ppone aliena.

Quod multo est acquisitu sudore nō est facile tribuendum.

Qui se pro alio derelinquit hēt stultior omi stulto.

Nemo tenet aliena pdia irrigare sicientibus agris suis.

Exor. supra a fideli amicicia.

Qua sinca dilectio ī amicos pmaneat necitatis tempore demostrat.

Amicorum fidem pspitas nō agnoscat qua sola nouit aduersitas experiri.

Nulla pot aduersitas separare quos fidei sincitas copulauit.

Nō amor s; simulatio dici pot si illū aiē necitatis tpe derelinquit.

Tribulationis uentilato quemcūqz celatū amicū discutit apte.

Multu dehonestat hoies simulata dilectio ac etia ipos reddit sapientibus odiosos

Fortune no hois est amicus qui amicu destituit i adusis.

Oportunitatis tpe dilectois sinceritas clari' elucescit. promittut

Amici falaces sunt pmptissimi ad pmissa s; ueraces adimplet ope qd

Amiciciam no defraudat qui facit quod pot face pro amicis.

Preteritoru memoria no pmittit facile amicicia obliuisci.

Exoa. supta in diusis materiis applicanda.

p Preces mito sunt pponende difficilia postulantes.

Omne bonu i lucem deductu clari' ut pulcri elucescit.

Qui sciam suam nitit' oibus ppalare de matre itedit face metrice

Qui potior est i culpa pus multocies lamentat' ut anticipata qrela mollificare ualeat suas culpas.

Quidam pmitus lamentat' ut suos excessus ualeant palliare.

No est uerisimile qd quisq; pro nichilo lamentet'.

Sincera dilectio supplicantiu recipi debet mito z honore.

Adulatoes fraudulentie iuste no debet attendi, ut decipiat min cautos.

Multi nitunt' uenatiuis smonibus ut qrat i ppium aliena.

Multi multu i smone sophysticat ut quod desiderant possit ab aliis extorqre. strepitum mundanoru

Religionis honestas reddit hoies pacificos z quietos repellens oem

Iuuentus felicior religiois iugo no facile se summittit.

No sufficit hodie tantu intueri psentia. Nam prudens rep exit' qteplat'.

In tantu deus auaritiam maledixit q qui eam consequit' nec presentem gliam hat nec futuram

Intantu deus dilexit Reginam uirtutu uidelicet largitate qd ipam uoluit omnibus uirtutibus pncipari.

Qui spinas metuit rosas no colligit neq; mel accumulat / qui apium aculeos reformidat.

Incipiunt exordia sive proverbia cursulata per alphabetum collecta.

Quia fragilis est hominis memoria, et sepe desiderat extrinseco adiuvari auxilio, quedam exordia sive proverbia cursulata duxi apponere in communi. que verborum et sententiarum in latina locutione prestent copiam et ornatum. De incipientibus exordiis per A.

Ad conscientiam quisque se revocet. ut prius sua crimina corrigat. et postmodum aliena vitia reprehendere non obmittat.

Arbor vite credit[ur] excidenda de qua non potest haberi fructus diu expectatus.

Acquisitio que honestati non obviat. est ab omibus comendanda.

Abit in ruina quodlibet hedificium. cui christus non extitit fundamentum.

Anexa iniquitati promissio debet nullatenus adimpleri.

Anxiatur mens nimium. dum promissione traitur futurorum.

Accedere times ad iudicem. videtur iustitiam non habere.

Nulla nos artat religio. bonum die qualibet operari.

Alimenti subsidium trahit ramusculus quilibet a radice.

Amanda est infirmitas que carnem perurit. sed anime dat salutem.

Amicicia est excellentissima que provenit a virtute.

Avaritia est insaciabilis. quia cupiditati non sufficit nisi mors.

Ars bellica si non concluditur. dum fuerit necessaria non habetur.

Alter alterius honera tenemur iussu apostolico supportare. sic legem volumus adimplere.

A viciata radice ramusculus carere non potest vitio primitivo.

Approbata consuetudo requirit. nil habere sine consilio faciendum.

Ad auxilium illorum tenemur. qui noscuntur semper in bono proposito permanere.

Afficitur animus cultivantis olivam. cum bacca non reddit oleum sed amurcam.

Afficiatur animus vineam cultivantis. cum palmitis uva convertitur in lambruscam.

A profectu discipuli vite torpet sedulitas preceptoris. si ad remunerationem sui eum viderit negligentem.

Ad studium tue civitatis magister. cum ad eius doctrinam currit scolarium multitudo.

Adhereat lingua faucibus detractoris. qui semper suscitat discordiam et furorem.

Animus sapientis non frangitur in adversis. et si accidat infortunium sustinet patienter.

Amor divinus est rebus preceteris preferendus.

Aletu de negociis nichil credit dum sup est aliquid faciendum.
Auaricie ome n effug qui dare timet qd duplicatu recipit du impedit.
Al parthochit quod e totu suas pat nom ducet abusiue si no porriget
necessitati filio id quod habet.
Ab huana e osuetudine alienu q pat tanta possit ferrocitate accedi
ut que genuit filiu deneget exaudire.
Amica est turpitudinis omis pars que no ouenit suo toti.
Arescat i breui ramusculus q fometu no suscipit a radice.
Ad patre dnm amicu spalissimu i necitatibus et fiuctis ppis cofi
dent recurrit de cui gra amore nullaten dubitat.
Ad portu ratis secure dirigit ubi remigantes spata gratitudie no puat.
Ad nichilu de leui reducit quicquid sepi multor manibus otractat.
Absergit maculam cuilibet ominis digna subsequens otritio penitentis.

Beatus an obitu nemo fuit est dicendus. De incipientibus
Beatior est qui nil possidet q qui multa. Exordus a B.

Beatu facit no tpaliu copia s; conteptus.
Bis dari credit donu celerit elargitur.
Bon est qui no solu cauet offende s; studet oibus se pdesse.
Bonor est alios i sui amoris obsequiu dignis initus obligare.
Binos capesces lepores utrusq; initio captoe puat.
Boues duca ab orbita ordo prepostaus reputitur.
Bon iudex no osueuit aliquem otra iuris ordine agrauare.
Bonis bonitas no pdesset nisi malis malicia no obesset.
Benignu no renuit cuilibet imbecillis bona supportare.
Breuiu uite merces accipe que tpaliu aduersitas no expauit.
Bonos fruct de mala arbore collige nemo pot.
Bone opinionis fragrantia redolescat qui se nouit cuilibet put expedit ofomare
Bestialis est quilibet reputandus qui solam corporis sequitur naturam.
Bonu e aliqn de ppis impartiri. tui aut dederis est uidendum.
Beneficiu libent recipe nichil e aliud q libtate suituab; obligare.

275

Casto cadit i precipiciu q no considerat ut sunt. De Insipientibz abista littera C.

Contra fortune impetum semp sapientia stat accincta.

Corrodit animu peccati stimulus impunitus.

Consciā pura detractionis stimulo no mouet.

Cito currus prostrat qui ab auriga ducit impito.

Cursus agit uelocius eqs calcaribus incitatus.

Cum subditi bn faciunt ad dnorum spectat comodum et honore.

Caput languidum facit membra subdita egrotare.

Contepnit dns p iniuriam uasallorum si languerit ad uindictam.

Cui domus mea comburit alieno piculo male remediu imputat.

Cum uni excessus impunit relinquit delinquendi uia ceteris apit.

Conueniens atqz laudabile credit ut q male meret grauit puniat.

Cam iure meret amittere qui contumax iudicio negligit coparere.

Calupniose alios trahens i cam supplicium sibi postulat ad iudicium.

Contradicat pticia sapientum ne detractorum linguis acquiescere debeam.

Cum teneam quilibz de talento sibi tradito redde ronem sic nego
ciandum est ut audire mereām cu fidelibus euge bone serue.

Constans ẽe reputat qui no deprimit aduersis nec psperis exaltat.

Celicus sine caritatā sufficienti, ta lampas mortua i domo dni reputat.

Cum nichil sit int carnalia bona notā quietu no possunt diuitie nob ostendere.

Cotidium nate dig scit ut asse frat idiges negligat. summu bonu

Cum mortis debitu omnes solue teneam no debet aliqs nimis desperare
si quod spectat ipa mors facit impsenti. De Insipientibz a d.

Deuotio discipulatus requirit quilibet magro suo exhibeat reuerentia et

Delictu graui peccati querit cui digna satisfatio no succedit. honorem

Dignu credit ut a xpo decadit quisqs manu ad aliena tedere no formidat.

Detrahentes nil aliud pagunt qz ut qui sufflant i puluere puluis i eorum
oculos redeat. retributionis solatio consolentur

Dignu credit et honestu ut qui dnorum fruitus se sponte subiciant digne

Difficulter i futuro pcipit quicquid i presenti mens auida pstolat.

Dignu est ut ubi crimen comittit ibi sententialiter puniat.

De. E.

Exaudiende sunt preces diligenti cum animo quas informans caritas et hornatus non deserit honestatis.
Expedire noscitur bono iudici ut audita omnia relinqui non debeat impunita.
Ex supinacio petitur verborum adiectio cum in infinitum exuberat operis plenitudo.
Equitatis ratio suadet et approbat ut quis mensuram propriam non excedat.
Eius sedis iudicio dirimenda sunt dubia que in rebus religiosis auctoribus emergunt.

Fortuna quies claudicat cum transit amica constantia manifestat. De. F.
Frustra quis manum ad aratrum ponere creditur qui retro postmodum intuetur.
Ferrum mentis ad acumen subtilitatis pervenire non potest que lima pruritus alterius non erasit.
Falsitate locutoris auxilio nulla indiget operis plenitudo.
Ferro scindenda sunt vulnera que fomentorum non susceperunt medicinam.
Facilius reum ventus concludit quam effectum fallacis sortiatur promissio.
Frustra debitum exigit qui alius debitum non impendit. De. G.

Gerunt presules sollicitudinis partem sed Romanus gaudet plenitudine potestatis. De. H.

Honoris cumulum subministrat dominus in peragendis negociis commendanda solertia sumentis. De sapientibus ab I.

Indecens omnino probatur prius solvere militie cingulum quam cedat victoria adversitas prior.
In membris plene cognoscitur quanta capiti potentia famulatur.
Institutis obviantes canonicis indignos se reddunt ecclesiastice libertatis.
Indigne pena magis extenditur quam peccatum in delinquentibus reperitur.
In insperatum supernus periculum incidit qui prudenter futuris cavibus non occurrit.
Illa deo creditur accepta pauperum collectio quam animos nulla discessio non disiungit.
In errore de facili sententia labitur quam maiorum iudicio nullatenus confirmatur.
Illius capitis auctoritas iuste deposcitur quod robore salubri membra cetera gubernat.
Iustus non creditur mediator qui absentibus partibus emergentes lites decidere non formidat.
Is neque promissum violat qui quod promisit in melius iam commutat.
Iudicium sine misericordia fiet illi qui veniam denegat alicui postulanti.
Indigne quis alteri denegat quod sibi ipse petit pariter et affectat.

Iustitia sepe deprimitur. Ubi defensoris munimine denudatur. puant
Illius portus amenitas frequentatur. ad quem venientes grata gratitudine non
In celis a domino soluitur quisquis famulum contra iustitiam hic ligatur. adiplere
In malis promissis melius est fidem rescindere quam promissum sceleribus
Iniuriam nullus irrogat. qui iustis presidentium imperiis obsecundat.
Indignum noscitur et inauditum hoc seculo. ut radix siccatur et ramus affluat nutrimento.
Iuri quietis esse dignoscitur ut quis de sua malitia non lucretur.
Iuris ordo videtur expetere quod non exemplis sed legibus debeat iudicare
Imprudens unum placere perstudiuit. hic displicere potius consueuit.
Iuris ordo iubet hoc fieri quod semper actor adeat forum rei.
Iuri consonum esse dignoscitur. ut in expensis victus victoribus condempnetur.
Indignam gratie se facit promissio. que sine causa caret debito complemento.
Indignum est ut illi debeant ecclesias regere. qui adhuc se ipsos nesciunt gubernare. 6
Lumen inutile creditur. quod numquam alienis aspectibus presentatur. De. L.
Ledit famam fidei lesio. et eternum dedecus imprimit mentienti. resilire
Laudabilius creditur opus non inceptum relinquere. quam turpiter ab incepto postmodum
Minus decent in futuro differtur quodcumque bonum hodie non negatur. De. M.
Membra de salute desperant. ubi caput langore viderint fatigatum.
Magnum confert absenti solatium inter absentes frequens missio litterarum.
Mercede debita spoliatur indebite. qui mandatum obsequium fideliter studuit obseruare.
Motus anime non euitat periculum. qui quod promisit non ducit operibus ad effectum.
Male sedet sapientum in labiis. quod linguatur dedecet etiam spiritualibus verbaloris
Male demonstrat se filium. qui reddit moribus se priuignum. De. N.
Neminem culpa culpat. quem ad culpam trahit necessitas non voluntas.
Non est credendum omni spiritui. quia sepe se virtutes esse vitia mentiuntur.
Non caret scrupulo societatis occulte. qui manifesto facinori desinit obuiare.
Nichil est in hac vita quod honore tanto prefulgeat ut usu nimio non vilescat.
Non dampnatur omnis qui cecidit. sed qui post casum resurgendi propositum non assumit.
Nullus miles antequam tiro. vel magister antequam discipulus est habendus.
Natale quoddam dignoscitur. ut ubi spiritualis est fiducia spiritualiter reuertatur.
Nichil est imprudentius arrogantia rusticorum quam auctoritate garrulitate qualibet esse putat.

Nichil i hac uita cari emit' q quod pcibus comparat'.
Nullu pot ee boni opis hedificiu cui xps sui no subicit fundamentu.
Nemo nudus debet otendere uel inermis hostibus obuiare
Natum aspidis recipit qui digne petenti pcibus no assentit
Natu tanq debitu uider' appeto q parentes debeat filior inopia releuare.
No e alicui fame uel glie puellam credulam fraudib; lagare
Nunq nauigabit p equora qui semp expectat q mare se gatet a pcella.
Ordo rationis expostulat ut amicor alt alterius pcibus odescendat. De .O.
Ordinata caritas uider' existe que a suis nomt domesticis icohare.
Orbile deo dignoscat' ut apud mane usq aliquie mentes mercenarii omoret. De .P.
Presuptio subitor tocius euagat' si libra iusticie mutat' i manib; psidetis.
Parui roboris no est denegandu auxiliu ubi debiliu denegat neccitas filior.
Plurius ee no credit' multa diligent acqre q acqsita diligent' custodire
Plus dissipat unius puir malitia q multor colligat prudentia circuspta.
Plana fuge' osequi sublimia res est saluti sepi inimica.
Pix manus tangentis coinquat. et unius mali osortiu bonos plimos decho
Perfecta nequit pollere scia qui pfecta doctrinis uti negligit disciplina.
Proferes liberim memorandi eminus hre no pot dignitate lucida sacionis.
Qui semel decipit' nunq de facili ubis fallacibus iescat'. De .Q.
Quisque auxiliu medicantis expostulat i nati locu ulceris pmit mali
Quicumq pmitus fruet' cautela ex post facto penitetia no ducet'.
Quicquid honoris subditis impendit' i dnor grām pculdubio retorqt'.
Qui sui iudiciu refugit de sua plene iustitia no ofidit
Que ad remotos se porrigit uirtutis fragrantia ipse ppinquos no tangit.
Quos deus uoluit ecclis oiunge no debet i tris huana psuptio separe.
Quia naturalit ad uiciu quisq dillabit' i malo poci q i bono qlib; delectat.
Quo semel olla recens suscepit odore suptu diutissime osuabit.
Quā recipit aliquis ex natura malitia n tpe tolli potit nec doctrina.
Quicquid iuuene legatis ipendit' legantis i opprobriu retorqt'.
Qui caminis irretitus e lago, exire libere no pot pficta regimto. De .R.
Res publica pseruat' icolumis cui cursus docti comittit' arbitrio gubnandus.
Ratori osonu credidit ut qd oes tangit ab oibz oprobet'.

Racionis ordo nō patit' ut quis sine iuris ordine ꝯdempnet'.
Renunciare iuri extat cuilibet liberū quod pro se noscit' introductū.
Siquis alti dīorꝫ nō sufficit male se reddit habilē ad utrūq;.
Sepi' in altū quis tollit' ut ruens forci' ꝯquasset'.
Si navis pito rectori committit' de facili uētorꝫ incursib; nō quassat'.
Sagitta nō ledit lapidem set resiliens sepe vulnerat dirigentē.
Si alicui excessus impunit' relinquit' delinquendi via ceteris apit'.
Supuacuus laborat impendus qui solem facibus nitit' adiuuare.
Stulticie nota nō effugit qui iustis amicorū ꝯsiliis nō assentit.
Singlare ꝯsiliū ēnt' ut inevitabili picculo soli' paciētie clipe' opponat'.
Siquid boni diligent' pagit' absit ut malū quod inde origit' iputet'.
Siquid pietate tribuit' indignū est qd' a recipientib; repetat'.
Si cuncta cīmina in hoc seclo vindicta recipēt locū divina iudicia nō habēt.
Satis ēē videt' laudabile ut fomentū tam' sentiat a radice.
Supat adamāta pat' duricie qui negligit indigenti filio subvenire.
Spali cū his ē agendum clementia quos cā fovet laudabilis ꝯsciēcia.
Siquis infamie nota semel inficit' vix ꝫ aqua multa bn̄ postmodū abluet'.
Stulte phaleras equinas bos appetit cū indoct' docti officiū qd' assumit.
Si xpi minist' in t'ris offendit' in celis deus ad iracundiam ꝓvocat'. De. t.
Tollerabilior si lateat culpa cōmit' q̄ si culpe auctoritas divulget'.
Tanto graviora sunt cīmina quanto diuci' infelicē aīa detinet alligatā.
Umbratilis amicicia credit' cū vanitate metū repit absencia pīt'. De. V.
Ubi malign' sp̄us habitaculū recipit ibi tranq̄lla pax hospiciū nō assūmit.
Ubi est diūsitas vulnerū adhiberi debet diūsitas emplastorū.
Vix aliquid invenit' indignū q̄ ut nomē dissonū debeat ēē rebꝫ.
Uit sequens docti ꝯsorciū doctine pcipit multiplicis incrementū.
Verba meret' accipe qui vba tantū voluit exhibe.
Ubicunq; delicta sunt paria ꝯpensacōe mutua sunt delenda.
Veritatis magist' ēē non potuit erroris discipulū q̄ se fecit.
Vn̄ qs favore meret' accipe nō debet odiū psentire.

De Incipientibz ab .x.

Xriane religioi ↄtrariu erit q alieo icomodo quis ditet'.

Incipiunt pu'bia Salamonis . . De ſapia Salamonis.

Cani ſunt ſenſus hois . et etas ſenect' vita imaculata.
Melior e ſapia q vires . et vir prudes magis q fortis.
Multitudo ſapientu ſanitas eſt orbis terrar.
Unus introitus eſt omibus ad vita . et ſimul exitus.
Sapia e preciosior ſole . et ſup oem ſtellar diſpoicoem luci ↄpata iueit' prior.
Theſaurus deſiderabilis i ore ſapientis quieſcit vir aut ſtult' deglutit illu.

De puerbiis Salamonis

Audiens ſapiens ſapientior erit . et itelliges gubnacula poſſidebit
Timor dni principiu ſapie ſapiam atqz doctrina ſtulti deſpiciunt.
Neſis ſapiens apud temet ipm time dnm et recede a malo.
Que diligit dns corrigit et caſtigat et qi pat' i filio complacet ſibi.
Melior eſt acq'ſitio ſapie negociatoe auri et argenti.
Ne dicas amico tuo vade et reuertere et cras dabo t' . cu ſtati poſſis dare.
Ne cotendas adu'ſus hoiem fruſtra cu ipe t' nil mali fecit.
Illuſores dns deludit manſuetis dabit gram.
Oculi tui recte videat . et palpebre precedant greſſus tuos.
Vade ad formica o pig' . ↄſida vias ei' et diſce ſapiam q ſine duce pa
rat i eſtate cibum . ↄgregat i meſſe quid comedat.
Noli arguere deriſorem ne odiat te . Argue ſapiente et diliget te.
Filius ſapiens letificat patrem . filius vo ſtultus meſticia e matris ſue.
Qui ↄgregat i meſſe filius ſapiens e . q aut ſtertit eſtate fili' ↄfuſionis
Qui ambulat ſimplicit' ambulat ↄfident'.
Odiu ſuſcitat rixas . et vniu'ſa delicta opit caritas
Abſcondunt odiu mendacia labia qui pfert ↄtumelias inſipiens eſt.
In multi eloqo peccm no deerit . q aut moderat' labia ſua prudentiſſim' e.
Sicut acetu dentibus et fumus oclis ſic erit piger hiis q miſerut eu.
Ubi fuerit ſupbia ibi erit ↄtumelia . Ubi humilitas ibi ſapia.
Simulator ore decipit amicu ſuu . Iuſti aut liberabunt' ſcia (commiſſum
Qui ambulat fraudulent' reuelat archana . qui aut fidelis e celat amici
Ubi no eſt gubnator pplus corruet . ſalus aut ubi multa ↄſilia.

Qui conturbat domum possidebit ventos et qui stultus est serviet sapienti.
Melior est pauper sufficiens sibi quam gloriosus indigens pane.
Fatuus statim indicat iram suam qui autem dissimulat iniuriam callidus est.
Substantia festinata minuetur quae autem paulatim manu colligitur multiplicabitur.
Qui cum sapientibus graditur sapiens erit amicus stultorum similis efficietur.
Qui parcit virge odit filium suum qui autem diligit eum instanter erudit.
Risus dolori miscebitur et extrema gaudii occupat luctus.
Liberat animas testis fidelis qui profert mendacia versipellis est.
Responsio mollis frangit iram sermo durus suscitat furorem.
Lingua sapientium ornat scientiam os fatuorum ebullit stultitiam.
Melius est parum cum timore domini quam thesauri magni et insatiabiles.
Vir iracundus provocat rixas qui patiens est mitigat suscitatas.
Melius est parum cum iustitia quam multi fructus cum iniquitate.
Homo perversus suscitat lites et verbosus separat principes.
Melior est bucella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum iurgio
Corona senum filii filiorum et gloria filiorum patres eorum.
Omni tempore diligit qui amicus est et frater in angustiis comprobatur.
Animus gaudens etatem floridam facit spiritus tristis desiccat ossa.
Ira patris filius stultus et dolor matris que genuit eum.
Qui prius respondet quam audiat fatuum se esse demonstrat et confusione dignum.
Divitie addunt amicos plurimos a paupere autem et hii quos habuit separantur.
Multi colunt personam potentium et amici sunt dona tribuentis.
Qui diligit epulas in egestate erit qui amat vinum et pinguia non ditabitur.
Melius est nomen bonum quam divitie multe super aurum et argentum gratia bona
Nubes et ventus et pluvie non sequentes vir gloriosus et promissa non complens.
Patientia lenitur princeps et lingua mollis confringet duritiam.
Aqua frigida anime sitienti nuntius bonus de terra longinqua.
Flagellum equo et camus asino et virga in dorso imprudentium.
Ne respondeas stulto secundum stultitiam ne efficiaris ei similis. cessant
Cum defecerint ligna extinguetur ignis et susurrone subtracto iurgia quiescunt
Laudet te alienus et non os proprium extraneus et non labia tua.
Melior est manifesta correctio quam amor absconditus.
Meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta oscula inimici.

Totum spiritum suum profert stultus, sapiens differt et reservat in posterum.
Melior est vicinus iuxta quam frater procul.
Qui delicate a pueritia nutrit servum suum, postea illum sentiet contumacem.
Qui nimium emungit elicit sanguinem. Qui provocat iras producit discordias.
Fallax gratia et vana est pulcritudo. mulier timens deum ipsa laudabitur.

De libro ecclesiastico.

Omnia tempus habent et suis spaciis transeunt universa sub celo.
Melior est puer pauper et sapiens rege sene et stulto.
Multas curas sequuntur sompnia et in multis sermonibus invenitur stulticia.
Multo melius est non vovere quam post votum promissa non reddere.
Melius est a sapiente corripi quam stultorum adulatoribus decipi.
Ve tibi terra cuius rex est puer et cuius principes mane comedunt.
Qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes non metet.
Noli esse sicut leo in domo tua evertens domesticos et opprimens tibi subiectos.
Non sit porrecta manus tua ad accipiendum et ad dandum collecta.
Non ventilles te in omnem ventum et non eas in omnem viam.
Verbum dulce multiplicat amicos et multiplicat inimicos.
Multa paciencia sit tibi et consiliarius tibi sit unus de mille.
Amicus fidelis protectio fortis qui autem invenit illum invenit thesaurum.
Recipe a tua iuventute doctrinam et usque ad canos invenies sapientiam.
Ne litiges cum homine potente ne forte incidas in manus illius.
Non spernas hominem in sua senectute. etenim ex nobis senescunt.
Cum iracundo non facias rixam. et cum audaci non eas in desertum.
Non omni homini cor tuum manifestes. nec cum fatuis consilium habeas.
Ne derelinquas amicum antiquum novus enim non erit similis illi.
Noli despicere hominem iustum pauperem et noli magnificare virum peccatorem divitem.
Non agnoscetur in bonis amicus et non abscondetur in malis inimicus.
Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea, et qui communicat superbo induet superbiam.
Bona est substantia cui non est peccatum et nequissima paupertas in ore impii.
Ante iudicium para iusticiam tibi. et antequam loquaris disce.
Memento paupertatis in tempore habundantie et necessitatis in tempore divitiarum.
Vinum et mulieres apostatare faciunt homines et arguunt sensatos divitias.
Amictus corporis risus dentium et ingressus hominis enunciat de illo.
Xenia et dona excecant oculos iudicum et quasi mutus in ore avertit correctiones.

Melior est qui celat insipientiam quam homo qui abscondit sapientiam.
Mittens lapidem in uolatilia deiciet illa, ⁊ qui conuiciatur amico dissoluit amicicia.
Vir multum iurans implebitur iniquitate, et non discedet a domo illius plaga.
Tres species odiuit anima mea, pauperem superbum, diuitem mendacem ⁊ senem
fatuum et insensatum.
Corona senum multa pericia ⁊ gloria illorum … timor dei.
Vasa figuli probat fornax ⁊ homines iustos temptatio tribulationis.
Melior est pauper sanus ⁊ fortis uiribus quam diues imbecillis ⁊ flagellatus
malitia.

Item alia exordia curialia in diuersis negociis applicanda.

Illa specialis dilectio qua discretum virum Johannem Bondi beniuolo
corde prosequimur nec non ⁊ patrum suorum plurimus merita nos inducunt
ut ad eum munificentie nostre manum extendamus. Sepe aliquis adiuuatur
suffragiis cum ignoratur qualitas meritorum cum laudabilis ipse presumpmit
honestum morem suis officiis demonstrando. Dampna non sentit discordie
qui comoda pacis ignorat. Nec pacis utilitates apprehendit mul
tiplices nisi qui discordie discor...pendia recognouit. Qui guerra
gratatur et nutrit seminatque discordiam vepres colligit, bibit ama
ritudinem, ⁊ segetes reddit in areis dolorosas. Obuiandum est in
principio perfidis ⁊ iniquis ne augeatur malitia perseuerans, ⁊ ex fauilla
ignis modicus ualeat exoriri. Ex liberali et gratioso seruitio
dampnum quis non debet aliquod sustinere. Qui amittit faciem et non
timet iniuriam, nulla dubitat facinora perpetrare. Rubiginem
purgat ingenii, ruditatem domat ⁊ attenuat mentis duriciem
notum studii attenta cultura. Improborum nummos segregatur qui thesau
rum sciencie vilipendit. Frequenter patiens uarios cogitatus rapit desp
erare, more longioris oneris fatigatus. Ita minimum membrum quod
est lingua tota destruit machinam corporalem, sicut modicus ignis
totam siluam comburit. Breuius nocet quodcumque inexpertum accidit et
iacula que preuidentur minus ledere consueuerunt. Paterna dilectio persuadet
audaciam, ⁊ necessitas urgens inducit fiduciam consciencie filialis. No

potest de affectu redargui, qui pot per impotentiam excusari. Ita frustra
illud ab amico requiritur ad quod virtus propria non attingit. Indignum est
ut in quis dispendium habeat unde debuit premium meruisse. Inconueniens
et contrarium esse ratoni discernitur quod quis recipiat inde dampnum unde emo
lumentum meruit obtinere. Que malo sunt inchoata principio, raro uel
numquam bono exitu terminantur. Preteritorum considerato rationem solet inducere proba
bilem de futuris. Amica possent die talia perpetrari, que centum non possent
remoueri diebus. Nichil est tam congruum humane fidei, quam que inter homines
paguntur firma et illibata stabilitate seruentur. Dignum est ut opere
compleantur que ore hominum promittuntur. Alteri honorem conferens se ipsum
honorare uidetur. Assiduis morem et naturam consequitur, qui afflictis pau
peribus claudit aures. Melius est circa cathedram residere inferius
quam abusiue supra nomen didascali profiteri. In magistrum assumi
non condecet, qui formam discipuli non assumpsit. Nec est preficiendus, qui
subesse non nouit. Nichil per mulierem celatur, nisi quod ad eius noti
ciam non peruenit. Non in sublimitate graduum sed in caritatis amplitudi
ne acquiritur regnum dei. Nichil stultius reputatur quam pro accidenti substan
ciam que est nobilior mutare. Nichil exponi per effectum in humanis condi
tionibus reperitur. Sic aurum et quolibet metalli speciem comprobatur excedere. Ita
ecclesiastica dignitas superare dignoscitur quodlibet officium seculare. Optimaria
uisio, qua uos oculo cordiali conspexi, uobis amicari me compulit. Dum
affabilis urbanitas et urbana uestra affabilitas uos gratum et illarem re
presentat. Iura natalia mandant nec canonica contradicunt reddi unicui
que et conseruari omnibus quod debetur. Care amicicie uestre preces, tanto
libentius ad effectum perducimus, quanto uos cariori affectu cordis amplectimur in caritate.
Ubi desiderium deficit principale, cetera pro nichilo reputantur. Quod
agitur a prelatis facile trahitur a subditis in exemplum. Sapidiores sunt
delicie rare crebris. Ita ut publice dicitur. Osculari solet stricti raro uides.
Aqua tranquilla est magis ambigua quam decurrens. Sapientis monitis
amabilis nos retrahit et allicit nos ad bona. Uiam colubri super petram
satius est inuestigare facilius quam insidias mulieris cuius est caliditas natalis.

Incipit lucerna dictaminis per magistrum. Jo. bondi de Aquilegia super formis diversimode variandis. ad utilitatem rudium fabricata.

Prohemium.

Lucerna pedibus et lumen semitis meis quem sciorum scio ministrabit ut in conspectu faciei eluceat luna mea. Quis dabit michi tamquam aquile ut volem inter alta et infima pennas volatiles magnalia terpando cum minimis et mediocria cum utrisque. Sola dei benignitas et benigna deitas hanc lucem sui luminis plenitudine lucere faciet nationibus universis. A quo entia viventia intelligentia scientia sunt omnia universaliter ame nichil. De ipsius igitur ineffabili misericordia spe concepta labia mea fiducialiter audeo aperire ut lucerna dictaminis enucleare valeam nomen cuius luculenter. Cum ipsa non deceat occultari sub modio quem veri luminis illustrata sub modio fulgoribus dispendia minorationis non patitur sed super candelabrum alti exaltata splendidius rutilat sue radio claritatis. Expectans quod mentes indocte doctrine recipient spiritum. virginia deflorabunt ingenia resecatis superfluis utilia habet desrebent tractatis veteribus veteribus et pluris nova et diminuta succrescent auctore primo Rege Regum. Ubi pratum redolet floribus, flores pascunt odore, odor spirat naribus fragrantia balsamita. Vobis insuper lectoribus utile ministro consilium ut presentis lucerne oleo vestra pectora ingrassantes lucem ipsius vestrorum cordium scrineo recondatis; Ne vestrum alicui dici possit Ad scolas iusti pecus es, pecus inde venisti. Exordium.

Amicorum dilectio non minuitur Inter equales diversimode varianda.

a prolixitate dierum sed tanto nexu fortiori constringitur quanto magis antiquitate temporis elongatur. Igitur etc. Amicicie vere ut fecit. Licet localis distantia presentia corporalem impediat quod tamen tollit absentia supplet Amor qui corda iungit absentium eosque mutue visitationis teneat visione. Itaque etc. Amicorum dilectio comprobatur et tunc amicicie fructus colligitur cum alter pro altero laborat. Et sicut argentum examinatum igne clarius elucescit, sic Amicus in necessitate probatur verius commendatur. Hinc est etc. Licet presentia vestra corporaliter careat multis desideriis poptata vobiscum tamen sum spiritu dum certa nos meus animus suavi memoria iocundatur. Copiose laudabilis Amicorum, ut cum longa sunt dis

rantia separati locorum concepta inter se amiciciam reciprocis epistolis foveat et
consuevit. Inest etiam ¶ Cara est michi multum per amabilis tue dilectionis inte-
gritas que tanto in maiori dilectione connectitur, quanto numquam a meis amplexibus
separatur. Ideo etc. ¶ Securitate scribit cum sit de intentione scribentis apud vestre
dilectionis constantiam exauditionis gratiam invenire. Ideoque ¶ Amicorum fidem personalitas non
agnoscat quam sola novit adversitas experiri. Nam etc. ¶ Ut sincera sit
dilectio demonstrata per labia evidentem necessitatis tempore demonstrat. Itaque etc.
¶ Iungit intima et cordialis dilectio que diversorum unit cordium voluntates quod
alter amicorum pro altero iuxta rerum dispositiones et temporum ad amicos fiducialiter
aliud intercedat. Ut etc. ¶ Amicorum devota sinceritas tante robore firmi-
tatis astringitur quod nullis umquam eventibus separatur. Quaobrem etc. ¶ Consola-
cionem confert absenti solatium inter amicos frequentata visitatio litterarum. Verum etc.
¶ Amicus certus non redditur nisi cum de amici continentia recreatur. ¶ Factum
est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei, considerans quod vestre dilec-
tionis pristina claritudo me obstante visitatione destituit. Adeo faciens a vestris
precordiis alienum quod cum non curaveris saltem litterarum visitatione reficere, quem specia-
liter existimat in vestri cordis armario residere. Quo fit ut de vobis conqueratur non im-
iuste. Verum etc. ¶ Certitudinem certam de vestre plenitudine dilectionis fiducia, quod
precibus meis facilem prebeatis assensum, et eas de facili ad exaudi-
tionis gratiam admittetis. Inest etc. ¶ Equitatis suadet conditio amico-
rum precibus amicum condescendere luculenter. Prodest etc. ¶ Natale quoddam
forte dignoscitur ubi in specialis consistat fiducia, occurrente necessitatis articulo
specialiter recurratur. Itaque etc. ¶ Mos est laudabilis amicorum ut alter alterius
precibus condescendat. Nimirum etc. ¶ Eius localis distantia presentia corporalem
impediat amor tamen quo corda iungit absentium amica benivolentia mentaliter
contemplatur. Siquidem etc. ¶ Amicorum intima renuunt alternia visitatione non
visitatorum. Cum et si locorum situs corpora dividat, mentaliter tamen voto se sentiunt visita-
ta. Ideoque etc. ¶ Fervor immensus dilectionis et fidei que ad vestram personam gessi
hactenus et nunc gero, fervens ferventi ad vos videndum gradiori animo excitatur.
Hic est quod. Ideo. Igitur. Itaque. Nam. Ideoque. Ergo. Siquidem etc.

Narrationes int' equales quosaiq; dulsimode variande.

Nouitis hac serie manifesta q. ꝛc. Vel alit' sicut seq'r.

Amicicie / Dilectioni / Probitati / Sapientie / Discretioni / Nobilitati / Circumspectioni / Puritati / Strenuitati / Potentie / Prudentie / Honestati / Constantie / Societati / Fraternitati / Bonitati / Dulcedini / Fidelitati / Sinceritati / Dñationi / Paternitati — vre / tue

Notum facio p presentes / Demonstratione presentium aperio / Dixi presentibus intimandum / Facio manifestum / Ut vobis elucescat — q. ꝛc ut seq'r.

Tenore presentium / Presenti pagina / Huius uestibulo / Presentium articulo / Harum serie / Demonstratione / Insinuatione / Declaratione / Enucleatione / Intimatione / Denodatione — presentium

Cupio declarare / Desidero intimare / Gestio denodare / Vesario (?) poppto / Opto reuellare / Patefieri concupisco / Aperire affecto / Facio fore notum — q. ꝛc.

Clarius innotescat / Lucidius patesiat / Lapidius reseret / Manifestare decreui / Clareat euidenter / Tenore presentium recognoscat / Presentibus informetur — q. ꝛc. ut sequitur

Amicicia / Dilectio — vra

Dñationi vre grata nouit p presentes
Societatem vram cupio no latere
Discretionem vram desidero certam fore
O frat' dilecte presentibus cognoscatis
Sciat dilectio vra no modicum me certa
Nouit amicicia vra plurimum pariter dt
Vobis patefiat presentibus
Declarare censui diligende p' — q. ꝛc.

Regula decimalis

Et nota q. ubi ponit' · Q. · post pom. me. uel nos gta q. vbum ibi ponitur primo quod sequitur ponat' i infinitiuo modo vt sic. Nouitis q. sanus pmaneo ꝛ hilaris. dicatur Nouitis me sanum et hylarem pmane. Et sic de aliis ubis.

Sanus et incolumis Bonoie psenio p dei gram atq; btam.
Diuina fauente clementia, votiuo gaudeo bnfitio sospitatis.
Sum i aia z corpoe plenissime ȝsolatus xpi gra suffragante.
Placidis rectreor. z quibuscuq; delector ȝocundis
Cuncta sunt m̃ ta ȝspa q̃ ȝocunda, supna gra faciente.
Me colit corpalis auxiliante dexta Regis Regum
Sospitate pocior ȝcupita, diuino munẽ suffragante.
Prospe viuo z sanitate pocior ȝcupita, opitulante dexta saluatoris.
Corpore uiuo salubrit, itioris hois ȝsuata sumo auctore pmo saitate.
Diuino mediante suffragio vndiq; m̃ ȝspa ȝflat aura

Forme petitonũ int equales z pares duisimode uariande

Et hopt
Quapp
Quocirca
Cui teigitu
Hinc est
Vnde est
Inde est q
Profecto
Verum
Quadere
Ergo
Igitur
Itaq;
Ideo
Idcirco
Propterea
Iam
Quaobre
Obid
Expriquacam
Igitur

Amiciam
Dilectoem
Societate
Probitate
Fraternitate
Puritatem
Integritate
Nobilitate
Discretoem
Prudentia
Constanciam
Bonitatem
Commatoem
Potentiam
Dulcedinem

vram
tuam

Que
Cui
Cui
Qua
Qua z
ut i tabu
lis ptice
ȝtinet.

Deprecor et exoro
Instantissime deprcam,
Amicabilit exoram
No cesso Amicabilit deprcari
Instantia q̃ta possum deprcam
Precor istantia q̃ta possu.
Rogito icessant
Deprecor affectat
Flagito pcibus Amorosis
Continua pcu istatia rogitam
Peto istant
Duxi attenti deprcandum
Consiu ȝpensius flagitandam
Statum ȝtinue deposcendam
Rogo pcibus quibus possum
Omi affectoe regro
Mentis desiderio z affectu deposco
Summa cordis affectoe pcam
Amicabilib; pcib; exoram
Peto p munẽ speciali
Precu istatia deprcam.

Quod de vobis audire desidero totis affectibus cordis mei.
De vobis audire desiderans relatum.
Quod de vobis audire cupio animo sitienti. vel letabundo.
Quod de vobis cum grandissima cordis affectione gestio reaudire
Quod de prospera vestra reaudire cupio animo gratulanti.
Unde de vobis et vestris continuatis affectibus ascultare cupio incessitudine
Quod de vobis et vestris et rerum integritate vestrarum intelligere sitio et affecto.
Cupiens de vestre prosperitate letis rumoribus serenari.
De tua vel vestra sedulo prospera desiderans meis auribus prospera nuntiari.
Affectans continue de vestre sanitatis relatibus recreari.
De vobis audire cupiens illud idem.
Saepe cupiens de vestri status felicis essentia notionem.
Quod nobis referri rescriptos frequenti cordis intrinsecus anellam.

saltatis — Capitur — Quapropter — Quocirca et cetera — Igitur — Ideoque

De felici statu vestro et prospera continentia dilectorum me reddatis per vestras certiorem vel letiorem.
Unde me certum redditis pariter et iocundum.
Michi de vobis audire felicia cupienti grata vestri status continentia indicetis.
De statu vestri conditione me velitis reddere letabundum.
Anxia mee mentis intrinseca renovetis.
Status vestri et honorum pariter vestra littera sit relatrix.
Me vestrum dilectio vestra revisitet et corporalis absentie motionem litterarum incessitudine recompenset.
Qualiter vobis fortuna respondeat ad votum in desiderata diu pagina rescribatis.
De vestre prosperitatis successibus me dignemini certare.
Continentiam prospere status vestri rescribere non obmittatis.
Statum vestrum et siquid futurum me cupitis declaretis.
Tum in delegens scriptum tue status persone declaratis
Commissum defectum decreto corrigentes animum meum expectationis tedio iam affectum vestrarum litterarum missionibus recreetis. statum vestrum et omnium amicorum continentia indicetis

vel

Si corporeis oculis nos invicem non possumus litterarum vestrarum visitatione frequenti nos cordium oculis assidue videamus.
Quos invicem locorum impositio non permittit mutua litteratorie visitationis insinuatio representet.
Quae locorum impositio magna dissociat continuata sollicitet transmissio litterarum.
Si corporali nequimus presentia nos videre conceptam ad invicem amicitiam reciprocis litteris foveamus.
Velit nolit odiosa locorum distantia quos mutuo nos distingit mentali voto nos mentaliter amplexemur. Et alius modus

Forme rescribendi sup prospero statu diu[er]simode variande.

Epl'a qua decuit diligentia lecta fuit epla qua ura nup diligendi fruitas delegavit
Quod amica sinceritas serie litterarum explicuit amici aio proul dubio successit i gau
Grata manu et affectu sincero recepi eplam qua fina dilecto destinauit.
Desiderati programatis tui lecto et intellecto tenore animu meu i quoda
dolorosi patibuli pendulo pmanente ad imense gratulatois patam reuocasti.
Intimus ure dilectois affect' sinc[er]e beniuolentie robore stabilitus in no
ficte nativitois ueritate redoluit scz tanto forcius mei cordis pcordia retecauit
quto tres gratti meis auribus decent infundi[tur] et sinc[er]e beniuolentie sinceritas ps[...]
Et si adeet tulliana facundia no ualleret exprime gaudiu receptu de tua sie litt[er]is

Item alie forme rescribendi p[er]fecte.

Gratu hac multiplicit[er] et acceptu qd de uro Gohue grata libent
auditis. Ut aut uris desiderus satisfiat sciatis me dei gra plena
corporis sospitate uige. Ad idem.

Ipsa fuit libent amicitie ure littera sz fuisset visus libenti delegator.
que mittentis statu explicuit. et ei cu mittebat' contuncta respusuit
Nouitis itaqz xpi gra me felicibz i dno successibz habundare. Ad idem

Cara m[ihi] ueit epla scribentis noie titulata cui' tenore mellifluo intel
lectum demadato p integru tue dilectois feruori notifico me gra
tis euentibus iocundari. Ad idem

Tue dilectois destinata epla hubitate amici affectu attulit gaudiorum
cog[n]oscetis p illam te illaritatis gaudio prepotiri. Ad idem

Cam manibus et meis notma desiderus ueit epla qua misistis qua sani
tatem urm assruit q studetis uarios inuenire modos letitie qbus sola
cessat anus euanescant implacida et placetia conualescant. Ad idem

Cum quanta gaudiorum plenitudine plenitudinis ure scripta suscepi
pim nouit ille qui plen' additoe no eget. Ita nos prospari pcepi
pomia et gaudere. Ad idem

Refloruit caro mea ut liliu fragrans suauitate odoris. Compto
q i omnibus ta prospe uiuitis et gaudetis. Ad idem

Grata ueit i cortice sz gratior i medulla litta qua misistis. cu
p illam i ditio manifesto collegeim q i mea salute gaudetis et prosp[er]
itate multipliciat exultatis. Ad idem.

Uestre utilitatis et comodi paginula delegatam pcepi gauisus q uob
solacia succedut solaciis et gaudia gaudiis cumulat.

Cuius tenore / Lecto et intellecto tenore

Ecce vobis datur rescripto cedule presentis intelligi, quod Iudice deo corporis utinam sic me gaudeo sospitate. Ceteris nobis omnibus optate.
Recepi siquidem per eandem quod reddi certiorem de mei status continentia postulastis, accipite siquidem per designata post egritudinis minas me saluti bladimenti finire.
Ecce nova describo personam notis viris quod possem uno et corporis mei membra scolasticis hactenus fatigata laboribus naturalis soli dulcedine reparat.
Rescribo me cupita prosperitate potiri.
Dico quod fruor mentis et corporis sanitate.
Recepi vos amicicia mee parvitatis appetere quod o utinam reputari possem ydonea apud vestre nobilitatis constantia ut affecto.

Lecta litera / Ag... lectis ... usa

Rescribo:
me omnibus prosperari
me mutue sospitatis
beneficio potiri cum gaudio
propitio salvatore me
uti corporis sospitate
me potiri successibus ad vota cupitis

Paratus / Promptus
Nunc et semper vestris obtemperare mandatis
vestre dilectionis ad facere quod sit grata.
Que vobis placeant efficere pociori quod offere.
Facere quemquid vestre voluntati fuerit gratum.
Et placida vobis et precepto adimplere.
Ad omnia quod de beneplacito vestro processerit exponere cum omni diligentia posse meum.

Hic forme rescribendi super statu prospero

De prospero statu vestro plena mentis alacritate congratulans
Gaudens statum vestrum fore felicem
Si prosperamini prosperor et gaudeo siquidem Pre...
Inspectis litteris quas misistis
Litterarum vestrarum tenore inspecto
Serie vestrarum scriptorum perlecta

vos rogo quatenus
Que michi placita fuerint me cupitis declaretis.
michi precipite quicquid volueritis me facturum.
De statu semper meum amici referetis.

Tam immensum habui gaudium quod quasi cepi pre nimio gaudio morte pati. Recepto quod cuncta nobis sunt tam prospera quam iocunda.

Recepta
Visa
Percepta
Intellecta
vestrarum litterarum
Pagina
Cedula
Serie
quam amicabili sinceritate transmissa meus tepor animus omnimode iocundari, pariter pres vos cunctis prosperitatibus habundare.

Litterarum vestrarum tenore perspecto, recepi iocunditatis augmentum.
Litteras vestras mon... recepit animus
Immensum tantum gaudium vestre littere attulerunt
Ineffabile tripudium ex vestris recepi litteris
Intellectus vestris litteris graciosis vos recepi totaliter iocundari.

quarum series fimorum et honorum dulcedine meum spiritum dulcoravit.

Exordiorum forme rogatorie, recomendatorie et supplicatorie prose ut dilectis diversimode variande

P. Potius qui nobis dilectionis et fidei puritate iungitur, dum res et tempus expostulat, tenemur cum debito affectu porrigere preces nostras. Igitur etc.

I. In arto rerum brevitate uberiora apprehendere quesivimus, que ampla possent cedula comprehendi.

I. Indubitatam gerimus de vestre dilectionis integritate fiduciam. Ideoque etc.

V. Verbis nostris adhibite intente propitudinis intellectum, inspicite mentem vestram, qua vobis fiducialiter aperimus. Ut nobis apte pateat, quod ex affectu loquimur, et ex corde rogamus. Dominum Iohannem, sinus gratiosis exigentibus meritis, intra nostri claustra pectoris complectentes, non aliter profectibus et honoribus eius intendimus, quam si nobis propria consanguinitatis linea iungeretur. Itaque etc.

C. Confisi de paternitatis vestre dulcedine rogandi propositum audacter assumimus, quandam spem certam et firma fiducia obtinentes, quod preces quas iuste porrigimus non patientur in conspectu vestre dominationis repulsam, sed potius ad exauditionis gratiam admittentur. Hinc est quod etc.

T. Tute locus deprecationis assumitur, quociens apud caritatis et clementie zelatores de pietatis operibus supplicatur. Inde est quod etc.

A. Ad paternitatem vestram devotionis in domino precibus exorandum, petitionis honesta conditio nos inducit, et vestre benignitatis caritatis exauditionis spe habita firmiter nos invitat. Quod pro tali quem esse credimus suorum meritorum sufficientia promovendum, supplicatorias litteras destinemus. Ideoque etc.

D. Devote locus supplicationis assumitur, quociens honeste conditionis materia pertractatur, maxime cum apud illos devotissime supplicationis intentio presentatur, qui probitatis merita diligenter inspiciunt, et debita virtutum premia non postponunt. Igitur etc.

C. Certa gerit de vestra dilectione fiducia, quod precibus meis facilem prebeatis assensum, et eas de facili ad exauditionis gratiam admittetis. Ideoque etc.

S. Secure scribitur cum sit de intentione scribentis apud vos exauditionis gratiam invenire. Ergo etc.

P. Preces quas informat caritas, et via honestatis non deserit, exaudiri merentur animo letabundo ut gratulanter. Ideoque etc.

R. Rem esse denegandam puto, que pietatis operibus noscitur habundare. Igitur etc.

M. Munifica vestre gratie plenitudo que summa liberalitate diffunditur, et nullis umquam implorantibus denegatur, me monet, ut ad vestre pietatis beneficia postulanda confugiam, et coram excepte largitate clementie devotissimas preces effundere non obmittam. Ideo etc.

I. Imminentis egestatis expressa necessitas me cogit sic frequenter vestre paternitatis hostia compulsare, quod vobis in meis petitionibus porrigendis effica videar incommodum. etc.

I. Iustis petentium desideriis dignum est facilem prebere assensum. Et vota que caritatis tramite non discordant, affectu prosequente complere. Ideo etc.

Si pro psonis dignitas honore vobis nra patria destinam(us) no min(us) honori vro
q(uam) eorum utilitatibus nos consulere arbitramur. Ideoque &c.
Vestre conpulsionis expetitam subvencio sic ita(?) supplicatur deposcit q(uod) patens
mee necessitatis instantia expressi rogamus importunitate cognoscat q(uod) multipli
citate significationis indicio demonstratur. Ideoque &c.
Pro illis apud vre dilectionis constantiam digne intercessor accedo, pro quibus
evidens & notoria probitas patentissime intercedit. Ideoque &c.
Hoc vitabili vre dilectioni sub brevitate describit, que tanq(uam) balsam(um) humanis auribus
instillat. Quia nimirum sapiens ex paucitate verborum opulentum colligit intellectum. Igitur &c.
Qui pro alio orat pro semet ipso laborat secundum apostolicum documentum. Ideo &c.
Dignum est et consentaneum rationi ut qui litterarum sunt scientia politi, & honestis moribus
adornati, prerogativa gratie & honoris obtineant, & speciali privilegio decorent. Ideo &c.
Dignum est & amicitie tramite non discordat ut eos qui fideliter & constanter in
servitio tuo laborant ampliori prosequaris affectu gratie ac honoris. Et etiam cor(um)
eorum promotionem, opem & operam adhibeas efficacem. Hic est quod &c.
Amicabilis vra nobilitas quam virtus altissimi alte providentie precellentia
decoravit, prudenter novit attendere quibus personis favoris gratia debeatur.
Preterea tenet indubitanter nra fiducia quod benivolum adhibebitis vris precibus in
tellectum, & eas de facili ad exauditionis gratiam admittetis. Utpote iustitie &
equitatis debitum continentes. Ideoque &c.
Apud illum non oportet suadentia verba componere quem devotorum preces consuevit gratis affectibus exaudire.
Scimus quod apud vos nrorum precaminum intuentum pauca verba sufficiunt cum ea pa
ternitatis vre benignitas libenter ad exauditionis gratiam introducat. Itaque &c.
Ad paternitatis vre pedes pro me meisque amicis recurrere non formido, tanq(uam)
ad portum refrigerii & salutis. Cum sitis michi post deum spes unica super terras &c.
Quia vre paternitatis experta benignitas michi spem exauditionis attribuit. Et
pietatis honesta conditio michi securum prestat aditum ad rogandum. Idcirco &c.
Attendens nobis & vris semper in quibus poteris complacere de sapientia vra in meis
et meorum negociis firmam spem gero, & fiduciam obtineo specialem. Idcirco &c.
Ad paternitatis vre clementiam devotis in domino precibus exorandum.
Nec precedentium meritorum suffragia me inducunt nec obsequiorum collatorum in
vitant. Sed de sola vre gratie liberalitate confisus, que petitionibus sapientibus ho
nestate consuevit exauditionem debitam non negare. Quare &c.

Forme recomendatorie sui vel alterius dilecti huiusmodi varia de.

Attendens / Apponens / Disponens / Affectans / Optans / Gestiens / Concupiscens
Vobis / Dilectioni / Amicitie / Dominationi / Sapientie etc. vestre
Semper in omnibus complacere
Gratum impendere famulatum et honorem
Obsequia famulatus impendere
Servitia facere placita
Usque me totum penitus dedicare
Vestris obtemperare mandatis et beneplacitis obedire
Me disponere vestre arbitrio voluntatis
Ad placida vestre nobilitatis disponere vires meas
Affectum quem ad vos habeo cordialiter ostendere liquido per effectum
Totis pro posse viribus adimplere quod michi duxeritis iniungendum.
Dominationi / Benignitati / Nobilitati / Dilectioni / Sapientie / Vobis vestre

Forme rogatorie

Quotiensque de munere gratie vestre confidam, de pro aliquibus tamen amicis dubito supplicare, cum gratie cui ad supplicandum vobis pro me ipso vix merear sufficiens reputari. Audeo sed non cum audacia, nisi conferret magnificentia vestra dudum vos pro meis exorare dilectis, sed forte gratia nimium superabit, quia non mereor nisi de solo benivolentie vestre privilegio exaudiri. Ad benignitatis vestre pedes vel presentiam venit. Vel laborat. Vel suos gressus maturat. Vel dirigit vel accelerat. Vel venire disponit vel iam venit Johannes specialissimus. Intimus. Fidelis amicus vel alter ego. Vel altera pars mei corporis. Vel venit ille quem reputo meum inter atque mori. Vel cui sum indissolubilis amoris vinculo copulatus. Vel quem lumen reputo oculorum meorum. Vel quem inter universos mortales reputo cariorem. Vel qui pro me etiam periculis et morti exponere non expavit.

3 Iohannes qui ad partes vestras venit michi pater extitit per doctrinam. Vestre igitur quantum pro ipso debeam supplicare, sed conceptum animum vestre magnificentie altitudo sublimius contemplari dignetur.

Rogatorie pro magistris quesitis

Cupientes de splendore vestre gratie serenari, vos quantum vos postulamus et dominum et rectorem habere. Vel cum ineffabili gaudio expectamus qui nobis artis grammatice universa demonstrabit. Vel expectamus illum qui nodosas questiones dialectice facultatis solvet ad unguem. Vel qui gloriose vocis munimine roborabit nos artem dignabitur oratoriam edocere. Vel qui secreta secretorum nobis dignabitur revelare. Vel qui discooperiet universalitatem artium tegumenta. Vel qui solempnes sanctiones iuris canonici vel civilis exponet. Vel qui nos docebit qualiter extra sancta debeamus in frequenti ministerio invitari, et ad pedes domini cum magdalena maria sedere.

Que uota consueuit petentium preuenire
Que uota postulantium antecedit
Que consueuit confessionibus aures suas inclinare
Que in se sperantes non deserit desolatos
Que in se sperantibus non deficit suffragium
Qua mediante perfectum laudabiliter sit adeptus
De qua ut de me alto confido plenissime
Cuius gratia est omnibus
Que cunctis ea possidentibus, tantummodo uel benignum uel fructuosum uel fauorabile uel preciabile solamen largitur uel concedit.

Me
Nos
Talem

Tota mentis affectione
Totis affectibus
Affectione cordis et animi
Totis uiribus, corporis et anime
Ex plene deuotionis spiritu
Tam uoce quam actu
Tam uerbo quam opere
Uoce corde animo
Cum ineffabili gaudio
Toto mentis desiderio
Cum magna cordis alacritate

Commendo
Recommendo

Quare
Supplicans
Exorans

Benignitati
Paternitati
Dilectioni
Reuerentie
Misericordie
Pietati
Bonitati
Nobilitati
Magnitudini
Excellentie
Amicitie
Potentie
Circumspectioni

Insisto humiliter et deuote
Preces porrigo sedulas
Attentius supplicans
Preces supplicabiles porrigo
Supplicans instanter
Geniculorum supplicando
Insisto precibus subditus
Preces uotiuas offerens
Precamina porrigo lacrimosa
Duxi humiliter supplicandum
Preces uotiuas offerens
Non desino preces precibus cumulare
Non cesso lacrimabiliter supplicare

Me
Nos
Ipsum
Talem
Dictum
Predictum

Inter uestros

Clericos
Scolares
Milites
Fideles
Subditos
Seruos
Filios
Seruitores
Domicellos
Familiares
Capellanos
Monachos
Fratres

Dignemini
Uelitis

Computare
Numerare
Assignare
Adunare.

Uobis placeat
Non dedignemini

Computare
Aggregare
Assignare

Exorans
Deprecans
Rogans
Adorans

Potentiam
Strenuitatem
Dilectionem
Probitatem
Fraternitatem
Discretionem
Sapientiam

Uestram
Tuam

Rogo

Talem
Me
Nos
Ipsum
Dictum
Predictum

Amicum
Socium
Fratrem
Filium
Seruitorem
Magistrum

Recommendatum habere uelitis tanquam me ipsum.
Inter dignum fautorum numero aggregare.
Habeatis attentissime commendatum.
Recommendatum semper teneatis.
Recommendatorum titulo ascribatis.
In libro recommendatorum scribatis

Predicto amico uestrum exhibeatis consilium, auxilium et fauorem.

Latore psentiu hre velitis i vra gra comendatum.
Me i uestrorum suitorum nuo dignemini aggregare, ut retinere.
Michi pecunie defectibus hesitanti dignemini neccia ministrare.
Egestati mee osulatis tam hylarit quam libent.
Me misabilem clicu vrm i sinu ure gre colligatis.
In subuetoe michi fienda osueta miam pbeatis.
Illustretis faciem uram sup siui urm desolatori mee magnu gaudiu mistrates.
Scdm multitudine misatonu urarum mee misie misicordie osulatis.
Michi clico uro deuoto nullu post deu nisi urm subsidiu expectati dignemini puide.
Cu sollicitudo deuotois feruecat circa ea, que dnatoi ure debeat oplacere
int illos si placet me uelitis asc̄bere, quos i beniuolentia de gra ue
dicastis. qm i nobis obligam fasciculu spei mee nulla tpis mutatoe soluedu.
Michi deuoto clico uro domestico domestice succurratis ad nois vri magnifi
centiam et honorem. et vre aie gliam et salutem.
Equu urm m accomodare uelitis ad talem curia eqtandu.
Tali si placet mei rogamis itervientu fauorabilit assistatis
Tali nepoti meo si placet vrm exhibeatis osiliu et fauorem.
Quatin[us] Tali disciplinis scolasticis insistenti i.c. libris subuenire uelitis.

Dignemini	talem gra	Vro	Filio	Exhibere
Velitis	tale bnficiu	Meo	Nepoti	Ampliri
Vobis placeat	tale officiu	Dno p.	Fri	Elargiri

Talem diuine pietatis ituitu et pcu osideratoe mearum ardent uelitis recomdatu hre.

Talem
- Precu gteplatoe mearum
- Meorum i ituetoe pcaminu
- Meis pcibus et amore
- Intueientibus meis pcibus
- Deuoti mei rogamis i ituetu
- Meorum intuetu rogaminu

hre dignemini comedatu

Petru que circuspecta prudentia, pbitatis vite, morum honestas, litterarum af
fluentia et clara iuitu mita comedabile repsentat recomdatu hre uelitis oppa bonitat
Johaem cui vita et ouersatoem laudabilem visu auditu et familiari ac domestica
expientia nouim generis nobilitate psignē litterarum virtute pclaru morum grauitate
maturitu vite iudicia mudu. et expta i dista i spualibus et tpalibus circuspectu
opatinu que pbita morum littera pcia, vitequi isignit hoestas libro recomedatois scbant

Si ei uram gram ostenderitis pleniorem multiformiter ualebo de vre beniuolentie munere gliari.
Michi exhiberi noscet' quicquid mee paruitatis intuitu sibi ipendendum duxitis sic vna deuotio fiet bina. et remanebit ad ura obseqa geminata
No ei s; michi uidebit' ee factu quicquid sibi mee deuotois intuitu ipedetis.
Michi sine laudis pconio ascribet' si gram apud uos inuenit et fauorem.
Ad / Aliq / Alia — Quicquid sibi mee deuotois intuitu feceritis in exhibitu reputabo. Certissime cognoscentes qd i omibus et p omia ipm fidelem inueni et realem amicum.
Tunc uidebor vre beniuolentie plenitudinem obtine cu amici mei uel fres apud uos p me gram inuenerit et fauorem.
Tunc efficiar i conspectu houm gratiosus cu illi pro quibus rogito vram sibi senserint gram fructuosam. Vel beniuolentia gratiosam.
Tunc ero corona vre gre laureat' cu dicet' hic est pro quo audit' et exaudit' et sue pces nuq paciunt' i conspectu dnoz repulsam. Immo sic beniuolentie ac gre sue claues retine uidentur q ipe apit et nemo claudit. claudit et nemo aperire attemptat
Tunc uidebor a ura beniuolentia exheredat' ee cu rogamina mea pacient' i meritis vre consistorio maifesta repulsam.
Moriar et nuq i conspectu houm apparebo si dicta rogamina que porrigo pro amicis vre dilationis reiciant' ab aula.
Alioqn / Alias / Aliter / Persino feceris —
Vita mea declinabit uelut umbra. Et erunt paucissimi dies mei
Turbabit' aia mea si preces mee vilipensiones uel repulsas aliquas pacient'.
Status meus ad ultimam deueniet paupertatem
Ecclia uel Ciuitas uel Castru meu fundit' euert' ul subuert' uel destruet'.
Si g' feceritis / attendetis / facietis —
Et si hoc duxitis ad effectu bonu i estimabile adiciet' tre mee.
Pro receptis pcibus nos semp paratos vobis i consimilibz respondere.
Et si feceritis nobis no possetis impende gratiosia.
Et si feceritis reputabimus pro munere ualde grato vel qsi bnficio ualde gradi.

Que credim laudande conditois uirto promouendum. habe uelitis etc.
Que cedim sue uirtute cultum vite mor et honeste conuersatois gra decoratu etc.
Que uelut inter nos doctrine latibz enutritu ee nouim mor honestate et spiciu et tali indole q vite merito gratiosum. de quo spes boni no ictacol ligit et pfect' i uirtuosis opibz expectat' hic uelitis i ura gra comendatu.

Forme recommendationis pro dilectis et amicis personis diversimode variande

Scio quod apud nos pauca verba sufficiunt cum benignitas vestra dilectorum precamina de facili ad exauditionis gratiam introducat. Ideoque

Quia non est apud illum sermonibus immorandum qui gratis consuevit affectibus amicorum precamina exaudire. Ideoque

Quia pauciores instantie sufficiunt sapienti, ita sapiens ex paucitate verborum opulentum colligit intellectum. Ideoque

Non decet apud illum longius immorari sermonibus qui gratis consuevit affectibus vel gratioso vultu dilectorum preces admittere tam hilariter quam libenter. Ideoque

Cum supplicantis petitio quando a rationis tramite non discordat recipi debet merito et affectu. Ideoque

Indubitatam gerimus de vestre dilectionis integritate fiduciam. Ideoque

De vestre bonitatis plenitudine non indigne confidimus. Ideoque

Concepi de vestre dilectionis curialitate fiducia pleniore. Ideoque

Petimus

Quem diligo cordis et animi puritate

Quem in cordialis affectionis recommendo

Huius gratiosis exigentibus meritis in tantum nostri claustra pectoris complectentes nostris aliis affectibus et honoribus eum intendimus quod si nobis propria consanguinitatis linea iungeretur.

Ideo sincere benivolentie brachiis amplexamur quod eum pro mundane negotium compu debitum reputamus.

Satis intimum et intimum amatorem

Quem in ligamine paterne compatiens in dilectum

Pro quo notoria probitatis intercedit

Quem propria merita patentissime recommendant

Pro quo aperte evidens probitas intercedit

Veritate in sermone iustum in iudicio morum honestate preclarum

Sic gerimus in visceribus caritatis

Sic prosequimur specialis dilectionis favore

Sic diligimus cordis et animi puritate

Sic amamus in tantum intra precordia recubentem

Forme super exeniis presentandis.

Munuscula quidem donaria mitti non ut necessitas suppleatur sed ut mittentis remissius recipiens et datis affectu congratuletur. Ita quemadmodum illustrat manum venustas muneris largioris sic pulcriorum manum decori sunt munera preciosa. parvum enim parva decent quod tam in dante quam in recipiente indubitabiliter observatur. Quare dominationem vestram instanter requiro quatenus me recommendatum habentes vestre celsitudinis clipeo insignitum vel tali festo suscipere cingulo militari. Ut vestre etc.

Super eodem

Si doni presentis transmissio utpote modica et exilis apud vos non debet gratiam promereri, non minus tamen humiliter quam devote vos rogo quatenus nobilis receptionis urbanitas non inspiciat doni quantitatem transmissi sed affectum potius consideret transmittentis. Cupientes ardenter vestrorum devotorum libro conscribi. Ut etc.

Vro dilectori fiduciali pcu instantia
duxim' commedandu
Vre dilectionis affectui commedam
Puer psentibus commendandu
Instantissime recomendo
Recomendatu hre uelitis
Recomendo instantia qua possum.

Deprecans
Rogans
Deprecantes
Rogantes
Qui

Sibi nullu post deum
n' virum subsidiu expectanti
ut postulanti de tali pbe
da uel bnficio
Sibi de vre pietatis
mansuetudine confidenti
de tali offitio
Fide . p . spem sua i uo
bis firma fiducia radicanti
de tali bnficio uel offitio

liberali uelitis gra puidere

Ipm paternali oculo intuentes ali
bnficiy gra muniatis ut possitis
Dicto . p . uelitis subuentois gram
apire . xpi gra et amore .
Ipm uelitis ad sacros ordines pmoue
Sibi manu vre pietatis munificos sit adiutx
Eidem cu decenti subsidio sucurratis
Eundem si placet hre uelitis i suis
negotiis comedatu

ut ec.

Tam ppt ei sufficientia pluralis
q ppt deuotu rogamus i tuentiu
i hus que sunt expedienda pficiat
z pcu nraz efficacia recompensat .
Fructu de nrap pcu i tuctione reportet .
Manipulos letitie se gaudeat reportasse .
Preces nras sibi sentiat fructuosas .
Nra petita sibi sentiat pfuisse .
Nra rogamina pcipiat fructuosa .
Nra rogamina pficua gaudeat inesse
Sentiat fructu laboris z sollicitudinis attulisse .

Lei pmo
comodu
eum reputam

ut
Vobis exinde condignas graz actoes mito rependam' .
Vobis teneam' ad mlta graz . Vel ut uobis teneam' ad grates .
Vobis reddi teneam' affect uberime graz .
Ad gratu habe mito valeam' ut teneam'
A dno pmiu z a nobis condigna gre uicissitudinem expectetis .
Vobis teneam' ad graz multimodas actoes
Ex in sollicitudinis vre studiu, de qua plena i dno fiducia obtinem' possi
mus z debeam' cu graz actoibus debite comendare .
Exinde apud deum vroz augeat cumulus mitoz . z apd' hoies laudis cseq z ho
norem
Que i uobis patrem sentiat i uenisse benignu z sollicitu adiutorem .
Vos quos caros hem' amicos apud nos efficiam' cariores .
Spalis obligatois debitu recognoscere teneam' .
Idem . p . z sui vobis maioris deuotois debita teneant .
Nos uobis z ecc vre utilitatib, spalioribz obsequiis astringam' .
Liberalitati vre ad graz actoes debitas assurgam' .
Ad vra bnplacita deputati vobis forti' ex psentis exauditoe rogamus astringam' .

Forme sup(er) provisione alicui(us) benivole p(er)sone diu(er)simode variande.

Quia dignu(m) et (con)sentaneu(m) rac(i)o(n)i ut filios circa scia(m) laborantes scimat(ur) circa (con)solari debeat. (et) manu(m) eis porrigere adiutricem.
Quia de tuo bono studio noua nup(er) audiuim(us) (con)cupita.
Quia de tue honestate p(ro)p(ter) ac sufficienti litterat(ur)a noua p(er)cepim(us) gratiosa.
Quia bonis moribus dicer(is) adornat(us).
Quia libent(er) insistis scie capescende.
Quia dignu(m) est ut benivoli gaudeant p(ri)uilegio gra(tie).
Ratio diuina postulat (et) hu(m)ana ut pat(er)na pietas erga filiu(m) refrescat.
Absurdu(m) genitor diceret(ur) q(ui) no(n) tolleret i(n)digentia filio(rum).
Habet dona uirtutu(m) exi(m)ia qui necessitate pacientib(us) exhibet uiscera pietatis.
Elemosina pietatis i(n)tuitu facientes sunt sine dubio dona celestia (con)templantes.
Qui fidelit(er) se habet i(n) modico digne debet (con)stitui sup(er) multa.
Digne agere credim(us) cu(m) illis ap(osto)lice p(ro)uisionis dextram ap(er)im(us) q(ui)b(us) ad multa suffragant(ur).
Dignu(m) e(st) ut q(ui) altaris s(er)uit uiuere debeat de altari. (et) q(ui) ad hon(us) eligit(ur) repelli no(n) debeat a more.
Quicquid paup(er)i dat(ur) no(n) est donu(m) s(ed) mutuu(m) si recta (con)sideratio(n)e cerner(et).
Cu(m) centuplicato fructu recipit(ur) quod dat(ur) liberalit(er) i(n)digenti.
Cu(m) quis s(u)bue(n)erit de sua plenitudine desolatis diuitia(rum) suar(um) fruct(um) recipit gl(or)iosos.
Diuina ratio p(re)cipit (et) hu(m)ana ut necessitatib(us) paup(er)u(m) (com)pati debeam(us).
Ad largitate(m) scias no(n) iuitat. Seuerinus. cu(m) dic(it) q(uod) habu(n)dantia sit i(n)opie supplementu(m).
Pro bonis fact(is) bona restituenda sunt multa, i(n)dignu(m) u(er)o e(st) mala rependi p(ro) bonis.

Forme sup(er) correctio(n)e excessuu(m) diu(er)simode uariande

Quia dignu(m) est ut malemeriti egestate laborent.
Quia labiis dolosis (et) lingua s(er)pentina nos lacerare curasti.
Quia lingua facile labit(ur) i(n) peccatu(m) ex quo (con)scia est corrupta.
Cura nos cogit officii pastoralis ut subdito(rum) excessus cu(m) a(n)i(m)aduersio(n)e debita puniam(us).
Ad n(ost)r(u)m spectat officiu(m) subdito(rum) mores i(n) melius reformare.
Spectat ad n(ost)re auctoritatis officiu(m), ut corrige(re)mus deli(n)quentes q(uod) uni(us) pena ceteri expauescant.
Quia subdito(rum) sanguis de n(ost)ris manibus req(ui)retur, expedit ut pena debita puniat(ur) p(e)cc(at)or.
Virga correctionis no(n) osculo deceptoris corrige(re) uolum(us) transgressores. Ne aliquando i(n)iqua ceteris pateat.
Comissum delictu(m) debet disciplina debita castigari. ne accrescat macula ex o(mn)ib(us) aliis.
Dignu(m) est ut quos dei timor a malo no(n) reuocat, rigor eccl(es)iastice cohercea(t) discipline.

Tibi
Vobis
Dilectioni tue

In competenti beneficio intendimus cum se facultas obtulerit providere.
Tale intendimus beneficium assignare, si fine bono principio feceris respondere.
In signum benivolentie ac dilectionis concedimus tale donum.
De tali beneficio providemus et magistrum P. pro parte de dicto beneficio investimus.
Tale beneficium vel officium vel prebendam duximus conferendum vel conferendam.
Eundi ad studium et ibidem per septennium commorandi concedimus licentiam de gratia speciali.
Quadraginta dies de iniuncta vobis penitentia misericorditer relaxamus.

Te
Tibi
Vos
Vobis
Tue dilectioni

Aliorum aggregamus numero clericorum in victu et vestitu tibi cupientes dum vixeris providere.
In consiliarium nostrum recepimus et aliorum nostrorum collateralium consortio aggregamus.
Quos fidedigna testimonia comprobant aliorum familiarium cetui duximus aggregandos.
Eligimus et ad nostre civitatis regimen communiter postulamus. Pensantes quod
vir es nobilis et facundus et secundum quod materialibus oculis possumus intueri
tueri poteris eidem civitatis iura manu forti et brachio excellenti.
Cum etatis tempus iam declinavit ad senium cupimus alicuius provisionis gratia consolari.
Sic prompte sic favorabiliter astare curabimus quod ab innumeris quibus subia-
ces oppressionibus paupertatis concedente domino poteris relevari.
Ducimus vel duximus taliter providendum quod honorifice poteris in studio sustentari.
Tali favore ac gratia munimus quod inter alios tunc vel nunc locum honorabilem obtinebis.
Aperimus viscera pietatis restituentes te pristine libertati.
Subsidia quibus nunc poteris concedentur et librorum utilium copia destinamus.
Ab excommunicatione et cuiuslibet irregularitatis laqueo duximus absolvendum.

Nec ad tuam subventionem intendimus nec tue miserie condolemus.
Te ac totam terram tuam ecclesiastico supponimus interdicto.
Te excommunicationis vinculo innodamus.
Te anathematis ligamus cathena.
Spirituali mucrone ferimus in hiis scriptis.
Te propter tale scelus quod noviter perpetrasti in x. libris bononiensibus condempnamus.
Te tuis exigentibus meritis tua expoliamus prebenda. et super ipsa perpetuum silentium imponentes.
Merito tamquam ovem morbosam ne inficias sanas oves te nostro cetu volumus [illegible].
Tales latrones suspendi facias sine mora. ut illorum pena plurimorum sit metus.
Ne infamia tua pudorem nobis pariat et ruborem volumus te perpetuo carceri
includi. Ut ibidem agas penitentiam de commissis.

Forme corectionis huiusmodi variande

Quia nimis excresceret plurimorum, et eorum themeritas insaniret, si virga deficeret corrigentis. Expedit ut castigetur themeraria presumptio prisorum. Quia impunitatis levitas, parit ausum peccandi, non nulli frequenter elata erecta cervice, queque nepharia committere non verentur. Et nisi quandoque baculo correctionis ferirentur, ad deteriora quam lapsi sepius prosilirent. Ideo ad corrigendum subditorum excessus tanto diligentius debemus assurgere, quanto curiosius de hiis deberemus reddere rationem.

Ideo

- Omni mora postposita
- Mora qualibet postgata
- Excusatione qualibet pretermissa
- Omni occasione relicta
- Nulla mora protracta
- Nullo postulato consilio
- Qualibet dilatione sublata
- Sine ulterioris more dispendio
- Diuturnitatis tempore relegato
- Ante omnia sine mora

Quarto

- Tibi per presentes mandamus
- Tibi consulo bona fide
- Presentibus impera(mus) [et]
- Iniungimus suadendo [et]
- Te attente rogamus
- Te ortamur consultius
- Tibi tradimus in mandatis
- Filiationi tue mandamus presentibus
- Obedientie per presentium mandamus

Quatinus / Ut / Quod

Supplicationes minorum ad maiores super misericordia et indulgentia imploranda

Sicut omnem conditionis humane statum supereminentia deitatis excedit, sic dei misericordiam absque repugnantia constitionis assumimus omni iniquitate maiorem. Ideoque

Qui peccat et emendat quasi non peccasset secundum euuangelicum documentum. Ideo

Quoniam obedientia debet prodesse subditis et contumacibus obesse temptus obesse. Ideoque

Si obedientis meritum nullum premium sequeretur, rarus vel nullus esset qui deo et hominibus obediret. Ideoque

Ubi voluntas libera in peccatis non affuit, ibi potest quilibet rationabiliter se tueri. Itaque vel consequenter

- Maiestatis
- Status
- Pietatis
- Misericordie
- Dignationis
- Nobilitatis
- Excellentie

Vestre pedibus advolutus

- Indulgentiam
- Veniam veniae
- Misericordiam

Postulo de commissis

- Peto veniam post reatum
- Michi peto misericorditer indulgeri
- Misericordiam imploro
- Iudicium non requiro
- Veniam peccatorum indulgentiam peto dari
- Peto ad presentiam gratiam me reduci
- Quod consulo suppliciter indulgeri
- Meis culpis postulo misereri
- Humiliter meorum indulgentiam peccatorum

Signif… / Decla… / Notif… / Pers… / Expl…

Te rephende possum⁹ ꝛ debem⁹
Te possum⁹ rephendere ꝛ dampnare
Facti qualitas te incusat
Patrator euidentia te accusat
Te rephensioni subiacere possum⁹ uehem̄ti
Te culpa rephensibile exhibet ꝛ demonstrat

Qui

Nulla licentia nō habita n̄ petita
Abiecta regula ꝛ obedientia ꝑtermissa
Nō sine ꝓprie laudis dispendio
Nobis contradicentib;
Sine n̄ra licentia
N̄ra ordīne relicta
N̄ro nō ꝓueniente mādato
Dimisso habitu monachali
Relicta scolastica disciplina.

Tanq̄ uag⁹ ꝓfug⁹
et emissari⁹ discur
rens ꝑ orbem.
Te ad studiu
ul' ad curia
transtulisti.

Desolatam eccl̄iam repetas festinant̄.
Reassumas habitu ꝑtermissum
Ad rectam ↄscientiā reuertaris
Reuertaris ad studia litterar̄
Tue saluti ↄsulas ꝛ honori
Domu studeas redire paternā.
N̄ro te ↄspectui repreſentes
Ad eā redeas ꝛ uia ueritatis aggrediaris

Alioquin tuu bn̄ficiu alii ↄferem⁹
Alias tuu officiu alij curabim⁹ assignare
Aliter n̄ram grām nō mereberis obtinere.
Et si nō feceris ita dictabim⁹ exinde ſnīa iustitia
Et si nō studueris adimplere
Et si ↄtempsis ꝑficere

Sicut dictauit ordo iuris.
Et ut postulat iuris ordo.

mediante
suadente
exigente

Te excōicationis gladio feriem⁹.
Penā capitis potis formidare.
Terra tua ecclesiastico supponim⁹ interdicto.

Significas
Declaras
Notificas
Pesans
Explicas

Deitati
Maiestati
Paternitati
Pietati
Dignitati
Nobilitati
Strenuitati
Bonitati
Prudentie
Potentie
Magnificentie
Excellentie
Misericordie
Altitudini
Immense bonitati

Quod

Impedio laudabile
opam scientie litteralis.
Insisto solicite sco
lasticis disciplinis.
Bonorem sanum ꝑsequo
utilit' insudando di
utraq; grā faciente.
Laboro utilit' ad inuest
igandu scientie magnitudinem
q̄ suos nobilitat possessores.
Thesauru scientie litteralis
qui nullo ꝑpot' mutatio
precio ↄparari requiro.
Sciam scientiar̄ requiro q̄
ceteras alias faculta
tes decorat. ul' exornat
ut illustrat uel pulcrificat

Ut

Studiu meu
debitu sortiatur
effectu.
Finē sentiat
gratiosum
assiduitas
mei laboris
ↄtinui.
Meu studiu
ad laudabile
exitu ꝑducatur.
Mei studii ↄ
tinuato fine
ↄsequatur cupitu.
Studiu meu flore
tu post flore ꝑducat.
Diuturna studior̄ opatio
ↄsumetur ꝑfecte.

Quia

Quia

Quis nō pot
affectib; spoli
ari si n̄ra fauo
rabilis affuerit
grā sine cui' pat
rocinio nichil sum.
Vel si n̄re fauor
dextre cepit ꝛ grā
saluatoris. Vel si n̄ra
liberalit' nō defuerit gratiosa.
Vel si benignitas n̄ra ꝓpitia
te dño manu porrexit ad
uictoriam. Vel si n̄ra nō ne
gauerit sinitas patia
nim opotunu. Vel
si tanq̄ suo clico
n̄ra prouide uo
luerit benigni
tas gratiosa.

Excusatorie forme diuersimode variande

Canonica tradit auctoritas quod qui accusat statim reus est sed qui conuincitur criminosus. ¶ Non habet locum venia ubi minime reperitur peccatum. ¶ Et non est condempnandus quem grauitas peccati non premit. ¶ Hodio habuerunt me gratis qui meam innocentiam super tam horribilibus criminibus accusarunt. quia non me recolo aliquos offendisse. Vel quia in huius me themate accusarunt in quibus conscientia non deliquit. ¶ Fugatur amicus qui se pariter me diligere fatebatur contra innocentiam meam turpiter allegauit. ¶ Non expauit superstitiosus amicus et in omni promissione uocalis meam famam aptius mendaciis denigrare. Inutilis amicus tamquam perforata cucurbita vaporauit mendacium valde grande. Ventum sicut vesica que crepit subito emittens contra innocentem proximum. Ipse autem sicut retrogradus postposito studio litterarum ad propria remeauit. Et nunc meam famam adhuc infamare molitur. Ut sub tali umbra et uelamine suam valeat infamiam occultare. ¶ Orbatur quidam mea honestate deformatoris uitio nititur infamare. Cupiens habere in malitia sua consortem. perfecto notum est vniuersis et fere in ore omnium iam plebescit quod illi meretrici non premunt adherere que viro legitimo derelicto in diuersis conuictus nundinas exercuit. postulans a quolibet numulum pro suppositionis tributo. Super eisdem excusationibus.

Utinam appenderentur commissa mea et foret accusatio ponderata in veri statera iudicium. quam accusatores mei essent perpetuo pudore confusi. Vertam ante me hec dicere non auderet. sed retro ut scorpio cum cauda me pungit. Et ubi ex temporibus istis non possunt valent mendacia ruminare. sed veniam veniam et diu reuitar auxilio tuo apparebit, quomodo in sua capita excogitata retorquebuntur mendacia. Vel tunc meos emulos retorquebit oppositio falsitatis. Vel tunc perpetuo confundentur rubore si non poterunt probare quod in absentia obiecerunt. Vel erubescere poterunt in absentia de obiectis. Vel de obiectis non immerito erubescant. Vel detestabili afficientur pudore. ¶ Vel tunc poterunt erubescere detractores cum loqui eleuato capite in mea presentia non audebunt. Vel tunc rubore confusi merito detractores solis radios perferre non poterunt sed assumpta vespertilionum natura latitabunt in abditis nec hominum audebunt aspectibus apparere. Vel tunc illos suorum mendaciorum pudebit cum aperte probabo ipsos fuisse mentitos. ¶ Si uero non poterunt obiecta probare puniar uiuus in rogum spectante cum populo comburendus. Vel michi pena secundum accusantium arbitrium inferatur. Item super eisdem excusationibus.

Pro indignatio inaudita cum me ex dictis de tam nephandis criminibus incitauit et accusantium nomina occultatis. Vel de nominibus accusantium certitudine habere non possumus. Videmini quidem propter hoc caluam occasionem euellere et illam de fronte respicere capillatam.

Forme vituperandi diuisimo de variande

Talis

In nativa ruditate persistens de luce dies nubila, et de serenis obscurum.
Honestatis corruptor.
Contemptor sancte litteralis.
Quid decens vel indecens non cognoscens.
Amator scandali et prave corruptoris petra.
Cecitatis hymbribus circumseptus.
Bonorum destructor morum et fidei violator.
Que tanta detinet genitus bestialis quod quicquid facit ignorat.
Asinus insensatus. Cymera cornuta. bipes hyrcus.
Fabula in clero et ludibrium in plateis.
Cuius infamia in plebibus iam plebescit.
Cuius pudicicie proditor. insidiator aliene.
Cupidus. intemperatus. superbus.
Impius in parentes.
Infestus cognatis.
Superioribus contumax.
Impares fastidiosus.
In inferiores crudelis.
Intollerabilis in omnes.
Opus ridiculosus.
Excommunicationis vinculo innodatus.
Anathematis latera perforatus.
Sectator viliu et venalium mulierum.
Heretice pravitatis scrupulo palliatus.
Avaritie cecitatis rubigine denigratus.
Igne luxurie inflammatus.
Patrem non credens habere in terris nec filium in excelsis.
Horribilibus viciatus commissis.
Crudellissimus ut Nero.
Ferocissimus ut Medea.
Flebilis ut Ixion.
Dyabolice cathene nexibus colligatus.
Multorum flamma viciorum accessus.
Furcifer sathane filius maledictus.

Me turpiter accusavit.
Me nequiter inculpavit.
Nos crudeliter laceravit.
Innocentem falsissime deprimavit.
Intendit albedinem denigrare.
Frementibus dentibus nos momordit.
Pectoris iaculo nos transfixit.
Et huius similia.

Qualit(er) quis pot(est) exp(ri)me(re) i(n)fortuniu(m) suu(m)

In / Infortunata(m) / Infelix / Infausta / Inorata / Detestanda / Maledicta / Sinistra — fuit — hora / dies — illa q(ua)

Cum
- Iter arripui ad studia litterar(um).
- Petii scolastica documenta.
- Parisius me transtuli ad studendu(m).
- Die veniens iter arripui.
- Lune hostiu(m) pertransiui.
- Liberalibus documentis adhesi.
- Genitris ubera fastidiui.
- Patrnis spreui patre mandatis.
- Mei (con)secut(us) fui animi leuitatem.
- Monitus spreui patrinos.
- Fui (con)sortio malignor(um).
- Domu(m) patria exiui.
- Domestica (con)trasiui mandata.
- Natus fui de utero matris mee.

Qualit(er) quis pot(est) exp(ri)me(re) suu(m) i(n)felix iter.

De infortunato egressu (et) i(n)felici progressu — vos / te — possum reddere — certiores / certiorem

Qualit(er) quis pot(est) exp(ri)me(re) mortem alteri(us).

Vester / Tuus / Noster / Vestra / Tua — Filius / Frater / Nepos / Auus / Amicus / Pater / Socius / Seruus / Mater / Filia / Neptis / Soror / Amica
- De hoc s(e)c(u)lo transmigrauit.
- Mortis debitu(m) iam p(er)soluit.
- Vita(m) mutauit transitoria(m) i(n) eterna(m).
- Carnis ergastulo e(st) eductus.
- Terminauit felicit(er) cursum suu(m).
- Die tali fama laudabili exalauit.
- Ad celestem patriam euolauit.
- A d(omi)no meruit euocari.
- Felix suu(m) cursum felicit(er) (con)sumauit.
- Suu(m) iocalatu finiuit.
- Deseruit imperiu(m) pharaonis.
- Viuet sicut credit(ur) ad celicolas mansiones.
- Centuplicatu(m) recepit p(re)miu(m) de labore.
- Migrauit ad astra.
- Mare transiens periculosum ad t(er)ra(m) p(ro)missionis peruenit.

Michi omnia i contrarium euenerunt .
Omnia fuerunt michi aduersa .
Factus sum omnibus in derisum
Non est qui michi tribuat consolamen
Si quesiuissem aliqua i flumine vel arena i litore nullatenus i- / -uenissem
Miserimus miseror*um* sum ab omnibus deputatus .
Unus spaciam non est qui manum porrigat adiutricem .
Madefacio continue lacrimis genas meas
Comedo cum cinere panem meum .
A planta pedis usque ad uerticem i me sanitas non existit .
Flebilis heu mestam sum coactus materiam stili officio reserare .
Mori desidero nimio pre dolore .
Michi famelico micham non uideo erogantem .
Habitus preciosus non tegit corpus meum .
Fatuus reputor et delirus .
Tales uideo epulantes qui nescirent inflectere unum somnum .

Nam
Cum
Quia

Omnis calamitas me inuasit .
Cum multis inuolutus miseriis et erumpnis .
Cum adeo et hominibus derelictus
Omnes fastidiunt me uidere .
Fame siti algore frigore calore / pro uiculis colligatus .
Semper indigum suffragio creditorum
Non recepi ab aliquo amicorum unde possem i studio commorari .
Materna ubera me spreuerunt .
Cum materno vel paterno beneficio spoliatus .
Filii consudentes genitoris pietas i leonis feritate
 quasi noluit reminisci — Cretus sunt uel non curauit .
Filio scolasticis dedito documentis subuenire paterna pietas

Nam
Cum
Quia

Quemadmodum
Sicut
Velut

Illi placuit , cui nec resistere nemo potest .
De illius uoluntate processit qui mori pro peccatoribus est dignatus .

Qualiter quis potest exprimere restitutionem sanitatis.

Letamini in domino et gaudete quia vester filius recepit pristinam sanitatem. Letitia et solamen recipiat vester amicus gloriosus. Nam providentia divina volente vester nepos pristina sanitate potitur. Cor vestrum iubilet et corporalis facies illarescat quod vobis facere misericordiam dominus est dignatus. Nam vester filius superna gratia faciente utique convalescit. In vestri pectoris nulla amaritudo consistat sed mellis succedat poculum habundanter quia vester filius convalescit. Vel est in convalescentia gratia redemptoris. Vestrorum serenetur acies oculorum quia tranquillum fecit dominus vestro filio post procellam. Vel quia vester amicus respuit frequentiam medicorum. Vel quia a vestro filio quelibet calamitas iam recessit. Vel tristitia delimita gaudium gaudio coniugatur.

Qualiter quis potest exprimere prosperum iter suum.

Q

Postquam iter arripui ad studia litterarum cuncta michi prospera successerunt.

Postquam petii scolastica documenta cuncta fuerunt michi tam prospera quam iocunda.

In ipso principio itineris habui optatum egressum. quem semper fortuna prospera comitatur votivo beneficio sospitatis. (in comitatu)

Cum iter arripui michi arrisit fortuna quam semper meum propositum, rectum meum propositum divina gratia fortunavit. Ubi cepi petere scientie magnitudinem que suos nobilitat possessores.

Prosperum fecit dominus iter meum. Nam fortuna in omnibus michi respondit, ad possessionem acquirere merui preciosam que ditat nobilitat erigit de pulvere pauperes et egenos. (usum)

Benedictio vestra super me descendit. quia apud homines gratiam et favorem (inveni)

Postquam a vobis fui corpore sed non animo separatus tanta michi gratia dignata est divina providentia elargiri quod vestro patrocinio mediante in tali festo in decretis vita comite conventabor. ad quod voce corde animo vos invito.

In artibus sic profeci quod legibus adherere propono in futuro. Vel quod legibus inde consequar gloriam et honorem.

Studio artis dictatorie reddam taliter operam cum effectu

Vel operam efficacem. Vel scientie capescende die noctuque taliter invigilare curabo quod primus dulcedinis palmam consequar proposito concupitam. Vel quod vobis utique amicis gratum videbitur et iocundum. Vel de quo gaudere poteritis et letari. (et alius modus)

De modis rescribendi super letis rumoribus

Tuarum visio litterarum nos fecit alacres plurimum et iocundos. Refloruit caro nostra et facta est velut rosarum in Jericho cumulus virescentium. et sicut lilium quod redolet cum florescit. Cum vestrarum deprehendimus serenissimo speculo litterarum felices vestros adventus quos nostros proprios reputamus cepimus pre nimio gaudio binis occulis lacrimari. Quando inspeximus tuarum seriem litterarum cepimus pre gaudio magno exultare. Si adesset facundia Tulliana non valeret exprimere perconceptum gaudium de his que tuis litteris intimasti. De tuarum litterarum tenore leticiam quam concepimus lingua carnis exprimere non valet. Nostrorum mirabiliter serenavit aciem occulorum tuarum pagina litterarum. Desiderata sanitate vel prosperitate potitum postquam te novimus in omnibus prosperari. Pre nimio gaudio cepimus lacrimari comperto quod in omnibus prosperaris. Omnis amaritudo nostri pectoris in dulcedinem est conversa. Fama comperta tui nominis gratiosi. Ex quo sentimus fortunam prosperam erga te feliciter prosperari. Ventorum incursibus vela securi committemus ubi sumus tanta sobole fecundati.

De modis rescribendi super mestis rumoribus.

Obtenebrata sunt nostrorum lumina occulorum postquam ad nos pervenit tuarum series litterarum. Nostrum versum est gaudium in merorem et leticia in lamentum. postquam tuarum inspeximus dolorosam seriem litterarum. Nunc gemunt Cythare rauco sonitu intellecta lacrimosa materia quam primitus vetebam.

Felicia nostre vite in erumpnam vel miseriam decreto convertitur
Nostrorum orbata est acies occulorum
Nostra spes ad nichilum iam devenit
— visis tuis tristibus litteris et perlectis.

Heu cur non clausit nos mors in utero nostre matris ut non tot dolores et suspiria subiremus. Dolor intollerabilis nos invasit
Nos mortis gemitus invaserunt
Me infernorum pericula invenerunt.
— visa tuarum lacrimosa pagina litterarum.

Concidit vultus noster cum ad nos rumores pervenerunt prescripti.
Aruit spes nostra et a planta pedis usque ad verticem in me sanitas non remansit.

Lacrime tamquam gutte sanguinis de meis occulis emanabant
Vivere nolumus ulterius super terram
Mors interminabilis surripuit vitam meam.
Mortis gemitus dolores inferni et pericula me invenerunt diversa.
— visa tuarum dolorosa pagina litterarum

Litt(er)a responsiua gressiue scribendo

TVi scripti plecta sic sustine paupertatis icomoda te cognoui. Tibi
g(ra)talem summa pecunie p(er) latorem p(re)sentiu(m) dirigo. ad subleuandam
tue inopiam egestatis. Litt(er)a remissiua negatorie scribendo
TVe uite sputacia meam tibi subtraxit gratiam (et) amorem. Vn(de) tibi (con)su
lo ut amodo ad me pro tuis necessitatibus no(n) recurras. operam quidem
ex tuis i(n)honestis meritis tibi nego auxiliu(m) (con)siliu(m) (et) fauorem. Litt(er)a respo(n)
NE desperes fili k(arissi)me s(ed) pocius speres egestatis salis dilatorie scribendo.
tue i(n) breui remedia suscepturus. Consultorie scribendo.
AD thesauru(m) scie fili mi sic aspira. nec no(n) sic moribus honestis ad
hereas q(uo)d i(n) tuo de scolis reditu sis amicis tuis no(n) honeri s(ed)
honori. Vel q(uo)d amici tui gaudeant (et) doleant i(n)imici. Litt(er)a remissiua
INspectis litteris quas misisti sup(er) aliquo tibi dirigendo excusatorie scriben
p(re)sidio p(ro)babus tuis plurimes repetitis breuit(er) respondemus q(uo)d nec do.
montes argenteos nec fluuios h(abe)mus aureos. Nec tuo possumus
satisfacere desiderio nouit deus. q(uan)tu(m)cu(m)q(ue) necessitas urgeat. nichil possu
mus ultra posse. Verum hoc aueritate no(n) deuiat q(uo)d si nobis pi
gnior arrideret fortuna adiectis uiribus uoluntas liberta no(n) deesset.
QVia tali n(ost)ro fratri (con)tulistis gratiam enseruia. Respo(n)siua regratiatorie
Qet nobis (con)fere uestris litteris simul(ite)r desc(ri)psistis scribendo.
uobis ad grata(m) actores subicabiliu(m) assurgimus humiliter iclinati...
QVia de tuo bono studio noua Resp(on)siua comendatorie scribendo.
p(er)cepi gratissima. Ideo p(er)sonam tuam comendare teneor lau
dum titulis diuersa(rum) an faciem omnium populorum. Quare exornatores
EA que serenat (et) clarificant dictamina ador(nationes) colores rethorici
(nomi)natores (et) colores debent ab o(mn)ibus merito appellari. noiant(ur).
Cetera discolorata e(st) oratio qua adornatio aliqua no(n) colorat
Videmus eni(m) q(uod) celum e(st) signis (et) planetis mirabilit(er) coloratu(m). Pre
terea omnes materie publice (et) (pri)uate sine aliqua exornatione uilescunt.
Adornant(ur) thalami. atria (et) parietes depinguntur. Colorant(ur) pani. lapides (et)
ligna sculpunt(ur). deaurant(ur) metalla. poliunt(ur) eq(ui). altaria purpurant(ur). et
mulierum facies dealbant(ur). Et q(ui)cq(ui)d p(er)tinet ad honore(m) aliqu(od) requirit hor
natu(m). Ni(mi)mu(m) ipa natura lapides p(re)ciosos herbas flores coloribus (et)

Explicit Summa dictaminis

floribus diversis exornat. Que omnia nobis prebent notitia documenta ut orationum nostrarum speciem mirifice adornemus. Quare colores fuerunt inventi.

Manifestum esse debet quare huiusmodi exornationes et colores inventi fuerunt. Nam cum aliquis intendit aliquem vel aliqua vel aliquid commendare vel vituperare non satisfacit suo desiderio si dicat bonus est vel malus bona vel mala. vel pessima vel pessimus. vel optima vel optimus. Unde propter ienarrabilem mentis excessum vel affectum id vel illud nititur transmutare ad ea que ad magnam exaltationem vel depressionem pertinere noscuntur;

Modo de dignitatibus videamus. De coloribus verborum.

Est autem dignitas que reddit orationem ornatam varietate distinctam. Harum exornationum alia prima. alia transsumptiva. Sed primo de propriis videamus. Harum exornationum prima hic color verborum primus est Repetitio. Repetitio est cum continenter ab uno eodemque verbo in rebus similibus et diversis principia sumuntur hoc modo. Scypio Cartaginem delevit. Scypio pacem peperit. Scypio civitatem exornavit. Secundus est Conversio. Conversio est per quam non ut ante primum repetimus verbum sed ad postremum continenter revertimur hoc modo. Virtute clarus mundum superat. Carnem superat. demonia superat. Tertia Complexio est que utramque complectitur exornationem hoc modo. Illum quem potentes odiunt. Illum quem consanguinei odiunt. Illum quem omnes odiunt insequeris et retines preciosum. Quarta Traductio est que facit quidem verbum ponatur crebrius hoc modo. Illum appellas hominem qui si fuisset homo numquam tam crudeliter vitam hominis petivisset. Quintus Permissio est cum ostendimus in dicendo totam rem alicuius tradere voluntati hoc modo. Anima omnibus ereptis solum superest anima et corpus. hec ipsa sola que de multis relicta sunt vobis et vestre concedo voluntati. Vos me pacto quo vultis utamini et in me quicquid vultis statuite. dicite parebo. Color iste vehementer ad misericordiam movet auditorem. Sextus Contentio est cum ex contrariis rebus oratio perficitur hoc modo. Cum tacito ubi opus non est clamas. et ubi loqui convenit obmutescis. Item in otio tumultuaris. et in tumultu solus otiosus es. Septimus est Explanatio. Explanatio est que per interpellationem alicuius indignationem conficit aut dolorem hoc modo. Pater tradidit filium, quem o vos Iudei morte turpissima condempnastis. et tamen hoc peccatum nobis non statim

ipe misericordes postulauit. ¶ Octauus est Exclamatio de quo require
supra sub rubrica de modis ad ampliandum. ¶ Nonus. Gradatio est per quam non
ante primum repetimus uerbum quam ad secundum aditus habeatur. hoc modo. Affricanum studium
in uirtute. uirtus gloriam. gloria emulos comparauit. ¶ Decimus est Ratiotinatio
est per quam a nobis ipsis petimus rationem. quare quicquid dicimus nosmet petimus
uniuscuiusque propositionis explanationem hoc modo. Maiores nostri si qua mulierem unius
peccati dampnabant. plures simili peccato dampnandas extimabant. Nam
multis queat insidias emoliri que corpus suum adixit uoluptati. ¶ xi.
est sententia. est idem quod generale compendium. Nam sumitur de uita aliquid quod quid
sit aut quid esse debeat in uita breuiter ostendit. hoc modo. Uere bonus est
qui omnibus prodest. nemini nocet iniuria lacessitus. Item uere liber est
qui nulli turpitudini seruit. ¶ xii. est. Contrarium. est cum ex duobus diuer
sis alterum breuiter et facile affirmat hoc modo. Qui sibi nequam cui bonus ¶ xiii.
est membrum orationis appellatur res breuiter absoluta que rursus alio orationis
membro excipitur. hoc modo. Et diuitias multas habet. et diuitiis non exple
tur. ¶ xiiii. est Articulus de quo require supra sub Rubrica de modis ad
restringendum. ¶ xv. est. Continuatio. est frequens et continua et depressa cum
absolutione sententiarum oratio. hoc modo. Illi non multum fortuna obesse potest qui sibi
firmius in uirtute quam in casu presidium collocauit. ¶ xvi. est Compar. appellatur
quod habet in se membra orationibus que constat ex pari fere numero sillabarum
hoc modo. Alii felicitatem fortuna dedit. huic uirtutem industria comparauit.
¶ xvii. est Similiter cadens exornatio dicitur cum in eadem constructione uerborum duo
aut plura sint uerba que similiter eisdem casibus referuntur. hoc modo. Hominem
laudis agentem uirtute. habundantem felicitate. Item diligentia comparat
diuitias. Negligentia corrupit animum. ¶ xviii. est Similiter desinens exorna
tio dicitur. Cum et si casus non insint uerbis tamen similes exitus sunt hoc
modo. Turpiter audes dicere. Nequiter studes facere. uiuis iniuriose. loqueris
fastidiose. ¶ xviiii. est Subiectio est cum nos interrogamus aduersarios aut
querimus nos ipsi quid ab illis aut quid contra nos dici potest. deinde subi
cimus quid factum sit contrario hoc modo. Quero unde iste tam pecuniosus factus

sit. Amplum patrimonium relictum est, parvo bona venerunt. Hereditas aliqua
obvenit dici non potest. Ergo si huius rationibus locupletatur non est sic omnes vide
tis. Aut domo ei nascitur aurum. aut unde licitum non est pecuniam accepit.
xv. est transitio. Vocatur que apprehendit breviter quid dictum est prius. Item
breviter quid consequatur hoc modo. In patriam eius quis fuerit nos habetis. Nunc qualis
extitit in parentes accipite. Item meam in isto beneficia cognovistis. nunc qualem
michi gratiam retulit nos videtis. Hic color ad reliqua comparat auditorem. xvi.
est. Correctio. est que tollit id quod dictum est prius et pro eo quod videtur ma
gis ydoneum ponit. hoc modo. Postquam isti vicerunt atque adeo victi sunt. Eam quomodo
appellare victoriam qua victoribus plus calamitatis quam boni tribuit. Item dulci patruo
immo patri. Commonetur hoc genere animus auditoris. Res enim communi verbo elata tantum
modo dicta videtur. Sed post correctionem appellationem electiori vocabulo appellatur. xvii.
est occupatio cum dicimus nos preterire aut nescire. aut nolle dicere id quod
nunc magis dicimus hoc modo. Furtum quod olim fecisti non dicam. Sed de periurio
maleficio non silebo. Item pueritiam tuam quam omni decrepitie tradidisti. dicerem hoc
si ydoneum reputarem. Sed consulte relinquo et venio ad id de quo est propositum.
xviii. est diffinitio est que proprie alicuius amplectitur potestates hoc modo.
Iniurie sunt que aut pulsatione corpus aut convicio aures. aut aliqua
turpitudine vitam cuiuslibet violant. xviiii. est. adnominatio est cum ad idem
verbum et nomen acceditur mutatione littere aut litterarum. aut ad res dissimiles
similia verba accomodantur. Ubi dimisso longo exemplo secundum Tullium sufficia
unt exempla Gaufredi visus. Unus qui potuit qui profuit omnibus olim.
Ecce. hic in cane sine carne nec emus homo. Captus homo simplex.
sponte trusit iniqui. xx. est disiunctio est cum eorum de quibus dicimus
utrumque certo concludimus verbo. hoc modo. Forme dignitas aut morbo deflorescit aut
vetustate extinguitur. xxi. est coniunctio est cum ubi interpositione et superiores partes
orationis et inferiores comprehenduntur hoc modo. Forme dignitas aut morbo deflo
rescit aut vetustate. xxii. est adiunctio est cum verbum quo res comprehenditur
non interponitur. Sed aut primum aut postremum collocamus hoc modo. Deflorescit for
me dignitas aut morbo aut vetustate. Postremum hoc modo. Aut morbo aut

uetustate forme dignitas defloreſcat. xxviii. e conduplicatio est ampli
ficatiois aut miserationis eidem ubi. aut pluriu ubor' iteratio. hoc m°.
Tuu no amas filiu bone pat'. tuu no amas filiu. Jte comot' no es
cu t' inimicus pedes amplectit'. tu modo comot' no es. Vehement' dicit
Tulli' commonet auditores eidem rei iteratio. Ubi uulneris mai' efficit' i c(on)tinu
acie. q(uam) telu aliquod ueniat i easdem ptes corpis. xxix. e Interpre
tatio de quo req(ui)re sub rubrica de modis ad ampliandum. xxx.
e commutatio est cu due snie int' se discrepantes ex t(ra)nsitoe ita refe
runt' ut a p(ri)ore posterior c(on)traria p(ri)ori p(ro)ficiscat'. hoc modo. Quo
de illo dicut'. dici no possunt. Que aut dici no possunt dicuntur.
Jte dignitas no c(on)uenit a uirtute. s(ed) uirtus a dignitate. xxxi.
est dubitatio. Dubitatio e cu q(ua)re uidet' orator. utru de duob(us) potius
aut de plurib(us) enumatis. quibus aliqua res fi' uel no fi' potius cetere
tollit'. et una relinquit' qua nos intendim' hoc modo. Primu' ho nescio
pat' aut p(ri)' uocandus. nos paradisi gaudiis spoliauit. xxxii. e Expe
ditio est cu plurib(us) enumatis cete tollit'. et una relinquit'. hoc m°. xps pas
sus e aut causa nri aut causa sui. No causa sui quia pcc(atu)m no fecit
g(o) causa nri. xxxiii. e precisio e cu dictis aliquibus relicu quod dici
ceptu est. i iudicio audientiu relinquit'. hoc m°. In tecu c(on)tentio no est
quia aut uitia e possem i fere no dica. Ne arrogans uideat'. xxxiiii.
e dissolutio de quo req(ui)re sup(ra) de modis ad restringendum. xxxv. est
Conclusio e q(ue) breui argumtatoe ex his que an dicta sunt uel facta
c(on)ficit id quod necco c(on)ficit' hoc m°. Qz si dictu est p(er) prophetas nuq(uam)
celu posse apiri. n(isi) un' qui eet deus et homo moreret'. hic p(er)fecto
no fuit alius nisi xps. Ergo mors xpi nobis celi ianua pate
fecit.

De Coloribus sententiarum

SEquit' de coloribus sententiaru no attigit s(er)mone s(ed) solam re
e inde c(on)trahit uenustate. Quor' p(ri)mus est distributio.
Distributio e cu i plures res aut p(er)s queda negocia dispgut'
hoc m°. beati paupes sp(irit)u. beati mites. bti qui lugent. Jte Amp

atoris est dictare leges . minoris non dictatas leges servare . ¶ Sextus est
licentia . est cum apud eos quos vereri aut metuere debemus . aliquid pro iu
re nostro dicimus . quo eos in aliquo errasse vel reprehendendos videamus . hoc modo . Cul
pa vestra est domini Anciani quod de aliis civitatibus mercatores civitatem nostram
frumento evacuant . pro suo arbitrio quicquid vult vendit et emit . Id attribuite
vestre insipientie nimis estis mansueti nimium pii . vel cum ostendimus nos dubi
tare quomodo ipsi accipiant tamen veritate commoti dicimus quod scimus eos velle
audire hoc modo . Nescio domine Imperator si est hoc verbum vobis acceptum . sed quia
moveor pietate dico quod imperando et puniendo nimium estis mansueti nimium
et pii . ¶ Tercius est diminutio est quedam sive attenuatio cum maioris be
nivolentie captande . Ut clamo ad dominum deum meum cum sim eius pulvis et
cinis . ¶ Quartus est descriptio que rerum consequentium continet perspicua
et dilucidam cum gravitate expositionem hoc modo . Si apertius negligenter
egerit in tirampnum exaltabitur . et cunctis periculum imminebit . tunc tyrampnus
contra eos mugire incipiet tamquam leo . ¶ Quintus est divisio est que res se
moves arte utraque absolvit oratione subita . hoc modo . hoc modo . Cur debeo
istum reprehendere . aut est probus aut improbus . si probus non meretur
si improbus non recipiet reprehensionem . ¶ Sextus est frequentatio est cum
res in tota causa disperse in unum colliguntur locum . quo gravior acrior
et criminosior fit oratio hoc modo . Cur debetis Iudices istum liberare
sue pudicitie proditorem . Insidiator est aliene cupidus . Intemperans . petulans
superbus . Impius in parentes . Ingratus benefactoribus . Iugnarus amicis
Infestus cognatis . superioribus contumax . In pares fastidiosus . In inferiores
crudelis . Intollerabilis in omnes . ¶ Septimus est expolitio est cum in eodem loco
manemus et aliud atque dicere videmur hoc modo nullum est periculum quod sapiens pro
re publica fugiendum putabit . Qui bonis erit rationibus preditus profecto
nullum discrimen pro salute patrie fugiendum putabit . ¶ Octavus est commora
tio est cum in loco firmissimo quo tota causa continetur manetur diutius . et in eo
dem sepius redditur . et hac uti maxime convenit . et id est boni oratoris maxime proprium .
ut si dicam beati pauperes spiritu . et hoc postea sepius repetitur . sicut facit

Predicatores sermocinando. Non est contentio est p qua contraria referunt hoc m. Inimicis te placabilem amicis execrabilem prebes. Iste uos i huiusi comodis lugetis. Iste rei publice calamitate letat. Decim e similitudo de quo require sup sub rubrica de modis ad ampliandum. xi. e exemplu e alicui facti uel dicti cu cti auctoris noie positio. Ut caue ne t accidit sicut Iude qui sacramtu dnici corpis i iudiciu sibi sumpsit. xii est ymago. e forme cu forma cu quadam similitudine collatio. Ut xps tamq ouis ad occisione duct est. xiii est effectio. e corpalis forme p uba expssio. Ut Dauid erat ruffus. stature mediocris z succinctissimus. xiiii est notatio e cu alicui natura certis descbit signis hoc m. Iste iactant defert gematu anulum ut demostret. xv. e significatio e que plus i suspicione relinquit q ponat i oratioe. hoc modo. Inspectis virgis pueri os rubor te requit. Significat tremuisse. xvi. est demostratio est cu ita res ubis exprimit. Un an oculos uideat. Quod pot fi dicendo i uno quoq negotio. Ut siquis uult dice qd quidam hoiem interfecit. dicat. Quid an rem Ut armauit se. uiros fortes secu duxit. Quid i re. Deinde ad locu ueniens isultu fecit eum occidens. Quid post. rem. Cu dicit postea i abdito sepelliuit. Quid ctiu sbat rem. Cu dicit deinde fact timidus ne pderet a socius. z ne de occisione cognitu ect abiit. Quid ↄseqt rem. Cu dicit bona ei ↄfiscata sunt. Filii ei i exilio relegati Qd sit trasupto.

Transumptio est mat oium adornationu **De coloribus trasumptionu.** que no desinit dicendoz gnã circuire. Vel trasuptio e ymago loquendi. i qua unu ponit. z reliqu itelligit. Vel trasuptio e locutionu trasmutatio. q semp nobis itellectus ymaginatios repsentat Igr colores trasumptionu sunt. x. quoz pm e noiatio. Noiatio est que monet ut cui rei nom aut no sit. aut satis ydoneu no sit, ea rem nosmet ydoneo noiem ubo. Imitationis causa. Ut si mugire quod e bouis aut sibillare quod est spentu attribuat alicui. qui quasi aliquid imitari uidet. Vel significationis causa. Ut postq iste impetu fecit i rem publica fragor ciuitatis auditus est. Significat qd destructio fuit magna. Scds est pnoiatio e que sicuti cognomie quodam extraneo demostrat

quod nõ pot̃ suo uocabulo appellari. Et pot̃ fi͛ tribus mo͛is. Quoddam ap
pellatiụ pro ꝓ͛pio ponendo. Et hoc dupliciter. Aut vere. Vt de paciente di
cas Iob. de ꝓditore Iudas. Aut simulatorie. Vt de auaro dicas. Alexander.
de Insipiente. Salamon. Tercius est denominatio est que rebus ꝓpinquis t̃
hit ordem qua possit intelligi res que nõ sit suo uocabulo appellata. Q͛d
pot̃ fi͛ q̃nq; mo͛is. Sumendo Inuentorem pro Inuento. Vt ĩ euangelio. hñt
moysen ⁊ prophas. moysen .i. legem. ꝓphas .i. ꝓphecias. Inuentũ pro
Inuentore. Vt loquẽs de dauid dicit psalterius supauit Goliam. Instrũm
pro utente. Vt sup̃ nos arma publica irruerũt .i. armati. ⁊ ensem male
fabricauit .i. malleator. Continẽs pro cõtento quod fit duobȝ mo͛is .s.
p̃ fixum. Vt Negociatur Tuscia. ꝑ ubũ ut armis ytalia nõ pot̃ uici, nec
Grecia disciplinis. Itẽ Bononia legibus me armauit. Contentũ pro cõ
tinente. Vt uolens diuitias nõiare dicat aurũ ⁊ argentũ. Vñ ꝓpha.
aurũ ⁊ argentum nõ potuit liberare peccores. p̃ aurũ ⁊ argentũ intelligit oẽs
diuitias. Predicatoe effect͛ de sua causa. Vt formido pallet. suplia t̃
get. scĩa inflat. caritas hedificat. Quartus ẽ Circuitio. de quo
req̃re sup̃ de mo͛is ad ampliandum. Item pot̃ notari venustus modus
loquendi. s. quãdo ponitur forma pro ipa re. Vt langor exiget medicos.
Egestas subsidio. Quint͛ est ꝑ͛usio. est que uborũ turbat ordinem.
Vt aures ad ñras ꝑuenit. Sextus est suplatio est oratio supans ṽ
tute alicui augendi minuendi ue causa. Augendi. Vt clarior sole ful
gor ĩ armis erat. Minuendi. Vt bre͛ hñt pane ad maducandũ. Quo
cumq; aut istorũ modorũ fiat. fit aut separati aut cũ ꝯparatoe. Sepa
rati. Vt si tenuerim͛ pace ĩ t͛ra ista ab ortu solis usq; ad occasum possi
debim͛ omem t͛ram. Cum cõpatoe. Vt candor faciei niuis albedine supat
Septim͛ est Intellectio ẽ cũ res tota de p͛te cog͛scit͛ aut de toto pars.
quod fit .iiij͛. mo͛is. s. qñ poit͛ pars pro toto. Vt sexagita aie Isrł ingres
se sunt egiptũ .i. sexagita milia milituũ. Totũ pro parte. Vt cũ osten
denti vestimentũ sumptuosum d͛r. Cur ostendis diuitias tuas. Vnũ pro
pluribus. Vt Tuscus sagatis lucrari nouit .i. Tusci. Plura pro uno
vt mea pectora doloribȝ sauciant͛ .i. pect͛. Octauus ẽ abusio est
q̃ ubo simili ⁊ ꝓpinquo. pro certo ⁊ proprio abutit͛. Vt uires breues.

longu(m) c(on)siliu(m) · oratio magna. Nom(in)is est tra(n)slatio est quando u(er)bu(m) in
quadam re tra(n)sfert(ur) ex alia re . quod p(er) similitudine(m) uidet(ur) posse tra(n)sferri
hoc modo. Tumultus c(on)siliu(m) Regis Fra(n)cie exp(er)gefecit subito Fladri
am. Sermo(ne) p(er)mutatio aliud u(er)bum alia(m) sente(n)tia(m) demo(n)strans. hoc
fit duobus mo(d)is. P(er) tra(n)sumptione(m) aliqua(rum) p(ar)tiu(m) or(ati)o(n)is. Ut Pastores p(re)da
(n)t oues. Pastores (et) oues tra(n)sumu(n)t(ur). s(ed) p(re)dant(ur) no(n) transumu(n)t(ur). Et
e(st) s(ente)n(ti)a p(re)lati expoliant subditos. P(er) tra(n)sumptione(m) totale(m) or(ati)o(n)is. Ut lit
terat(ur). O(mn)ia est op(er)a p(er)dit(ur). Quicquid est i(n) oratio(n)e ista tra(n)sumit(ur).

Expliciunt colores u(er)bo(rum) s(ente)n(ti)a(rum) et transumptionu(m) deo gra(ti)as copiosas.

Plurietates exordio(rum) quib(us) a su(m)mo po(n)t(ifice) audie(n)tia postulat(ur).

Plus q(uam) montes fuerit aut formaret(ur) t(er)ra (et) orbis a s(e)c(u)lo p(ri)
(n)cipio p(re)destinatu(m) fuit q(uo)d deberetis i(n) apostolat(us) cathedra re
et specula eminentis excel(lentie) residere. Unde cu(m) sitis pastor om(n)ium xpi
anor(um) (et) princeps m(un)do. Uniu(er)si qui no(min)e xpiano censent(ur) ad uos pos
sunt (et) debent c(on)currere cu(m) fiducia pleniori. Huius g(ratia) fretus sine ulla
dubitatio(n)e i(n) conspectu u(est)re s(anc)titatis p(ro)ponam que ad p(re)sente(m) cam
et factum e(m)i(n)entes cognou(er)o p(er)tine(re). Dicit se (con)fide(re) et time(re).

Cum respicio altitonante(m) (et) thesauru(m) Regni celestis loqui timeo et (con)fi
do. Timeo quia s(an)c(t)e paruitas q(uam) me allegat. Confido quia cu(m) sim
pl(ur)ibus e(st) s(er)motinatio d(omi)ni. Nec est apud illum accepto p(er)sonar(um). Con
fident(er) ergo p(ro)feram quod ad p(re)sens negociu(m) p(er)tine(re) cog(n)oscam. Narrat

Si luent labia. si pallet facies si lingua bal(butit) timorem.
butit (et) membra quelibet (con)tremescunt. nullus debet admiratio(n)e
moueri. quia i(n) illius p(re)sentia locuturus assurgo. qui ligandi et solue(n)
di plena(m) obtinet potestate(m). cui obediunt imp(er)ia (et) Regna t(er)rar(um). et
nemo est qui audeat dice(re). Cur hoc facis. Petitio ad ad p(re)d(ic)ta(m) exo(r)d(i)a.

Uobis g(ratia) s(an)c(t)e pat(er) qui estis xpi uicarii et cultor xpiane fidei
p(ri)ncipalis supplico reuerent(er). Ut huius que i(n)tendo p(ro)pone(re) u(est)re pie
tatis aures dignemini mis(er)icordit(er) inclinare. Hic arengator p(ro)ponat
factu(m) suu(m) breuit(er) (et) distincte p(er) pulcra u(er)ba et humilima no(n) sup(er)ba

Incipiunt Arenge a diu'sis doctoribus cpillate.

S Arenga. qualit' quis debet pponē coram dno Papa.
I valorem prudentie vel discretois mee appcioz. attento qd ad
surgendum coram scitate vra sum insufficiens et indignus. Nec
ad ea que dice teneoz in responde possunt mita pbitatis. Et
qm surgo in satis pot ad notam grandis presuptois ascribi. Sz quia
misicordia dni plena ē tra. z vos i tris fungimini vice sua. De beati
tudinis vre benignitate cfido. qd siqua dixo min' bene sup me mia
vra descendens presuptoi mee dignabit' parce. z min' bn dicta no inpu
tabit psenti negocio. s; inopie mei sensus. Ideoq; no meis suffragantibus
meritis. Vre scitati cum deuotois istantia vre supplico scitati quatinus
licet expedire no arbitret. nec sit quoddam opoztunum implorare vre pie
tatis auditu vt p vram clemētiam audiat. Et ego ne vba mea tediu
pariant illa quatu poto breuiabo. Vez est scissime pat' patru q; ita
alia que m p meu dnm cpachione vel Comite fuerut imposita. fuit m'd
pmum z pncipalius qd ipm z Commune totu quod vestru est. ad ped's
uros beatissimos cu sūma deuotois istantia recomendare deberem.
Scdo imposuit z c. Hic debet Arengator commissum s' negocii recitare.
Postea cclud at sic. Nolo plus dice. vra Scitas intellexit que dixi.
Et ego spaci potui tagendo natam negociu. me breuit' expediui. Deus
vobis nuc z semp sua scissima pietate ccedat. id semp face qd sit
scissim' honoz suus. Et melius pro negocio pro quo ueni. Et qd aios
nros i ppetua deuotoe cfirmet. Et nos ad obsequia pmptos faciat
ppetuo promptiores. Sz cora Duce. Comite uel Alio Barone dicat sic.
Et q aios omni nroz Comm corroboret Altissim' bnitate. Et nos id
obseqa z c. ut sup. Arenga cora dno Impatore.

U Ellem q qui linguas ifantiu facit ēe disertas. arabu ora resoluit
i vba loquentiu. labia mea p sue mie gra apiet. Vt os meu
dice valeat que sint pure dilectois z fidei. z que sint pro quo sum
an pedes vre celsitudinis z ad negociu cplementu. Sz cu omis ab arti
fice no pito cstructa maties deformitatis icomoda sapiat i cau dubi
tatois adducoz. i vre presentia surge maiestatis. Profecto geres qd

no erit que dixo facunde recitatois forme cu forma. Nec sufficietia rei
ppt qua eructuo voce tremula oratois. Rex qm grarum omu distributor mudo
vos dedit i dnm. Ut mudus p uri sensus arterni ratoe ppetua gubnet.
Et qm estis potetia strenuus strenuitate pclarus. claritate benignus
benignitate sapies sapia prudus prudentia virtuosus. Cum i pectus
excellentie vre cfluxit quicquid habuere virtutes. Reduces integre
deuotois istatia ad debite csideratois exam. sub qua soe vestru pro q
sum hic anose deuotois psceptoe tripudians ad obtinendum vram gram
spem pducit. Surrexi de vra vtuositate csidens s3 ad hoc no sufficit
mei ccgruentia parui sensus. Ut enarre Civitatis vre verone pconia.
quanta fulsit fidelitate pclara. z i ceteris pate fulgeat fama qq3 itus
z extra extiterit ad cportandu guerrar discrimina. maleosq3 pponderas
ad ponderosa prepotentu cornua cprimenda. i quibus meu no dilato smoe
nec lingue habenas dilato. Cu iam vindice fame vulgaritas a multo
retro tpe. dutes vras parauerit satis plene. Ex pte g z c.

Si mei sensus memoria meditaret **Arenga coram Cardinalibus.**
si copiam si qualitate negocij pro quo sum missus mesitra plene de
liberatois mentiter. Cora paternitate vra surge dubitare. Qua me multo
maiorem z sapietiorem pensata sui qualitate requirit. Sz quia de me
facta transmissio psuadet. placet q3 dne .q. cui sum datus i sociu. q pdca
que cmissa sunt nobis velut breui potero recitabo. Et vos tanq pat z
dns messem diuitem de pauco meor v bor semie colligetis. Et si suffi
cient que sunt nobis cmissa no dicem illis qui nos miserut et nego
cio pro quo sum. Imo michi paupi sensus imputare velitis. cu vix vi
lis arbor sciat fructus pducere gratiosos. Et cu de hijs que sum cora
paternitate vra dicturus me breuiter expedire cpona humillime supplico
grs que benigne dixo si placet cu beniuolentia audire velitis. Et sic
honoi vro querit exaudire. Nobis dns Comes vel potas utriq3 Comune
comisit q ipos nobis z Ciuitate nram recomdare vestris pedibus deuo
tissime deberem. Nos aut debitu psoluentes ipos nobis ut pat pcipuo
deuotissime comendam. Negociu pro quo sum an pedes vros tale e z c.

Benedictus dns deus **Arenga coram papa pro aliqua gratia.**
qui erexit vos i titulum sue laudis. Ut possitis pesse toti ppto
xpiano pariter z prodesse. ad cui pedes beatos me subicio genu flexo

Na i tmis successor estis petri et vicari ihu xpi. Nec est qui uestre resiste debeat uolutati. Quare cu a vobis tanq rōs celi copiose descendant gre, p quē totus orbis gubnat pacifice z regit vniusus. Clementi pietati vre humilit prostrat ad tram supplico icessant. qtus in alicui bnficij gram misicordit concedatis. Vt exinde apud deum vrorum augeat cumulus meritorum zc. Arenga cora papa pro defensione z protectoe eccē ruinatis

Coram xpi vicario z monarcha trarum vro mattis ecclē patarcharum flore. qui est minist iusticie z cella septrarum idinat capite tota geniculor i pa humilit gstratus ad tram. Vt me bona mea z ecclāam michi comissam sub vre ptectois gra foue dignemini z velitis. Vt uro adiutus presidio z pmunit suffragio valea gtra quoscūq rebelles resiste z tanq murus i expugnabilis gstant pmanes temporales possim nequitias uiriliter debellare zc. Arenga cora patha pro subsidio.

Qm suma xpi clementia uos ad patarchat apicem exaltauit. Vt patrum archa ecctis dignus meritus appellatus. z subiectum uobis pplm nutretis pabulo spirituali. que i formatis cotidie vita sca moribus et doctrina. Ideo ego i sufficiens z paruus vre patnitatis gspectui me deuote psentans pfusus vetecudia et rubore no modico vobis ueteor mea indigetia explicare. S; uti nois digtate gsiderans z benigne pietatis vre gram comemorans / spero q audiar z qn exaudiar no despero. Assupta itaq i ualescetia natali vobis expono breuissime totis me affectare conatibus thesaurum i macisabilem scie litteralis. Nec no clericali caractē isigni. Ex quibus possim deo dno famulari gratissime. ac aie mee celicolas acqrere mansiones. Supplico itaq zc. Arenga cora archiepo p subsidio ul gra fienda.

Tante altitudinis psentia eloqui tremefact sum ego z timeo. Vereor tam gtra me ipm ec. Et si taceo fila silentij no erupo notari potero de gtemptu. Dat qppe ausum i dulgetia tanti patris z excusat audaciem iubens necitas locutois. Igit pie pat z dne necitate mea nobis resans i finita supplico pcibus i finitis subiunis, vt usq ad fine dicti mei me uelitis audire benigne xpi amore dulcissimi z ei pijssime genitris. Na breuitate qua potero breuiori expediam cuncta que in occurerit z ad negociu meu ptinuerit exprimendo. Ecce siquidem tanta sum paupertate gra

uat[ur] q[uod] nisi citissime v[est]ram in dexteram senso adiutrice de qua pendet inte-
gritas spei mee submergar miser no[n] minime i[n] p[ro]fundo. Quare reuerende
benignitati u[est]re assisto p[re]cibus submississimis q[ua]t[enu]s statui meo uergenti ad nich
lum apponatis alicui[us] p[ro]uisionis subsidiu[m] dulcissima bonitate. Vt bonor[um] om[n]i[um]
retributor pro me i[n]sufficiente remaneat plenissim[us] [com]pensator. Arenga cora[m]
Reuerendissime pat[er] [et] d[omi]ne deus det vobis Cardinali pro b[e]n[e]ficio i[m]petra[n]do.
dier[um] longitudine cu[m] opulenta salute. Coram tante benignitatis
presentia ta[n]q[uam] rudis i[n]fans fari nesciens, eloqui p[er]timesco. S[ed] assu[m]pta de
vobis pleniori fiducia v[est]re i[m]mense bonitati me humilit[er] reco[m]mendo deuotis
sime supplicans q[ua]t[enu]s de solita benignitate v[est]re p[ate]rnitatis a sede ap[osto]lica
m[ihi] uelitis aliquod eccl[es]iasticu[m] b[e]n[e]ficiu[m] impetrare. Cupienti clericali officio
d[omi]no militare. Vt deus sit uobis pro me largiflu[us] retributor. Arenga
Piissime pat[er] misericors [et] adiutor cora[m] Cardinali pro misericordia.
qui estis basis s[an]c[t]e matris eccl[es]ie [et] columpna v[est]re benignitatis aures
meis humilibus p[re]cibus p[re]bere postulo dulcissima bonitate. Na[m] [con]sidero
q[uod] u[est]ra facies gratiosa est cunctis iuste poscentib[us] liberalis. ad uos pro
misericordia obtinenda et gr[ati]a [con]sequenda ta[n]q[uam] ad salutis portu[m] currere
festinaui. Credens sp[er]ata gratitudini no[n] p[ri]uari. Igit[ur] vobis pat[er] [et] d[omi]ne
Collateralis Petri [et] Socie s[an]c[t]i Pauli. In cui[us] cardine fundant[ur] celestis
m[od]i doctrine canales. supplico subiectiss[im]e humil[ite]r [et] deuota q[ua]t[enu]s ob dei reuer[en]
tiam [et] diuine pietatis i[n]tuitu m[ihi] tale[m] misericordia[m] uel gra[tia]m faciatis.
Vel m[ihi] misericordie mun[us] sup[er] tali excessu si placet misericordit[er] [con]cedatis
Vt [et]c. Arenga cora[m] p[a]p[a]. regratia[n]do pro collato b[e]n[e]ficio. [et] aliud postulando.
Piissime pat[er] patrum munifice gra[tia]r[um] largitor. ille cui[us] nutu celes
tia [et] terrestria gub[er]nant[ur] qui terram palmo concludit vobis cu[m] sospitate
corporea p[ro]pici[us] sit [et] [con]cedat pacifice vos terrar[um] orbis gubernacula possi
dere. Non meis meritis. s[ed] sup[er]na gr[ati]a v[est]raq[ue] pietate [con]cessit. q[uod] p[ro]dem m[ihi]
balbo [et] hebeti de solita largitate sedis ap[osto]lice. vobis placuit de tali be
neficio p[ro]uide[re]. Sup[er] quo pro i[m]pe[n]dendis v[est]re d[omi]nationi sufficientibus actionib[us]
gra[tia]r[um] me i[n]sufficiente[m] [con]siderans illi supplico, qui no[n] [com]metitis s[ed] ultra
merita reco[m]pensat. Vt uobis existat pro me largiflu[us] retributor.

Vester pater sanctissime dictum beneficium est adeo tenue et exile quod in studendo cu
piencium ipsius sufficientes non suppetunt facultates. Quare sanctissima bonitate
velitis de gratia speciali ampliori beneficio me munire. Ut per hec et alia bona
opera que inspirante domino facienda duxeritis post huius vite curriculum, cum cen
tuplicata mercede vitam valeatis consequi sempiternam. Ego quoque pro id cum dignas
laudum preconiis premium vestram sanctissimam commendare valeam ante faciem omnium apostolorum.

Tu excellentior prae ceteris virtutibus meritorum quia Arenga coram Cardinali pro au
in latere vicarii dei sic principales ministri et consiliarii dientia.
presidetis. Unde comprobamini sanctius et iusticia pre ceteris confovere. Cardinales
etiam merito appellamini cum sitis ecclesie dei principales bases et columpne.
Sine timore assurgo quia coram vobis quorum sapientia et consilio mundus re
gitur universus. Unde non ambigo tam audientiam quam iusticiam in vestra presentia
obtinere. Arenga coram vicario domini pape.

Stultus errant a tramite rationis et via non considerant veritatis qui
crederent quod dominus papa vos suum constituisset vicarium nisi firmiter
scivisset quod in vobis vigeret sapientia. regnaret iusticia et consisteret pietas
cum plenitudine caritatis. Unde a vobis postulo confidenter mihi benignam audi
entiam exhiberi. Arenga recipientis coram domino pro receptis bonis.

Pristina benivolentia quam ad me semper gessistis et geritis considerans
in speculo mentis mee multipliciter delector in ea. Vos quidem in
ipsa statum stabilem observantes quicquid erga me geritis et gessistis
per operum evidentiam efficaciter ostendistis. Non enim promerui domine reverende
quod vestra benignitas suum ad hoc propositum inclinaret. ut erga me devocionem
suam tam pie tamque liberaliter aperiret sue viscera pietatis. Sed hoc vobis spiritus
divini consilii revelavit qui vobis indulsit sic in domino diligere. Ut
diligatis devotum quemlibet sicque diligitis sine fine. Unde quas grates
vobis offeram quibus pro tot servitiis tanto patri et domino respondere me
prorsus insufficientem considero. Sed promptum et voluntarium non ignoro. Ubi autem
non ostenditur possibilitatis facultas accedit bone voluntatis affectus
qua quidem contentum suspicor esse deum. Hec facit ut veniat pauper
quoque gratus ad aras. Et placeat cesa non minus agna bove.

Audire affectarem doctor egregie Arenga scolarium coram doctore.
ac famose quia nardus vestra nobis daret suavitatis odorem.

et ut eloquentie vestre rutilantis abissus nobis patefaciet secreta marci tullii
ciceronis. Nam cruda et rudia eloquia nostra tanta eloquentie siccitate arescunt
quod silere cogimur nimio rubore perfusi. dum inter peritorum et proborum consortia residemus.
Igitur cupientes de splendore vestre facundie serenari nec non gloriose vestre vo
cis munimine roborari summo desiderio postulamus cum sitibus et vestre pui
tatis lampadibus de fonte vestri pectoris habundanti placidum oleum
excutite. cuius huius unctione nostra rudia ingenia humectemus. Arenga coram

Redundit in ad gloriam et honorem quando doctore decretorum.
coram illo patrocinium presto in causis qui pater est egregius. Fons orto
rum theologie minister decretorum columpna decretalium basis et iuris civi
lis alumpnus. Arenga collaudando doctorem.

Non sine causa mens cedit ad plenitudinem gaudiorum quando coram illo excelso
ministerium advocatoris ante cuius examen contremescunt iura. librantur au
dita. scita revellantur abscondita. Impietas detegitur. Roboratur iustitia. et ini
quitas effugatur. Arenga collaudando iudicem.

De commissione vobis facta possunt litigatores non modicum exultare
quoniam in auditore causarum consuevistis esse benivolus. et in observatore iustitie in
corruptus. Arenga coram legato summi pontificis.

A successore beati petri principis apostolorum vobis est causa commissa. de
quo debet pars utraque letari. quia tam in exhibitore auditoris quam
in prosecutore iustitie per tramitem canonum procedetis. Arenga coram quocumque

Quatuor sunt que me ad loquendum coram vestra sapientia sine omni iudice
dubitatione invitant atque movent. Primum est vestra benignitas ecclesiastico vel
que omnibus et singulis benignum prebet auditum. Secundum est vestre sapientie magnitudo civi
que iusta et equali statera librat audita. Tertium est quia volentibus a iustis li.
sive rationis tramite deviare non relaxatis habenas. sed in camo et freno ma
xillas eorum constringitis. Quartum est quia iustam causam foveo. Et iustitiam postu
lare intendo. Arenga super brevitate in omni causarum principio

Ars eloquentie ab omni specie rubiginis expurgatur. si abiciatur prolixitas
et insistitur brevitati. que suavis auribus tamquam balsamum instillatur. Igitur prolixi
tate reiecta rei seriem sub competenti brevitate narrabo.

Inclitus etna regnat maiestas Arega cora Imperatore pro aliqua gra.
i tns. ura prefulget serenitas z potestas. qua sic hunu Regis ditauit
gra singularis q de celsitudine ure gre totus orbis loquit tanq de pncipe
singulari qui ue solus prometiustis osteude i trono magfico. z isigni dya
demate Impialis altitudinis z decois. Cui no inuito icuruant ppli. z singte
obediunt naces. Gentes quoq timet z glificat nom urm. Nos siqdem soli
ta deuotoe pclari uigit i uestris laudib psistentes i signu beniuolentie
z loco doni z muneis gratiosi supplicit postulam qtq zc. Arega regratiatois
Si deberem simocinari uel attemptarem smone face cora uobis cora sapi
presuptuose themitatis scrupulo no carerem. Et forte imo sine enab.
forte deficerem i smone. Nam multi sapientes nedu ego rudis it tot
pbos z ptos leuit deficent i loqndo. Presertim quia firmit teneo et i
dubitant cognosco q qui minim urm est maior me ee dignoscit bo
nitate z scia littali. Et ido ubor pfacoibus no isisto s simplicit acce
do ad referendu uobis pro impensis m honoribus grar no quas debeo s
quas possum omnodas acces. Ille supplicas icessant qui dat z no impro
pat affluent ut uobis ee dignet de tot m collatis bnficiis z honorib
retributor. Arenga coram amasia petendo i suitore recipi.
Uobis rosa rosar uiolar uiola z liliu liliorum que meu uiue atq mori
uris i manibus otinetis No sum sufficiens neq dignus ure pulcri
tudini rutilanti salute qua careo exhibe. Na ure pulcritudinis decor p
meos sic intus z extra oclos excecauit qd pnatus lumine mori uideor
z no mori. z uri amoris inebriatus dulcedine semio furibundus. Quiti
na pedum uror scabellu possem oraculo ao dulcit osculari. Na caro mea
refloreret afflicta z reuiuisceret uirtus mea. Modo cu ure psone meditor
imesam pulcritudine z decorem cu uos ituear aglice creature osimi
lem z oforme. dico creatura omm creatorem i delicias paradiso ppris
manibus uos formasse. Igit serenissima stellar stella illu i uror uelli
tis ascribe uuo suitor qui pro uro impio petit uiue atq mori. Na uer
amor oia sustinet timoris nescit astucias. z it dubia no distinguit.
Uobis tanq dno ac potati Arenga. cora coi pro negocio tocius uni
z ure societati z honorato osilio hic ogregato uersitatis scolarum

prudentibus viris et universitati hominum hic existentium porrigo magnas preces ut vestro honore curialitate ac bonitate usque in fine mei dicti audire me cum diligentia debeatis, quantum honoris glorie ac profectus vestra Civitas consequatur ex eo quod de singulis nationibus conveniunt viri scolastici ad eandem. Ut satis possint capere documenta. Vos tamquam viri sapientissimi cognoscitis manifeste. Nam propterea ubique terrarum Bononia glorioso nomine sublimatur. Et prerogativam super alias Ytalie Civitates acquirit. Cum privilegium gerendi honorificentie singularis. Ideoque iustum est et consentaneum rationi. Ut postquam predicte scolastice persone maris et terre diversa pericula evaserint et ad vestram Civitatem primam perduxerint, prosperitatis tranquilla debent securitate gaudere. Velut ad portum valde desideratum accessuri magne gratitudinis et quietis. Nam cum talia nuper acciderint, que tantum splendorem offuscant et vestre Civitatis gloriam dehonestant. Vos dum tota universitas deprecatur quod etc.

Arenga potestatis responsionis ad precedentem.

Negare non possumus sed confiteri volumus et debemus quod sicut per dominum .P. honoratissimum Civem et multum sapientem propositum et in audientia vestra eloquentissime recitatum quod congregatio diversorum scolarium excellit et extollit Civitatis Bononie magnitudine et honore, quemadmodum ubique possit habere aliqua Civitas in hoc mundo. Quadere totis viribus non immerito affectamus vobis honores impendere et grata servitia exhibere. ad eam quod sumus tanto fortius obligati quanto per amplius de iure tenemur, ex eo quod vos natalis soli dulcedine relinquentes dominante gratia nostram societatem affectuose diligitis et honoratis multiplicatur Civitatem. Ideoque super tali negocio quod universitatem vestram videtur attingere ac vestram gloriam conturbare taliter procedemus quod cedet honori altissimo et vestre adimplebitur beneplacitum voluntatis.

Arenga legati unius communis in presentia alterius communis.

Talis approbata consuetudo requirit ut ad audientiam consequenda precamina porrigatur. Tamen hoc fore superfluum reputo in presenti quoniam estis viri tante sapientie reverentes quod meum dicta vestra bonitate finaliter audietis. Nam si placuisset domino .B. hanc legationem proponere coram vobis, mihi fuisset gratissimum et acceptum. Sed postquam vidi quod de ipsius beneplacito procedebat voluntatem eius loco suscepi tuis mandatorum quod sanus proponam fideliter et ipse mea dicta corriget ut viderit expedire. Nam vos scitis sicut viri nobilissi

mi z prudentes qd' nup i vestris ptib; talia ɔtigerut que admiratoe
īducūt z debita exigūt ultionē. Jd' ex pte nre ciuitatis uos rogam' z c.
Vos dni me bonitate vra patit' z honore r. Arēga alti' legati.
finalit' audietis. No surexi proptea q sciem vel vellem aut possem
dni. G. dicta corrige. Jmo p sua cupio mea poci' ɔfirmare. Cu eloqntia
maiori ppolleat z multa sapia decoret'. Et no miremini si an q dns
G. dicet assurexi. qm a cā ratonabili hoc pcedit. Na que p me fuerint
ɔposita imꝑfecte ipe sciet cu prudentia emendare. quod de suis dictis.
face no ualerem. cu tata gra z sciam no fueri celitus assecut'. Nepe cu
talia nuꝑime deuenint que deformitate īducut z de facili possent
maliuolentia procreare. p nrm cōe adhoc sum' destinati. vniusitatis
vre dilectōem rogam' z c. Arēga terij legati ultimo approbatis pdca p sexos
Jurīs comendatoribus dne Potestas z laudibus hui' honorati suos.
ɔsilij presentialit' no isto ignoscitis m' ura gra z honore. qm
hoc dimitto no ta uolutate q impotēcia suadente. scio em ure mirā
bonitati vobis talit' suffragari. que si narare uellem mea dicta de
fectu pateret uel no augmentu. Sup istanti uo negocio tata sunt
ɔposita corā uobis z sic laudabilit' z ꝑfecte p dnos. G. z B. viros
nobiles z potentes ut prudentes de maioribus nre ctte. qd' ad plena
ueritatis cognitōem suffice dignoscat' i hac pte. Et ideo no surexi ut
p cā narratōem facti prolixi uros aios fatigare. s; ut tale vbu re
colere quod fuerat ꝑmissum. z negocii qualitas istati demostret' z c.
Nouit ille qui nichil ignorat Arenga responsiua ad pcedentes arengas.
q Ciuitate Persana diligim'. z ipi' statu obtam' gliam z honore
vt illius ctte que sua bonitate laudari ꝑmeruit z ab oibus exaltari p
gliosa formosa z sup aromata pciosa. habundans deliciis plena
uirtutis z ɔsilio magne sapie redimita. que velut Regina dnat' i aqs
z i tris presidet sua sublimata potencia z virtute. Huic uere fauere
cupimus. pro uirib; z placere. talit' acortatus diligenti cuctis tpibus
abstinentes q i' nos beniuolentia grata surgat. z nulla quod ab

sit maliuolentia oriat᷑. Ideoq; vobis circa reformationem ūri ꝯsilij talit᷑
respondem⁹ ⁊c᷒. Arenga sup responsione legatoꝝ de comissione eis fca.
E t̄ ꝑte ūra comissum gerentes officiū legatoris. ad tale accessim⁹ Ciui
tate. ipi⁹ ad Campane sonitu ꝯsilio ꝯgregato. tale negociū pro
quo ūra sapia nos trāsmisit. eisdem curauim⁹ diligent᷑ expone. nichil de
ꝯtigentibus obmittendo. Ita q̄ gratū reportam⁹ responsum. ⁊ acceptabile
reddim⁹ legatam. Sup hus tanto sollicit⁹ laborates. q̄to prudentiores
hem. ⁊ facti qualitas exposcebat. Responsio ipoꝝ talis ē ⁊c᷒. Arenga
C um ecc̄stica tradit auctas electi epi. offerendo se candiātis suis.
⁊ sc̄oꝝ patrū statuat sctiones. vt sede uacante ꝯcorditer ei ꝑsona
ꝑficiat᷑ ydonea. ne diu cura desit officiū pastoralis. Post decessum ūri
pastoris. B. felicis recordationis. qui et si nobilis fuit gn̄e. nobilior tn̄
extitit scitate. tamq̄ viri sapientissimi ⁊ discreti. voluistis nobis ꝑ electi
one canonicā puidere. Et licet ⁊ scia meliores ⁊ scitate maiores fu
erit nominati. diuina tam̄ suadente clementia. meā ꝑsonā nō inspectis me
ritis elegistis. Pro quo tanto uobis teneor ad caritatis obsequia. q̄to
ad id pura mentis ītentio. nō carnalis affectio uos induxit. Ideoq; uris
uocat᷑ ꝑtibus ⁊c᷒. Arega responsiua collaudando epm̄ de ydoneitate ꝑsone.
C eli dno regratiari possum⁹ ⁊ debem⁹ pro eo q̄ de ūra ꝑ̄ commēdabili
⁊ plurimū reuerenda. nobis ꝓe ꝯsuluit ⁊ misericorditer uoluit puide
re. qui nō min⁹ re q̄ nomine boni Pastoris officium geritis ⁊ habetis curā
debitā aīaꝝ. Illuminates subditos vita laudabili ⁊ honesto ꝯuersationis exe
plo. doctrina scā ⁊ pabulo spirituali. Pro quibus inducti sum⁹ fundere
ꝓcaturia Creatori. vt uram dignet᷑ ꝯseruare clementiam. ī laudem summo
mimus gl̄iosi ⁊ ad salutem ūraꝝ om̄i aīaꝝ. Arenga sup defuncto Cōsagui
T ristitia cordis nō patit᷑ ⁊ īpedit me copia lacmaꝝ. vt ubi neo.
imorari debeam. vel quere ꝓluritate sermonis. cū res ꝓpssus ꝯsiliū
exigat ⁊ discretionis ꝑsentia requirat᷑. Nostis eīm mei ⁊ ūri aduentus quare
processit. ⁊ quare sum⁹ hic talit᷑ aggregati. Na dns. P. Consanguine⁹
nost᷑ dilectus ⁊ carus. hic felicis ⁊ gl̄iose memorie nup uocante dno ad
celestem patriam de hac valle misie conuolauit. homo recti et sani cōsi
lij. sectator bonoꝝ operum. equitatis ⁊ honestatis amator. qui uere bon⁹
extitit ⁊ fidelis amicus. ⁊ multū utilis Ciuitati. Sicut vir sapiens et

legalis. probus undique fuis multis commendandus. Et licet de absentia tante
persone sit multum condolendum, istud tamen potest et debet mitigare dolorem. quia de
cessit laudabili testimonio premunitus. et sua disposuit negotia sapienter. celes
te se induens armatura. ut hostes invisibiles superaret. Filios quoque bonos re
liquit consolatium posteritatis future. qui paterna vestigia sollicite studeant imi
tari. Firmiter attendentes quod si recederet a laude priorum, et degeneres
multum dicerentur. quibus nos igitur tamen possimus nostra servitia consilia et auxilia cunc
tis temporibus pollicemur. Consolemur itaque consolemur. et decet non iniuste recipere con
solamen cum dominus non remisit filio suo mortem. et omnes viam ingredi teneamur eandem.
nec sit qui divine possit resistere voluntati. Non igitur tractamur ad gemitum quia
non proficeret ad salutem. sed ad beneficia maiori potius extendamur. Ut que precedentes
in seculo vidimus subsequentes in gloria cognoscamus. Arenga exprimendo gaudium
Vere michi dies festivus illuxit et pascale in reputo de visione amici.
Ut gaudium advenisse cum viris post quam revidere valeo et vestra desiderata presentia
recreari. Nam licet sepius in solamen duxit vestrarum grata visitatio litterarum, non tamen
potuit supplere defectum absentie corporalis. que interioris hominis tenebat af
fectus. et non desinebat vos spiritus alacritate cordis et mentis gaudio
iugiter contemplari. Gratias siquidem refero deo celi ex eo quod vos tenuit sanos et
illares de personis. Et video quod in rebus fortuna nobis prospera famulatur. pro qui
bus possimus gaudia gaudiis cumulare. Et teneor non iniuste. cum sitis
lucerna corporis mei et spes unica superstitis. Cum autem omnis gloria honor
et virtus nobis accrescat. qui michi curastis in scolis ministrare stipendia
ecce vobis offero scientie margaritam. et talentum multis temporibus acquisitum.
aquam videlicet de fontibus scientie salutaris. qua diutius per studium vestra providen
tia dispensante. Arenga regratiando de magno convivio recepto.
Cum omnes unum patrem habeamus in celis. et in terris unica sit nobis mater
mater nostra. habere de iure omnia deberemus communia. quecumque nobis contulit beni
gnitas salvatoris. sic oportet nos pervenientes ad invicem et in gratiosis obsequiis
quod vere lucis filii dicamur. Hic est profecto quod talis noster socius et frater predicta cupi
ens exequi diligenter singulis liberaliter se exposuit. et placere studet pro viribus
universis. Hic namque persona laudabilis virtutis et diversis ornatus sic habundan
ter et honorifice nos refecit quod sibi tenemur. et ut possumus grates referimus hu

beniuo z inensas. Cete patatos semp cu placuerit postulare nos dilec
tois exnia [illegible] exhibere. Deus aut Rex noster ad sola ipe dono sue pie
tatis eu faciat de bono i meli felicit pspari. Nosq3 dig x uiue liba
tois pure osumatois z mana supne dulcedinis faciare. Ut cu agliis t
bus ex misicordia sumi Regis pfruam gaudius sempitnis. Arega regratiatois de recepto quiuio.

Domin. R. qui e hic i nra psentia osistit ho sapnes
legalis soci kmo z fidelis amicus qui semp nras psonas dilexit
itima cordis z aimi puritate nreq3 comitis negocia sicut ppa comoda
studuit multiplicit adiplere. hodie uoluit gaude nobiscu. Et ut nos
letem cu eo magsice pcurauit varia z delicata fercula ministrando. et
pciosa ppinando uina diusitatis sic habundant curialit ac letant q ho
nores z laudes debitas accepsimus. Pro quibus grates ut tenem ei red
dim copiosas z nra suitia cu opus fuerit libalit policem. Arenga cora Judice collau

Alte Judicium para iusticia z c. hoc het i pro iusticia osequenda.
sapia salamois quod ete dne diligent attendim. z si no crederem Dauid
bona cam fouere ad psentia tui Judicis no heremus accessum i cui manu
libra dependet iusticie. z eqtatis rato dnat. Ubi facies potetis no p
ualet. z diuities calupniam cu cause no ppondeat debitu pcip. Et sic
p uos redditur cuilibet quod suu est, q nomin Judex a Justitia q a tali
Judice Justitia deriuatur. Ideoq3 z c. Arenga sup eodem.

Licet uira deceat manifeste ne ad dicendoru pmordia illotis mai
bus accedam no e tam pfacioib3 sic utendu q i turpe spem
blandientiu icidam. Et sic uelle themere uideam fallerate locutois
auro quasi quodam cupiditatis talento ostatia Judicis omutare. Cum
itaq3 sitis tam sapientibus q isipientibus i sua iusticia debitores. Et
ura bonitas z prudentia reuiteat sicut auru omi ornatu uborum postposito
z uana comendatione relicta que osueuit sapientib3 displicere instant peti
m z humilit supplicam. z c. Arenga Judicis sup osuitute iusticie.

Quam ab omi spetie mali pepiat aplc abstine ab illis du taxat. on
Judicialis auctas diligent pcaueat quibus huana Judicia puniu
tur. ab odio uidelicet z amore a cupiditate pariter z timore. Et ut uere
[illegible] ualeat de uultu tuo Judiciu meu pdeat z ocli tui uideant equitate.
via regia icedam. Justitia itaq3 Reginam i medio collocates. et ex una

pte consulens misericordia sedeat et ex alia ponatur iuste severitas disciplina.
Et cum nulla sit apud deum acceptio personarum equa lance parvum iudicemus et
magnum. Experientes quod eadem mensura qua mensi fuerimus nobis metie
tur. Cum de talento tradito tenemur reddere rationem. Arenga de pace.

In pacis auctore teren si volumus tranquilla securitate gaudere. Con
siderantes quod dulce sit verbum pacis et omni favo mellis dulcior fructus
eius. qui multa suavitate redolet et mirifice recreat degustantes. Et non
immerito. quoniam tantum bonum a celesti rege ut numine noscitur processisse. Cum verbum
dei sursum eveniens pacem discipulis nuntiavit. Et rediens unde venerat
hanc solam hereditatem preciosam reliquit eisdem. Cuius figuram presignavit
columba. que corvi perfidi vestigia fugiens cum ramum viridantis olive de
fert ad archam. pacem venisse mundo cessante diluvio nuntiavit vel demonstra
vit. Cum ergo que parva sunt pace crescant et que magna sunt discor
dia nichillentur. ad pacem regis pacifici vos invito. Ut sui regni possitis
esse participes cum discipulis coheredes. Audiendo voces angelicas que
nato domino pastoribus sonuerunt. Gloria in excelsis deo et in terra pax homi
nibus nuntiantes. Arenga recedentis scolaris petendo licentiam a magistro et benedictionem.

In orbe terrarum homo velut speculum quadam mirabili claritate perfulgens
et dignus laudibus extollitur gloriose. cum tantam contulerit gratiam rex ce
lestis quod donum sapientie nanciscatur quam Salamon prudentissimus percepit et qua sin
gulari privilegio promeruit obtinere. Cuius magnificentia verissima consideratur perfec
ta scio certissime secundum mee notitie parvitatem. Quod ad similitudinem me [illegible]
tis carnalis immo per amplius toto posse vestram dominationem teneor multipliciter reve
reri. quoniam etsi ministravit ille victualia corpori necessitate nature. Vos quidem
quod maius esse censetur utrumque hominem documentis rethoricis recreastis. Et lu
men veritatis ostendistis et spem salutis persona exornantes mea conspicua
honestate et tribuentes morum regulam et mensuram per que presens vita de
bito moderamine gubernetur. Unde non sine dolore cordis et mentis amaritudine
a vestra magistrali benignitate valeo separari. Et quia convenit obedire ma
ioribus peto licentiam recedendi. Et supplico humiliter et instanter ut michi
benedictio vestra manu benivolentie conferatur. Ut crescere possit plantatio quam
dextera vestra fecit et fructum producere gloriosum. Arenga coram sociis quando scolaris debet recedere.

Quamvis omni suavitate dulcior omnique precio sit suavior habitatio

natalis soli tot inditio comprobet. Ubi uiue cum parentibus gloria reputat. et
decedenti non uidet mors impia nec crudelis. tamen uestram societatem multipliciter
comendandam taliter erga me habeo et sentio fructuosam. et in tantum mea persona
non meis sed uestris meritis dilexistis affectuose. nimis grata seruitia impendentes.
et me ultra debitum honorificentia prosequentes. quod a nobis discedere adeo graue
reputo ac molestum. quod nisi necessitas cogeret. nulla nos utilitas separaret.
Uerum quia repatriare continue me oportet. sicut recepi nouissime in preceptis
ne prorogando quod absit uetem ingratitudinis uideat deportare ymaginem
uolo recedere cum uestra licentia et mandato. Supplicans humiliter et postulans ut
sicut si forsitan dictis uel factis offensam intuli quod non credo. michi
uestre persona bonitate propria ignoscatis. Secure petentes. et fiducialiter iniungentes
si qua sunt in meis partibus. que placida nobis forent. Nam persona cum rebus
est semper et ubique uestris seruitiis mancipata. que recedit non discedit. Uadit
et nimine separatur. quia et si corporalis fiat absentia. mentis presentia iter sin
ceritatis uiscera iugiter conquiescit. Arenga responsiua ad precedentem. Ut cum dignitate recedat

Quando pia dignatione uoluit beniuolentia creatoris nobis associare uestram
personam commendabilem et honestam. grande lucrum suscepimus. nobis in litteralis
studio multipliciter oportunum. Sed nouo deueniente proposito. quo preinatutus
festinat recessus uester. iure spei gaudium non immerito conturbatur. quam a uobis
moralem scientiam discebamus. et bonitate uestra laudabiliter peruitate ueritatis eo
condia nos regebat. Undeque non ualemus nec licet nec decet uestre resistere
uoluntati. cum dei gratia magna licentia recedatis. cum fortuna tamen prospera quam iocunda.
Et ille a quo bona uniuersa procedunt in uia pacis et prosperitatis dirigat iter uestrum.
et uos replere dignetur omni gaudio et salute. Et faciat dono sue gratie
salutaris. Ut nos et uos possimus ad inuicem reuidere. et uestram amicitiam confirmantes
multis honoribus et seruitiis gratiosis. Arenga prelati super excessibus corrigen
dis.

Quia de commissis nobis omnibus coram patre familias reddituri sumus
in districto examine rationem. uigillare summopere nos oportet. ne gregem
dominicum rapiant inimici. Ita sic recte uiuitem nomen pastoris et mercenario pos
sem non immerito comparari. qui cum uidit lupum uenientem affugit. negligenter
dimittens ouium suscepturam. Quocirca et cetera

BIBLIOTHEK DES STIFTES MELK

LEA LIBRARY

R. 1'80

1'80

LEA LIBRARY

LEA LIBRARY.

Ms. Codex 20
~~Ms. Lea 3~~

1954 (78247) [illegible])

#18075

LEA LIBRARY

verliehenen ausſchließ

(miniſteriums.)

ſtadt Nr. 61), und dem

ung von Seife, welche
den Tuch= und Druckfab
im Mindeſten anzugr
me; — auf Ein Jahr
ten ſteht der Ausübung
H. A. Eyrrenberg li

rich Rödiger, in Wien
ine zum Behauen und
zu Verzierungen; —
revers liegt vor (Z. 66
n A. Wolf, Zündrequ
ſſerung in der Erzeugun
e angeſucht. In öffen
kein Bedenken entgegen

am Michaelbairiſchen
ttelſt Platten und Walzen
elfabrikation anwendbar
ntlichen Sanitäts= u
denken entgegen. Der Frei

im Hauſe Joseph Fleſch
pieres nebſt einer verb
c., wobei ſowohl der G
Verfahren entfalle, u
— auf Ein Jahr.
hten ſteht der Ausübung

s Roſenbach in Kärnthen
ſtruction der Flammöfen,
aſöfen brauchbar und d